

DOKTORI (PHD) DISSZERTÁCIÓ

Tóth Brigitta

**Nemekkel kapcsolatos reprezentációk és neveléssel összefüggő
értékpreferenciák vizsgálata óvodás gyermeket nevelő szülők
körében - A Disney Hercegnő jelenség**

2023

**EÖTVÖS LORÁND TUDOMÁNYEGYETEM
PEDAGÓGIA ÉS PSZICHOLÓGIA KAR**

Tóth Brigitta

**Nemekkel kapcsolatos reprezentációk és neveléssel összefüggő
értékpreferenciák vizsgálata óvodás gyermeket nevelő szülők
körében - A Disney Hercegnő jelenség**

**Neveléstudományi Doktori Iskola
A Doktori Iskola vezetője: Dr. Zsolnai Anikó**

**Kora Gyermekkor Pedagógiája Program
Programvezető: Dr. Zsolnai Anikó, egyetemi tanár**

Témavezető: Dr. F. Lassú Zsuzsa, egyetemi docens

Budapest, 2023

TARTALOMJEGYZÉK

KÖSZÖNETNYÍLVÁNÍTÁS	3
1.BEVEZETÉS.....	4
2. ELMÉLETI HÁTTÉR	9
2.1. Szocializáció.....	9
2.2. Értékek.....	14
2.3. A nemiség társadalomtudományos megközelítése	23
2.4. Sztereotípiák, nemi ideológiák (szexizmus)	26
2.5. A nemi szerepek	28
2.6. Nemi identitás, nemi szerepek, sztereotípiák - és ezek fejlődése.....	29
2.7. Nemi szerepek és médiahatás.....	40
2.8. A Disney Hercegnő jelenség	43
A KUTATÁS	61
3. A KUTATÁST MEGALAPOZÓ ELMÉLETI MEGFONTOLÁSOK.....	61
3.1. Alapvető kutatási paradigmák.....	61
3.2. Feminista szemlélet és módszerek.....	61
4. CÉLKITŰZÉSEK ÉS KUTATÁSI KÉRDÉSEK.....	63
5. MÓDSZER	64
5.1. Alkalmazott vizsgálati módszer (kérdőív) bemutatása	65
5.2. A mintaválasztás, a kutatásba bevont gyermekintézmények	70
6. EREDMÉNYEK	72
6.1. A minta jellemzői	72
6.2. Munkamegosztás és nemi szerepek a családban	78
6.3. A gyermek személyiségének megítélése és a gyermekkel szembeni érték-alapú elvárások	85
6.4. Szabadidő és médiahasználat a gyermekek körében.....	93
6.5. Mesenézési szokások	99
6.6. A gyerekek kapcsolata a Disney hercegnős mesékkal	107
6.7. A szülők kapcsolata a Disney hercegnős mesékkal.....	122
7. DISZKUSSZIÓ, KÖVETKEZTETÉSEK	131
8. A VIZSGÁLAT KORLÁTAI, KITEKINTÉS	139
8.1. Kihívások és korlátok	139
8.2. Lehetséges további kutatási irányok	140
9. ÖSSZEGZÉS.....	142
10. IRODALOMJEGYZÉK.....	143
11. MELLÉKLET	183

Köszönetnyilvánítás

Köszönetemet szeretném kifejezni Dr. Demeter Katalinnak, aki biztatott és támogatott a doktori iskolába való jelentkezésre. Segítette az első tudományos megjelenéseimet és szerető anyaként fejlődésemet szem előtt tartva a legjobb kezekre bízott.

Ezúton szeretném megköszönni témavezetőmnek Dr. F. Lassú Zsuzsának, hogy vállalta a témavezetésem. Köszönöm a folyamatos támogatást, a kutatás stratégiájának kidolgozásában, a szakirodalom gyűjtésben és feldolgozásban, a nemzetközi megjelenés lehetőségét és az eredmények publikálásban nyújtott segítséget.

Köszönöm Dr. Kövesdi Andreának, hogy segített a dolgozat megírásához szükséges egészséges mentális háttér megteremtésében, hogy mellettem volt az új helyzetekre való felkészülésben és kitartó türelemmel támogatott a konstruktív döntések meghozatalában.

Hálás vagyok testvéremnek, hogy mindig számíthattam rá, hogy meghallgatott és közösen gondolkodott velem, hogy megmutatta az adatrögzítés néhány praktikus lehetőségét, hogy segített eligazodni a statisztikai program kezelésében és az eredmények értelmezésében.

Köszönöm a szüleimnek, de különösen anyukámnak, hogy megtanított a tanulás szeretetére, hogy türelmesen várt, amikor tanultam, és hogy végig tudhattam, hogy ha bármire szükségem van, számíthatok rá.

Köszönöm a kutatásban résztvevő óvodavezetőknek, hogy teret és időt biztosítottak a kutatás megszervezéséhez.

Köszönöm az óvodapedagógusoknak, hogy segítettek az adatgyűjtésben.

Ezúton szeretném megköszönni a szülőknek és gyerekeknek is, hogy megtiszteltek bizalmukkal és részt vettek a kutatásunkban.

1.Bevezetés

A gyerekek nemiségről és nemi szerepekről való tanulásának folyamatában a család és a közvetlen környezet célzott és spontánul ható mintáit átszínezik, nyelvi formába öntik a gyerekeknek közvetített fikciós narratívák: a mesék és ezek vizuális (animációs és dramatikus) megjelenési formái. Ezek közül is egyértelműen kiemelkednek az animációs filmek, uralva a 21. századi gyermekek mesefogyasztását. Giroux (1995) szerint a gyermekeknek szánt animációs filmekre legtöbbször elsősorban, mint a szórakozás lehetőségére gondolunk, annak ellenére, hogy azok a hagyományos tanulási helyzetekhez hasonló erővel képesek közvetíteni a gondolatokat és a szerepmoделlek által megjelenített értékeket, valamint hozzájárulnak a felnőttek világának, a személyek társadalomban elfoglalt helyének megértéséhez (Hinkins, 2007).

A nemzetközi médiában 1937 óta töretlen sikerrel készít egész estés animációs filmeket a Disney cég. A Disney animációk kultúrában játszott szerepe hasonló a romantika népmese-gyűjteményeit a 19-20. században gyerekek számára átfogalmazó irodalmárok kötetekéhez. A népmese-gyűjtemények és a Disney-animációk is a gyermekkor közös kulturális közegeként, az emberi életről és a világról szóló értelmezési keretként működnek, közös vándormotívumokból építkeznek (Somlai, 1997). A Disney-animációk azonban sok tekintetben „mások”, mint a népmesék. Bár alapvetően angolszász kulturális termékek, ugyanakkor a globalizált piacra készültek, így a vizuális megjelenítés a nyelvit háttérbe szorítja, és a népmesékkal ellentétben, fél évszázadnál – három generációnál – még alig hosszabb korszakban fejtették ki hatásukat (Giroux és Pollock, 2010). Eredetük azonban az egyetemes mesekincs, amelyet akár a kollektív tudattalan szimbólumrendszereként is értelmezhetünk, ahogyan azt a jungiánus analitikus és antropológus mesekutatók is teszik (Campbell, 2008; von Franz, 2017).

A Disney animációk között külön franchise-t alkotnak a Disney hercegnős (DH) mesék, és a ráépülő marketingnek köszönhetően a DH-k nem csak az animációs filmekben, hanem a kisgyermek, fiúk és lányok életének szinte minden területén jelen vannak (Wohlwend, 2009). A tudósok és az alkalmi kulturális kritikusok is egyetértenek abban, hogy a hercegnők többek, mint animációs film karakterek, sokkal inkább gyermekkori kulturális ikonok, szerepmoделlek (Eisenhauer, 2017). Ennek nyomán számos kutatás különböző megközelítésből vizsgálja a DH filmeket és karaktereket. A nőiesség közvetítőjeként a Disney hercegnő jelenség világszerte nagy hatást gyakorol a

gyermek kultúrára (Garofalo, 2013). A disszertáció ezt a jelenséget vizsgálja a szülők szemüvegén keresztül.

A gyermekek médiafogyasztása, különösen a Disney hercegnős tartalmakkal kapcsolatos megismerés, jelentős figyelmet kap tudományos körökben a fiatalok mentális egészségére (Orenstein, 2012), önképére (Bispo & Schmid, 2014), gondolkodására, világlátására (Wohlwend, 2009; 2012; Zsubori, 2023) és viselkedésére (Golden & Jacoby, 2018), gyakorolt hatása miatt.

A Disney hercegnőkhöz kapcsolódó kutatások egyik központi kérdése a nemi szerepek ábrázolása körül forog. A kritikusok szerint ezek a történetek gyakran hagyományos nemi normákat ábrázolnak (England et al., 2011), megerősítve a sztereotípiákat és korlátozva a gyerekek megértését a különböző szerepekről és identitásokról (Coyne et al., 2016). Tanulmányok szerint az ilyen tartalmaknak kitett gyermekek internalizálhatják a nemi sztereotípiákat, ami hatással van a fiúk és lányok számára elérhetőnek tartott törekvéseikre és hiedelmeikre (Orenstein, 2012; Wohlwend, 2009).

A fizikai megjelenés ábrázolása, különösen az irreális szépségnormák tekintetében, vált releváns kérdéssé. A Disney-hercegnőket gyakran ábrázolják elérhetetlen arányokkal (Lacroix, 2004), ami hozzájárulhat a testtel való elégedetlenséghez és az önértékelési problémákhoz a fiatal nézők, különösen a lányok körében (Bispo & Schmid, 2014). A kutatások azt mutatják, hogy az idealizált képeknek való tartós kitettség hozzájárulhat a negatív testkép-érzékelés és a rendellenes táplálkozási magatartás kialakulásához (Andrist, 2003; Pukánszky, 2012, 2014).

Egy másik aggályos terület a Disney hercegnős médiát fogyasztó gyermekek kognitív fejlődésével kapcsolatos. A kritikusok szerint ezek a narratívák gyakran a passzív nőiességet és a romantikus törekvéseket hangsúlyozzák, ami potenciálisan korlátozza a fiatal nézők kognitív és képzeletbeli fejlődését. A rengeteg merchandising és médiakapcsolat tovább korlátozhatja a kognitív felfedezést azáltal, hogy a passzív kereskedelmi fogyasztást helyezi előtérbe a kreatív önmegvalósítással szemben (Wohlwend, 2015).

Ezen kívül nem feledkezhetünk meg arról a szociokulturális környezetről sem, amelyben a gyermekek a médiát fogyasztják, és ami jelentős szerepet játszik reakcióik és értelmezéseik alakításában. Lényeges felismerni, hogy a gyermekek médiafogyasztása

nem légtérben történik; a családi, kortárs és társadalmi hatások is hozzájárulnak ahhoz, hogy a médiaüzeneteket hogyan érzékelik és internalizálják. Továbbá a médiareprezentáció növekvő sokszínűsége lehetőségeket és kihívásokat is jelent az említett problémák kezelésében. A gyermekek médiafogyasztását elsősorban szabályozni hivatott szülők Disney médiával kapcsolatos nézetei és a fogyasztással összefüggő cselekvései kitüntetetten fontosnak tűnnek ebben az összefüggésben, ugyanakkor kutatások még csak elszórtan foglalkoztak a témával (Asawarachan, 2016; Ahn, 2022; Newman, 2018).

Ez a dolgozat a kora-gyermekkori médiafogyasztásból adódó aktuális kérdések és problémák mentén megkísérli a szülők véleménye alapján megismerni az óvodáskorú gyermekek kedvenc Disney hercegnőit és a vizsgálat fókuszába állítja a gyerekek karakterpreferenciájának összefüggéseit a szülő karakterészlelése, preferenciája és a gyermekek felé támasztott érték-alapú elvárások és tulajdonságlisták mentén. A meglévő kutatások vizsgálatával és a szociokulturális kontextus figyelembevételével a tanulmány célja, hogy hozzájáruljon a gyermekek felelős médiafogyasztásáról folyó vitához, árnyalva a Disney hercegnőkkel kapcsolatos nézőpontokat.

A dolgozat elméleti részében a korábbi kutatásokra támaszkodva összegyűjtöttük a témához tartozó főbb szakirodalmakat. A kapcsolódó hazai és nemzetközi kutatások tágabb kontextusától haladtunk a szűkebb, jelen kutatáshoz szorosabban kapcsolódó irodalmak megismerése felé. A társadalom tagjainak véleményét, attitűdjét és viselkedését számos tényező befolyásolhatja. A *szocializáció* mentén a nemi szerepekkel kapcsolatban fontosnak gondoltuk áttekinteni a korábban *értékkutatással* foglalkozó szakemberek munkáit és a magyar társadalomban eddig végzett értékkutatások eredményeit. A globális társadalom egy speciális szeletként a magyar gyerekek a magyar társadalomba integrálódnak, így megkerülhetetlen annak a vizsgálata, hogy a magyar társadalmi közgondolkodás milyen értékeket tulajdonít a nemekhez, mit vár el a közösség a nők és férfiak csoportjától. A továbbiakban kitértünk a *nemi sztereotípiák*, *nemi ideológiák* és *nemi szerepek* fogalmi kereteinek értelmezésére. A *gyerekek nemi szerep felfogásának fejlődésének* bemutatása után tárgyaltuk a *nemekkel kapcsolatos szocializáció* főbb aspektusait. A kulturális környezet nem célzott hatásaként vonjuk a vizsgálódás körébe az óvodáskorú gyerekközönség szórakoztatására szánt filmeket. A nemi szerep fejlődésre gyakorolt médiahatás megismerése érdekében tárgyaltuk a *médiatartalmakhoz* kapcsolódó néhány korábbi kutatás mentén a gyerekek

médiaértését és a média gyerekekre gyakorolt hatását. A kifejezetten gyerekek számára készített médiatartalmak közül a kutatás fókuszosa a globális jelenségként értelmezhető Disney animációs mesékre irányul, azok közül is a külön csoportot képező *Disney Hercegnős filmekre.* A Disney Hercegnős filmeket eddig számos kutatási megközelítésből vizsgálták, ezeket tárgyalva összefoglaltuk a koraitól a legfrissebb Disney hercegnős animációkkal foglalkozó kutatások eredményeit. A női karakterekkel kapcsolatos eddigi elemzéseket négy nagy csoportban összegezve ismertetjük, külön hangsúlyt fektetve a mesék célközönségére fókuszáló elemzésekre, majd az eddigi kutatási paradigmák közé illesztjük saját kutatási elképzeléseinket.

Ezt követően a kutatási kérdéseket és hipotéziseket ismertetjük. Az általunk megfogalmazott hat kérdéskör: (1) Vannak-e és ha igen, melyek a gyermekek kedvenc Disney hercegnős meséi a szülők szerint? (2) Van-e különbség a fiúk és a lányok által kedvelt hercegnős mesék között óvodáskorban? (3) Hogyan jellemzik a szülők a saját gyermekeiket a Disney hercegnőknek megfeleltethető jellemvonásokkal és van-e összefüggés a gyermek szülő által észlelt karaktere és a kedvenc hercegnő között? (4) Van-e összefüggés a szülők gyermekeikkel kapcsolatos érték alapú elvárásai és a gyerekek kedvenceinek gondolt Disney hercegnő jellemvonásai között? (5) Van-e összefüggés a szülő kedvenc Disney hercegnője és a gyerek kedvencnek gondolt Disney hercegnő karaktere között? (6) Milyennek látják a szülők a Disney hercegnőket, észlelik-e a nőkép változását a hercegnők karakterében?

A módszer című fejezetben részletesen leírjuk az empirikus munka során alkalmazott eljárást és módszert, bemutatjuk az alkalmazott kérdőívet, skálákat és tulajdonságlistákat. Bemutatjuk a mintaválasztást, a vizsgálat mintájának jellemzőit és az adatelemzés lépéseit.

Az adatfeldolgozás során a leíró adatoktól haladtunk az összefüggések vizsgálata felé, hogy áttekinthetőbb és követhetőbb legyen az elemzés. A kutatási eredmények bemutatását hat alfejezetben tárgyaljuk.

Végezetül összegezzük és megvitatjuk a kapott eredményeket, valamint összevetjük azokat a megfogalmazott hipotézisekkel. Megfontoljuk a kutatás korlátait, a jövőbeli kutatások lehetséges irányait, valamint a kutatás gyakorlatban történő alkalmazhatóságát.

A gyermekek médiafogyasztásával, különösen a Disney Princess tartalmakkal kapcsolatban felmerülő kérdések és problémák sokrétűek és összetettek. E kérdések kezelése átfogó megközelítést igényel, amelyben a média alkotói, a szülők, a pedagógusok és a politikai döntéshozók egyaránt részt vehetnek, együttműködésük lehetséges kiindulása az érték-szemlélet. Jelen kutatás a neveléstudomány területén törekszik hozzájárulni az értéktudatosság megalapozásához. A disszertáció célja felhívni a figyelmet arra, hogy hogyan lehet a közhelyeket meghaladó módon gondolkodni azokról az értékekről, amit a mesék hősei, közöttük a Disney rajzfilmek hercegnői (a házias Hófehérkétől, egészen a harcos Meridáig) jelenítenek meg. Fontosnak gondoljuk a kisgyermeket nevelő szülők, pedagógusok számára megmutatni, hogy a gyerekeknek szánt animációk hőskarakterei akár tudatos, akár tudattalan összefüggések mentén kapcsolódhatnak a gyerekek személyiségvonásaihoz, a feléjük támasztott értékekpreferenciákhoz. Munkánk és a kapott eredmények felhívják a figyelmet a tudatos meseválasztás fontosságára, arra, hogy a mesékből csodált hősök tudatos megválasztása erősítheti, vagy újabb azonosulási lehetőségekkel támogathatja a gyermekek személyiségének formálódását. A felelős médiafogyasztáshoz a fiatal nézők kritikai gondolkodásának fejlesztése, a nemi szerepekről és a testképről szóló nyílt párbeszéd elősegítése, valamint a sokszínű és befogadó világot tükröző médiatartalmak támogatása szükséges. A jelenlegi kihívások felismerésével és a konstruktív vitákba való aktív bekapcsolódással az érdekeltek közösen egy egészségesebb és a gyermekek számára nagyobb szerepvállalást lehetővé tevő médiatér felé vezető utat követhetnek ki.

2. Elméleti háttér

2.1. Szocializáció

Az ember életét, tapasztalatait és viselkedését nagymértékben befolyásolja a kultúra által teremtett környezet és a nevelés. A hétköznapi életben ritkán tudatosul bennünk, hogy mi mindent tanulunk meg környezetünkől, holott attitűdjeinket, érzelmeinket, gondolkodásunkat, magatartásunkat, nagyban meghatározzák a minket érő hatások (Torgyik & Karlovitz, 2006).

A kultúra egyes elemei a fizikai valóságon (játékok, ékszerek, ruhák), vagy a szellemi (nyelv, értékek, szokások, normák, ismeretek, tudásrendszerek) kultúrán keresztül nyilvánulnak meg (Brinkerhoff & White 1988). Bassis és munkatársai (1991) szerint minden kultúra alapvetően hat fő elemből áll: hiedelmekből, értékekből, normákból, szimbólumokból, technológiákból és nyelvből. Az enkulturalizáció, más néven az ember kultúrlénnyé válásának folyamata pedig direkt és indirekt tanulás-tanítás útján megy végbe (Németh, 1997).

2.1.1. A szocializáció elméleti megközelítései

A szocializációval foglalkozó kutatások a társadalmilag releváns szociális tartalmakat (értékek, normák, értékrendszerek és viselkedési formák) az elsajátításfolyamatát és törvényszerűségeit vizsgálják. A napjainkban elterjedt értelmezés szerint a szocializáció egész életen át tartó folyamat, melynek során az egyén a társadalom cselekvőképes, önálló arcualattal, sajátos személyiségjegyekkel rendelkező, kooperációra, szociális kapcsolatok kialakítására és fenntartására képes lényé válik (Duró et al., 2005; Solymosi, 2004). Más megfogalmazás szerint a szociális tanulás során az egyén elsajátítja az őt körülvevő közösség kultúráját, és elfogadhatja saját magát a közösség tagjaival (Kozma, 1995). A szocializációhoz köthető modellalkotók közül Bronfenbrenner (1979) szerint, a gyermekeket is körülvevő környezet olyan mikro-, mezo-, exo- és makroszintekből álló rendszert jelent az egyén körül, ahol a tágabb szint hatással van a benne foglalt szűkebb szintre. Elméletében mikrorendszernek nevezi az egyénhez közvetlenül kapcsolódó legközelebbi környezetet. Ide tartoznak a család, barátok, iskola, munkahely és egyéb közvetlen kapcsolatok és itt alakulnak ki az elsődleges kötelékek és kapcsolatok. Ide sorolhatjuk például a televízió nézés gyerekekre gyakorolt hatásának olyan vizsgálatait, ahol a családok interakcióinak változását figyelik tv-nézés függvényében (Maccoby, 1951; Rosenblatt & Cunningham, 1976). A mezorendszer az a

közvetett környezet, amely szintén befolyásolja az egyént, de nem olyan közvetlenül, mint az előbb bemutatott szint. Ide tartoznak a közösségek, szomszédságok, szervezetek és intézmények. Az exorendszer azt a szociális teret jelenti, amin belül helyezkednek el a mezorendszerek, és direkt vagy indirekt módon befolyásolja a szocializálódó egyén életét. Ide tartoznak a helyi politikai és gazdasági rendszerek mellett például a tömegkommunikáció hatása is, ami a mezorendszeren keresztül, közvetve befolyásolja a gyerekek szocializációját. A társadalom egészét összefogó szint a makrorendszer. Ide soroljuk a kultúra értékeit, normáit, eszméit, viselkedésmintáit, vagyis azok a tartalmak, amelyek az adott társadalomban élők mindennapi életének alapját adják. A szerző elméletében arra is felhívja a figyelmet, hogy a viselkedést nagymértékben meghatározza, hogy milyen kontextusban történik, így a szocializáció teljes egészében csak úgy elemezhető, ha a különböző színtereken megjelenő viselkedéseket azok hatásának függvényében vizsgáljuk (Bronfenbrenner, 1979).

Whiting és Edwards (1988) arra is felhívja a figyelmet, hogy a gyermek viselkedését kialakító direkt környezethez tartoznak a személyek, a helyszínek és a felvett szerepek is. Mindezek alapján a kultúra olyan „közegalkotó”-ként fogható fel (Whiting, 1980, 101. o.), ami különböző helyszíneket nyújt a szocializáció folyamatához, a szülők pedig ezeknek a közegek szervezői, hiszen ők irányítják, hogy a gyermek melyik helyszínen milyen gyakorisággal van jelen (Whiting és Edwards, 1988). Ebben az elméleti keretben a média, mint helyszín jelenik meg, amelynek használatát kezdetben a szülők, majd szülők és gyermekek közösen szabályozzák, míg végül teljesen az egyén által, belülről irányítottá válik. Ebben a kontextusban tehát a gyermek egyre fokozódó módon aktív alakítója a saját szocializációjának.

A mai szocializáció elméletek leegyszerűsítőnek tartják mind azt a megközelítést, amely szerint az egyének csupán passzív részesei a kulturális integrációnak, mind pedig azt a nézetet, amely az egyéni fejlődést kizárólag szubjektív folyamatként, a társadalmi vonatkozásokat figyelmen kívül hagyva kezeli. (Somlai, 2008).

A Super és Harkness (1986) nevéhez fűződő fejlődési fülke elmélet szerint, a fejlődési fülke közepén elhelyezkedő egyént három alrendszer veszi körül, a fizikai és társas környezet, a kulturálisan meghatározott nevelési szokások, és a nevelők pszichológiai jellemzői (etnoteóriák, vélekedések, közös tudás). A gyermeket körülvevő világot a három rendszer koherens, olykor ellentmondásos működése mellett a szélesebb körű társadalmi és gazdasági változások formálhatják, a különféle alrendszerek

működésére pedig a gyermek maga is visszahat (Harkness & Super, 1992; Super & Harkness, 1986). Ezzel összefüggésben a gyermekeknek szóló médiatartalmak fogyasztásához kapcsolódó gazdasági vonatkozások, pl. marketing megfontolások tárgyalását a dolgozat későbbi fejezete tartalmazza.

2.1.2. Szocializációs ágensek és változások

Giddens (2006) szerint szocializációs ágensnek nevezzük az olyan társadalmi kontextusokat vagy csoportokat, amelyek közvetlenül, vagy közvetve hatással vannak az egyén fejlődésére és kulturális formálódására.

A szocializációs folyamat során leggyakrabban elsődleges és másodlagos szocializációs szinterekről beszélünk, melyek az idői perspektíván túl (az elsődleges, a családi szintér érkezik először a gyermek életébe, a másodlagos, az intézményi általában ezt követi), az érzelmi kapcsolódás, intimitás, egymásra utaltság, valamint a választhatóság mértékében térnek el egymástól (Berger & Luckman, 1966).

Az elsődleges szocializáció legfontosabb szervezeti formája a család. A mindenkori családfogalom és annak struktúrája csak úgy, mint funkciói és működése a különböző korokban és kultúrákban eltérő, jelenleg nagyon sokszínű (Bátki & Ribiczey, 2021).

A család a legkorábbi élmények és tapasztalatok szintereként formálja a személyes célokat, véleményeket és attitűdöket. Hosszútávú orientáló viselkedésmintákat nyújt a családi együttéléshez, a családon belüli munkamegosztáshoz és spontán módon is értékeket, normákat közvetít a családtagok számára. A családban kapunk először mintát az egymástól eltérő szerepkapcsolatokról, szimmetrikus és aszimmetrikus viszonyokról, és itt tanuljuk meg a szerepek státuszértékét, hierarchiáját és a kölcsönösség elvét (Nagy, 2013). A család feladata és funkciói közé soroljuk többek között, az intim kapcsolati minták működtetését, az alapvető viselkedési szokások kialakítását, a gazdasági, reprodukciós, a segítő- és támogató, valamint az identitás képző funkciót. Ez alapján a család jelenti az értékeink és viszonyulásaink legfontosabb forrását (Vajda, 2005a).

A másodlagos szocializáció során egy adott társadalmi környezetbe beleszületett, annak szokásait, normáit és értékeit már többé-kevésbé elsajátított személy intézményes keretek között (óvoda, iskola) sajátítja el a társadalmilag kívánatosnak tartott kulturális tartalmakat. Nagy (2013) szerint az intézményes nevelés célja, hogy a gyermekek elsajátítsák, magasabb szinten rendezzék, tudatosítsák mindazokat az információkat, készségeket, értékeket, kialakíthassák kompetenciáikat, amelyeket a társadalom (vagy

annak valamely meghatározó csoportja) fontosnak tart, tudomásul vesz, vagy éppen elfogad. Az intézményes nevelés funkciói közé soroljuk a szocializáció során a társadalmi funkciót (a kultúrára jellemző értékek és tudás közvetítése) (Mészáros et al., 1999), a pedagógiai funkciót (felnőttkori funkcionáláshoz szükséges ismeretek átadása, a személyiség formálása) (Németh, 1997), és az antropológiai funkciót (az emberi fejlődés, viselkedés és gondolkodás megértésének fejlesztése) (Vajda, 2005a).

A család és intézményes nevelés keretei között töltött idő mennyiségét az egyén életkorának előrehaladtával először eléri, majd meg is haladja a két ágensen túli térben töltött idő mennyisége (Csepeli, 2006). Tibori (2003) szerint, azonban a közvetlen munkával töltött órák száma mellett ma már egyre több idő jut szabadidős tevékenységekre. Többek közt erre alapozva Nagy (2013) szerint, a családon és intézményes nevelésen időben túl létezik egy harmadlagos szocializációs közeg is, amit szabadidős térnek is nevezhetünk. A szerző szerint, a harmadlagos szocializációs közeg a családi és intézményes színterektől abban tér el, hogy előre meghatározott hatalom nélküli, a benne lévő kapcsolatok szabadon oldhatóak és köthetőek, szervezőelve pedig a szabad választhatóság és önkéntesség. A családi és intézményes (óvoda, iskola, munkahely) keretek mellett Giddens (2006) szerint is szocializációs színtérnek kell tekintenünk a kortárs csoportokat és a tömegkommunikációs eszközöket is. A média elsődleges, néhol kizárólagos hatásáról szóló elképzelésekkel szemben a szelektív hatás elmélet szerint a média csak korlátozott mértékben és áttételesen képes befolyásolni a közönséget, mivel a média csak egy az embereket befolyásoló számos tényező között (Bajomi-Lázár, 2006). Glynn és Jeong (2003) visszafogott, vagy inkább pesszimista nézőpontja szerint, egyelőre annyit tudunk a média szocializációs hatásával kapcsolatban, hogy a médiumok adott üzenetei, adott időben, adott hatást gyakorolnak a közösség adott tagjaira.

Kozma (1995) szerint, változó világunkban a szociális tanulás a korábbiaknál összetettebb folyamattá vált. Az egyéneknek nem egyetlen közösség, hanem több egymástól eltérő közösség tagjává kell válni, így nem elég csupán egy közösség kultúrájának megismerése, elsajátítása. A modern társadalmakban a szociális tanulás során nem elegendő a spontán tanulás, hanem azt szükséges mindenhol tervezett, szervezett folyamatként kezelni. Kozma az idő eltöltésével kapcsolatos változások mentén azt írja, hogy a gyermek- és fiatalkor kitolódott így bizonyos színterekhez való rugalmas alkalmazkodás későbbi életkorokban jelenik meg az egyén életében. Ezen kívül

csökken a családban eltöltött idő mennyisége, a gyerekekkel való foglalkozás intenzitása, így bizonyos szocializációs szinterek (pl. a tömegkommunikációs eszközök) jelentősége felérétkelődik. Riesman (1996) szerint, a család gazdasági funkciója tekintetében megfigyelhető változás, hogy a klasszikus gyakorlattól eltérően a javak elosztása már nem a család közös döntésén keresztül valósul meg. A mai fogyasztói társadalom külön-külön szólítja meg a családtagokat, bátorítva őket az egyéni döntések meghozatalára. A fogyasztás egyre inkább az egyének szimbolikus vágyainak kielégítését szolgálja, mintsem a család vagy más közösségek igényeit (Riesman, 1996). A gyermekek sokszor önálló fogyasztóként jelennek meg, a rájuk épülő marketing-gépezet hatalmas bevételekhez juttatja az őket megcélzó cégeket, például a későbbiekben tárgyalt Disney cégbirodalmat is.

Ehhez kapcsolódóan Steinberg és Kincheloe (1997) megjegyzi, hogy a mai ember identitásának egyik jelentős forrásává vált a fogyasztás, az ezzel együtt járó érzelmek és tapasztalatok pedig jelentősen képesek befolyásolni a jövővel kapcsolatos elképzeléseket is. Bertha (2010) szerint, ennek az a hosszabb távú következménye, hogy nehezebbé válik az egymáshoz való alkalmazkodás, hiszen a másokat figyelmen kívül hagyó szükségletek és vágyak kielégítése az együttműködés ellen dolgozik. Izgalmas ugyanakkor annak átgondolása, hogy a különböző brandek, karakterrel bíró termékek, médiatartalmak fogyasztása nem csak erős közösségépítő hatású lehet (az adott termék birtoklása, vagy a közös rajongás „mi-tudatot” hozhat létre a fogyasztókban, ld. Cova, 1997), de a hozzá kapcsolódó üzeneteken keresztül akár célzottan támogathatja a közösségi, proszociális viselkedésformákat (ld. pl. de Leeuw & van der Laan., 2018). Ezt a jelenséget a Disney hercegnős mesefilmek kapcsán később tárgyaljuk.

Vajda (2005a) a család segítő- támogató funkciója (melynek értelmében a szülők segítenek a gyerekeknek megérteni a világot) erejének csökkenésére hívja fel a figyelmet. Véleménye szerint, a felnőttek sokszor nem tudnak, vagy nem is akarnak belefolyani abba, ahogyan a gyerekük egy adott jelenséget értelmez. Riesman (1996) szerint, a felnőttek sokszor már nem is látják át, hogy a gyerekeknek mihez kell alkalmazkodnia, így az ellenőrző szerepet a kortárs csoport és a média veszik át. A média vonatkozásában Kósa (2005) ezzel egyetértve szintén azt hangsúlyozza, hogy a szülők sok esetben nem is tudják, milyen tartalommal találkozik a gyermek, a mediációra kísérletet sem tesznek. Vajda (2005a) szerint, a tömegkommunikációs eszközökből megszerzett információk növelhetik a gyerekek és a felnőttek közötti különbségek csökkenését. A minden

korosztályhoz eljutó média üzenetek a felnőttekéhez hasonló igényeket, preferenciákat támaszthatnak a gyermekekben, és viszont: a felnőttek fogyasztását, életstílusát és szabadidős tevékenységeit is befolyásolják az eredendően gyermekeknek szánt termékek (ld. pl. a felnőtt „Én kicsi pónim” rajongói csoportokról szóló kutatási eredmények összefoglalása: Edwards et al., 2019)

Riesman (1996) a mai embert „kívülről irányítottnak” nevezi, aki nem támaszkodik úgy a szüleire vagy a tanáira, mint azt a korábbi generációk tették. Steinberg és Kincheloe (1997) szerint, ez legfőképpen annak is köszönhető, hogy a gyerekek bizonyos területeken több tudással rendelkeznek, mint a felnőttek, így a felnőttek tudása leértékelődik. Mivel a szülők többsége tisztában van azzal, hogy tudása nem elég, ezért a gyermeke számára szükségesnek gondolt információt aktívan keresi és legtöbbször a médiumokra támaszkodva szerzi meg (Riesman, 1996).

A család és a média mellett az intézményes nevelés szereplői szintén meghatározóak a gyermek világképének alakulásában. Vajda (2005b) szerint, a pedagógus által képviselt értékek és viselkedés befolyásoló ereje későbbi életkorokban is jelentős marad, így a korábban szűkebb és tágabb társadalmi szinteken egyaránt elismert pedagógusok modellként való elismerése ma sem megkérdőjelezhető.

2.2. Értékek

Egy adott társadalom (kultúra) a körülöttünk lévő világ konkrét és absztrakt elemeit folyamatos interakciók és kommunikáció révén képes jelentésekkel, tartalmakkal és értékekkel feltölteni (Moscovici, 1961; Wagner & László, 2003). Az egyén pszichológiai folyamatai szorosan összekapcsolódnak tudásának tartalmával (reprezentációival). A reprezentációk az egyén és a társadalom interakciójában, társadalmi kontextusba ágyazva jönnek létre, rendeződnek és maradnak fenn (Bigazzi, 2015; Breakwell, 2015; Duveen, 2001). Breakwell (2015) szerint, az identitás (akár szociális, akár egyéni) olyan tartalmi és értékmezővel rendelkezik, ami a társadalom által létrehozott reprezentációkból ered. A szociális identitás körébe tartoznak például a szerepek és társadalmi címkék, a személyes identitás pedig magába foglalja többek között az értékeket és az attitűdöket.

2.2.1. Az érték definiálása

Kamarás (2010) szerint az értékek fontos szerepet játszanak életünk minden területén. Hatással vannak múltunkra, jelenünkre és jövőnkre, segítenek az eligazodásban, meghatározzák testi és lelki energiáink felhasználását, valamint kifejezik társadalmi hovatartozásunkat és énünket. Schwartz (2006) szerint az értékek, amik a kívánt cél elérését szolgálják, már megfogalmazásuk pillanatában motiváló erőként hatnak. Befolyásolják az érzékelést és az aktuális helyzet értelmezését, majd ezt követi a cselekvés, ami a kiválasztott értékeknek megfelelő cselekvési és viselkedési mód megvalósítása. Farkas Zoltán (2007) összefoglaló értelmezés szerint „Az értékek (...) egyrészt az értékelés szempontjaiként szolgálnak a létezők értelmezésében, illetve ezen belül a létezők értékelésében. Másrészt azonban az értékeléssel összefüggésben az értékek a cselekvések kognitív motívumait is képezhetik, az adott értékeknek leginkább megfelelő cselekvésekre, illetve az adott értékeknek leginkább megfelelő létezők elérésére, megvalósítására készítetve az egyéneket.” (Farkas, 2007, 69.o.).

Hofmeister - Tóth (2006) az értékeket a következő jellemzőkkel illeti: tartóság, relatív fontosság szerint rendezettek, viszonyítási alapok, egyfajta meggyőződésként, hitként működnek. Hofstede és Hofstede (2008) szerint az értékeket olyan irányultsággal ellátott érzésekként is definiálhatjuk, melyek pozitív vagy negatív irányba mutatnak.

Heller (1970) szerint minden értékválasztás előnyben részesítést jelent, de nem minden preferencia értékválasztás is egyben. Az előnyben részesítés csak akkor tekinthető értékpreferenciának, ha az egyéni választás a társadalmi szabályhoz való viszonyból ered és tartalmazza az általánosítás mozzanatát. Murányi (1974) szerint, az értékelő preferenciák bizonyos dolgokat, cselekvéseket, tulajdonságokat előnyben részesítenek (helyesnek, jónak minősítenek), míg másokat elutasítanak (helytelennek, rossznak ítének), s ezáltal meghatározott irányt mutatnak az emberi viselkedésnek és szabályozzák azt. Bugán (1994) szerint fontos kiemelni azt is, hogy az értékeknek csoportképző szerepe van, hiszen egy adott csoport által fontosnak tartott érték egyesektől elhatárol, míg másokkal összetart.

Rapos és munkatársai (2011) szerint, a posztmodernitás kihívása, hogy megkérdőjeleződnek a hagyományos értékek és azok normatív ereje. Többféle értékvilág együttéléséről beszélhetünk, és nincs konszenzus arról, hogy mit tekint egy társadalom értékesnek. Ugyanakkor a posztmodernitás sokszínűsége nem jelenti az értékre épülés

elvetését, inkább az etikai rákérdezés mélyebb szintjét hozza magával. (Rapos et al, 2011).

Bábosik (2020) pedagógia specifikus – ezen belül is neveléelméleti szempontú – nevelési vagy pedagógiai érték-meghatározása abból indul ki, hogy az érték általában olyan produktum, amely individuális és közösségfejlesztő funkciójából adódóan hozzájárul a szűkebb és tágabb emberi közösségek fejlődéséhez. Ezen belül az emberi társadalom életében a számos értékteremtő tevékenységforma közül csak egy a pedagógiai tevékenység keretében megszülető nevelési vagy pedagógiai érték, az egyén konstruktív életvezetése. Konstruktív életvezetés alatt olyan életvitelt értünk, ami szociálisan értékes, de egyénileg is eredményes, vagyis megfelel az értékkel kapcsolatos kettős kritériumnak, amennyiben egyrészt közösségfejlesztő jellegű, de az egyén fejlődését is elősegíti.

Az egyén fejlődése során az értékeket interiorizálja, ezek értékrendszerekké fejlődnek, s az így kialakult értékítéletek a magatartást szabályozzák. A mélyen rögzült értékek természetessé teszik számunkra magatartásunk jellegét, és hogy miként kell cselekednünk, így az adott viselkedés értékorientáltsága sok esetben már nem is tudatosul az egyénben (Bihari, 2009).

Ahhoz, hogy a nevelés társadalmi hivatásának megfelelően teljesíteni tudja az egymást követő fiatal nemzedékek számára az értékek átszarmaztatását, tartós elsajátítását, a növendékek alkalmassá tételét az érték vezérelte cselekvés és magatartás szerinti életvitelre, szükséges a neveléstudományi értékfelfogás állandó megújítása, a változó igényekhez való igazodás (Duró et al., 2005). Bábosik (2020) szerint a köztudatban általánosan elterjedt az a nézet, hogy a pedagógiai tevékenység lényege az érték közvetítés vagy értékteremtés. Világos értékorientáció, vagyis érték-tudatosság nélkül a pedagógiai tevékenység (és a hozzá kapcsolódó neveléstudományi kutatómunka) nem értelmezhető. Az eleinte filozófiai, etikai, később antropológiai, szociológiai, pszichológiai és szociálpszichológiai tudományterületeken zajló, mára interdiszciplináris jellegűvé vált értékutatás területén kevés a neveléstudomány területéről publikált vizsgálatot ismerünk. A szerzők arra is felhívják a figyelmet, hogy ahhoz, hogy az értékteremtés megvalósuljon, biztosítani kell az értéktudatosságot mind a pedagógiai elmélet, mind pedig a pedagógiai gyakorlat terén (Bábosik, 2020; Bábosik et al., 2021).

2.2.2. Értékszocializáció

Loránd (2002) szerint, a fiatalokat meg kell tanítani arra, hogy mindig a konkrét helyzet konkrét elemzéséből jussanak értékkonklúzióhoz, vagyis az értékeket nem „átadni”, nem „közvetíteni” kell, hanem helyesen felismertetni. Pálvölgyi (2009) ezzel kapcsolatban azt írja, hogy a neveléstudománynak nem feladata meghatározni azt, hogy mit tekintünk jó, vagy rossz értéknek, azt viszont már pontosabban meg tudja határozni, hogy a gyermek ideális fejlesztéséhez milyen egyéni értékekre fókuszáló nevelő hatások szükségesek. Az emberi magatartást irányító erkölcsös cselekvés csak akkor lehet építő jellegű, ha képes az egyéni, és a társadalmi szempontokat vizsgálva dönteni. A helyes döntéshez viszont egy olyan szilárd értékalapra van szükség, amelynek betartásához racionális okokból ragaszkodunk.

Az érték közvetítés nevelési modelljein dolgozók közül Nahalka István (2013) szerint, az ember reflektáló, tudatos, szabad és felelős lény, és ez az alanyi alapja és feltétele a nevelésnek. A szerző konstruktív értékátadási szemlélete szerint értékvilágunk kialakulása során a személyiségfejlődés eredményei nem átplántálódnak a tanulóba, hanem személyes, egyedi, belső konstrukciós folyamat zajlik. A radikális konstruktivista elképzelés szerint nem létezik „objektív értékrendszer”, amit abszolút értékeként, a jó és rossz, az igaz és hamis objektív megkülönböztetéseként írhatunk le. Legfeljebb értékvilágokról beszélhetünk és társadalmi csoportok belső egyeztetési folyamatairól, csoportnormák és értékrendek kialakulásáról szólhatunk.

A nemi szerepekkel, nemek közötti munkamegosztással és egyenlőséggel kapcsolatos értékek szocializációja, a neveléstudomány ezzel kapcsolatos feladatai és lehetőségei régóta komoly viták forrása a neveléstudomány berkein belül (ld Thun, 1996). A témával kapcsolatos ütköző nézetek sokaságát jelen disszertáció nem tudja bemutatni, inkább csak szemezget azokból, hogy illusztrálja az elmúlt évtizedek és a jelenkor magyarországi nézőpontjait. Kiindulásképpen fontosnak tartjuk kiemelni, hogy egyetértve Somogyvári Lajossal (2008) mi is azt gondoljuk: „Mindig figyelembe kell vennünk az adott kor mentalitását, a nemi szerepekről alkotott felfogását, nehogy abba a gyakori hibába essünk, hogy saját gondolati konstrukcióinkat vetítjük vissza a múltba.” (Somogyvári, 2008, 170.o.).

A morális színezetű „genderpánik”, amely a társadalmi nemi szerepek és sztereotípiák célzott lebontásával, vagy legalábbis a fellazításukra tett kísérletekkel függ

össze világszerte (Kováts & Pető, 2017), hazánkban is kitermelte azokat az aggódó laikus és féllaikus (a témában nem elmélyült, de határozott véleménnyel rendelkező) szakmai hangokat, amelyek a nemek megszűnéséről, elértéktelenedéséről vízionálnak. Fehér Ilona (2016) például az ÓNOAP rövid életű módosítására reagálva így írt „Értékrendbeli bizonytalansággal átszőtt nevelési célok jelentek meg, a politikai döntésekben is. Például az Óvodai Nevelés Országos Alapprogramja szerint *„kerülni kell az óvodás korú gyermekben a nemi sztereotípiák erősítését, és segíteni kell a társadalmi nemek egyenlőtlenségével kapcsolatos előítéletek lebontását.”* Mivel komoly felháborodást keltett a szülők és a pedagógusok körében, ezért kormányrendelettel módosították, így kikerült a rendeletből a nemi sztereotípiák erősítésének a tudatos kerülése.” (Fehér, 2016, 27.o.). A szerző szerint, a női értékrend átadása széles skálán mozog, mert a középkori függőséggel együtt jelenik meg a harmadik évezred női (nemiség nélküli) eszménye, így a neveléstudósoké és a pedagógust képző szakembereké a felelősség, hogy a szabad választás jogán, a globalizált, posztmodern, pluralista értékrendből mit és mennyit vesz át (Fehér, 2016). Hogy miként értelmezhető a káros és korlátozó nemi sztereotípiák lebontására irányuló törekvés értékrendbeli bizonytalanságként, azt nehéz a szövegben tetten érni. A nemi egyenjogúságot és társadalmilag egyenlőbb viszonyokat, lehetőségeket támogató nevelési kezdeményezések, például az erre kidolgozott skandináv programok és modellek egyértelmű és biztos értékrendet hordoznak, a legklasszikusabb társadalmi értékeket: a szabadság, egyenlőség és testvériség értékeit (ld. Spicker, 2006). F. Lassú (2016) felhívja a figyelmet arra, hogy a skandinávokkal szemben Magyarország tradícióit és a jelenlegi közmegegyezését tekintve lemaradott a nemi nevelés és nemi egyenlőség tekintetében. A nemek egyenrangúságának segítéséhez és a nemi sztereotípiák leküzdéséhez hozzájáruló kezdeményezésekről kialakult irreális képpel szemben azonban fontos kiemelni, hogy senki nem arra vágyik, hogy gyermekeink nemiség nélküli felnőttek legyenek, hanem hogy a női (vagy férfi) szerep ne korlátozza a viselőjét, ne hozza hátrányos helyzetbe. A változáshoz a pedagógia számos módszerrel hozzájárulhat, ha nem is országos szinten, de az egyéni elköteleződés szintjén mindenképpen.

2.2.3. Az érték kutatás módszertana

A formalizált érték kutatás alapjait Vernon és Allport (1931) nevéhez köthetjük, akik az egyén értékpreferenciáinak az azonosításához és méréséhez dolgoztak ki értékesztet.

Rokeach (1968, 1973) több éves klinikai kísérletezés után speciálisan az egyéni értékek reflexív elemzésére dolgozott ki egy cél-, és eszközérték tesztet, ami véleménye szerint a teljes értékteret reprezentálja. Rokeach szerint az értékek túlmutatnak a konkrét helyzeteken és cselekvéseken. A *cél-értékek* az élet preferált végállapotait (végső céljait) írják le (például: boldogság, egészség, bölcsesség), az *eszköz-értékek* (ambiciózus, türelmes, becsületes, rugalmas, intelligens) a viselkedés előnyben részesített módjait igyekeznek megfogalmazni. Rokeach szerint az, hogy a 18-18 elemből álló lista elemeit egy személy milyen fontossági sorrendbe állítja, jól meghatározza a személyiséget. A kérdőívet gyakran használják a legkülönfélébb tárgyú érték-szociológiai vizsgálatokban (ld. pl. Weber & Urick, 2023).

Hofstede (1980) a nemzeti és azon belül a szervezeti kultúrák párhuzamosan élő normarendszerelemeinek azonosítására dolgozta ki világszerte használt és alkalmazott kérdőíves módszerét. A modell a társadalmi egyenlőtlenségeket, a tekintélyhez való viszonyulást, az egyén társadalommal való kapcsolatát, valamint az egyén maszkulin és feminim vonásokhoz való viszonyulását elemzi. Ebből következően az eredeti kérdőívben szereplő négy dimenzió a hatalmi távolság, individualizmus vagy kollektívizmus, a maszkulinitás vagy feminitás és a bizonytalanságkerülés. A modell a folyamatos, egész világra kiterjedő adatgyűjtés hatására később kiegészült egy ötödik dimenzióval, a hosszú vagy rövid távú orientációval (Hofstede & Bond, 1988), végül a 2000-es évektől az engedékenységgel együtt hat vizsgálati dimenzióra bővült (Hofstede et al., 2010).

Inglehart (1997) úgy gondolja, hogy az értékeken olyan elérendő célokat értünk, amelyek a cselekvések irányító elveiként hatnak. Tesztje egyszerre vizsgálja a gazdasági fejlődést, a kulturális és politikai változásokat az emberek gondolkodásmódjában, értékviszonyulásában. Inglehart abból indul ki, hogy először a tekintélytiszteleten alapuló értékrend modern értékrenddé alakul, majd a modern értékrend posztmodern értékrenddé alakul át. Értékindexe négy kategóriába sorolja az embereket aszerint, hogy tisztán materialista, tisztán posztmaterialista értékek, vagy a kettőnek valamely kombinációja jellemzi-e az adott egyént.

A korábbi értékutatásokra alapozva dolgozta ki saját értékesztjét Schwartz (2006), aki Ingleharthoz (1997) hasonlóan az értékeket olyan meggyőződéseknek tekinti, melyek közvetlen hatással vannak érzéseinkre. Másrészt az értékek olyan kívánatos célokat és viselkedéseket is kifejeznek, melyek a cselekvéseink irányító erejeként hatnak, emiatt a számunkra fontos értékeket valószínűleg a külvilág felé is képviselni fogjuk.

Rokeach (1968) elméletéhez hasonlóan Schwartz (2006) szerint az értékek egyfajta irányjelzőként működnek, vagyis hatással vannak arra, hogy adott helyzetekben hogyan viselkedünk, illetve hogyan ítéljük meg a konkrét helyzeteket és embereket. Az értékek fontosságuk szerint sorba rendezhetők, kialakítva egy egyén vagy egy társadalom értékrendszerét. Ezen kívül véleménye szerint a különböző értékek kölcsönhatásban vannak egymással, így az értékek olyan mértékben határozzák meg a cselekvésünket, amilyen mértékben relevánsak az adott kontextusban.

Schwartz (2003a, b) tíz olyan univerzális alapértéket határozott meg, amelyek különböző mértékben minden kultúrában megtalálhatók, és nem csak az értékítéletek alapjául szolgálnak, hanem célkitűzésként is értelmezhetőek. Ez a tíz érték: önállóság, stimuláció (ösztönzés), hedonizmus, teljesítmény (elismerés), hatalom, biztonság, konformitás, tradíció, jóindulat és univerzalizmus. Az értékek két dimenzió mentén oszthatók fel négy magasabb rendű érték kategóriára, melyek párban szemben állíthatók: Nyitottság a változásra – Megőrzés, Önmeghaladás – Önmegvalósítás (ld. 1. ábra). A dimenzionális szemlélet miatt az individuális értékválasztás Schwartz szerint nem teljesen szubjektív, mivel a tíz alapérték egymással dinamikus viszonyban áll, és ugyan az egyén, az adott társadalmi és családi viszonyok között, „szabadon” dönthet arról, hogy melyik értéket tartja önmaga számára a legfontosabbnak, azonban a többi érték viszonylagos fontossága a belső logika alapján meghatározott (Füstös & Szalma, 2010). Valószínűsítjük (bár erre vonatkozó kutatási adat nem ismert), hogy ez a logika a gyermeknevelésben kívánatos értékekre is igaz, azaz a szülők általában nem törekszenek egyszerre az önállóság és konformitás értékekhez tartozó vonások és cselekvések támogatására. Sajnos azonban erre vonatkozó kutatást nem találtunk.

Ábra 1.

Schwartz értékmodellje (Forrás: Schwartz, 2006 alapján Bodor et al, 2019, 27. o)

2.2.4. Értékek a gyermeknevelésben

A gyermeknevelésben megjelenő értékviszonyulásokkal és az értékek tartott gyermeki jellemzőkkel, valamint az értékátadással kapcsolatos tudományos érdeklődés szintén olyan mennyiségű publikációt termel, melynek áttekintésére jelen dolgozatban nem vállalkozhatunk. A disszertáció témájához illeszkedően megpróbálunk ízelítőt adni a terület korábbi kutatási eredményeiből, fókuszálva a magyar vonatkozású adatokra.

Először is érdemes tisztázni, hogy általánosságban milyen értékeket tartanak a magyarok fontosnak, mint életüket vezérlő motívumok. A European Social Survey keretében lefolytatott kutatások a magyar emberekre általában jellemzőnek találják a tradicionális, biztonságra törekvő értékviszonyulást (Kapitány & Kapitány, 2012; Pál, 2016), ugyanakkor az egyének által preferált értékek a családi struktúra, életkor vagy az iskolázottság függvényében változó fontosságúak. Csurgó és Kristóf (2012) a 2008-2010 évi adatokat elemezve azt találták, hogy a megkérdezett magyar válaszadók számára a Biztonság, a Jóindulat és az Univerzalizmus voltak a legfontosabb értékek, függetlenül a demográfiai háttérüktől, azonban az Önállóság és az Elismerés/Teljesítmény értékeket fontosabbnak tartották a fiatalabbak, az alternatív családformákban (nem házasságban) élők és a magasabban iskolázottak.

A szülő-gyermek érték-illeszkedés és interaktív értékszocializáció kutatásai, bár számosak, de elsősorban a serdülőkorú gyermekek és szüleik érték-hasonlóságát kutatják (Barni et al., 2013; Knafo & Galansky, 2008; Knafo & Schwartz, 2003, 2004, 2009, 2012), így ritkán terjedtek ki a koragyermekkorai nevelés időszakára és a szülők által kívánatosnak tartott értékek vizsgálatára. Az általunk áttekintett kutatások azt találták,

hogy a szülők demográfiai jellemzői összefüggést mutatnak azzal, hogy melyik értékeket tartják a gyereknevelés szempontjából fontosnak. Xiao és Andes (1999) szerint az alacsonyabb szocioökonómiai státuszúak és kevésbé képzettek inkább a konformitást, míg a magasabb státuszúak és felsőfokú végzettségűek inkább az önirányítást preferálták, mint a gyermekükben kialakítandó értéket. Suizzo (2007) különböző etnikai csoportokhoz tartozó, hat év alatti gyermeket nevelő szülők érték-preferenciáit vizsgálta az USA-ban, és szintén eltérőnek találta a különböző szocio-ökonómiai háttérű szülők értékekkel kapcsolatos gyermeknevelési céljait. Ez a kutatás részben megerősítette a korábbi kutatások eredményét a szülők iskolai végzettségével összefüggésben, miszerint az alacsonyabb iskolázottságú szülők inkább preferálják gyermekeikben a hagyománytiszteletet, alkalmazkodást és a jóindulatot, mint a magasabb iskolai végzettséggel rendelkezők (ld. Xiao & Andes, 1999). Emellett negatív összefüggést találtak az iskolázottság és a hatalom (mint a gyermeknevelésben célzott érték) között, míg az eredmények szerint a magasabban iskolázottak nagyobb hangsúlyt fektetnek a kapcsolatok és kapcsolódás fontosságára. Az összefüggések azonban nem függetlenek az etnikai háttértől és a vallásosságtól – ennek részletes bemutatásától jelen disszertációban eltekintünk, mivel fontosabbnak tartjuk a magyar vonatkozású kutatások bemutatását.

Csurgó és Kristóf (2012) a European Social Survey kérdőíves adatfelvételének eredményei alapján vizsgálták a magyar szülők (magyar állampolgárok, más országok állandó lakosai és mendeéjogot kapott személyek) gyermeknevelési elveit a dichotóm családforma-kategóriák vonatkozásában. Eredményeik alapján a magyar szülők, családformától függetlenül, többségében az őszinteséget, a felelősségérzetet, az önállóságot és a mások tiszteletét tartják olyan értékeknek, melyeket szívesen látnának a gyerekeikben. Az engedelmesség és a takarékoság inkább az alacsonyabb végzettségűek számára, az önzetlenség pedig az idősebbek és a több gyermeket nevelő családok számára fontos.

A gyerekek értékvizsgálatával foglalkozó Knafo és Spinath (2011) azt találta, hogy a fiúk a lányoktól a nemre jellemző jóindulat, teljesítmény és hatalom értékek fontosságában különböztek, amely értékek egymással szemben találhatóak az Önmeghaladás (Self-Transcendence) és Önérvényesítés (Self-Enhancement) tengelyen (Schwartz, 2006). Nemileg tipikusan a lányok magasabb Önmeghaladás és alacsonyabb Önérvényesítés értékeket mutatnak, mint a fiúk (Knafo & Schwartz, 2008; Schwartz & Rubel, 2005). A többi érték kevésbé jellemzően tér el a nemek szerint. Az eredmények

szerint a nemileg semleges értékek mérsékelt, a nemileg tipikus értékek pedig magasabb örökölhetőséget mutattak. Mindkét nem esetében jelentős genetikai hatások magyarázták azt, hogy a gyerekek milyen fontosságot tulajdonítanak az önmeghaladás-önérvényesítés értékeinek, ugyanakkor a lányok esetén ez az örökölhetőség magasabb, mint a fiúknál.

2.2.5. Az értékszocializáció gazdasági kontextusa

Inglehart és munkatársai (2003) szerint egy adott társadalom hagyományos kulturális öröksége jelentős hatással van a polgári szabadságjogok, politikai jogok és a nők parlamenti arányának szintjére. A többváltozós elemzések azonban arra is rámutatnak, hogy az emelkedő GDP és a tudásalapú gazdaság irányába történő elmozdulás egyfajta kulturális váltásként a túlélési értékektől a kulturális értékek, önkifejezési értékek felé való elmozdulást is eredményezi. A kutatók szerint a gazdasági fejlettség és a kulturális örökség alacsony közvetlen hatása mellett az önkifejezési értékek felé való elmozdulás mértéke befolyásolja jelentősen a demokrácia szintjét. Vagyis a kulturális örökség és a gazdasági változások hatásai a demokrácia szintjével összefüggésben azon múlnak, hogy azok milyen mértékben járulnak hozzá az önkifejezési értékek irányába történő elmozduláshoz, illetve milyen mértékben állnak ellen annak. A szerzők arra is felhívják a figyelmet, hogy ez a széles körű kulturális változás növekvő tömeges igényeket támaszt az egyre demokratikusabb intézmények iránt. A szakirodalmak tükrében fontos kiemelni, hogy a magyar társadalom hagyományos nemi sztereotípiákat képviselő kulturális öröksége és az önmeghaladás-önérvényesítés lányok körében genetikailag erősebb meghatározottsága miatt, a demokrácia szintjének növelése érdekében fontos, hogy a lányokat (és fiúkat) minél változatosabb, olyan kulturális értékekkel ismertessük meg, amelyek segítik az önkifejezési értékek irányába történő elmozdulást (F. Lassú, 2019).

2.3. A nemiség társadalomtudományos megközelítése

A társas kategorizációnak, azaz annak, hogy valakit milyen módon helyezünk el a „megismerési térképünkben”, számos tényező (például bőrszín, vagy életkor) mellett az egyik legszembevetőbb és legkorábban elsajátított eleme a nem (Fiske & Taylor, 1991). A nem fontossága a társas megismerés folyamatában jól tetten érhető a témával kapcsolatos irodalmak számosságában, a nemekkel kapcsolatos tudományos és közéleti diskurzus hevességében, és az utóbbi időben politikai színezetűvé válásában is. Jelen kutatás bevezetőjeként megkerülhetetlen, hogy a szerzők megismertessék azokat az elméleti kereteket és fogalmakat, amelyek mentén a disszertáció a nemiséget tárgyalja.

A társadalomtudományok területén a nem két féle értelmezését különítjük el, a biológiai és a társadalmi nemet (Déri, 2022). Magyar nyelvterületen ezek nyelvi elkülönítése sokkal nehezkesebb, mint az angolszász nyelvhasználatból származó kiindulás – a sex és a gender. Jelen dolgozatban is használni fogjuk a gender kifejezést.

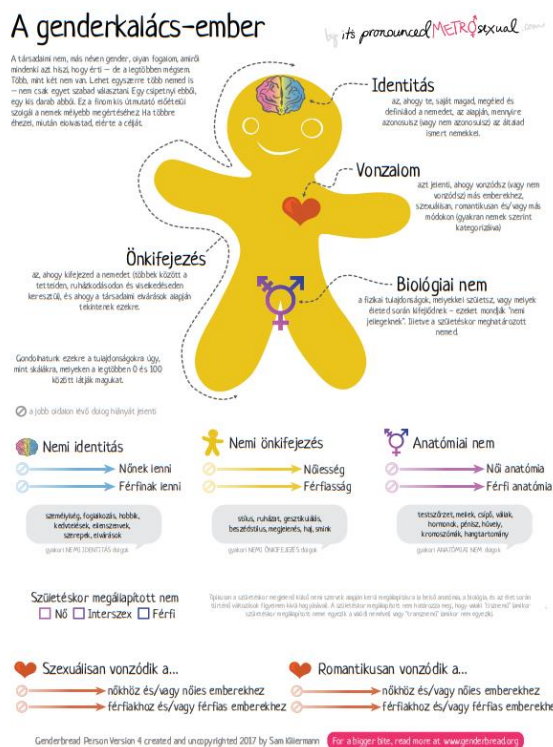
A biológiai neme (sex) alapján a személy (születéskor az újszülött) testének elsődleges és másodlagos nemi jellege szerint általában férfi, nő vagy interszex (nemi jelleg alapján nem egyértelműen besorolható) emberekről beszélünk. A születéskor azonosított biológiai nem ma Magyarországon csak kétféle lehet, férfi vagy nő, azonban az interszex állapot jogi elismerése világszerte egyre fontosabb emberjogi kérdésként jelenik meg (ld. Pikramenou, 2019).

A biológiai nemünk megélése, a hozzá kapcsolódó szubjektív élmények és ezek társas-társadalmi meghatározói bonyolult szövedéke adja a társadalmi nem (gender) összetett fogalmát. Ez a kutatók szerint sokkal inkább aktív alkotás, konstrukció eredménye, mint veleszületett adottságok aktivizálódása. Simone de Beauvoir (1969) az első feminista korszakkal együtt, a humanista feminizmus szellemiségében leplezi le a szubjektum (Ember) fogalmának részleges jelentését. A negyvenes évek végén írt *A második nem* című művében véleménye szerint evidens, hogy az emberiség két kategóriára oszlik, nőkre és férfiakra, melyek nem halmazszerűen csoportosíthatók. „A nő - emberi lény, akár a férfi, ez evidens, de túlságosan elvont igazság, valójában minden emberi lény egyedileg szituált, (Beauvoir, 1969, 9. o.). Beauvoir újszerű alapelve, hogy senki nem születik nőnek, vagy férfinak, hanem azzá válik az adott kor adott társadalmá által. Kifejti, hogy Arisztotelész óta a nő negatív megítélésben részesül, és ebből kifolyólag ez a gondolat olyan mélyről táplálkozik felfogásunkban, hogy szinte fel sem tűnik, mégis meghatározza azt. Álláspontja szerint „a nőt a férfihoz viszonyítva szokás meghatározni és jellemezni” (Beauvoir, 1969, 11. o.), vagyis a nő relatív minőségként szerepelt az eddigi korokban. Művét ma, fél évszázaddal később a gender (társadalmi nem) tudománya szisztematikus alapvetésének tekinthetjük. A nőt eredendően szabad autonómnak tartja, aki egy olyan világban próbálja felfedezni magát, ahol kénytelen személyiségét másikként vállalni. A nőt emberi lénynek, mégpedig értékek után kutató emberi lénynek, tartja. Ezen megközelítés szerint a nemi szocializáció a nemek közötti társadalmi különbségek megtanulásának, belsővé tételének folyamata.

Judith Butler (1990) szerint, a gender és a szexualitás nem eleve adott jellemző, amit a szocializáció során el lehet sajátítani, hanem az a mindennapi tevékenységeken keresztül kerül kifejezésre, és ezeken a tevékenységeken keresztül a férfiak és nők közötti hatalmi különbségek mentén termelődik újra.

Ez a tanulás és/vagy aktív alkotás során létrejövő nemiség (gender) felfogás egy összetett jelenség. A gender, mint fogalom értelmezhetőségének sokféleségét jól ábrázolja a „genderbread” (genderkalács-) ember (ld. 2. ábra). Ebben az értelmezésben megkülönböztetjük a nemi identitás (ki minek tartja magát), a nemi önkifejezés (ki milyen módon jeleníti meg magát), az anatómiai, illetve biológiai nem (elsődleges és másodlagos nemi jellegek), a szexuális és romantikus vonzalom, valamint a születéskor megállapított nem szempontjait. A társadalmi nem keretén belül tehát nő, férfi vagy genderqueer/nem bináris (a nemekkel kapcsolatos kategóriák elutasítása) kategóriákat különítenek el. A születéskor azonosított nem és a nemi identitás megegyezősége esetén beszélünk cisz-nemű személyekről, míg azokat, akik nemi azonosságtudata eltér a születéskor azonosított nemüktől transznemű személyeknek hívjuk (Déri, 2022).

Ábra 2.
A genderkalács-ember (Forrás: Killerman, 2015)

Amennyiben elfogadjuk, hogy a biológiai meghatározottságra minden társadalom ráépít egy elvárás- és lehetőségrendszer, úgy könnyen láthatóvá válik, hogy a társadalmi létünk

sok más mellett attól is függ, hogy férfinak vagy nőnek születtünk. A társadalmi egyenlőtlenségek egy része pedig ebből az eltérő konstrukcióból ered (Tóth, 2007).

2.4. Sztereotípiák, nemi ideológiák (szexizmus)

2.4.1. A nemi sztereotípiák

A sztereotípiák a kulturális rendszer építőkövei, a társadalmi valóság kulturális mintái. A sztereotípiaképzés és használat megközelíthető annak funkcionális haszna irányából, ami a társadalmi kategóriák leegyszerűsítő használatát a megismerés gazdaságosságával köti össze (Hunyady, 2001). Felnőtteknél a nemi kategorizálás gyors, viszonylag automatikus folyamatnak tűnik (Clutterbuck & Johnston, 2004; Hügelschafer et al., 2016), ami a nemi sztereotip tudás aktiválódásához vezet (Habibi & Khurana, 2012). A kategorizáció azzal jár, hogy hajlamosak vagyunk arra, hogy az egy kategóriába tartozók közötti különbséget alulbecsüljük és a külön kategóriába tartozók közötti különbséget túlbecsüljük (Billing & Tajfel, 1973).

A nemi kategorizáció folyamatára jellemző, hogy ha az egyik tulajdonságot az egyik nemhez kötjük, akkor a másik nemhez az adott tulajdonság ellentétét rendeljük (Kovács, 2007). A nemi sztereotípiák olyan hiedelmekként határozhatók meg bizonyos tulajdonságokkal kapcsolatban, amelyek megkülönböztetik, hogy a nők és férfiak milyenek (leíró hiedelmek), vagy milyennek kellene lenniük (előíró hiedelmek) (Johar et al., 2003; Leaper, 2015). „A nemi sztereotípiák szerint a férfiak dominánsak, racionálisak, objektív gondolkodásúak, függetlenek, könnyen döntenek, versengők, agresszívek, képesek másokat vezetni, jók matematikából és a természettudományokban, érdekli őket az üzlet, a sport és a politika. A nők engedelmesekek, intuitívek, tiszteletteljesek (a férfiak iránt), érzelmesek, szubjektívek, hiszékenyek, függőek, érzékenyek mások igényeire, törődők, hajlandók másoknak szentelni magukat, jók a házimunkában és a gyermekgondozásban” (Kovács 2007, 101.o.). Az egyes előíró sztereotípiák nemi ideológiákba tömörülnek és meghatározzák, hogy milyennek gondoljuk a nemeket, vagy hogyan kellene viselkednie a nőknek és férfiaknak (Perry & Pauletti, 2011).

2.4.2. A nemi ideológiák (szexizmus) formái

A sztereotípiákon túl a nemek különbözőségével és egyenlőtlenségével kapcsolatos nézeteket, hiedelmeket és gyakorlatban megvalósuló megkülönböztető bánásmódokat összességében szexizmusnak nevezzük (Benokraitis, 1997). Ma már a szexizmus többféle formáját különböztetjük meg.

A *hagyományos vagy ellenséges szexizmus*, a tradicionális szerepelosztásnak megfelelően vélekedik a nők férfiakhoz viszonyított szerepeiről, feladatairól, jogairól és felelősségéről (Spence & Helmreich, 1972, Swim et al., 2001). A hagyományos, merev és korlátozó gondolkodás a nők alacsonyabbrendűségének ideológiáját is tartalmazza (Szabó, 2008). Nézeteiben a nők, mint versengő és/vagy szexuális eszközökkel kontrollt szerezni igyekvő, nem szerethető, ám kompetens személyek jelennek meg („A nők úgy akarnak hatalmat szerezni, hogy irányítani próbálják a férfiakat.”). Ennek a nőképnek a férfi párja egy erőszakos és elnyomó, a nőket szexuálisan is hatalma alatt tartó, domináns és kompetens személy (Szabó, 2008). A társadalmi változás és diskurzusok hatására ezek a nyíltan előítéletes ideológiák ma már nem elfogadottak, így azok sokkal árnyaltabban, modern formában jelennek meg (Swim et al., 2001, Benokraitis, 1997).

A *modern szexizmus* ideológiáját képviselők gyakran saját magukat egyenlőségpártinak tartják és úgy gondolják, hogy a régi egyenlőtlenségek már megszűntek, ezért nem szükséges semmiféle további egyenlőségre való törekvés. A nézet fő jellegzetessége az egyenlőség illúziója (Kovács, 2007). A *jóindulatú szexizmus* a nőket tiszta és kedves teremtményekként ábrázolja, akik teljessé teszik a férfiak életét, miközben rászorulnak azok védelmére és támogatására, tehát egyszerre szeretetre méltóak és inkompetensek („Egy jó asszony megérdemli, hogy párja istenítsse.”). Ezzel párba állítva a szerethető férfi lovagiasan védelmező, ugyanakkor a nő gondoskodására szoruló, és őt kiegészítő és teljessé tevő személy (Szabó, 2008).

A hagyományos és a modern szexizmus, látszólagos különbségeik ellenére, nagyon hasonlítanak egymásra abban, hogy a nőkkel szemben negatív vélekedéseket tartalmaznak. Ebben a viszonyrendszerben a hatalom kérdése kiemelt szerepet kap. A fennálló egyenlőtlenségek fentartásában pedig férfiak és nők ugyan nem ugyanolyan mértékben és formában, de egyaránt részt vesznek (Szabó, 2008).

2.5. A nemi szerepek

„A nemi szerep a társas viselkedés meghatározó eleme, hiszen ez határozza meg a nemek számára tipikusnak és elvártnak tartott tulajdonságokat.” (Kozma et al., 2019, 39.o.).

A nemi szerepek különbözőségének eredetéről megoszlanak a kutatói vélemények. Az *evolúciós pszichológia* képviselői a biológiai meghatározottságot emelik ki, ami szerint a két nem különböző problémákkal találkozott a reprodukciós folyamat során, ez pedig viselkedésbeli különbségekhez vezetett. A férfiak minél nagyobb számú partner eléréséért vetélkedtek egymással, ezért rájuk jobban jellemző a kockázattal járó és az agresszió. Ellenben a nőknek nagyobb sikert jelentett a kevesebb, de nagyobb erőforrással rendelkező partner, ezért rájuk jobban jellemző a gondoskodás, alárendeltség és függés (Buss & Schmitt 1993; Buss 1995; Geary 1995). A *társadalmi szerepelmélet* nézeteit vallók nagyobb hangsúlyt fektetnek a szociális hatásokra. Véleményük szerint a nemi szerepek a nemek közötti fizikai különbségekből adódó munkamegosztás mentén alakultak ki. A nőkkel szemben a ház körüli munkákavégzés és gyereknevelés révén az az elvárás alakult ki, hogy gondoskodóak legyenek, ellássanak és ápoljanak másokat. A férfiak testi adottságaikból fakadóan képesek voltak az otthonon kívül is munkát végezni, így rájuk hárult a család eltartásának feladata (Eagly & Wood 2013; Eagly et al., 2000).

Bem (1981) véleménye szerint a társadalmi sztereotípiákkal szemben a „férfiasság – nőiesség” nem két egymástól teljesen független és egymástól elkülöníthető kategória. Az élet során olyan komplex személyiségre van szükség, amiben férfias, és nőies tulajdonságok optimális aránya az élethelyzettől függően megtalálható, így Bem a két nem jellemzőinek keverékét, az androgüniát tartotta az egyének számára leginkább kívánatosnak (Bem & Lewis, 1975). A nemi szerep mérésére Bem (1974) kidolgozta a Bem-féle Nemi Szerep Kérdőívet (Bem Sex Role Inventory — BSRI, Bem, 1974). Bem nemi szerep elméletének és kérdőívének tesztelésére számos kutatást végeztek a 1980-as években (ld. Cook, 1987), azonban az androgünia és a mentális egészség pozitív együttjárását csak részben tudták igazolni. A kutatások metaanalízise a hagyományosan maszkulinnak tekintett vonások (erő, határozottság, dominancia, önbizalom, stb) társadalmilag magasabb szintű elfogadottságát és egészségre gyakorolt védőhatását találta, amely az androgünia pozitív hatásának hátterében is áll. A hagyományos feminin tulajdonságok ugyanakkor a nőket (és esetleg az ilyen jellemzőkkel bíró férfiakat is) sérülékennyé teszik (Bassoff & Glass, 1982).

Dolgozatunk témájának nem fókusz, így csak kiegészítő megjegyzésként említjük meg a gender-kutatások másik fő csapásirányát, a maszkulinitás kutatásokat (Hadas, 2001, 2009). A maszkulinitás szociológiája a feminista hagyomány örökösének tekinthető és a férfiak viselkedési mintázatainak, tevékenységeinek, értékeinek és perspektíváinak kritikai tanulmányozására irányul. Connell (1995) szerint a maszkulinitás nem egy izolált tárgy, hanem a „feminitás” ellenpontjaként értelmezhető fogalom. A gender-, rassz és osztályviszonylatok kölcsönhatásának fölismerését követően mára általánosan elfogadottá vált, hogy sokféle maszkulinitást különböztessünk meg; tehát beszélhetünk fekete és fehér, munkásosztályi és középosztályi maszkulinitásokról.

2.6. Nemi identitás, nemi szerepek, sztereotípiák - és ezek fejlődése

A nemek és a nemi szerepekhez kötődő szocializáció, mint tudományos érdeklődés viszonylag új terület a szociológián és a társadalomtudományokon belül (Kretchmar, 2009). Wharton (2005) magyarázata szerint a nők felé támasztott szigorú korlátozásokkal szemben fellépő XX. századi feminista mozgalmak a nőkkel foglalkozó diskurzusokkal párhuzamosan felhangosította a férfiak felé forduló tudományos érdeklődést is így létrehozva a nemi identitás, a nemhez igazodás, a nemi szerepek tanulmányozásának tudományos diskurzusát.

Álláspontok a nemi identitás alakulásának pszichológiai folyamatairól

Az egyén nemi identitása olyan kogníciók összességéként definiálható, ami magába foglalja a személy nemi kollektívába való illeszkedésre vonatkozó értékeléseit és motivációit. Az elmélet és kutatás szempontjából az egyik központi jelentőségű dimenzió az azonos neműek tipikusságának érzése, vagyis az emberek saját maguk által érzékelt hasonlósága a nemi kollektívához. A nemi identitás konceptualizációja azonban az utóbbi időben további dimenziókkal is kibővült, mint például a másik nemhez való hasonlóság érzése, a születési nemmel való elégedettség, a nemi konformitásra irányuló nyomás érzése és a másik nem derogációja (Perry et al., 2019).

A nemi szereptanulás magyarázatával foglalkozó elméletek Stockard (1999) szerint a vitatottságuk és hiányosságaik ellenére is magyarázattal szolgálhatnak a nemi szocializáció folyamatának megismeréséhez. Az első Sigmund Freud nevéhez kötődő *pszichoanalitikus elmélet* szerint a gyerekek az éréskor során, a nemi szervek különbségeinek felismerése és az azonos nemű szülővel való azonosulás mentén (utánozva annak

viselkedését, attitűdjeit, tulajdonságait) határozzák meg saját nemi identitásuk, nemhez igazodásuk (Freud, 1932/1986). A sokak által vitatott elmélettel szemben, a Lawrence Kohlberg (1966) *kognitív fejlődési elmélete* szerint a gyerekek két és fél éves kor körül kezdik a nemek közötti különbségeket fogalmi oldalról megközelíteni, saját magukat lányként, vagy fiúként címkézni, ami a nemi identitás kialakulását jelzi és ez az, ami döntő szerepet játszik a nemhez igazodásban. Kohlberggel egyetértésben Sandra Bem (1981) is elismerte, hogy a gyerekek tevőleges alakítójuk saját szocializációjuknak, *nemi séma elméletében* azonban azt emeli ki, hogy a gyerekek folyamatos bátorítást kapnak a felnőttektől, hogy a világot a nemek elkülönítésén keresztül szemléljék, ez segíti őket a tájékozódásban, az ismereteik rendszerezésében és ez az, ami miatt igazodnak nemükhöz. A *szociális tanuláselmélet* a pszichoanalitikus elmélettel ellentétben nem tartja szükségesnek semmilyen pszichés elv vagy folyamat bevezetését. A szerzők szerint a nemhez igazodást a gyerekek megfigyelés által, a nemekhez kötődő jutalmak és büntetések mentén, a velük megegyező nemű felnőttek viselkedését utánozva sajátítják el. A nemi séma elmélettel egybehangzóan feltételezi, hogy ha semmi sajátos nincs a nemhez igazodó viselkedésben, akkor azok elkerülhetőek vagy módosíthatóak (Bussy & Bandura, 1999).

A nemi kategóriák minden más kategóriánál kiugróbbak az észlelő számára (Eagly et al., 2000), fejlődéslélektanilag elsőként elsajátítottak (Zemore et al., 2000). A felnőttekéhez hasonló, viszonylag gyors nemi kategorizáció (Clutterbuck & Johnston, 2004; Hügelschäfer et al., 2016), már 3-4 hónapos csecsemőknél is kimutatható (Quinn et al., 2002). Thompson (1975) szerint a kétéves gyerekek képesek saját nemüket saját fényképükről azonosítani és a sztereotip módon öltöző nő vagy férfi nemét meg tudják határozni, pusztán a nem alapján azonban nem tudják következetesen lány és fiú csoportokba válogatni a képeket és azt sem tudják megmondani, hogy egy másik gyerek, neme alapján mivel szokott játszani. A háromévesek szét tudják válogatni a lányok és fiúk képeit, azonban saját magukról nem tudják megmondani, hogy apák vagy anyák lesznek felnőttkorukban. A nemek állandóságának tudata, így a saját nemi kategória bizonyossága 4-6 éves kor között szilárdul meg.

A világ megértéséhez segítséget nyújtó nemi kategóriák merev megkülönböztetése azonban a lányokat és a fiúkat a megfelelő viselkedés szűk körére korlátozza (Davis, 2003). A fejlődési kutatások azt mutatják, hogy a gyerekek már 2-3 éves korukban elkezdik elsajátítani a nemi sztereotípiákat és ez a tudás körülbel az

iskolába lépésig halmozódik (Trautner et al., 2005; Banse et al., 2010). Trautner és munkatársai (2005) szerint a nemi kategóriák korai tanulása és a hozzájuk kapcsolódó tulajdonságok (sztereotípiák) elsajátítása kezdetben (5-6 évesen) merev hiedelmeiben nyilvánulnak meg (például, hogy csak fiúk, vagy csak lányok tehetnek valamit), és csak később (7-8 évesen) jelennek meg a rugalmasabb, reális hiedelmek (hogy bármelyik nem képes szinte bármire).

Az életkor előrehaladtával az egyén által betöltött társadalmi szerepek száma bővül (barátság, munka, párkapcsolat). Az ezeknek a szerepeknek való megfelelésben számos tényező mellett a biológiai nem és a nemi szerephez való hozzáállás is jelentős szerepet játszik (Eagly & Wood, 2012).

Nemi sztereotípiák elsajátítása

A fejlődés korai szakaszában, a biológiai nemről való ismeretszerzéssel szinte egyidejűleg zajlik a nemi sztereotípiák elsajátításának folyamata (Kosakowska, 2004; idézi Lipowska, 2014). A szülői viselkedésmódokat, attitűdöket vagy érzelmi reakciókat a gyerekek nagy mértékben átveszik. Az anyák és az apák az első modelljei azoknak a viselkedésmintáknak, amelyek a társadalmi és nemi szerepekkel és a szülői gondoskodás prototípusaival összhangban vagy ellentétben állnak (Endendijk et al., 2013). A nemi szerepeket a szociális tanulás során a gyerekek életében jelentős szerepet játszó felnőttek/modellek (szülők, pedagógusok), a szocializációs gyakorlatokon (megerősítés, figyelmen kívül hagyás, büntetés) kívül a saját nemi viselkedésükön, vagy saját meggyőződésük kifejezésén keresztül is közvetíthetik a gyerekek felé (Schoon & Eccles, 2014).

A szülők akár tudatos, akár tudattalan nemi hiedelmei egészen korán, már csecsemőkortól befolyásolják a nemi azonosság fejlődését (Danis et al., 2011). A születendő babára vonatkozó első kérdések egyike, hogy fiú vagy lány lesz alapvetően irányítja a szülők névválasztását (Barry & Harper, 1995), majd később befolyásolja a játékok, ruhák, könyvek és az újszülött szobájának kialakítását is (Pomerleau et al., 1990). A szülők játéktársítás során a fiúkhöz kötötték az autókat és szerszámokat, a lányokhoz kapcsolták a babákat, Barbie-kat és játékkönyvhát (Endendijk et al., 2013, 2014). Ezek a társítások befolyásolják a gyermek tárgyi környezetét és ez által felé irányuló interakciókat, tevékenységeket, ezen keresztül a különböző kompetenciái fejlődését is.

A felnőttek a lányként bemutatott csecsemőhöz többet beszélnek és inkább „lányos” játékkal közelednek (babák, puha játékok stb.), ellenben a fiúként bemutatott csecsemők felé inkább „fiús” játékkal (élettelen, mozgó, működő tárgyak) és több mozgásra ösztönző gesztussal közelítenek (Bell & Carver, 1980; Culp et al., 1983; Sidorowicz & Lunney, 1980). Később a szülők több házimunkát bíznak a lányokra (Manke et al., 1994) különösen akkor, ha fiú és lány gyermekük is van (Crouter et al., 2001). Blakemore és Hill (2008) vizsgálatukban hagyományos és feminista családi nevelési és munkamegosztási elveket valló személyeket hasonlítottak össze és azt találták, hogy a feminista és a nőnemű szülők (vagy szülőként gondolkodó fiatalok) a hagyományos nemi szerepeket preferáló és férfi válaszadókhöz képest kevésbé terelték nemileg sztereotip irányba (valós vagy képzeletbeli) gyermekeiket. Sőt ezek a szülők, fiaik számára fontosabbnak tartják az otthoni segítségnyújtásra és házasságra, családi életre vonatkozó nevelést, mint a lányoknál, magyarázatuk szerint azért, hogy jobban motiválják őket ezeken a hagyományosan nőies területeken (Blakemore & Hill, 2018). Más kutatások ugyanakkor a sztereotípiákat megerősítő irányú nevelői hatásokat tártak fel.

A kutatások alapján a szülők a fiúkat jobban motiválják a sportolásra, míg a lányokat inkább a társas kapcsolatok kialakítására biztatják (Jacobs & Eccless, 1992). A szülők a lányokhoz többet beszélnek, az interakciókban nagyobb hangsúly kerül az érzelmi sebezhetőség tolerálására és a társas kapcsolatokra való összpontosításra, mint a fiúknál (Chapin et al., 2005; Eisenberg et al., 1996; Fabes et al., 1994; Fivush, 1998; Flannagan & Prese, 1998). A fiúk számára a lányoknál nagyobb mértékben megengedett a düh és az enyhe agresszió kifejezése (Chaplin et al., 2005; Martin & Ross, 2005; Mills & Rubin, 1992), valamint a sérüléshez vezető kockázatok vállalása (Morrongiello & Hogg, 2004). Ugyanakkor a fiúkkal ritkábban beszélgetnek az érzelmekről, kifejezetten a negatív érzelmekről, például a félelemről (Endendijk et al., 2014). A kutatások szerint emellett a fiúkat valamivel keményebben büntetik, mint a lányokat (Bezirgianian & Cohen, 1992; Eron, 1992).

A teljesítmény és elismerés nemi vonatkozásai

A teljesítménnyel és elismeréssel összefüggő aktivitások szintén nemileg sztereotip módon értékelték a szülők szemében. Eccles számos tanulmányban és könyvfejezetben részletesen tárgyalja az iskolai teljesítménnyel és karrierrel kapcsolatos szülői elvárások és gyermeki megvalósulások összefüggéseit (pl Eccles, 2014; legfrissebben Eccles &

Wigfiel, 2023). Kutatási eredményeiből megalkotta az ún. Elvárás-Érték Modell, amely szerint az egyének tanulmányi döntéseit vagy karrierválasztását (amely nagymértékben nemileg meghatározott) az adott területen előre vetített sikerrel vagy kudarccal kapcsolatos elvárásaik és a terület/tevékenység vonzereje, értékessége befolyásolja. A modell szerint mind a fiatal önmagával kapcsolatos elvárásait, mind az adott tevékenység értékességét befolyásolják a szülők és egyéb nevelők nézetei, attitűdje, elvárásai, valamint a gyermek neme (ld. Eccles, 2014).

A kutatások alapján általánosságban elmondható, hogy a lányokat nagyobb valószínűséggel látják kevésbé kompetensnek, mint fiútestvéreiket (Bhanot & Jovanovic, 2005; Furnham et al., 2002; Mondschein et al., 2000). Az egyes kompetencia területekkel összefüggő szülői nézetek vizsgálata szintén nemileg meghatározott eredményekhez vezetett. Eccles és munkatársai (1990) szerint a szülők gyermekeik matematikai, anyanyelvi (angol) és sportbeli kompetenciáinak megítélését a gyermekek neme is befolyásolja, valamint a szülők sztereotip nemi szerepekről alkotott meggyőződései arról, hogy melyik nem tehetségesebb természetesen módon ezeken a területeken. Azok az anyák, akik azt a hagyományos nemi szerepekre vonatkozó sztereotip hiedelmet vallják, hogy a férfiak természetüknél fogva jobbak a matematikában és a sportban, mint a lányok, a nemi szerepekre vonatkozó sztereotip irányba torzították a gyermekek kompetenciájának megítélését ezeken a területeken. Például, ha fiúgyermekről beszéltek, akkor a gyermek matematikai képességeit magasabbra értékelték, mint amit a tanár értékelése előre jelzett volna, egy lány gyermek esetében ez éppen fordítva zajlott. Továbbá a bizonyítékok azt a következtetést támasztják alá, hogy ezek a hatások függetlenek a gyermekek kompetenciáiban esetlegesen meglévő tényleges különbségektől. Az eredmények tükrében a szerzők felhívják a figyelmet arra, hogy a szülők érzékelési torzítása befolyásolja a szülők benyomásait a gyermekek kompetenciáiról a nemi szerepekhez kötődő sztereotip tevékenységi területeken, és az anyáknak a gyerekek kompetenciájáról alkotott elképzelése az egyes területeken jelentős hatással lehet a gyermekek önértékelésére, még akkor is, ha a gyerekek tényleges eredményei mást mutatnak (Eccles et al., 1990).

Gianettoni és Guilley (2015) szerint a régimódi szexista meggyőződések fenntartása jelentős előrejelző tényező a lányok nemileg tipikus foglalkozás választásában, de nincs hatással a fiúk pályaválasztására. Azok a fiúk, akik „nőies” foglalkozást választanak, sem határolódnak el a szexista attitűdöktől. A kutatás azt is

leírja, hogy a fiúk körében a nemi atipikus aspirációk jóval ritkábbak a lányokéhoz képest. A gyerekek teljesítmény törekvéseiben a saját szexizmusuk mértékénél még fontosabb a szülők szexista nézetekhez való ragaszkodása, ami a modern szexizmus esetében még a fiúk törekvéseiben is tükröződik. Azokban a családokban, ahol a modern szexizmus hangsúlyosabb, ott a diákok jellemzőbben törekednek nemileg tipikus tanulmányokat vagy szakmákat választani. Ezen kívül a szülők minél inkább ragaszkodnak a régimódi szexizmus nézeteihez, a lányok annál inkább a tipikus szakmák felé törekszenek. A családok hagyományos szexista sztereotípiáktól való eltávolodása fontos feltétele lehet a lányok nemileg atipikus törekvéseinek, például a STEM (természettudományok, technológia, mérnöki tudományok és matematika) területén. A szerzők felhívják a figyelmet arra, hogy a nemi szerepekre való elsődleges szocializáció fontos tényező a serdülők foglalkozásválasztásában, és ezért meghatározó a jövőjükre nézve; ez is indokolja, hogy a szülőknek jobban tudatosítaniuk kell a nemi sztereotípiák szerepét gyermekeik pályaválasztásában (Gianettoni & Guilley, 2015).

Jackobs és munkatársai (2005) eredményei szintén megerősítették, hogy a szülők több matematikai/tudományos játékot vásárolnak és több időt töltenek ezeken a területeken való foglalkozással a fiúkkal, valamint jobban értékelik a fiaik matematikai képességeit, mint a lányaikét. A szerzők szerint ez azért problémás, mert ha a lányok a korai években nem érdeklődnek a matematika és természettudományok iránt, vagy ha úgy gondolják, hogy a szüleik nem értékelik a kompetenciájuk ezeken a területeken, akkor idősebb korukban kisebb valószínűséggel lesznek nyitottak az ilyen területek felé. Liver és munkatársai (2002) szerint a lányok érdektelensége a STEM területén még akkor is igaz, ha teljesítményük jobb, mint a fiúké. Velük egyetértésben Friedrichs és Eccles (2002) is kiemeli, hogy a szülők hiedelmei erősebb hatást gyakorolnak a gyerekek matematikai kompetenciával kapcsolatos hiedelmeire, mint a tényleges teljesítményre vonatkozó információk. A szerzők szerint a szülők meggyőződése a sportban nagyobb mértékben voltak előrejelző hatásúak, mint a matematikában. Eredményeik szerint a szülőknek az általános iskola korai éveiben kialakult meggyőződése pozitív kapcsolatban áll a matematikai kompetencia, a sportkompetencia, a sport iránti érdeklődés és a sport fontosságában mutatkozó különbségekkel. Érdekes módon az apák meggyőződése erősebben kapcsolódik a gyerekek sportkompetenciájához és értékhiédelmeihez, ami egyben arra is felhívja a figyelmet, hogy az anyák és apák eltérő fontosságú szerepet játszhatnak a különböző területeken.

Nem csak a lányok tudományhoz való viszonya szenved meg azonban a káros sztereotípiák hatását. Wolter és munkatársai (2015) óvodapedagógusok körében végzett vizsgálata arra is rávilágít, hogy minél hagyományosabb a kisgyermeket nevelő felnőttek nemi szerepekkel kapcsolatos attitűdje, annál gyengébb a fiúk motivációja az olvasás megtanulására. Az olvasással és szövegértéssel összefüggésben egyes szerzők a fiúk hátrányát olyan, a társas és érzelmi területeken tapasztalható nehézségekkel is összekapcsolják, mint az empátia és együttműködés, konfliktuskezelés (F. Lassú, 2010; Szabó & Szinger, 2019).

A nem tipikus társadalmi elvárásokhoz illeszkedő viselkedés következményei

A gyerekek nagyon hamar észlelik, hogy az őket nevelő felnőttek milyen nemi szerepviselkedést várnak el tőlük, például, hogy mivel kell játszaniuk. A lányok tudják, hogy a babakonyha és a játékbabák, a fiúk pedig, hogy a járművek és a szerszámok a nekik valók a felnőttek szerint (Raag & Rackliff, 1998). Blakemore és Hill (2008) szerint a szülőkre általában (de a férfiakra különösen) igaz, hogy a sztereotípiáknak megfelelő játékválasztást értékelik jobban, fiúk és lányok esetében egyaránt.

Freeman (2007) három és öt éves óvodásokat és szüleiket vizsgálta a nemileg sztereotíp és azzal ellentétes játékválasztás elfogadottsága és a szülők gyerekekkel kapcsolatos nemi sztereotípiái tekintetében. Eredményei szerint a vizsgált óvodás gyerekek (főleg az ötévesek) mind azonosították a fiús és lányos játékokat (pl. motorbicikli vagy teáskészlet), és azt is a nemi illeszkedéssel összefüggésben feltételezték, hogy a szüleik szeretnék-e, hogy játsszanak az adott játékkal. A nemi sztereotípiákkal ellentétes játékok esetében a fiúk az anyukájukat, a lányok az apukájukat gondolták elfogadóbbnak. Az eredmények értelmezését külön izgalmassá teszi, hogy a kutatásban résztvevő gyermekek szüleivel készített interjúkban a szülők azt hangsúlyozták, hogy ők nem szeretnék gyermekeiket nemi sztereotípiákkal korlátozni, nemüktől függetlenül egyaránt támogatják továbbtanulásukat, fontosnak tartják, hogy társas helyzetekben kompetensek legyenek, vagy jók legyenek a matematika és a tudományok területén. Freeman (2007) arra hívja fel a figyelmet, hogy a szavakkal hangsúlyozott egyenlő jogok és sztereotípiák elleni harc nem biztos, hogy tükröződik a szülők viselkedésében.

A kultúra hagyományos nemi szerepeivel összhangban lévő viselkedésmódra való kötelezettséget Egan és Perry (2001) a nemi szerepeknek való megfelelésre gyakorolt

nyomásnak nevezi. Számos korai kutatás beszámol arról, hogy a gyerekek nemi sztereotípiákkal ellentétes viselkedését a szülők, pedagógusok és kortársak is rosszalják (Carter & McCloskey, 1984; Langlois & Downs, 1980). Annak ellenére, hogy Martin (1990) eredményeivel egyetértésben Blakemore és Hill (2008) is azt találta, hogy a nők elfogadóbbak a nem nemi sztereotípiáknak megfelelően viselkedő gyerekekkel szemben, Endendijk és munkatársai (2019) képalkotó eljárással (fMRI) végzett vizsgálata kimutatja, hogy az anyák is konfliktusként élik meg azt, amikor gyermekük nem a tipikus társadalmi elvárásoknak megfelelő játékkal játszik, azonban ez sokkal kevésbé tükröződik tudatos vélekedéseikben. További kutatások azt is igazolták, hogy a gyerekek felé sztereotip elvárásokkal forduló szülők negatívabban reagálnak a gyermekek nemi szerepekkel kapcsolatos elvárásokat sértő viselkedésre (Endendijk et al., 2014; Friedman et al., 2007; Sandnabba & Ahlberg, 1999), különösen a fiúk gender-atipikus viselkedésére (Blakemore & Hill, 2008; Kane, 2006; Sandnabba & Ahlberg, 1999; Martin, 1990; Feinman, 1981). Kertchmar (2009) eredményei szintén ezt erősítik meg, aki azt találta, hogy a fiúkra erőteljesebben rászólnak a szülők és a tanárok is, ha lányos játékot játszanak, mint a lányokra, ha fiús elfoglaltságban vesznek részt.

A lányos fiúk viselkedésének erőteljesebb megítélésének okára többen keresték a választ. A státuszkülönbség-hipotézis szerint a nők a magasabban megbecsült férfi szerepbe való átlépése elfogadottabb, mint a férfiak kevésbé megbecsült női szerepbe való átlépése (Feinman, 1981). Green (1975) magyarázata szerint az eltérő értékelés abból a meggyőződésből fakad, hogy a szülők úgy gondolják, hogy a lányok kinövik, a fiúk pedig nem a nem biológiai nemükhöz illő viselkedést. A harmadik magyarázat pedig, hogy a felnőttek attól tartanak, hogy a gender nonkonform fiúk nagyobb valószínűséggel fognak nem heteroszexuális viselkedést mutatni, mint a gender nonkonform lányok (Green, 1975). Anthill (1987) például azt találta, hogy a szülők úgy vélték, hogy a fiúk kereszt-nemű (cross-gender) játékokkal való játéka jobban előjelzi a homoszexualitást, mint a lányok nem nemi sztereotípiának megfelelő játéka. Fontos azonban megjegyezni, hogy ugyan van összefüggés a gyermekkori nemi nonkonformitás és a felnőttkori nem-heteroszexuális orientációk között (Bailey et al., 1993; Rieger et al., 2008), azonban nem a nemileg nonkonform viselkedés vezet a melegséghez, hanem ez a viselkedés a gyerekek egy részénél a melegség korai megnyilvánulása lehet. Ugyanakkor, bár nem minden gender nonkonform gyerek lesz a későbbiekben meleg, a hagyományos nemi szerepektől

eltérő viselkedés miatt megélt elutasítás, zaklatás minden gyermeket bánthat (Heldman, 2000; Roberts et al., 2013; Martin-Storey, 2016).

A gyermekek által érzékelt szülői nyomás a nemileg megfelelő viselkedésre nem csak a saját magukkal kapcsolatos elvárásokat, de a másokkal szembeni viselkedést is befolyásolhatja. Schroeder és Liben (2021) iskoláskorú gyerekek körében végzett vizsgálata nem talált összefüggést a szülők nemi szocializációval kapcsolatos attitűdje és a gyerekek nyomásérzete között. A kutatók azonban arra is felhívják a figyelmet, hogy azok a gyerekek, akik nagyobb nyomásérzetről számoltak be, kisebb valószínűséggel szállnak szembe a szexista megjegyzéseket tevő társaikkal és nagyobb valószínűséggel értenek egyet a kortársaik szexista megjegyzéseivel. Továbbá a gyerekek nemi megfelelésre irányuló nyomással kapcsolatos tapasztalatai és annak elfogadása fokozatosan alakíthatja a gyerekek kortársakkal szembeni preferenciáit, ami arra készteti őket, hogy olyan gyerekekkel való interakciókat részesítsenek előnyben, akik maguk is hasonló szintű nemi előítéleteket éreznek és valószínűleg meg, ez pedig a szexizmus tartósodásához, megerősödéséhez vezethet.

A szülők nemi szerepekkel kapcsolatos attitűdje

Blakemore és Hill (2008) szerint a gyerekek gender atipikus tulajdonságainak helytelenítése erősen kapcsolódik a szülők nemekkel kapcsolatos hagyományos, vagy régimódi attitűdjének erősségével. A nemileg hagyományos nézeteket valló szülők nagyobb valószínűséggel támogatták a fiúk számára sztereotipizált játékokat és tevékenységeket a fiúk körében és kisebb valószínűséggel a lányok körében. A lányok számára sztereotipizált játékok és tevékenységek (pl. babázás) tekintetében a fiúgyermekek hagyományosabb szülei jellemzően kisebb valószínűséggel támogatták a fiúk ilyen jellegű érdeklődését, mint a kevésbé hagyományos szülők. Azok a lányokat nevelő szülők, akik a régi módi szexizmus skálán feministábbnak mutatkoztak ugyanakkor hajlamosabbak voltak támogatni a lányok nemileg sztereotip tevékenységeit, ami a szerzők szerint a nőiesség pozitívabb értékelését tükrözi a feministább szülők által.

Lipowska és munkatársai (2016) lengyel óvodáskorú gyermekek és szüleik körében végzett vizsgálata szerint a szexizmus ugyanazokat az attitűdöket befolyásolja az anyákban és az apákban, de ellentétes irányban. Az anyák körében a magasabb szexizmus értékek, főleg a fiúgyermekek esetében, az autonómia, a következetlenség és a túlzott protekcionizmus alacsonyabb szintjével járt együtt, vagyis világos és határozott

elvárásokkal „az igazi férfi” szerep felé terelte a fiúgyermeket, akik nem sírnak, nem nyafognak, megállnak a maguk lábán. Az eredményeik alapján a vizsgálatban résztvevő lengyel apák magasabb szexizmusa magasabb gyermeknevelési következetlenséggel járt együtt, ami a szerzők szerint a lengyel társadalomban is változó nevelési attitűdök jelenlegi bizonytalan, átmeneti státuszát tükrözheti (ld Equimundo, 2012). Az apák szexizmusának növekedése ugyanakkor a lányok felé közvetített magasabb szintű túlóvást és ezzel együtt nagyobb autonómia megengedését is jelentette. A szerzők ezt a jelenséget a lengyel „lányos apukák” kislányaik felé közvetített hagyományos rajongásával magyarázzák (ami pedagógiai tapasztalataink alapján nem áll távol a magyar apa-lánya viszonytól sem), amely a korai gyermekkorban az „apuci szeme fénye” jelenséget hozza létre. Összefoglalóan azt mondhatjuk, hogy a vizsgálatban szereplő anyák nagyobb szexizmusa a fiú gyermeik esetében „kemény legények”, míg az apák szexizmusa kislányaiknál „kis hercegnők” nevelése irányába mutat. A szerzők szerint a nemi szerepek helyességéről való mélyebb meggyőződés és a társadalomban létező polaritás elfogadása apáknál és anyáknál eltérő módon, de egyértelműen polarizálja a nemi szerepeket, már itt, a fejlődés nagyon korai szakaszában (Lipowska et al, 2016).

Hess és munkatársai (2014) szerint minél hagyományosabb az apák nemi szerepekkel kapcsolatos attitűdje annál hagyományosabbak a gyerekeik attitűdjei is. A felnőttek nemi szerepviselkedése és a gyerekek attitűdjének összefüggését igazoló néhány kutatás szerint a dolgozó anyák gyermekei kevésbé tartják meg a hagyományos nemi szerepekkel kapcsolatos attitűdöket és lányaik ambíciózusabbak a karrier elképzeléseikben, mint azok a lányok, akiknek az anyukája nem dolgozik (Willett-Bloom & Nock, 1994; Jackson & Tein, 1998).

Fiese és Skillman (2000) 120, négyéves korú gyermeket nevelő családban, a szülők sajátmagukról alkotott történetmesélésének elemzése során azt találta, hogy a gyerekek és szülők neme nem befolyásolja a történetek kötődéshez/összetartozáshoz kapcsolódó erősségét. Az apák történetei azonban erősebben fókuszáltak az autonómiára, mint az anyáké, és a fiúk nagyobb valószínűséggel hallottak autonómia témájú történeteket, mint a lányok. A kutatók szerint a hagyományos nemi szerepekkel rendelkező szülők fiaiknak, a nem hagyományos nemi szerepeket valló szülők pedig lányaiknak meséltek erősebb teljesítménytémájú történeteket. A kutatók az extrenalizáló viselkedés magasabb szintjét találták azoknál a fiúknál, akiknek apja erősen férfias attitűdöket vallott, de gyenge teljesítménytémájú történeteket mesélt. A lányok magasabb

szintű internalizáló viselkedését pedig azokkal az anyákkal hozták összefüggésbe, akik erős kötődési témájú történeteket meséltek, de gyenge feminin attitűdökkel rendelkeztek. Az eredmények tükrében a szerzők felhívják a figyelmet arra, hogy a családban elhangzó történetekre érdemes a szocializáció egy olyan aspektusaként tekinteni, ami magába foglalja a gyermek és a szülői jellemzők közötti kölcsönhatást.

A nem sztereotíp felnőtt

Fontos megjegyezni, hogy nem minden felnőtt kezeli a fiúkat és lányokat nemi sztereotípiák szerint. Cahill és Adams (1997) óvodapedagógusok körében végzett vizsgálatának eredményei szerint, azok a pedagógusok, akik nem hagyományos nemi szerepeket képviseltek, nem hagyományos nemi szerepek szerinti gyermeknevelési gyakorlatokat is támogattak. Ehhez kapcsolódóan Wolter és munkatársai (2014) szerint azok a pedagógusok, akik férfi és női sztereotípiáknak megfelelő tevékenységeket egyaránt képviselnek az óvodai csoportjaikban, valószínűleg kevésbé nemi tipizált attitűdöket és viselkedéseket táplálnak óvodai csoportjaik gyermekeibe. Fagot és Leinbach (1995) szerint az egalitárius szülőkkel rendelkező óvodáskorú gyerekek csak idősebb korukban tanulják meg a nemi címkéket és sztereotípiákat, mint a hagyományos szülőkkel rendelkező gyerekek. Más kutatások szerint a kevésbé hagyományos családból származó gyerekek kevésbé sztereotipizált érdeklődési körrel rendelkeznek és rugalmasabban viszonyulnak a felnőttek családban és munkahelyen betöltött szerepeihez (Kulik, 2002; McHale et al., 1999; Risman & Myers, 1997; Weisner & Wilson- Mitchell, 1990). A kevésbé hagyományos családból származó lányoknál még a középiskolai években sem mutatkozik visszaesés a matematikai teljesítményben (Updegraff et al., 1996). Blakemore (1981) szerint a nemi kérdésköz feminisztábban közelítő szülők fiú gyermekeinél nem mutatható ki a tipikus nemi különbség, miszerint a fiúk nem érdeklődőek a babák iránt.

Összefoglalva azt mondhatjuk, hogy a nemileg specifikus szocializáció, a nemi elvárásoknak való megfelelési igény és a sztereotípiák önbeteljesítő mivolta hosszú távon létrehozza a sztereotípiák által elvár és előírt különbségeket férfiak és nők között, és fenntartja a nemek közti társadalmi státuszkülönbségeket (Geis, 1993; Glick & Fiske, 2001). Az ilyen, tapasztalatok valószínűleg hozzájárulnak a gyermekek saját nemekkel kapcsolatos elvárásainak (Endendijk et al., 2013) és viselkedésének alakulásához, olyan

önbeteljesítő folyamatként, amiben a gyerekek az adott társadalmi elvárásoknak megfelelően fognak viselkedni (Eagly & Wood, 2012; Hamilton et al., 1990). A nemekkel kapcsolatos attitűdök és sztereotípiák nem ismernek időbeli határokat, azok generációkon keresztül jelen vannak a családi mintákban (Endendijk, 2015). A nemi szerepekhez való merev, szélsőségesen megfelelni akaró viszonyulás (férfiak esetében a túlzott önérvényesítés, nők esetében a túlzott kapcsolódás) még az egészségmutatókat is rontja a krónikus betegségekhez való alkalmazkodás helyzetében (Nagy et al., 2016). Ezen kívül a női és férfi nemi szerepek merev és korlátozó jellegét jelentős akadállyal lehet tekinteni a személyiség kibontakozásában, éppen ezért egyre gyakoribb az a vélemény, miszerint jobb lenne, ha a férfiak és a nők, a nemi szerepüktől függetlenül, a szituációtól tennék függővé a viselkedésüket (Rosta & Ádám, 2014).

A szülők ugyanakkor nem az egyetlen szocializációs hatás a korai gyermekkorban. A nemekre vonatkozó hiedelmeket a nemi sztereotípiák természetes módon való elsajátítása mellett tovább erősíthetik a gyerekeket körülvevő kulturális termékek, médiatartalmak (Pálóczi & Nagy, 2017).

2.7. Nemi szerepek és médiahatás

A média rengeteg modellt kínál, jóval többet, mint amennyivel a fiatalok családjukban, vagy társaik között találkoznak. A médiában látott karakterek megjelenése, hatalma és önbizalma pedig akár vonzóbb is lehet a hétköznapi mintáknál, ami növeli annak a valószínűségét, hogy azok példaképpé, kulturális ikonokká váljanak (Greenwood, 2017). A média normaalkító hatását erősíti, hogy közvetlenül (saját maga látja) és közvetetten (mások médiából átvett és képviselt értékei) is képes a benne látott értékek továbbadására (Brown et al., 2005). A médiában megjelenő leegyszerűsített szabályok és viselkedések rendszeres megjelenése pedig különösen alkalmasá teszi a médiatartalmakat a társadalmi tanulási folyamatokra (Signorelli, 2012).

Ward és Grower (2020) szerint a társadalmi csoportok médiában való ábrázolásának elemzése leggyakrabban két kérdés köré szerveződik. A kutatók egy része a reprezentációk mennyiségével, az adott csoport „elismertségével” foglalkozik. Ruble és munkatársai (2006) szerint ezek a kutatások jellemzően azt találják, hogy a nők alulreprezentáltak a médiamegjelenések tekintetében. Az elsősorban gyerekeknek készült Disney filmekben a férfi szereplők száma 2,5:1 arányban meghaladja a női szereplők számát (Padilla-Walker et al., 2013).

Mások a reprezentációk minőségét, „tiszteletteljes” voltát kutatják és arra keresik a választ, hogy média az egyes nemekhez tartozó személyek összetettségét és emberségét mutatja-e be, vagy az ábrázolások egydimenziós sztereotípiákra korlátozódnak (Leaper et al., 2002; Lauzen et al., 2008, Ward & Grower, 2020).

Kutatások sora igazolja, hogy a média általában sztereotipikusan ábrázolja a nemeket, fajokat, életkori csoportokat és szexuális irányultságokat (England et al, 2011; Hust & Brown, 2008; Junn, 1997; Mastro, 2009; Ng, 2021; Ward & Grower, 2020). Baker és Rayen (2007) szerint a nők ábrázolásánál jobban kiemelik a szereplő külső megjelenését, mint a férfiak bemutatásakor. A férfi karakterek verbálisan és fizikailag agresszívebbek, mint a női karakterek, akik viszont általában jobban szerethetők és családcentrikusabbak, mint a férfi karakterek (Sink & Mastro, 2017). Az elemzések ezenkívül azt mutatják, hogy a férfiakat gyakrabban helyezik a munka világába, a nőket pedig jellemzően otthon ábrázolják (Lauzen et al., 2008). A különböző műfajú gyermekműsorok elemzései szintén azt mutatják, hogy a férfi karakterek nagyobb valószínűséggel lesznek fizikailag agresszívek és parancsolóak másokkal szemben, mint a női karakterek és kevésbé valószínű, hogy félénkek, udvariasak, törékenyek vagy romantikusak (Aubrey & Harrison, 2004; Leaper et al., 2002). A szerepkülönbségek a gyerekek tevékenységeinek bemutatásában is megjelennek. Elemzések szerint a játékreklámok is erősen sztereotipikusak. A babareklámok és a játékállatos reklámok több mint felében csak lányok, a közlekedési/építőjátékok és sportjátékok reklámjaiban pedig jellemzően csak fiúk szerepelnek (Kahlberg & Hein, 2010). A nemi szerepek ábrázolásában bekövetkezett néhány figyelemre méltó változás (Eisend 2010; Matthes et al., 2016) ellenére a média továbbra is egy erőteljesen sztereotipizált világra nyit ablakot (Ruble et al., 2006; Aley & Hahn, 2020).

A nemi sztereotípiák megjelenése a médiában, és ezen médiatartalmak fogyasztása befolyásolja mind a nők, mind a férfiak viselkedését a nemekkel szemben (Coyne et al., 2014; Ward & Grower, 2020), ugyanakkor a történetekben szereplő csoportok megnövekedett képviselője vagy a szerepek eltérő tartalma megváltoztathatja a társadalom tagjainak nézeteit, viselkedését és gondolkodásmódját az adott csoportokkal, például a nemekkel kapcsolatosan (Towbin et al., 2004). A *médiumok hatásának* erősségéről és irányáról megoszlanak a vélemények, azonban a gondolkodók abban egyetértenek, hogy a gyermekek nemekkel kapcsolatos tudásának, viszonyulásainak és a nemi sztereotípiákkal kapcsolatos attitűdjének kialakulását a média

is befolyásolhatja (Douglas et al., 2022; Thompson & Zerbinos, 1995, Ward & Grower, 2020). Thompson és Zerbinos (1995) ezzel összefüggésben azt találta, hogy azok a gyerekek, akik több nemi sztereotípiát ismertek fel a rajzfilmekben, hasonló nemi elvárásokat támasztanak magukkal és másokkal szemben.

Molen és van der Voort (2000; idézi Towbin et al., 2004) szerint, míg a felnőttek könnyebben tanulnak írásos információkból, addig a gyerekek a legtöbbet a filmekből tanulhatják, az így elsajátított viselkedés akár még erősebb is lehet, mint a hétköznapiakból vett minták erőssége (Bandura, 2009). Más kutatók azt is megállapították, hogy a filmek pedagógiai hatása és a gyermekek médiaértése az ismételt megtekintések számával arányosan növekszik (Crawley et al., 1999), és az utánzás egész korán, akár már csecsemőkorban megfigyelhető (Mumme & Fernald, 2003). A médiahatás egyéni szinten is megfigyelhető változásokat idézhet elő a személyiségben (ld. a későbbiekben részletesen bemutatott Disney Hercegnő kutatások – Coyne et al., 2014, 2016). Halim és munkatársai (2013) eredményei szerint a legnagyobb televíziós hatásnak kitett 4 éves lányoknál már megfigyelhető, hogy elfogadóbbak azzal a hagyományos nézettel, hogy a lányok kevésbé jók, mint a fiúk és ebből adódóan alacsonyabb társadalmi státuszt érdemelnek. A kutatások szerint a sztereotip médiaábrázolások erős hatást gyakorolnak a gyerekek nemek szerinti játék- és játszótársi preferenciáira. A sztereotip tartalmaknak kitett gyerekek a nemsemleges vagy nemek szerinti játékokat úgy ítélik meg, hogy azok kizárólag az egyik nemhez tartoznak és erősen preferálták az azonos nemű játszótársakat. Ezzel szemben az ellentétes sztereotípiájú médiatartalmaknak kitett gyerekek szignifikánsan nagyobb valószínűséggel ítélték meg a nemi vagy nemsemleges játékokat úgy, hogy azok lányok és fiúk számára egyaránt készültek és nem tettek különbséget az azonos vagy más nemű játszótársak között (Pike & Jennings, 2005; Spinner et al., 2018). Durkin (1985; idézi Towbin et al., 2004) szerint, ha a gyerekek nem hagyományos nemi szerepábrázolást látnak a televízióban, akkor nemi normáik sem korlátozódnak a hagyományokra.

Az animációs filmekből csodált karakterek modellezése folyamán a gyerekek a nemüknek megfelelő viselkedésformákat, kifejezéseket, gesztusokat és attitűdöket is képesek elsajátítani (Baker-Sperry, 2007; Coyne et al., 2014). Ezért a rajzfilmeket fontos társadalmi üzenetként is elismerni, és a gyermekeket ezen üzenetekkel kapcsolatosan kritikus gondolkodásra nevelni, pl. a nemi szerepekkel kapcsolatban (Aina & Cameron, 2011; Puchner et al., 2015; Scharrer & Ramasubramanian, 2015; Silverman, 2009).

2.8. A Disney Hercegnő jelenség

2.8.1. Gazdasági vonatkozások

A nemzetközi médiában 1937 óta töretlen sikerrel készít egész estés animációs filmeket a Disney cég. Filmjeiket napjainkban már több generáció is változatlan formában nézheti végig különböző médiaforrásokon. A Disney Hercegnős (a továbbiakban rövidítve DH) történetek nagy része az 1800-as évekből származik, a korai filmek klasszikus tündérmesék animációs változatai (pl. Hófehérke, Csipkerózsika, Hamupipőke) (Disney International, 2010; idézi England et al., 2011).

A Walt Disney Company kulturális ikonként és a középosztály családi értékeinek támogatójaként jelent meg a piacon az ártatlanság és a szórakozás illúzióját keltve, az animációk mögött azonban vállalati óriás található (Giroux & Pollock, 2010). A bevételek növelése érdekében a Disney hősnőkből reklámkampányt készítettek és megállás nélkül hozzájuk kapcsolódó termékeket gyártanak a piacra (Orenstein, 2012). Ma a Disney hercegnők a lányok (és kisebb részben a fiúk) életének szinte minden területén jelen vannak. Könyvek, kifestők, babák, társasjátékok, ruházati termékek, étkezészetek, ágyneműk, de még kerékpárok is kaphatók a különböző hercegnők illusztrációjával (Wohlwend, 2009)¹. A marketing növeli annak a valószínűségét, hogy a gyerekek egy vagy több filmet is megismernek és hozzájárul ahhoz a végső célhoz, hogy a gyerekek széles köre azonosuljon a karakterekkel és így még több terméket adjanak el (Do Rozario, 2004). Az identitásmárka és a franchise termékek kombinációja olyan identitáskészleteket alkot, amelyek a Disney hercegnők világát kézzelfoghatóvá teszik (Wohlwend, 2012), ezáltal a filmes franchise-hoz köthető játékok hozzájárulhatnak a nemi sztereotípiák elsajátításához is (Sherman & Zurbriggen, 2014).

Giroux (1994) kritikája szerint, a Disney a cég üzleti bevételeinek növelése érdekében létrehozott tartalmak és élmények befolyásolják az emberek értékeit, kultúráját és szokásait. A szerző szerint a Disney animációk a gyerekek identitásának befolyásolásához úgy járulnak hozzá, hogy általában pozitív értékeket és ideálokat közvetítenek, különböző karaktereket és szerepeket, kultúrákat és helyszíneket mutatnak be, így a gyerekek könnyen beleképzeltetik maguk valamelyik karakter helyzetébe,

¹ Egy átlagosan népszerű magyar nyelvű online játékbolt keresőjébe beütve a Disney keresőkifejezést 202 termék található, és ez nincs teljes átfedésben azokkal a termékekkel, amelyeket az egyes Disney hercegnőkre külön-külön rákeresve találhatunk (pl. Jégvárás – 88 termék) - <https://www.jateknet.hu/search?keyword=Disney> (letöltve 2023. 08. 27.)

érzéseibe. A termékek mellett, hogy élvezetesekek és vonzóak a közönség számára és sok esetben élményt nyújtanak, gyakran idealizált képet mutatnak, amelyek elmoshatják a valós problémákat és tartalmakat.

Giroux (1994) szerint, a fogyasztói kultúra a gyermek számára elsősorban a materiális javak megszerzésére összpontosít. Ez az elrendezés pedig lehetővé teszi a vállalatok számára, hogy mélyen beágyazódjanak a gyerekek mindennapi életébe és befolyásolják vásárlási döntéseiket, ezáltal a Disney hozzájárul ahhoz, hogy a gyerekek már egész korán fogyasztóként tekintsenek önmagukra. Ez azért problémás szerinte, mert a gyerekek olyan fogyasztói társadalomba szoknak bele, ahol az anyagi javakhoz és márkákhoz való viszony határozza meg az egyéni értékeket és identitást. Azok a termékek, amelyek az aktuálisan népszerű Disney karakterekkel vannak díszítve, gyakran a népszerűség és a státusz szimbólumává válnak a gyerekek csoportjai között, így a cég hozzájárul a gyerekek közötti társadalmi különbségek kialakításához, fenntartásához vagy elmélyítéséhez.

A Disney márka és karakterek iránti vonzalom erősíti a gyerekek azonosulását és kapcsolódását a márkauniverzumhoz. Ennek eredményeként a gyerekek hajlamosak az adott márkát vagy terméket a saját személyiségük részeként azonosítani. Giroux (1994) aggodalmát fejezi ki azzal kapcsolatban, hogy a Disney tartalmak nem ösztönzik a kritikai gondolkodást vagy a mélyebb megismerést, ezáltal a gyerekek kevésbé kérdőjelezik meg a látottakat. A kritikai viszonyulás hiánya ezáltal az értékek és ideológiák kiszolgáltatása a profitnak.

2.8.2. A Disney hercegnős animációs filmekkel kapcsolatos eddigi kutatások főbb irányai és eredményei

A társaság 2023-ig tizennégy hercegnős filmet és ezekben tizenöt DH-t nevezett meg: *Hófehérke és a hét törpe* (1937), *Hamupipőke* (1950), *Csipkerózsika* (1959), *Ariel - A kis hablaány* (1989), *Belle - A szépség és a szörnyeteg* (1991), *Jázmin - Aladdin* (1992), *Pocahontas* (1995), *Mulan* (1998), *Tiana - A hercegnő és a béka* (2009), *Aranyhaj és a nagy gubanc* (2010), *Merida* (2012), *Anna és Elza – Jégvarázs I-II* (2013, 2019), *Vaiana* (Moana) (2016), *Raya és az utolsó sárkány* (2021).

A Disney hercegnős meséket a kutatók egy része történeti kontextusában vizsgálja (Garabedian, 2015; Davis, 2006; Stover, 2013; Anjirban, 2018; Kolbenschlag, 1999). Mások tartalomelemzést alkalmazva a mesékben szereplő karakterek által bemutatott

nemi szerepábrázolás aspektusait gyűjtik össze (England et al, 2011; Do Rozario, 2004; Guizerix, 2013, Sumana, 2022; Wardah és Kusuma, 2022; Lacroix, 2004; Beres, 1999; Matyas, 2010; Layng, 2001; Towbin et al., 2004; Manaworapong & Bowen, 2022; Lorber, 1994; Dundes, 2001; Maity, 2014; Sharmin & Sattar, 2008; Dundes et al., 2018). A részletekre koncentrálók közül néhányan a nők filmekben megjelenő testképét vizsgálják (Lacroix, 2004; Towbin et al., 2004; Baker-Sperry & Grauerholz, 2003; Bazzini et al., 2010; Resene, 2017), mások a faji sztereotípiák ábrázolásával foglalkoznak (Hurley, 2005; Lester, 2010; Parasecoli, 2010, Towbin et al., 2004, Mouzakis, 2019; Sándorfy, 2012; Moffitt, 2019; Sackl, 2022). Az animációs filmeket vizsgáló elemzéseken kívül, kevés olyan kutatást találni, ami a mesékkel kapcsolatos szülői nézeteket (Asawarachan, 2016; Ahn, 2022; Newman, 2018, Coyne et al., 2016), vagy a mesék célközönségére, a gyermekekre gyakorolt hatásra fókuszál (Wohlwend, 2009, 2012; Cordwell, 2016; Golden & Jacoby, 2018; Orenstein, 2012; Zsubori, 2022, 2023; Hine et al., 2018; Baker-Sperry, 2007; Bispo & Schmid, 2014; Coyne et al., 2016).

A DH mesék nemi szerep ábrázolása

A DH mesék narratívája nem csak tükrözi a női szerep társadalmi fejlődését, hanem alakítja is azt. Egyes szerzők szerint a DH franchise aktívan részt vesz a kulturális és társadalmi változásokban azáltal, hogy időről-időre megváltoztatja a narratív struktúrát és olyan történeteket hoz létre, amelyekkel a közönség azonosulni tud, s ez által nemi szerep értelmezésében és viselkedésében változás állhat be (Anjirban, 2018). A nők társadalmi nemi szerepének változását kutatók eredményei ez által párhuzamba állíthatók a Disney hercegnők társadalmi nemi szerep ábrázolását kutatók megfigyeléseivel (Stover, 2013; Wilde, 2014).

A szociológusok a feminizmus három, újabban négy hullámát azonosítják (Mangan, 2019). Ezzel összehangban a Disney hercegnőket a nemi ábrázolás jellege szerint leggyakrabban 3 kategóriába (England et al., 2011; Davis, 2006; Garabedian, 2015, Mcniel, 2020), vagy 4 csoportba sorolják (Cordwell, 2016). A DH megközelítések abban megegyeznek, hogy ahogy az egyik kategória felől haladunk a másik felé, különbséget találunk a hercegnők csoportjai közt és megfigyelhető, hogy a filmekben megjelenő újabb és újabb női karakterek tükrözik a nők növekvő függetlenségét (Guizerix, 2013).

A „klasszikus” Disney hercegnők

Pető (2006) szerint a feminizmus első hulláma a 19. század második felétől az I. világháború végéig tartott. A mozgalmak célja ekkor a nők részleges, vagy korlátozás nélküli választójogának és a szavazati jogának megszerzésére irányult.

A Disney filmek közül ehhez az időszakhoz kapcsolódik Hófehérke és a hét törpe (1937), Hamupipőke (1950) és Csipkerózsika (1959). Időrend alapján ezek az animációk a világháborúkat követően születtek, amikor a társadalmi folyamatok eredményeként a nőknek elsősorban otthoni szerepeket szántak. Ennek megfelelően az 1950-es évek animációs filmjeiben, a játékfilmekhez hasonlóan, a női karakterek hagyományos nemi szerepeket képviselnek és sztereotip háziasszonyi tevékenységeket végeznek. England és munkatársai (2011) a Disney karaktereket a személyiségjegyeik alapján kategorizálták és megállapították, hogy a korai hercegnőkre jellemző gondoskodás nagy része az állatok (mint aranyos, gyermeki lények) felé irányul. A szerzők szerint ez azt sugallja, hogy a nő még gondoskodó szerepében is korlátozott, nem támasza más felnőtteknek, csak ha anyaszerepbe kerül. Az elemzés szerint a filmekben megjelenő nők hajlamosak elfogadni apjuk, vagy az általuk választott nő (mostoha) felettük álló ellenőrzését (ld. Hófehérke és Hamupipőke esetén a kényszerűen elszenvedett mostohalány szerep). A Disney hercegnők feminista olvasatában ezek a nők egyrészt tehetetlen, passzív cselekvésképtelen hercegnők, akik első látásra szerelembe esnek. Más nők ugyanakkor ezekben a filmekben kétbalkezesek, vagy jótevő/tündér szerepbe korlátozottak (esetleg kétbalkezes tündérek), vagy nagyon erős, de gonosz karakterek (Jill et al.,1996; idézi Cordwell, 2016). A korai Disney filmekben tehát a női erő egyértelműen ártó szándékkal jár együtt, a vonzó nők alárendeltek, passzívak, jószándékúak, de suták.

A korai vagy „klasszikus” hercegnőkre kiszámíthatatlan veszélyek lesnek, ártatlanul kerülnek tehetetlen helyzetbe és csak akkor találják meg a boldogságot, ha az igaz szerelem megtalálja őket. A nézők számára ez azt üzenheti, hogy a nőknek, szelídeknek, áldozatosaknak, érzelmeseknek és férfira támaszkodóknak kell lenniük (Matyas, 2010). Érdekes, hogy a korai korszak legutolsó filmje, az alárendelt, cselekvésképtelen nő karakterét leginkább megtestesítő Csipkerózsika nem hozott a Disney számára sikert. Népszerűtlensége bizonyára számos tényezőre visszavezethető (pl. kevésbé fülbemászó zenei betétek), egyes szerzők szerint akár arra is, hogy a Disney hercegnők mereven korlátozó nemi szerep ábrázolása az '50-es évek végén talán már

kevésbé volt kívánatos (Gabler, 2006; idézi Stover, 2013), így vált Csipkerózsika az egyik leginkább kritizált antifeminista hősnővé (Kolbenschlag, 1999).

A „középidő” Disney hercegnői

Garabedian (2015) szerint a feminizmus második hullámának hatásai jelennek meg a középidő, vagy átmenet filmjeiben. Az első hullámot követően a nők felsőoktatásban megfigyelhető megnövekedett jelenlétét nem követte a családi vagy külvilágbeli szerepek megváltozott gyakorlata. Továbbra is a hagyományos nemi szerepek elfogadottsága jellemezte a mindennapokat, ahol a nőknek változatlanul a gondoskodó, másokat kiszolgáló háziasszony szerepét szánták. A második hullám kirobbanásának fő oka, hogy a háború során az élet minden területén helytálló nőket az 1950-es évektől megpróbálták visszaszorítani a tűzhely mellé, megfosztva őket a nyilvános szféra szerepköreitől. A nők ezzel szemben a férfiakkal egyenlő lehetőségekre, munkavállalásra, vezetői pozíciókra vágytak és a saját testükhöz való joguk és a szexuális zaklatás, nemi erőszak jogi szankcióit követelték (Antoni, 2010).

A felosztás szerint ebbe a korszakba tartozik Ariel (1989), Belle (1991), Jasmine (1992), Pocahontas (1995), Mulan (1998) Tiana (2009) és Rapunzel (2010). England és munkatársai (2011) szerint a korábbi filmekkel ellentétben a közép idő filmjei olyan hercegnőket reprezentálnak, akik a klasszikus hercegnőknél erősebbek és énhatékonyabbak. Ez az újfajta ábrázolásmód összefüggésbe hozható a nemi szerepek szigorú elvárásainak társadalomban is megfigyelhető fellazulásával (Stover, 2013). Az ebbe a csoportba tartozó női karakterek a feminizmus törekvéseihez hasonlóan olyan nők, akik a társadalmi kötelekektől való szabadulással küzdenek (Garabedian, 2015).

A középidő hercegnői a férfira való várakozás hagyományos mintájától eltérően egy olyan viselkedésformát kezdenek kialakítani, ahol a férfi partnereikkel együttműködve, aktívan bevonódva a történésekbe haladnak a boldogság felé (Matyas, 2010). Ariel és Belle hasonlóan kalandvágóak, kíváncsiak és bátrak, életükben maguk választanak és mindketten elkötelezettek a kultúra iránt. A társadalmi megvetettség ellenére, Belle a hagyományos házassági törvényekkel is szembe mer szállni (Layng, 2001). Sharon Downey (1996; idézi Cordwell, 2016) ezzel összefüggésben kifejti, hogy annak ellenére, hogy a Szépség és a szörnyeteg férfiközpontú mesének tűnhet, a női erőt fontos és megbecsült értéként jeleníti meg, hiszen a Szörnyetegnek nőiesnek tartott tulajdonságokat kell elsajátítania ahhoz, hogy jó emberré váljon.

Ebbe a kategóriába sorolható Mulan, aki a sztereotipikus női szerep helyett háborúba megy (Towbin et al, 2004), a történet végén azonban ő is, mint sokan mások ebben a kategóriában, az engedelmes feleség szerepe felé mutat elmozdulást (Manaworapong & Bowen, 2022).

A női szerep változását tükrözi Rapunzel is az Aranyhaj című mesében, aki ugyan női ruhát visel, fizikai ereje és atletikussága mégis férfias vonásokat mutat (Lorber, 1994). Jena Stephens (2014; idézi Cordwell, 2016) szerint Tianát is erős karakternek tekinthetjük, hiszen saját céljai vannak és élete nem a férjszerzés körül forog.

A kutatók azonban kiemelik a középidő hercegnőinek ellentmondásos jellemzőit is. A hagyományos női erényeket és az azokkal való visszaélést egyaránt megtalálhatjuk ezekben a történetekben. Pocahontas ugyan dacol a törzs általános vélekedésével és elfogadó nyitottsággal fordul az eltérő kultúrákból érkező emberek felé, mégsem nevezhető erős hercegnőnek, hiszen saját vágya helyett a történet végén a családi kötelességet választja (Dundes, 2001). Jázmin testi adottságait használja arra, hogy manipulálja a férfiakat (Towbin et al, 2004).

További fontos probléma a kutatók szerint, hogy ezekben a rajzfilmekben a nők – például a Szépség és a szörnyetegben Belle – a férfiak elnyomását gyakran úgy élik meg, mintha az a szeretet és gondoskodás jele lenne, ezáltal Belle arra tanítja a gyermekeket, hogy elfogadható, ha a férfiak bántalmazzák, korlátozzák a nőket (Beres, 1999; Towbin et al, 2004). A gyerekek (és felnőttek) ennek nyomán elkezdhetik azt gondolni, hogy ha a bántalmazást tolerálják, sőt szeretettel reagálnak rá, akkor a férfi szerető partnerré válhat.

Emellett a középidős filmek látszólag ügyes hősnői sikereiket saját önfeláldozásuknak és végül a férfi hősnek köszönhetik, sokan önállóságuk ellenére is támaszkodnak arra a férfira, aki megmenti őket, mintha én-hatékonyságuk azonnal eltűnne a férfival való kapcsolatban (England et al, 2011; Lacroix, 2004). A középidő történeteinek végén a hercegnők valamilyen úton mégis a férfi alá helyeződnek, a mesék vége így ebben a szakaszban is a „Boldogan éltek, amíg meg nem haltak” végkifejlethez igazodik (Garabedian, 2015; Towbin et al, 2004).

A „modern” Disney hercegnők

A modern filmek közé tartoznak Merida a bátor (2012) és a Jégvarázs (2013, 2019) hősnői, Anna és Elza. Az elemzések ugyan kevésbé térnek ki a hivatalos hercegnők közé nem tartozó Moanára/Vaianára (2016) és Raya-ra (2021), azonban a karakterük formabontó, független és én-hatékony jellemzői miatt mi őket is a modern Disney hercegnők közé soroljuk.

A kutatók szerint az ebbe a körbe tartozó hercegnők a legfüggetlenebbek és leghatározottabbak, a hercegnők és a hozzájuk tartozó férfi karakterek (nem hercegek) elmosják a határokat „férfias” és „nőies” között (Cordwell, 2016; England et al, 2011). Merida például számos olyan nemi sztereotípiával küzd meg, amely a többi hercegnőt eddig korlátozta: nem csak nevében, hanem a cselekedeteiben is bátor, egy vágató lovon nyilazni képes és sorsát egymaga irányítani kívánó nő. Pols (2012; idézi Golden & Jacoby, 2018) kritikája szerint története azonban még mindig a házasság kérdése körül forog (ugyan annak ellenzése a téma), és testalkata is a hagyományos hercegnő vonásokat mutatja, így a Disney Hercegnők előrehaladását képviseli, de karaktere továbbra is számos nemi sztereotípiát tart fenn. Garabedian (2015) szerint a Jégvarázs hercegnői Anna és főleg Elza ugyancsak szakítanak a hagyományos nemi szerepekkel és azt a nézetet erősítik, hogy a nők férfi segítség nélkül is képesek lehetnek elérni álmaikat. Ellenben Dundes és munkatársai (2018) úgy vélik, hogy Elza még mindig követ bizonyos szabályokat, azért, hogy ne fenyegetse a férfiak dominanciáját, metaforikus státuszát. A szerzők szerint a film a társadalmi változások forogtatógát övező félelmeket tükrözi, beleértve a termékenység lehetőségeinek bővülését és a nemi identitás sürgős kérdéseinek újragondolását. Cordwell (2016) szerint, az önállóság, a férfitól való függetlenség a modern Disney hercegnők közül Moana/Vaiana karakterében csúcsosodik ki. Moana/Vaiana a Csendes-óceán egy kis szigetén lakó hősnő, a törzsfőnök eltökélt, határozott, kalandvágyó lánya, aki a Jégvarázs Elzája mellett az egyetlen Disney hősnő, aki a film végén nem egy férfi szerelmét, hanem népe és családja megbecsülését nyeri el. Anjirbag (2018) úgy véli, a Disney Moana/Vaiana karakterével megváltoztatta a sztereotipikus női főhős ábrázolás hosszú idők óta megszokott képét és történetével elszakadt a klasszikus tündérmesék narratíváitól. Sumana (2022) szerint Moana/Vaiana és Merida határozottságuk, okosságuk és bátorságuk által a női erőt (girl power) képviselik. Ebbe a vonulatba illeszkedik az utolsó Disney hercegnő, Raya és filmbeli riválisa Namaari is, akik hasonlóan erős, független, határozott nők (Wardah és Kusuma,

2022). Összegezve elmondhatjuk, hogy a modern korszak meséinek központi témája sokkal inkább a törzsi vagy családi kötelék, a testvéri szeretet a korábbi párkeresési fókusszal szemben. A legmodernebb hercegnők bátor, független és erős női vezetők, akik a férfi társaik mellett egyenrangú társaként állhatnak.

A női test megjelenítése a Disney Hercegnős filmekben

A Disney hercegnők *fizikai megjelenése* szintén a média, a népszerű sajtó és a tudományos kutatások közös témája (Orenstein, 2012). A klasszikus könyv illusztrációktól az animációs filmekig minden hercegnőre vonatkozó követelmény, hogy szépek legyenek, állítják Baker-Sperry és Grauerholz (2003), akik Grimm meséket elemeztek a szépség, csúnyság és fizikai megjelenés vonatkozásában és megállapították, hogy a szépségideál a Grimm mesékből eredeztethető, és az egyetemes szépség-jóság sztereotípiakapcsolatot tükrözi (Dion et al., 1972; Eagly et al., 1991). A szépség és jóság attribúciós együttjárását neurológiai kutatásokkal is megerősítették (Ferrari et al., 2017; Tsukiura & Cabeza, 2011), melyek fényében biológiailag is megalapozottnak és az életkorral korán megjelenőnek tűnik ez a személypercepció torzítás. Mindezek fényében érthető, hogy a Disney karakterekre szintén igaznak találták a szépség és jóság jellemvonások együttjárását (Bazzini et al., 2010).

A klasszikus Disney hercegnők általános jellemzője, hogy fiatalok, vonzók, nagy szeműek, inkább kis, mint nagy mellűek, csillogó hajúak és általában irreálisan vékony alkatúak (Lacroix, 2004). A Disney animációk hercegnőinek többségét más tekintetben is "ultra-nőiesnek" ábrázolják, olyan karaktereknek, akik kiválóan énekelnek, táncolnak és látszólag még a házimunkát is élvezik (Sharmin & Sattar, 2018). Towbin és munkatársai (2004) elemzése szerint a mesékben a hercegnők karcsú vonalaival ellentétben, a túlsúlyos nők jellemzően csúnyák, kellemetlenek, házasok és általában negatív fényben tűnnek fel. Az erős szépség-hangsúly ugyanakkor csak a korai és középidős DH karakterek jellemvonása, a legutóbbi, nem kaukázusi rasszt képviselő hercegnők szépsége sokkal kevésbé kulcsingere a filmeknek.

A Disney hercegnők között néhányan valódi hősnők, elsősorban az átmeneti és a haladó korszakból származó hercegnők. Ezek a karakterek megjelenésükben és viselkedésükben is különböznek a korai hercegnők Barbie-szerűségétől. Magasabbak, széles vállúak, izmosak, vagy mint Moana/Vaiana, aki a kaukázusi rassztól teljesen eltérő alkatúan alacsony, tömzsi, kismellű és széles csípőjű nő. A modern hercegnők már részt

vesznek "férfias" tevékenységekben, mint például a lovaglás, vadászat, vitorlázás, kardforgatás, Mulan például egyenesen férfinak adja ki magát (Sharmin & Sattar, 2018). Egyes nézetek szerint ezek a modern hercegnők ugyan nem tudják ellensúlyozni a Disney hagyományos hercegnőinek mindenütt jelenlévő szépség ideálját, de minden bizonnyal fontos lépést jelentenek a progresszív női megjelenítés felé (Stover, 2013).

A test ábrázolásához kapcsolódóan meg kell említenünk a sérülékenység ábrázolásának megjelenését a Jégvarázs című DH filmben, ahol Elsa alakjában a Disney első „fogyatékos” hercegnője jelenik meg (Resene, 2017). Elsa története teljesíti a közönség hagyományos "hercegnői utazással" kapcsolatos elvárását, amennyiben ő is egy klasszikus szőke szépség, ugyanakkor a fogyatékoságáról (amely varázslatos „jég-erő”-ként van kódolva) szóló narratíva, a dialógusok, amikor állapotáról beszél, felismerhető módon leképezik a testi, szellemi és értelmi fogyatékosággal élő emberek tapasztalatait. Elsa szeretett hercegnő státusza lehetővé teszi a Disney animátorai számára, hogy a fogyatékoságot univerzális élményként pozícionálják, és empátiát keltsenek a fogyatékkal élők iránt mind a képernyőn, mind azon kívül (Resene, 2017).

A rassz és a kultúra ábrázolása a Disney hercegnős filmekben

Az emberi fajon belüli *rasszok ábrázolásának* vizsgálata népszerű téma a média és Disney kutatók körében egyaránt. Az ez irányú érdeklődés a Disney mesék teljes vonalát érinti. A Dumbó, A dzsungel könyve és a Tarzan című mese kritikus elemzése mellett a Disney hercegnők körében is vizsgálták a faji jellegzetességeket. A Disney-t a rasszok ábrázolása miatt számos kritika érte, leginkább a metszetszemléletű feminista megközelítésből (Cordwell, 2016).

A faji különbségek megjelenítésénél a kritika tárgya leginkább a sztereotipikus képi- és hang világ. A kritikusok szerint a Disney filmek tele vannak a marginalizált rasszok és kulturális csoportok negatív és sztereotip vizuális képeivel. Hurley (2005) szerint a fehér és a fény használata a Hercegnős filmekben szándékos eszköze annak, hogy szemléltesse az erkölcsösséget és a jó karaktereket, míg a fekete és a sötét a gonoszt és a romlott karaktereket jelöli, ennek megfelelően a fehér bőr az ideális a korai Disney világban (Towbin et al., 2004). A filmek a nem domináns kultúrákat negatív fényben, eltúlzott jellemvonásokkal, sztereotipikusan jelenítik meg, ellenben a nyugati keresztény értékeket mérvadóként állítják be. Cordwell (2016) szerint ez a fehér dominancia a korai Disney filmekben korlátozó, érvénytelenítő hatással lehet a fiatal színes bőrű lányokra. A

klasszikus hercegnők fehér bőrűek, szőke hajúak (vagy mind kettő), így a színes bőrű lányoknak csak a saját testük leértékelése árán válhattak példaképpé (Hurley, 2005). A korai elemzők, akik főleg az átmenet előtti korszak hercegnőit vizsgálták, kulturálisan érzéketlennek és egyenesen fajgyűlölőnek nevezték a Disney-t (Gooding-Williams, 1995; idézi Towbin et. al., 2004).

A legutóbbi tanulmányok már árnyaltabban látják a hercegnők rasszizmusát (Cordwell, 2016), és üdvözik a nem nyugati, nem kaukázusi rasszhoz tartozó hősnők megjelenését a DH univerzumban (Mouzakis, 2019). A 2023-ban hivatalos 15 Disney hercegnő közül 9 fehér és 6 színesbőrű: Jázmin, Pocahontas, Mulan, Tiana, Moana/Vaiana és Raya. Amíg a Hófehérke, Hamupipőke, Csipkerózsika, vagy Ariel domináns kulturális témákat ábrázol és keresztény értékeket mutat be, addig a színes bőrű karakterek ezzel szemben nem nyugati normákat, hiedelmeket képviselnek. Pocahontas és Mulan történelmi alak. Pocahontas spirituális értékeket közvetít és ünnepli az emberek kapcsolatát a természeti világgal, kiemelve a természet bölcsességét. A Mulan című mese buddhista értékeket mutat be, a szereplők őseik szelleméhez imádkoznak, és a film viszonylag reálisan mutatja a kínai karaktereket, neveket, a népviseletet és jellegzetes építészetet (Sándorfy, 2012). Tiana egy másik mérföldkő a Disney hősnő vonalon (Lester, 2010). Egyrészt ő az első afro-amerikai Disney hercegnő, másrészt az első olyan karakter, akinek ábrázolása nem valamilyen történelmi forrásból (értsd klasszikus tündérmese) ered, hanem személye a gyártók tudatos választása, a rasszizmussal szembeni törekvés tükröződése és az első olyan fekete karakter, akit a Disney pozitív fényben tüntet fel (Lester, 2010). Parasecoli (2010) szerint a nem hagyományos (keresztény) kultúrát képviselő hercegnők képességeikkel emelkednek felül a faji különbözőségeken. Tiana útján például az étterem tulajdonossá válás motivációja és megvalósítása, ennek kapcsán megmutató kitérés, szívósság hangsúlyosabb, mint faji hovatartozása. Népszerűségében nem elhanyagolható szempont ugyanakkor a „vakmerően látható” bőrszíne, ami, mint egy egzotikus vonás keltheti fel a domináns kultúra tagjainak érdeklődését, és amely bőrszín a film nagy részében láthatatlan, mert a hercegnő egy béka képében van jelen (Moffitt, 2019; Sackl, 2022).

Disney Hercegnők és a gyermekek

A hercegnő karakterek a szociális tanuláselmélet szemléletével magyarázva képesek kiemelkedő szerepet játszani a nemi szerepek és a testünkről alkotott képünk alakulásában (Yakubovsky, 2021).

Baker-Sperry (2007) a Csipkerózsika mesét felhasználva vizsgálta elsős gyerekek nemi szerep felfogását és a történet társas helyzetben (olvasóköriben történő megvitatás során) kialakított értelmezését. Eredményei szerint a gyerekek sokat értenek a mesékből, és tudnak kapcsolódni a történethez, különösen a szépség és a házasság témáiban, jellemzően nem megkérdőjelezve a szövegben és a képeken látható nemi jellegeket, nemekkel kapcsolatos tradicionális üzeneteket. A kislányok a megvitatás során aktívan elutasították az esetlegesen felmerülő, nem a nemi sztereotípiának megfelelő felvetéseket például, hogy „Csipkerózsikának esetleg nem tetszett a flancos báli ruha” (Baker-Sperry, 2007, 722 o.). A kutatás eredményei szerint a gyerekek, a felnőttekhez hasonlóan, aktív cselekvések, például interakciók útján hozzák létre saját nemüket („doing gender” - West & Zimmerman, 1987).

Ezt az erős sztereotípiá-nyomást figyelték meg Hine és munkatársai (2018) is a modern és a klasszikus Disney hercegnőket összehasonlítva. Eredményeik szerint a gyerekek Csipkerózsikát nőiesebbnek tartják, mint Vaiana/Moana-t, akit nem is tartanak igazi hercegnőnek, mert nem rendelkezik a gyerekek szerint hercegnőkhöz illő tulajdonságokkal. Ezt az eredményt erősíti Zsubori Anna (2022, 2023) magyar serdülők körében végzett kvalitatív kutatása. A beszélgetésben részt vevő fiatalok a gyerekekhez hasonlóan észlelték a modern hercegnők nem elég „hercegnős” vonásait, emiatt volt, aki nem is tekintette hercegnőnek Meridát, vagy Mulant (Zsubori, 2023).

Egyes kutatások azt találták, hogy a Disney Hercegnő kultúrával való kapcsolattartás befolyásolja a nemi sztereotípiákat, és támogatja a sztereotip női viselkedést (Orenstein, 2012; Wohlwend, 2009). A hagyományos hercegnők káros hatását a lányok önbecsülésére, törekvéseire egyetlen tanulmány sem bizonyítja közvetlenül, az eredmények ugyanakkor arra utalnak, hogy a hercegnős rajzfilmek által közvetített nemi sztereotípiáknak való kitettség, negatív összefüggést mutat a lányok és fiatal nők mentális egészségével (Orenstein, 2012), önképével (Bispo & Schmid, 2014). Dinella (2013; hivatkozva Coyne et al., 2016) pedig arra hívta fel a figyelmet, hogy a gyerekkorban hercegnőként azonosított nők kevésbé kitartóak, munkakerülőbbek és jellemzően inkább felületes dolgokra koncentrálnak.

Kevés empirikus kutatás foglalkozik azzal, hogy a Disney Hercegnők milyen hatással lehetnek a gyermekek nemi szerepfejlődésére, attitűdjére és viselkedésére. Cordwell (2016) Bazzini (1999) kutatására hivatkozva állapítja meg, hogy filmjeiben a

Disney kiemeli a szépség holdudvar hatását, vagyis az illuzórikus szépség-jóság sztereotípiát. A 6-12 éves gyerekek körében végzett kutatás ugyanakkor arra az eredményre jutott, hogy a gyerekek egy kedves, de csúnya karaktert hasonlóan gyakran választanak barátnak, mint egy szép és kedves figurát. Eredményeik szerint a film nem közvetlenül befolyásolja a gyerekek választását a fizikai vonzerő és jóság összefüggésében (Cordwell, 2016). Hayes és Tantleff-Dunn (2010) 3-6 éves lányoknak mutattak be a megjelenéshez, különösen testsúlyhoz kapcsolódó rövid filmeket, majd ezeknek a lányoknak a játéktevékenységét összehasonlították egy kontrollcsoporttal. A szerzők úgy találták, hogy a lányok a videók ellenére sem vontak be semmilyen megjelenéshez kapcsolódó tevékenységet játékukba. A vizsgálat során azonban az is kiderült, hogy az 5-6 évesek a 3-4 éves társaikhoz képest igazi hercegnőnek vékonyabb felnőtt figurákat azonosítottak. A szerzők feltételezése szerint ez a különbség annak köszönhető, hogy az 5-6 évesek jobban ki vannak téve az idealizált hercegnő képeknek, mint a fiatalabb lányok.

Wohlwend (2009, 2012) etnográfiai kutatás keretében vizsgálta a Disney Hercegnős média lányok és fiúk viselkedésére gyakorolt hatását. Kutatását óvodai csoportokban végezte három „hercegnő rajongó” kislány játékának többszöri megfigyelésével. Eredményei szerint ezek a lányok a hercegnő történeteket használják személyes játékukban, és annak ellenére, hogy a játék során beépítenek bizonyos sztereotip viselkedési mintákat, néha módosítják is azokat, vagyis a lányok képesek a látottakat felülrni és újraértelmezni. A szerző hasonló következtetésre jutott két kisfiú játékának megfigyelése által, akik a lányokhoz hasonlóan szintén átalakították játékukat és átírták az eredeti történeteket. Wohlwend (2009, 2012) megfigyelései összhangban vannak azzal az elmélettel, amely szerint a gyerekek finomítják a tanulásuk során felmerülő problémás és korlátozó szerepeket (Corsaro, 2006), ugyanakkor kutatásai eredményeinek általánosíthatósága erősen korlátozott, mivel csupán 3 lány és 2 kisfiú megfigyelésére épülnek.

Golden és Jacoby (2018) kutatása arra a kérdésre irányult, hogy a Disney Hercegnő médiában megjelenő nemi sztereotípiák hogyan befolyásolják a 3–5 éves lányok játéktevékenységét a különböző társadalmi-gazdasági különbségek mentén. A tanulmány a korábban idézettel ellentétben arra a következtetésre jutott, hogy a hercegnős játék korlátozza a lányok szerepjátékának mélységét és az előírt viselkedési minták követésén keresztül szűkíti a játékot. A szerzők azt is megfigyelték, hogy az óvodáskorú

lányok jobban odafigyelnek a hercegők megjelenésére, mint arra, amit csinálnak. A szerepjáték során pedig a hercegnő szerepeket eltúlozva jelennítik meg, azzal a céllal, hogy felkeltsék a fiúk érdeklődését.

A kisfiúk bevonása a Disney hercegnős kutatásokba más fontos pszichológiai-pedagógiai aspektusra is felhívhatja a figyelmünket. Padilla-Walker (2013) szerint például a Disney filmek rendkívül magas arányban tartalmaznak proszociális magatartást és ez pozitív hatással van a Disney Hercegnőket kedvelő fiúk viselkedésére, abban az esetben, ha a szülő megvitatja a filmet gyermekével.

Coyne és munkatársai (2016) tanulmánya fiúk és lányok körében szintén a Disney Hercegnőknek való kitettség hatását vizsgálja a proszociális viselkedésre és a testképre, kitérve arra is, hogy a szülői mediáció vajon mérsékli-e a Disney Hercegnők károsnak feltételezett hatását. Az eredmények szerint a megkérdezett szülők úgy érzik, hogy a „Disney Princesses” viszonylag "biztonságos" világ. A vizsgált mintán azt találták, hogy a DH felé való elkötelezettség jellemzően a lányoknál, de fiúk és lányok életében egy év távlatában is stabil marad. A DH média negatív hatásaként megerősítik, hogy a nagyobb hercegnő elkötelezettség mind két nem tekintetében megnöveli a női nemi sztereotíp viselkedés mértékét. A pozitív hatásokkal kapcsolatban azonban kiemelik, hogy a hercegnőknek való kitettség rövidtávon nem áll összefüggésben a fiúk és lányok testképével. Hosszútávon pedig azok a lányok, akik az első mérésnél alacsonyabb testértékelést értek el egy évvel később magasabb hercegnő elköteleződést mutattak, ami a szerzők szerint arra utal, hogy a gyerekek a hercegnőket a megjelenéssel kapcsolatos példaképként kezelik. A kutatók nem találtak összefüggést a lányok DH elkötelezettsége, a szülői aktív mediáció és a proszociális viselkedés között. A szülők aktív részvétele azonban a fiúkat ösztönzi a hercegnők által ábrázolt proszociális viselkedésmódok elfogadására. Egy 2021-ben megjelent longitudinális kutatásban Coyne és munkatársai öt évig kísérték a gyermekek egy csoportját, hogy ebben az időintervallumban is megvizsgálják a DH kitettség következményeit. Eredményeik pozitív hatásokról is beszámoltak, ami nem meglepő, ha figyelembe vesszük, hogy ekkor már a gyerekek többsége főleg modern hercegnőket láthatott. A társadalmi-gazdasági státusz és a nem által moderált eredmények azt mutatták, hogy a DH-nek való kitettség a korai serdülőkorban az első méréstől számítva öt év után sem függ össze a női nemi sztereotípiákhoz való ragaszkodással. A hercegnőkkel való foglalkozás, különösen a lányok körében hosszútávon a férfiak és nők közötti egalitáriusabb attitűdöket támogatja

és személyközi kapcsolataikban kevésbé jellemző a hegemon maszkulinitás normáinak betartása. Ezenkívül a DH filmek az alacsonyabb SES környezetből érkező gyerekek testértékelését is pozitív irányba befolyásolják. A szerzők szerint eredményeik arra mutatnak, hogy a hercegnő kultúra jótékony hatással lehet a férfiak és nők közötti egyenlőbb szerepek modellezésére.

Az átfogó DH médiának való kitettség tehát az eddigi kutatási eredmények szerint befolyásolja a lányok és fiúk szerepjátékát, nemiségről alkotott képét, azonban a kutatások eddig elsősorban a hagyományos hercegnőket vizsgálták, nincs általunk ismert kutatás, amely a modern, átmeneti korszak utáni hercegnők gyermekekre vonatkozó hatását vizsgálta.

Szülői nézetek a DH jelenségről

Disney filmekkel kapcsolatos szülői vélekedéssel összefüggően kevés releváns és tudományosan jó színvonalú kutatást találtunk. Asawarachan (2016) 50 thai óvodáskorú gyermeket nevelő szülő körében végzett kérdőíves vizsgálatot. A tanulmány eredményei arról számolnak be, hogy a legtöbb thai szülő megengedi gyermekének a Disney-film fogyasztást és majdnem a szülők fele alkalmanként együtt nézi gyermekével a tartalmat. A szülők többsége úgy gondolja, hogy a Disney filmek jó hatással vannak gyermekükre, mert ezekből angol nyelvet és erkölcsös viselkedést tanulhatnak. A szülők egy része például úgy gondol a mesékre, hogy azok olyan hasznos életvezetési készségeket nyújtanak a lányok számára, mint például a főzés, takarítás és a házimunka. Ezen kívül a filmek ösztönzik a kreativitást szórakoztatóak és minőségi időt kínálnak. A szülők negatív kritikái jellemzően a romantikus jelenetekkel kapcsolatosak voltak, vagy a nem megfelelő, durva cselekményeket említették. A kutatás eredményei a thai kultúra hagyományos családcentrikus és a nemi szerepek szempontjából konzervatív értékrendjének ismeretében értelmezhetők, melyekre jelen disszertációban nincs lehetőségünk kitérni (ld. Yotanyamaneewong et al, 2021).

Newman (2018) arra kereste a választ, hogy a szülők, hogyan korlátozzák lány gyermekeik és a DH kapcsolatát. Az eredmények arra utalnak, hogy az anyák óvatosak fiatal lányaik túl sok DH médiafogyasztásával szemben, de nem tesznek szélsőséges intézkedéseket, hogy megakadályozzák őket abban, hogy DH karakterrel rendelkezzenek. Annak ellenére, hogy néhány anya érezte a filmekből származó társas összehasonlítás nyomását (ld. testképpel, szépségideállal kapcsolatos torzítások), legtöbben mégis amiatt

aggódtak, hogy lányaik egészséges társas fejlődését ne veszélyeztessék a DH karakterek és termékek.

Ahn (2022) 35 óvodás gyermeket nevelő szülővel végzett interjújában a szponzorált influencer-videókban megjelenő Disney média szereplőt tartalmazó játék és áruhirdetések kapcsolatát vizsgálta a szülők reklámműveltsége és mediációja mentén. Az eredmények azt mutatják, a szülők többsége felismeri a videókban szereplő reklámokat és elismeri, hogy azok megjelenése vonzóbbá tesz bizonyos játékokat és árucikkeket. Az influencer-videókat a szülők többsége hiteles, erőszakmentes tartalomként értelmezi, melyek szexuálisan megfelelőek. Néhány szülő kritikájában azonban megjelent, hogy ezek a videók alattomos, etikátlan csapdák. A tanulmány arra is rámutat, hogy a szülők reklámműveltsége nem mindig vezet negatív hozzáálláshoz és szkepticizmushoz a reklámokkal szemben, a kritikus szemlélet azonban együtt jár a szülők aktívabb mediációjával. A szülők a média tartalmakat elsősorban korlátozással, szabályozzák és kevesen választják az aktív mediációs stratégiát (hogy kérdéseket tegyenek fel, vagy kikérjék gyermekük véleményét az adott tartalmakkal kapcsolatban).

Coyne és munkatársai (2016) tanulmánya kifejezetten a DH mesékkel összefüggésben vizsgálta óvodáskorú fiúk és lányok szüleinek aktív mediációs gyakorlatát. Az eredmények megerősítik, hogy a szülők többsége úgy érzi, hogy a DH filmek viszonylag „biztonságosak”. Az eredmények szerint azonban a hercegnőknek való elköteleződés, aktív szülői közvetítés mellett is, a gyerekek nemétől függetlenül összekapcsolódik a magasabb szintű női sztereotip viselkedéssel. A kutatás arra nem tért ki, hogy a szülők milyen tartalmakról beszélgettek, vagy milyen mértékben veszik körül gyermekeiket DH termékekkel, és azok játszanak-e ilyen játékokkal. Az azonban jól látszik, hogy a szülők aktívan népszerűsíthetik azokat a sztereotip viselkedéseket, amelyeket gyermekeik a filmekben látnak.

A Disney hercegnő jelenség magyar vonatkozású kutatása

Zsubori (2022) felhívja a figyelmet arra, hogy amennyiben csak nyugati kutatásokat és értelmezéseket használjuk kiindulásul, az jelentősen korlátozhatja a szerepmodellnek tekinthető hírességek – többek között a Disney hercegnő jelenség – hazai hatásának megértését. Lustyik (2012) szintén felhívja a figyelmet a kelet-európai gyermekmédiáfogyasztás akadémiai figyelmének hiányára. Ezért érdemes lehet a kutatási eredmények

közé beemelni egy kelet európai posztoszocialista értékrenddel rendelkező kulturális kontextus értelmezését is.

Zsubori (2022) szerint, fontos a Disney-hercegnők médiaszöveggként való értelmezése és a karakterek elhelyezése a hírességekkel foglalkozó közönségtanulmányok kontextusába. Kutatásának eredményeivel amellet érvel, hogy a rögzítettnek és változatlanak feltételezett reprezentáció befogadása reagál a helyspecifikus kulturális dinamikára, és tükrözi az adott kultúrában a hírességről, hírnévről, sztárságról, valamint a nemről, rasszról, osztályról alkotott felfogást.

Zsubori (2023) a gyerekeket aktív, társadalmilag kompetens, saját életükben szakértőnek tekinthető individumként vonja be a Disney Hercegnőkkel kapcsolatos kutatások területére. Az etnográfiai vizsgálat során 38 7-10 éves, magyar, középosztálybeli fiatalnak mutattak a középido Disney hercegnőihez kapcsolódó, olyan rövid videókat és képeket, amin a hercegnők jellegzetes kulturális közegből érkeztek és saját maguk énekeltek.

A hercegnő fogalom definiálásának elemzése során a kutató azt találta, hogy a gyerekek a hercegnőket általánosságban szépnek, okosnak, ugyanakkor főnökösödőnek, túl lányosnak és nyafogósnak, vagyis „rossz”-nak tartották. Olyan karaktereknek, akik gazdagságuk ellenére magányosak és védelemre szorulnak. Ezzel szemben az ideális hercegnő a gyerekek szerint, a „jó” lány, aki kíváncsi, szorgalmas, kicsit „fiús”, bátor és tehetséges, aki gazdagsága révén képes segíteni másokon, ezen kívül képes megvédeni magát és sok barátja van.

A Disney-hercegnők az eredmények szerint népszerűek voltak a gyerekek (bár elsősorban a lányok) körében és a róluk alkotott vélemény túlnyomórészt pozitívnak bizonyult. A magyar tinédzserek, lányok és fiúk egyaránt, kifejezetten kedvelték Meridát, Mulant, Pocahontast és Aranyhajat.

A szerző szerint, az eredményekből jól látszik, hogy a „hercegnő” fogalmat a magyar kiskamaszok meglehetősen ambivalens módon, ellentmondásos vonások mentén értelmezik. Az általános hercegnő számos olyan tulajdonsággal rendelkezik, amelyek alátámasztják a konzervatív, patriarchális nézeteket, mint például, hogy gyönyörű, lányos és megmentésre szorul. Ezzel szemben, azok a tulajdonságok, amelyeket a gyerekek az ideális hercegnőhöz és sok Disney-hercegnőhöz is kapcsolnak, progresszív vonásokat mutattak (Zsubori, 2023). Más szóval, az, ahogyan a magyar tinédzserek a „hercegnő”

fogalmon keresztül tárgyalják a nemi hovatartozást, jól illusztrálja a hagyományos és a liberális értékek együttes létezését a kortárs posztszocialista, „illiberális” Magyarországon.

Összefoglalva azt mondhatjuk, hogy a DH karakterek vizsgálatával foglalkozó legfontosabb kutatások eredményei, egyetértve a nemi szerepek problematikus ábrázolásáról szóló kritikákkal (Aley & Hahn, 2020; Leaper et al., 2002), azt mutatják, hogy a hercegnő szerep az idő múlásával ugyan megőrizte a hagyományos nőiség jegyeit, mára azonban már néhány férfias jellemzőt is tartalmaz, olyanokat, mint „kalandvágy”, „önállóság” és „függetlenség”(England et al., 2011; Maity, 2014). Az újabb Disney-filmekben megjelenő nem sztereotip férfi- és női karakterek által a nemi szerep ábrázolás összetettebbé és az egyenlőségre törekvőbbé vált (Golden & Jacoby, 2018). A korai Disney filmektől egészen az utolsó DH hercegnőig áttekintve a karaktereket láthatjuk, hogy a nők ábrázolásának módja a tehetetlenségtől a függetlenség felé mozdult el (Matyas, 2010), és ez a folyamat feltehetően folytatódni fog. A Disney stúdió egyértelműen próbálja frissíteni a hercegnő képét egy posztfeminista közönség számára úgy, hogy tudatosan foglalkozik a nemi kérdésekkel (Stover, 2013), amit legjobban az utolsó filmek, a Jégvarázs, Moana/Vaiana és Raya bizonyítanak. Garabedian (2015) szerint a megfigyelhető változással a Disney bátorítja a nemek közötti egyenlőség eszméjének az elterjedését és azt hirdeti, hogy nem a biológiai nem határozza meg az embert.

A tartalomelemzésekben jelzett progresszív irányba való elmozdulás mellett, a DH karakterek gyerekek olvasatában történő vizsgálata tovább árnyalja a DH jelenség megértését. Számos kutatás jelzi, hogy a DH új, a korábbiaknál androgünebb hős karakterei (Mulan, Merida, Vaiana/Moana) a gyerekek számára nem hercegnő minőségek (Baker-Sperry, 2007; Zsubori, 2023). A gyerekek körében végzett vizsgálatok tükrében pedig néhány pozitív hatás kiemelése mellett (pl. proszociális viselkedés, testkép), még mindig konszenzus uralkodik a nézettel kapcsolatban, hogy a Disney Hercegnő franchise-nak való kitettség támogatja a sztereotíp női viselkedést (Coyne et al., 2021; Golden & Jackoby, 2018; Wholwend, 2009, 2012). Coyne és munkatársai (2021) hangsúlyozzák, hogy a nőiesség kifejezésében, vagy a nemi viselkedéssel önmagában nincs is semmi rossz. A sztereotíp női viselkedés abban az esetben problémás, ha a lányok

úgy gondolják, hogy a nemiséggel kapcsolatos előítéletek miatt korlátozottak a lehetőségeik az életben, vagy ha a nőiességről alkotott sztereotip elképzelésnek való megfelelés érdekében kerülnek a világ és benne önmaguk megismerése szempontjából fontos tevékenységeket.

A KUTATÁS

3. A kutatást megalapozó elméleti megfontolások

3.1. Alapvető kutatási paradigmák

Pozitivist álláspontot képvisel az a kutató, aki úgy véli, hogy a vizsgált társadalmi jelenséget egyre pontosabban és befolyásmentesebben képes leírni, a tudomány feladatának a tapasztalatok tárgyilagos leírását tartja, azaz empirista. *Posztpozitivist*ának szokás nevezni azt az álláspontot, amelynek képviselői tudomásul veszik, hogy a kutató/a kutatás a vizsgált jelenség leírására befolyást gyakorol, de a leírás pontossága megfelelő megközelítéssel fokozható (Guba & Lincoln, 1994; Denzin & Lincoln, 2011).

A pozitivistának nevezett kutatói beállítódásokat egyebek között a kutató értékvezéreltségének elfedésével szokták bírálni – a kutató a bírálók szerint hiába gondolja magáról, hogy elfogultságát le tudja választani tudományos tevékenysége során, ez nem lehetséges (Denzin & Lincoln 1998). Ha a kutató munkájához úgy fog, hogy a társadalmi jelenségeket igazságtalannak gondolja, akkor vizsgálatát az igazságtalanságok feltárására irányítja az értékelvárásait jobban közelítő viszonyok létrehozása érdekében, az ilyen beállítódást nevezik *kritikai álláspont*nak (Denzin, 2017). A kritikai keretezés a feminista tudományok jellemzője is (Wiggington et al, 2019).

3.2. Feminista szemlélet és módszerek

A feminista szemlélet a kutatás a folyamat egészéhez való hozzáállásban mutatkozik meg: nők tapasztalataira épülve, azokból kiindulva, nőknek szóló kutatások, a kutató maga is benne él a vizsgált térben (Gregor, 2016). A különböző tudományágak feminista tudósai közös elkötelezettséggel vállalták a tudás újraírásának feladatát kifejezetten nem androcentrikus módon. (Harding & Norberg, 2005). A társadalmi nemek tudománya több tudományágon belül, azok módszereivel vizsgál társadalmi jelenségeket, így létezhet egymás mellett feminista antropológia, feminista pszichológia és feminista szociológia is.

Andorka (2006) szerint a hagyományos episztemológiákkal szemben a nők helyzetével foglalkozó, feminista irányzat a szociológia egyik olyan részdiszciplínája, ami egyben társadalmi változásért küzdő politikai mozgalom is a társadalmi előítéletek kritikai keretezésére.

A feminista tudomány hangsúlyozza a feminizmus uralmi rendszerek ellenében felépített politikai elkötelezettségét és kiemeli a tudásért vállalt társadalmi felelősséget. Haraway (idézi, Magyar & Vincze, 2006) szerint, el kell mosni az objektivizmus és szubjektivizmus közötti merev különbségtételt, hiszen, ha „szubjektíven” nézzük is a valóságot, az nem jelenti azt, hogy ne lehetnének „objektívek”.

A feminista kutatási módszerekkel kapcsolatban különböző elképzelések születtek az évek során. Az egyik meghatározó elképzelés szerint a feminista kutatásoknak a nők megélt tapasztalataira kell rávilágítani, ezért pedig érdemes előtérbe helyezni a kvalitatív módszereket. Mások szerint viszont a mennyiségi módszereknek is hasznuk van a feminista kutatások szempontjából. Mégpedig azért, mert általuk olyan adatokat lehet felszínre hozni, amelyek megmutatják, hogy a vizsgált problémáknak milyen társadalmi előfordulásuk és elterjedtségük, s ennél fogva fontosságuk van. A kvantitatív, illetve kvalitatív módszerek önmagukban azonban nem nevezhetők feministának vagy nem feministának, ezt a jelleget a módszerek használatának módja dönti el (Magyar & Vincze, 2006).

A kérdőíves, *keresztmetszeti* adatfelvétel a pandémia időszakában folyt, a kérdések óvodás gyerekeket nevelő szülőknek/gonдозóknak (95%-ban nőknek) a társadalmi nemekkel, a nemi szerepekkel kapcsolatos értékelő vélekedéseit a Disney-animációk hercegnő-szerepeire reflektáló vélemények összefüggésében vizsgáltuk.

A Disney hercegnők interpretációit a társadalmi szerveződés olyan centrális jelenségeinek tekintjük, amelyek azon túl, hogy önmagukban érdekesek, általánosabb problémákról, magukról a társadalmi kapcsolatokról és a kulturális különbségekről szólnak. Ahogy a feminista kutatásoknak sem elsődleges célja az elméletalkotás, úgy kutatásunk a társadalmi problémák egy speciális szegmensére, a nők megjelenítésének sokféleségére és azok identitásmintákként való értelmezésére hívja fel a figyelmet. Az eredmények tükrében fontosnak tartjuk, hogy a feltárt összefüggéseknek társadalmi haszna legyen, az azokat megismerők nézetei közeledjenek a nők és férfiak, általában pedig a társadalmi nemek egyenrangú társadalmi szerepének elismeréséhez.

Kérdőíves vizsgálatunk során rákérdeztünk a különféle, egymás mellett élő reprezentációk sok esetben nem is tudatosuló jelentés- és értéktartalmára. A kutatás során, a szakirodalomfeldolgozástól kezdve egészen az eredmények értelmezéséig figyelembe vettük, hogy munkánk, akárcsak a kapott eredmények történetileg és szituatíven is

meghatározottak, vagyis nem az „igazságot” mondjuk ki. Posztpozitivisták álláspontunk szerint a minket körülvevő objektív világot csak többé-kevésbé tudjuk megragadni, így nem kerestük a teljes igazságot. Az adatgyűjtés során a kérdőívet kitöltők és saját helyzetünk aszimmetrikusságának elfogadása mentén a megkérdezett személyektől mindent elfogadtunk. Az adatok feldolgozása során azonban a válaszokat óvatosan, megkérdőjelezően értelmeztük annak érdekében, hogy egy lehetséges valóságot prezentálhassunk (Guba & Lincoln, 1994, Denzin & Lincoln, 2011).

A gyermeknevelésre vonatkozó értékvizsgálat a karakterpreferenciákkal való összekapcsolás mentén végül a dolgozat központi elemévé vált. Kutatásunk az értékalapú feminista tradícióhoz kapcsolódva a társadalmi egyenlőtlenségekre hívja fel a figyelmet és ezzel kapcsolatban száll szembe a gender-sztereotípiákkal. Kutatásunkat olyan értékmegek közelítések közé soroljuk, melyek azt hangsúlyozzák, hogy ne azért legyünk kritikusak a hagyományos szerepekkel, mert azok rosszak, hanem inkább azért, mert ha a lányokhoz (engedelmes, szép) és fiúkhoz (erős, bátor) kötődő sztereotípiák mentén nevelünk, úgy megerősíthetünk bizonyos társadalmi hierarchiákat, melyek korlátozzák a lányok és fiúk gondolkodását, viselkedését, ezáltal esélyeit az életben.

4. Célkitűzések és kutatási kérdések

A kutatás célja a Disney hercegnős mesék kedveltségének megismerése és az ezzel összefüggő tényezők vizsgálata óvodáskorú fiú és lány gyerekek körében a szülők véleménye alapján. A kutatás során a szülők nemi szerepekkel kapcsolatos nézeteit, nemi ideológiáit, gyermekeikkel kapcsolatos elvárásait és jellemzésüket, valamint a Disney hercegnőkkel kapcsolatos vélekedéseiket vizsgáltuk, hogy feltárjuk az esetleges összefüggéseket a különböző tárgyra irányuló, de alapvetően a társadalmi nemiség szemüvegén keresztül tükröződő, nézőpontok között.

A kutatás kérdései és a szakirodalmakra alapozott hipotézisek:

1. *Vannak-e és ha igen, melyek a gyermekek kedvenc Disney hercegnős meséi a szülők szerint?*
2. *Van-e különbség a fiúk és a lányok által kedvelt hercegnős mesék között óvodáskorban?*
 - *H1: a fiúk jobban kedvelik a modern, kevésbé feminin hercegnőket, mint a klasszikusokat. Feltételezésünket a nemi sztereotípiakutatásokra alapozzuk, és néhány friss vizsgálatra, amely a fiúk Disney hercegnőkhöz*

való viszonyulását elemezte (pl. Coyne et al., 2021a, 2021b; Hamilton & Dynes, 2023)

3. *Hogyan jellemzik a szülők a saját gyermekeiket a Disney hercegnőknek megfeleltethető jellemvonásokkal és van-e összefüggés a gyermek szülő által észlelt karaktere és a kedvenc hercegnő között?*
 - *H2: a feminin jellemvonásokkal jellemzett gyerekekhez a szülők valószínűbben társítják a feminin jellemvonásokkal rendelkező klasszikus hercegnőket kedvencként.* Erre vonatkozóan korábbi kutatási adatot nem ismerünk, azonban a szülőknek a saját gyermekük személyiségére vonatkozó laikus nézeteik szerveződésével kapcsolatos kutatások alapján a válaszokban a konzisztencia jelenlétét feltételezzük (ld. Kohnstamm et al., 1998). Ez a konzisztenciára törekvés arra sarkallhatja a szülőt, hogy a gyermek vélt/valós vonásainak megfelelően válassza ki a kedvencnek ítélt mesefilmet.
4. *Van-e összefüggés a szülők gyermekeikkel kapcsolatos érték alapú elvárásai és a gyerekek kedvenceinek gondolt Disney hercegnő jellemvonásai között?* Erre a kérdésre vonatkozóan nem tudunk hipotézist megfogalmazni, mivel nem ismeretesek olyan kutatások, amelyek a szülők gyermeknevelési értékpreferenciáit és a gyermekek médiafogyasztását vizsgálták volna.
5. *Van-e összefüggés a szülő kedvenc Disney hercegnője és a gyerek kedvencnek gondolt Disney hercegnő karaktere között?*
 - *H3: A szülők kedvenc meséiket szívesen ismertetik meg gyermekeikkel* (Antalóczy et al., 2012) ez által feltételezhető, hogy közös kedvenceik lesznek.
6. *Milyennek látják a szülők a Disney hercegnőket, észlelik-e a nőkép változását a hercegnők karakterében?*

5. Módszer

Az óvodás korú gyermeket nevelő szülők társadalmi nemekkel kapcsolatos nézeteit, gyermekeikről alkotott benyomásait és érték-vonatkozású nevelési elképzeléseit, a médiahasználat gyermekek napirendjében betöltött szerepét, az óvodás gyerekek mesenézési szokásait és a mesék egy speciális csoportjáról, a Disney hercegnős mesékről alkotott szülői véleményeket kérdőívvel kutatással kívántuk megismerni. A kérdőívben

használt zárt és nyílt végű kérdések, skálák és tulajdonság-listák megtalálhatóak a Mellékletekben (ld. 1. Melléklet).

A kérdőív előtanulmány során, egy kisebb mintán (N=15) lett tesztelve, és a szükséges korrekciót követően online és papír alapon jutott el a vizsgálati személyekhez. A kérdőív kitöltése önkéntes és anonim volt, semmilyen érzékeny adatot nem gyűjtöttünk és nem tároltunk. A kutatást az ELTE PPK Kutatásetikai Bizottsága 2019/201-2 számon jóváhagyta.

5.1. Alkalmazott vizsgálati módszer (kérdőív) bemutatása

A Disney hercegnőkkel kapcsolatos korábbi kutatások közül több vizsgálat is használt interjú vagy kérdőíves adatfelvételt. Cordwell (2016) interjúiban (N=27) 1-5 osztályos lányokat kért a Disney hercegnők jellemzésére. Hayes és Tuntleff-Dunn (2010) a Disney hercegnők gyerekek testképére gyakorolt hatásának vizsgálatához háttéradatként kért 3-6 éves óvodás lányok anyukájától (N=121) demográfiai és médiahasználati adatokat. Hine és munkatársai (2018) 8-9 éves gyereket (131 fő) kért, hogy jellemezzenek egy klasszikus és egy modern hercegnőt férfias és nőies tulajdonságok mentén a mesék megnézése előtt és után. Golden és Jacoby (2018) tanulmányukban azt vizsgálták, hogy a Disney hercegnős mesék hogyan befolyásolják különböző demográfiai háttérváltozók mentén a 3-5 éves lányok (N=31) játékát. Coyne és munkatársai (2016) pedig a nemi szereptanulásban hosszútávon megjelenő hercegnőhatást 198 gyerek körében szülői kérdőívek segítségével mérte.

Saját kérdőívünk tartalmi elemeit a felsorolt nemzetközi szakirodalmakra és hazai kutatásokra (Antalóczy et al., 2012, Gerse & Szilágyi, 2015, Szabó, 2008) alapozva állítottuk össze. Az alábbiakban röviden bemutatjuk az egyes kérdéscsoportokat és skálákat, úgy ahogyan azok a kérdőívünkben szerepeltek.

5.1.1. Szociodemográfiai háttér adatok

A családi háttér szociokulturális jellemzőinek a gyermek fejlődésére gyakorolt befolyásoló hatását, többen is hangsúlyozzák (Boreczky, 2002; Coyne et al., 2016). Vajda és Kósa (2005) szerint a családok összetétele a gyerekek meséhez, játéktevékenységhez való viszonyát is befolyásolja. Mintánk jellemzéséhez és a későbbi összefüggés vizsgálatokhoz kérdőívünk első részében néhány, a Gerse és Szilágyi (2015) KSH adatközlő kéziratban található általános háttérváltozóra kérdeztünk rá (kor, lakhely,

családi állapot, szülők iskolai végzettsége). A családok életéhez és megélt mindennapjaihoz szervesen hozzátartozik a szülők szubjektív anyagi helyzete is. Ezért a család szubjektív anyagi jólétének megítélésére 2 skálát is használtunk a TÁRKI Háztartás Monitor (2012) vizsgálata alapján (ld. 2. Melléklet 2.1.).

5.1.2. Munkamegosztás és nemi szerepek a családban

Vizsgálatunkban feltételeztük, hogy a szülő demográfiai jellemzői mellett a kitöltők nemi szerepekkel kapcsolatos identitásdimenziói is befolyásolhatják a gyermekükkel kapcsolatos szülői várakozásokat. Szabó (2008) szerint a nemi szerepek, nemi sztereotípiák és a személyiségvonások hármasa egymást kölcsönösen alakítják, ezért az óvodáskorú gyermeket nevelő szülők nemi szerepekhez kötődő nézeteit három különböző aspektusból, mértük. **Nemi szerepekkel kapcsolatos személyiségvonások**

A nemi társas identitás mérésére a Szabó Mónika (2008) által adaptált Cameron és Lalonde (2001) kifejlesztett három faktoros nemi társas identitás kérdőívet használtuk, amelynek érvényességét és megbízhatóságát empirikus kutatások igazolták (Cameron & Lalonde 2001, Cameron 2004, Szabó, 2008). A kérdőív a férfiak vagy nők csoportjához való tartozás élményét három dimenzió: (1) a kötődés (például: „A férfiak/nők közösségébe tartozónak érzem magam.”), (2) a fontosság (például: „Fontos számomra, hogy férfi/nő vagyok.”) és (3) az érzelmi aspektusok (például: „Általában véve örülök annak, hogy férfinak/nőnek születtem.”) mentén méri. A kérdőív tételeit és az egyes dimenziók szerinti rendeződését ld. 2. Melléklet 2.2.

Nemi szerepekkel kapcsolatos nézetek

A nemi szerepekkel kapcsolatos globális nézet mérésére Szabó Mónika (2008) saját készítésű, 7 fokozatú, bipoláris skáláját használtuk, ahol a két végpontot a tradicionális és a modern álláspont képviselte, és amelyben a nagyobb érték modernebb attitűdöt jelzett (ld. 2. Melléklet 2.3.)

Nemi sztereotípiák mérése

A szülők nemi, vagy nemi szerepből adódó előítéletét három skála válogatott itemeinek segítségével mértük. A korábbi kutatások közül Swim és munkatársai (1995) régimódi szexizmust mérő skálájából használtunk 4 itemet (Szabó, 2008). Az ambivalens szexizmus mérésére pedig a Glick és Fiske (1996) által kidolgozott, skála itemei közül az ellenséges szexizmusra vonatkozóan négy, a jóindulatú szexizmusra vonatkozóan pedig

hat itemet választottunk ki, amelyeknek a korábbi kutatások alapján a legmagasabb volt a faktorsúlya (Szabó, 2008). A szexizmus mérésére használt kérdőív itemeket a 2. Melléklet 2.4. tartalmazza.

5.1.3. A gyermek személyiségének megítélése, elvárások

Az óvodáskorú gyermekek általános megismerése céljából vizsgáltuk a gyermekek demográfiai jellemzőit és családi körülményeit. Mivel magyar nyelven nem találtunk kutatást, ami azzal foglalkozik, hogy a szülők milyenek látják óvodás korában és milyenek szeretnék látni később gyermeküket ezért a gyermekkel kapcsolatos szülői megítélést és várakozást saját fejlesztésű skálák és kérdések mentén vizsgáltuk.

Tulajdonságlista

A gyerekek személyiségének jellemzését olyan saját készítésű tulajdonságlista mentén mértük, amit a kérdőív későbbi szakaszában a Disney hercegnők tulajdonságainak jellemzéséhez is használunk (leírását ld. a 3.1.5. fejezetben). A lista kidolgozásában a Disney hercegnőket jellemző tulajdonságok kutatásával foglalkozó nemzetközi szakirodalmak (England et al., 2011; Hine et al., 2018) mellett a Bem (1974) által létrehozott Nemi Szerep Kérdőív (BSRI) itemeire (Béki, 2017) támaszkodtunk. Bem (1981) szerint a társadalmi nem árnyaltabb értelmezését adhatja, ha a nemekre vonatkozó sztereotip gondolkodásra jellemző férfias és nőies tulajdonságokat kettéválasztjuk, de azokat nem egymástól teljesen független, és elkülönített értelemben használjuk.

A BSRI eredetileg 60 (20 férfias, 20 nőies, 20 nemi szereptől független) tulajdonságból áll és négyfajta nemiszerep-identitást (magas nőiesség és alacsony férfiasság pontszámok esetén feminin, magas férfiasság és alacsony nőiesség pontszámok esetén maszkulin, alacsony nőiesség és férfiasság mellett differenciálatlan és magas nőiesség és férfiasság esetén androgün) különböztet meg. A teljes lista a mellékletben található (ld. 2. Melléklet 2.7.). A kérdőív különböző szakaszaiban arra kértük a szülőket, hogy egy 7-fokú Likert-skála segítségével ítéljék meg mennyire jellemzőek az adott tulajdonságok gyermekükre, illetve bizonyos Disney hercegnőkre.

Értékvizsgálat

A pszichológiai értékutatók közül vizsgálatunkban a nemzetközi szinten is elismert, Shalom Schwartz (1992, 2003a, és b) által kidolgozott kultúra független, univerzális értékprofil kérdőívet használtuk, melynek magyar adaptációját Nguyen és munkatársai

végezték (Nguyen et al., 2000). A kérdőív 10 értéket vizsgál, amelyek 2-2 értékdimenzióban helyezhetők el, ld. 1. ábra. Csepeli és Prazsák (2010) szerint ez a teszt egyaránt alkalmas az egyén és a társadalom által preferált értékek felmérésére. A Schwartz által kidolgozott értékteszt kiterjed mindazokra az alapvető értékekre, amelyek kultúrától függetlenül értelmezhetők. A teszt segítségével meghatározhatók az általános célok, elvek, amelyek követését egy személy fontosnak tartja az életében, így felrajzolható a személy karaktere (Csíkszentmihályi et al., 2012). Shalom Schwartz standardizált értéktesztje kvantitatív és kvalitatív vizsgálatok végzésére is alkalmas. Az általa meghatározott tíz alapérték nem csak az értékítéletek alapjául szolgálnak, hanem célkitűzésként is értelmezhetőek és minden kultúrában megtalálhatóak. A tesztet a felnőttek értékítéletének megismerése már több nemzetközi (European Social Survey) és hazai kutatás is számos aspektusból alkalmazta (Füstös, 2011; Keller, 2008; Szabó, 2008; Garai és Náday, 2014). Gyermekneveléssel kapcsolatos értékvizsgálatra vonatkozó alkalmazást azonban nem találtunk. Ezen kívül a teszt adaptálása lehetőséget nyújt a szülők által preferált gyermekevelési értékeket a hazai felnőtt társadalom értékítékpreferenciáinak kontextusában értelmezni. A gyermeknevelési értékekre adaptált teszt más kultúrákban való alkalmazás pedig később akár nemzetközi összehasonlító vizsgálatok eredményeit hozhatja. Kutatásunkban arra kértük a szülőket, hogy ítélik meg az egyes értékprofil leírásokat annak megfelelően, hogy mennyire szeretnék, ha gyermekük hasonlítana az adott leíráshoz (pl. "Fontos számomra, hogy gyermekem új dolgokat találjon ki, hogy kreatív legyen. Szeresse a dolgokat a saját, egyéni módján intézni."). A kérdőívet és annak adaptációját ld. 2. Melléklet 2.8.

5.1.4. Médiahasználat

Kérdőíves vizsgálatunk során arra is szerettünk volna választ kapni, hogy milyen médiakörnyezetben, milyen médiafogyasztási szokások mellett telik az óvodás gyerekek élete. Részben hazai szakirodalomból (Antalóczy et al., 2012), részben pedig Hayes és Tantleff-Dunn (2010) Disney hercegnőkkel kapcsolatos kutatásában is megtalálható kérdések mentén állítottuk össze saját kérdéseinket. Rákérdeztünk arra, hogy a családnak milyen médiaeszközei vannak, mennyire szereti a szülő, ha gyermeke ezeken az eszközökön mesét néz. Megkérdeztük, azt is, hogy a gyerekek különböző időszakokban mennyi időt töltenek médiahasználattal, kivel néznek meséket, van-e kedvenc animációs mesefilmjük, mesefilmszereplőjük és szoktak-e Disney meséket nézni?

5.1.5. Disney hercegnőkkel kapcsolatos vélekedések

A Disney hercegnős mesék szakértő elemzésein kívül kevés kutatás foglalkozott a meséket fogyasztók véleményének leírásával (Hine et al., 2018). A feldolgozott nemzetközi szakirodalmakra támaszkodva az óvodás szülők Disney hercegnőkkel kapcsolatos véleményét az alábbi témakörök mentén vizsgáltuk: (1) a gyerekek kedvencnek gondolt Disney hercegnője; (2) a gyerekek viselkedésében tapasztalt, feltehetően Disney hercegnőktől látott viselkedés; (3) a szülők Disney hercegnőkre vonatkozó megítélése megadott tulajdonságok és a Schwartz-féle értékprofil alapján (Schwartz, 1992, 2003a, és b).

A Schwartz-féle értékteszt itemei mentén arra kértük a szülőket, hogy a Disney hercegnőkre gondolva jelezzék, szerintük a hercegnők számára mennyire fontosak a felsorolt értékek. Ezzel arra kerestük a választ, hogy a gyerekektől elvárt, számukra fontosnak ítélt értékek összefüggésbe hozhatók-e a Disney hercegnőknek tulajdonított értékekkel. A Disney hercegnők tulajdonságainak, viselkedési mintázatainak megfigyelésével már több, a mesék tartalomelemzésére koncentrálnó tanulmány is foglalkozott. Az eredmények alapján a hercegnők néhány sajátos tulajdonságkategórián (pl. megmentő) kívül, hagyományos női és férfi tulajdonságokat is eltérő mértékben képviselnek (England et al., 2011; Do Rozario, 2004; Dundes, 2001). A szakértő elemzések közül England és munkatársai (2011) videómegfigyelések során 12 férfias és 16 nőies tulajdonság mentén kódolták a hercegnőket (ld. 2. Melléklet 2.4.). Kutatásunk megszervezéséig egy olyan kutatást találtunk, amiben a hercegnők tulajdonságait a meséket fogyasztó nézők értékelése mentén vizsgálták. Hine és munkatársai (2018) tíz, a korábbi tartalomelemzésekben is megjelenő tulajdonság mentén gyerekeket kért arra, hogy egy 3 fokú skálán jelöljék, szerintük mennyire jellemzőek a felsorolt tulajdonságok a Disney hercegnőkre (ld. 2. Melléklet 2.5.). A kutatásokban használt tulajdonságlistákat összehasonlítottuk. Hat olyan tulajdonságot találtunk, ami mindkét kutatásban szerepelt. Ezt a hat tulajdonságot vettük alapul a saját tulajdonságlistánk kialakításához, majd összevettettük Béki (2017) tanulmányában szereplő BSRI tulajdonságlistával (ld. 2. Melléklet 2.6.). Az itemek közül négyet a férfias (határozott, bátor, irányító, sportos), kettőt pedig a nőies (gyengéd, félénk) kategóriába illeszkedőnek találtunk. Szerettük volna, ha listánkba ugyan olyan arányban szerepelnek nők és férfiakra jellemző tulajdonságok. England és munkatársai (2011) eredménye alapján megnéztük, hogy melyik azok a tulajdonságok, amik még nincsenek a listánkban, de az elemzők szerint

gyakran megfigyelhető tulajdonságok a hercegnők viselkedésében. Az angol szakirodalomban használt, gondoskodó kifejezést megfeleltettük a Bem-féle tulajdonságlista elemei közül az érzékeny mások szükségleteire kifejezéssel, az aláztos kifejezést pedig az alárendelt kifejezéssel azonosnak vettük és azt használtuk helyette.

A Disney hercegnős mesék csoportosításához Garabedian (2015) három szakaszos felosztását vettük alapul.

1. A *Klasszikus Disney hercegnő* csoportba soroltuk Hófehérkét (1937), Hamupipókéét (1950), és Csipkerózsikát (1959). A Disney hercegnők feminista olvasatában ezek a nők sokszor tehetetlen, sorsukat passzívan elszenvedő vagy konkrétan cselekvésképtelen szereplők (ld. Csipkerózsika), akik első látásra szerelembe esnek és megmenekülésüket másoknak (elsősorban férfiaknak) köszönhetik (Jill et al., 1996; idézi Cordwell, 2016).

2. *Közép időbe tartozónak* tekintettük mi is Arielt (1989), Belle-t (1991), Jasmint (1992), Pocahontast (1995), Mulant (1998) Tianat (2009) és Aranyhaját (2010). England és munkatársai (2011) szerint a korábbi filmekkel ellentétben a középső korszak filmjei olyan hercegnőket mutatnak be, akik a korábbi hercegnőknél sokkal erősebbek és énhatékonyabbak. Az ebbe a csoportba tartozó női karakterek a feminizmus törekvéseihez hasonlóan olyan nők, akik a társadalmi kötelekektől való szabadulással küzdenek (Garabedian, 2015), ugyanakkor a boldogságuk még mindig a szerelemmel kapcsolódik össze.

3. Garabedian (2015) a „*Haladónak*” nevezett csoportba sorolta Meridát (2012) és a Jégvarázs (2013) című mese hercegnőit, Annát és Elsát, mi pedig ezt a csoportot kiegészítettük az azóta hivatalos Disney hercegnőként jegyzett Moanával (2016, a magyar mozikban Vaiana) és őket együtt *Modern* csoportnak neveztük el. Cordwell (2016) szerint az ebbe a körbe tartozó hercegnők a legfüggetlenebbek és leghatározottabbak, akiknek céljai túlmutatnak saját boldogságukon.

5.2. A mintaválasztás, a kutatásba bevont gyermekintézmények

A kérdőíves vizsgálat 2019.12.02.-én a papír alapú kérdőívek kiosztásával kezdődött és 2020. 05.22.-én az online kérdőíves felület lezárásával végződött. A kérdőíveket papír alapon 4 Pest megyei település 7 óvodájában osztottuk ki. A telefonos egyeztetés alapján minden intézményvezetőnek minta kérdőívet küldtünk, ezután pedig kértük az intézményi beleegyező nyilatkozat kitöltését. Mind a 7 intézménytől visszakaptuk a kitöltött beleegyező nyilatkozatokat, a kérdőíveket kiosztották és a kitöltés lefolytatását

követően a kitöltött kérdőíveket személyesen átadták nekünk. A papír alapú kérdőíveket 2019.12.02. és 2020.03.02 között osztottuk ki és gyűjtöttük be. A kutatás időpontjában a vizsgált települések összes óvodájának gyereklétszámából (N=1579) a kutatásba bevont óvodákba járt a gyerekek 48,3%-a. A vizsgálatban résztvevő intézményekbe járó 764 fő számára 610 db papír alapú kérdőívet osztottunk ki. A kiosztott kérdőívek több mint felét (57,5%), 351 db kérdőívet kaptunk vissza.

Kérdőívünk online változatát 2019.12.19.-én osztottuk meg először és az első válaszok is ekkor érkeztek. A kérdőívet személyes adatlapokon, privát üzenetekben és Facebook csoportokban (települések, óvodapedagógusok és szülők információs csoportjaiban) is megosztottuk. Az online kérdőíves felületet 2020.05.22.-én zártuk le, összesen 1014 kitöltött kérdőívvel. A papír alapú és az online kitöltött kérdőíveket is Microsoft Excel táblázatban összesítettük, majd IBM SPSS programmal dolgoztuk fel. Az adatbázison először adattisztítást végeztünk. Felülvizsgáltuk és kijavítottuk az egyértelműen adatközlésből és adatbevitelből származó hibákat. Néhány könnyen vizsgálható kérdés válaszainak eloszlása mentén kiszűrtük az extrém értékeket és azokat töröltük az adatbázisból. Előzetes elvárásunk volt, hogy a vizsgálatban óvodás korú gyermeket nevelő szülők véleményét kutassuk, ezért a mintából töröltük az elemzésből azokat a kérdőíveket, amik nem óvodás korú gyermekekre vonatkozó válaszokat tartalmaztak. Ezen kívül nem kerültek be az elemzésbe azok a kérdőívek sem, amik az olyan egyszerű változók mentén, mint például a szülő életkora (99), a gyermeke születési dátuma (1768) vagy az egy háztartásban élők száma (46), óvodás korú gyermekek száma (18) valótlannak tűntek. Kiugró értéként kezeltük az egy kérdőíven belül használt több, olykor minden skálán adott egységes véleménynyilvánítást, vagy az olyan válaszokat, amik tartalma következetesen nem kapcsolódott a kérdésekhez (pl.: A válaszadó több kérdésre „Ki gyermeke kedvenc hercegnője?”, „Mi a gyerek kedvenc játéktevékenysége?” is azt válaszolta, hogy „Jack Sparrow”). A kitöltött 1365 kérdőívből összesen 55 kérdőívet töröltünk. Az elemzésekhez 959 online és 351 papír alapon kitöltött kérdőívet használtunk fel, így a teljes elemszám a szülői vizsgálatban: 1310.

6. Eredmények

6.1. A minta jellemzői

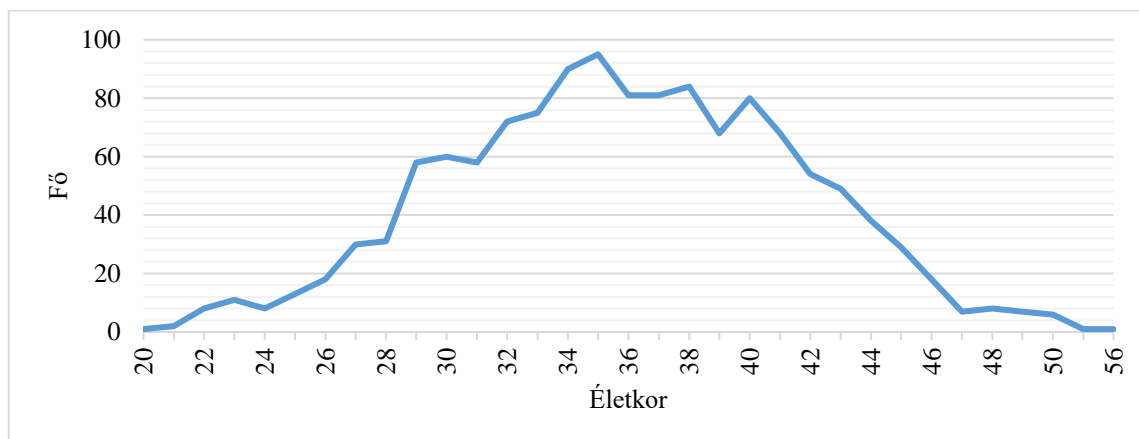
6.1.1. Demográfiai adatok

A kérdőívet kitöltő (N=1310) szülők válaszai alapján mintánkban 2 fő egyéb nem bináris, 66 fő férfi és 1242 fő nő. A nemek arányának ilyen magas eltolódása (a kitöltők 94,8%-a nő) alátámasztja a közismert gyakorlatot, miszerint a család és az óvoda kapcsolattartása, és az óvodás korú gyermekek nevelésével kapcsolatos egyéb aktivitások elsősorban az anyákra háruló feladatok (Bornemissza, 2010).

Mintánkban a legfiatalabb óvodás gyermeket nevelő szülő 20, a legidősebb pedig 56 éves. A szülők életkorának eloszlását ld. 3. ábra. A kutatásban az anyák életkori átlaga 35,7, az apáké pedig 38,6 év. Eredményeink jól illeszkednek Nyitrai és Darvay (2013) kutatási eredményeihez és a KSH (2019) adatközlési eredményeihez, amiből kiderül, hogy az anyák egyre későbbi életkorban, a budapesti agglomerációban jellemzően 31 éves koruk körül vállalnak gyereket.

Ábra 3.

A szülők életkor szerinti eloszlása

A szülők életkorának gyakorisága alapján létrehoztunk 3 olyan csoportot, aminek az elemszáma egyenlő. A teljes elemszámot tekintve 3 csoport esetén 437 főnél lenne a matematikai határ, így az ahhoz legközelebbi értéknél 445 főnél húztuk meg az első és 876 főnél a második határt. Az így létrehozott csoportokat tekintve az első korcsoportba a 20-33 éveseket (34%), a második korcsoportba a 34-38 éveseket (32,9%), a harmadik

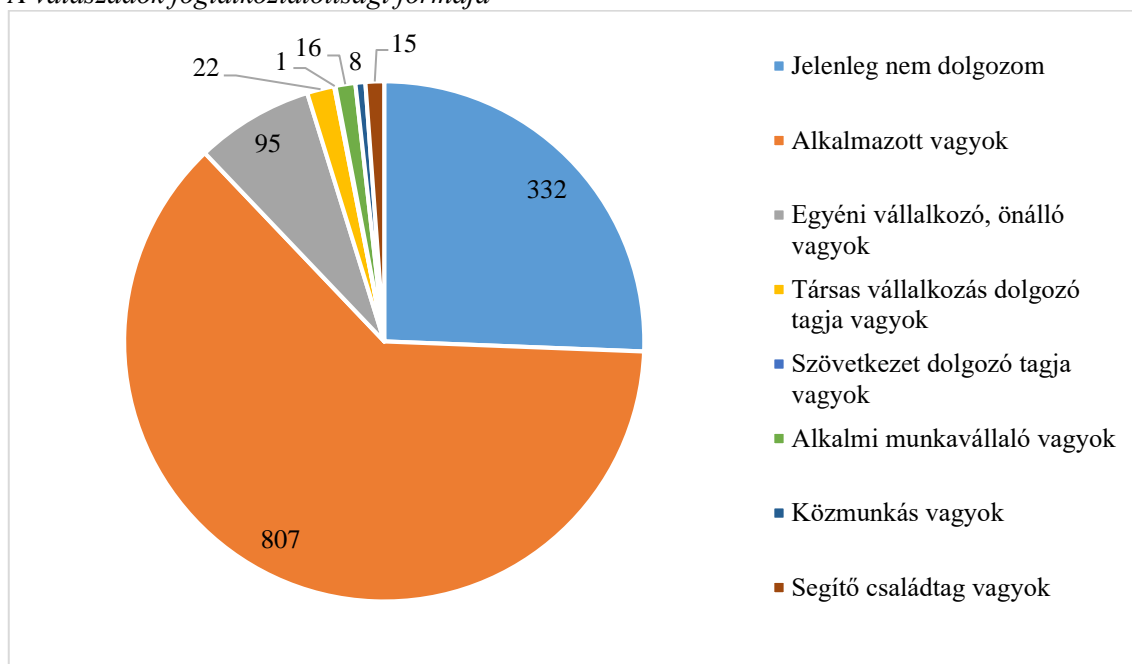
korcsoportba pedig a 39-56 éveseket (33,1%) soroltuk. A későbbiekben ezt a korcsoport tagságot használtuk a statisztikai elemzések során.

Településtípus szerint, a válaszadók (N=1307) 50,6%-a városban, 21,3%-a községben, 16,2% a fővárosban és 11,9%-a megyei jogú városban él. A mintában szereplő családok jellemzően városlakók, ami fontos a nevelkedés szociokulturális tényezői szempontjából.

A válaszadók foglalkoztatottságát a kérdőívben 8 válaszlehetőség mentén mértük. Az érvényes választ adó szülők közül (N=1302) 46,5% teljes munkaidőben dolgozik, 27,8% inaktív kereső, 14,4% részmunkaidőben dolgozik, 5,6% háztartásbeli, 2,2% munkanélküli és aktív álláskereső, 1,1% munkanélküli és nem keres állást, 0,4% tanuló és 2,0% az egyéb választ jelölte. A későbbi összehasonlító elemzések érdekében, a 8 válaszkategóriából, 2 kategóriát hoztunk létre. Az egyik kategóriába azokat a szülőket vontuk össze, akik önálló jövedelemmel rendelkeznek teljes, vagy részmunkaidőben dolgoznak (62,1%), a másik kategóriába pedig azok szülők kerültek, akik meghatározó önálló jövedelemmel nem rendelkeznek, inaktív keresők, munkanélküliek, tanulók, vagy háztartásbeliek (37,9%).

A szülők (N=1296) foglalkoztatottsági formájukat tekintve, jellemzően alkalmazottak (62,3%), vagy jelenleg nem dolgoznak (25,6%). Kevés köztük az egyéni vállalkozó (7,3%), a társas vállalkozásban dolgozó (1,7%), az alkalmi munkavállaló (1,2%) és a segítő családtag (1,2%). Legkevesebben (0,6%) közmunkások, (0,1%) vagy szövetkezet dolgozó tagjai (ld. 4. ábra).

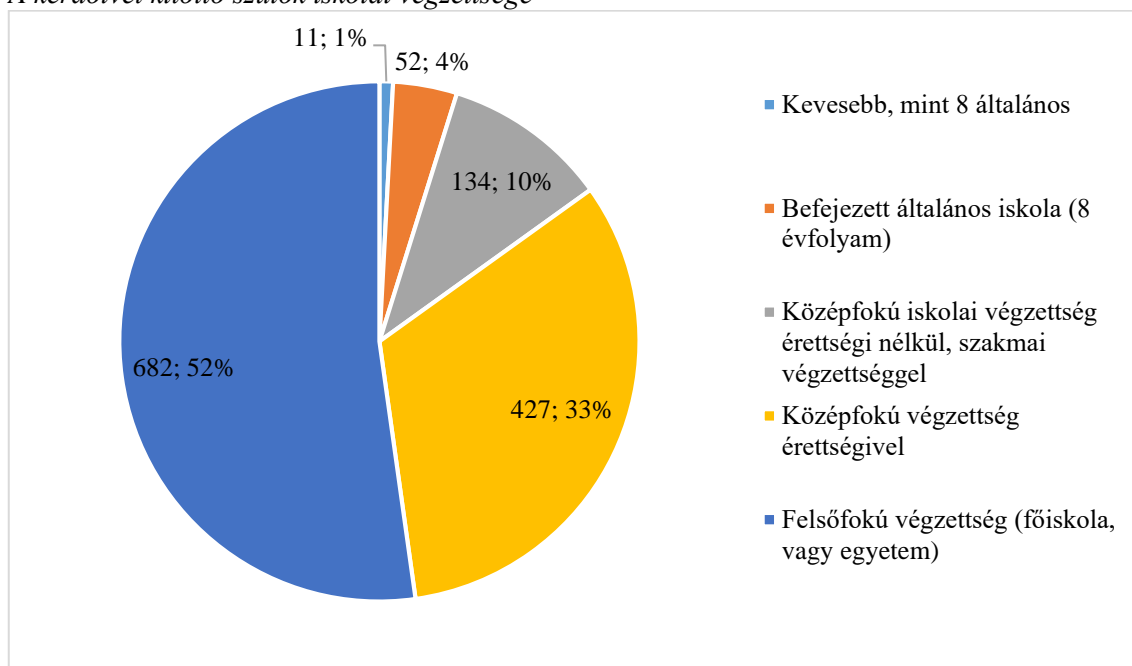
Ábra 4.
A válaszadók foglalkoztatottsági formája

A válaszadó szülők (N=1306) iskolai végzettségüket tekintve jellemzően felsőfokú végzettséggel rendelkeznek (52,2%), vagyis mintánkban az országos adatokhoz képest felülreprezentáltak a felsőfokú iskolai végzettséget elért szülők (ami a 2011-es országos reprezentatív felmérésben 18,2% a húsz év feletti korosztályban - KSH, 2013), ami gyakori torzítás a kérdőíves módszereket használó tudományos kutatásokban. A szülők 32,7%-a érettségivel rendelkező középfokú végzettségű, 10,3% érettségi nélküli, középfokú, szakmai végzettséget szerzett, 4,0% befejezett általános iskolát és 0,8% kevesebb, mint nyolc általános iskolát végzett (ld. 5. ábra). Eredményeink ezért az elemszám nagysága ellenére is, óvatosan, korlátozott mértékben általánosíthatók az alacsonyabb iskolai végzettségű szülők csoportjában.

Ábra 5.

A kérdőívet kitöltő szülők iskolai végzettsége

A szülőket iskolai végzettségük alapján két csoportra osztottuk. Az első csoportba soroltuk azokat a szülőket, akik legfeljebb érettségi bizonyítványt szereztek (624 fő, 47,8%), a második csoportba pedig azok a szülők kerültek, akik legalább felsőfokú végzettséggel rendelkeztek (682 fő, 52,2%).

Az óvodás gyermekek másik szülőjének iskolai végzettségét tekintve (N=1297) 37,0% felsőfokú iskolai végzettségű, 31,5% érettségivel rendelkező, középfokú iskolát végzett, 24,4% érettségi nélkül középfokú, szakmai végzettséget szerzett, 6,1% 8 általános osztályt végzett 0,8 % pedig kevesebb, mint 8 általános osztályt végzett. A válaszadók 0,2%-a nem tudta megmondani a gyermek másik szülőjének iskolai végzettségét.

A kérdőívet kitöltő szülők legmagasabb iskolai végzettsége hasonlóan alakult az anyák és apák csoportjában. Az apák jellemzően felsőfokú végzettséget (57,6%), ennél kevesebben pedig középfokú végzettséget szereztek (28,8%). Az anyák az apákhoz hasonlóan jellemzően felsőfokú végzettséggel (52%), vagy legfeljebb középfokú végzettséggel (32,9%) rendelkeznek (ld. 1. táblázat).

Táblázat 1.*Az anyák és apák iskolai végzettségének alakulása*

	Anya legmagasabb iskolai végzettsége (%)	Apá legmagasabb iskolai végzettsége (%)
Kevesebb, mint 8 általános	0,9	0
Befejezett általános iskola (8 évfolyam)	4,0	4,5
középfokú iskolai végzettség érettségi nélkül, szakma végzettséggel	10,3	9,1
középfokú végzettség érettségivel	32,9	28,8
felsőfokú végzettség (főiskola, vagy egyetem)	52,0	57,6
Összesen	1238	66

A válaszadó szülők (N=1305) 69,7%-a válaszolta, hogy házasságban él, 23,4% élettársi kapcsolatban van, 2,9% hajadon/nőtlen és sosem volt házas, 3,4% elvált, külön él és a minta csupán 0,6%-a özvegy. A kitöltők válasza alapján (N=1298) a gyerekek 90,8%-a az anyával és apával közös háztartásban él. A szülők 9,2%-a egyedül neveli gyermekét, ami a 2016-os mikrocenzus adatok vonatkozó eredményénél (18,3%) jóval alacsonyabb arány.

A családok anyagi helyzetét, megélhetési nehézségeit szubjektív ítéletük alapján mértük, a TÁRKI (2012) által használt válaszlehetőségeket használva. Eredményeink a TÁRKI (2012) magyar népesség körében végzett vizsgálatának eredményeihez képest eltérően alakultak. A válaszadó szülők (N=1282) legnagyobb többsége (57,5%) úgy vélekedett, hogy javaik beosztásával jól kijönnek. Ennél kevesebben (27,8%) választották, hogy gondok nélkül élnek, a válaszadók 12,7%-a válaszolta, hogy éppen, hogy kijönnek havi jövedelmükből, 1,9%-a jelölte, hogy hónapról-hónapra anyagi gondokkal küzdenek és csupán 0,2% mondta, hogy nélkülözések közt élnek (ld. 2. táblázat.).

Táblázat 2.*A szülők szubjektív anyagi helyzetének összehasonlítása a TÁRKI (2012) eredményeivel*

	TÁRKI (2012)	Saját eredményeink
Gondok nélkül élünk	1,6%	27,8%
Beosztással jól kijövünk	23,3%	57,5%
Éppen, hogy kijövünk	40,5%	12,7%
Hónapról-hónapra anyagi gondokkal küzdünk	25,6%	1,9%
Nélkülözések közt élünk	9,0%	0,2%

A szubjektív anyagi jóllét megítélésére használtunk egy 10 fokú skálát is, aminek egyik szélső értékén, a legalacsonyabb életszínvonalon élők, másik szélső értékén pedig a legmagasabb életszínvonalon élők helyezkedtek el. Az életszínvonal szubjektív megítélését mérő 10 fokú skála alapján a szülők (N=1289) többsége (50,7%) a középtérték fölött, ennél kevesebben a középtérten (23,5%) és legkevesebben (25,7%) a középtértnél alacsonyabbnak ítélik meg a család életszínvonalát. A válaszok átlagérték:

6,37, szórása: 1,3. Eredményeink alapján a kutatásban résztvevő válaszadók családjában a szubjektív anyagi helyzet a TÁRKI 2012-es adatainál jobb életszínvonalat mutat. A normalitás vizsgálat szerint a családok szubjektív életszínvonala mintánkban nem normális eloszlású ($p < .001$).

A válaszadó családok ($N=1303$) legnagyobb arányban 4 fős háztartásban (43,0%), ennél valamivel kevesebben 3 fős (25,9%), vagy 5 fős háztartásban (20,8%) élnek. Kevés család (4,9%) él 6 fős háztartásban. A mintában a 2 fős háztartásban élők (2,3%) és a 8, 9, 10 fős háztartásban (1,6%) élők aránya a legalacsonyabb.

Arra a kérdésre, hogy hány fiú és hány lány óvodás korú gyermeket nevelnek a családban, 1301 szülő válaszolt. A válaszok alapján a legtöbb szülő 1 óvodás fiút és/vagy 1 óvodás korú lányt nevel. Ennél kevesebben nevelnek 2 fiú és/vagy 2 lány gyermeket.

A kérdésre adott válaszok alapján, megszámoztuk azt is, hogy a szülő hány óvodás gyermeket nevel és azt találtuk, hogy a családok jellemzően (72,6%) egy óvodáskorú gyermeket nevelnek. Ennél jelentősen kevesebben nevelnek két óvodást (22,7%) és a válaszadók csupán 3%-a nevel három óvodás korú gyermeket. A válaszadó családokra alig jellemző (1,6%), hogy 4 vagy annál több, maximum 6 óvodáskorú gyermeket nevel.

Azok az óvodáskorú gyerekek ($N=1310$), akikre vonatkozóan a szülők kitöltötték a kérdőívet jellemzően öt (25,4%), hat (25%) vagy négy (21,7%) évesek. Ennél kevesebben vannak a hét (16%), illetve háromévesek (9,8%) és a mintában legkevesebben a 8 évesek (2,1%) szerepelnek.

A nemi arányokat tekintve mintánkba 615 óvodás fiúra, 693 óvodás lányra és 2 nem bináris nemi azonosságú gyerekre vonatkozó adat gyűlt össze. A nem és életkor szerinti eloszlást az alábbi táblázat szemlélteti (ld. 3. táblázat).

Táblázat 3.

A gyerekek nem és életkor szerinti eloszlása

	3 éves	4 éves	5 éves	6 éves	7 éves	8 éves	Összesen
Fiú	57	142	154	158	91	13	615
Lány	70	141	179	170	118	15	693
Egyéb nem bináris	1	1	0	0	0	0	2
Összesen	128	284	333	328	209	28	1310

A szülők ($N=1305$) válaszaik alapján a gyerekek többségének külön szobája van (42,9%), ennél kevesebben testvérükkel (33,2%), vagy a szülőkkel (23,9%) közös szobában élnek.

A válaszadók (N=1302) 89,8%-a válaszolta, hogy gyerekének saját ágya van és csupán 10,2% válaszolta, hogy gyermekének nincs saját ágya.

A *papír alapú és online kérdőívet kitöltők közötti különbségek* vizsgálatához elvégzett keresztábraelemzés szignifikáns különbséget mutat a kitöltési forma és a szülők lakóhelye között ($p=.000$, Cramer's $V=.362$). A mintavételi eljárásból adódóan a papír alapú kérdőíveket jellemzően városban (71,8%), vagy községben élők (26,8%) töltötték ki, az online kérdőívek kitöltése pedig a szülők lakóhelye szerint sokkal változatosabban alakult. Az online kitöltők többsége városi (42,8%), és sokan vannak, akik a fővárosban (22,1%), községben (19,4%), vagy megyejogú településen (15,8%) élnek (ld. 3. Melléklet 3.1.1.1.). Az elvégzett keresztábra elemzés szerint szignifikáns összefüggést mutat a kitöltési forma és a szülők iskolai végzettsége is ($p=.000$, Cramer's $V=.245$). Az eredmények szerint a papír alapú kérdőívet kitöltő szülők többsége legfeljebb érettségi bizonyítvánnyal (68%), az online kérdőívet kitöltők többsége pedig legalább felsőfokú végzettséget (59,6%) szerzett (ld. 3. Melléklet 3.1.1.2.). A vizsgálat alapján nem találtunk összefüggést a szülők korcsoportjai és a papír alapú kérdőívet kitöltők csoportja között (ld. 3. Melléklet 3.1.1.3.). A kétféle kitöltési forma a minta nagyobb változatosságát hozta létre.

6.2. Munkamegosztás és nemi szerepek a családban

6.2.1. A szülők nemi társas identitásának vizsgálata

A **nemi társas identitás** mérésére a Cameron (2004) által meghatározott és Szabó (2008) által reprodukált 3 faktort, a kötődést, fontosságot és az érzelmeket saját mintánk válaszainak faktoranalízise során két item rossz illeszkedése "Fontos számomra, hogy férfi/nő vagyok." és "Általában véve örülök annak, hogy férfinak/nőnek születtem." mellett találtuk meg. A főkomponens elemzés és a Scee-plot ábra alapján is az itemek a legjobb illeszkedést 3 faktorba rendeződve adják és a variancia 66,9%-át magyarázták (ld. 3. Melléklet 3.2.1.). Az MSA értékek 0,863 és 0,678 közt alakultak, ahol a legalacsonyabb érték „Sok mindenben olyan vagyok, mint más nők/férfiak.”, a legmagasabb pedig "Gyakran gondolkodom azon, mit jelent nőnek/férfinak lenni." állításhoz tartozik.

Az első faktorba legnagyobb faktorsúllyal a kötődés skála (Cameron, 2004, Szabó, 2008) három item szerepel ("Könnyen azonosulok más nővel/férfiakkal.", "A férfiak/nők közösségébe tartozónak érzem magam.", "Sok mindenben olyan vagyok, mint más nők/férfiak.") és ezek mellé rendeződött a fontosság skála ("Fontos számomra, hogy

férfi/nő vagyok.”) és az érzelmek skála (“Általában véve örülök annak, hogy férfinak/nőnek születtem.”) egyik iteme.

A második faktorba rendeződött az itemek factorsúlya alapján az érzelmek skála (Cameron, 2004; Szabó,2008) két iteme (“Szeretnék inkább ellenkező nemű lenni.”, “Gyakran sajnálom, hogy férfi/nő vagyok.”).

A harmadik faktorba pedig legnagyobb factorsúllyal szerepel a fontosság skála (Cameron, 2004; Szabó,2008) két iteme (“Gyakran gondolkodom azon, mit jelent nőnek/férfinak lenni.”, Gyakran eszembe jut, hogy férfi/nő vagyok.”). A faktoranalízis eredményét ld. 4. táblázat.

Táblázat 4.

A nemi társas identitás faktoranalízise

Rotált Komponens Mátrix^a			
	Komponensek		
	Kötődés	Érzelmek	Fontosság
Könnyen azonosulok más nővel/férfiakkal.	,765	,070	,035
A férfiak/nők közösségébe tartozónak érzem magam.	,761	-,094	,045
Fontos számomra, hogy férfi/nő vagyok.	,704	-,295	,265
Általában véve örülök annak, hogy férfinak/nőnek születtem.	,700	-,448	,166
Sokmindenben olyan vagyok, mint más nők/férfiak.	,678	,118	,074
Szeretnék inkább ellenkező nemű lenni.	-,030	,855	,120
Gyakran sajnálom, hogy férfi/nő vagyok.	-,054	,854	,135
Gyakran gondolkodom azon, mit jelent nőnek/férfinak lenni.	,016	,149	,863
Gyakran eszembe jut, hogy férfi/nő vagyok.	,248	,078	,813
Extraction Method: Principal Component Analysis. Rotation Method: Varimax with Kaiser Normalization.			
a. Rotation converged in 5 iterations.			

Az eredeti skálák reliabilitása közepesen erős, a Cronbach Alpha értékek a “Fontosság” alszkálán 0.576, (ld. 3. Melléklet 3.2.2.1.), a “Kötődés” alszkálán 0,681 (ld. 3. Melléklet 3.2.2.2.) és az “Érzelmek” alszkálán 0.606 (ld. 3. Melléklet 3.2.2.3.). A szülői mintában a nemi társas identitást mérő alszkálák átlagértékei az alábbiak szerint alakultak: fontosság: 2,90, kötődés: 3,52, érzelmek: 4,47. A Kruskal-Wallis teszt alapján nincs eltérés a három skála értékeiben a nők és a férfiak között ($p > 0.05$) (ld. 3. Melléklet 3.2.2.4.).

6.2.2. A szülők globális nemi szerep értelmezése

Szabó (2008) globális nemi szerep értelmezést mérő skálája alapján mintánkban a szülők (N=1297) nagymértékben azonosultak a „modern” nemiszerep felfogással, amely szerint

a nőknek és férfiaknak egyenrangú félként kell szerepet vállalnia a házi és házon kívüli munkákban. A 7 fokozatú skálán a válaszok átlagértéke: 5,69. Tekintettel arra, hogy a változó a statisztikai eloszlásvizsgálat szerint nem normális eloszlást követ, Mann-Whitney teszttel vizsgálva a válaszadó neme és globális nemiszerep értelmezése szignifikáns összefüggést mutat ($p=.008$, Mann-Whitney $U = 32973,500$, $Z=-2,668$) (ld. 3. Melléklet. 3.2.3.1.). Annak ellenére, hogy a nők és férfiak is inkább az egyenrangúságot hangsúlyozzák a nemi szerepekről való gondolkodás során, a válaszadó férfiak kevésbé egyenlőség-pártiak, mint a nők (nők átlaga:5,72, férfiak átlaga:5,14). Az eredmény azonban korlátozottan értelmezhető, mivel igen kevés férfi vett részt a kutatásban ($N=66$). A mintában a szülők életkora és a globális nemiszerep értelmezése között a korreláció számítás alapján nincs szignifikáns összefüggés, tehát a megkérdezett fiatalabbak szülők nem egyenlőség-elvűbbek, mint az idősebbek ($p=.781$) (ld. 3. Melléklet 3.2.3.2.).

Eredményeink megerősítik Szabó (2008) eredményeit, mi szerint a globális nemi szerep értelmezés alakulása nem a szülők életkorával van összefüggésben, hanem a szülők nemével. A Mann-Whitney teszt alapján mi is azt találtuk, hogy a nők életkor szerint két csoportba rendezése (átlagnál fiatalabb, átlagnál idősebb) nem mutat összefüggést a nemi szerep orientációval ($p=.831$) (ld. 3. Melléklet 3.2.3.3.). Ellentétben Szabó (2008) korábbi eredményével, mintánkban a Mann-Whitney próba alapján a férfiak életkor szerint két csoportba rendezése (átlagnál fiatalabb, átlagnál idősebb) sem mutat szignifikáns összefüggést a globális nemi szerep értelmezéssel ($p=.840$) (ld. 3. Melléklet 3.2.3.4.). Hasonlóképpen nincs szignifikáns összefüggés a globális nemi szerep értelmezés és a szülők iskolai végzettsége között sem a vizsgált mintában ($p=.081$) (ld. 3. Melléklet 3.2.3.5. ábra). Az elvégzett Kruskal-Wallis teszt alapján a településtípus és a nemi szerepekről való globális nézetek sem mutatnak összefüggést a mintánkban ($p=.097$) (ld. 3. Melléklet 3.2.3.6. ábra).

6.2.3. Szexizmus

A szexizmus mérésével foglalkozó korábbi kutatások skáláiból (Swim et al., 1995, Glick & Fiske, 1996, Szabó, 2008) átvett, általunk használt itemek rendeződését faktoranalízissel vizsgáltuk, mivel az eredeti skálákat nem eredeti formájukban használtuk, így azok reliabilitását nem volt indokolt tesztelni. A főkomponens elemzés öt faktort eredményezett, amelyek a variancia 62,76%-át magyarázzák (ld. 3. Melléklet 3.2.4.).

Táblázat 5.

A nemi ideológiára vonatkozó itemek faktoranalízise a szülői válaszok alapján

Rotált Komponens Mátrix ^a					
	Komponensek				
	Ellenséges Szexizmus	Hagyományos női erények	A férfi jobbik része	Régimódi-paternalisztikus	Férfi-nő egyenrangúság
A nők úgy akarnak hatalmat szerezni, hogy irányítani próbálják a férfiakat.	,736	,261	,082	,120	-,114
A legtöbb nő nem méltányolja eléggé azt, amit a férfiak tesznek érte.	,700	,018	,243	,117	-,012
Sok nő az „egyenjóság” címén olyan előjogokhoz akar jutni, amelyek révén az állások megszerzésénél előnybe kerülhet a férfikkal szemben.	,688	-,009	,136	,275	-,096
A nők túl könnyen megsértődnek.	,588	,528	,079	-,045	-,095
A nőknek a férfiakénál kifinomultabb az ízlésük és a kultúra iránti fogékonyságuk.	,112	,833	,094	,095	-,007
A nők, a férfiakhoz képest, magasabb fokú erkölcsi érzékkel rendelkeznek.	,177	,798	,156	,108	-,030
Amikor mindkét szülő dolgozik, és a gyerekük megbetegszik az iskolában, az iskolának inkább az anyát kell értesíteni, mint az apát.	-,011	,496	,291	,179	,048
Attól függetlenül, hogy milyen sokat ért el az életben, egy férfi élete csak akkor válik teljessé, ha egy nő szerelme is az övé.	,160	,184	,871	,050	-,044
A férfiak a nők nélkül nem teljesek.	,140	,212	,863	,025	-,071
Egy jó asszony megérdemli, hogy párja istenítsse.	,336	,089	,498	,191	,116
A nők általában nem olyan értelmesek, mint a férfiak.	,193	,040	-,027	,716	-,178
A fiúkat fontosabb arra buzdítani, hogy sportoljanak, mint a lányokat.	,013	,410	,084	,638	-,024
A férfiaknak fel kell áldozniuk saját jólétüket, hogy mindennel elhalmozzák a párjukat.	,312	,082	,247	,601	,043
Ugyanolyan kellemes egy női főnökkel dolgozni, mint egy férfival.	-,135	-,063	-,031	,093	,837
A nők éppúgy képesek logikusan gondolkodni, mint a férfiak.	-,031	,047	,011	-,293	,789
Extraction Method: Principal Component Analysis. Rotation Method: Varimax with Kaiser Normalization.					
a. Rotation converged in 6 iterations.					

Az első faktorba legnagyobb faktorsúllyal az ellenséges szexizmus skála (Glick & Fiske, 1996, Szabó, 2008) négy iteme szerepel, ezért ezt a faktort az egyszerűség kedvéért mi is „Ellenséges szexizmus”-nak neveztük el. Az 1. faktor a minta varianciájának 14,70%-át magyarázza.

A második, szintén 14,61%-os variancia magyarázatú faktorban legnagyobb faktorsúllyal a Jóindulatú Szexizmus Skála (Glick & Fiske, 1996, Szabó, 2008) két iteme szerepel és ezek mellé rendeződik a faktorban a nők anyai szerepére vonatkozó régimódi szexizmust (Swim et al., 1995, Szabó, 2008) tükröző item. Mindezek alapján az általunk a mintában feltárt kevert szexizmus faktort “Hagyományos női erények” névre kereszteltük.

A harmadik faktorban két legnagyobb faktorsúllyal szereplő item a Jóindulatú Szexizmus Skála (Glick & Fiske, 1996, Szabó, 2008) Heteroszexuális Intimitás alskálájába tartozik és ezek mellé rendeződik a faktorban, a védelmező paternalizmust tükröző item. Ennek megfelelően a harmadik faktort “A férfi jobbik része” névre kereszteltük, és a variancia 13,52%-át magyarázza.

A negyedik faktorban legnagyobb faktorsúllyal a Régi Szexizmus (Swim et al., 1995, Szabó, 2008) állításai szerepelnek és ezek mellé (ránézésre meglepő módon, de annál logikusabban) kapcsolódik a Jóindulatú Szexizmus Skála (Glick & Fiske, 1996, Szabó, 2008) paternalizmust támogató kijelentése, így létrehozva egy “Régimódi-paternalisztikus” faktort, ami a variancia 10,48%-át magyarázza.

Végül az általunk, a faktorok sajátértékei alapján, figyelembe vett utolsó faktor a Régi Szexizmus (Swim et al., 1995, Szabó, 2008) két fordított itemét tartalmazza, de itt a faktorban pozitív faktorértékkel, azaz nem fordított itemként. Ezek az állítások (“Ugyanolyan kellemes egy női főnökkel dolgozni, mint egy férfival”, és “A nők éppúgy képesek logikusan gondolkodni, mint a férfiak”) a férfiak és nők közötti egyenrangúságot, az esetleges különbségek nem nemi alapon történő létrejöttét hangsúlyozzák. A faktort ezért “Férfi-nő egyenrangúság” faktornak neveztük el és a variancia 9,42%-át magyarázza (ld. 5. táblázat).

A nemi különbségek feltárására elvégzett Mann-Whitney teszt al alapján a férfiak és nők véleménye szignifikánsan különbözik a (1) “hagyományos női erények” ($p=.032$, Mann-Whitney $U=26547,000$, $Z=-2,139$) ($\eta^2=0,004$, $d=0,127$), (2) ”a férfi jobbik része” ($p=.008$, Mann-Whitney $U=25278,000$, $Z=-2,656$) ($\eta^2=0,006$, $d=0,158$), és (3) a “régimódi-paternalisztikus” ($p=.001$, Mann-Whitney $U=23513,000$, $Z=-3,375$) ($\eta^2=0,010$, $d=0,201$) dimenziók mentén (ld. 3. Melléklet 3.2.4.1.). A nők a férfiaknál magasabb értéket értek el a “hagyományos női erények” faktorában, a férfiak viszont a nőknél erősebb egyetértést mutattak “A férfi jobbik része” és a “Régimódi-

paternalisztikus” faktorokba rendeződő állításokkal (ld. 6. táblázat). Az eltérések ugyanakkor nagyon kicsik, a nem hatás erőssége minden vizsgált változóban alacsony.

Táblázat 6.

A feltárt nemi ideológia faktorok és a szülők neme közti szignifikáns összefüggések

	Hagyományos női erények	A férfi jobbik része	Régimódi-paternalisztikus
Nők	N=1078	N=1078	N=1078
Átlag	0,0168507	-0,0172324	-0,0263434
Férfiak	N=59	N=59	N=59
Átlag	-0,2759134	0,3505304	0,4539786

Korreláció számítással megvizsgáltuk, hogy a szülő életkora összefügg-e az általunk feltárt szexizmus faktorokkal és azt találtuk, hogy a szülő életkora szignifikánsan összefügg az “Ellenséges szexizmus” ($p=.017$) és a “Hagyományos női erények” ($p=.024$) elnevezésű faktorokkal. A korreláció meglepő módon negatív irányú és mindkét faktor esetében nagyon gyenge (Spearman $r=-.071$ és $-.067$), jelezve, hogy a vizsgált mintán az életkorral növekedve enyhén csökken az ellenséges és hagyományos nemi szerepeken alapuló szexizmus elfogadottsága (ld. 3. Melléklet 3.2.4.2.). A negatív irányú összefüggést az magyarázza, hogy az idősebb, óvodás korú gyermeket nevelő szülők szignifikánsan magasabb iskolai végzettséggel rendelkeznek, mint a fiatalabbak ($p=.000$, Cramer’s $V=.195$) (ld. 3. Melléklet. 3.2.4.6.).

Az általunk feltárt nemi ideológia faktorok és a szülők iskolai végzettségének összefüggés-vizsgálatára elvégzett Mann-Whitney teszt szignifikáns együttjárást talált az (1) Ellenséges szexizmus ($p=.000$, Mann-Whitney $U=135361,500$, $Z=-4,624$) ($\eta=0.019$, $d=0.277$), (2) Hagyományos női erények ($p=.000$, Mann-Whitney $U=132637,500$, $Z=-5,117$) ($\eta=0.023$, $d=0,307$), (3) A férfi jobbik része ($p=.000$, Mann-Whitney $U=124829,500$, $Z=-6,531$) ($\eta=0.038$, $d=0,395$), és (4) a Régimódi-paternalisztikus ($p=.001$, Mann-Whitney $U=142839,500$, $Z=-3,269$) ($\eta=0.009$, $d=0,195$) dimenzió mentén is (ld. 3. Melléklet 3.2.4.3.). A válaszok átlagának alakulása szerint az alacsonyabb (legfeljebb középfokú) iskolai végzettséget szerzett szülők mind a négy szexizmus faktor esetén az átlagnál nagyobb egyetértésről számoltak be, mint a felsőfokú végzettségűek (ld. 7. táblázat). Legnagyobb hatás erősséget a Férfi jobbik része ideológiai faktor esetében találtunk ($d=0,395$).

Táblázat 7.

A feltárt nemi ideológia faktorok és a szülők iskolai végzettsége közti szignifikáns összefüggések

	Ellenséges szexizmus	Hagyományos női erények	A férfi jobbik fele	Régimódi-paternalisztikus
Legfeljebb érettségi	N=539	N=539	N=539	N=539
Átlag	0,1468357	0,1538842	0,2014258	0,1251092
Legalább felsőfokú végzettség	N=597	N=597	N=597	N=597
Átlag	-0,1336115	-0,1434902	-0,1816819	-0,1228479

A vizsgálatban feltárt nemi ideológia dimenziók és a lakóhely összefüggését feltáró Kruskal-Wallis teszt eredményei alapján ($p < 0.05$) a lakóhely mindhárom nemi ideológiai faktoral összefüggést mutat (ld. 3. Melléklet 3.2.4.4.). A községek és városok lakói az átlagnál magasabb értéket értek el az ellenséges szexizmus, a hagyományos női erények és a férfi jobbik része faktorokban, mint a nagyobb településtípusokon (megyei jogú városokban és a fővárosban) élők. Legalacsonyabb szexizmus faktor értékekkel a fővárosi válaszadók rendelkeztek a mintában (ld. 8. táblázat).

Táblázat 8.

A feltárt nemi ideológia faktorok és a lakóhely közti összefüggések

Lakóhely	Nemi ideológia faktorok		
	Ellenséges szexizmus	Hagyományos női erények	A férfi jobbik fele
Község	N=247	N=247	N=247
Átlag	0,0142125	0,0402449	0,1298231
Város	N=573	N=573	N=573
Átlag	0,0651078	0,1146057	0,1186630
Megye jogú város	N=135	N=135	N=135
Átlag	-0,0525827	-0,0730806	-0,0183390
Főváros	N=182	N=182	N=182
Átlag	-0,1977310	-0,3535718	-0,5207596

Az elméletileg feltételezhető összefüggéssel összhangban a globális nemi szerep értelmezés és a mintán feltárt szexizmus faktorok szignifikáns együttjárást mutatnak. A Spearman's féle korrelációs együttható alapján, minél hagyományosabb a válaszadó nemi szerep értelmezése, annál magasabb értéket ér el az Ellenséges szexizmus ($p = .003$, Spearman's $r = -.088$), Hagyományos női erények ($p = .003$, Spearman's $r = -.088$), és a

Régimódi-paternalisztikus ($p=.001$, Spearman's $r=-.101$) faktorok állításaiban, viszont annál alacsonyabb a Férfi-Nő egyenrangúság faktor ($p=.000$, Spearman's $r=.162$) értéke (ld. 3. Melléklet 3.2.4.5.). A feltárt korrelációk azonban meglepően gyengék.

6.3. A gyermek személyiségének megítélése és a gyermekkel szembeni érték-alapú elvárások

6.3.1. A gyermek személyiségének megítélése

Feltételezésünk szerint a szülők gyermekeik nemével és észlelt személyiségjellemzőivel összfüggésben értelmezik a gyermekek médiafogyasztását. A kérdés vizsgálatára először arra kértük a szülőket, hogy ítélik meg azt, hogy gyermekükre mennyire jellemzőek bizonyos tulajdonságok. A jellemvonások összeállításának alapelveiről korábban részletesen írtunk. A szülői válaszok alapján szignifikáns különbség van fiúk (F) és lányok (L) között az alábbi tulajdonságok átlagértékeiben: gyengéd (F: 5,05, L: 5,42) ($p=.000$, Mann-Whitney $U=179958,500$, $Z=-4,589$) ($\eta=0.015$, $d=0,251$), irányító (F: 4,83, L: 5,07) ($p=.007$, Mann-Whitney $U=192057,000$, $Z=-2,691$) ($\eta=0.005$, $d=0,147$), sportos (F: 5,12, L: 4,81) ($p=.000$, Mann-Whitney $U=181605,500$, $Z=-3,820$) ($\eta=0.011$, $d=0.210$), érzékeny mások szükségleteire, gondoskodó (F: 5,30, L: 5,65) ($p=.000$, Mann-Whitney $U=178885,000$, $Z=-4,333$) ($\eta=0.014$, $d=0,236$) (ld.3. Melléklet 3.3.1.). A szignifikáns eltérések az "irányító" tulajdonság kivételével megfelelnek a társadalmilag elfogadott, széles körben osztott nemi sztereotípiáknak, melyekkel a szülők általában leírják gyermekeiket, és amelyeket el is várnak tőlük (Koenig, 2018). Az az eredmény, hogy a megkérdezett szülők lány gyermekeiket irányítóbbnak látják, mint a fiúkat, valószínűleg az óvodás korú kislányok nagyobb társas orientációjával, jobb kommunikációs képességeivel hozható összefüggésbe, amelyet a szülők a társas helyzetekben, pl. a játék során észlelhetnek (De Fruyt et al., 1998) és amely különbség a kutatások alapján nem feltétlenül marad meg, sőt később a legtöbb esetben megfordul (Barbu et al, 2011).

A vizsgálatban használt elemek a Főkomponens elemzés alapján ugyan besorolhatók a két nemre jellemző két faktorba, vagyis sztereotip feminin tulajdonságokhoz (Alárendelt, alázatos, Érzékeny, Félnék, Gyengéd, Érzékeny mások szükségleteire, gondoskodó) vagy maskulin tulajdonságokhoz (Határozott, Irányító, Sportos, Bátor) kapcsolódnak, ugyanakkor csak a variancia 52,0%-át magyarázzák (ld. 3. Melléklet 3.3.2.).

A Scree-plot töréspontja szerint az itemek 3 faktorba rendezése a legideálisabb. A három faktoros elemzés lefuttatása alapján a KMO-mutató értéke 0,732, a Bartlett féle próba pedig szignifikáns ($p=.000$). A tulajdonságok 3 faktorba rendezése a variancia 62,15%-át magyarázza (ld. Melléklet 3.3.3.). A szülők véleménye alapján az első faktorba rendeződtek a sportos, bátor és gondoskodó tulajdonságok - ezek alapján ezt a tulajdonságcsoportot Mulanról neveztük el, aki édesapja becsületét megmenteni ment a háborúba. A második faktorba az érzékeny, félénk, gyengéd és gondoskodó jellemvonások kerültek, melyek alapján a faktort Hófehérkének neveztük el. Végül külön faktorba rendeződtek az irányító és határozott és negatív faktorsúllyal az alárendelt vonás, ezért ezt a tulajdonságot dominánsként értelmeztük. Az így létrejött tulajdonságcsoport leginkább az utolsó generációs hercegnők közül Vaiana-ra jellemző, ezért a faktort róla neveztük el (ld. 9. táblázat).

Táblázat 9.

A gyerekekre vonatkozó tulajdonságlista 3 faktoros főkomponens analízise

Rotált Komponens Matrix^a			
	Komponensek		
	Mulan	Hófehérke	Vaiana (Moana)
Sportos	,762	,000	,110
Bátor	,659	-,039	,471
Érzékeny	,021	,810	,163
Félénk	-,208	,655	-,221
Gyengéd	,476	,641	-,031
Érzékeny mások szükségleteire, gondoskodó	,536	,557	-,047
Irányító	,228	,104	,774
Határozott	,418	,022	,693
Alárendelt, alázatos	,310	,259	-,648
Extraction Method: Principal Component Analysis. Rotation Method: Varimax with Kaiser Normalization.			
a. Rotation converged in 7 iterations.			

A tulajdonságfaktorokban mutatkozó nemi különbségek vizsgálatára elvégzett Mann-Whitney statisztikai próba eredménye alapján azt találtuk, hogy egyedül a szülei által inkább Hófehérke típusúnak ítélt gyerekek tekintetében figyelhető meg szignifikáns összefüggés a gyerekek nemével kapcsolatban ($p=.000$, Mann-Whitney $U=166201,000$, $Z=-4,539$) ($\eta^2=0.016$, $d=0.259$) (ld. 3. Melléklet 3.3.3.1.). A várakozásainknak megfelelően a szülők lány gyermekeikre az átlagnál jobban, míg a fiúkra kevésbé

tartották jellemzőnek a Hófehérkét is jellemző tulajdonságokat (fiúk faktorátlaga: -0,1283550, lányok faktorátlaga: 0,1120124).

Szintén megvizsgáltuk, hogy a szülők által odaítélt tulajdonságfaktorok összefüggést mutatnak-e a gyermek életkorával, azaz van-e különbség a fiatalabb és az idősebb gyermekek megítélésében. A korrelációvizsgálat eredménye alapján a gyerekek életkora az irányító, önálló, kevésbé alárendelődő „Vaiana/Moana” tulajdonságokat tömörítő faktorról mutat szignifikáns gyenge negatív irányú korrelációt ($p=0,000$, Spearman $r=-0,112$), azaz minél fiatalabb a vizsgált gyermek, annál inkább önálló és domináns (ld. 3. Melléklet 3.3.3.2.). A szülők valószínűleg a 3-5 éves kori dackorszakot a gyerek önállóságaként és dominanciájaként értelmezik, amihez képest a nagyobb gyerekek már alkalmazkodóbbnak, megfontoltabbnak tűnnek. A korreláció ugyanakkor nagyon gyenge, a szignifikancia szint tehát sokkal inkább a minta nagyságának, mint a valós összefüggésnek tulajdonítható (McLean & Ernest, 1998).

6.3.2. A szülők elvárásai gyermekeik felé

A gyerekektől elvárt legmagasabb iskolai végzettség

A nemekkel kapcsolatos nézetek vizsgálata kapcsán arról is megkérdeztük a szülőket, hogy milyen iskolai végzettséget várnak el gyermeküktől. Az eredmények alapján a szülők többsége legalább felsőfokú végzettséget (52,5%), ennél kevesebben középfokú végzettséget (42,5%) várnak el gyermeküktől és nagyon kevesen elégednének meg érettségi nélküli középfokú végzettséggel, szakmai vizsgával (5%). Összesen egy szülő válaszolta, hogy csak befejezett általános iskolát vár el gyermekétől.

Az elvégzett Chi-négyzet próba alapján az anyák ($p=.000$, Cramer's $V=.368$) (ld. Melléklet 3.3.4.1.) és apák ($p=.000$, Cramer's $V=.311$) (ld. 3. Melléklet 3.3.4.2.) iskolai végzettsége is szignifikánsan összefügg a gyerektől elvárt iskolai végzettséggel - minél magasabb a szülők iskolai végzettsége, annál valószínűbb, hogy gyermekeiktől is magasabb végzettséget várnak el. Mivel a családok szubjektív anyagi helyzete és a szülők iskolai végzettsége is összefüggést mutat ($p=.000$, Cramer's $V=.227$) (minél magasabb iskolai végzettséggel rendelkezik a szülő, annál kedvezőbbnek ítéli meg a család anyagi helyzetét) (ld. 3. Melléklet 3.3.4.3.), ezért nem meglepő módon a szubjektív jóllét és a gyermekkel szembeni végzettségre vonatkozó elvárás között is szignifikáns összefüggést találtunk ($p=.000$, Cramer's $V=.222$) (ld. 3. Melléklet 3.3.4.4.). Azok a szülők, akik

kedvezőbbnek látják a család anyagi helyzetét magasabb iskolai végzettséget várnak el gyermeküktől, mint azok, akik rosszabb anyagi helyzetben érzik a családjukat.

A gyerekektől elvárt iskolai végzettség és a szülő korcsoportja közötti keresztábra elemzés is szignifikáns összefüggést mutat ($p=.001$, Cramer's $V=.109$) (ld. 3. Melléklet 3.3.4.5.). A kapott adatok szerint, minél idősebb csoportba tartozik az óvodás gyermeket nevelő szülő, annál magasabb iskolai végzettséget vár el gyermekétől. Az összefüggést a szülő iskolai végzettsége és életkora közötti összefüggés magyarázza.

Az elvégzett keresztábra elemzés szintén szignifikáns összefüggést mutat a gyerekek neme és a tőlük elvárt iskolai végzettség között is ($p=.006$, Cramer's $V=.079$). A szülők jellemzően alacsonyabb iskolai végzettséget várnak el a fiú gyerekektől, mint a lány gyerekektől (ld. 3. Melléklet 3.3.4.6.), amely eredmény ellentmondásosnak tűnhet. A hagyományos társadalmi nemi sztereotípiák és a régimódi szexizmus egyaránt alacsonyabb végzettséget és karrieraspirációkat jósolnak a lány gyermekeknek (Kovács, 2007), ugyanakkor azt is megfigyelhetjük, hogy ma több nő, mint férfi szerez felsőfokú végzettséget (23% és 20% - KSH 2016-os Mikrocenzus adatok). Ennek fényében a szülők iskolai végzettséggel kapcsolatos elvárásaiban megfigyelt nemi különbségek megfelelnek a nemek közötti statisztikai eltérések irányának.

A szülők gyermekeikkel kapcsolatos érték-alapú elvárásai

A gyermekekkel kapcsolatos érték-alapú elvárások vizsgálatára használt, céljainknak megfelelően módosított Schwartz-féle értékprofil (1992, 2003a, és b; Nguyen et al, 2000) itemein a faktorstruktúra feltárására főkomponens analízist végeztünk. A szülői válaszok alapján az itemek öt faktorba rendeződtek és a variancia 54,03%-át magyarázzák (ld. 3. Melléklet 3.3.5.). A feltárt öt értékdimenzió lefedi a Schwartz által leírt négy dimenziót (Altruizmus, Nyitottság, Önmegvalósítás és Megőrzés), azonban a Megőrzés dimenzió 2 részre bomlott, különválasztva a hagyománytisztelő, becsületes, és a szófogadó jellemvonásokat (ld. 10. táblázat). Ez utóbbi kiemelkedését az értékek közül a szülő-gyermek kapcsolat indokolja, amelyben hagyományosan fontos a gyermek szófogadása (Varga & Gordon Győri, 2014). Felnőttként ez a tulajdonság, mint érték már sokkal kevésbé hangsúlyos az individualisztikus kultúrájú országokban, és Magyarország annak tekinthető (Matsumoto, et al., 2008).

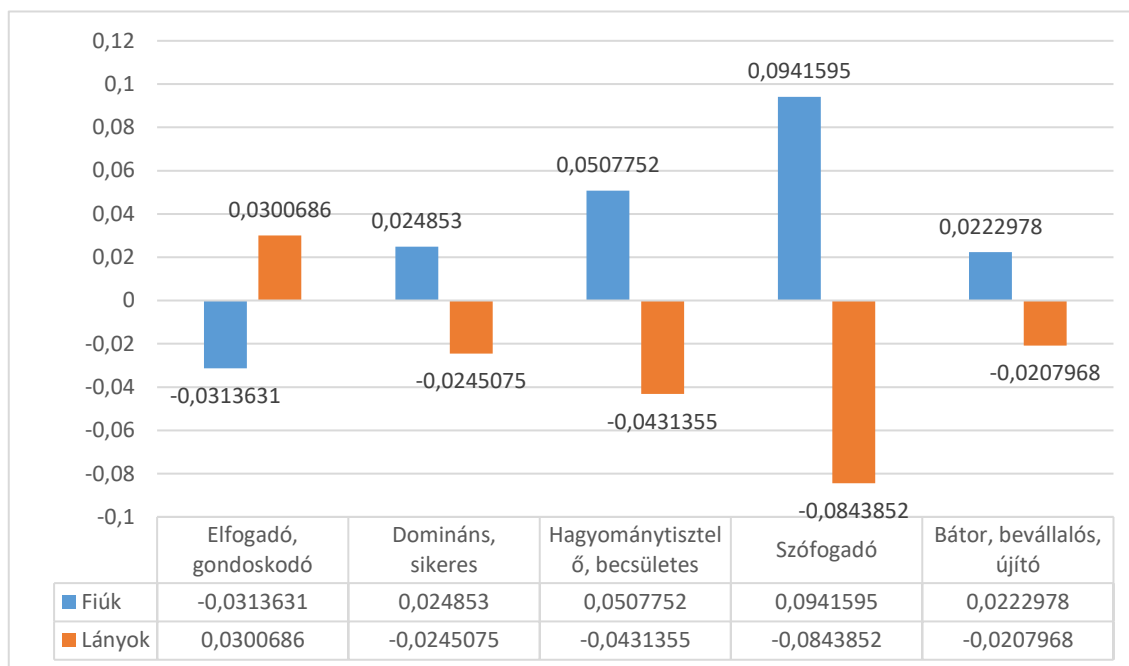
Táblázat 10.

A gyermekekkel kapcsolatos érték-alapú elvárások vizsgálatára használt, módosított Schwartz-féle értékprofil (1992, 2003a, ésb; Nguyen et al, 2000) itemeinek főkomponens analízise

Rotált Komponens Matrix^a					
	Komponensek				
	Elfogadó, gondoskodó	Domináns, sikeres	Hagyománytisztelő, becsületes	Szófogadó	Bátor, bevállalós, újító
Fontos számomra, hogy gyermekem meghallgassa azokat, akik másmilyenek, mint ő. Még akkor is, ha nem ért egyet velük, akarja megérteni őket.	,716	-,014	,040	,100	,171
Szeretném, hogy gyermekem fontosnak tartsa, hogy minden ember egyforma bánásmódban részesüljön. Azt gondolja, hogy minden embernek egyenlő lehetőséggel kellene rendelkeznie az életben.	,704	,010	,017	,119	,102
Nagyon fontos számomra, hogy gyermekem segítsen a körülötte élő embereknek. Törődjön mások jóllétével.	,684	,105	,220	,062	,090
Fontos számomra, hogy gyermekem saját maga döntsön arról, hogy mit csinál. Szeressen szabad lenni és nem függeni másoktól.	,511	,394	,141	-,233	,214
Fontos számomra, hogy gyermekem megmutassa képességeit. Azt akarom, hogy az emberek nagyra becsüljék azért, amit tesz.	,239	,665	,047	,102	,143
Fontos számomra, hogy gyermekem gazdag legyen. Azt akarom, hogy sok pénze, és drága dolgai legyenek.	-,154	,651	-,001	,132	,186
Fontos számomra, hogy gyermekem nagyon sikeres legyen. Remélem, hogy az emberek elismerik gyermekem teljesítményeit.	,098	,638	,183	,255	,237
Fontos számomra, hogy gyermekemet tiszteljék mások. Azt akarom, hogy az emberek azt csinálják, amit mond.	-,124	,564	,378	,258	,088
Fontos számomra, hogy gyermekem jól érezze magát. Szeresse kényeztetni magát.	,423	,528	,120	-,100	,099
Fontos számomra, hogy gyermekem biztonságos körülmények között éljen. Elkerüljön mindent, ami veszélyezteti biztonságát.	,379	,468	,165	,208	-,147
Szeretném, hogy a hagyományok fontosak legyenek gyermekem számára. Próbálja meg követni azokat a szokásokat, amelyeket a vallási vagy családi hagyományok hagytak rá.	-,025	,041	,723	,250	,094
Fontos számomra, hogy gyermekem becsületes legyen barátaihoz. A hozzá közelálló embereknek akarja szentelni életét.	,164	,204	,674	,113	,007
Komoly meggyőződése legyen gyermekemnek arról, hogy az embereknek óvniuk kell környezetüket. Fontos legyen számára, hogy vigyázzon a környezetére.	,510	,039	,587	,002	,055
Szeretném, hogy gyermekem minden lehetőséget ragadjon meg, hogy jól érezze magát. Fontos legyen neki, hogy olyan dolgokat csináljon, amelyek örömet okoznak neki.	,284	,146	,550	-,138	,260

Rotált Komponens Matrix^a					
	Komponensek				
	Elfogadó, gondoskodó	Domináns, sikeres	Hagyománytisztelő, becsületes	Szófogadó	Bátor, bevállalós, újító
Azt gondolom, hogy gyermekemnek azt kell csinálnia, amit mások mondanak neki. A gyermekemnek mindig be kell tartania a szabályokat, akkor is, amikor senki sem figyeli őt.	-,002	,091	-,026	,761	,042
Fontos számomra, hogy gyermekem szerény és visszafogott legyen. Megpróbáljon úgy élni, hogy ne vonja magára mások figyelmét.	,211	,107	,056	,679	,037
Fontos számomra, hogy gyermekem mindig megfelelően viselkedjen. El akarja kerülni, hogy olyat tegyen, ami más ember szemében helytelen.	,048	,218	,346	,644	,021
Fontos számomra, hogy gyermekemnek fontos legyen, hogy a kormány biztosítsa biztonságát mindenfajta fenyegetéssel szemben. Azt akarja, hogy az állam erős legyen, hogy meg tudja védeni polgárait.	-,096	,301	,292	,401	,252
Keresse gyermekem a kalandokat, és szeressen kockázatot vállalni. Izgalmas életet akarjon élni.	,015	,113	,209	,073	,804
Gyermekem szeresse a meglepetéseket, és szeressen mindig új dolgokat csinálni. Fontosnak tartom, hogy különféle dolgokat csináljon életében.	,250	,274	,033	,190	,653
Fontos számomra, hogy gyermekem új dolgokat találjon ki, hogy kreatív legyen. Szeresse a dolgokat a saját, egyéni módján intézni.	,306	,143	,026	-,053	,569
Extraction Method: Principal Component Analysis. Rotation Method: Varimax with Kaiser Normalization.					
a. Rotation converged in 8 iterations.					

Az érték- alapú elvárás faktorok átlagai azt mutatják, hogy a szülők fiú gyermekük felé több elvárást fogalmaznak meg és ezek az elvárások jellemzően az életbe való aktív bevonódás felé mutatnak (Domináns, sikeres, hagyománytisztelő, becsületes, szófogadó, bátor bevállalós, újító). A szülők elvárásai lányaik felé kevésbé korlátozóak és az egyetlen érték-faktor, amellyel kapcsolatosan a szülői elvárások átlag feletti pozitív irányba mozdulnak el, a gondoskodás és elfogadás (ld. 6. ábra) (ld. 3. Melléklet 3.3.6.).

Ábra 6.*A gyerekektől elvárt érték- alapú faktorok átlagai*

A gyerekek neme és a tőlük elvárt érték-alapú jellemvonások között, a társadalmi sztereotípiáknak megfelelően feltételeztük, hogy a szülők több nyitottságot és önmegvalósítást várnak el a fiúktól, és magasabb altruizmust és megőrzést a lányoktól. A Mann-Whitney teszt azonban ezt nem erősítette meg (ld. 3. Melléklet 3.3.5.1.). A szülők elvárásai a fiúk és lányok felé egyedül a szófogadás dimenziójában különböznek ($p=.001$, $U=139683.000$, $Z=-3.383$), az eltérés ugyanakkor kis mértékű ($\eta=0.010$, $d=0.203$) (ld. 3. Melléklet 3.3.5.1.). A szófogadás faktor átlagértéke a lányoknál: $-0,0843852$, a fiúknál: $0,0941595$, vagyis a fiúknál enyhén átlag fölötti, a lányoknál pedig átlag alatti értéket mutatnak. A szülők tehát kicsivel több szabálykövetést, engedelmességet, szerénységet és biztonságkeresést várnak el óvodás korú fiúgyermekektől, mint a lányoktól, talán éppen azért, mert észlelik, hogy a lányok egyébként is szófogadóbbak, mint a fiúk. Ezt támasztja alá az észlelt jellemvonásokban megmutatkozó nemi különbségre vonatkozó korábban tárgyalt eredményünk, amely éppen a gondoskodó, alárendelődő, szerény (Hófehérke) tulajdonságfaktorban talált eltérést a lányok javára.

Korreláció számítás alapján gyenge pozitív irányú szignifikáns összefüggés található a szülő globális nemi szerep értelmezése és a fiúktól elvárt Elfogadó, gondoskodó ($p=.000$, Spearman's $r=.176$) faktor között (ld. 3. Melléklet 3.3.5.2.), vagyis minél modernebb, egyenlőség-elvűbb a nemi szerep felfogásában a szülő, annál magasabb szintű jóindulatot és törődést vár el fiú gyermekétől. A lányoktól elvárt érték-

alapú jellemvonások és a szülők globális nemi szerep értelmezése szintén szignifikáns pozitív irányú kapcsolatban van az elfogadó, gondoskodó faktorról ($p=.000$, Spearman's $r=.156$) és szignifikáns negatív irányú összefüggést mutat a hagyománytisztelő, becsületes ($p=.028$, Spearman's $r=-.091$) és szófogadó ($p=.008$, Spearman's $r=-.109$) faktorokkal, azonban ezek a korrelációk is nagyon gyengék (ld. 3. Melléklet 3.3.5.3.). Ennek ellenére azt mondhatjuk, hogy az egyenlőség-párti nemi szerep felfogás a lányok esetében is részben szembe megy a sztereotípiá-elvárásokkal, kivéve az elfogadás és gondoskodás értékeit, amely a vizsgálat alapján mind a fiúk mind a lányok esetében enyhén pozitív összefüggést mutat a nemi szerepek modern felfogásával.

Feltételeztük, hogy a gyermek szülő által észlelt jellemvonásai, a gyermek neme által mediáltan, összefüggést mutatnak a szülői érték-preferenciákkal, vagyis azokkal az értékekkel, amelyeket a szülők szeretnének, hogy gyermekük rendelkezzen vele. Ennek a hipotézisnek a tesztelésére összefüggésanalízist végeztünk, külön a fiú (ld. 3. Melléklet 3.3.5.4.) és külön a lány (ld. 3. Melléklet 3.3.5.5.) gyermekekre vonatkozóan.

A fiúk tulajdonságfaktorai közül a „Hófehérke” faktor gyenge pozitív irányú összefüggést mutatott a fiúktól elvárt értékalapú elvárások közül az Elfogadó, gondoskodó ($p=.001$, Spearman's $r=.146$) értékfaktorról. A „Vaiana/Moana” elnevezésű tulajdonságfaktor pedig negatív szignifikáns összefüggést mutatott a Szófogadó ($p=.000$, Spearman's $r=-.172$) elvárásfaktorokkal.

A lányok tulajdonságfaktorai közül a „Hófehérke” faktor pozitív, szignifikáns összefüggést mutatott az Elfogadó, gondoskodó ($p=.000$, Spearman's $r=.178$), Hagyománytisztelő, becsületes ($p=.003$, Spearman's $r=.123$) faktorokkal és negatív szignifikáns összefüggést mutatott a Bátor, bevállalós, újtó ($p=.029$, Spearman's $r=-.091$) értékfaktorról. A „Vaiana/ Moana” elnevezésű tulajdonságfaktor a lányok esetében pozitív összefüggést mutatott az Elfogadó, gondoskodó ($p=.003$, Spearman's $r=.122$), a Bátor, bevállalós újtó ($p=.025$, Spearman's $r=.094$) és negatív szignifikáns összefüggést mutatott a Szófogadó ($p=.018$, Spearman's $r=-.099$) értékalapú elvárásfaktorokkal. Ezen kívül a lányok esetén pozitív szignifikáns összefüggés van a „Mulan” elnevezésű tulajdonságfaktor és a Hagyománytisztelő, becsületes ($p=.011$, Spearman's $r=.107$) és Bátor, bevállalós újtó ($p=.000$, Spearman's $r=.182$) értékeket tömörítő elvárásfaktorral, bár a korrelációk ezekben az esetekben is nagyon gyengék (ld. 11. táblázat).

Táblázat 11.

A fiú és lány gyerekek felé támasztott érték-alapú elvárások és vonásfaktorai közötti összefüggés vizsgálata

A gyermekkel szembeni érték-alapú elvárások		A gyermeknek tulajdonított jellemzők tulajdonság-faktorai		
		Mulan	Hófehérke	Vaina/Moana
Fiúk N=520	Elfogadó, gondoskodó		p=.001, Spearman's r=.146	
	Szófogadó			p=.000, Spearman's r=-.172
Lányok N=574	Elfogadó, gondoskodó		p=.000, Spearman's r=.178	p=.003, Spearman's r=.122
	Hagyománytisztelő, becsületes	p=.011, Spearman's r=.107	p=.003, Spearman's r=.123	
	Szófogadó			p=.018, Spearman's r=-.099
	Bátor, bevállalós, újító	.000, Spearman's r=.182	.029, Spearman's r=-.091	p=.025, Spearman's r=.094

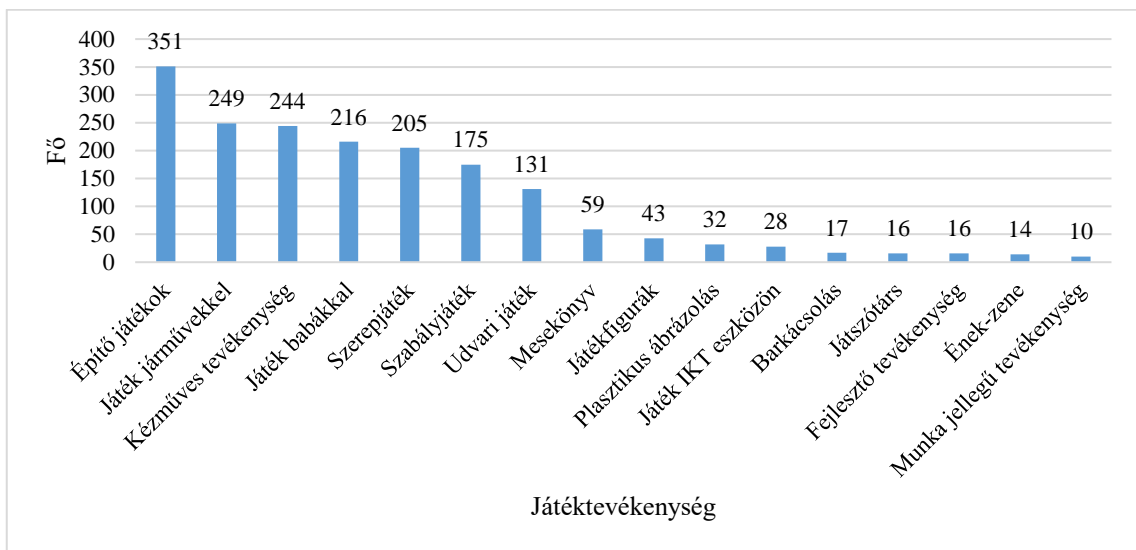
A szülők tehát a fiúkkal és lányokkal szemben is a gyermek észlelt jellemvonásait megerősítő érték-alapú elvárásokat fogalmaztak meg. A gyengédként jellemzett fiú gyermekeiktől valószínűbben vártak el jóindulatot és gondoskodást, míg a bátor, önálló fiúkkal szemben kevésbé volt elvárt a szófogadás és engedelmesség. A feltárt összefüggések azonban nagyon gyengék. A szülők az elfogadó, gondoskodó kislányoktól több jóindulatot, hagyománytiszteletet és kevesebb bátorságot, míg a bátor, határozott lányoktól kevesebb szófogadást, több újítást és bátorságot várnak el. A korreláció vizsgálat nem tárja fel az ok-okozati viszonyokat, ezért itt a gyermek-környezet egymásrahatás bármelyik irányú változatát feltételezhetjük.

6.4. Szabadidő és médiahasználat a gyermekek körében

Nyílt kérdésre adtak a szülők választ azzal kapcsolatban, hogy mi a gyerekek kedvenc játéktevékenysége. A válaszokban a szülők több játéktevékenységet is meg tudtak nevezni, ezért a felsorolt játékok közül, csak az első három játékot vontuk be az elemzésbe. A válaszadó szülők (N=1281) közül 42 fő válaszában nem szerepelt konkrét játéktevékenység. A releváns választ adó szülők (N=1239) 2007 kedvencnek gondolt játékot soroltak fel az első három helyen, a válaszok összesen 146 féle játékot fedtek le. A felsorolt játéktevékenységeket 16 nagyobb csoportba rendeztük (ld. 3. Melléklet 3.4.1.1). A felsorolt játékok leggyakrabban az építő játékokat, járművekkel való játék és a kézműves tevékenységeket tömörítő csoportba tartoztak. A többi játékkategória népszerűségét a 7. ábra szemlélteti.

Ábra 7.

A gyerekek kedvenc játéktevékenysége, csoportosított bontásban

Az elvégzett keresztábra elemzések alapján a gyerekek neme és 9 játékkategória között van szignifikáns összefüggés. Nyitrai és Darvay (2013) eredményeihez hasonlóan a kedvenc játéktevékenységek közül a lányok szignifikánsan jobban kedvelik a babázást ($p=.000$, Cramer's $V=.396$), a kézműves tevékenységeket ($p=.000$, Cramer's $V=.314$), a mesekönyvnezegetést ($p=.036$, Cramer's $V=.059$), a szerepjátékokat ($p=.000$, Cramer's $V=.221$) mint a fiúk. A fiúk pedig inkább jobban kedvelik az építőjátékokat ($p=.000$, Cramer's $V=.330$), a járművekkel való játékot ($p=.000$, Cramer's $V=.499$), az udvari játékokat ($p=.000$, Cramer's $V=.109$), az IKT eszközökön való játékokat ($p=.000$, Cramer's $V=.107$), és a barkácsolást ($p=.000$, Cramer's $V=.111$) mint a lányok. A Chi négyzetpróba nem mutat szignifikáns összefüggést a gyerekek neme és a szabályjáték, a játszótárs, a fejlesztő tevékenységek, a plasztikus ábrázolás, a játékfigurák, az ének-zene és a munka jellegű tevékenységek között ($p>0.05$) (ld. 3. Melléklet 3.4.1.1.). Annak megfelelően, hogy a mintában az adott tevékenység szignifikánsan inkább fiúkhöz/lányokhoz kötődött, vagy nem különbözött a két nemnél, a játékokat fiúsnak/lányosnak/semlegesnek kategorizáltuk (ld. 3. Melléklet 3.4.1.). Ez a kategorizáció csak a minta jellemzőin alapul, ez által elkerülve a hagyományos nemi sztereotípiákból kiinduló megkülönböztetést. Mindazonáltal az így létrejött döntéseink megerősítik a korábbi nemi sztereotípiák kutatások gyerekjátékokra vonatkozó eredményeit (Nyitrai & Darvay, 2013; Kékes-Szabó, 2016; Davis & Hines, 2020).

A szülők válaszai alapján a fiúk ($N=584$) jellemzően fiús játékkal szeretnek legjobban játszani (76,4%) és kedvencnek csak kevesen választanak nemileg semleges (12,8%), vagy lányos (10,8%) játékot. A fiúk eredményeihez hasonlóan alakult a

lányoknál is a játékválasztás. A lányok (N=654) jellemzően lányos játékokkal játszanak legszívesebben (70,2%). A fiúkhoz képest valamivel magasabb arányban vannak a lányok között azok, akik nemileg semleges játékot kedvelnek a legjobban (16,4%) és csak kevesen választanak fiús játékot kedvencnek (13,5%). Eredményeink megerősítik a nemi szerep konformitással kapcsolatos korábbi kutatásokat, amelyek a fiúk erősebb szerep-konformitását találták (Gianettoni és Guilley, 2015). Arra a kérdésre, hogy *kivel játszik a gyermek*, a megkérdezett szülők azt válaszolták, hogy az óvodáskorú gyermekek jellemzően a testvérükkel (43,1%), ennél kevesebben az anyával (27,7%), egyedül (13,2%), vagy az apával (11,4%) játszanak a legtöbbet. Kevesen válaszolták, hogy gyermekük a nagyszülővel (2,5%), vagy az általunk felsorolt személyeken kívül más játszótárssal (2%) játszik a legtöbbet.

A *különórákra* vonatkozó válaszok alapján (N=1307) a gyerekek fele-fele arányban járnak (49,3%), vagy nem járnak (50,7%) valamilyen különóra. Az elvégzett Chi négyzet próba szerint szignifikáns összefüggést találtunk a különórán való részvétel és a gyerekek lakóhelye között ($p=.000$, Cramer's $V=.151$). Az eredmények, várakozásainknak megfelelően, azt mutatják, hogy a különóra járó gyerekek aránya magasabb a fővárosban (62,6%) és megyejogú városokban (56,8%), mint a községekben (50,4%), vagy a kisebb városokban (42,7%) (ld. 3. Melléklet 3.4.2.1.). Szintén szignifikáns összefüggést találtunk a gyerekek különórán való részvétele és a szülő iskolai végzettsége között is ($p=.000$, Cramer's $V=.209$). A magasabb iskolai végzettséggel rendelkező szülők gyerekei közül többen vesznek részt különórán (59,3%), mint az alacsonyabb iskolai végzettséget szerzett szülők gyerekei (38,4%) (ld. 3. Melléklet 3.4.2.2.).

Azok a szülők (N=640), akik arra a kérdésre is válaszoltak, hogy gyerekekük milyen különóra jár, jellemzően egy (56,9%), ennél kevesebben kettő (28,7%), ritkán három (10,8%), nagyon kevesen pedig négy (3%) vagy akár öt (0,6%) féle különóra is járatták gyermeküket. Adatainkból nem derül ki, hogy a gyerekek milyen gyakorisággal (hetente vagy havonta) vesznek részt ezeken a foglalkozásokon, arról azonban képet kapunk, hogy a gyerekek körében legnépszerűbb foglalkozások közt valamilyen táncfoglalkozás, úszás, vagy fociedzés szerepel. Népszerű még az angol, a fitness, a hittan, de sok szülő a fejlesztő foglalkozásokat is különórának értelmezte és válaszában elmondta, hogy gyermeke logopédiára, TSMT-tornára vagy pszichológushoz jár. Nagymintás kutatást ugyan nem találtunk az óvodások szabadidős tevékenységével kapcsolatban, azonban a

kiseb vizsgálatok (pl. Adorján, 2019) megerősítik eredményeinket, miszerint a szülők nagy része már óvodás korban is fontosnak tartja gyermeke különórákon történő fejlesztését.

Kíváncsiak voltunk rá, hogy a vizsgálatban résztvevő családok milyen, a gyermekek által is hozzáférhető médiaeszközökkel rendelkeznek. A szülők (N=1301) válaszai alapján, szinte minden háztartásban van internet hozzáférés (98,8%), okostelefon (98,3%) és könyv (97,0%). Valamivel kevesebb háztartásban, de még mindig sok családban használnak laptopot (80,3%). A válaszadók felénél kicsivel több háztartásban van okostelevízió (63,3%), újságok (61,3%), illetve tablet (57,9%). A válaszadók kevesebb, mint fele válaszolta, hogy háztartásukban van CD és/vagy DVD lejátszó (50%), hagyományos tévé (39,9%) vagy diavetítő (36,5%). A családok médiaeszközkészletében a legkevésbé jellemző a heti- vagy havilap előfizetés (15%), a videómagnó (9,8%) és a napilap-előfizetés (3,4%). Az általunk felsorolt 13féle médiaeszközből a családokban átlagosan 7 médiaeszköz áll a családtagok rendelkezésére. Eredményünk Antalóczy és munkatársai (2012) korábbi kutatási eredményeivel összhangban megerősíti azt a tényt, hogy az óvodáskorú gyermeket nevelő családok közel száz százaléka rendelkezik valamilyen médiaeszközzel, ami a 21. században leggyakrabban okostelefon.

Kérdőívünkben rákérdeztünk a médiaeszközök gyermekek általi használatára, annak gyakoriságára, időtartamára, külön kitérve az interneten keresztül elérhető tartalmak fogyasztására is. A szülők többségének bevallása szerint egy átlagos hétköznapon óvodás gyereke 1-2 órát tölt tévé nézéssel (39,9%), de sokan vannak, akik szerint gyermekük csak 0,5-1 órát tölt tv nézéssel (30,5%). A nem tévé néző (13,1%), vagy csak minimális ideig tévé nézők (kevesebb, mint fél óra) (10,1%) aránya összesen a minta 23,2%-át adják. A szülők 6,4% válaszolta, hogy gyermeke akár 2-3 óránál is több időt tölt a tévéképernyő előtt.

A tévé előtt töltött idő a hétköznapi és hétvégi rutin mentén jól láthatóan különbözik. A szülők válaszai alapján a hétköznapokhoz képest hétvégén csökken a 0,5-1 órát tévé nézéssel töltő gyerekek (16,4%) és a nem (9,5%), vagy csak minimális ideig tévé néző gyerekek (4,7%) aránya, és megnő az 1-2 órát tévéző gyerekek (44,3%) és a 2-3 óránál is több időt tévé nézéssel töltő gyerekek aránya (24,6%) (ld. 12. táblázat).

Táblázat 12.

A gyerekek tévézési ideje hétvégén és hétköznap

	Mennyi időt tölt egy átlagos hétköznapon gyermeke tv nézéssel?		Hány órát tölt egy átlagos hétvégi napon tv nézéssel gyermeke?	
	Gyakoriság	%-os eloszlás	Gyakoriság	%-os eloszlás
nem szokott tv-t nézni	171	13,1	124	9,5
kevesebb, mint fél órát	131	10,1	62	4,8
0,5-1 órát	398	30,5	214	16,4
1-2 órát	520	39,9	58	44,5
2-3 óránál többet	83	6,4	322	24,7
Összesen	1303		1302	

A szülők válaszai alapján óvodás gyermekeik interneten keresztül történő médiafogyasztása (pl. mesék, játékok online nézegetése) hasonlóan alakult a hétköznap és a hétvégi időszak tekintetében. A válaszadók több mint a fele szerint gyermeke nem „internetezik” hétköznap (57,9%) és a gyerekek hasonlóan magas arányban nem néznek online tartalmat hétvégén (51,6%). Az online tartalmakat fogyasztó gyerekek jellemzően 0,5-1 óra közötti időt töltenek a neten akár hétköznap (17,2%), akár hétvége (16,5%) van. Hétköznap a kevesebb, mint fél órát internetezők (12,1%) aránya magasabb, mint az ugyanennyi időt hétvégén internetezéssel töltő gyerekek aránya (11,3%). Fordítottan alakult a 1-2 órát és a 2-3 óránál több időt internetezéssel töltők aránya. A gyerek 11%-a 1-2 órát internetezik hétköznap, hétvégén pedig a gyerekek 15,5% tölt ugyan ennyi időt a világhálón. A minta 1,7%-át adják azok a szülők, akiknek elmondása alapján gyermekük 2-3 óránál is többet internetezik hétköznap, és 5,1% állította ugyanezt a hétvégére vonatkozóan. Antalóczy és munkatársai 2012-es, óvodáskorú gyerekek körében végzett kutatásának eredményeivel ellentétben mi úgy találtuk, hogy a vizsgált mintában már ebben a korai életszakaszban is erőteljesen megjelenik az internethasználat (ld.13. táblázat).

Táblázat 13.*A gyerekek internetezéssel töltött ideje hétvégén és hétköznap*

	Mennyi időt tölt egy átlagos hétköznapon internetezéssel gyermeke?		Mennyi időt tölt egy átlagos hétvégi napon internetezéssel gyermeke?	
	Gyakoriság	Százalék	Gyakoriság	Százalék
Nem szokott internetezni	756	57,9	674	51,6
Kevesebb, mint fél órát	158	12,1	148	11,3
0,5-1 órát	225	17,2	215	16,5
1-2 órát	144	11,0	203	15,5
2-3 óránál többet	22	1,7	66	5,1
Összesen	1305		1306	

Több kutató szerint a média hatását a médiaeszközzel töltött időn kívül nagymértékben befolyásolja a szülő jelenléte, kontrollja és a gyerekek médiaértését segítő szülői attitűd (Roberts & Macoby 1985, idézi Vajda & Kósa, 2005; Zhao et al., 2018). Kutatásunkban a szülői mediációt több kérdés mentén is megpróbáltuk megragadni. Kíváncsiak voltunk rá, hogy vannak-e olyan biztonsági beállítások az óvodáskorú gyerekek által is használt IKT eszközökön, amelyek korlátozzák a gyerekek által elérhető tartalmakat. A szülők (N=1244) 62,1%-a válaszolta, hogy vannak ilyen beállítások az eszközeiken, 37,9% azonban nem használ semmilyen védelmet a gyermekek számára káros tartalmak szűrésére. Az elvégzett keresztáblavizsgálat eredményei szerint szignifikáns összefüggést találtunk a szülők iskolai végzettsége és aközött, hogy van-e biztonsági beállítás az eszközeiken ($p=.000$, Cramer's $V=.171$). A legfeljebb érettségivel rendelkező szülők közül többen használnak valamilyen védelmet a káros tartalmak szűrésére (68,9%), mint a legalább felsőfokú végzettséggel rendelkező szülők (52,2%) (ld. 3. Melléklet. 3.4.3.1.). A meglepő eredmény magyarázatára jelen kutatás nem tud választ adni, a kérdés tisztázására kvalitatív módszerek lennének alkalmasak. A Chi négyzetpróba alapján a szülő korcsoportja és lakóhelyének típusa sem mutatnak összefüggést a mintánkban (ld. 3. Melléklet 3.4.3.2.).

A válaszadók (N=1285) elmondása alapján az óvodás gyerekek még jellemzően (73,9%) nem dönthetnek önállóan arról, hogy mit néznek meg a televízióban, 26,1%-uk azonban önállóan kezeli a saját tartalomfogyasztását. A szülők válaszai (N=1303) alapján a gyerekek többsége (57%) hozzáfér az internethez, valamilyen erre alkalmas eszközön,

ennél kevesebb gyerek nem internetezik (43%). Az internethasználó gyerekek (N=743) kicsivel több, mint a fele (55%) egyedül kezeli a számítógépet/tabletet/telefont, amikor internetezik, 45%-uk felügyelet mellett teszi ezt. Ez az adat különösen elkéserítő annak fényében, hogy a szülőknek mindössze 62,2%-a gondoskodik arról, hogy gyermeke ne férjen hozzá olyan tartalmakhoz, amelyek nem az életkorának megfelelőek. Eredményeink Hódi és munkatársai (2019) eredményeivel összhangban azt mutatják, hogy az óvodáskorú gyermeket nevelő szülők többsége tudatos gyermeke okoseszköz-használata kapcsán. Mindemellett a médiahasználat ilyen magas arányát tekintve fontos felhívni arra a figyelmet, hogy a gyerekek ez által valószínűbben vannak kitéve az aktuális trendeknek, így a DH jelenségnek is.

6.5. Mesenézési szokások

Az óvodás korú gyermekek médiafogyasztási szokásain belül a kérdőívben arra vonatkozó kérdések is voltak, hogy milyen mesenézési rutinok figyelhetők meg és a mesenézéssel kapcsolatban milyen vélemények és tapasztalatok fogalmazódnak meg a szülőkben. A gyerekek mesenézési szokásaival kapcsolatos kérdéseknél a szülők közül kb. 22-28 fő jelezte, hogy gyermeke nem néz meséket, de a válaszok nem voltak következetesek ebben a tekintetben, ezért ezek a válaszok az adott kérdésekben hiányzó adatként kerültek feldogra.

A mesét néző gyerekek (N=1297) a szülők válasza alapján még mindig leginkább a televízióból (84,5%) hallanak, látnak meséket. A második legnépszerűbb meseforrásnak bizonyult a könyv (73,6%), ezt követte az internet (59,2%). Viszonylag sokan válaszolták azt, hogy gyermekük diavetítővel (27,4%) néz meséket, ami egyértelműen magyar sajátosság, nemzetközi adatot erre vonatkozóan nem találhatunk. A mesék közvetítésére kevésbé használt eszközök a CD/DVD lejátszó (19%), az újság (12,8%) és a videómagnó (1,3%). Antalóczy és munkatársai tíz évvel ezelőtti (2012) kutatási eredményei szerint a gyerekek kifejezetten animációs mesefilmeket jellemzően CD/DVD-n néznek, ami tíz év alatt szinte eltűnt, helyét felváltották az online tartalommegosztó platformok. Olyan kutatást nem találtunk, ami azt vizsgálta volna, hogy a gyerekek milyen médiaeszközök segítségével jutnak meseélményhez.

A gyerekek jellemzően három (36,2%), kettő (25,6%) vagy négy (17,6%), valamivel kevesebben (14,2%) egy féle, és ennél is kevesebben (6,4%) öt vagy annál is

több médiaeszköz segítségével jutnak mesékhez. A kapott adatokból jól látszik, hogy az óvodás gyerekek több forrásból is hozzájutnak a meseélményhez.

A szülők bevallása alapján eredményeink alátámasztották Nyitrai és Darvay (2013) kutatási eredményeit. A válaszok alapján a gyerekek (N=1307) többségének (63,4%) naponta többször mesélnek a szülők, vagy más családtagok fejből vagy könyvből olvasva. Ha nem is minden nap, de hetente több alkalommal hallgat élőszavas mesét a gyerekek 22,6%-a. Kevesen vannak, akiknek ritkábban, mint hetente (7,5%), vagy hetente (6%) mesélnek. Amennyiben a szülői válaszokat a feltételezett elvárások nem torzították, úgy az eredmények szerint a gyerekek közül nagyon kevesen (0,5%) vannak, akik soha nem hallgatnak otthon, szüleiktől, rokonaiktól meséket.

Kíváncsiak voltunk arra, hogy a gyerekek mennyi időt töltenek a képernyők előtt mesenézéssel hétköznapokon és hétvégén. A szülői válaszok (N=1302) szerint a gyerekek hétköznap legtöbbször fél és egy óra között (36,6%), vagy egy és két óra közötti időintervallumban néznek (35,9%) mesét. Ennél kevesebben (15,3%) néznek maximum fél órát, és a teljes minta 6,7%-a nyilatkozott úgy, hogy gyermeke egyáltalán nem néz mesét hétköznap. Szerencsére mindössze a megkérdezettek 5,4%-ára jellemző, hogy gyerekekük két-három óránál is több ideig néz mesét hétköznap – ugyanakkor ez a válasz is önbevalláson alapul, nincsenek adataink a valós arányokról.

A hétvégékre vonatkozóan ugyanezek az időegységek úgy alakultak, hogy csökkent azoknak az aránya, akik a hétvégén egyáltalán nem néznek mesét (2,2%) vagy akik kevesebb, mint fél órát néznek mesét (7,8%). Ezzel szemben megnőtt a fél és egy óra közt mesét nézők (22,5%), az egy-két órát (46,5%) és a 2-3 óránál többet (21%) mesét nézők aránya. Ezek az eredmények arra engednek következtetni, hogy a gyerekek hétköznap kevesebb ideig néznek meséket, vagyis a szülők hétköznap szigorúbban kontrollálják a képernyőidőt, mint hétvégén.

Az elvégzett Chi-négyzet próba alapján nincs szignifikáns összefüggés a hétköznapi mesenézési idő és a gyerekek korcsoportja között, azaz statisztikailag nem térnek el a 3-5 és 6-8 évesekre vonatkozó adatok ($p=.635$). A hétvégi mesenézési idő és a gyerekek korcsoportja között azonban a Pearson-féle Chi-négyzet próba szerint szignifikáns összefüggés van ($p=.004$, Cramer's $V=.109$). A szülők válaszai alapján (N=1302) hétvégenként a 3-5 éves gyerekek 12,7%-a nem, vagy kevesebb, mint fél órát

néz mesét, ami a 6-8 éves korosztályban csak 60,4%-ra jellemző (ld. 3. Melléklet 3.5.1.1.).

Az elvégzett Pearson-féle Chi-négyzet próba alapján a szülők (N=1299) iskolázottsági csoportja és a gyerekek hétköznapi és hétvégi mesenézési ideje között is szignifikáns összefüggés van ($p=.000$), vagyis a szülők iskolai végzettsége a hétköznapiakra vonatkozóan ($\text{Gamma}=-.430$) és a hétvégékre vonatkozóan ($\text{Gamma}=-.348$) is összefügg a gyerekek mesenézési idejével. A felsőfokú végzettséggel rendelkező szülők önbevallása alapján gyermekeik jellemzően 1-2 órát nézhetnek mesét, az alacsonyabb iskolai végzettségű szülők gyerekei pedig jellemzően 2-3 óránál is több időt töltenek mesenézéssel, akár hétköznapról, akár hétvégéről legyen szó (ld. 3. Melléklet 3.5.1.2.). Az adatok értelmezésénél azonban nem hagyhatjuk figyelmen kívül azt a feltételezést, hogy a magasán iskolázott szülők sokkal inkább tudatában lehetnek a túlzott médiafogyasztás káros hatásainak, ezért válaszaikat a jobb benyomás kedvéért fogalmazták meg. A kutatás ugyanakkor nem vizsgálta a társas megfelelés igényét, ezért az erre vonatkozó feltételezést további vizsgálatoknak kell megerősíteniük, különös tekintettel azokra a korábbi kutatási eredményekre, amelyek nem találtak összefüggést az intelligencia és a társas megfelelés igénye között (ld. Schermer és Vernon, 2010).

Az elvégzett keresztábra elemzés alapján a hétköznapi mesenézési idő és a különórán való részvétel között szignifikáns pozitív irányú összefüggés van ($p=.000$, Crammer's $V=.153$). Azok a gyerekek, akik járnak különóra jellemezően kevesebb időt töltenek mesenézéssel, mint azok a gyerekek, akik nem járnak semmilyen különóra jara (ld. 3. Melléklet 3.5.1.3.).

Antalóczy és munkatársai (2012) szerint a média előtt töltött időt a kevésbé befolyásolja a lakáshelyzet, mint az, hogy egy háztartás mennyire gazdag a médiaeszközök tekintetében. Ezér megnéztük, hogy az iskolai végzettség összefügg-e a médiaeszközök sokféleségével. A Mann-Whitney próba alapján szignifikáns összefüggést találtunk a két változó között ($p=.000$, Mann-Whitney $U=152939,000$, $Z=-8,632$) (ld. 3. Melléklet 3.5.2.1.). Az átlagok alakulás szerint az alacsonyabb iskolai végzettséggel rendelkező szülők családjában az átlagnál kevesebb (legfeljebb érettségi végzettséget szerzett szülők átlaga: 6,69) médiaeszköz található, míg a magasabb iskolai végzettséget szerzett szülők családjában az átlagnál több (legalább felsőfokú végzettséget szerzett szülők átlaga: 7,51) médiaeszköz áll a családtagok rendelkezésére.

A korrelációs vizsgálat alapján a családok médiaeszközeinek sokfélesége és a gyerekek hétféle mesenézési ideje között nincs szignifikáns összefüggés. A hétköznapi mesenézési ideje és a család médiaeszközeinek sokfélesége között azonban a Spearman's féle korreláció szignifikáns összefüggést mutat ($p=.006$) (ld. 3. Melléklet 3.5.2.2.). Általánosságban, a minta egészére vonatkozóan azt mondhatjuk, hogy minél kevesebb médiaeszközzel rendelkezik a család, a gyermek annál több időt tölt mesenézéssel, ami a médiaeszközök és családi jóllét, magasabb iskolázottság összefüggésében válik érthetővé. A korrelációs együttható $-0,076$, azaz az összefüggés nagyon gyenge.

A szülők iskolai végzettségének figyelembevétele mellett nem találtunk szignifikáns összefüggést a médiaeszközök sokfélesége és a gyermekek hétféle vagy hétköznapi mesenézési ideje között (ld. 3. Melléklet 3.5.2.3.).

A mesenézéssel és a szülői mediációval kapcsolatos válaszok alapján ($N=1287$) a gyerekek jellemzően ($52,3\%$) nem dönthetnek egyedül arról, hogy milyen mesét néznek meg és ennél csak kisebb arányban ($47,7\%$) kapnak szabad kezet a mese választásban. Keresztábra elemzéssel megnéztük azt is, hogy vajon a meseválasztás és a tévézés programjának megválasztása összefügg-e, vagy esetleg a meseválasztásban érvényesül-e a jobban a gyerekek akarata. Az elvégzett keresztábra vizsgálat alapján a gyerekek tévéprogramban való szabad döntése és a mese választásban való szabad döntés közt szignifikáns kapcsolat van ($p=.000$, Crammer's $V=.575$), vagyis azok a gyerekek, akik nem dönthetnek a tévéprogram választásában azok jellemzően a meseválasztásban sem dönthetnek szabadon (ld. 3. Melléklet 3.5.3. ábra). A szülői mediációval kapcsolatban több kutatás is arról számolt be, hogy a gyerekek egyre ritkábban néznek szüleikkel televíziót vagy meséket (Greenberg et al., idézi Vajda & Kósa 2005, Antalóczy et al., 2012), ezért mi is megkérdeztük a szülőket, hogy gyermekük kivel néz jellemzően mesét. A válaszok alapján ($N=1298$) a szülők többsége jelezte, hogy a gyermeke jellemzően a szülővel közösen néz mesét ($49,4\%$), ennél kevesebben válaszolták, hogy gyermekük jellemzően testvérével, vagy más kortással néz mesét ($32,9\%$). A korábbi kutatásokkal összhangban, mintánkban megjelenik ugyan, hogy a gyerekek egyedül, vagy egyedül is néznek mesét, de a szülők válaszai alapján a gyerek magányos mesenézésének gyakorisága viszonylag ritka ($13,5\%$), a kapott adat megítélésünk szerint nem kétségbeejtő. Ezen felül az általunk használt „testvérekkel vagy kortársakkal” való mesenézés kategóriájának felbontása, nagykorú testvérekre és kortársakra, illetve az egyéb válaszok közül az „egyedül nézi, de ránézek néha” típusú válaszok bevonása

tovább árnyalhatja az eredményeket, abban a tekintetben, hogy van-e felnőtt felügyelet a mesenézés során. Kevesen válaszolták, hogy gyermekük valamelyik nagyszülővel (3%) vagy az általunk felsorolt kategóriákon kívül egyéb személlyel („családdal”, „dadával”, „más rokonnal”) néz jellemzően mesét (0,9%).

Arra a kérdésre, hogy milyen gyakran néz a kérdőívet kitöltő szülő (N=1285) mesét gyermekével a legtöbben azt válaszolták, hogy gyakran (48,6%), ennél kevesebben alkalmanként (25,8%) és közel hasonló arányban (19,3%) mindig közösen nézik gyerekekkel a meséket. Nagyon kevesen (5,9%) válaszoltak úgy, hogy csak ritkán néznek mesét gyermekükkel és ennél is kevesebben vannak, akik soha nem néznek mesét gyermekükkel (0,4%).

A szülők, saját válaszaik alapján (N=1274), majdnem minden gyerekkel (93%) beszélgetnek a mesékben látott történetekről. Azok a szülők, akik arra is válaszoltak, hogy miről beszélgetnek gyerekekkel, az Antalóczy és munkatársai (2012) vizsgálatából átvett válaszkategóriák mentén arról számoltak be, hogy leggyakrabban a cselekmény megbeszélése (47,7%), majd a jó/rossz, helyes/helytelen megbeszélése (31,3%), és a karakterek (15,1%), végül a látványról való beszélgetés (5,9%) követi vagy kíséri a meséket.

A szülők egy ötfokú skála segítségével azt is kifejezték, hogy mennyire örülnek annak, ha gyermekük mesefilmeket néz. A válaszok (N=1305) alapján a változó átlagértéke: 3,17, szórása: 0,8. A normalitás vizsgálat szerint ez a változó nem normális eloszlású ($p < .001$)

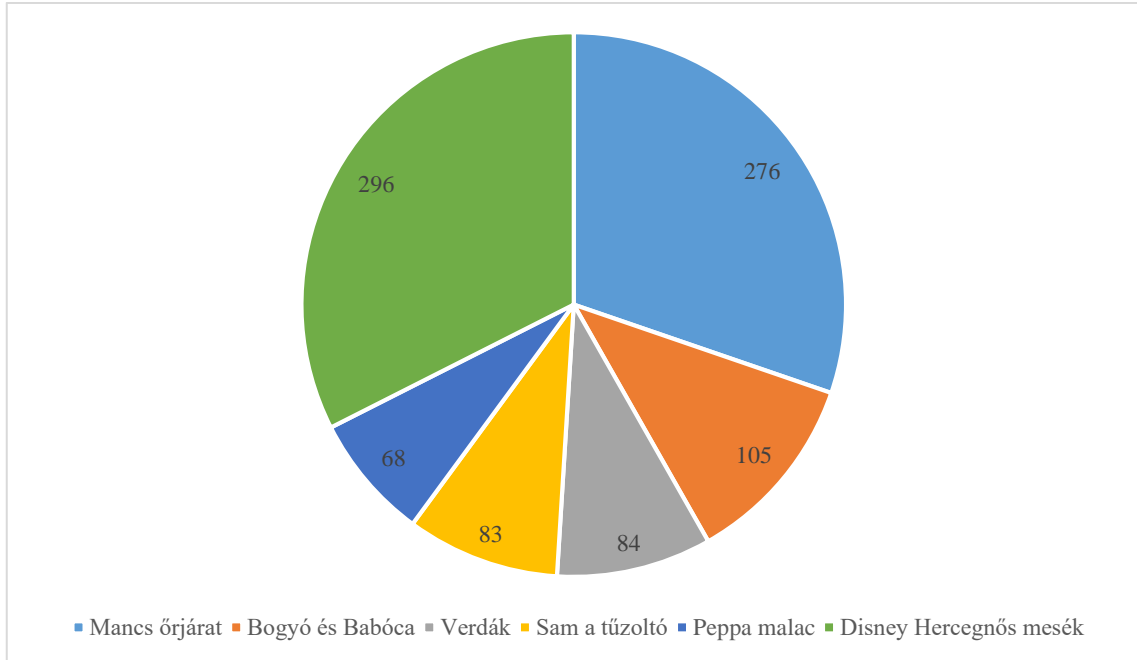
Arra a nyílt kérdésre, hogy mi gyermeke *kedvenc mesefilmje*, 1230 szülő adott választ. A válaszok között 94 válasz volt, amiben nem szerepelt animációs mesefilm. Ezeknek a válaszoknak a kiszűrése se módosít azon az eredményen, hogy a gyerekek kedvencnek gondolt mesefilmjeinek több mint egynegyedében jelenik meg Disney hercegnős mese (22,4%). A hat leggyakrabban említett mese (Mancs őrjárat, Bogyó és Babóca, Verdák, Sam a tűzoltó, Peppa malac) gyakoriságával összevetve elmondható, hogy a gyerekek körében a hat legnépszerűbb mese közt szerepel a Disney hercegnős mesék csoportja.² A kérdésre adott válaszokban a szülők összesen 296 alkalommal

²A Disney hercegnős mesék csoportja azért tekinthető egy kategóriának és hasonlítható össze más önálló mesékkal, mert a Disney hercegnők és a róluk szóló mesék egy azonos céghez tartozó, üzletileg átgondolt brand részei, a többi felsorolt mesével pedig ilyen jellegű csoportosítás nem végezhető.

neveztek meg olyan mesét, ami a Disney hercegnős mesék csoportjába tartozik (ld. 8. ábra). A Disney hercegnős mesék eloszlását ld. 9. ábra.

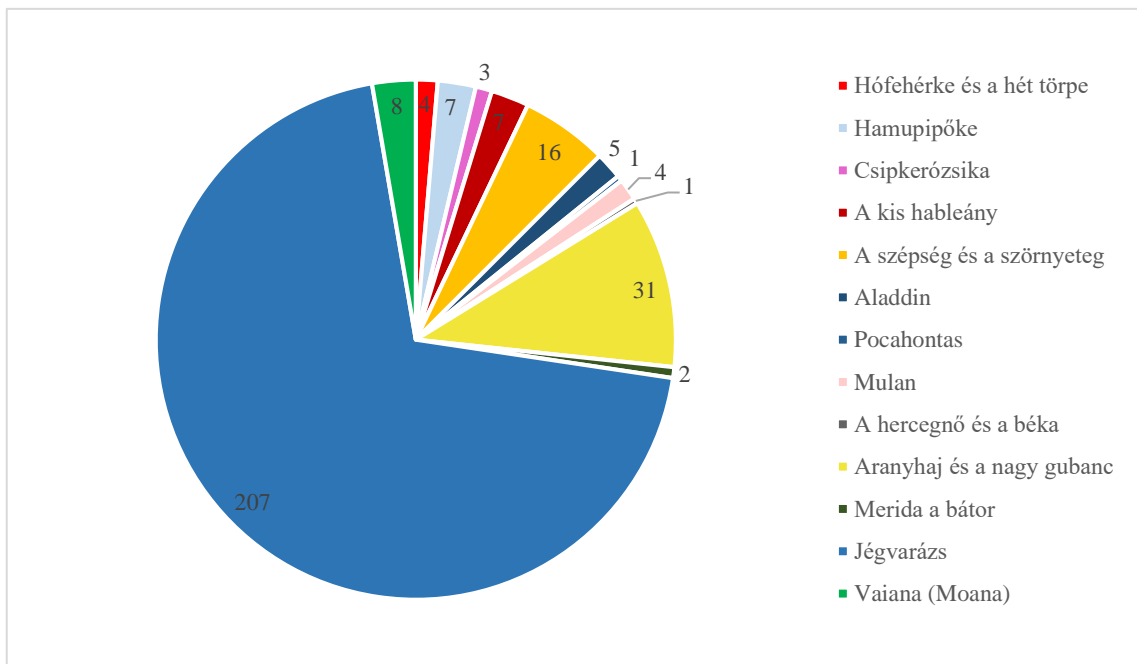
Ábra 8.

A gyerekek 6 legkedveltebb mesefilmje

Ábra 9.

A gyerekek 6 legkedveltebb mesefilmje közül a Disney hercegnős mesék említésének gyakorisága

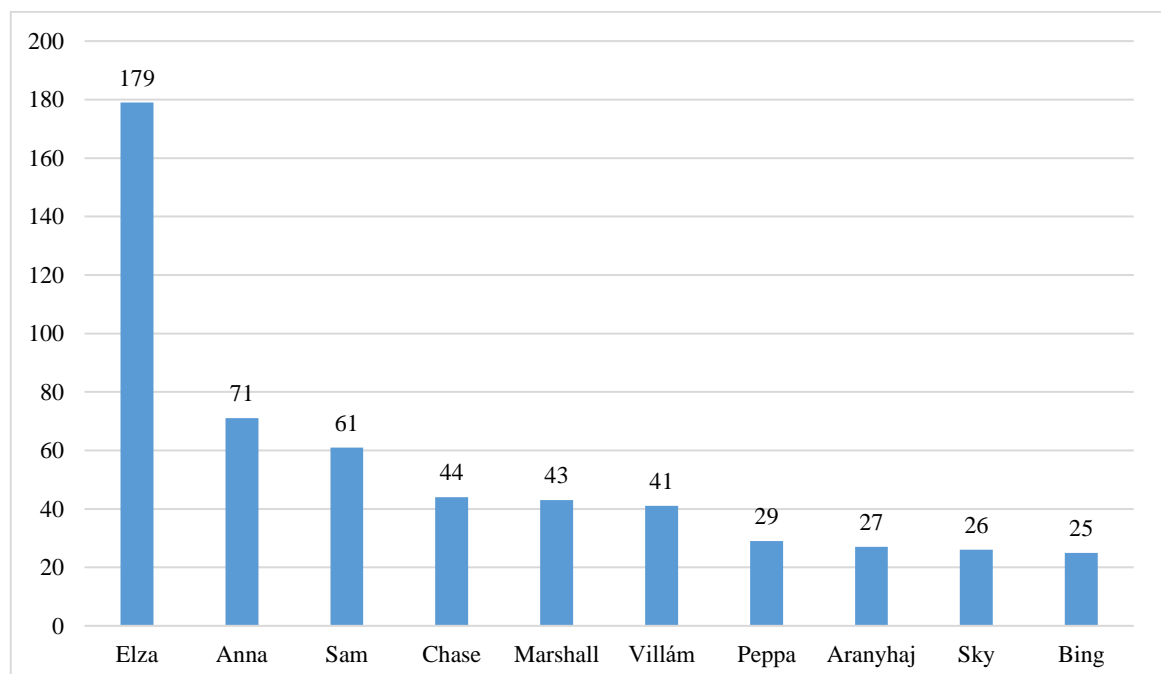

Az ábrán az is jól látszik, hogy a szülők megítélése alapján, 2019-ben, a Mancs őrjárat után (276) a második legnépszerűbbnek tartott mese az óvodások körében a Disney hercegnős mesék közé tartozó Jégvarázs című animációs film (207). Ez nem meglepő, hiszen a Jégvarázs második része éppen a kutatás lefolytatásának időpontjában, 2019. november 21-én jelent meg Magyarországon (forrás: imdb.com).

Összesen 1175 szülő válaszolt arra a kérdésre, hogy ki gyermeke *kedvenc animációs film szereplője*. A konkrét mesefigurát megnevező szülők (N=980) válaszai között 283 válaszban jelent meg Disney hercegnő, ami kicsivel kevesebb, mint a válaszok egyharmada. A leggyakrabban megnevezett szereplők vizsgálata alapján a kedvenc animációs mesehősök között az első Elza (179 említés) és a második helyen szereplő Anna (71 említés) is Disney hercegnő (Jégvarázs 1 és 2). Rajtuk kívül a tíz leggyakrabban kedvencként említett karakter között szerepel még Aranyhaj (27 említés) is. A 10 legnépszerűbb karaktert ld. 10. ábrán. Ezt az eredményt is nagyban magyarázza a Jégvarázs 2. film friss megjelenése a magyar mozikban és elérhetősége az internetes tartalommegosztó oldalakon.

Ábra 10.

A gyerekek kedvencének tartott, 10 leggyakrabban említett animációsfilm karakter

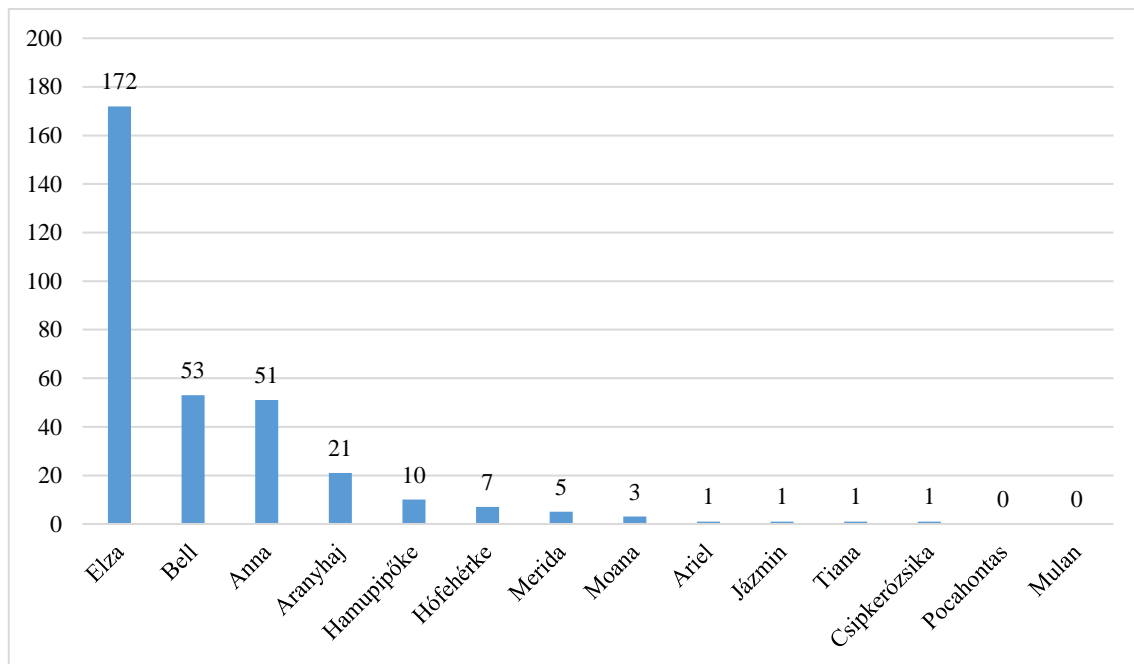
A szülők közül a legtöbben már tapasztaltak olyan viselkedést (N=866), amit gyermekük feltehetőleg valamilyen mesefilmből sajátított el (66,1%), ennél jóval kevesebben mondták, hogy nem tapasztaltak még mesefilmből utánzott magatartásformákat

gyermeküknél (28,5%) és csak kevesen nem tudták, hogy volt-e már olyan viselkedés, amit mesefilmek hatására tapasztaltak gyermekükön (5,3%).

Azok a szülők (N=712) akik arra is válaszoltak, hogy gyermekük kit próbált meg utánozni, 27,4%-ban Disney hercegnőt említettek az utánzás modelljeként. A válaszok között a Disney hercegnők említésének gyakoriságát a 11. ábra szemlélteti.

Ábra 11.

A gyerekek által utánzott Disney hercegnők említésének gyakorisági sorrendje

A szülők (N=1303) elmondása alapján az óvodás gyerekek 91,2%-a látott, és csupán 8,8% nem látott Disney meséket. Azok a szülők, akik arra is válaszoltak, hogy nagyjából hány Disney mesét látott gyermekük (N=1178), jellemzően azt mondták, hogy gyermekük sok Disney mesét látott (60,8%), ennél kevesebben csak 1-2 Disney mesét láttak (31,5%) és a válaszadók 6,9%-a szerint szinte minden Disney mesét látott már gyereke. A szülők válaszai alapján a gyerekek többsége nem játszik Disney karakterekkel videó vagy online játékokat (91,1%), kevesen vannak, akik játszanak ilyen játékokkal (7,5%) és csupán a szülők 1,4%-a nem tudja, hogy Disney karakterrel játszik e gyermeke IKT eszközökön. Azok a szülők, akik arra is válaszoltak, hogy gyermekeik melyik Disney karakterrel játszanak (N=69), jellemzően (72,1%) nem Disney hercegnős karakterrel való játékot említettek. A Disney karakterrel játszóknak mindössze 17,3%-a játszik Disney hercegnővel valamilyen IKT eszközön. Ezek az arányok egyrészt a vizsgált gyermekpopuláció életkorával magyarázható, hiszen a kutatások alapján az óvodás korosztály a nagyobb gyerekeknél jóval kisebb arányban játszik IKT eszközökön (Hódi et al., 2019;

Dorner et al., 2016; Sós, 2005) Másrészt a Disney animációs karaktereinek töredékét teszik ki a hercegnők, így a hozzájuk kapcsolódó játékok száma is jóval kevesebb, mint a rajtuk kívüli karakterekhez, mesékhez kapcsolódó játékoké³.

6.6. A gyerekek kapcsolata a Disney hercegnős mesékkel

6.6.1. A Disney hercegnős mesék ismertsége a gyermekek körében

A gyerekek és Disney hercegnős mesék kapcsolatára vonatkozó kérdéseket nem maguk a gyerekek válaszolták meg, ezért könnyen lehet, hogy a kapott válaszok nem a gyerekek, hanem a szülők filmélményeit és preferenciáit tükrözik. Ezt a lehetőséget végig figyelembe kell vennünk a válaszok elemzésekor.

A szülők (N=1304) többsége szerint gyermeke már látott Disney hercegnős (a továbbiakban röviden DH) mesét (80,5%). A válaszadók kicsivel több, mint az egynegyede szerint gyermekük nem látott még DH meséket (18,6%) és csak kevesen nem tudták, hogy gyermekük látott-e már ilyen meséket (0,9%).

A gyerekek neme és a között, hogy szüleik szerint ismernek-e DH meséket (N=1302) az elvégzett Chi-négyzet próba alapján szignifikáns összefüggés van ($p=.000$, Cramers'V=.232). Annak ellenére, hogy az óvodás fiúk és lányok egyaránt magas arányban ismerik a DH meséket, mégis a lányok közül valamivel többen ismerik ezeket a meséket (89%), mint a fiúk (70,9%) - legalábbis a szüleik szerint (ld. 1. Melléklet 3.6.1.1.). A szülők válaszai alapján (N=1281) a gyerekek átlagosan öt DH mesét ismernek, a szórás elég nagy (3,89) (ld. 3. Melléklet 3.6.1.2.)

A szülők válaszai alapján statisztikailag kimutatható összefüggés van a gyerekek neme és az általuk látott DH mesék száma (N=1279) között ($p=.000$, Cramer's V=,289). Szüleik szerint azok a fiúk, akik látták már valamelyik DH mesét (80,1%, 471 fő), a legtöbben (60 fő) egyet láttak. Míg a lányok közül, aki látta már bármelyik DH mesét (91,6%, 633 fő), sokan (65 fő) akár öt DH mesét is látott – a szülők véleménye szerint (ld. 3. Melléklet 3.6.1.3.). Az itt ismertetett eredmények némileg eltérnek a korábban leírtaktól, mert először azt kérdeztük meg a szülőktől, hogy látott-e a gyereke DH mesét, utána pedig megkértük, hogy jelölje melyik DH meséket látta gyermeke. A fiút nevelő szülők 9%-a nem adott következetes választ, a lányt nevelő szülőknek csak 2%-a volt

³ Tájékoztatóképpen ajánljuk a <https://www.disney--games.com/> oldalon található hatalmas játékkínálat megtekintését

következetlen. Ebből azt feltételezhetjük, hogy a fiú gyereket nevelő szülők bizonytalanabbak a Disney hercegnők és fiaik kapcsolatában, mint a lányt nevelő szülők.

Az életkor és a gyerekek által ismert DH mesék száma az elvégzett korreláció vizsgálat alapján szignifikáns összefüggést mutat ($N= 1281$, $p=.000$, Spearman $r=.353$). A 3 éves gyerekek közül, még viszonylag sokan (37,6%) nem láttak még DH mesét, vagy csak egyet esetleg kettőt ismernek (12%-11,2%). Ez az arány még a 4 évesek körében is hasonlóan alakul. Az öt évesek körében, azonban már jóval kevesebben (12%) vannak azok, akik nem ismernek DH mesét. A 6-7-8 éves gyerekek pedig jellemzően 7-9 DH mesét is ismernek, szüleik szerint (ld. 3. Melléklet 3.6.1.4.).

A szülők válaszai alapján a gyermekek körében a Disney hercegnős mesék közül a legismertebbek közé tartozik a Jégvarázs (77,6% említette), az Aranyhaj és a nagy gubanc (62%) és A kis hableány (49%). Ezek a mesék a lányok által legismertebb Disney hercegnős mesék is egyben (Jégvarázs-t 86,7%, Aranyhaj és a nagy gubanc-ot 71,9%, A kis hableány-t 61,7% említette). A fiúk a Jégvarázs (66,8%) és az Aranyhaj (50,2%) című mesét hasonlóan magas arányban látták, náluk azonban a harmadik legismertebbnek számító DH mese az Aladdin (47,3%). A többi DH mese népszerűségének eloszlását ld. 14. táblázat.

A gyerekek által látott Disney hercegnős mesék említésének gyakoriságából az is megállapítható, hogy a látott mesék többsége a középídős mesék közé tartozik (40,50%), míg a válaszok közel egy negyedében jelent meg klasszikus (22,64%), vagy modern (27,05%) DH mese (ld. 15. táblázat). A szülők átlagéletkorát figyelembe véve ezen nincs mit csodálkozni, hiszen maguk a szülők is a középídobé tartozó hercegnős meséket látták elsősorban gyerekként és saját meseélményeiket szívesen adták tovább gyerekeiknek.

Táblázat 14.

A Disney hercegnős mesék ismerete a gyerekek körében a szülők véleménye alapján

	Összes gyerek		Fiúk		Lányok	
	N	Látta	N	Látta	N	Látta
Jégvarázs	1269	985 (77,6%)	582	389 (66,8%)	685	594 (86,7%)
Aranyhaj és a nagy gubanc	1252	776 (62,0%)	570	286 (50,2%)	680	489 (71,9%)
A kis hableány	1243	609 (49,0%)	570	195 (34,2%)	671	414 (61,7%)
Aladdin	1244	606 (48,7%)	573	271 (47,3%)	669	334 (49,9%)
A szépség és a szörnyeteg	1245	603 (48,4%)	572	234 (40,9%)	671	368 (54,8%)
Hófehérke és a hét törpe	1254	572 (45,6%)	578	216 (37,4%)	674	356 (52,8%)
Hamupipóke	1245	568 (45,6%)	568	164 (28,9%)	675	403 (59,7%)
Vaiana (Moana)	1231	444 (36,1%)	564	172 (30,5%)	665	270 (40,6%)
Merida a bátor	1228	422 (34,4%)	563	158 (28,1%)	663	263 (39,7%)
Csipkerózsika	1233	409 (33,2%)	564	109 (19,3%)	667	300 (45,0%)
A hercegnő és a béka	1228	377 (30,7%)	564	124 (22,0%)	662	253 (38,2%)
Pocahontas	1224	237 (19,4%)	565	73 (12,9%)	657	164 (25,0%)
Mulan	1222	235 (19,2%)	564	75 (13,3%)	656	160 (24,4%)

Táblázat 15.

Melyik korszakba tartozó Disney hercegnős mesét látott már a szülő szerint gyermeke

Disney hercegnős mese	Mese említése (fő)	Disney hercegnő korszakok	Az említett mesék korszakonkénti aránya
Hófehérke és a hét törpe	572	Klasszikus	22,64%
Hamupipóke	568		
Csipkerózsika	409		
A kis hableány	609	Közép	40,50%
A szépség és a szörnyeteg	603		
Aladdin	606		
Pocahontas	237		
Mulan	235		
A hercegnő és a béka	377		
Aranyhaj és a nagy gubanc	776		
Merida a bátor	422	Modern	27,05%
Jégvarázs	985		
Vaiana (Moana)	444		
Összesen	6843		100%

Azoknak a szülőknek a válaszaik alapján (N=1106), akik szerint gyermekük valamelyik hercegnős mesét már látta, kimutatható, hogy a gyerekek több mint fele mind a 3 korszakból (klasszikus, közép és modern) látott már DH mesét (60,8%). Ugyanakkor szüleik szerint a vizsgált gyerekek 22,7%-a nem ismeri a klasszikus DH meséket, csak a közép időbe és modern korszakba tartozó hercegnős meséket látta. A gyerekek közül

kevesen ismernek csak modern hercegnős meséket (7,3%) és a legkevesebben azok vannak, akik klasszikus és a középidőbe tartozó hercegnőket ismernek, de nem látták a modern DH meséket (3,3%). A mintában azok a gyerekek vannak a legkevesebben, akik csak a közép szakaszba tartozó (2,3%) vagy csak klasszikus hercegnős mesét ismernek (1,5%) (ld. 3. Melléklet 3.6.1.5.). A válaszokból az is kiderült, hogy a gyerekek több mint fele mind a három DH generációból ismer mesét és a gyerekek csupán egy negyede az, aki csak a Közép, vagy Modern idő hercegnőinek meséjét ismeri. Az eredmények tükrében elmondható, hogy a DH mesét fogyasztó gyerekek többsége a mesék főhősein keresztül a nők társadalmi szerepének változatos reprezentációját ismerheti, a passzív elszenvadó Csipkerózsika típusú nőktől, a boldogság útját kereső Arielen át, a közösséget megmentő Vaiana/Moana-ig többféle nemi szerepmodellel találkoznak. Ugyanakkor a gyerekek több mint egy negyede nem ismeri a hagyományos nemi sztereotípiákat közvetítő korai Disney hercegnőket, hanem a közép és modern korszak Disney hercegnőin keresztül olyan női minőségeket lát, ahol a nő a hagyományos társadalmi nemi szerepekkel szemben, erős, határozott, cselekvőképes, függetlenségre vágyó személy, akinek célja saját boldogságának keresése, megtalálása.

A válaszok alapján a gyerekek többsége egy DH mesét nézett meg többször is (27,2%), a válaszok további eloszlását ld. 3. Melléklet 3.6.1.6.

A szülők válaszai alapján (N=981) a gyerekek körében a három legnépszerűbb többször látott DH mese a Jégvarázs (79,8%), az Aranyhaj és a nagy gubanc (51,4%) és a Vaiana/Moana (28,6%). A szülők szerint (N=386) a fiúk hasonló arányban ugyanezt a három mesét látták már többször (Jégvarázs (65,3%), Aranyhaj és a nagy gubanc (40,7%), Vaiana (Moana) (29%)). A lányokra vonatkozó szülői válaszok szerint (N=593) a lány gyerekek többsége a gyerekek és fiúk által többször látott mesékhez hasonlóan többször legtöbbször a Jégvarázs (89,2%) és az Aranyhaj és a nagy gubanc (58,3%) című mesét látta többször. A harmadig leggyakrabban többször megtekintettnek gondolt mese az előbbiektől eltérően a lányok körében A szépség és a szörnyeteg (29,7%). A többi mese eloszlását ld. 16. táblázat.

Táblázat 16.*A gyerekek által többször látott mesék eloszlása*

	Összes gyerek		Fiúk		Lányok	
	N	Többször látta	N	Többször látta	N	Többször látta
Jégvarázs	981	783 (79,8%)	386	252 (65,3%)	593	529 (89,2%)
Aranyhaj és a nagy gubanc		504 (51,4%)		157 (40,7%)		346 (58,3%)
Vaiana (Moana)		281 (28,6%)		112 (29,0%)		168 (28,3%)
A szépség és a szörnyeteg		271 (27,6%)		94 (24,4%)		176 (29,7%)
Hófehérke és a hét törpe		220 (22,4%)		82 (21,2%)		138 (23,3%)
Hamupipőke		220 (22,4%)		37 (9,6%)		182 (30,7%)
A kis hercegnő		218 (22,2%)		52 (13,5%)		166 (28,0%)
Aladdin		210 (21,4%)		107 (27,7%)		102 (17,2%)
Merida a bátor		177 (18,0%)		65 (16,8%)		111 (18,7%)
Csipkerózsika		139 (14,2%)		20 (5,2%)		119 (20,1%)
A hercegnő és a béka		117 (11,9%)		36 (9,3%)		81 (13,7%)
Mulan		96 (9,8%)		31 (8,0%)		65 (11,0%)
Pocahontas		77 (7,8%)		21 (5,4%)		56 (9,4%)

A szülők véleménye szerint (N=1138) a gyerekek többsége a Jégvarázs című mesét látta utoljára (46,5%) ami a kutatás lefolytatásakor a legfrissebb Disney mesefilm volt. Az adatok feldolgozása során a Jégvarázs című mesét és a Jégvarázs II-t nem kezeltük külön mesként, mert mindkét mesében ugyan azok a Disney hercegnők jelennek meg. A legkevesebben azok voltak, akik szerint gyermekük a Mulán című mesét nézte legutoljára (0,7%). A válaszok eloszlását ld. 3. Melléklet 3.6.1.7. ábra.

A gyerekek által utoljára látott Disney hercegnős mesét a szülők bevallása szerint (N=1151) a gyerekek többsége nem egyedül, hanem a szülővel közösen nézte (81,8%) és kevesen voltak azok a gyerekek, akik nem a szülővel együtt nézték az utoljára látott Disney hercegnős mesét (18,2%).

6.6.2. Gyerekek kedvenc Disney hercegnő karakterei

A szülők válasza alapján (N=1280) közel ugyanannyi gyereknek van kedvenc Disney hercegnője (45,6%), mint ahány gyereknek nincs kedvenc DH karaktere (46,8%), kevés szülő pedig nem tudja, hogy van e-kedvence gyermekének (7,6%).

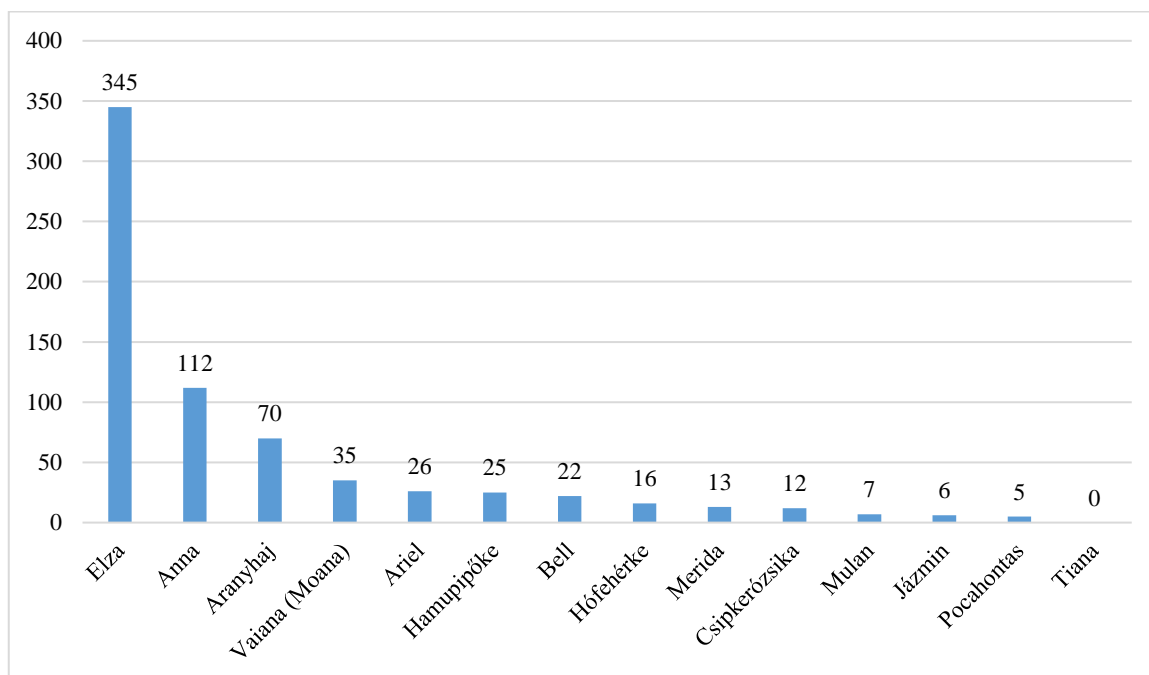
Az elvégzett keresztábra elemzés alapján a gyerekek neme szignifikáns összefüggést mutat azzal, hogy van-e kedvenc Disney hercegnőjük ($p=0,000$, Cramer's

$V=.585$). A szülők szerint jellemzően a lány gyerekeknek van kedvenc Disney hercegnőjük (72,3%), a fiúk többségének (76%) pedig nincs (ld. 3. Melléklet 3.6.2.1.). Mivel a kutatásban a szülők válasza alapján kapunk erre a kérdésre is választ, ezért könnyen lehet, hogy valójában a fiúknak is van kedvence, de a válaszadó szülők a nemi sztereotípiáknak megfelelően ezt nem feltételezik. Ennek ellenőrzésére Mann-Whitney próbával hasonlítottuk össze azoknak a szülőknek a globális nemi szerep értelmezését (hagyományos-modern), akik szerint fiú gyermeküknek van kedvenc DH karaktere, és akik szerint nincs. A statisztikai vizsgálat szerint nincs összefüggés a szülő globális nemi szerep viszonyulása és a fiúk DH preferenciáira vonatkozó válaszok között.

Kíváncsiak voltunk arra is, hogy azok a szülők, akik szerint van gyermeküknek kedvenc DH-jük ($N= 584$) melyik DH-t gondolják a gyerekek kedvencének. A nyílt kérdésre adott válaszok ($N=561$) közül 539 elemezhető válaszban 694 alkalommal említettek a szülők gyermekük kedvenceként Disney hercegnőt. A szülők többsége (79,4%) egy Disney hercegnőt nevezett meg válaszában. A válaszok kicsivel több, mint egy negyedében (20,6%) pedig 2 vagy maximum 6 Disney hercegnőt soroltak fel. Az eredmények alapján 2019-ben, az általunk vizsgált óvodáskorú gyermekek kedvencei Elza (64%), Anna (20,8%) és Aranyhaj (13%) (ld. 12. ábra). Elza és Anna elsőségét a Jégvarázs 1. és 2. mesék újdonsága egyértelműen magyarázza, Aranyhaj népszerűségét azonban mindenképpen érdemes lenne további kutatással vizsgálni, feltárva az esetleges életkorhoz vagy kultúrához kötődő mediáló tényezőket (Cordwell, 2016).

Ábra 12.

A gyerekek kedvenc hercegnői a szülői válaszok alapján

A lányok és fiúk három leginkább kedvencnek gondolt Disney hercegnője hasonlóan alakult. A szülők szerint a fiú és lány gyermekek közös kedvencének számít Elza (F:47,9%, L:66,7%) és Anna hercegnő (F:17,8%, L:21,1%). A harmadik legkedveltebbnek gondolt hercegnő személye azonban eltér a fiúknál és a lányoknál. A szülők a fiúk körében népszerű kedvencnek gondolják Vaiana/Moana-t (17,8%), a lányok körében viszont a harmadik legkedveltebbnek gondolt hercegnő Aranyhaj (13,3%). A kedvencnek gondolt hercegnők említésének gyakoriságát ld. 17. táblázat.

A 17. táblázat azt is jól szemlélteti, hogy a gyerekek kedvenc Disney hercegnői jellemzően a modern hercegnők közé tartoznak (72,8%), ennél kevesebb a középidőbe tartozó kedvenc hercegnők említése (19,6%) és a legkevesebb kedvenc hercegnő tartozik a korai DH-k közé (7,6%). A kedvencnek gondolt modern DH-k említésének száma között nincs szignifikáns eltérés a százalékos arányban a fiúk (70,5%) és lányok (73,1%) között, de a középidős hercegnők több fiúnak (26,1%), mint lánynak (18,7%), a korai hercegnők viszont több lánynak (8,3%), mint fiúnak (3,4%) a kedvencei, szüleik véleménye alapján.

Táblázat 17.

A szülők által gyermekük kedvencének gondolt Disney hercegnő említésének gyakorisága

	Hány fiú gyerek kedvence? (N=73)	Hány lány gyerek kedvence? (N=465)	Összesen hány gyerek kedvence? (N=539)
Hófehérke	3 (4,1%)	13 (2,8%)	16 (3%)
Hamupipőke	0	25 (5,4%)	25 (4,6%)
Csipkerózsika	0	12 (2,6%)	12 (2,2%)
<i>Összesen klasszikus/korai hercegnő említése</i>	<i>3 (3,4%)</i>	<i>50 (8,3%)</i>	<i>53 (7,6%)</i>
Ariel	6 (8,2%)	20 (4,3%)	26 (4,8%)
Belle	4 (5,5%)	18 (3,9%)	22 (4,1%)
Jázmin	1 (1,4%)	5 (1,1%)	6 (1,1%)
Pocahontas	2 (2,7%)	3 (0,6%)	5 (0,9%)
Mulan	2 (2,7%)	5 (1,1%)	7 (1,3%)
Tiana	0	0	0
Aranyhaj	8 (11%)	62 (13,3%)	70 (13%)
<i>Összesen középidős hercegnő említése</i>	<i>23 (26,1%)</i>	<i>113 (18,7%)</i>	<i>136 (19,6%)</i>
Merida	1 (1,4%)	12 (2,6%)	13 (2,4%)
Anna	13 (17,8%)	98 (21,1%)	112 (20,8 %)
Elza	35 (47,9%)	310 (66,7%)	345 (64%)
Vaiana (Moana)	13 (17,8%)	22 (4,7%)	35 (6,5%)
<i>Összesen modern hercegnő említése</i>	<i>62 (70,5%)</i>	<i>442 (73,1%)</i>	<i>505 (72,8%)</i>
Összes hercegnőemlítés	88	605	694

A szülők válaszai alapján, az elvégzett keresztábra vizsgálatok eredményei szerint szignifikáns összefüggés van a gyerekek neme és a kedvencként megnevezett Disney hercegnők között (N=538), Hamupipőke ($p=.042$, Cramer's $V=.087$) (ld. 3. Melléklet 3.6.2.2.1.), Elza ($p=.002$, Cramer's $V=.134$) (ld. 3. Melléklet 3.6.2.2.2.) és Vaina/Moana ($p=.000$, Cramer's $V=.182$) esetében (ld. 3. Melléklet 3.6.2.2.3.), ugyanakkor az összefüggés hatáserőssége mind a három hercegnő esetében nagyon gyenge. A feltárt, tendencia szintű eredmények alapján a megkérdezett szülők lány gyermekei jobban kedvelik Hamupipőkét (5,4%) és Elzát (66,7%), mint a fiúk (0% és 47,9%). Vaiana/Moana hercegnőt pedig több fiú, mint lány gyermek kedvenceként nevezték meg a szülők (F:17,8%, L:4,7%). A többi hercegnő esetén nincs szignifikáns összefüggés a gyerekek neme és a kedveltség között (ld. 3. Melléklet 3.6.2.2.4.).

A gyerekek elsőként említett kedvencnek gondolt Disney hercegnője jellemzően a modern hercegnők csoportjába tartozik (73,8%), ennél kevesebben írtak középidőbe tartozó DH-t (18,6%) és a válaszok kevesebb, mint tizedében jelenik meg első helyen korai DH (7,6%). Mindezek az eredmények az un. újdonsági hatással is magyarázhatók,

ami miatt jobban hozzáférhető a memóriában a friss élmények, ezért a szülőknek leggyorsabban a legfrissebben látott mese jutott eszébe, mint a gyermek kedvenc meséje.

A szülők által gyermekük kedvenceként felsorolt hercegnők közül az első helyen legnagyobb gyakorisággal Elza szerepel (55,5%), őt követi Anna (12,4%), és Aranyhaj (9,6%). Mivel Elza és Anna a vizsgálat időpontjában a legfrissebb Disney mesefilm hősnői, ezért érdemes az utánuk következő népszerű hercegnők sorrendjét jobban figyelembe venni, mert az jobban tükrözheti az újdonságon túlmutató kedveltséget is. A lányok esetében így az őket követő legnépszerűbb DH-k sorrendje: 1. Aranyhaj (13,3%), 2. Hamupipőke (5,4%), 3. Vaiana/Moana (4,7%). A fiúk esetében a Jégvarázs hercegnőit követő sorrend: 1. Vaiana/Moana (17,8%), 2. Aranyhaj (11%), 3. Ariel (8,2%). A nemi különbség leginkább a modern maori hercegnő, Vaiana/Moana népszerűségében érhető tetten, aki a fiúk egyértelmű favoritja, míg a kedvencsel rendelkező lányok közül negyedannyian választották őt, szüleik véleménye szerint.

Az elvégzett keresztábravizsgálatok alapján a kedvencként megnevezett hercegnők mindegyike (kivéve Tiana) esetében szignifikáns összefüggést találtunk azzal, hogy a gyerekek többször látták-e az adott hercegnő meséjét (ld. 18. táblázat) (ld. 3. Melléklet 3.6.2.3.).

Táblázat 18.*A gyerekek kedvenc Disney hercegnői és a történetek ismételt megtekintésének kapcsolata*

Kedvenc Disney hercegnő	Az összefüggés vizsgálat eredményei	Azok, akik többször látták, azok közül hány gyerek a kedvence?	Azok közül, akiknek kedvence, hány látta többször?
Hófehérke	p=.000, Cramer's V=.266	12 (10,2%)	12 (92,3%)
Hamupipőke	p=.000, Cramer's V=.314	23 (14,6%)	23 (95,8%)
Csipkerózsika	p=.000, Cramer's V=.161	7 (6,8%)	7 (63,6%)
Ariel	p=.000, Cramer's V=.293	22 (14,7%)	22 (88%)
Belle	p=.000, Cramer's V=.218	18(10,5%)	18 (81,8%)
Jázmin	p=.001, Cramer's V=.143	4 (3,7%)	4 (80%)
Pocahontas	p=.000, Cramer's V=.278	5 (8,6%)	5 (100%)
Mulan	p=.000, Cramer's V=.312	7 (10,9%)	7 (100%)
Aranyhaj	p=.000, Cramer's V=.243	63 (20,4%)	63 (90%)
Merida	p=.000, Cramer's V=.284	12 (11,2%)	12 (92,3%)
Anna	p=.024, Cramer's V=.100	100 (21,5%)	100 (96,2%)
Elza	p=.000, Cramer's V=.298	318 (68,4%)	318 (97%)
Vaiana (Moana)	p=.000, Cramer's V=.378	33 (21,3%)	33 (94,3%)

Az eredményekből jól látszik, hogy a gyerekek a kedvenc Disney hercegnőik történeteit jellemzően többször is látták (63,6%-100%). A többször megnézett DH mesék hercegnői azonban jellemzően csak alacsony arányban (max 21,5%) lesznek a gyerekek kedvencei is egyben, kivételt képez a Jégvarázs című mese, ahol azok a gyerekek, akik többször látták ezt a mesét, viszonylag magas arányban (68,4%) választják Elzát kedvenc Disney hercegnőnek, a szülők szerint. Ugyanakkor ennek az eredménynek az értelmezésekor, a Jégvarázs mesék és hősnők esetén a fentebb említett újdonsági hatást figyelembe kell vennünk, mivel a vizsgálat időpontjában ez volt a legfrissebb DH mesefilm.

Szignifikáns összefüggést találtunk a legtöbb kedvencként megnevezett DH és az utoljára látott mese között is sok DH esetében, kivéve Csipkerózsika, Ariel, Jázmin, Tiana és Merida (ld. 19. táblázat) (ld. 3. Melléklet 3.6.2.4.). A szignifikáns összefüggések vizsgálata során azt látjuk, hogy a gyerekek kedvencét hat DH esetében (Hófehérke, Hamupipőke, Mulan, Aranyhaj, Elza, Vaiana/Moana) az utoljára látott meséből neveztek meg a szülők, és csak három DH esetében (Belle, Pocahontas, Anna) igaz, hogy a szülők szerint gyermekeik kedvenc hercegnőjüket látták utoljára (max. 70,6%, min. 27,3%). Ez az eredmény feltehetőleg az újdonsági hatás működését valószínűsíti, ami az ismétléssel együtt összefügghet azzal, hogy a szülők melyik DH karaktert gondolják gyermekeik kedvencének – azt, akit már többször látott és/vagy azt, akit utoljára látott a gyermek.

Táblázat 19.*A gyerekek kedvenc Disney hercegnői és az utoljára látott történetek kapcsolata*

Kedvenc Disney hercegnő	Az összefüggésvizsgálat eredményei	Azok, akik utoljára látták, azok közül hány gyereknek kedvence?	Azok, akiknek kedvence, hány gyerek látta ezt a mesét utoljára?
Hófehérke	p=.000, Cramer's v=.515	7 (53,8%)	7 (46,7%)
Hamupipóke	p=.000, Cramer's v=.289	4 (30,8%)	4 (16,7%)
Belle	p=.000, Cramer's V=.396	6 (21,4%)	6 (27,3%)
Pocahontas	p=.000, Cramer's v=.318	2 (25%)	2 (40%)
Mulan	p=.001, Cramer's v=.256	1 (33,3%)	1 (14,3%)
Aranyhaj	p=.000, Cramer's v=.273	17 (32,1%)	17 (24,6%)
Anna	p=.049, Cramer's v=.205	77 (26,4%)	77 (70,6%)
Elza	p=.000, Cramer's v=.320	220 (75,3%)	220 (64,5%)
Vaiana (Moana)	p=.000, Cramer's v=.319	10 (33,3%)	10 (28,6%)

Az elvégzett Chi-négyzet próbák alapján nincs összefüggés a szülő neme (ld. 3. Melléklet 3.6.2.5.1.), iskolai végzettsége (ld. 3. Melléklet 3.6.2.5.2.), lakóhelye (ld. 3. Melléklet 3.6.2.5.3.) és életkori csoportja alapján (ld. 3. Melléklet 3.6.2.5.4.) sem azzal, hogy melyik Disney hercegnőt gondolja gyermeke kedvencének, sem pedig azzal, hogy melyik generációba tartozó hercegnőt gondolja elsőként gyermeke kedvencének (ld. 3. Melléklet 3.6.2.6.).

A hercegnők tettenérése a gyerekek viselkedésében

Azoknak a szülőknek, akiknek gyereke látott már DH mesét (N=1033) majdnem fele (46,91%) vett már észre gyereke viselkedésében olyan jellegzetességet, amit gyermeke vélhetően valamelyik Disney hercegnőtől sajátított el.

Az elvégzett keresztábra vizsgálat szerint (N=1028) a gyerekek feltehetőleg Disney hercegnőktől származó viselkedése szignifikáns kapcsolatban van azzal, hogy a gyerekeknek van-e kedvenc DH karaktere (p=.000, Cramer's V=.445). Azoknak a gyerekek a viselkedésében, akiknek van kedvenc Disney hercegnő karaktere jellemzően (78,7%) megfigyeltek már a szülők feltehetőleg Disney hercegnőtől származó viselkedést (ld. 3. Melléklet 3.6.3.1.).

A szülők szerint (N=1033) megfigyelt és feltehetőleg Disney hercegnőktől származtatható viselkedés és a gyerekek neme között az elvégzett keresztábra vizsgálat alapján szignifikáns összefüggés van (p=.000, Cramer's V=.356). Várakozásainkkal összhangban az eredmények azt mutatják, hogy a gyerekek közül inkább a lányok

(77,7%), mint a fiúk (22,1%) viselkedésében tapasztaltak a szülők feltehetőleg Disney hercegnőktől tanult viselkedést (ld. 3. Melléklet 3.6.3.2.).

Az elvégzett keresztábra elemzés alapján nincs szignifikáns összefüggés a gyerekek életkora és a „hercegnős” viselkedés utánzásának valószínűsége között (ld. 3. Melléklet 3.6.3.3.). A kérdésre válaszoló szülők (N=409) tapasztalata alapján, a viselkedés utánzása leggyakrabban a DH meséből származó dal éneklésére (71,6%), kevésbé gyakran a hercegnő táncmozdulataira (37,6%), vagy egyéb mozdulatokra (22,5%) irányul, és csak ritkán (7,3%) jelenti a kedvenc hercegnő mondatainak ismétlését. Hasonlóan kevesen számoltak be arról, hogy gyermekük a Disney hercegnő küllemét, vagy a karakter jellemvonásait (kedves, szorgos, természet szerető), érzelmi állapotát, hangszínét, mimikáját, vagy a teljes történetet próbálta utánozni (ld. 3. Melléklet. 3.6.3.4.).

6.6.3. A gyermekek kedvenc Disney hercegnői és a gyermekek nemi szerep tulajdonságai és a gyermekek felé támasztott érték-alapú elvárások kapcsolata

A kérdőíves adatgyűjtés megkezdésekor a legfrissebb DH mese a Jégvarázs volt, annak második részét (Jégvarázs II.) pedig a vizsgálat ideje alatt kezdték játszani a mozikban. Feltehetőleg a friss filmélmény és a filmre épülő reklámkampány aktualitása miatt lettek a Jégvarázs mesék főszereplői, Anna és Elza, a gyerekek leggyakoribb kedvencei, és nem a karakterek egyénisége miatt, ezért minden velük kapcsolatos összefüggést óvatosan kell értelmezni. A korábbi mesehősök velük ellentétben nem olyan frissek és így jobban valószínűsíthetjük, hogy ők valamiért tényleg fontosak lehetnek a gyerekeknek. Ezért a kedvenc DH és gyerekek személyisége közti összefüggésvizsgálatok elemzése során az Annára és Elzára vonatkozó eredményeket bemutatjuk, de részletesen nem elemezzük.

Lányokra vonatkozó eredmények

A lány gyerekek *tulajdonságai* és a kedvencüknek gondolt Disney hercegnők között egy esetben találtunk összefüggést. A Mann-Whitney próba alapján, azok a szülők, akik szerint kislányuk kedvence *Anna*, kevésbé jellemezték gyermeküket az általunk „Mulan”-nak nevezett tulajdonságfaktorról (sportos, bátor és gondoskodó), mint azok, akik szerint gyermeküknek Anna nem kedvence ($p=,009$, $U=13526,500$, $Z=-2,612$) ($\eta^2=0,015$ $d=0,249$) (ld 3. Melléklet 3.6.4.1.).

A szülők lány gyermekeik felé támasztott *érték-alapú elvárás faktorai* három esetben mutatnak összefüggést a lányok kedvencnek gondolt Disney hercegnőivel (ld. 20. táblázat). Azok a szülők, akik szerint lány gyermekük kedvence *Csipkerózsika*, a gyerekektől elvárt értékek közül a *hagyománytisztelő-becsületes* faktorba tartozó értékeket fontosabbnak tartották, mint azok a szülők, akik szerint lány gyermeküknek nem kedvence *Csipkerózsika* ($p=.009$, $U=.1154,000$, $Z=-2,606$) ($\eta^2=0.017$, $d=0.263$). Ehhez hasonlóan, azok a szülők, akik szerint lány gyermekük kedvence *Hófehérke*, a gyerekektől elvárt értékek közül a *szófogadást* fontosabbnak tartották, mint azok a szülők, akik szerint kislányuknak nem kedvence *Hófehérke* ($p=.005$, $U=.1221,000$, $Z=-2,806$) ($\eta^2=0.020$, $d=0.283$). Végül azok a szülők, akik szerint lányuk kedvence *Belle* (A szépség és a szörnyeteg főhősnője), a gyerekektől elvárt értékek közül a *bátor, bevállalós, újító* faktorba tartozó értékeket kevésbé tartották fontosnak, mint azok a szülők, akik szerint lány gyermeküknek nem kedvence *Belle* ($p=.012$, $U=1639,000$, $Z=-2,501$) ($\eta^2=0.016$, $d=0.252$) (ld 3. Melléklet 3.6.4.2.). Az összefüggésvizsgálatok hatás erőssége minden szignifikáns összefüggés esetében gyenge.

Táblázat 20.

A lány gyerekek érték-alapú elvárásfaktorai és a kedvencüknek gondolt Disney hercegnők közötti összefüggések

Kedvenc Disney hercegnő	A szülők gyermekkel szemben megfogalmazott érték-alapú elvárás-faktorai		
	Hagyománytisztelő, becsületes	Szófogadó	Bátor, bevállalós, újító
Hófehérke		$p=.005$, $U=.1221,000$, $Z=-2,806$	
Csipkerózsika	$p=.009$, $U=.1154,000$, $Z=-2,606$		
Belle			$p=.012$, $U=1639,000$, $Z=-2,501$

Fiúkra vonatkozó eredmények

A fiúk adatait a kevés kedvencként megnevezett hercegnő miatt csak nagyon óvatosan tudjuk értékelni.

A fiú gyerekek *tulajdonságai* és a kedvencüknek gondolt Disney hercegnők között három esetben találtunk összefüggést a Mann-Whitney próbával (ld. 21. táblázat).

Az *irányító, határozott, domináns* tulajdonságfaktor (Vaiana/Moana) magasabb értékeivel jellemezték a szülők, azokat a fiúkat, akiknek *Mulan* ($p=.048$, $U=12,000$, $Z=-1,974$) ($\eta^2=0.056$, $d=0.486$), vagy *Elza* ($p=.030$, $U=426,000$, $Z=-2,171$) ($\eta^2=0.067$,

d=0.537) a kedvencük, míg az *Arielt* kedvelő fiúkra kevésbé voltak jellemzőek a maori hercegnő maszkulin vonásai ($p < .005$, $U=59,000$, $Z=-2,790$) ($\eta^2=0.111$, $d=0.708$) (ld 3. Melléklet 3.6.4.3.). A hatásérősségek ezekben az esetekben magasabbak, az Ariel kedveléssel összefüggésben a legerősebb.

Táblázat 21.

A fiú gyerekek tulajdonságai és a kedvencüknek gondolt Disney hercegnők közötti összefüggések

Kedvenc Disney hercegnő	A gyermek jellemzésére használt tulajdonságfaktorok
	Vaina (Moana)
Ariel	$p=.005$, $U=59,000$, $Z=-2,790$
Mulan	$p=.048$, $U=12,000$, $Z=-1,974$
Elza	$p=.030$, $U=426,000$, $Z=-2,171$

A fiúk és kedvenc Disney hercegnők tekintetében elmondható, hogy minden szignifikáns összefüggés esetén a kedvenc hercegnő vonásai egybehangzóak a fiúk szülők által adott jellemvonásaival. Ugyanakkor a szülők fiú gyermekeik felé támasztott *érték-alapú elvárásai* egy esetben mutattak összefüggést a fiúk kedvencnek gondolt Disney hercegnőivel. A Mann-Whitney próba alapján, azok a szülők, akik szerint fiú gyermekük kedvence *Anna*, a gyerekektől elvárt értékek közül a *szófogadást* kevésbé tartották fontosnak, mint azok a szülők, akik szerint kisfiuknak nem kedvence *Anna* ($p=.015$, $U=.170,000$, $Z=-2,443$) ($\eta^2=0.093$, $d=0.641$) (ld 3. Melléklet 3.6.4.4.).

A kedvenc hercegnők és a gyermekek jellemzői, valamint a velük szemben támasztott érték-alapú elvárások feltárt összefüggéseit a 22. táblázatban foglaltuk össze.

Táblázat 22.

A gyerekek szülők által tulajdonított jellemzői, a szülők velük szemben támasztott érték-alapú elvárásfaktorai és a kedvencüknek gondolt Disney hercegnők közötti összefüggések, és azok iránya ($p < 0,05$)

	Kedvenc Disney hercegnő	A gyerekeket jellemző tulajdonság faktorok	A gyerekek felé támasztott érték alapú elvárás faktorok
Fiúk	Ariel	NEGATÍV: irányító, határozott, domináns karaktervonások.	
	Mulan	POZITÍV: irányító, határozott, domináns karaktervonások.	
	Elza	POZITÍV: irányító, határozott, domináns karaktervonások.	
	Anna		NEGATÍV: szófogadás
Lányok	Anna	NEGATÍV: irányító, határozott, domináns karaktervonások.	
	Csipkerózsika		POZITÍV hagyománytisztelő-becsületes faktorba tartozó értékek
	Hófehérke		POZITÍV: szófogadás
	Belle		NEGATÍV: bátor, bevállalós-újító faktorba tartozó értékek

A 22. táblázatban látható, hogy a szülők válaszai alapján az óvodáskorú fiúk és lányok Disney Hercegnők iránti preferenciái eltérő módon függenek össze, a gyermekek szülők által észlelt tulajdonságaival és a szülők feléjük közvetített érték-alapú elvárásaival. A fiúk esetén a gyermekek jellemvonásai mutattak gyenge, de szignifikáns összefüggést a hercegnő preferenciákkal, kiemelve és összefüggésbe hozva két egymással nagyon eltérő karakterű hercegnőt (Ariel és Mulan) és illeszkedő karaktert (irányító, határozott, domináns). A lányok esetén ugyanakkor nem az észlelt jellemvonások, hanem a szülők által preferált értékek mutattak szintén gyenge, de szignifikáns összefüggést a kedvenc hercegnőkkel, akik viszont inkább hasonlóak, mint eltérők egymástól (Hófehérke, Csipkerózsika és Belle), így a hozzájuk kapcsolódó értékek is a hagyományos nőiséget képviselik. Feminista értelmezésben azt mondhatjuk, hogy a fiúk saját személyiségük jogán, míg a lányok a szülők elvárásain keresztül jelennek meg az eredményekben, így rekonstruálva a hagyományos nemi sztereotípiákat.

6.7. A szülők kapcsolata a Disney hercegnős mesékkel

6.7.1. A Disney hercegnők ismerete és megítélése a szülők körében

A szülők (N=1301) többsége látott már Disney hercegnős mesét (97,2%) és nagyon kevesen voltak azok, akik nem láttak (2,4%), vagy nem tudják (0,4%), hogy láttak-e. Az elvégzett keresztábravizsgálat alapján nincs szignifikáns összefüggés a szülő neme és aközött, hogy látott-e már DH mesét (ld. 3. Melléklet. 3.7.1.).

Kíváncsiak voltunk, hogy vajon a szakirodalomban leírt, a DH-ket érintő karakterfejlődés tetten érhető-e a szülők véleményében, azaz különbözőnek látják-e a klasszikus, középidős és modern hercegnőket. A válaszadók (N=1277) közel ugyanannyian gondolják úgy, hogy a régi és az új DH karakterek között nagy különbség van (47,7%), mint azt, hogy a Disney hercegnők alapvetően hasonlóak, csak apró részletekben különböznek (41,6%). A válaszadók közül kevesen mondták, hogy nem tudják eldönteni, vagy nem ismerik a Disney hercegnőket (8,1%), és még ennél is kevesebben voltak, akik szerint a Disney hercegnők mind ugyanolyanok (2,6%).

A Disney hercegnők személyiségének általános megítélése

A szülők Disney hercegnőkről általánosságban alkotott véleményét a gyerekek személyiségének jellemzéséhez is használt tulajdonságlista mentén mértük. A szülőknek itt is egy ötfokú skálán kellett jelezniük, hogy mennyire értenek egyet a felsorolt jellemzőkkel akkor, ha a Disney hercegnőket kell ezek segítségével megítélniük.

A válaszok értelmezéséhez három faktoros faktoranalízist futtatunk le. A szülői válaszok alapján az itemek három faktorba rendezése a variancia 73,96%-át magyarázzák (ld. 3. Melléklet 3.7.2.). A feltárt értékdimenziók a szülők véleménye alapján három, a Disney hercegnőkre jellemző nőképet határoz meg. Az első faktorba hagyományosan nőiesnek tarott jellemzők (érzékeny, gyengéd, érzékeny mások szükségleteire, gondoskodó) és maskulin tulajdonságok (határozott, bátor) vegyesen tartoznak, ezért ezt a faktort “Androgün nőkép”-nek neveztük el. A második faktorba legnagyobb faktorsúllyal feminin tulajdonságok szerepelnek (alárendelt/alázatos, félénk) tartozik, ezért azt “Feminin nőkép”-nek neveztük el. A harmadik faktorba rendeződő, sztereotipikusan férfiakkhoz kapcsolt tulajdonságok (irányító, sportos, határozott) mentén az utolsó faktort “Maskulin nőkép”-nek neveztük el (ld. 23. táblázat).

Táblázat 23.

A Disney hercegnők jellemzésére vonatkozó tulajdonságlista 3 faktoros főkomponens analízise

Rotált Komponens Matrix^a			
	Komponensek		
	Androgün nőkép	Feminin nőkép	Maszkulin nőkép
Bátrak	,844	,071	,366
Érzékenyek	,815	,362	,109
Gyengédek	,772	,392	,139
Határozottak	,741	-,026	,471
Érzékenyek mások szükségleteire, gondoskodók	,630	,379	,195
Félénkek	,160	,807	,263
Alárendeltek, alázatosak	,225	,791	,012
Sportosak	,145	,236	,833
Irányítók	,381	,060	,731
Extraction Method: Principal Component Analysis.			
Rotation Method: Varimax with Kaiser Normalization.			
a. Rotation converged in 7 iterations.			

A Mann-Whitney próba alapján szignifikáns összefüggést találtunk a szülők iskolai végzettsége és az „Androgün nőkép” ($p=.002$, Mann-Whitney $U=168683,000$, $Z=-3,111$) ($\eta^2=0.008$, $d=0.178$) valamint a „Feminin nőkép” ($p=.000$, Mann-Whitney $U=148841,000$, $Z=-6,308$) ($\eta^2=0.032$, $d=0,366$) elnevezésű faktorok esetében (ld. 3. Melléklet.3.7.2.1.). A magasabb végzettséggel rendelkező szülők inkább jellemezték az „Androgün nőkép” elnevezésű faktor tulajdonságaival a hercegnőket, mint az alacsonyabb iskolai végzettségű szülők. A „Feminin nőkép”-hez tartozó félénk, alárendelt, alázatos tulajdonságokat pedig az átlagnál jellemzőbbnek tartották az alacsonyabb végzettségű, legfeljebb érettségivel rendelkező szülők.

Korrelációvizsgálattal arra is kerestük a választ, hogy a szülő életkora összefügg-e a Disney hercegnők megítélésével. Az eredmények alapján a szülők életkora a „Feminin nőkép”-be rendeződő tulajdonságokat (félénk, alárendelt, alázatos) tömörítő faktorról mutat gyenge, szignifikáns, negatív irányú korrelációt ($p=0,000$, Spearman $r=-.116$), azaz minél fiatalabb a vizsgált szülő, annál inkább félénknek, alárendelőnek látja a Disney hercegnőket (ld. 3. Melléklet 3.7.2.2.). Ezzel összefüggésben említhetjük meg a korábban feltárt szintén gyenge, de azonos, negatív irányú összefüggést az életkor és a szexizmus faktorok között, amit a fiatalabb szülők alacsonyabb iskolázottságával hoztunk összefüggésbe. A fiatalabb szülők arra vonatkozó tendenciája, hogy a DH-ke-

hagyományosabb, feminin nőként értelmezzék, ne legyenek érzékenyek a modern hercegnők jellemének összetettségére, szintén értelmezhető az alacsonyabb iskolázottsághoz kapcsolódó leegyszerűsítő látásmód és sztereotípiakitettség összefüggésében (Matthews & Power, 2002).

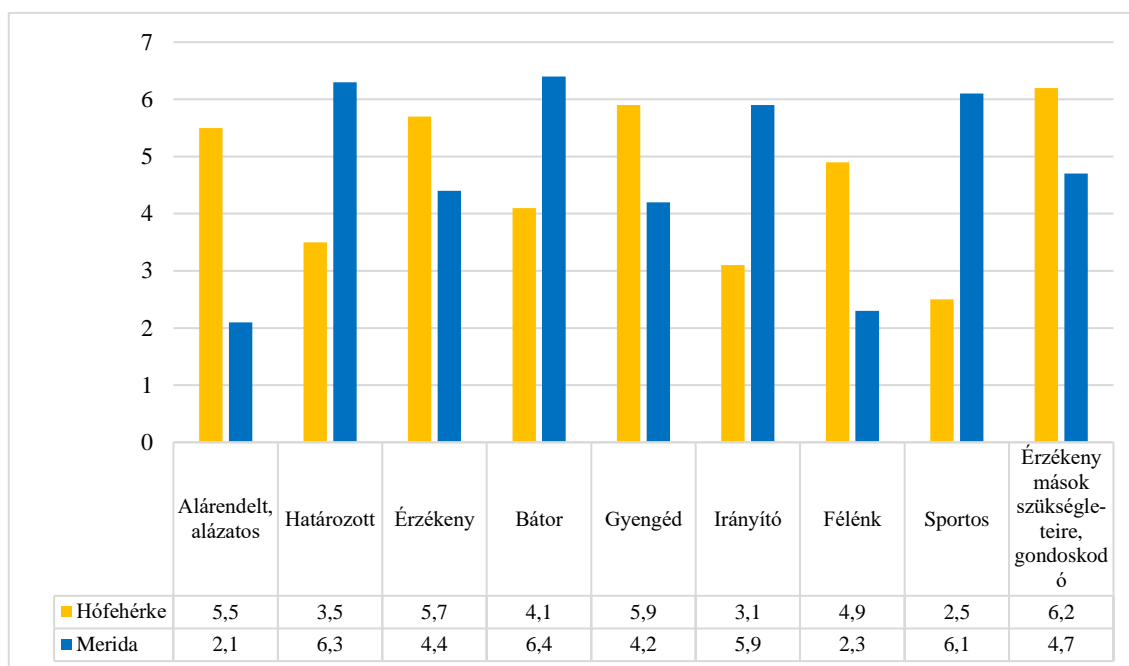
Ugyanakkor ennek a magyarázatnak némileg ellentmond, hogy a statisztikai elemzés ezen a mintán nem talált összefüggést a globális nemi szerep értelmezés (hagyományos vs. modern nemi szerep felfogással való azonosulás) és a szülők által a Disney hercegnőknek ítélt tulajdonságfaktorok között (ld. 3. Melléklet. 3.7.2.3.). Az ellentmondás feloldása további, esetlegesen kvalitatív jellegű vizsgálatot igényel.

Egy korai és modern hercegnő személyiségvonásainak megítélése a szülők szerint

A *Hófehérke és a hét törpe* című mesét a válaszadók (N= 1270) többsége látta (90,9%) és kevesen vannak, akik nem látták (9,1%). A *Merida a bátor* című mesét a válaszadók (N= 1286) majdnem fele látta már (45,1%) és ennél valamivel többen nem látták (54,9%). Azok a szülők közül, akik mind két mesét látták, összesen (N=545) 524 szülő jellemezte mind két hercegnőt a korábban már bemutatott, gyerekek jellemzésére is használt tulajdonságlista mentén. A szülőknek itt is egy ötfokú skálán kellett jelezniük, hogy mennyire értenek egyet a felsorolt jellemzőkkel akkor, ha Hófehérkét, vagy Meridát kell ezek segítségével megítélniük.

A szülők *Hófehérkére* jellemzőbbnek gondolták az Alárendelt, alázatos, Érzékeny, Gyengéd, Félénk, Érzékeny mások szükségleteire, gondoskodó tulajdonságokat. Meridát pedig inkább jellemezték a Határozott, Bátor, Irányító és Sportos tulajdonságok mentén. Amennyiben a kétdimenziós elemzésen túl lépünk, úgy azt is látjuk, hogy az átlagokban a legkisebb különbségek az Érzékeny, és az Érzékeny mások szükségleteire, gondoskodó kategóriákban figyelhető meg, amely mindkét karakterre középértéken túl jellemző a szülők szerint (ld. 13. ábra).

Ábra 13.
Hófehérke és Merida tulajdonságlistájának átlaga

A szülők által adott jellemzés eredménye összhangban a nemi szerepekre koncentráció tartomelemzésekkel megerősíti, hogy egy a korai időben született DH, pl.: Hófehérke jellemzően sztereotíp női minőségeket képvisel (England et al., 2011). Ezzel szemben egy modern korszakba tartozó hercegnő, pl.: Merida jellemzően olyan minőségeket jelenít meg, amik a nők erejét, hatékonyságát fejezik ki (Sumana, 2022). Ezen kívül az eredmények azt is tükrözhetik, hogy a Disney hercegnőkre jellemző (általában feminin vonásként azonosított) érzékenység, másokról való gondoskodás időben is változatlanul jellemző hercegnő minőségnek tekinthető. Ezen kívül azt is érdemes kiemelni, hogy a szülők a tudományos eredményekkel összhangban érzékelik és ki is fejezik a DH különbözőségeit, ami túlmutat a DH-k és általában a női minőség általánosításán.

Megvizsgáltuk azt is, hogy a megadott tulajdonság listák mentén másként jellemzik-e azok a szülők a hercegnőket, akiknek az adott hercegnő kedvence és azok, akiknek a hercegnő nem kedvence. A Mann-Whitney próba szerint a Hófehérkére adott válaszok három tulajdonság Határozott ($p=.011$, $U=3525,500$, $Z=-2,529$) ($\eta^2=0,014$, $d=0,238$), Bátor ($p=.000$, $U=2529,000$, $Z=-4,460$) ($\eta^2=0,043$, $d=0,425$) és Irányító ($p=.027$, $U=3747,500$, $Z=-2,208$) ($\eta^2=0,011$, $d=0,206$) mentén mutatnak szignifikáns összefüggést (ld. Melléklet 3.7.3.). Az átlagértékek alapján azok a szülők, akiknek Hófehérke a kedvence, azok Hófehérkét Határozottabbnak, Bátorabbnak és Irányítóbbnak ítélik meg, mint azok, akiknek Hófehérke nem a kedvence. Vagyis azok a szülők, akiknek

Hófehérke a kedvence valamivel erősebb, önhatékonyabb karakterként értékeli kedvencük, mint azok, akiknek nem ő a kedvence.

A Meridára adott jellemzések a Mann-Whitney próba szerint négy tulajdonság mentén, Érzékeny ($p=.004$, $U=4899,000$, $Z=-2,895$) ($\eta=0,026$, $d=0,329$), Gyengéd ($p=.046$, $U=5393,500$, $Z=-1,993$) ($\eta=0,013$, $d=0,225$), Sportos ($p=.007$, $U=5163,500$, $Z=-2,708$) ($\eta=0,019$, $d=0,279$), és az Érzékeny mások szükségleteire, gondoskodó ($p=.009$, $U=4925,000$, $Z=-2,619$) ($\eta=0,022$, $d=0,298$), mutatnak szignifikáns összefüggést azzal, hogy a szülők kedvence-e Merida karaktere (ld. 3. Melléklet 3.7.4.). Az átlagértékek alapján azok a szülők, akiknek Merida a kedvence Meridát Érzékenyebbnek, Gyengédebbnek, Sportosabbnak és Érzékenyebbnek mások szükségleteire, gondoskodóbbnak ítélik meg, mint azok, akiknek Merida nem kedvence.

Ezek az eredmények a kedveltség/ismertség és árnyaltabb látásmód összefüggését emelik ki, amely minden attitűd tárgy esetén igaz – minél jobban megismerünk egy tárgyat (legyen az emberek csoportja vagy egy Disney hercegnő), annál összetettebbnek, árnyaltabbnak, kevésbé sztereotipikusnak látjuk azt (Triandis & Vassiliou, 1967).

6.7.2. A szülők kedvenc Disney hercegnő karakterei

A válaszok alapján ($N=1254$) a szülők közel felének nincs kedvenc Disney hercegnője (53,8%), ennél kicsit kevesebb szülőnek (46,2%) van kedvenc Disney hercegnője.

Nem meglepő módon, az elvégzett keresztábra vizsgálat eredményei azt mutatják, hogy szignifikáns összefüggés van a szülő neme és a között, hogy van-e a szülőnek kedvenc Disney hercegnője ($p=.000$, Crammer's $V=.115$). A nőknek a férfiaknál gyakrabban van kedvenc Disney hercegnőjük (44,5%-23,4%ld. 3. Melléklet 3.7.5.1.).

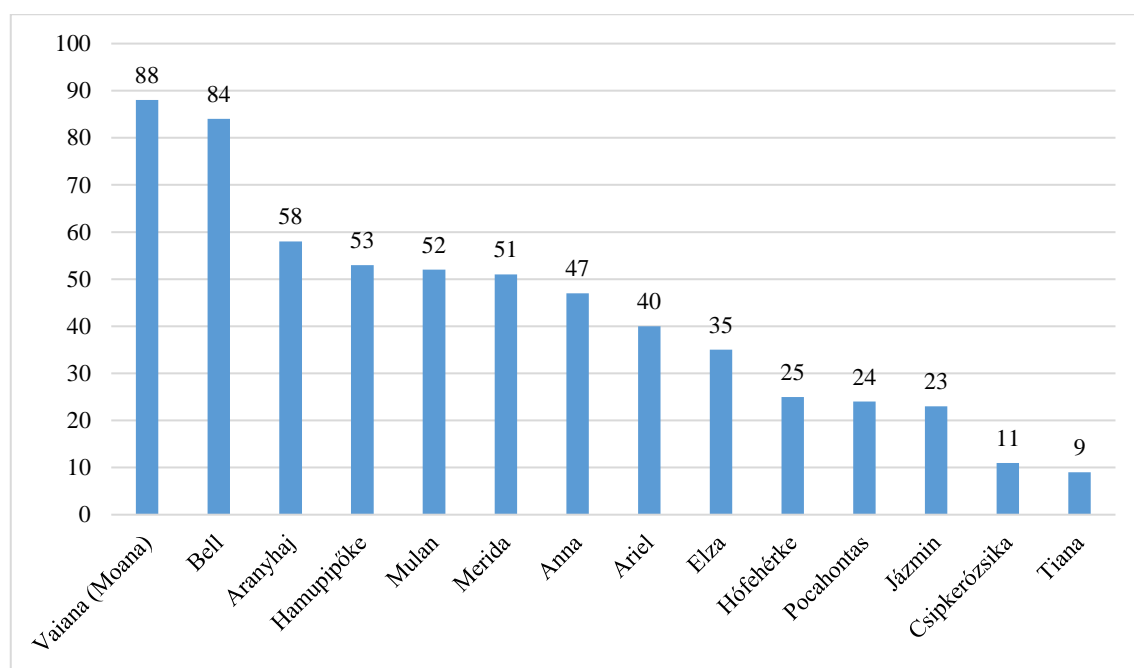
Az elvégzett keresztábra vizsgálatok eredményei alapján a kedvenc DH megléte vagy hiánya összefügg a szülő életkor szerinti csoportokkal ($p=.001$, Crammer's $V=.088$), ami alapján a 20-30 éveseknek inkább van kedvenc Disney hercegnőjük (48,5%), mint az idősebb 34-38 (39,1%), 39-56 (41,9%) korosztályoknak (ld. 3. Melléklet 3.7.5.2.). A kedvenc DH jelenléte és a szülő iskolai végzettsége azonban nem mutatott összefüggést (ld. 3. Melléklet 3.7.5.3.).

Azok a szülők, akik úgy válaszoltak, hogy van kedvenc Disney hercegnőjük ($N=542$), a nyílt kérdésre adott releváns válaszaikban ($N=485$), 600 alkalommal említettek Disney hercegnőt. A többség (83,7%) egy Disney hercegnőt nevezett meg és a válaszok kicsivel több, mint egy negyedében (16,2%) szerepelt egynél több, de maximum

öt Disney hercegnő. A válaszok alapján a szülők leggyakrabban említett kedvenc hercegnője Vaina/Moana (18,1%), őt követi Belle (17,3%), a harmadik legkedveltebbnek gondolt hercegnő pedig Aranyhaj (12%). A szülők kedvencként említett Disney hercegnőinek eloszlása sokkal változatosabban alakult, mint a gyerekek kedvencnek gondolt Disney hercegnőinek megítélése. A szülők első két kedvencként említett Disney hercegnője a gyerekek kedvencnek gondolt Disney hercegnőitől eltérően alakult. A harmadik legkedveltebb hercegnő pedig, mind a szülők, mind pedig a gyerekek körében Aranyhaj. A többi hercegnő eloszlását ld. 14. ábra.

Ábra 14.

A szülők kedvenc hercegnő karaktere

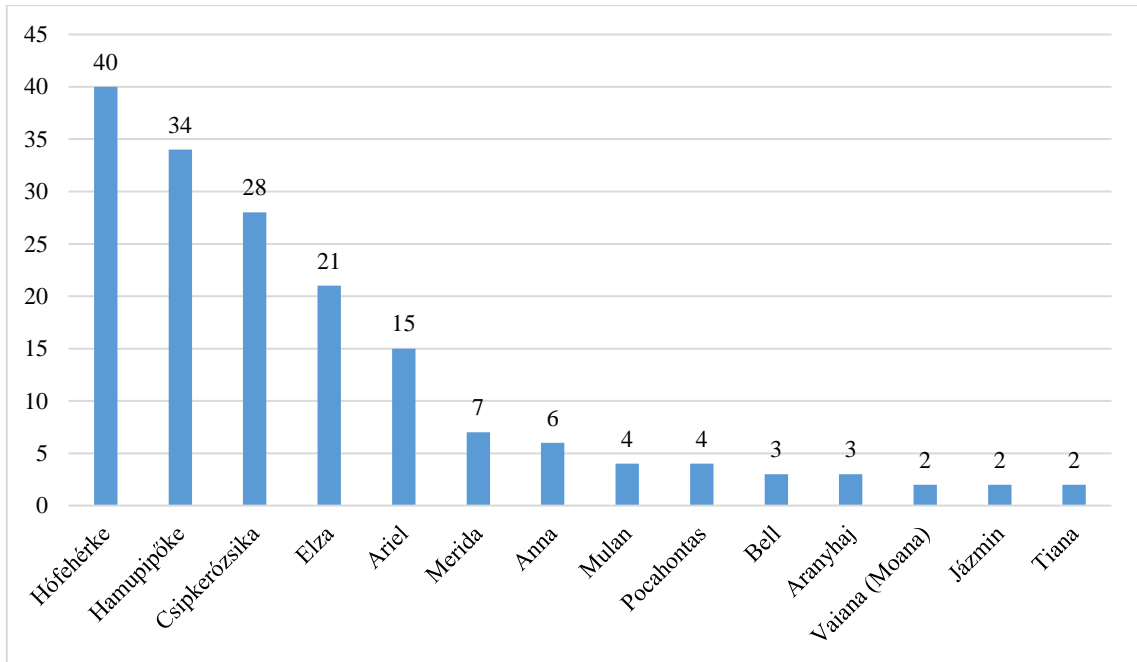
A szülők válaszaik (N=1227) alapján, kevesen vannak azok, akiknek van olyan Disney hercegnője, akit nem kedvel, vagy nem szeretné, ha gyereke olyan szeretne lenni, mint valamelyik hercegnő (13,4%).

Azok a szülők, akik úgy válaszoltak, hogy van olyan DH, akit nem kedvelnek, vagy nem szeretnék, ha gyermekük olyan szeretne lenni (N=165), a nyílt kérdésre adott releváns válaszaikban (N=121) 171 alkalommal neveztek meg konkrét karaktert. A többség (74,4%) egy DH-t nevezett meg és a válaszok kicsivel több, mint egy negyedében (25,6%) szerepelt 2 vagy maximum 5 hercegnő. A válaszok alapján a szülők által leginkább nem kedvelt három hercegnő, Hófehérke (24,4%), Hamupipóke (20,6%) és Csipkerózsika (17%) lefedti a Garabedian (2015) által “korai Disney hercegnő” generációba tartozó Disney hercegnőket, vagyis azok a szülők, akiknek van olyan

hercegnője, akit nem kedvelnek, azok jellemzően a korai Disney hercegnőket nem kedvelik és nem szeretnék, ha gyermekük rájuk akarna hasonlítani. A nem kedvelt Disney hercegnők említésének gyakoriságát ld. 15. ábra.

Ábra 15.

A szülők által nem kedvelt Disney hercegnők említésének gyakorisága

6.7.3. A szülők és gyerekeik kedvenc Disney hercegnő karakterei közötti összefüggésvizsgálatok eredményei

Az eredmények alapján azok a szülők, akiknek van kedvenc Disney hercegnője, egy kicsit nagyobb a valószínűséggel nyilatkoznak úgy, hogy a gyerekeknek is van kedvencük (56,5%) ($p=.000$, Cramer's $V=.180$) (ld. 3. Melléklet 3.7.6.1.), és szintén összefüggést találtunk a szülők kedvenc Disney hercegnője és a gyerekek kedvenc Disney hercegnőjének gondolt karakter között a DH mesék nagy részében. Kivételt képeznek ez alól Hófehérke, Belle, Tiana és Elza (ld. 24. táblázat) (ld. 3. Melléklet 3.7.6.2.).

Táblázat 24.

A szülők kedvenc Disney-hercegnői és a Disney-hercegnőket gyermekük kedvenceként emlegető szülők gyakorisága (N=275)

Disney Hercegnő	Az összefüggésvizsgálat eredményei	Hány gyerek kedvence?	Hány szülő kedvence?	Hány szülőnek és gyerekeknek közös kedvence?
Cinderella	p=.030, Cramer's v=.131	14 (5.1%)	30 (10.9%)	4 (1.5%)
Sleeping Beauty	p=.000, Cramer's v=.211	9 (3.3%)	8 (2.9%)	2 (0.7%)
Ariel	p=.011, Cramer's v=.154	17(6.2%)	21 (7.6%)	4 (23.5%)
Jasmine	p=.000, Cramer's v=.372	4 (1.5%)	15 (5.5%)	3 (1.1%)
Pocahontas	p=.000, Cramer's v=.571	3 (1.1%)	9 (3.3%)	3 (1.1%)
Mulan	p=.015, Cramer's v=.146	5 (1.8%)	25 (9.1%)	2 (0.7%)
Rapunzel	p=.000, Cramer's v=.284	40 (14.5%)	34 (12.4%)	14 (5.1%)
Merida	p=.000, Cramer's v=.244	10 (3.6%)	30 (10.9%)	5 (1.8%)
Anna	p=.000, Cramer's v=.249	56 (20.4%)	34 (12.4%)	16 (5.8%)
Vaiana (Moana)	p=.000, Cramer's v=.277	25 (9.1%)	50 (18.2%)	13 (4.7%)

Megnéztük azt is, hogy a gyerekek kedvenc Disney hercegnőjének generációja és szülők kedvenc Disney hercegnőjének generációja között van-e összefüggés.

Az elvégzett keresztábra vizsgálatok alapján a kedvencüként korai DH-t megnevező szülők (N=42) jellemzően saját gyerekük kedvencének is korai DH-t gondolnak (p=.039, Cramer's V=.124) (ld. 3. Melléklet 3.7.7.1.). Ehhez hasonlóan, azok a szülők (N=142), akiknek kedvenc DH-je középidőbe tartozik, jellemzően gyermeküknek is középidőbe tartozó DH-t jelöltek meg kedvencként (p=.005, Cramer's V=.170) (ld. 3. Melléklet 3.7.7.2.). Azok a szülők pedig, akiknek modern DH a kedvence gyermeküknek is modern korszakba tartozó DH-t jelöltek meg kedvencként (p=.001, Cramer's V=.199, Phi=-.199) (ld. 3. Melléklet 3.7.7.3.). A nem szignifikáns összefüggéseket ld. 3. Melléklet 3.7.7.4. Ezek az eredmények nem meglepőek, hiszen a szülők szignifikánsan összefüggőnek látják a konkrét DH karakterpreferenciájukat a gyerekeik preferenciájával. A keresztábra vizsgálat eredményeit ld. 25. táblázat.

Táblázat 25.

A gyerekek kedvenc Disney hercegnőjének generációja és szülők kedvenc Disney hercegnőjének generációja közötti összefüggésvizsgálat

	Szülő saját kedvence		
	Korai/klasszikus hercegnő	Középidős hercegnő	Modern hercegnő
Gyermeke kedvence			
Korai/klasszikus hercegnő	8 (19%)	17 (12%)	4 (3,3%)
Középidős hercegnő	9 (21,4%)	48 (33,8%)	25 (20,8%)
Modern hercegnő	29 (69%)	103 (72,5%)	99 (82,5%)

Az eredmények valószínűleg azt tükrözik, hogy a szülők a kedvenc meséiket részben átadják gyermekeiknek, ami nekik tetszik, azt szívesen nézik együtt a gyerekükkel, és gondolják róla, hogy az gyermekük kedvence is. Ezt a hipotézist azonban csak akkor tudnánk ellenőrizni, ha a gyerekeket magukat is megkérdeztük volna.

7. Diskusszió, következtetések

Eredményeink értelmezése során mindvégig fontos szem előtt tartani, hogy a gyerekek filmélményeit és mesepreferenciáit a szülők válaszain keresztül próbáltuk megismerni, így eredményeink esetleg a szülők vélekedéseit jeleníthetik meg, nem a gyermekeikét. Eredményeink Antalóczy és munkatársai (2012) kutatási eredményeivel egybehangzóan valószínűleg azt tükrözik, hogy az egyes DH meséken felnövő, azokat kedvelő szülők egyrészt gyermekeikkel is szívesen ismertetik meg kedvenceiket, ugyanakkor ők maguk gyermekeikkel együtt szívesen nézik meg az új meséket és ez által nekik is új kedvenceik lesznek. A szülő-gyermek egymásra-hatás tehát nem egyirányú, a szocializáció folyamatában a gyermekek és a rájuk ható médiatartalmak éppúgy hatnak a szüleikre is, mint a szüleik a gyerekekre (Nelissen, 2018).

A kérdőíves vizsgálat eredményei szerint a gyerekek többsége, nemétől függetlenül, de jellemzően inkább a lányok, az életkor előrehaladtával, egyre több DH mesét látnak. A szülők elmondása alapján a gyerekek többsége az éppen aktuális DH mesét a szülővel közösen látta utoljára, ezért valószínűsíthetjük, hogy a válaszadó szülőknek pontos információjuk van a gyerekek hercegnőkhöz kapcsolódó véleményeikről. A vizsgálat során a legtöbb gyerek utoljára a Jégvarázs, vagy Jégvarázs II. című mesét látta, ami a legfrissebb és a kutatás ideje alatt mozivászonon is vetített mesefilm. Gomez (2014) eredményeivel egybehangzóan mi is azt találtuk, hogy a Jégvarázs a gyerekek nemétől függetlenül a legismertebb mese. Ezt a mesét követi ismertségben második helyen az Aranyhaj és a nagy gubanc, ami fiúknál és lányoknál azonos szinten kedvelt középidős mese, erősebb, határozottabb női karakterrel, mint a klasszikus mesék, melyek közül egy sem került be a népszerű DH mesék dobogósai közé. Nemi különbséget a harmadik legismertebb mese említésében találtunk. A megkérdezett szülők szerint a lányokkal ellentétben, akiknél ez a Kis hableány, a fiúk körében a harmadik legismertebb mese az Aladdin. Ez a mese azért lehet ilyen sikeres a fiúk körében, mert a DH mesék közül jobban koncentrálnak a férfi hős (Aladdin) megélt valóságára és küzdelmeire, mint a mese hercegnőjének (Jázmin) személyes történetére. A fiú gyerekekkel azonos nemű hős útjának bemutatása pedig jobb kapcsolódást nyújt a fiúk számára, mint a lányoknak (Bussey & Bandura, 1999). Az eredményből az nem derül ki, hogy ez a döntés a fiú gyerekek saját döntését, vagy a szülő tudatos meseválasztását tükrözi, feltételezve, hogy a szülő érzékeli, hogy a DH mesék közül Aladdin jobban szól a fiúknak, mint a többi, és ezért ezt mutatja meg inkább nekik.

A gyerekek közül a legtöbben a Jégvarázs és az Aranyhaj és a nagy gubanc című mesét látták többször is. Érdekes, hogy az Aranyhaj és a nagy gubanc című mese nem a legfrissebb DH mese, ennek ellenére a gyerekek nemétől függetlenül az utoljára látott és többször megnézett történetek között is az élen jár. Nemi különbség a többször látott mesék tükrében is csak a harmadik legnézettebb mese tekintetében volt megfigyelhető, ami a lányok esetében a Hamupipőke, a fiúk esetében a Vaiana/Moana. Az eltérést az magyarázhatja, hogy a gyerekek értelmezése alapján, Hamupipőke igazi hercegnő és ha hercegnős mesék közül kell választaniuk (hercegnős mesét szeretnének nézni) akkor a lányok inkább őt nézik meg többször, mint például Vaiana/Moana történetét, akit nem tekintenek valóban hercegnőnek (Zsubori, 2023). Bettelheim (2013) szerint a mesék nyelve a tudattalan nyelve, és a mesék világa a tudattalan világa. Más megfogalmazásban Nagy (2006) azt írja, hogy a mese segít elvonatkoztatni az aktuális időbeli és térbeli viszonyoktól. Saját értelmezésünkben a mesék által egy „más világba” tudunk repülni. Olyan világba, ami kevésbé illeszkedik a hétköznapi valóságához. A hercegnős mesék márcsak a hercegnő minőségek mentén is alkalmasak arra, hogy egy más világra nyissanak ablakot, mint amit magunk körül tapasztalunk. Hamupipőke karaktere és története egy olyan női minőséget mutat be, ami a kislányok gyerekkorban megélt valóságához jobban illeszkedik (Manke et al., 1994; Bezirgianian & Cohen, 1992; Eron, 1992), mint a hétköznapi tapasztalatukhoz. A kislányokat körülvevő hagyományos nemi szerep felfogással (F. Lassú, 2016, 2019; Zsubori, 2023), szemben a gyerekeket az életben olyan nők veszik körbe, akik a hagyományos női szerepeken kívül részt vesznek a közéletben, dolgozni járnak, pénzt keresnek, még úgy is, hogy kevésbé megbecsültek (Gregor & Kováts, 2018). Ez azt bizonyítja, hogy harcoss jelleme. Feltételezésünk szerint a kislányok a mesékben azonban az őket körülvevő erős, az élet sok területén helytálló nők (a mesékben pl.: Vaiana/Moana) helyett inkább olyan karakterek (Hamupipőke) történeteit keresik, akik a tőlük telhető legtöbb megtétele mellett lehetnek gyengék, segítségre szorulóak és mégis értékesek.

A gyerekek korai tapasztalatainak vizsgálatai alapján tudjuk, hogy a lányokkal szemben a fiúkat több mozgásra ösztönzik kisgyerekkoruktól kezdve (Bell & Carver, 1980; Culp et al., 1983; Sidorowicz & Lunney, 1980). Feltételezzük, hogy a maori hercegnő aktívan cselekvő, kitartó, világ-megmentő jelleme valószínűleg a fiúk számára jól megszokott motivációkat tükröz, így számukra az azonosulás könnyebb ezzel a világgal, mint egy ehhez képest passzívabb hercegnő (pl. Hamupipőke) mindennapjaival.

A szülők majdnem fele, jellemzően lány gyermeke viselkedésében tapasztalt olyan jellegzetességet (döntően dalok éneklését) amit gyermeke vélhetően Disney hercegnőtől sajátított el. A kritikusok szerint a DH filmekben található előítéletesség és nemi sztereotípiák nem csak a képi világban, hanem a szövegben és a nyelvezetben, így a dalszövegekben is megjelenik (Giroux, 1995; Faherty, 2001). Eredményünk arra hívja fel a figyelmet, hogy a gyerekek meseélményei szorosan összefüggenek a mesékben található identitásszöveggként is értelmezhető dalokkal. A DH mesék éneklése a modellált tanulás fontos elemeként az ismétlés által erősíthetik, árnyalhatják, vagy akár finomíthatják is a DH karakterek képi megjelenésében, tulajdonságaiban vagy viselkedésében tapasztalható nemi jelleget. Ennek magyar vonatkozású kutatása azonban még várat magára.

Eredményeink a korábbi kutatások eredményeivel egybehangzóan azt mutatják, hogy a DH mesék népszerűsége és hatása a gyerekek nemétől függetlenül, de inkább a lányok körében vitathatatlanul tetten érhető már az óvodáskorban is. Az eredmények tükrében érhető, hogy a DH kutatások jellemzően a mesék nőképre és a DH és lányok kapcsolatára fókuszálnak, mégsem elhanyagolható a fiúk és a DH mesék kapcsolatának vizsgálata sem, hiszen kimutatható nemi különbséget találni a fiúk és lányok DH médiafogyasztásával kapcsolatban.

A továbbiakban szeretnénk megválaszolni a konkrét kutatási kérdéseinket.

1. Vannak-e és ha igen, melyek a gyerekek kedvenc Disney hercegnős meséi a szülők szerint?

A gyerekek szülők által azonosított karakterpreferenciája minden esetben összefüggést mutatott azzal, hogy a gyerekek melyik Disney hercegnős mesét látták utoljára. Öt mese kivételével a kedvenc Disney hercegnő kapcsolatban állt azzal is, hogy a gyerekek melyik mesét látták többször. Az eredmények arra nem alkalmasak, hogy megállapítsuk a kapcsolatok irányát, azt azonban jól mutatják, hogy a gyerekek animációs filmekből választott modelljei friss filmélményhez és többszöri megtekintéshez kapcsolódnak, ami egyben a modellált tanulás két fontos eleme is (Bandura 1969, 1986).

2. Van-e különbség a fiúk és a lányok által kedvelt hercegnős mesék között óvodáskorban?

A lányok és fiúk kedvencnek gondolt Disney hercegnője hasonlóan alakult. A szülők szerint a fiú és lány gyermekek közös kedvencének számít Elza és Anna hercegnő, ami a Jégvarázs mese újdonsági hatásával magyarázható. A kedvenc karakterekben

megmutatózó nemek szerinti eltérést a harmadik legkedveltebbnek gondolt hercegnő személyénél találunk. A szülők a fiúk körében népszerű kedvencnek gondolják Vaiana/Moana karakterét, a lányok körében viszont a harmadik legkedveltebbnek gondolt hercegnő Aranyhaj. Vaiana/Moana karaktere Aladdin történetéhez hasonlóan feltehetőleg jobb kapcsolódást nyújt az azonosuláshoz a fiúk számára (Bussey & Bandura, 1999). Aranyhaj karaktere (kíváncsi, kicsit „fiús”, bátor) és lelki gazdagsága (többek között varázserővel bíró haja révén képes segíteni másokon, sok barátja van) pedig jól illeszkedik a gyerekek „jó kislány” hercegnő képéhez (Zsubori, 2023). A nők megélt valóságához illeszkedő karakter kedvencként való megjelölése nem meglepő, hogyha elfogadjuk, hogy a gyermekek nemekkel kapcsolatos elvárásai és viselkedésük is az adott társadalmi elvárásoknak megfelelő viselkedés felé mutat (Eagly & Wood, 2012; Endendijk et al., 2013; Gregor & Kovács, 2018; Hamilton et al., 1990). Ezen kívül a gyerekek harmadik kedvencnek gondolt karakterét az is befolyásolhatja, hogy a szülők a maguk kedvencei között is említik ezt a két hercegnőt.

A kedvenc Disney hercegnők Garabedian (2015) korszakolásába sorolva hasonló mintázatot mutatnak fiúknál és lányoknál. Legmagasabb arányban fiúk és lányok is modern hercegnőt neveztek meg kedvencként. Egyrészt ez a mesefilmek megjelenési idejével, a hozzájuk kapcsolódó marketing folyamat erősségével, az aktuálisan reklámozott, elérhető termékek vonzerejével magyarázható. Másrészt szeretnénk azt gondolni, hogy a mai gyerekek DH preferenciáját az is alakítja, amit a nemekről tudhatnak. Ennek megfelelően az általuk ismert nők már sokkal inkább modern (esetleg posztmodern) nők, akiknek a képéhez sokkal jobban illeszkednek a modern korszakba tratózó DH-k. Ezek a karakterek már nem csak a sztereotipikusan női tulajdonságokban (pl. érzékeny, gondoskodó) jók, hanem képviselnek néhány nem megszokottan nőkhöz kötődő tulajdonságot is, mint például bátorság, megmentés. A második legnépszerűbb korszakba, a középidőbe tartozó bátor, de a családi kötelekhez ragaszkodó hercegnők több fiúnak kedvencei, mint a lányoknak, akik viszont a fiúknál gyakrabban, de összességében szintén nagyon ritkán választották a hagyományos nemi szerepeket képviselő korai hercegnőket kedvencüként. Hamupipőke az egyik kivétel, aki a többi klasszikus hercegnőhöz képest is kiemelkedik népszerűségében a lányok körében. Ez nem meglepő, hiszen Hamupipőkét vitathatatlanul tekinthetjük a legklasszikusabb hercegnő karakternek, akiről mindenkinek azonnal eszébe jut a kék báli ruha az üvegcipellő és varázshintó.

3. *Hogyan jellemzik a szülők a saját gyermekeiket a Disney hercegnőknek megfelelő jellemvonásokkal és van-e összefüggés a gyermek szülő által észlelt karaktere és a kedvenc hercegnő között?*

Eredményeink szerint fiúk és lányok nem csak különböző DH meséket kedvelnek, de az egyes mesehősök preferenciája némileg eltérő módon függ össze a gyerekeknek tulajdonított jellemvonásokkal.

Azok a fiúk, akik szüleik szerint kevésbé irányítók, határozottak, dominánsak valószínűbben kedvelik Arielt, aki ugyan a középidő hercegnője, vagyis nem olyan passzív és engedelmes, mint a korábbi hercegnők (England et al, 2011), azonban mégis áldozatkész és romantikus hős. Ez magyarázhatja, hogy a kevésbé irányító, határozott, domináns fiúk szívesen választják kedvenc DH karakternek, mivel közelebb áll hozzájuk, mint a korai passzív, vagy az erős modern hercegnők. Ezzel szemben azok a fiúk, akiket szüleik az átlagnál jobban irányítóknak, határozottaknak és dominánsaknak írtak le, a szülők szerint inkább kedvelik a bátrabb, határozottabb DH karaktereket, mint amilyen Mulan. England és munkatársai (2011) szerint Mulan a vizsgált mesék hercegnői közül, Ariel és Pocahontas után a harmadik legtöbbször maszkulinként értelmezett főhős. Vagyis annak ellenére, hogy Mulan női karakter, mégis olyan szerepmódel, aki a maszkulinabb fiúk számára is vonzó lehet. Eredményeink szerint tehát a fiúk ugyan kevesebben rendelkeznek kedvenc DH karakterekkel, mégis megtalálhatják a személyiségükhöz illeszkedő preferált női főhőst.

A lányok ugyanakkor más DH karakterekhez vonzódnak, mint a fiúk. Amíg a maszkulinabb fiúk Mulánt kedvelik, addig a maszkulinabbként jellemzett lányok inkább Meridát. Vagyis azok a lányok, akik határozottabbak, bátrabbak, irányítóbbak, sportosabbak, mint az átlag, szívesebben választják a jellemvonásaiban hasonló, sportos, bátor, tette kész Meridát, mint azok, akik az átlagnál kevésbé maszkulinok. Merida története ugyanakkor sok vonásában szembe állítható Mulannal. Amíg Merida a kényszerű férjhez menetelt igyekszik elkerülni, azaz lázadó, addig Mulan édesapja becsületéért indul a háborúba, tehát bizonyos szempontból erősen konform módon viselkedik. Merida története családi kontextusban inkább az anya-lánya kapcsolatra fókuszál és a nőiség férfiaktól független megteremtéséről szól, Mulan pedig sokkal inkább az apa-lánya kapcsolatot emeli ki, ahol a nő végül nem lép ki a szokásos „szerelem + házasság = boldogság” forgatókönyvből. Mulan úgy harcol a férfiak között, hogy közben azok férfinak hiszik, vagyis nem veszélyezteti az önbecsülésüket, Merida azonban

úgy kerekedik a férfiak fölé, hogy közben nőisége végig szembetűnő, így győzelme a férfiak számára megalázó. Mindezek mellett az is egyértelmű, hogy a háborús tematikát feldolgozó kínai történet népszerűbb lehet a fiúk, mint a lányok körében.

A gyerekek tulajdonságainak megítélését és a kedvenc Disney hercegnők kapcsolatát érdemes oda-vissza értelmezni. Feltételezhető, hogy a maszkulinabb gyerekek egyrészt jobban tudnak azonosulni a bátor, határozott, tettekre kész karakterű hősökkel, ezért ezek lesznek a kedvenceik (fiúknak: Mulan, lányoknak: Merida), másrészt az új mesehősökkel azonosulva bátrabbak mernek lenni. Az utóbbi felvetést azonban egy longitudinális kutatás tudná igazolni. Az eredmények Bandura (1969, 1986) nézeteivel egybehangzóan azt mutatják, hogy a szülők véleménye alapján a gyerekek a modellált tanulás során olyan karaktereket választanak kedvencüknek, akit csodálnak, vagy tulajdonságait magukhoz hasonlónak találják. Nem választanak merőben más típusú modellt, mint maguk, mert az elérhetetlen elvárásokat támasztana.

4. Milyen érték-alapú elvárásokat támasztanak a szülők gyermekeik felé és van-e összefüggés az gyerekek felé támasztott elvárás és a gyerekek kedvenceinek gondolt Disney hercegnő jellemvonásai között?

A szülők által a gyerekekkel szemben támasztott érték-alapú elvárások is összefüggést mutattak a kedvenc mesehősökkel. Itt sem szeretnénk minden összefüggést részletesen megtárgyalni, csak azokra koncentrálunk, amelyek izgalmas interpretációkat tesznek lehetővé a nemi szerepekkel összefüggésben.

A fiúknál egy esetben sem találtunk ilyen összefüggést, a lányoknál viszont három összefüggést is feltártunk a szülők lányaik felé támasztott érték alapú elvárásai és a kedvenc DH karakter között, melyek közül két esetben a klasszikus női főhősök (Csipkerózsika és Hófehérke) kedvelése hagyományos női értékek preferenciájával jár együtt (hagyománytisztelő-becsületes és szófogadó), amelyek a mesék történetében is tükröződnek. Érdekes ugyanakkor, hogy A szépség és a szörnyeteg című mese hercegnője, Belle olyan értéket képvisel (például a könyvek szeretete) ami saját korában újszerűségnek számított és megvetettséggel járt, ma viszont hagyományos elvárás egy lánnyal szemben. Belle a mai kor hagyományos „jó kislány” karakterét jeleníti meg, jól tanul, tiszteli az apját, betartja az ígéretét. Bátorságát és bevállalóságát abban láthatjuk, hogy nem volt hajlandó a külsőségekre fókuszáló, tárgyiasító férfihoz hozzámenni, ami saját korában lázadásnak számított, a mai szülők és gyerekek szemében viszont már nem.

Az eredmény alapján úgy gondoljuk, hogy a Belle-t kedvelő kislányok nagyon is hagyományos értékrendet követhetnek, ezért találtuk a negatív összefüggést a bátor-bevállalás-újító faktorba tartozó értékekkel.

Fontos ugyanakkor kiemelnünk, hogy a gyerekek tulajdonságai, a feléjük támasztott érték alapú elvárások és a kedvencüknek gondolt Disney hercegnő karakterek közötti összefüggések iránya és miéртje eredményeinkkel nem magyarázhatók. Nem tudjuk pontosan, hogy a szülő elvárásai miatt jellemzi-e kislányát szelídebbnek, és ezért nem néz vele olyan Disney hercegnős mesét, ami erős, határozott karaktert mutat be, vagy a szülő érzékeli a gyerek szelídségét, visszahúzódását és ehhez igazítja a médiatartalmat és az elvárásait. Ahogy a felnövekvő gyerekek egy idő után törekednek átlépni a szüleik által kínált környezeten, úgy a modellált tanulás során is szüleiken és saját magukon túlmutató, náluk valamivel jobb, vagy tőlük kismértékben különböző, de valamilyen szempontból vonzó karaktereket választanak kedvencnek (Moffitt, 1993).

5. Van-e összefüggés a szülő kedvenc Disney hercegnője és a gyerek kedvencnek gondolt Disney hercegnője között?

Eredményeink szerint majdnem minden második szülőnek van kedvenc Disney hercegnője, ami a kitöltők nemi arányával párhuzamosan azt is jelenti, hogy jellemzően az anyáknak van prerefált DH karaktere. Az eredmények alapján azok a szülők, akiknek van kedvenc DH-je, azok úgy gondolják, hogy gyermeküknek is van. A válaszok alapján a szülők leggyakrabban kedvencként megnevezett hercegnői (Vaiana/Moana és Belle) mások, mint a gyerekek feltételezett kedvencei (Elza és Anna), a harmadik kedvencként említett hercegnő (Aranyhaj) azonban azonos a szülőknél és gyerekeknél egyaránt. Vizsgálatunk eredménye szerint összefüggés található a szülő kedvenc Disney hercegnője és a gyerekek kedvenc Disney hercegnőjének gondolt karakter között a DH mesék nagy részében. Eredményeink Antalóczy és munkatársai (2012) kutatási eredményeivel egybehangzóan valószínűleg azt tükrözik, hogy az egyes DH meséken felnövő, azokat kedvelő szülők egyrészt gyermekeikkel is szívesen ismertetik meg kedvenceiket, ugyanakkor ők maguk gyermekeikkel együtt szívesen nézik meg az új meséket és ez által nekik is új kedvenceik lesznek. A szülő-gyermek egymásrahatás tehát nem egyirányú, a szocializáció folyamatában a gyermekek és a rájuk ható médiatartalmak éppúgy hatnak a szüleikre is, mint a szüleik a gyerekekre (Nelissen, 2018).

6. *Milyennek látják a szülők a Disney hercegnőket?*

A szülők többsége, nemétől függetlenül látott már Disney hercegnős mesét. A Disney hercegnőkről alkotott általános szülői vélekedés a korábbi tartalomelemzésekhez (pl. Faherty, 2001) hasonlóan megosztó vélekedést mutat. A szülők közel fele úgy gondol a hercegnőkre, hogy azok az idő múlásával nem nagyon változtak, ugyanolyanok maradtak, ellenben a szülők másik fele válaszában kifejezte, hogy a Disney hercegnő karakterek érzékelhető változáson mentek keresztül. Eredményeinkből az is kiderül, hogy a szülők az általunk megadott tulajdonságok mentén a Disney hercegnőket feminin, maszkulin vagy androgün minőségnek tekintik. A fiatalabb és alacsonyabb iskolai végzettséggel rendelkező szülők jobban egyetértenek azzal, hogy a Disney hercegnők feminin nőképet közvetítenek, mint az idősebb, magasabb iskolai végzettséggel rendelkező szülők. A magasabb végzettséggel rendelkező szülők inkább jellemezték a hercegnőket az androgün tulajdonságokkal, mint az alacsonyabb iskolai végzettségű szülők. Az alacsonyabb iskolai végzettséghez kapcsolódó leegyszerűsítő látásmód és sztereotípiakitetés indokolhatja, hogy az alacsonyabb iskolai végzettségű szülők a DH-ket hagyományosabb, feminin nőként értelmezik, és nem érzékenyek a modern hercegnők jellemének összetettségére (Matthews & Power, 2002, Xiaoi & Andes, 1999). A két különböző korszakból vett hercegnő Hófehérke és Merida összehasonlítása során a szülők által adott jellemzés összhangban van a nemi szerepekre koncentrált tartalomelemzésekkel. Az eredmények megerősítik, hogy egy, a korai időben született DH, pl.: Hófehérke jellemzően sztereotip női minőségeket képvisel (England et al., 2011). Ezzel szemben egy modern korszakba tartozó hercegnő, pl.: Merida jellemzően olyan minőségeket közvetít, melyek a nők erejét, bátorságát, hatékonyságát hangsúlyozzák (Sumana, 2022). Ezen kívül az eredmények azt is tükrözhetik, hogy a Disney hercegnőkre jellemző (általában feminin vonásként azonosított) érzékenység, másokról való gondoskodás időben is változatlanul jellemző hercegnő minőségnek tekinthető. Ezen kívül azt is érdemes kiemelni, hogy a szülők a tudományos eredményekkel összhangban érzékelik és ki is fejezik a DH különbözőségeit, ami túlmutat a DH és általában a nőiség sztereotip általánosításán.

A szülők Disney hercegnőkről alkotott általános vélekedése Maity (2014) eredményeivel összhangban azt mutatja, hogy a Disney hercegnő karakterek könnyen áldozatul eshetnek az „ugyanolyanok” ítéletnek. A rájuk jellemző tulajdonságok és általuk képviselt értékek vagy az egyes karakterek vélt tulajdonságainak azonosítása

mentén azonban más tartalomelemzőkkel egyetértésben a szülők is érzékelik és beszámolnak egy árnyaltabb, modernebb nőkép megjelenéséről (England et al., 2011; Golden & Jacoby, 2018).

8. A vizsgálat korlátai, kitekintés

8.1. Kihívások és korlátok

Kutatásunk komoly korlátja, hogy az óvodás korú gyerekek DH mesékkel való kapcsolatát és kedvenc DH karaktereiket a szülők válaszára alapozva próbáltuk megismerni, így csak kevéssé vonhatók le következtetések a gyerekekre. Érdemes lenne ugyanerről megkérdezni magukat a gyerekeket is. Egyértelmű továbbfejlesztés lenne a gyerekek körében végzett terepmunka, interjúk és megfigyeléses vizsgálatok végzése, kitérve a kedvenc hercegnőkre, azok jellemzőire.

Kutatásunk kényelmi mintavételen (online térben és a kutatók által elérhető óvodákban végzett felmérésen) alapult, ami nagyságát tekintve ugyan megbízhatónak mondható az ilyen típusú kvantitatív vizsgálatok körében, ugyanakkor mégsem tekinthető reprezentatívnak.

Kutatásunkat alapvetően három, egymással trianguláló módszerrel terveztük és folytattuk le. Kérdőívünket elsősorban papír alapon, olyan óvodáknak szántuk, melyek földrajzilag közelínek és valamilyen ismertség mentén feltételezhetően támogató attitűddel rendelkezőnek bizonyultak. A kérdőíves eredményeket elsősorban háttérinformáció gyűjtésre, az ezekben az óvodákban tervezett fókuszcsoportos és gyermekjáték megfigyelésekkel összefüggésben terveztük felhasználni. Később az összehasonlíthatóság és a reprezentatív jelleg gondolata mentén kiszélesítettük a kérdőív kutatási körét. Az adtgyűjtést a legkisebb energiabefektetést nyújtó (egyszerű, kölcséghatékony) módon, az online tér közösségi oldalán való terjesztéssel folytattuk. Megpróbáltuk néhány óvodával a weboldalukon megadott e-mail címen keresztül felvenni a kapcsolatot, azonban ez a módszer nem hozott sikert. A közel 15-20 megkeresett intézmény közül egytől sem érkezett visszajelzés. Az online kérdőív változat megosztásával az elsődleges szempont a minél nagyobb elemszám elérése volt. A demográfiai adatok feldolgozásakor vált láthatóvá, hogy az elemszám ugyan kellő, viszont az eredmények bizonyos demográfiai jellemzők mentén torzítanak. A torzítás felvetette a súlyozott elemzés gondolatát. Azonban az ekkor még folyó fókuszcsoportos vizsgálatok és a gyermekek játékának megfigyelésével kapcsolatos adatrögzítés jelentős

kutatói energiát igényelt, így az eredeti tervnél maradva (miszerint a kérdőívek eredményeit elsősorban háttéradatként szeretnénk kezelni) folytattuk az adatok elemzését. A kérdőív feldolgozásának folyamata során az adatok mennyiségéből adódó statisztikai feldolgozáshoz szükséges idő mértékét látva mégis lemondunk a két másik módszer során szerzett adatok elemzéséről, ezek későbbi elemzése gazdagíthatja a témával kapcsolatos tudást.

A feldolgozott kérdőíves változók és a néhány körvonalazódni látszó értékes eredmény tükrében úgy döntöttünk, hogy az elemzés során a statisztikai vizsgálatok logikájának megértése mellett, a precíz elemzésekre és a kapott eredmények tudományos keretekbe illesztésére koncentrálunk és nem a reprezentativitást helyezük előtérbe. Mintánk leginkább az iskolázottság tekintetében torz, bár nem olyan nagymértékben, mint a szokásos online kérdőíves vizsgálatok, és az alminták nagysága még így is lehetőséget adott az iskolázottság szempontjának vizsgálatára a kutatási kérdések többségében. Ugyanakkor a papír alapú és online kitöltés lehetőséget adott változatos lakóhelyen élő szülőket megkérdezni, ami a szocializáció és nemi szerep ideológiák tekintetében is növelte a minta varianciáját. Vizsgálatunkat a későbbiekben megismételhetnénk célzott mintavételel, az olyan tartalmi részekre koncentrálva, melyek értékes eredményeket hoztak.

A tulajdonságlista összeállításánál próbáltunk a tartalomelemzésekből és a Bem féle nemi szerep kérdőívből olyan itemeket válogatni, amik maszkulin, feminin, vagy androgün csoportokba sorolhatók. A kiválasztott itemek a szülők válaszai alapján feminin és maszkulin csoportba besorolhatóak voltak ugyan, de a tulajdonságlista kevés elemből állt, így az eredmények nem voltak tovább értelmezhetők.

Ahogy azt a szülők a kérdőív kitöltése során megjegyzésükben jelezték is a kérdőívben izgalmas kérdések merültek fel, terjedelme azonban hosszúnak bizonyult. Ez az adatfeldolgozás során is nehézségnek bizonyult.

8.2. Lehetséges további kutatási irányok

Érdekes, hogy az Aranyhaj és a nagy gubanc című mese nem a legfrissebb DH mese, ennek ellenére a gyerekek és szülők harmadik legkedveltebb karaktere, és a gyerekek nemétől függetlenül az utoljára látott és többször megnézett történetek között is az élen jár. Az általunk megfogalmazott feltételezések mellett érdekes lehet annak a vizsgálata,

hogy ez a mese milyen témákat, azonosulási lehetőségeket közvetít, ami által fiúk és lányok körében is ekkora közös népszerűségnek tud örvendeni. Izgalmas lenne a későbbi vizsgálatok során a hercegnők kedveltségét és a karakterek marketingmegjelenését párhuzamosan vizsgálni, hogy vajon mennyire befolyásolja egy karakter népszerűségét a megjelenés gyakorisága (például a vizsgálat alatt mely meséket sugározták a közmédia csatornáin; az adott időben a nagy áruházak polcain, plakátokon melyik karakter hányszor jelenik meg).

A vélhetően hercegnők utánzásán alapuló viselkedési mintázatok közül a szülők az éneklést és a hercegnő mozdulatainak utánzását emelték ki. Ezeknek az eredmények tükrében érdekes lehet, a DH mesék dalszövegeinek nemi identitásüzenetire koncentrááló elemzések és hatásvizsgálatok készítése, akár nemzetközi összehasonlításban figyelembe véve az egyes nyelvi változatok tartalmi üzeneteit.

Baker-Sperry (2007) és Zsubori (2023) kutatási eredményeiből az nem derül ki, hogy a hercegnő fogalom különbözik-e a gyerekek neme mentén. Ezért izgalmas lehet annak vizsgálata, hogy másképp definiálják-e és milyen tartalmakkal ruházzák fel a hercegnő fogalmat a fiúk és lányok.

9. Összegzés

Eredményeink alapján azt mondhatjuk, hogy a DH animációs filmek fontos részei az óvodás korú gyermekek életének. A szülők válaszaik szerint a gyerekek ismerik és akár többször is megnézik kedvenc DH mesefilmjeiket, kiválasztják a kedvenceiket, akik illeszkednek a nemükhöz és jellemvonásaikhoz. Azonban szülők és gyermekek kölcsönösen hatnak egymásra ebben a folyamatban, egyrészt a kedvencek átadása által, másrészt a szülői elvárásokon keresztül. Fiúk és lányok némileg eltérnek, más-más karaktert találnak vonzónak, és ez a kutatás alapján összefügg a szüleik által nekik tulajdonított jellemvonásokkal és az általuk elvárt értékekkel is. Az interakció iránya nem megállapítható, az eredmények arra mégis felhívják a figyelmet, hogy érdemes a médiatartalmak tudatos megválasztása. Annak ellenére, hogy bizonyos életkortól maguk a gyerekek választják ki a rájuk ható szocializációs ágenseket, az óvodáskor még az az életkor, amikor a szülő tudatosan alakíthatja a gyermek világvégtét, akár az együtt nézett mesék által is. Nem kérdés, hogy a mindennapokban épp úgy értékesek és szükségesek a háztartást vezető, alázatos Hamupipőkék, mint a bátor és elszánt, hazát megmentő Mulanok. A kérdés az, hogy megadjuk-e gyermekeinknek a választás lehetőségét és hozzásegítjük-e őket ahhoz, hogy ne mindenáron az autoritás elvárásainak alárendelten éljék az életüket, hanem ha szeretnének, vagy az élethelyzetük úgy kívánja, képesek legyenek harcolni önmagukért, a közösségért és egy élhető jövőért. Ha szeretnénk, hogy kislányunk ne passzív Csipkerózsika legyen az életben, hanem Merida a bátor, akkor mutassunk ehhez mintát mi magunk is.

10. IRODALOMJEGYZÉK

- Adorján, P. (2019). *A soproni óvodások szabadidős sportolási szokásainak összehasonlító vizsgálata*. BA/BSc diplomadolgozat, Soproni Egyetem, Benedek Elek Pedagógiai Kar, Sopron.
- Aina, O. E., & Cameron, P. A. (2011). [Why does gender matter? Counteracting stereotypes with young children](#). *Dimensions of early childhood*, 39(3), 11-19.
- Ahn, R. J. (2022). Exploration of parental advertising literacy and parental mediation: Influencer marketing of media character toy and merchandise. *Journal of advertising*, 51(1), 107-115. <http://dx.doi.org/10.1080/00913367.2021.1944935>
- Aley, M., & Hahn, L. (2020). The powerful male hero: a content analysis of gender representation in posters for children's animated movies. *Sex Roles* 83, 499–509. <https://doi.org/10.1007/s11199-020-01127-z>
- Andorka, R. (2006). *Bevezetés a szociológiába*. Budapest: Osiris Kiadó.
- Andrews M., Chapman B., and Purcell S. (Director). (2012). *Brave*. [Film]. Walt Disney Pictures; Pixar Animation Studios.
- Andrist, L. C. (2003). Media images, body dissatisfaction, and disordered eating in adolescent women. *MCN: The American Journal of Maternal/Child Nursing*, 28(2), 119-123. [doi: 10.1097/00005721-200303000-00014](https://doi.org/10.1097/00005721-200303000-00014).
- Anjirbag, M. (2018). Mulan and Moana: Embedded Coloniality and the Search for Authenticity in Disney Animated Film. *Centre for Research in Children's Literature at Cambridge*, 7(11), 230. <https://doi.org/10.3390/socsci7110230>
- Antalóczy, T., Pörzsi, Zs. & Vaskuti G. (2012). [Óvodások távirányítóval Média-ésfilmfogyasztás a legifjabb nemzedékek körében](#). *Kultúra és Közösség*, 3(1–2). 143–153.
- Anthill, J. K. (1987). Parents' beliefs and values about sex roles, sex differences, and sexuality: Their sources and implications. In P. Shaver & C. Hendrick (Eds.), *Review of Personality and Social Psychology*. "x and Gender, Vol. 7, Newbury Park, CA: Sage.

- Antoni, R. (2010). A feminizmus története - vázlatos áttekintés. <https://nokert.hu/tue-20100518-2251/498/6/feminizmus-tortenete-vazlatos-attekintes> (letöltve 2023. 08. 28.)
- Asawarachan, T. (2016). Thai Parents' Attitudes toward Disney Movies. *Rangsit Journal of Educational Studies*, 3(1), 67-75. [doi: 10.14456/rjes.2016.6](https://doi.org/10.14456/rjes.2016.6)
- Aubrey J. S., & Harrison, K. (2004). The gender-role content of children's favorite television programs and its links to their gender-related perceptions. *Media Psychol.* 6(2), 111-146. [doi: 10.1207/s1532785xmep0602_1](https://doi.org/10.1207/s1532785xmep0602_1)
- Bailey, J.M., Miller, J.S. & Willerman, L. (1993). Maternally rated childhood gender nonconformity in homosexuals and heterosexuals. . *Archives of Sexual Behavior*, 22(5), 461–469. <https://doi.org/10.1007/BF01542559>
- Bajomi-Lázár, P. (2006). Manipulál-e a média?. *Médiakutató*, 7(2), 77–95.
- Baker, K., & Raney, A. A. (2007). Equally Super?: Gender-Role Stereotyping of Superheroes in Children's Animated Programs. *Mass Communication and Society*, 10(1), 25–41. [doi:10.1080/15205430709337003](https://doi.org/10.1080/15205430709337003)
- Baker-Sperry, L. (2007). The production of meaning through peer interaction: Children and Walt Disney's Cinderella. *Sex Roles: A Journal of Research*, 56(11), 717–727. [10.1007/s11199-007-9236-y](https://doi.org/10.1007/s11199-007-9236-y)
- Baker-Sperry, L., & Grauerholz, L. (2003). The pervasiveness and persistence of the feminine beauty ideal in children's fairy tales. *Gender and Society*, 17(5), 711–726. <https://doi.org/10.1177/0891243203255605>
- Bancroft T., and Cook B. (Director). (1998). *Mulan* [Film]. Walt Disney Pictures; Walt Disney Feature Animation.
- Bandura, A. (1969). *Principles of behavior modification*. Holt, Rinehart, & Winston.
- Bandura, A. (1986). *Social foundations of thought and action: A social cognitive theory*. Prentice-Hall.

- Bandura, A. (2009). [Social cognitive theory of mass communication](#). In J. Bryant, & M. B. Oliver (Eds.), *Media effects: Advances in theory and research* (pp. 94-124). New York: Routledge.
- Banse, R., Gawronski, B., Rebetz, C., Gutt, H., & Morton, J. (2010). The development of spontaneous gender stereotyping in childhood: relations to stereotype knowledge and stereotype flexibility. *Developmental Science*, *13*(2), 298–306. [doi: 10.1111/j.1467-7687.2009.00880.x](https://doi.org/10.1111/j.1467-7687.2009.00880.x)
- Barbu, S., Cabanes, G., & Le Maner-Idrissi, G. (2011). Boys and Girls on the Playground: Sex Differences in Social Development are Not Stable Across Early Childhood. *PLoS One*, *6*(1). <https://doi.org/10.1371/journal.pone.0016407>
- Barni, D., Alfieri, S., Marta, E., & Rosnati, R. (2013). Overall and unique similarities between parents' values and adolescent or emerging adult children's values. *Journal of adolescence*, *36*(6), 1135-1141. [doi:10.1016/j.adolescence.2013.09.002](https://doi.org/10.1016/j.adolescence.2013.09.002)
- Barry, H., & Harper, A. S. (1995). Increased choice of female phonetic attributes in first names. *Sex Roles: A Journal of Research*, *32*(11-12), 809-819. <https://doi.org/10.1007/BF01560190>
- Bassis, S.M., Gelles, R.J., & Levine, A. (1991). *Sociology an Introduction*. (6th ed.). New York: McGraw-Hill.
- Bassoff, E. S., & Glass, G. V. (1982). The Relationship between Sex Roles and Mental Health: A Meta-Analysis of Twenty-Six Studies. *The Counseling Psychologist*, *10*(4), 105–112. <https://doi.org/10.1177/0011000082104019>
- Bazzini, D., Curtin, L., Joslin, S., Regan, S., & Martz, D. (2010). Do animated Disney characters portray and promote the beauty-goodness stereotype? *Journal of Applied Social Psychology*, *40*(10), 2687–2709. <https://doi.org/10.1111/j.1559-1816.2010.00676.x>
- Bábosik, I. (2020). *A konstruktív életvezetés pedagógiája és iskolája*. Budapest: Eötvös József Könyvkiadó.

- Bábosik, Z., Borosán, L., & Csepela Budainé, Y. (2021). Az értéktudatosság szerepe a pedagógiában. *Deliberationes*, 14(1), 35-47. <https://doi.org/10.54230/Delib.2021.1.35>
- Bátki, A. & Ribiczey, N. (2021). *Családhatórozó. A sokszínűség pszichológiája*. Budapest: Open Books.
- Beauvoir, S. de (1969). *A második nem*. Budapest: Gondolat.
- Bell, N. J., & Carver, W. (1980). A reevaluation of gender label effects: Expectant mothers' responses to infants *Child Development*, 51(3), 925–927. <https://doi.org/10.2307/1129489>
- Bem, S. L. (1974). The measurement of psychological androgyny. *Journal of Consulting and Clinical Psychology*, 42(2), 155–162. <https://doi.org/10.1037/h0036215>
- Bem, S. L. (1981). Gender schema theory: A cognitive account of sex typing. *Psychological Review*, 88(4), 354–364. <https://doi.org/10.1037/0033-295X.88.4.354>
- Bem, S. L., & Lewis, S. A. (1975). Sex role adaptability: One consequence of psychological androgyny. *Journal of personality and Social Psychology*, 31(4), 634. <https://doi.org/10.1037/h0077098>
- Benokraitis, N. V. (1997). Sex discrimination in the 21th century. In N. V. Benokraitis (Ed.), *Subtle sexism: Current practice and prospects for change* (pp. 5-33). New York: Sage Publications.
- Beres, L. (1999). [Beauty and the Beast: The romanticization of abuse in popular culture](#). *European Journal of Cultural Studies*, 2(2), 191-207.
- Berger, P., & Luckman, T. (1966). *The Social Construction of Reality: A Treatise in the Sociology of Knowledge*. London: Penguin Books.
- Bertha, J. (2010). *A 12-17 évesek érték- és modellpreferenciái a médiahasználat függvényében. Doktori (PhD) Disszertáció*, Budapest, Eötvös Loránd Tudományegyetem, Pedagógiai és Pszichológiai Kar.

- Bettelheim, B. (2013). *A mese bővölete és a bontakozó gyermeki lélek*. Budapest: Corvina Kiadó.
- Bezircanian, S., & Cohen, P. (1992). Sex differences in the interaction between temperament and parenting. *Journal of the American Academy of Child & Adolescent Psychiatry*, 31(5), 790–801. <https://doi.org/10.1097/00004583-199209000-00004>
- Béki, P. (2017). *Multidimenzionális nemi sztereotípiák a 21. század versenysportjában Magyarországon*. Doktori (PhD) disszertáció, Testnevelési Egyetem Sporttudományok Doktori Iskola, Budapest.
- Bhanot, R., & Jovanovic, J. (2005). Do Parents' Academic Gender Stereotypes Influence Whether They Intrude on their Children's Homework? *Sex Roles: A Journal of Research*, 52(9-10), 597–607. <https://doi.org/10.1007/s11199-005-3728-4>
- Bigazzi, S. (2015). Tudás és kontextus: a szociális reprezentáció elmélete. In A. Varga (Ed.), *A nevelésszociológia alapjai* (pp. 49-78). Pécs: Pécsi Tudományegyetem Bölcsészettudományi Kar Neveléstudományi Intézet Romológia és Nevelésszociológia Tanszék Wlislócki Henrik Szakkollégium. [doi: 10.15170/BTK.2015.00001](https://doi.org/10.15170/BTK.2015.00001)
- Bihari, M. (2009). A politikai értékek. In M. Bihari, & B. Pokol (Eds.), *Politológia* (pp. 251-265). Budapest: Nemzeti Tankönyvkiadó Rt.
- Billig, M., & Tajfel, H. (1973). Social categorization and similarity in intergroup behaviour. *European Journal of Social Psychology*, 3(1), 27–52. <https://doi.org/10.1002/ejsp.2420030103>
- Bispo, A., & Schmid, L. (2014) Fairytale Dreams: Disney Princesses' Effect on Young Girls' Self-Images. *Dialogues@RU*, 9. <https://samanthahack.files.wordpress.com/2015/11/professor-letizia-schmid-disney-princess.pdf> (letöltés 2023. 08. 28.)
- Blakemore, J. E. O. (1981). Age and sex differences in interaction with a human infant. *Child Development*, 52, 386–388.

- Blakemore, J. E. O., & Hill, C. A. (2008). The Child Gender Socialization Scale: A measure to compare traditional and feminist parents. *Sex Roles: A Journal of Research*, 58(3-4), 192–207. <https://doi.org/10.1007/s11199-007-9333-y>
- Bodor, Á., Grünhut, Z., & Pirmajer, A. (2019). Értékpreferenciák az európai vállalkozók körében. *Replika*, 111, 23-42. [doi: 10.32564/111.3](https://doi.org/10.32564/111.3)
- Boreczky, Á. (2014). [A családtörténet és a családi narratívák helye a multikulturális pedagógiában](#). *Neveléstudomány*, 2014(2), 24-38.
- Boreczky, Á. (2002). [Családtörténet, mobilitás és iskoláztatás](#). *Iskolakultúra*, 12(3), 60-68.
- Bornemissza, D. (2010). Értékek vizsgálata két generáció tükrében. Hasonlóságok és különbségek a fiatalok nyitottságával összefüggésben. In Zs. Puskás-Vajda & S. Lisznyai (Eds.), *Életszakaszok határán: Közösségi és egyéni tanulási feladatok* (pp. 59-84). Felsőoktatási Tanácsadás Egyesület.
- Breakwell, G. M. (2015). Identity process theory. In S. Gordon, A. Eleni, G. Gaskell, & V. Jaan (Eds.), *The Cambridge Handbook of Social Representations* (pp. 250-266). Cambridge UK: Cambridge University Press.
- Brinkerhoff, D. B., & White, L. K. (1988). *Sociology. (2nd ed.)*. St. Paul: West Publishing Company.
- Bronfenbrenner, U. (1979). *The Ecology of Human Development: Experiments by Nature and Design*. Cambridge, UK: Harvard University Press.
- Brown, J. D., Halpern, C. T., & L'Engle, K. L. (2005). Mass media as a sexual super peer for early maturing girls. *Journal of Adolescent Health*, 36(5), 420–427. <https://doi.org/10.1016/j.jadohealth.2004.06.003>
- Buck C., and Lee J. (Director). (2013). *Frozen* [Film]. Walt Disney Animation Studios.
- Bugán, A. (1994). *Érték és viselkedés*. Budapest: Akadémiai Kiadó.
- Butler, J. (1990). *Gender trouble: Feminism and the subversion of identity*. New York: Routledge.

- Buss, D. M. (1995). Psychological Sex Differences: Origins through Sexual Selection. *American Psychologist*, 50(3), 164-168. [doi:10.1037/0003-066X.50.3.164](https://doi.org/10.1037/0003-066X.50.3.164)
- Buss, D. M., & Schmitt, D. P. (1993). Sexual Strategies Theory: An Evolutionary Perspective on Human Mating. *Psychological Review*, 100(2), 204–232. <https://doi.org/10.1037/0033-295X.100.2.204>
- Bussey, K., & Bandura, A. (1999). Social cognitive theory of gender development and differentiation. *Psychological Review*, 106(4), 676–713. <https://doi.org/10.1037/0033-295X.106.4.676>
- Cahill, B., & Adams, E. (1997). An exploratory study of early childhood teachers' attitudes toward gender roles. *Sex Roles*, 36(7-8), 517–529. [doi: 10.1007/BF02766688](https://doi.org/10.1007/BF02766688)
- Cameron, J. E., & Lalonde, R. N. (2001), Social identification and gender-related ideology in women and men. *British Journal of Social Psychology*, 40, 59-77. https://lalonde.info.yorku.ca/files/2016/02/BJSP_2001.pdf
- Cameron, J.E. (2004). A three-factor model of social identity. *Self and Identity*, 3(3), 239-262. <https://doi.org/10.1080/13576500444000047>
- Campbell, J. (2008). *The hero with a thousand faces* (Vol. 17). Novato, California, US: New World Library.
- Carter, D. B., & McCloskey, L. A. (1983-1984). Peers and the maintenance of sex-typed behavior: The development of children's conceptions of cross-gender behavior in their peers. *Social Cognition*, 2(4), 294–314. <https://doi.org/10.1521/soco.1984.2.4.294>
- Chaplin, T. M., Cole, P. M., & Zahn-Waxler, C. (2005). Parental Socialization of Emotion Expression: Gender Differences and Relations to Child Adjustment. *Emotion*, 5(1), 80–88. <https://doi.org/10.1037/1528-3542.5.1.80>
- Clements R., and Musker J. (Director). (1989). *The Little Mermaid* [Film]. Walt Disney Pictures; Walt Disney Feature Animation.
- Clements R., and Musker J. (Director). (1992). *Aladdin* [Film]. Walt Disney Pictures; Walt Disney Feature Animation.

- Clements R., and Musker J. (Director). (2009). *The Princess and the Frog* [Film]. Walt Disney Pictures; Walt Disney Animation Studios.
- Clements R., Musker J., Hall D. and Williams C. (Director). (2016). *Moana* [Film]. Walt Disney Pictures, Walt Disney Animation Studios.
- Clutterbuck, R., & Johnston, R. A. (2004). Demonstrating the acquired familiarity of faces by using a gender-decision task. *Perception*, 33(2), 159–168. <https://doi.org/10.1068/p5115>.
- Connell, R. W. (1995). *Masculinities*. Cambridge UK: Polity Press.
- Cook, E. P. (1987). Psychological Androgyny: A Review of the Research. *The Counseling Psychologist*, 15(3), 471–513. <https://doi.org/10.1177/0011000087153006>
- Cordwell, C. L. (2016). The Shattered Slipper Project: The Impact of the Disney Princess Franchise on Girls Ages 6-12. *Selected Honors Theses*. 57.
- Corsaro, W. A. (2006). Qualitative research on children's peer relations in cultural context. In X. Chen, D. C. French, B. H. Schneider (Eds.), *Peer relationships in cultural context* (pp. 96-119). Cambridge, UK: Cambridge University Press.
- Cottrell W., Hand D., Jackson W., Morey L., Pearce P., and Sharpsteen B. (Director). (1937). *Snow White and the Seven Dwarfs* [Film]. The Walt Disney Company.
- Cova, B. (1997). Community and consumption: Towards a definition of the “linking value” of product or services. *European journal of marketing*, 31(3/4), 297-316.
- Coyne, S. M., Linder, J. R., Booth, M., Keenan-Kroff, S., Shawcroft, J. E., & Yang, C. (2021b). Princess power: Longitudinal associations between engagement with princess culture in preschool and gender stereotypical behavior, body esteem, and hegemonic masculinity in early adolescence. *Child Development*, 92(6), 2413-2430. <https://doi.org/10.1111/cdev.13633>
- Coyne, S. M., Linder, J. R., Rasmussen, E. E., Nelson, D. A., & Birkbeck, V. (2016). Pretty as a princess: Longitudinal effects of engagement with Disney princesses on gender stereotypes, body esteem, and prosocial behavior in children. *Child Development*, 87(6), 1909–1925. <https://doi.org/10.1111/cdev.12569>

- Coyne, S. M., Linder, J. R., Rasmussen, E. E., Nelson, D. A., & Collier, K. M. (2014). It's a bird! It's a plane! It's a gender stereotype!: Longitudinal associations between superhero viewing and gender stereotyped play. *Sex Roles: A Journal of Research*, 70(9-10), 416–430. <https://doi.org/10.1007/s11199-014-0374-8>
- Coyne, S. M., Linder, R.J., McCall, B., Keenan-Kroff, S., Shawcroft, J. E., & Yang, C. (2021a). Princess Power: Longitudinal Associations Between Engagement With Princess Culture in Preschool and Gender Stereotypical Behavior, Body Esteem, and Hegemonic Masculinity in Early Adolescence. *Child Development*, 87(6), 1909-1925. <https://doi.org/10.1111/cdev.12569>
- Crawley, A. M., Anderson, D. R., Wilder, A., Williams, M., & Santomero, A. (1999). Effects of repeated exposures to a single episode of the television program Blue's Clues on the viewing behaviors and comprehension of preschool children. *Journal Of Educational Psychology*, 91(4), 630-637. [10.1037/0022-0663.91.4.630](https://doi.org/10.1037/0022-0663.91.4.630)
- Crouter, A. C., Head, M. R., Bumpus, M. F., & McHale, S. M. (2001). Household chores: Under what conditions do mothers lean on daughters. In A. J. Fuligni (Ed.) *Family obligation and assistance during adolescence: Contextual variations and developmental implications. New directions for child and adolescent development* (pp. 23–41). Jossey-Bass/Pfeiffer.
- Cuddy, A. J. C., Wolf, E. B., Glick, P., Crotty, S., Chong, J. & Norton, M. I. (2015). Men as cultural ideals: Cultural values moderate gender stereotype content. *Journal of Personality and Social Psychology*, 109(4), 622–635. [doi:10.1037/pspi0000027](https://doi.org/10.1037/pspi0000027)
- Culp, R. E., Cook, A. S., & Housley, P. C. (1983). A comparison of observed and reported adult–infant interactions: Effects of perceived sex. *Sex Roles: A Journal of Research*, 9(4), 475–479. <https://doi.org/10.1007/BF00289787>
- Csepeli, Gy. (2006). *Szociálpszichológia*. Budapest: Osiris Kiadó.
- Csepeli, Gy., & Prazsák, G. (2010). *Örök visszatérés? Társadalom az információs korban*. Budapest: József Műhely Kiadó.
- Csite, A., Luksander, A., & Mike, K. (2012). Az európai vállalkozó karaktere. *Vezetéstudomány - Budapest Management Review*, 42(2), 4-13. [doi: 10.14267/VEZTUD.2012.ksz2.01](https://doi.org/10.14267/VEZTUD.2012.ksz2.01)

- Csurgó, B., & Kristóf, L. (2012). Csak papír?: Családi állapot és értékrend. In V. Messing, & B. Ságvári (Eds.), *Közösségi viszonyulásaink: A családdal, az állammal és a gazdasággal kapcsolatos társadalmi attitűdök, értékek európai összehasonlításban* (pp. 30-53). Budapest: MTA Társadalomtudományi Kutatóközpont Szociológiai Intézet, MTA Társadalomtudományi Kutatóközpont Politikatudományi Intézet
- Danis, I., Farkas, M., & Oates, J. (2011). Fejlődés a koragyermekkorban: Hogyan is gondolkod(j)unk róla? In I. Balázs (Ed.), *A koragyermekkorai fejlődés természete-fejlődési lépések és kihívások* (pp. 24-64). Budapest, Nemzeti Család- és Szociálpolitikai Intézet.
- Davis, A. M. (2006). *Good Girls and Wicked Witches: Women in Disney's Feature Animation*. Eastleigh, UK: John Libbey Publishing.
- Davis, H. A. (2003). Conceptualizing the Role and Influence of Student-Teacher Relationships on Children's Social and Cognitive Development. *Educational Psychologist*, 38(4), 207–234. https://doi.org/10.1207/S15326985EP3804_2
- Davis, J. T. M., & Hines, M. (2020). How large are gender differences in toy preferences? A systematic review and meta-analysis of toy preference research. *Archives of Sexual Behavior*, 49(2), 373–394. <https://doi.org/10.1007/s10508-019-01624-7>
- De Fruyt, F., Van Hiel, A., & Buyst, V. (1998). Parental Personality Descriptions of Boys and Girls. In [G. A. Kohnstamm](#), [C. F. Halverson, Jr.](#), [I. Mervielde](#), [V. L. Havill](#), & [C. F. Halverson](#) (Eds.), *Parental descriptions of child personality: Developmental antecedents of the Big Five?* (1st ed.). New York, US: Psychology Press.
- de Leeuw, R. N., & van der Laan, C. A. (2018). Helping behavior in Disney animated movies and children's helping behavior in the Netherlands. *Journal of Children and Media*, 12(2), 159-174. [doi: 10.1080/17482798.2017.1409245](https://doi.org/10.1080/17482798.2017.1409245)
- Denzin, N. K. (2017): Critical Qualitative Inquiry. *Qualitative Inquire*, 23(1), 8–16. <https://doi.org/10.1177/1077800416681864>

- Denzin, N. K., & Lincoln, Y. S. (1998). The Fifth Moment. In N. K. Denzin, & Y. S. Lincoln (Eds.), *The Landscape of Qualitative Research: Theories and Issues* (pp. 407-430). New York: Sage Publications.
- Denzin, N. K., & Lincoln, Y. S. (2011). *The SAGE handbook of qualitative research* (3rd ed.). Thousand Oaks, CA: Sage.
- Déri, A. (2022). A nemiséghez kapcsolódó fogalmak társadalomtudományos értelmezései. In Zs. F. Lassú (Ed.), *Biztonságban: Nemi nevelés és szexuális abúzus megelőzése gyermek- és serdülőkorban* (pp. 47-56). Budapest: Kossuth Kiadó.
- Dion, K., Berscheid, E., & Walster, E. (1972). What is beautiful is good. *Journal of Personality and Social Psychology*, 24(3), 285–290. <https://doi.org/10.1037/h0033731>
- Do Rozario, R-A. C. (2004). The Princess and the Magic Kingdom: Beyond Nostalgia, the Function of the Disney Princess. *Women's Studies in Communication*, 27(1), 34–59. [doi:10.1080/07491409.2004.10162465](https://doi.org/10.1080/07491409.2004.10162465)
- Dorner, L., Hatvani, A., Taskó, T. Soltész, P., Estefánné Varga, M. & Dávid, M. (2016). IKT-használat 10–18 éveseknél egy IKT-eszközhasználati kérdőív bemutatása. *Magyar Pszichológiai Szemle*, 71(1–2), 25–56. [doi: 10.1556/0016.2016.71.1.2](https://doi.org/10.1556/0016.2016.71.1.2).
- Douglas., S., Tang, L., & Rice, C. (2022). Gender Performativity and Postfeminist Parenting in Children’s Television Shows. *Sex Roles*, 86, 249-262. <https://doi.org/10.1007/s11199-021-01268-9>
- Dundes, L. (2001). Disney’s modern heroine Pocahontas: Revealing age-old gender stereotypes and role discontinuity under a façade of liberation. *Social Science Journal*, 38, 353-365. [https://doi.org/10.1016/S0362-3319\(01\)00137-9](https://doi.org/10.1016/S0362-3319(01)00137-9)
- Dundes, L., Streiff, M., Streiff, Z. (2018). Storm Power, an Icy Tower and Elsa’s Bower: The Winds of Change in Disney’s Frozen. *Social Sciences*, 7(6), 86–. [doi:10.3390/socsci7060086](https://doi.org/10.3390/socsci7060086)
- Duró, L., Kékes, Sz., Szabó, M., & Pigler, L. (2005). *A pedagógiai gyakorlat pszichológiája: Nevelés és értékutatás*. Budapest: BBS-Info Kiadó.

- Duveen, G. (2001). Representations, identities, resistance. In K. Deaux & G. Philogène (Eds.), *Representations of the social: Bridging theoretical traditions* (pp. 257–270). Hoboken: Blackwell Publishing.
- Eagly, A. H., & Wood, W. (2013). The nature–nurture debates: 25 years of challenges in understanding the psychology of gender. *Perspectives on Psychological Science*, 8(3), 340–357. <https://doi.org/10.1177/1745691613484767>
- Eagly, A. H., & Wood, W. (2012). Social role theory. In P. van Lange, A. Kruglanski, & E. T. Higgins (Eds.), *Handbook of Theories in Social Psychology* (pp. 458–547). New York: Sage.
- Eagly, A. H., Ashmore, R. D., Makhijani, M. G., & Longo, L. C. (1991). What is beautiful is good, but...: A meta-analytic review of research on the physical attractiveness stereotype. *Psychological Bulletin*, 110(1), 109–128. <https://doi.org/10.1037/0033-2909.110.1.109>
- Eagly, A. H., Wood, W. & Diekmann, A.B. (2000) Social Role Theory of Sex Differences and Similarities: A Current Appraisal. In T. Eckes, & H. M. Trautner (Eds.), *The Developmental Social Psychology of Gender* (pp.123-175). New York: LEA.
- Eccles, J. S. (2014). Gender and achievement choices. In E. T. Gershoff, R. Mistry, & D. A. Crosby (Eds.), *Societal contexts of child development: Pathways of influence and implications for practice and policy* (pp. 19-34). New York: Oxford University Press.
- Eccles, J. S., & Wigfield, A. (2023). Expectancy-value theory to situated expectancy-value theory: Reflections on the legacy of 40+ years of working together. *Motivation Science*, 9(1), 1–12. <https://doi.org/10.1037/mot0000275>
- Eccles, J. S., Jacobs, J. E., & Harold, R. D. (1990). Gender role stereotypes, expectancy effects, and parents' socialization of gender differences. *Journal of Social Issues*, 46(2), 183–201. <https://doi.org/10.1111/j.1540-4560.1990.tb01929.x>
- Edwards, P., Chadborn, D. P., Plante, C. N., Reysen, S., & Redden, M. H. (2019). *Meet the Bronies: The psychology of the adult My Little Pony fandom*. Jefferson, US: McFarland.

- Egan, S. K., & Perry, D. G. (2001). Gender identity: A multidimensional analysis with implications for psychosocial adjustment. *Developmental Psychology*, 37(4), 451–463. <https://doi.org/10.1037/0012-1649.37.4.451>
- Eisenberg, N., Fabes, R. A., & Murphy, B. C. (1996). Parents' reactions to children's negative emotions: Relations to children's social competence and comforting behavior. *Child Development*, 67(5), 2227–2247. <https://doi.org/10.2307/1131620>
- Eisend, M. (2010). A meta-analysis of gender roles in advertising. *Journal of the Academy of Marketing Science*, 38(4), 418–440. [doi:10.1007/s11747-009-0181-x](https://doi.org/10.1007/s11747-009-0181-x)
- Eisenhauer, K. (2017). *A Quantitative Analysis of Directives in Disney Princess Films*. A capstone project submitted in partial fulfillment of the requirements for the Degree of Master of Arts English, Concentration in Linguistics. NC State University.
- Endendijk, J. J. (2015). *Heroes and housewives: The role of gender and gender stereotypes in parenting and child development*. Doctoral thesis. Education and Child Studies, Faculty of Social and Behavioural Sciences, Leiden University.
- Endendijk, J. J., Groeneveld, M. G., van Berkel, S. R., Hallers-Haalboom, E. T., Mesman, J., & Bakermans-Kranenburg, M. J. (2013). Gender stereotypes in the family context: Mothers, fathers, and siblings. *Sex Roles: A Journal of Research*, 68(9-10), 577–590. <https://doi.org/10.1007/s11199-013-0265-4>
- Endendijk, J. J., Groeneveld, M. G., van der Pol, L. D., van Berkel, S. R., Hallers-Haalboom, E. T., Mesman, J., & Bakermans-Kranenburg, M. J. (2014). Boys don't play with dolls: Mothers' and fathers' gender talk during picture book reading. *Parenting: Science and Practice*, 14(3-4), 141–161. <https://doi.org/10.1080/15295192.2014.972753>
- Endendijk, J. J., Spencer, H., Bos, P. A., & Derks, B. (2019). Neural processing of gendered information is more robustly associated with mothers' gendered communication with children than mothers' implicit and explicit gender stereotypes. *Social Neuroscience*, 14(3), 300–312. <https://doi.org/10.1080/17470919.2018.1468357>

- England, D., Descartes, L., & Collier-Meek, M. A. (2011). Gender role portrayal and the Disney princesses. *Sex Roles: A Journal of Research*, 64(7–8), 555–567. [10.1007/s11199-011-9930-7](https://doi.org/10.1007/s11199-011-9930-7)
- Equimundo. (2022). *The International Men and Gender Equality Survey: A status report on men, women, and gender equality in 15 headlines*. Equimundo.
- Eron, L. D. (1992). Gender differences in violence: Biology and/or socialization. In K. Björkqvist, & P. Niemela (Eds.) *Of mice and women: Aspects of female aggression* (pp. 89–97). New York: Academic Press.
- F. Lassú, Zs. (2010): [Az irodalom visszavág –a fiúk olvasási és szövegértési nehézségeinek néhány lehetséges olvasata](#). In G. Albert (Ed.), *Az óvodapedagógiától az andragógiáig: Képzés és gyakorlat Konferencia III* (pp. 231-238). Kaposvári Egyetem.
- F. Lassú, Zs. (2016). [„Ez a 'gender', ez már sajnos Magyarországot is fenyegeti” – nemisztereotípiá-ellenes és/vagy nemileg differenciált nevelés koragyermekkorban](#). *Gyermeknevelés*, 4(3), 48-58.
- Fabes, R. A., Eisenberg, N., Karbon, M., Bernzweig, J., Lee Speer, A., & Carlo, G. (1994). Socialization of children's vicarious emotional responding and prosocial behavior: Relations with mothers' perceptions of children's emotional reactivity. *Developmental Psychology*, 30(1), 44–55. <https://doi.org/10.1037/0012-1649.30.1.44>
- Fagot, B. I., & Leinbach, M. D. (1995). Gender knowledge in egalitarian and traditional families. *Sex Roles: A Journal of Research*, 32(7-8), 513–526. <https://doi.org/10.1007/BF01544186>
- Faherty, V. E. (2001). Is the mouse sensitive? A study of race, gender, and social vulnerability in Disney animated films. *SIMILE: Studies in Media and Information Literacy Education*, 1(3), 1-8.
- Farkas, Z. (2007). Az egyéni és a kulturális érték fogalma és típusai. *Jel-Kép*, 4, 67-85.
- Fehér, I. (2016). [A női értékrend átadása három generáción át](#). In G. Keresztes (Ed.), *Tavaszi Szél - Spring Wind 2016. IV. kötet*. Doktoranduszok Országos Szövetsége.

- Feinman, S. (1981). Why is cross-sex-role behavior more approved for girls than for boys? A status characteristic approach. *Sex Roles*, 7(3), 289-299.
- Ferrari, C., Nadal, M., Schiavi, S., Vecchi, T., Cela-Conde, C. J., & Cattaneo, Z. (2017). The dorsomedial prefrontal cortex mediates the interaction between moral and aesthetic valuation: A TMS study on the *beauty-is-good* stereotype. *Social Cognitive and Affective Neuroscience*, 12(5), 707–717. <https://doi.org/10.1093/scan/nsx002>
- Fiese, B. H., & Skillman, G. (2000). Gender differences in family stories: Moderating influence of parent gender role and child gender. *Sex Roles: A Journal of Research*, 43(5-6), 267–283. <https://doi.org/10.1023/A:1026630824421>
- Fiske, S. T., & Taylor, S. E. (1991). *Social cognition*. New York: McGraw Hill.
- Fivush, R. (1998). Gendered narratives: Elaboration, structure, and emotion in parent–child reminiscing across the preschool years. In C. P. Thompson, & D. J. Herrmann (Eds.), *Autobiographical memory: Theoretical and applied perspectives* (pp. 79–103). New York: Lawrence Erlbaum Associates.
- Flannagan, D., & Perese, S. (1998). Emotional references in mother–daughter and mother–son dyads' conversations about school. *Sex Roles: A Journal of Research*, 39(5-6), 353–367. <https://doi.org/10.1023/A:1018866908472>
- Fredricks, J. A., & Eccles, J. S. (2002). Children's competence and value beliefs from childhood through adolescence: Growth trajectories in two male-sex-typed domains. *Developmental Psychology*, 38(4), 519–533. <https://doi.org/10.1037/0012-1649.38.4.519>
- Freeman, N. K. (2007). Preschoolers' perceptions of gender appropriate toys and their parents' beliefs about genderized behaviors: Miscommunication, mixed messages, or hidden truths? *Early Childhood Education Journal*, 34(5), 357–366. <https://doi.org/10.1007/s10643-006-0123-x>
- Freud, S. (1932/1986). *Bevezetés a pszichoanalízisbe*. Budapest: Gondolat Kiadó.

- Friedman, C. K., Leaper, C., & Bigler, R. S. (2007). Do mothers' gender-related attitudes or comments predict young children's gender beliefs? *Parenting: Science and Practice*, 7(4), 357–366. <https://doi.org/10.1080/15295190701665656>
- Furnham, A., Reeves, E., & Budhani, S. (2002). Parents think their sons are brighter than their daughters: Sex differences in parental self-estimations and estimations of their children's multiple intelligences. *Journal of Genetic Psychology*, 163(1), 24–39. <https://doi.org/10.1080/00221320209597966>
- Füstös, L. (2011). Európa értékrendszere: Magyarország értéktere – Európa értéktere. In L. Füstös, & L. Guba (Eds.). *A változó értékrendszer 2011/1*. Budapest: MTA PTI – MTA SZKI.
- Füstös, L., & Szalma, I. (2010). *A változó értékrendszer*. Budapest: MTA Szociológiai kutatóintézet.
- Gabriel M., and Goldberg E. (Director). (1995). *Pocahontas* [Film]. Walt Disney Pictures; Walt Disney Feature Animation.
- Garabedian, J. (2015). Animating Gender Roles: How Disney Is Redefining the Modern Princess. *James Madison Undergraduate Research Journal* 2(1), 22-25.
- Garofalo, M. (2013). The Good, the Bad, and the Ugly: Teaching Critical Media Literacy with Disney. *Procedia - Social and Behavioral Sciences* 106, 2822–2831. <https://doi.org/10.1016/j.sbspro.2013.12.325>.
- Geary, D. C. (1995). Sexual selection and sex differences in spatial cognition. *Learning and Individual Differences*, 7(4), 289–301. [https://doi.org/10.1016/1041-6080\(95\)90003-9](https://doi.org/10.1016/1041-6080(95)90003-9)
- Geis, F. L. (1993). Self-fulfilling prophecies: A social psychological view of gender. In A. E. Beall, & R. J. Sternberg (Eds.), *The psychology of gender* (pp. 9–54). New York: The Guilford Press.
- Geronimi C.; Reitherman W.; Clark L. and Larson E. (Director). (1959). *Sleeping Beauty* [Film]. Walt Disney Productions.
- Geronimi C., Jackson W., and Luske H. (Director). (1950). *Cinderella* [Film]. Walt Disney Productions.

- Gerse, J., & Szilágyi, D. (2015). *A háztartások életszínvonala*. KSH adatközlő kézirat. <https://www.ksh.hu/docs/hun/xftp/idoszaki/hazteletszinv/hazteletszinv15.pdf> (letöltés 2023. 08. 28.)
- Gianettoni, L., & Guilley, E. (2015). Sexism and the gendering of professional aspirations. In K. Faniko, F. Lorenzi-Cioldi, O. Sarrasin, & E. Mayor (Eds.), *Gender and Social Heirarchies* (1th ed., pp. 11-25). New York: Routledge. <https://doi.org/10.4324/9781315675879>
- Giddens, A. (2006). *Szociológia*. Budapest: Osiris Könyvkiadó.
- Giroux, H. (1994). *Disturbing pleasures. Learning popular culture*. New York: Routledge.
- Giroux, H. A., & Pollock, G. (2010). *The Mouse that Roared: Disney and the End of Innocence, Updated and Expanded Edition*. Lanham, MD: Rowman & Littlefield Publishers.
- Giroux, H.A. (1995). Animating youth: The Disneyfication of children's culture. *Socialist Review*, 24(3), 23–29.
- Glick, P., & Fiske, S. T. (1996). The Ambivalent Sexism Inventory: Differentiating hostile and benevolent sexism. *Journal of Personality and Social Psychology*, 70(3), 491–512. <https://doi.org/10.1037/0022-3514.70.3.491>
- Glick, P., & Fiske, S. T. (2001). Ambivalent stereotypes as legitimizing ideologies: Differentiating paternalistic and envious prejudice. In J. T. Jost, & B. Major (Eds.), *The psychology of legitimacy: Emerging perspectives on ideology, justice, and intergroup relations* (pp. 278–306). Cambridge, UK: Cambridge University Press.
- Glynn, C. J., & Jeong, I. (2003). Public Opinion and the Media. In D. Johnston (ed.), *Encyclopedia of International Media and Communications*. New York: Academic Press.
- Golden, J. C., & Jacoby, J. W. (2018). Playing princess: Preschool girls' interpretations of gender stereotypes in Disney princess media. *Sex Roles: A Journal of Research*, 79(5), 299-313. <https://doi.org/10.1007/s11199-017-0773-8>

- Gomez, J. (2014). Why “Frozen” became the biggest animated movie of all time. *Business Insider*, Apr 1, 2014, <http://www.businessinsider.com/why-frozen-is-a-huge-success-2014-4?IR=T>. (letöltés 2023. 08. 28.)
- Green, R. (1975). Adults who want to change sex; adolescents who cross-dress; and children called “sissy” and “tomboy”. In R. Green (Ed.), *Human sexuality: A health practitioner's text* (pp. 83-96). Baltimore: Williams & Wilkins.
- Greenwood, D. (2017). Gender considerations of media content, uses, and impact on well-being. In L. Reinecke, & M. B. Oliver (Eds.), *The Routledge handbook of media use and well-being: International perspectives on theory and research on positive media effects* (pp. 396–408). New York: Routledge/Taylor & Francis Group.
- Gregor, A. (2016). *A nemi szerepekkel kapcsolatos attitűdök a 2000-es években Magyarországon*. Doktori (PhD) disszertáció, Budapest, Eötvös Loránd Tudományegyetem, Társadalom Tudományi Kar. <https://doi.org/10.15476/ELTE.2014.124>
- Gregor, A. & Kováts, E. (2018). *Nőügyek 2018. Társadalmi problémák és megoldási stratégiák*. Budapest: Friedrich-Ebert-Stiftung.
- Greno N., & Howard B. (Director). (2010). *Tangled* [Film]. Walt Disney Animation Studios; Walt Disney Pictures.
- Guizerix, J. (2013). [*From snow white to brave: The evolution of Disney princesses*](#). (Honors Thesis). Florida Atlantic University, United States of America.
- Guba, E. G., & Lincoln, Y. S. (1994). Competing paradigms in qualitative research. In N.K. Denzin & Y. S. Lincoln (Eds.), *The SAGE handbook of qualitative research* (pp. 105–117). Thousand Oaks, CA: Sage.
- Habibi, R., & Khurana, B. (2012). Spontaneous Gender Categorization in Masking and Priming Studies: Key for Distinguishing Jane from John Doe but Not Madonna from Sinatra. *PLoS ONE* 7(2). 1-7. [doi:10.1371/journal.pone.0032377](https://doi.org/10.1371/journal.pone.0032377)
- Hadas, M. (2001). Hímnem, többes szám: A férfikutatások első hulláma. *Replika*, 43-44, 25-36.

- Hadas, M. (2009). A hegemon maszkulinitás szociológiai konstrukciói: Férfikutatások a tudományos normalizálódás útján. *Replika*, 69, 27-41.
- Haldeman, D. C. (2000). Gender atypical youth: Clinical and social issues. *School Psychology Review*, 29, 192–200. [doi: 10.1080/02796015.2000.12086007](https://doi.org/10.1080/02796015.2000.12086007)
- Halim, M. L., Ruble, D. N., & Tamis-LeMonda, C. S. (2013). Four-year-olds' beliefs about how others regard males and females. *British Journal Of Developmental Psychology*, 31(1), 128-135. [10.1111/j.2044-835X.2012.02084.x](https://doi.org/10.1111/j.2044-835X.2012.02084.x)
- Hamilton, D. L., Sherman, S. J., & Ruvolo, C. M. (1990). Stereotype-based expectancies: Effects on information processing and social behavior. *Journal of Social Issues*, 46(2), 35–60. <https://doi.org/10.1111/j.1540-4560.1990.tb01922.x>
- Hamilton, P., & Dynes, R. (2023). From ‘tiaras and twirls’ to ‘action and adventure’. Eliciting children’s gendered perceptions of Disney characters through participatory visual methodology. *International Journal of Early Years Education*, 31(2), 482-501. <https://doi.org/10.1080/09669760.2022.2164259>
- Harding S., & Norberg K. (2005). New feminist approaches to social science methodologies: An introduction. *Signs: Journal of Women in Culture and Society*, 30(4), 2009–2015. <http://dx.doi.org/10.1086/428420>
- Harkness, S., & Super, C. M. (1992). The Developmental Niche: A Theoretical Framework for Analyzing the Household Production of Health. *Social Science and Medicine*, 38(2), 217-226. [doi:10.1016/0277-9536\(94\)90391-3](https://doi.org/10.1016/0277-9536(94)90391-3)
- Hayes, S., & Tantleff-Dunn, S. (2010). Am I Too Fat to Be a Princess? Examining the Effects of Popular Children’s Media on Young Girls’ Body Image. *British Journal of Developmental Psychology*, 28(2), 413–426. <https://doi.org/10.1348/026151009X424240>
- Heller, Á. (1970). *A szándéktól a következményig*. Budapest: Magvető.
- Hess C. R., Teti D. M., & Hussey-Gardner B. H. (2004). Self-efficacy and parenting of high-risk infants: The moderating role of parent knowledge of infant development. *Journal of Applied Developmental Psychology*, 25, 423–437.

- Hine, B., Ivanovic K., & England, D. (2018). From the Sleeping Princess to the World-Saving Daughter of the Chief: Examining Young Children's Perceptions of 'Old' versus 'New' Disney Princess Characters. *Social Sciences*, 7(9), 161. [doi: 10.3390/socsci7090161](https://doi.org/10.3390/socsci7090161)
- Hinkins, J. (2007). 'Biting the Hand That Feeds': Consumerism, Ideology and Recent Animated Film for Children. *Papers: explorations into children's literature*, 17(1), 43-50. [doi: 10.21153/pecl2007vol17no1art1205](https://doi.org/10.21153/pecl2007vol17no1art1205).
- Hofmeister-Tóth, Á. (2006). *Fogyasztói magatartás*. Budapest: Aula Kiadó.
- Hofstede, G. (1980). *Culture's Consequences. International Differences in Work-Related Values*. New York: Sage Publications.
- Hofstede, G., & Bond, H.M. (1988). The Confucius Connection from Cultural Roots to Economic Growth. *Organizational Dynamics*, 16(4), 4–21.
- Hofstede, G., & Hofstede, G. J. (2008). *Kultúrák és szervezetek. Az elme szoftvere*. Pécs: VHE Kft.
- Hofstede, G., Hofstede, G. J., & Minkov, M. (2010). *Cultures and Organizations*. New York: McGraw-Hill Publishing.
- Hódi, Á., Tóth, E., B. Németh, M. & Fáyiné Dombi, A. (2019). [Óvodások IKT-használata otthon – szülői minta és szerepvállalás](#). *Neveléstudomány*, 2, 22-41.
- Hunyady, Gy. (2001). A sztereotípiakutatás funkcionális megközelítése. In Gy. Hunyady & L. L. A. Nguyen (Eds.), *Sztereotípiakutatás: Hagyományok és irányok*. (pp. 484-491). Budapest: ELTE Eötvös Kiadó.
- Hurley, D. L. (2005). Seeing White: Children of Color and the Disney Fairy Tale Princess. *The Journal of Negro Education*, 74(3), 221–232.
- Hust, S. J., & Brown, J. D. (2008). Gender, media use, and effects. In S. L. Calvert, & B. J. Wilson (Eds.): *The handbook of children, media, and development* (pp. 98-120). Malden, Mass.: Blackwell Publishing.

- Hügelschäfer, S., Jaudas, A., & Achtziger, A. (2016). Detecting gender before you know it: How implementation intentions control early gender categorization. *Brain Research, 1649*(Part A), 9–22. <https://doi.org/10.1016/j.brainres.2016.08.026>
- Inglehart, R. (1997). *Modernization and Postmodernization: Cultural and Political Change in 43 Societies*. New Jersey: Princeton University Press.
- Inglehart, R., Norris, P., & Welzel, C. (2003). Gender equality and democracy. In R. Inglehart (Ed.), *Human values and social change* (pp. 91-115). Leiden, The Netherlands: Brill.
- Jackson, D., & Tein, J. (1998). Adolescents' conceptualization of adult roles: relationships with age, gender, work goals, and maternal employment. *Sex Roles, 38*, 987–1008. [doi: 10.1023/A:1018826626335](https://doi.org/10.1023/A:1018826626335)
- Jacobs, J. E., & Eccles, J. S. (1992). The impact of mothers' gender-role stereotypic beliefs on mothers' and children's ability perceptions. *Journal of Personality and Social Psychology, 63*(6), 932–944. <https://doi.org/10.1037/0022-3514.63.6.932>
- Jacobs, J. E., Davis-Kean, P., Bleeker, M., Eccles, J. S., & Malanchuk, O. (2005). "I can, but I don't want to": The Impact of Parents, Interests, and Activities on Gender Differences in Math. In A. M. Gallagher & J. C. Kaufman (Eds.), *Gender differences in mathematics: An integrative psychological approach* (pp. 246–263). Cambridge, UK: Cambridge University Press. <https://doi.org/10.1017/CBO9780511614446>
- Johar, G. V., Moreau, P., & Schwarz, N. (2003). Gender typed advertisements and impression formation: the role of chronic and temporary accessibility. *Journal of Consumer Psychology, 13*(3), 220-229.
- Junn, E. N. (1997). *Media Portrayals of Love, Marriage & Sexuality for Child Audiences: A Select Content Analysis of Walt Disney Animated Family Films*. Paper presented at the Biennial Meeting of the Society for Research in Child Development. Washington, DC. Paper presented at the Biennial Meeting of the Society for Research in Child Development.

- Kahlenberg S. G., & Hein, M. M. (2010). Progression on Nickelodeon? Gender-role stereotypes in toy commercials. *Sex Roles* 62(11), 830–847. [doi:10.1007/s11199-009-9653-1](https://doi.org/10.1007/s11199-009-9653-1)
- Kamarás, I. (2010). *Érték, értékelés és értékrend (szociológiai és szociálpszichológiai szempontból)*. http://www.metaelmelet.hu/pdfek/tanulmanyok/ertek_ertekeles.pdf (letöltés 2023. 08. 28.)
- Kane, E. W. (2006). "No Way My Boys are Going to be Like That!": Parents' Responses to Children's Gender Nonconformity. *Gender & Society*, 20(2), 149–176. <https://doi.org/10.1177/0891243205284276>
- Kapitány, Á., & Kapitány, G. (2012). Konszenzusok és ambivalenciák: Reflexiók egy értékutatás eredményeihez. *Társadalomkutatás*, 30(3), 199-223. <http://dx.doi.org/10.1556/Tarskut.30.2012.3.1>
- Keller, T. (2008). Értékrend és társadalmi pozíció. *Századvég Új folyam*, 47(1), 151-187.
- Kékes-Szabó, M. (2016). A tárgyválasztás és-használat sajátosságai óvodás és kisiskolás gyermekek körében. *Iskolakultúra*, 26(10), 39-57. <https://doi.org/10.17543/ISKKULT.2016.10.39>
- Killerman, S. (2015). The genderbread person, v3. <http://itspronouncedmetrosexual.com/2015/03/the-genderbread-person-v3/#sthash.0DtOLR2v.dpbs>. (letöltés 2023. 08. 28.)
- Knafo, A., & Galansky, N. (2008). The influence of children on their parents' values. *Social and personality psychology compass*, 2(3), 1143-1161. <https://doi.org/10.1111/j.1751-9004.2008.00097.x>
- Knafo, A., & Schwartz, S. H. (2003). Parenting and adolescents' accuracy in perceiving parental values. *Child development*, 74(2), 595-611. <https://doi.org/10.1111/1467-8624.7402018>
- Knafo, A., & Schwartz, S. H. (2004). Identity formation and parent-child value congruence in adolescence. *British journal of developmental psychology*, 22(3), 439-458. <https://doi.org/10.1348/0261510041552765>

- Knafo, A., & Schwartz, S. H. (2008). Accounting for parent-child value congruence: Theoretical considerations and empirical evidence. In U. Schönplflug (Ed.), *Cultural transmission: Developmental, psychological, social, and methodological perspectives* (pp. 240–268). Cambridge, UK: Cambridge University Press.
- Knafo, A., & Schwartz, S. H. (2009). Accounting for parent-child value congruence: Theoretical considerations and empirical evidence. In U. Schönplflug (Ed.), *Cultural transmission: Psychological, developmental, social, and methodological aspects* (pp. 240–268). Cambridge, UK: Cambridge University Press. [doi:10.1017/cbo9780511804670.012](https://doi.org/10.1017/cbo9780511804670.012)
- Knafo, A., & Schwartz, S. H. (2012). Relational identification with parents, parenting, and parent-child value similarity among adolescents. *Family Science*, 3(1), 13–21. <https://doi.org/10.1080/19424620.2011.707794>
- Knafo, A., & Spinath, F. M. (2011). Genetic and environmental influences on girls' and boys' gender-typed and gender-neutral values. *Developmental psychology*, 47(3), 726. <https://doi.org/10.1037/a0021910>
- Koenig, A. M. (2018). Comparing prescriptive and descriptive gender stereotypes about children, adults, and the elderly. *Frontiers in Psychology*, 9, Article 1086. <https://doi.org/10.3389/fpsyg.2018.01086>
- Kohlberg, L.A. (1966). A cognitive-developmental analysis of children's sex role concepts and attitudes. In E. Maccoby (Ed.), *The development of sex differences* (pp. 82–173). Stanford University Press.
- Kohnstamm, G. A., Halverson, C. F., Jr., Mervielde, I., & Havill, V. L. (1998). Analyzing parental free descriptions of child personality. In G. A. Kohnstamm, C. F. Halverson, Jr., I. Mervielde, & V. L. Havill (Eds.), *Parental descriptions of child personality: Developmental antecedents of the Big Five?* (pp. 1–19). New York: Lawrence Erlbaum Associates Publishers.
- Kolbenschlag, M. (1999). *Búcsúcsók Csipkerózsikának*. Debrecen: Csokonai Kiadó.
- Kovács, M. (2007). Nemi sztereotípiák, nemi ideológiák és karrier aspirációk. *Educatio*, 16(1), 99–114.

- Kováts, E., & Pető, A. (2017). Anti-gender discourse in Hungary: A discourse without a movement. In R. Kuhar, & D. Paternotte (Eds.), *Anti-gender campaigns in Europe: Mobilizing against equality* (pp. 117-131). Lanham, MD: Rowman & Littlefield International Ltd. <https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:0168-ssoar-72419-5> (letöltés 2023. 08. 28.)
- Kozma, L., Láng, A., & Kocsor, F. (2019). [Két Nemi Szerep kérdőív Magyar Nyelvű adaptálása: A Multikulturális Maszkulinitás Ideológia Skála és a Femininitás Ideológia Skála. Társadalmi Nemek Tudománya Interdiszciplináris eFolyóirat](#), 9(2), 39-57.
- Kozma, T. (1995). Etnocentrizmus. In Z. Vastagh (Ed.), *Értékátadás és konfliktusok a pedagógiában*. Pécs: JPTE Tanárképző Intézet Pedagógia Tanszéke.
- Kósa, É. (2005). Gyerekek, serdülők és a média. In Zs. Vajda, & É. Kósa (Eds.), *Neveléslélektan* (pp. 363-430). Budapest: Osiris Kiadó.
- Központi Statisztikai Hivatal [KSH] (2017). Mikrocenzus 2016. Iskolázottsági adatok. https://www.ksh.hu/docs/hun/xftp/idoszaki/mikrocenzus2016/mikrocenzus_2016_4.pdf (letöltés 2023. 08. 28.)
- Központi Statisztikai Hivatal [KSH] (2018). Mikrocenzus 2016. A háztartási és családi adatai. https://www.ksh.hu/docs/hun/xftp/idoszaki/mikrocenzus2016/mikrocenzus_2016_6.pdf (letöltés 2023. 08. 28.)
- Központi Statisztikai Hivatal [KSH] (2020). Demográfiai Évkönyv, 2019. https://www.ksh.hu/docs/hun/xftp/idoszaki/evkonyv/evkonyv_2019.pdf (letöltés 2023. 08. 28.)
- Kretchmar, J. (2009). *Gender socialization. Research starters sociology*. Ipswich, US: EBSCO Publishing Inc.
- KSH (2005-2014). Háztartások info-kommunikációs eszközhasználatának és egyéni jellemzői. http://www.ksh.hu/docs/hun/xstadat/xstadat_eves/i_oni006.html (letöltés 2023. 08. 28.)

- KSH (2011): Gyermekvállalás a budapesti agglomerációban 1990–2009. Közlemények a budapesti agglomerációról 15. Budapest: KSH.
- KSH (2013). 2011. évi népszámlálás 7. Iskolázottsági adatok. Budapest: KSH.
- Kulik, L. (2002). The impact of social background on gender-role ideology: Parent's versus children's attitudes. *Journal of Family Issues*, 23(1), 53–73. <https://doi.org/10.1177/0192513X02023001003>
- Lacroix, C. (2004). Images of animated others: The orientalizing of Disney's cartoon heroines from *The Little Mermaid* to *The Hunchback of Notre Dame*. *Popular Communication*, 2(4), 213–229. [doi:10.1207/s15405710pc0204_2](https://doi.org/10.1207/s15405710pc0204_2)
- Langlois, J. H., & Downs, A. C. (1980). Mothers, fathers, and peers as socialization agents of sex-typed play behaviors in young children. *Child Development*, 51(4), 1237–1247. <https://doi.org/10.2307/1129566>
- Lauzen, M. M., Dozier, D. M., & Horan, N. (2008). Constructing gender stereotypes through social roles in prime-time television. *Journal of Broadcasting & Electronic Media*, 52(2), 200–214. <https://doi.org/10.1080/08838150801991971>
- Layng, J. M. (2001). The Animated Woman: The Powerless Beauty of Disney Heroines from Snow White to Jasmine. *The American Journal of Semiotics*, 17(3), 197–215. <http://dx.doi.org/10.5840/ajs200117338>
- Leaper, C., Breed, L., Hoffman, L., & Perlman, C. A. (2002). Variations in the gender-stereotyped content of children's television cartoons across genres. *Journal of Applied Social Psychology*, 32(8), 1653–1662. <https://doi.org/10.1111/j.1559-1816.2002.tb02767.x>
- Leaper, C. (2015). Gender and social-cognitive development. In R. M. Lerner, L. S. Liben, & U. Muller (Eds.), *Handbook of Child Psychology and Developmental Science*, (7th ed.), Vol. 2: *Cognitive processes* (pp. 806-853). New York: Wiley.
- Lester, N. A. (2010). Disney's *The Princess and the Frog*: The Pride, the Pressure, and the Politics of Being a First. *The Journal of American Culture*, 33(4) 294–308. <https://doi.org/10.1111/j.1542-734X.2010.00753.x>

- Linver, M., Davis-Kean, P. E., & Eccles, J. S. (2002). *Influences of gender on academic achievement*. Paper presented at the Society for Research on Adolescence.
- Lipowska, M., Lipowski, M., & Pawlicka, P. (2016). Daughter and son: a completely different story? Gender as a moderator of the relationship between sexism and parental attitudes. *Health Psychology Report*, 4(3), 224-236. <https://doi.org/10.5114/hpr.2016.62221>
- Loránd, F. (2002) *Értékek és generációk: Válogatás Loránd Ferenc pedagógiai írásaiból*. Budapest: Okker kiadó.
- Lorber, J. 1994. *Paradoxes of Gender*. New Haven: Yale University Press.
- Lustyik, K. (2012) The Commercialization of Children's Television in Postsocialist Europe. *Journal of Popular Film and Television*, 40(3), 141–150. <https://doi.org/10.1080/01956051.2012.697796>
- Maccoby, E. E. (1951). Television: its impact on school children. *Public Opinion Quarterly*, 15, 421–444. <https://doi.org/10.1086/266328>
- Magyar-Vincze, E. (2006). *Feminitás antropológia: Elvek és gyakorlatok között*. Kolozsvár: Desire.
- Maity, N. (2014): Damsels in Distress: A Textual Analysis of Gender roles in Disney Princess Films. *Journal Of Humanities And Social Science*, 19(10), 28-31. <http://dx.doi.org/10.9790/0837-191032831>
- Manaworapong, P., & Bowen, N.E.J.A. (2022) Language, gender, and patriarchy in Mulan: a diachronic analysis of a Disney Princess movie. *Humanities and social sciences communications*, 9(1). <http://dx.doi.org/10.1057/s41599-022-01244-y>
- Mangan, L. (2019). *The feminism book*. London, UK: DK PUB.
- Manke, B., Seery, B. L., Crouter, A. C., & McHale, S. M. (1994). The three corners of domestic labor: Mothers', fathers', and children's weekday and weekend housework. *Journal of Marriage and the Family*, 56(3), 657–668. <https://doi.org/10.2307/352876>

- Martin, C. L. (1990). Attitudes and expectations about children with nontraditional and traditional gender roles. *Sex Roles: A Journal of Research*, 22(3-4), 151–165. <https://doi.org/10.1007/BF00288188>
- Martin, J. L., & Ross, H. S. (2005). Sibling aggression: Sex differences and parents' reactions. *International Journal of Behavioral Development*, 29(2), 129–138. <https://doi.org/10.1080/01650250444000469>
- Martin-Storey, A. (2016). Gender, sexuality, and gender nonconformity: Understanding variation in functioning. *Child Development Perspectives*, 10(4), 257-262. <https://doi.org/10.1111/cdep.12194>
- Mastro, D. (2009). Racial/ethnic stereotyping and the media. In R. L. Nabi, & M. B. Oliver (Eds.), *The SAGE Handbook of the Media processes and effects* (pp. 377-391). New York: SAGE.
- Matsumoto, D., Yoo, S. H., Fontaine, J., Anguas-Wong, A. M., Arriola, M., Ataca, B., Bond, M. H., Boratav, H. B., Breugelmans, S. M., Cabecinhas, R., Chae, J., Chin, W. H., Comunian, A. L., Degere, D. N., Djunaidi, A., Fok, H. K., Friedlmeier, W., Ghosh, A., Glamcevski, M., . . . Grossi, E. (2008). Mapping expressive differences around the world: The relationship between emotional display rules and individualism versus collectivism. *Journal of Cross-Cultural Psychology*, 39(1), 55–74. <https://doi.org/10.1177/0022022107311854>
- Matthes, J., Prieler, M., & Adam, K. (2016). Gender-role portrayals in television advertising across the globe. *Sex Roles* 75(7), 314–327. [doi: 10.1007/s11199-016-0617-y](https://doi.org/10.1007/s11199-016-0617-y)
- Matthews, S., & Power, C. (2002). Socio-economic gradients in psychological distress: A focus on women, social roles and work–home characteristics. *Social Science & Medicine*, 54, (5) 799–810. [https://doi.org/10.1016/s0277-9536\(01\)00110-1](https://doi.org/10.1016/s0277-9536(01)00110-1)
- Matyas, V. (2010). Tale as Old as Time: A Textual Analysis of Race and Gender in Disney Princess Films. *Graduate Major Research Papers and Multimedia Projects*. McMaster University, Hamilton, Ontario, Canada. <http://citeseerx.ist.psu.edu/viewdoc/download?doi=10.1.1.681.4562&rep=rep1&type=pdf>

- McHale, S. M., Crouter, A. C., & Tucker, C. J. (1999). Family context and gender role socialization in middle childhood: Comparing girls to boys and sisters to brothers. *Child Development*, 70(4), 990–1004. <https://doi.org/10.1111/1467-8624.00072>
- McLean, J. E., & Ernest, J. M. (1998). The role of statistical significance testing in educational research. *Research in the Schools*, 5(2), 15-22.
- McNiel, S. (2020). *Analyzing the evolution of Disney princesses*. Geek gals. <https://geekgals.co/2020/07/29/evolution-of-disney-princesses/> (letöltés 2023. 09. 28.)
- Mészáros, I., Németh, A., & Pukánszky, B. (1999). *Bevezetés a pedagógia és az iskoláztatás történetébe*. Budapest: Osiris Könyvkiadó.
- Mikonya, Gy. (2014). Vallásos mozgalmak, pszichocsoportok és a nevelés aktuális problémái a pedagógia „árnyékában”. *Pedagógiatörténeti Szemle*, 1(3), 1–21.
- Mills, R. S., & Rubin, K. H. (1992). A longitudinal study of maternal beliefs about children's social behaviors. *Merrill-Palmer Quarterly*, 38(4), 494–512.
- Moffitt, K. R. (2019). Scripting the way for the 21st-Century Disney Princess in The Princess and the Frog. *Woman's Studies in Communication*, 42(4), 471-489. <https://doi.org/10.1080/07491409.2019.1669757>
- Mondschein, E. R., Adolph, K. E., & Tamis LeMonda, C. S. (2000). Gender bias in mothers' expectations about infant crawling. *Journal of Experimental Child Psychology*, 77(4), 304–316. <https://doi.org/10.1006/jecp.2000.2597>
- Morrongiello, B. A., & Hogg, K. (2004). Mothers' reactions to children misbehaving in ways that can lead to injury: Implications for gender differences in children's risk taking and injuries. *Sex Roles: A Journal of Research*, 50(1-2), 103–118. <https://doi.org/10.1023/B:SERS.0000011076.43831.a6>
- Moscovici, S. (1961). *La psychoanalyse, son image et son public*. Paris: Presses Universitaires de France.
- Mouzakis, S. (2019). Princess of a Different Kingdom: Cultural imperialism, female heroism, and the global performance of Walt Disney's Mulan and Moana. In B.

- Korte, S. Wendt & N. Falkenhayner (Eds.), *Heroism as a Global Phenomenon in Contemporary Culture* (pp. 61-80). New York: Routledge.
- Mumme, D. L., & Fernald, A. (2003). The infant as onlooker: Learning from emotional reactions observed in a television scenario. *Child Development*, 74(1), 221–237. <https://doi.org/10.1111/1467-8624.00532>
- Murányi, M. Gy. (1974). *Az értékorientációk fejlesztése*. Budapest: Tankönyvkiadó.
- Nagy, Á., (2013). Szocializációs közegek. *Replika*, 83(2), 95-108.
- Nagy, J. (2006). A szóolvasó készség fejlődésének kritériumorientált diagnosztikus feltérképezése. In K. Józsa (Ed.), *Az olvasási képesség fejlődése és fejlesztése* (pp. 91-107). Budapest: Dinasztia Tankönyvkiadó.
- Nagy, T., Tiringi, I., & Kállai, J. (2016). A társadalmi nem összefüggései a krónikus testi betegségek kialakulásával és lefolyásával. *Mentálhigiéné és Pszichoszomatika*, 17(2), 117–144. <https://doi.org/10.1556/0406.17.2016.2.3>
- Nahalka, I. (2013). A konstruktivizmus és a nevelés. *Neveléstudomány*, 4, 21-33.
- Nelissen, S. (2018). *The Child Effect in Media Use: Investigating Family Dynamics Concerning Media Behavior in Parent-Child Dyads*. PhD Dissertation. Faculteit Sociale Wetenschappen - Onderzoekseenheid: School voor Massacommunicatieresearch [SMC], KU Leuven.
- Newman, M. J. (2018). My little princess: Exploring mothers' experiences of their daughter's parasocial relationships with Disney princesses. *Visual Inquiry*, 7(2), 141-151.
- Németh, A. (1997). *Nevelés, gyermek, iskola*. Budapest: Eötvös József Könyvkiadó.
- Ng, R. (2021). Societal age stereotypes in the US and UK from a media database of 1.1 billion words. *International Journal of Environmental Research and Public Health*, 18(16), 8822. <https://doi.org/10.3390/ijerph18168822>
- Nguyen Luu, L. A., Goddwin, R., Kozlova, A., Kwiatkowska, A., Nizharadze, G. & Realo, A. (2000) Values as a background of HIV/AIDS related beliefs and

behaviours in different cultures. *Applied Psychology in Hungary, Special Issue 1999–2000*, 85–101.

Nyitrai, Á., & Darvay, S. (2013) A mese és a játék jelenléte a kisgyermekes családok életében. *Iskolakultúra*, 23(11), 73-84.

Orenstein, P. (2012). *Cinderella ate my daughter: Dispatches from the front lines of the new girlie-girl culture*. New York: HarperCollins.

Padilla-Walker, L. M., Coyne, S. M., Fraser, A. M., & Stockdale, L. A. (2013). Is Disney the nicest place on earth? A content analysis of prosocial behavior in animated Disney films. *Journal of Communication*, 63(2), 393–412. <https://doi.org/10.1111/jcom.12022>

Parasecoli, F. (2010). A Taste of Louisiana: Mainstreaming Blackness Through Food in The Princess and the Frog. *Journal of African American Studies*, 14(4), 450-468. <http://dx.doi.org/10.1007/s12111-010-9137-y>

Pál, E. (2016). Értékkutatások – a fiatalok számára fontos értékek. In A. Fehér, V.Á. Kiss, M. Soós & Z. Szakály (Eds.), *EMOK XXII. Országos konferencia 2016 Tanulmánykötet* (pp. 446-459). Debrecen: Debreceni Egyetem Gazdaságtudományi Kar.

Pálóczy, B., & Nagy, B. (2017). Nemi sztereotípiák a mese- és gyermekkönyvekben. In M. Kovács (Ed.), *Társadalmi nemek. Elméleti megközelítések és kutatási eredmények* (pp. 85-102). Budapest: ELTE Eötvös Kiadó.

Pálvölgyi, F. (2009). Az iskola szerepe a személyiség szociomorális formálásában. In I. Bábosik, & J. Torgyik (Eds.), *Az iskola szocializációs funkciói* (pp. 21-35). Budapest: Eötvös József Könyvkiadó.

Perry, D. G., & Pauletti, R. E. (2011). Gender and adolescent development. *Journal of Research on Adolescence*, 21(1), 61–74. <https://doi.org/10.1111/j.1532-7795.2010.00715.x>

Perry, D. G., Pauletti, R. E., & Cooper, P. J. (2019). Gender identity in childhood: A review of the literature. *International Journal of Behavioral Development*, 43(4), 289-304. <https://doi.org/10.1177/0165025418811129>

- Pető, A. (2006). Társadalmi nemek és a nők története In Zs. Bódy, & J. Ö. Kovács (Eds.), *Bevezetés a társadalomtörténetbe*. Budapest: Osiris Kiadó.
- Pike, J.J., & Jennings, N.A. (2005). The effects of commercials on children's perceptions of gender appropriate toy use. *Sex Roles*, 52(1-2), 83–91. <http://dx.doi.org/10.1007/s11199-005-1195-6>
- Pikramenou, N. (2019). *Intersex rights: Living between sexes*. Berlin: Springer Nature. <https://doi.org/10.1007/978-3-030-27554-9>
- Pomerleau, A., Bolduc, D., Malcuit, G., & Cossette, L. (1990). Pink or blue: Environmental gender stereotypes in the first two years of life. *Sex Roles: A Journal of Research*, 22(5-6), 359–367. <https://doi.org/10.1007/BF00288339>
- Puchner, L., Markowitz, L., & Hedley, M. (2015). Critical media literacy and gender: Teaching middle school students about gender stereotypes and occupations. *Journal of Media Literacy Education*, 7(2), 23-34. <https://doi.org/10.23860/jmle-7-2-3>
- Pukánszky, J. (2012). Vizuális médiahatások és a testi elégedettség kapcsolata. *Acta Sana*, 7(1), 24-28.
- Pukánszky, J. (2014). A média testképre gyakorolt hatása fiatal felnőtt nők körében. *Médiakutató: Médiaelméleti folyóirat*, 15(3), 81-88.
- Quinn, P. C., Yahr, J., Kuhn, A., Slater, A. M., & Pascalis, O. (2002). Representation of the gender of human faces by infants: A preference for female. *Perception*, 31(9), 1109–1121. <https://doi.org/10.1068/p3331>
- Raag, T., & Rackliff, C. L. (1998). Preschoolers' awareness of social expectations of gender: relationships to toy choices. *Sex Roles: A Journal of Research*, 38(9/10), 685–701.
- Rapos, N., Gaskó, K., Kálmán, O., & Mészáros, Gy. (2011). *Az adaptív elfogadó iskola koncepciója*. Budapest: Oktatás Kutató és Fejlesztő Intézet.
- Rapos, N., & Lénárd S. (2008). Adaptivitás – módszer vagy szemlélet?. In S. Lénárd, & N. Rapos (Eds.), *Adaptív oktatás* (pp. 9-16). Budapest: Educatio Társadalmi Szolgáltató Közhasznú Társaság.

- Resene, M. (2017). From Evil Queen to Disabled Teen: Frozen Introduces Disney's First Disabled Princess. *Disability Studies Quarterly*, 37(2). <https://doi.org/10.18061/dsq.v37i2.5310>
- Rieger, G., Linsenmeier, J. A. W., Gygax, L., & Bailey, J. M. (2008). Sexual orientation and childhood gender nonconformity: Evidence from home videos. *Developmental Psychology*, 44(1), 46–58. <https://doi.org/10.1037/0012-1649.44.1.46>
- Riesman, D. (1996). *A magányos tömeg*. Budapest: Polgár Kiadó.
- Risman, B. J., & Myers, K. (1997). As the twig is bent: Children reared in feminist households. *Qualitative Sociology*, 20(2), 229–252. <http://dx.doi.org/10.1023/A:1024713702365>
- Roberts, A. L., Rosario, M., Slopen, N., Calzo, J. P., & Austin, S. B. (2013). Childhood gender nonconformity, bullying victimization, and depressive symptoms across adolescence and early adulthood: An 11-year longitudinal study. *Journal of the American Academy of Child & Adolescent Psychiatry*, 52(2), 143–152. <https://doi.org/10.1016/j.jaac.2012.11.006>
- Rokeach, M. (1968). The Role of Values in Public Opinion Research. *Public Opinion Quarterly*, 32(4), 547–559. <https://doi.org/10.1086/267645>
- Rokeach, M. (1973). *The Nature of Human Values*. New York: Free Press.
- Rosenblatt, P. C., & Cunningham, M. R. (1976). Television watching and family tensions. *Journal of Marriage and the Family*, 38(1), 105–111. <https://doi.org/10.2307/350554>
- Rosta, A., & Ádám, Sz. (2014). *Női élethelyzetek*. Budapest: L'Harmattan.
- Ruble, D. N., Martin, C. L., & Berenbaum, S. A. (2006). Gender Development. In N. Eisenberg, W. Damon, & R. M. Lerner (Eds.), *Handbook of child psychology: Social, emotional, and personality development* (pp. 858–932). New York: John Wiley & Sons, Inc.
- Sackl, C. (2022). Screening Blackness: Controversial Visibilities of Race in Disney's Fairy Tale Adaptations. In U. Dettmar & I. Tomkowiak (Eds.), *On Disney:*

Deconstructing Images, Tropes and Narratives (pp. 81-96). Springer Berlin Heidelberg.

Sandnabba, N. K., & Ahlberg, C. (1999). Parents' attitudes and expectations about children's cross-gender behavior. *Sex Roles: A Journal of Research*, 40(3-4), 249–263. <https://doi.org/10.1023/A:1018851005631>

Sándorfy, R. (2012). *A multikulturalizmus megjelenése néhány Walt Disney rajzfilmekben*. Szakdolgozat, Eötvös Loránd Tudományegyetem, Interkulturális pszichológia és pedagógia MA kar, Budapest.

Scharrer, E., & Ramasubramanian, S. (2015). Intervening in the media's influence on stereotypes of race and ethnicity: The role of media literacy education. *Journal of Social Issues*, 71(1), 171-185. <https://doi.org/10.1111/josi.12103>

Schermer, J. A., & Vernon, P. A. (2010). The correlation between general intelligence (*g*), a general factor of personality (GFP), and social desirability. *Personality and Individual Differences*, 48(2), 187–189. <https://doi.org/10.1016/j.paid.2009.10.003>

Schoon, I., & Eccles, J. S. (2014). *Gender Differences in Aspirations and Attainment. A Life Course Perspective*. Cambridge, UK: Cambridge University Press.

Schroeder, K. M., & Liben, L. S. (2021). Felt pressure to conform to cultural gender roles: Correlates and consequences. *Sex Roles: A Journal of Research*, 84(3-4), 125–138. <https://doi.org/10.1007/s11199-020-01155-9>

Schwartz, S. H. (1992). *Universals in the content and structure of values: Theoretical advances and empirical tests in 20 countries*. In M. P. Zanna (Ed.), *Advances in experimental social psychology*, 25 (pp. 1–65). New York: Academic Press. [https://doi.org/10.1016/S0065-2601\(08\)60281-6](https://doi.org/10.1016/S0065-2601(08)60281-6)

Schwartz, S. H. (2003a). Univerzálák az értékek tartalmában és struktúrájában. Elméleti előrelépések és empirikus próbák húsz országban. In I. Váriné Szilágyi (Ed.), *Értékek az életben és a retorikában*, (pp. 105-154). Budapest: Akadémiai Kiadó.

Schwartz, S. H. (2006): Basic Human Values: Theory, Measurement, and Applications. *Revue française de sociologie* 47(4): 929–968.

- Schwartz, S. H., & Rubel, T. (2005). Sex differences in value priorities: Cross-cultural and multimethod studies. *Journal of Personality and Social Psychology*, 89(6), 1010–1028. <http://dx.doi.org/10.1037/0022-3514.89.6.1010>
- Schwartz, S.H. (2003b): [*A proposal for measuring value orientations across nation*](#). In Questionnaire Development Report of the European Social Survey (pp. 259-319).
- Sharmin, T. & Sattar, S. (2018). Gender Politics in the Projection of “Disney” Villains. *Journal of Literature and Art Studies*, 8(1), 53-57. <http://dx.doi.org/10.17265/2159-5836/2018.01.006>
- Sherman, A. M., & Zurbriggen, E. L. (2014). “Boys can be anything”: Effect of Barbie play on girls’ career cognitions. *Sex Roles: A Journal of Research*, 70(5-6), 195–208. <https://doi.org/10.1007/s11199-014-0347-y>
- Sidorowicz, L. S., & Lunney, G. S. (1980). Baby X revisited. *Sex Roles: A Journal of Research*, 6(1), 67–73. <https://doi.org/10.1007/BF00288362>
- Signorielli, N. (2012). Gender stereotyping on television. In G. Brewer (Ed.), *Media Psychology* (pp. 170-186). London, UK: Palgrave Macmillan.
- Silverman, R. A. (2009). *New Dreams, Old Endings: Searching for ‘A Whole New World’ in Disney Second-Wave Animated Romance Films*. Unpublished Essay. Connecticut: Wesleyan University. <https://doi.org/10.14418/wes01.1.454>
- Sink, A., & Mastro, D. (2017). Depictions of gender on primetime television: A quantitative content analysis. *Mass Communication & Society*, 20(1), 3–22. <https://doi.org/10.1080/15205436.2016.1212243>
- Solymosi, K. (2004). Fejlődés és szocializáció. In K., N. Kollár, & É. Szabó (Eds.), *Pszichológia pedagógusoknak* (pp. 29-50). Budapest: Osiris Kiadó.
- Somlai, P. (1997). Szocializáció. *A kulturális átörökítés és a társadalmi beilleszkedés folyamata*. Budapest: Corvina.
- Somlai, P. (2008). *Társas és társadalmi*. Budapest: Napvilág Kiadó.
- Somogyvári, L. (2008). A nőről való gondolkodás. *Iskolakultúra*, 5-6, 169-172.

- Sós M. (2005). 10–14 éves diákok számítógép-használati szokásainak vizsgálata. *Új Pedagógiai Szemle*, 55(11), 83–99.
- Spence, J. T., & Helmreich, R. L. (1972). The attitudes toward women scale: An objective instrument to measure attitudes toward the rights and roles of women in contemporary society. *Catalog of Selected Documents in Psychology*, 2(66).
- Spicker, P. (2006). *Liberty, equality, fraternity*. Bristol: Policy Press.
- Spinner, L., Cameron, L., & Calogero, R. (2018). Peer toy play as a gateway to children's gender flexibility: the effect of (counter)stereotypic portrayals of peers in children's magazines. *Sex Roles* 79, 314–328. <https://doi.org/10.1007/s11199-017-0883-3>
- Steinberg, S. R., & Kincheloe, J. (1997). *Kinderculture- The Corporate Construction of Childhood*. Boulder: Westview Press.
- Stockard, J. (1999). Gender socialization. In J.S. Chafetz (Ed.), *The Handbook of the sociology of gender* (pp. 215-227). New York: Plenum Publishers.
- Stover, C. (2013). Damsels and Heroines: The Conundrum of the Post-Feminist Disney Princess. *A Journal of Transdisciplinary Writing and Research from Claremont Graduate University*, 2(29).
- Suizzo, M. A. (2007). Parents' goals and values for children: Dimensions of independence and interdependence across four US ethnic groups. *Journal of Cross-Cultural Psychology*, 38(4), 506-530. <http://dx.doi.org/10.1177/0022022107302365>
- Sumana, A. I. (2022). The girl power of Disney Princesses in Brave and Moana. *Journal of Language, Literature and Teaching*, 10(1), pp. 90-95. [doi: 10.9744/katakita.10.1.90-95](https://doi.org/10.9744/katakita.10.1.90-95)
- Super, C. M., & Harkness, S. (1986). The developmental niche: A conceptualization at the interface of child and culture. *International Journal of Behavioral Development*, 9(4), 545–569. <https://doi.org/10.1177/016502548600900409>

- Swim, J. K., Aikin, K. J., Hall, W. S., & Hunter, B. A. (1995). Sexism and racism: Old-fashioned and modern prejudices. *Journal of Personality and Social Psychology*, 68(2), 199–214. <https://doi.org/10.1037/0022-3514.68.2.199>
- Swim, J. K., Aikin, K. J., Hall, W. S., & Hunter, B.A. (2001). Szexizmus és rasszizmus: régi típusú és modern előítéletek. In Gy. Hunyady, & L. A. Nguyen Luu (Eds.), *Sztereotípiakutatás. Hagyományok és irányok* (pp. 326-360). Budapest: ELTE Eötvös Kiadó.
- Szabó, I., & Szinger, V. (2019). Nemek és igenek: A fiúk olvasási motivációja és teljesítménye a kutatási eredmények és jó gyakorlatok tükrében. *Anyanyelvi Kultúráközvetítés*, 2(2), 3-18. <https://doi.org/10.33569/akk.2388>
- Szabó, M. (2008). [*A társadalmi nemekkel kapcsolatos dinamikus nézetrendszerek szociálpszichológiai vizsgálata: Ideológiák és sztereotípiák, nemi tipizáltság és társas identitás.*](#) Doktori (PhD) disszertáció, Budapest, ELTE Pedagógiai és Pszichológiai Kar.
- Szabolcs, É. (2004). [*Narratívák a gyermekkorról.*](#) *Iskolakultúra*, 3, 27-31.
- TÁRKI (2012). Társadalmi riport. In P. Szívós, & I. Gy. Tóth (Eds.), [*Egyenlőtlenség és polarizálódás a magyar társadalomban. Táarki monitor jelentések 2012.*](#) TÁRKI Társadalomkutatási intézet.
- Thompson, S. K. (1975). Gender labels and early sex role development. *Child Development*, 46(2), 339–347. <https://doi.org/10.2307/1128126>
- Thompson, T. L., & Zerbinos, E. (1995). Gender roles in animated cartoons: Has the picture changed in 20 years? *Sex Roles: A Journal of Research*, 32(9), 651–673. <https://doi.org/10.1007/BF01544217>
- Thun, É. (1996). „Hagyományos” pedagógia, feminista pedagógia. *Educatio*, 5(3), 404-416.
- Tibori, T. (2003). *A szabadidő szociológiája*. Budapest: BGF Kereskedelmi, Vendéglátóipari és Idegenforgalmi Kar.
- Torgyik, J., & Karlovitz, J. (2006). *Multikulturális nevelés?* Budapest: Bölcsész Konzorcium. Towbin, M. A., Haddock, S. A., Zimmerman, T. S., Lund, L. K., -

- Tanner, L. R. (2004). Images of gender, race, age, and sexual orientation in Disney feature-length animated films. *Journal of Feminist Family Therapy*, 15(4), 19-44. https://doi.org/10.1300/J086v15n04_02
- Tóth, O. (2007). Nőnek lenni – társadalmi nem (gender) az egyenlőtlenségek rendszerében. *Magyar Tudomány*, 168(12), 1590–1596.
- Trautner, H. M., Ruble, D. N., Cyphers, L., Kirsten, B., Behrendt, R., & Hartmann, P. (2005). Rigidity and flexibility of gender stereotypes in childhood: Developmental or differential? *Infant and Child Development*, 14(4), 365–381. <https://doi.org/10.1002/icd.399>
- Triandis, H. C., & Vassiliou, V. (1967). Frequency of contact and stereotyping. *Journal of personality and social psychology*, 7(3p1), 316-328. [doi: 10.1037/h0025077](https://doi.org/10.1037/h0025077).
- Trousdale G., and Wise K. (Director). (1991). *Beauty and the Beast* [Film]. Walt Disney Pictures; Walt Disney Feature Animation.
- Tsukiura, T., & Cabeza, R. (2011). Shared brain activity for aesthetic and moral judgments: Implications for the Beauty-is-Good stereotype. *Social Cognitive and Affective Neuroscience*, 6(1), 138–148. <https://doi.org/10.1093/scan/nsq025>
- Updegraff, K. A., McHale, S. M., & Crouter, A. C. (1996). Gender roles in marriage: What do they mean for girls' and boys' school achievement? *Journal of Youth and Adolescence*, 25(1), 73–88. <https://doi.org/10.1007/BF01537381>
- Vajda, Zs., & Kósa, É. (2005). *Neveléslélektan*. Budapest: Osiris Kiadó.
- Vajda Zs. (2005b). Az iskola. In Zs. Vajda, & É. Kósa (Eds.), *Neveléslélektan* (pp. 292-362). Budapest, Osiris Kiadó.
- Vajda, Zs. (2005a). A család. In Zs. Vajda, & É. Kósa (Eds.), *Neveléslélektan* (pp. 147-518). Budapest: Osiris Kiadó.
- Varga, E., & Gordon Győri, J. (2014). Értékek és kultúrák: dél-koreai és magyar nevelési értékek összehasonlítása. In E. Juhász, & T. Kozma (Eds.), *Oktatáskutatás határon innen és túl* (pp. 497-518). Szeged: Belvedere Meridionale.

- Vernon, P. E., & Allport, G. W. (1931). A test for personal values. *The Journal of Abnormal and Social Psychology*, 26(3), 231-248. <https://doi.org/10.1037/h0073233>
- Von Franz, M. L. (2017). *The interpretation of fairy tales: Revised edition*. Boulder, Colorado, US: Shambhala Publications.
- Wagner, W., & László, J. (2003). History, identity and social representations as theriteical perspectives in a societalpsychology. In J. László, & W. Wagner (Eds.) *Theories and controvers in societal psychology (pp. 7-12)*. Budapest: Új Mandátum Kiadó.
- Ward, L. M., & Grower, P. (2020). Media and the Development of Gender Role Stereotypes. *Annual Review of Developmental Psychology*, 2(1), 1-23. <https://doi.org/10.1146/annurev-devpsych-051120-010630>
- Wardah, S. K., & Kusuma, R. S. (2022). Semiotic Analysis of Women’s Representation in the Animated Disney Film Raya and The Last Dragon. In *International Conference on Community Empowerment and Engagement (ICCEE 2021)* (pp. 176-186). Dordrecht, The Netherlands: Atlantis Press.
- Weber, J., & Urick, M. J. (2023). Searching for a stronger generational understanding than just age: A multi-country analysis of millennials’ personal values and moral reasoning. *Journal of Intergenerational Relationships*, 21(1), 110-135. <https://doi.org/10.1080/15350770.2021.1951920>
- Weisner, T. S., & Wilson-Mitchell, J. E. (1990). Nonconventional family life-styles and sex typing in six-year-olds. *Child Development*, 61(6), 1915–1933. <https://doi.org/10.2307/1130847>
- West, C., & Zimmerman, D. H. (1987). Doing gender. *Gender & Society*, 1(2), 125–151.
- Wharton, A. S. (2005). *The sociology of gender: An introduction to theory and research*. Malden. New York: Blackwell Publishing.
- Whiting, B. B. & Edwards, C. P. (1988). *Children of Different Worlds: The Formation of Social Behavior*. Cambridge, UK: Harvard University Press.

- Whiting, B. B. (1980). Culture and Social Behavior: A Model for the Development of Social Behavior. *Ethos*, 8(2), 95-116. [doi:10.1525/eth.1980.8.2.02a00010](https://doi.org/10.1525/eth.1980.8.2.02a00010)
- Wiggington, B., & Lafrance, M. N. (2019). Learning critical feminist research: A brief introduction to feminist epistemologies and methodologies. *Feminism & Psychology*, 0(0). <https://doi.org/10.1177/0959353519866058>
- Wilde, S. (2014). Advertising in Repackaging the Disney Princess: A Post-feminist Reading of Modern Day Fairy Tales. *Journal of Promotional Communications*, 2(1), 132-153.
- Willetts-Bloom, M. C., & Nock, S. L. (1994). The influence of maternal employment on gender role attitudes of men and women. *Sex Roles* 30(5-6), 371–389. [doi: 10.1007/BF01420599](https://doi.org/10.1007/BF01420599)
- Wohlwend, K. E. (2009). Damsels in discourse: Girls consuming and producing identity texts through Disney princess play. *Reading Research Quarterly*, 44(1), 57–83. [doi:10.1598/RRQ.44.1.3](https://doi.org/10.1598/RRQ.44.1.3)
- Wohlwend, K. E. (2012). The boys who would be princesses: Playing with gender identity intertexts in Disney princess transmedia. *Gender & Education*, 24(6), 593–610. [10.1080/09540253.2012.674495](https://doi.org/10.1080/09540253.2012.674495)
- Wohlwend, K. E. (2015). Making, remaking, and reimagining the everyday: Play, creativity, and popular media. In J. Rowsell, & K. Pahl (Eds.), *Routledge Handbook of Literacy Studies* (pp. 548-560). New York: Routledge.
- Wolter, I., Braun, E., & Hannover, B. (2015). Reading is for girls!? The negative impact of preschool teachers' traditional gender role attitudes on boys' reading related motivation and skills. *Frontiers in Psychology*, 6, Article 1267. <https://doi.org/10.3389/fpsyg.2015.01267>
- Wolter, I., Glüer, M., & Hannover, B. (2014). Gender-typicality of activity offerings and child–teacher relationship closeness in German “Kindergarten”. Influences on the development of spelling competence as an indicator of early basic literacy in boys and girls. *Learning and Individual Differences*, 31, 59–65. <https://doi.org/10.1016/j.lindif.2013.12.008>

- Xiao, H., & Andes, N. (1999). Sources of Parental Values. *Journal of Human Values*, 5(2), 157-167. <https://doi.org/10.1177/097168589900500207>
- Yakubovsky, J. (2021) [Disney Princess films and their effects on Gender and Body image through the Social Learning theory](#). Bachelor of Arts, Media & Communication; College of Arts & Sciences, Arcadia University, *Capstone Showcase*. 3.
- Yotanyamaneewong, S., Rothenberg, W. A., & Tapanya, S. (2021). Four Domains Of Parenting In Thailand. In J. E. Lansford, W. A. Rothenberg, & M. H. Bornstein (Eds.), *Parenting Across Cultures from Childhood to Adolescence* (pp. 172-192). New York: Routledge.
- Zemore, S.E., Fiske, S.T. & Kim, H-J. (2000). Gender Stereotypes and the Dynamics of Social Interaction. In T. Eckes, & H. M. Trautner (Eds.), *The Developmental Social Psychology of Gender* (pp. 207-242). New York: LEA.
- Zhao, J., Zhang, Y., Jiang, F., Ip, P., Ho, F. K. W., Zhang, Y., & Huang, H. (2018). Excessive screen time and psychosocial well-being: the mediating role of body mass index, sleep duration, and parent-child interaction. *The Journal of pediatrics*, 202. 157-162. <https://doi.org/10.1016/j.jpeds.2018.06.029>
- Zsubori, A. (2022). ‘They Are Not like [...] Pamela Hódi [...] Constantly Showing Off’—How Hungarian Tweens Negotiate Fame through Disney Princesses. *Studies in Eastern European Cinema*, 13(2), 211-229. <https://doi.org/10.1080/2040350X.2021.2008132>
- Zsubori, A. (2023). The Good, the Bad and the Disney: Employing princesses to examine Hungarian tweens’ understanding of gender. *European Journal of Cultural Studies*, 00(0), 1-20. <https://doi.org/10.1177/1367549423115933>

11. MELLÉKLET

1. Melléklet A kutatásban használt kérdőív

Kérdőív a nőkről, férfiakra és a női mesehősökről

Üdvözljük!

Kutatásunkban a szülők nőkről, férfiakra és saját gyerekeikről alkotott véleményét, a gyerekek mesenézési szokásait és kedvenc meséit vizsgáljuk, és ebben kérjük a részvételét. A kérdőív kitöltése önkéntes, és anonim módon zajlik. Az adatokat csak összesítve elemezzük és mutatjuk be, az egyéni információk sehol sem lesznek azonosíthatók.

A kérdőív kitöltése körülbelül 15 percet vesz igénybe.

Segítségét köszönjük!

1.1. Demográfiai háttérváltozók

1. Melyik évben született Ön?
2. Milyen típusú településen él Ön?
 - főváros
 - megyei jogú város
 - város
 - község
3. Mi az Ön jelenlegi családi állapota (párkapcsolati helyzete)?
 - Hajadon/nőtlen, és még sosem volt házas
 - Házas
 - Élettársi kapcsolatban él
 - Elvált (jelenleg nem házas és nem él élettársi kapcsolatban sem)
 - Özvegy
 - Nem tudom
4. Együtt él-e Ön óvodáskorú gyermeke másik szülőjével?
 - Igen
 - Nem
5. Mi az Ön legmagasabb, befejezett iskolai végzettsége?
 - kevesebb, mint nyolc általános
 - befejezett általános iskola (8 évfolyam)
 - középfokú iskolai végzettség érettségi nélkül, szakmai végzettséggel
 - középfokú végzettség érettségivel
 - felsőfokú végzettség (főiskola, vagy egyetem)
 - nem tudom/nem releváns
6. Mi a gyermek másik szülőjének legmagasabb, befejezett iskolai végzettsége?
 - kevesebb, mint nyolc általános
 - befejezett általános iskola (8 évfolyam)
 - középfokú iskolai végzettség érettségi nélkül, szakmai végzettséggel
 - középfokú végzettség érettségivel
 - felsőfokú végzettség (főiskola, vagy egyetem)
 - nem tudom/nem releváns

7. Milyen az Ön foglalkoztatottsága?
- teljes munkaidőben dolgozok
 - részmunkaidőben dolgozok
 - inaktív kereső (GYED, GYES, nyugdíjas, ápolási díjban részesülő stb.) vagyok
 - munkanélküli és aktív álláskereső vagyok
 - munkanélküli vagyok, de nem keresek állást
 - tanuló vagyok
 - háztartásbeli vagyok (gyermek vagy idős háztartástag otthoni ellátása okán vagy más okból)
 - egyéb, éspedig:.....
 - Nem tudom

8. Milyen foglalkoztatási formában dolgozik?
- jelenleg nem dolgozom
 - alkalmazott vagyok
 - egyéni vállalkozó, önálló vagyok
 - társas vállalkozás dolgozó tagja vagyok
 - szövetkezet dolgozó tagja vagyok
 - alkalmi munkavállaló vagyok
 - közmunkás vagyok
 - segítő családtag vagyok

9. Hogyan jellemezné az anyagi helyzetüket?
- Gondok nélkül élünk.
 - Beosztással jól kijövünk.
 - Éppen, hogy kijövünk a havi jövedelmünkből.
 - Hónapról-hónapra anyagi gondjaink vannak.
 - Nélkülözések között élünk.
 - nem tudom

10. Hol helyezné el magát egy olyan skálán, ahol a legmagasabb életszínvonalon élők 10-es értéket kapnak, a legalacsonyabb életszínvonalon élők pedig 1-est? Karikázza be a skálán.

- legalacsonyabb életszínvonalon élők 1 – 2 – 3 – 4 – 5 – 6 – 7 – 8 – 9 – 10 legmagasabb életszínvonalon élők
- Nem tudom

11. Hányan élnek az Önök háztartásában (egy fedél alatt) Önt is beleszámolva?

.....fő

12. Összesen hány óvodás korú (2,5-7 éves) fiú és lány gyermeket nevel?

.....fiú lány gyermeket nevelek

13. Mi az Ön neme?

- Nő
- Férfi
- Egyéb, nem bináris

1.2. Munkamegosztás és nemi szerepek a családban

1. Mennyire jellemzőek Önre az alábbi kijelentések? X-el jelölje. Kérjük a válasznál végig a saját nemére gondoljon!

	Egyáltalán nem jellemző	Inkább nem jellemző	Közepesen jellemző	Inkább jellemző	Teljes mértékben jellemző
Gyakran gondolkodom azon, mit jelent nőnek/férfinak lenni.					
Sokmindenben olyan vagyok, mint más nők/férfiak.					
Gyakran eszembe jut, hogy férfi/nő vagyok.					
Szeretnék inkább ellenkező nemű lenni.					
A férfiak/nők közösségébe tartozónak érzem magam.					
Gyakran sajnálom, hogy férfi/nő vagyok.					
Könnyen azonosulok más nőkkel/férfiakkal.					
Fontos számomra, hogy férfi/nő vagyok.					
Általában véve örülök annak, hogy férfinak/nőnek születtem.					

2. Hová helyezné el a saját véleményét a következő skála két végpontja („hagyományos” és „modern”) között a nemi szerepekkel és nemek közötti munkamegosztással kapcsolatban? (1-7-ig)

Válaszkategóriák													
1	☐	2	☐	3	☐	4	☐	5	☐	6	☐	7	☐
hagyományos: a nő feladata a házon belül, a férfi feladata a házon kívüli munka, a férfi a család „feje”						modern: mindkét nem egyformán részt vállal a házon belüli és házon kívüli tennivalókban, férfi és nő egyenrangúak							

3. Mennyire ért egyet az alábbi kijelentésekkel? X-el jelölje.

		Egyáltalán nem	Inkább nem	Közepesen	Inkább igen	Teljes mértékben
1.	Ugyanolyan kellemes egy női főnökkel dolgozni, mint egy férfival.					
2.	A nők éppúgy képesek logikusan gondolkodni, mint a férfiak.					
3.	Amikor mindkét szülő dolgozik, és a gyerekük megbetegszik az iskolában, az iskolának inkább az anyát kell értesíteni, mint az apát.					
4.	A fiúkat fontosabb arra buzdítani, hogy sportoljanak, mint a lányokat.					
5.	A nőknek a férfiakénál kifinomultabb az ízlésük és a kultúra iránti fogékonyságuk.					
6.	A nők, a férfiakhoz képest, magasabb fokú erkölcsi érzékkel rendelkeznek.					

7.	A nők túl könnyen megsértődnek.					
8.	A nők úgy akarnak hatalmat szerezni, hogy irányítani próbálják a férfiakat.					
9.	A nők általában nem olyan értelmesek, mint a férfiak.					
10.	Sok nő az „egyenjogúság” címén olyan előjogokhoz akar jutni, amelyek révén az állások megszerzésénél előnybe kerülhet a férfiakkal szemben.					
11.	Egy jó asszony megérdemli, hogy párja istenítse.					
12.	A legtöbb nő nem méltányolja eléggé azt, amit a férfiak tesznek érte.					
13.	A férfiaknak fel kell áldozniuk saját jólétüket, hogy mindennel elhalmozzák a párjukat.					
14.	Attól függetlenül, hogy milyen sokat ért el az életben, egy férfi élete csak akkor válik teljessé, ha egy nő szerelme is az övé.					
15.	A férfiak a nők nélkül nem teljeseek.					

1.3. Gyermek személyiségének megítélése

Következő kérdéseink az Ön által nevelt (egy kiválasztott) óvodáskorú gyermekre vonatkoznak. Kérem a kitöltésnél ezt tartsa szem előtt. A válaszokat az Ön által nevelt (egy kiválasztott) óvodáskorú gyermekére vonatkozóan adja meg. Amennyiben több óvodás korú gyermeke van úgy kérjük rá vonatkozóan egy új kérdőívet töltsön ki.

1. Melyik évben született az Ön óvodáskorú gyermeke, akire a válaszai vonatkoznak?

.....

2. Milyen nemű az Ön óvodás korú gyermeke, akire a válaszai vonatkoznak?

- fiú
- lány

3. Kivel él a gyermeke egy szobában?

- a gyermeknek külön szobája van
- testvérével közös szobája van
- szülőkkel egy szobában él
- egyéb, éspedig:.....

4. Van-e saját ágya gyermekének, amiben egyedül alszik?

- igen
- nem

5. Mi gyermeke kedvenc játéktevékenysége?

.....
.....
.....

6. Kivel szokott legtöbbet játszani gyermeke? Egy választ jelöljön.

- Egyedül

- Testvérrel
- Apával
- Anyával
- Nagyszülővel
- Egyéb társsal

7. Jár-e gyermeke különóra/ külön foglalkozásra?

- Igen
- Nem

Ha igen,

milyenre?.....

8. Mennyire jellemzőek gyermekére az alábbi tulajdonságok egy 1-től 7-ig terjedő skálán? Karikázza be!

	Egyáltalán nem jellemző						Teljes mértékben jellemző
	1	2	3	4	5	6	7
Alárendelt, alázatos	1	2	3	4	5	6	7
Határozott	1	2	3	4	5	6	7
Érzékeny	1	2	3	4	5	6	7
Bátor	1	2	3	4	5	6	7
Gyengéd	1	2	3	4	5	6	7
Irányító	1	2	3	4	5	6	7
Félénk	1	2	3	4	5	6	7
Sportos	1	2	3	4	5	6	7
Érzékeny mások szükségleteire, gondoskodó	1	2	3	4	5	6	7

9. Milyen szintű iskolai végzettséget vár el gyermekétől? Egyet válasszon ki a lehetőségek közül!

- Kevesebb, mint nyolc általánost.
- Befejezett általános iskolát (8 évfolyam).
- Középfokú végzettséget érettségi nélkül, szakmai végzettséggel.
- Középfokú végzettséget érettségivel.
- Legalább felsőfokú végzettséget (főiskolai, vagy egyetemi oklevél)

10. Ön szerint mi lesz gyermeke legmagasabb iskolai végzettsége?

- kevesebb, mint nyolc általános
- befejezett általános iskola (8 évfolyam)
- Középfokú végzettség érettségi nélkül, szakmai végzettséggel
- Középfokú végzettség érettségivel
- legalább felsőfokú végzettség (főiskolai, vagy egyetemi oklevél)

11. A következőkben a gyermekekkel kapcsolatos várakozásokat, szülői álmokat olvashatja. Minden kijelentésről döntse el, hogy az mennyire azonos azzal, amit Ön

szeretne gyermekének. Jelölje a skálán 1-től 6-ig, hogy mennyire ért egyet az adott kijelentéssel!

		Egyáltalán nem értek vele egyet 1	2	3	4	5	Teljes mértékben egyétértek 6
1.	Fontos számomra, hogy gyermekem új dolgokat találjon ki, hogy kreatív legyen. Szeresse a dolgokat a saját, egyéni módján intézni.						
2.	Fontos számomra, hogy gyermekem gazdag legyen. Azt akarom, hogy sok pénze, és drága dolgai legyenek.						
3.	Szeretném, hogy gyermekem fontosnak tartsa, hogy minden ember egyforma bánásmódban részesüljön. Azt gondolja, hogy minden embernek egyenlő lehetőséggel kellene rendelkeznie az életben.						
4.	Fontos számomra, hogy gyermekem megmutassa képességeit. Azt akarom, hogy az emberek nagyra becsüljék azért, amit tesz.						
5.	Fontos számomra, hogy gyermekem biztonságos körülmények között éljen. Elkerüljön mindent, ami veszélyezteti biztonságát.						
6.	Gyermekem szeresse a meglepetéseket, és szeressen mindig új dolgokat csinálni. Fontosnak tartom, hogy különféle dolgokat csináljon életében.						
7.	Azt gondolom, hogy gyermekemnek azt kell csinálnia, amit mások mondanak neki. A gyermekemnek mindig be kell tartania a szabályokat, akkor is, amikor senki sem figyeli őt.						
8.	Fontos számomra, hogy gyermekem meghallgassa azokat, akik másmilyenek, mint ő. Még akkor is, ha nem ért egyet velük, akarja megérteni őket.						
9.	Fontos számomra, hogy gyermekem szerény és visszafogott legyen. Megpróbálja úgy élni, hogy ne vonja magára mások figyelmét.						
10.	Fontos számomra, hogy gyermekem jól érezze magát. Szeresse kényeztetni magát.						
11.	Fontos számomra, hogy gyermekem saját maga döntsön arról, hogy mit csinál. Szeressen szabad lenni és nem függeni másoktól.						
12.	Nagyon fontos számomra, hogy gyermekem segítsen a körülötte élő embereknek. Törődjön mások jóllétével.						
13.	Fontos számomra, hogy gyermekem nagyon sikeres legyen. Remélem, hogy						

	az emberek elismerik gyermekem teljesítményeit.						
14.	Fontos számomra, hogy gyermekemnek fontos legyen, hogy a kormány biztosítsa biztonságát mindenfajta fenyegetéssel szemben. Azt akarja, hogy az állam erős legyen, hogy meg tudja védeni polgárait.						
15.	Keresse gyermekem a kalandokat, és szeressen kockázatot vállalni. Izgalmas életet akarjon élni.						
16.	Fontos számomra, hogy gyermekem mindig megfelelően viselkedjen. El akarja kerülni, hogy olyat tegyen, ami más ember szemében helytelen.						
17.	Fontos számomra, hogy gyermekemet tiszteljék mások. Azt akarom, hogy az emberek azt csinálják, amit mond.						
18.	Fontos számomra, hogy gyermekem becsületes legyen barátaihoz. A hozzá közelálló embereknek akarja szentelni életét.						
19.	Komoly meggyőződése legyen gyermekemnek arról, hogy az embereknek óvniuk kell környezetüket. Fontos legyen számára, hogy vigyázzon a környezetére.						
20.	Szeretném, hogy a hagyományok fontosak legyenek gyermekem számára. Próbálja meg követni azokat a szokásokat, amelyeket a vallási vagy családi hagyományok hagytak rá.						
21.	Szeretném, hogy gyermekem minden lehetőséget ragadjon meg, hogy jól érezze magát. Fontos legyen neki, hogy olyan dolgokat csináljon, amelyek örömet okoznak neki.						

1.4. Médiahasználat

1. Van-e az Önök háztartásában...? (Egyszerre többet is megjelölhet!)

- internet hozzáférés
- hagyományos TV
- okostévé
- diavetítő
- videómagnó
- CD/DVD lejátszó
- laptop
- tablet
- okostelefon
- könyv
- újság
- napilap-előfizetés
- heti- vagy havilap előfizetés

2. Mennyi időt tölt egy átlagos hétköznapon gyermeke tv nézéssel?
- nem szokott tv-t nézni
 - kevesebb, mint fél órát
 - 0,5-1 órát
 - 1-2 órát
 - 2-3 óránál többet
3. Hány órát tölt egy átlagos hétvégi napon tv nézéssel gyermeke?
- nem szokott tv-t nézni
 - kevesebb, mint fél órát
 - 0,5-1 órát
 - 1-2 órát
 - 2-3 óránál többet
4. Dönthet-e gyermeke egyedül arról, mit néz meg a televízióban?
- Igen
 - Nem
5. Mennyi időt tölt egy átlagos **hétköznapon** internetezéssel gyermeke?
- nem szokott internetezni
 - kevesebb, mint fél órát
 - 0,5-1 órát
 - 1-2 órát
 - 2-3 óránál többet
6. Mennyi időt tölt egy átlagos **hétvégi napon** internetezéssel gyermeke?
- nem szokott internetezni
 - kevesebb, mint fél órát
 - 0,5-1 órát
 - 1-2 órát
 - 2-3 óránál többet
7. Gyermeke egyedül kezeli-e a számítógépet/tabletet/telefont amikor internetezik?
- Igen
 - Nem
 - Nem internetezik a gyermekem
8. Vannak-e olyan biztonsági beállítások a televízión, mobilkészüléken, számítógépen, laptopon, amik korlátozzák a gyermek által megnézhető tartalmakat?
- Igen
 - Nem
 - Nem tudom
 - Nincsenek ilyen eszközeink
9. Milyen gyakran mesélnek, Ön vagy más családtagok a gyermeknek (fejből vagy felolvasva)?
- naponta
 - hetente többször
 - hetente

- ritkábban
- soha

10. Milyen eszközön néz gyermeke mesét? (Egyszerre többet is megjelölhet!)

- gyermekem nem néz mesét
- internet
- televízió
- videómagnó
- CD/DVD lejátszó
- diavetítő
- könyv
- újság

Ha gyermeke nem néz meséket, kérem ugorjon a következő részhez: Disney hercegnők.

11. Mennyi időt tölt egy átlagos hétköznapon gyermeke (mozgóképek, animáció, rajzfilm) mese nézéssel?

- nem szokott mesét nézni
- kevesebb, mint fél órát
- 0,5-1 órát
- 1-2 órát
- 2-3 óránál többet

12. Mennyi időt tölt egy átlagos hétvégi napon gyermeke (mozgóképek, animáció, rajzfilm) mese nézéssel?

- nem szokott mesét nézni
- kevesebb, mint fél órát
- 0,5-1 órát
- 1-2 órát
- 2-3 óránál többet

13. Dönthet-e gyermeke egyedül arról, milyen (mozgóképek, animáció, rajzfilm) mesét néz meg?

- nem szokott mesét nézni
- Igen
- Nem

14. Kivel néz általában gyermeke (mozgóképek, animáció, rajzfilm) meséket?

- nem szokott mesét nézni
- Egyedül
- Szüleivel
- Nagyszülőkkel
- Testvérekkel, kortársakkal
- Egyéb és pedig:.....

15. Milyen gyakran néz Ön gyermekével (mozgóképek, animáció, rajzfilm) meséket?

- gyermekem nem néz meséket
- mindig,
- gyakran,

- alkalmanként,
- ritkán,
- soha

16. Megbeszéli-e gyermeke a felnőttekkel a látott (mozgóképfilm, animáció, rajzfilm) meséket?

- gyermekem nem néz meséket
- Igen
- Nem

17. Ha megbeszéli gyermeke a felnőttel a látott (mozgóképfilm, animáció, rajzfilm) meséket, mire helyeződik a fő hangsúly?

- A cselekményre
- A látványra
- A karakterekre
- A jó/rossz, helyes/helytelen megbeszélésére
- Egyébre, éspedig.....

18. Mennyire szereti/örül Ön, ha gyermeke (mozgóképfilm, animáció, rajzfilm) mesefilmeket néz? Jelölje a skálán a véleményét!

1	2	3	4	5
Egyáltalán nem szeretem				Nagyon
szeretem/nagyon nem örülök neki				
örülök neki				

Kérjük röviden indokolja is a választát!

.....

19. Mi gyermeke kedvenc rajzfilmje, mesefilmje, sorozata?

.....

20. Ki gyermeke kedvenc animációsfilm (rajzfilm) szereplője/hőse?

.....

21. Volt-e már olyan, hogy gyermeke utánozta kedvenc mesehősét, vagy olyanná szeretett volna válni, mint kedvenc szereplője?

- Igen
- Nem
- nem tudom
- Ha igen, kit/kiket próbált meg utánozni?.....

22. Látott-e már gyermeke Disney animációs meséket/ rajzfilmeket?

- igen
- nem

Ha igen, mennyit?

- 1-2-t
- sokat
- szinte mindet

23. Szokott-e gyermeke videójátékokat, vagy online játékokat játszani Disney karakterekkel?

- Igen
- Nem
- nem tudom
- Ha igen, mivel?.....

1.5. Disney hercegnők

*Következő kérdéseink az Ön által nevelt óvodáskorú gyermekekre vonatkoznak. Kérem a kitöltésnél ezt tartsa szem előtt. A válaszokat az Ön által nevelt óvodáskorú gyermekére vonatkozóan adja meg. **Kérem gondoljon végig arra az óvodáskorú gyermekére, akire vonatkozóan az előbbi kérdésekre is válaszolt.***

1. Látott-e már az Ön gyermeke (akiről a kérdőív többi kérdését is kitöltötte) Disney hercegnős meséket? (pl. Hófehérke, Hamupipőke, Csipkerózsika, stb.)

- Igen
- Nem
- Nem tudom

2. Ha látott már gyermeke Disney hercegnős mesét, akkor melyiket láthatta? Jelölje be azokat, amelyeket emlékei szerint gyermeke látott!

	Látta	Nem látta	Nem tudom, hogy látta-e
Hófehérke és a hét törpe			
Hamupipőke			
Csipkerózsika			
A kis hableány			
A szépség és a szörnyeteg			
Aladdin			
Pocahontas			
Mulan			
A hercegnő és a béka			
Aranyhaj és a nagy gubanc			
Merida a bátor			

Jégvarázs			
Vaiana (Moana)			

3. Melyik Disney hercegnős mesét látta már többször is gyermeke.? Tegyen egy X-et annak a mesének a címe mellé. Többet is jelölhet!

	Többször is látta már gyermekem.
Hófehérke és a hét törpe	
Hamupipóke	
Csipkerózsika	
A kis hercegnő	
A szépség és a szörnyeteg	
Aladdin	
Pocahontas	
Mulan	
A hercegnő és a béka	
Aranyhaj és a nagy gubanc	
Merida a bátor	
Jégvarázs	
Vaiana (Moana)	

4. Van-e kedvenc Disney hercegnője gyermekének?

- Igen
- Nem
- nem tudom
- Ha igen, ki a kedvence?.....

5. Melyik Disney hercegnős mesét látta gyermeke legutoljára?

-
- Nem tudom

6. Együtt nézte-e Önnel ezt a hercegnős mesét a gyermeke?

- Igen
- Nem

7. Észrevett-e már gyermeke viselkedésében, megnyilvánulásában olyan jellegzetességet, amelyet vélhetően egy Disney hercegnős meséből sajátított el? (pl. :jellegzetes mozdulatok, szavak, hanghordozás, táncok, énekek)

- Igen
- Nem

- Ha igen, milyen viselkedést tapasztalt?.....

8. Látott-e már Ön Disney hercegnős meséket?

- Igen
- Nem
- Nem tudom

9. Mennyire jellemzőek Ön szerint az alábbi tulajdonságok a Disney hercegnőkre egy 1-től 7-ig terjedő skálán? Karikázza be!

	Egyáltalán nem jellemző						Teljes mértékben jellemző	Nem tudom
	1	2	3	4	5	6	7	
Alárendeltek, alázasok	1	2	3	4	5	6	7	
Határozottak	1	2	3	4	5	6	7	
Érzékenyek	1	2	3	4	5	6	7	
Bátrak	1	2	3	4	5	6	7	
Gyengédek	1	2	3	4	5	6	7	
Irányítók	1	2	3	4	5	6	7	
Félénkek	1	2	3	4	5	6	7	
Sportosak	1	2	3	4	5	6	7	
Érzékenyek mások szükségleteire, gondoskodók	1	2	3	4	5	6	7	

10. Az alábbi kijelentések a Disney hercegnőkről szólnak. Kérem, olvassa el mindegyik leírást, és ítélje meg, hogy a kijelentés mennyire egyezik az Ön véleményével egy 1-től 6-ig terjedő skálán.

		Egyáltalán nem értek vele egyet					Teljes mértékben egyetértek	Nem tudom
		1	2	3	4	5	6	
1.	A Disney hercegnők új dolgokat találnak ki, kreatívak és szeretik dolgaikat a saját egyéni módjukon intézni.							
2.	A Disney hercegnők gazdagok, sok pénzük és drága dolgaik vannak.							
3.	A mesékben a Disney hercegnők küzdenek azért, hogy minden ember egyforma bánásmódban részesüljön. Azt gondolják, hogy minden embernek egyenlő lehetőséggel kellene rendelkeznie az életben..							
4.	A Disney hercegnők megmutatják képességeiket. A							

	mesékben nagyra becsülik őket, azért amit tesznek.							
5.	A Disney hercegnők biztonságos körülmények közt élnek. Elkerülnek, mindent, ami veszélyezteteti biztonságukat.							
6.	A Disney hercegnők szeretik a meglepetéseket és szeretnek új dolgokat csinálni. Különböző dolgokat csinálnak a mesékben.							
7.	A Disney hercegnőknek azt kell csinálniuk, amit mások mondanak nekik. A Disney hercegnőknek mindig be kell tartaniuk a szabályokat, akkor is, amikor senki sem figyeli őket.							
8.	A Disney hercegnők meghallgatják azokat, akik másmilyenek mint ők. Még akkor is, ha nem értenek egyet velük, meg akarják érteni őket.							
9.	A Disney hercegnők szerények és visszafogottak. Megpróbálnak úgy élni, hogy ne vonják magukra mások figyelmét.							
10.	A Disney Hercegnők számára fontos, hogy jól érezzék maguk. Szeretik kényeztetni maguk.							
11.	A Disney hercegnők saját maguk dönthetnek arról, hogy mit csinálnak. Szeretnek szabadok és függetlenek lenni másoktól.							
12.	A Disney hercegnők számára fontos, hogy segítsenek a körülöttük élő embereknek. Törődnek mások jóllétével.							
13.	A Disney hercegnők számára fontos, hogy sikeresek legyenek, hogy mások elismerjék teljesítményeiket.							
14.	A Disney hercegnőknek fontos, hogy a birodalom (királyság) biztosítsa biztonságukat mindenfajta fenyegetéssel szemben. A hercegnők azt akarják, hogy a birodalom (királyság) erős legyen, hogy meg tudja védeni polgárait.							
15.	A Disney hercegnők keresik a kalandokat, és szeretnek kockázatot vállalni. Izgalmas életet akarnak élni.							
16.	A Disney hercegnők mindig megfelelően viselkednek. El akarják kerülni, hogy olyat tegyenek, ami más ember szemében helytelen.							

17.	A Disney hercegnőket a mesékben tisztelik más karakterek és azok azt csinálják, amit a hercegnők mondanak.							
18.	A Disney hercegnők becsületesek barátaikkal. A hozzájuk közelálló embereknek akarják szentelni életük.							
19.	A Disney hercegnők meggyőződése, hogy óvni kell a környezetet. Fontos számukra, hogy vigyázzanak a környezetükre.							
20.	A Disney hercegnők számára fontosak a hagyományok. Próbálják követni azokat a szokásokat, amelyeket a vallási vagy családi hagyományok hagytak rájuk.							
21.	A Disney hercegnők minden lehetőséget megragadnak, hogy jól érezzék magukat. Fontos nekik, hogy olyan dolgokat csináljanak, amelyek örömet okoznak nekik.							

11. Van-e olyan Disney-hercegnő, akit Ön, mint szülő nagyon kedvel?

- Van
- Nincs
- Nem ismerem a Disney hercegnőket

Ha van, akkor ki

az?.....

Miért pont ő a kedvence?

.....
.....
.....
.....

12. Van-e olyan Disney-hercegnő, akit Ön, mint szülő nem kedvel, és nem örülne, ha gyermeke olyan akarna lenni, mint ő?

- Van
- Nincs
- Nem ismerem a Disney hercegnőket

Ha van, akkor ki

az?.....

Miért nem örülne, ha gyermeke olyan akarna lenni, mint ő?

.....
.....
.....
.....

13. Mít gondol a Disney hercegnőkről? Jelölje be, hogy melyik kijelentéssel ért egyet?

- A Disney hercegnők mind ugyan olyanok.
- A Disney hercegnők alapvetően hasonlóak, csak apró részletekben különböznek.
- Nagy különbség van a régi karakterek és az újak között
- nem tudom eldönteni/nem ismerem őket

14. Láta-e már Ön a Hófehérke és a hét törpe című Disney mesét?

- Igen
- Nem

Ha igen, mennyire jellemzőek Ön szerint az alábbi tulajdonságok a mese főszereplőjére, Hófehérkére egy 1-től 7-ig terjedő skálán? Karikázza be!

	Egyáltalán nem jellemző						Teljes mértékben jellemző	Nem tudom
	1	2	3	4	5	6	7	
Alárendelt, alázatos	1	2	3	4	5	6	7	
Határozott	1	2	3	4	5	6	7	

Érzékeny	1	2	3	4	5	6	7	
Bátor	1	2	3	4	5	6	7	
Gyengéd	1	2	3	4	5	6	7	
Irányító	1	2	3	4	5	6	7	
Félénk	1	2	3	4	5	6	7	
Sportos	1	2	3	4	5	6	7	
Érzékeny mások szükségeire, gondoskodó	1	2	3	4	5	6	7	

15. Láttá-e már Ön a Merida a bátor című Disney hercegnős mesét?

- Igen
- Nem

Ha igen, mennyire jellemzőek Ön szerint az alábbi tulajdonságok a mese főszereplőjére, Meridára egy 1-től 7-ig terjedő skálán? Karikázza be!

	Egyáltalán nem jellemző						Teljes mértékben jellemző	Nem tudom
	1	2	3	4	5	6	7	
Alárendelt, alázatos	1	2	3	4	5	6	7	
Határozott	1	2	3	4	5	6	7	
Érzékeny	1	2	3	4	5	6	7	
Bátor	1	2	3	4	5	6	7	
Gyengéd	1	2	3	4	5	6	7	
Irányító	1	2	3	4	5	6	7	
Félénk	1	2	3	4	5	6	7	
Sportos	1	2	3	4	5	6	7	
Érzékeny mások szükségeire, gondoskodó	1	2	3	4	5	6	7	

KÉRDŐÍVÜNK VÉGÉRE ÉRTÜNK, KÖSZÖNJÜK A VÁLASZADÁST!

Dr. F. Lassú Zsuzsa
Tóth Brigitta
ELTE PPK
brigitta.toth@ppk.elte.hu

Ha megjegyzése, észrevétele van a kérdőívvel vagy a témával kapcsolatban, kérjük ide írja le.

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

2. Melléklet A kérdőívben használt skálák kialakítása

2.1. A család szubjektív anyagi jólétének megítélésére használt 2 skála

1. Hogyan jellemezné az anyagi helyzetüket?

- Gondok nélkül élünk.
- Beosztással jól kijövünk.
- Éppen, hogy kijövünk a havi jövedelmünkből.
- Hónapról-hónapra anyagi gondjaink vannak.
- Nélkülözések között élünk.
- nem tudom

2. Hol helyezné el magát egy olyan skálán, ahol a legmagasabb életszínvonalon élők 10-es értéket kapnak, a legalacsonyabb életszínvonalon élők pedig 1-est? Karikázza be a skálán.

- legalacsonyabb életszínvonalon élők 1 – 2 – 3 – 4 – 5 – 6 – 7 – 8 – 9 – 10 legmagasabb életszínvonalon élők
- Nem tudom

2.2. Nemi szerepekkel kapcsolatos személyiségvonások, Cameron (2004) Társas identitás modell

1.	Gyakran gondolkodom azon, mit jelent nőnek/férfinak lenni.	Fontosság
2.	Sokmindenben olyan vagyok, mint más nők/férfiak.	Kötődés
3.	Gyakran eszembe jut, hogy férfi/nő vagyok.	Fontosság
4.	Szeretnék inkább ellenkező nemű lenni.	Érzelmek
5.	A férfiak/nők közösségébe tartozónak érzem magam.	Kötődés
6.	Gyakran sajnálom, hogy férfi/nő vagyok.	Érzelmek
7.	Könnyen azonosulok más nőkkel/férfiakkal.	Kötődés
8.	Fontos számomra, hogy férfi/nő vagyok.	Fontosság
9.	Általában véve örülök annak, hogy férfinak/nőnek születtem.	Érzelmek

2.3. A nemi szerepekkel kapcsolatos globális nézet mérése Szabó (2008)

Válaszkategóriák						
1 ☐	2 ☐	3 ☐	4 ☐	5 ☐	6 ☐	7 ☐
hagyományos: a nő feladata a házon belül, a férfi feladata a házon kívüli munka, a férfi a család „feje”			modern: mindkét nem egyformán részt vállal a házon belüli és házon kívüli tevékenységben, férfi és nő egyenrangúak			

2.4. Az óvodást nevelő szülők nemi, vagy nemi szerepből adódó előítéletét mérő skálák

		Item	Item szám
Jóindulatú szexizmus (Glick & Fiske, 1996, Szabó, 2009)	Ellenséges szexizmus	Sok nő az „egyenjogság” címén olyan előjogokhoz akar jutni, amelyek révén az állások megszerzésénél előnybe kerülhet a férfiakkal szemben.	10
		A nők úgy akarnak hatalmat szerezni, hogy irányítani próbálják a férfiakat.	8
		A legtöbb nő nem méltányolja eléggé azt, amit a férfiak tesznek érte.	12
		A nők túl könnyen megsértődnek.	7
	Heteroszexuális intimitás	A férfiak a nők nélkül nem teljesek.	15
		Attól függetlenül, hogy milyen sokat ért el az életben, egy férfi élete csak akkor válik teljessé, ha egy nő szerelme is az övé.	14
	Védelmező paternalizmus	A férfiaknak fel kell áldozniuk saját jólétüket, hogy mindennel elhalmozzák a párjukat.	13
		Egy jó asszony megérdemli, hogy párja istenítsse.	11
	Nemi megkülönböztetés	A nők, a férfiakhoz képest, magasabb fokú erkölcsi érzékkel rendelkeznek.	6
		A nőknek a férfiakénál kifinomultabb az ízlésük és a kultúra iránti fogékonyságuk.	5
Régimódi szexizmus (Swim et al., 1995, Szabó, 2009)	Régimódi szexizmus tételek	A nők általában nem olyan értelmesek, mint a férfiak.	9
		Ugyanolyan kellemes egy női főnökkel dolgozni, mint egy férfival.	1
		A fiúkat fontosabb arra buzdítani, hogy sportoljanak, mint a lányokat.	4
		A nők éppúgy képesek logikusan gondolkodni, mint a férfiak.	2
		Amikor mindkét szülő dolgozik, és a gyerekek megbetegszik az iskolában, az iskolának inkább az anyát kell értesíteni, mint az apát.	3

2.5. England et al. (2011) tulajdonságlistája, kategóriákba rendezve és lefordítva

Férfias	Férfias-fordított	Nőies	Nőies-fordított
Assertive	Asszertív, határozott	Affectionate	Gyengéd
Athletic	Atletikus=sportos	Fearful	Félénk
Brave	Erős, bátor	Troublesome	engedetlen
Independent	Önálló	Tends to physical appearance	hajlamos a fizikai megjelenésre
Wants to Explore	fel akar fedezni	Helpful	segítőképz
Intellectual Activity	szellemileg aktív	Nurturing	Gondoskodó=érzékeny mások szükségleteire
Physically Strong	fizikailag erős	Tentative	Próbálkozó, kísérletező

Gives Advice	tanácsadó	Submissive	alázatos=alárendelt
Performs Rescue	Megmentő	Sensitive	Érzékeny
Unemotional	érzelemmentes	Collapses crying	összeomolva sír
Inspires fear	félelem inspirálja	Described as pretty	szépnek leírt
Leader	Irányító	Asks for advice or help	tanácsot vagy segítséget kér
		Physically weak	fizikailag gyenge
		Ashamed	megszégyenülve
		Victim	áldozat
		Gets rescued	megmentik

2.6. Hine (2018) által használt tulajdonságkategóriák és azok megfeleltetése a magyar tulajdonságokkal (fordítás)

Tulajdonságok (Hine, 2018)	Fodítás
Physically strong	fizikailag erős
Emotional	érzelmes
Independent	önálló
Sensitive	érzékeny
Athletic	Atletikus=sportos
Helpful	segítőképz
Brave	erős, bátor
Fearful	félénk
Leader	Irányító
Needs help	segítségre szoruló

2.7. Bem-féle nemi tulajdonság-csoportosítás (Béki, 2017:36)

Férfias	Nőies	Semleges
Agresszív	Könyörületes, megértő	Megbízható
Asszertív	Nyugodt	Komoly
Erős, bátor	Érzékeny	Segítőképz
Versenyszellem	Kedves	Barátságos
Vezetői hajlamú	Empatikus	Taktikus
Határozott	Őszinte	Féltékeny, irigy
Önálló	Alárendelt	Vidámság
Megbízhatóság	Gyerekes	Alkalmazkodó
Irányító	Hízogó	Öntelt, kiszámíthatatlan
Analitikus	Gyengéd	Lelkiismeretes
Analizáló	Nem használ durva szavakat	Hagyománytisztelő
Döntésképes	Fájdalmakat rosszul tűri	Boldog
Erős személyiségű	Hiszékeny	Barátságos
Hajlandó állást foglalni	Húséges	Szimpátia
Kockázatot vállal	Szereti a gyerekeket	Roszkedv
Atletikus	Félénk	Hatástalan
Védi saját meggyőződését	Rokonszenvező	Ünnepélyes
Domináns	Lágy beszédű	Tapintatos
Rendelkezik vezetői tulajdonságokkal	Érzékeny mások szükségleteire	Igazmondó
Individualista	Meleg	Teátrális

2.8. A Schwartz-féle értékeszt kérdései, az általunk használt kérdések és az ezekhez tartozó értékek (Lukxander et al., 2010)

	European Social Survey (ESS) Csurgó Bernadett és Kristóf Luca (2012) Magyarra fordítva	Hercegnőkre vonatkozóan	Gyermekekre vonatkozóan	10 elemű értékdimenzió
1	Fontos számára, hogy új dolgokat találjon ki, hogy kreatív legyen. Szereti a dolgokat a saját, egyéni módján intézni.	A Disney hercegnők új dolgokat találnak ki, kreatívak és szeretik dolgaikat a saját egyéni módjukon intézni.	Fontos számomra, hogy gyermekem új dolgokat találjon ki, hogy kreatív legyen. Szeresse a dolgokat a saját, egyéni módján intézni.	Önállóság
2	Fontos számára, hogy gazdag legyen. Azt akarja, hogy sok pénze, és drága dolgai legyenek.	A Disney hercegnők gazdagok, sok pénzüik és drága dolgaik vannak.	Fontos számomra, hogy gyermekem gazdag legyen. Azt akarom, hogy sok pénze, és drága dolgai legyenek.	Hatalom
3	Fontosnak tartja, hogy minden ember egyforma bánásmódban részesüljön. Azt gondolja, hogy minden embernek egyenlő lehetőséggel kellene rendelkeznie az életben.	A mesékben a Disney hercegnők küzdenek azért, hogy minden ember egyforma bánásmódban részesüljön. Azt gondolják, hogy minden embernek egyenlő lehetőséggel kellene rendelkeznie az életben..	Szeretném, hogy gyermekem fontosnak tartsa, hogy minden ember egyforma bánásmódban részesüljön. Azt gondolja, hogy minden embernek egyenlő lehetőséggel kellene rendelkeznie az életben.	Univerzalizmus
4	Fontos számára, hogy megmutassa képességeit. Azt akarja, hogy az emberek nagyra becsüljék azért, amit tesz.	A Disney hercegnők megmutatják képességeiket. A mesékben nagyra becsülik őket, azért amit tesznek.	Fontos számomra, hogy gyermekem megmutassa képességeit. Azt akarom, hogy az emberek nagyra becsüljék azért, amit tesz.	Teljesítmény
5	Fontos számára, hogy biztonságos körülmények között éljen. Elkerül mindent, ami veszélyezteteti biztonságát.	A Disney hercegnők biztonságos körülmények közt élnek. Elkerülnek, mindent, ami veszélyezteteti biztonságukat.	Fontos számomra, hogy gyermekem biztonságos körülmények között éljen. Elkerüljön mindent, ami veszélyezteteti biztonságát.	Biztonság
6	Szereti a meglepetéseket, és szeret mindig új dolgokat csinálni. Fontosnak tartja, hogy az ember különféle dolgokat csináljon életében.	A Disney hercegnők szeretik a meglepetéseket és szeretnek új dolgokat csinálni. Különféle dolgokat csinálnak a mesékben.	Gyermekeim szeresse a meglepetéseket, és szeressen mindig új dolgokat csinálni. Fontosnak tartom, hogy különféle dolgokat csináljon életében.	Ösztönzés

7	Azt gondolja, hogy az embereknek azt kell csinálniuk, amit mások mondanak nekik. Azt gondolja, hogy az embereknek mindig be kell tartaniuk a szabályokat, akkor is, amikor senki sem figyeli őket.	A Disney hercegnőknek azt kell csinálniuk, amit mások mondanak nekik. A Disney hercegnőknek mindig be kell tartaniuk a szabályokat, akkor is, amikor senki sem figyeli őket.	Azt gondolom, hogy gyermekemnek azt kell csinálnia, amit mások mondanak neki. A gyermekemnek mindig be kell tartania a szabályokat, akkor is, amikor senki sem figyeli őt.	Konformitás
8	Fontos számára, hogy meghallgassa azokat, akik másmilyenek, mint ő. Még akkor is, ha nem ért egyet velük, meg akarja érteni őket.	A Disney hercegnők meghallgatják azokat, akik másmilyenek mint ők. Még akkor is, ha nem értenek egyet velük, meg akarják érteni őket.	Fontos számomra, hogy gyermekem meghallgassa azokat, akik másmilyenek, mint ő. Még akkor is, ha nem ért egyet velük, akarja megérteni őket.	Univerzalizmus
9	Fontos számára, hogy szerény és visszafogott legyen. Megpróbál úgy élni, hogy ne vonja magára mások figyelmét.	A Disney hercegnők szerények és visszafogottak. Megpróbálnak úgy élni, hogy ne vonják magukra mások figyelmét.	Fontos számomra, hogy gyermekem szerény és visszafogott legyen. Megpróbáljon úgy élni, hogy ne vonja magára mások figyelmét.	Hagyomány
10	Fontos számára, hogy jól érezze magát. Szereti kényeztetni magát.	A Disney Hercegnők számára fontos, hogy jól érezzék maguk. Szeretik kényeztetni maguk.	Fontos számomra, hogy gyermekem jól érezze magát. Szeresse kényeztetni magát.	Hedonizmus
11	Fontos számára, hogy saját maga döntsön arról, hogy mit csinál. Szeret szabad lenni és nem függni másoktól.	A Disney hercegnők saját maguk dönthetnek arról, hogy mit csinálnak. Szeretnek szabadok és függetlenek lenni másoktól.	Fontos számomra, hogy gyermekem saját maga döntsön arról, hogy mit csinál. Szeressen szabad lenni és nem függeni másoktól.	Önállóság
12	Nagyon fontos számára, hogy segítsen a körülötte élő embereknek. Törődik mások jóllétével.	A Disney hercegnők számára fontos, hogy segítsenek a körülöttük élő embereknek. Törődnek mások jóllétével.	Nagyon fontos számomra, hogy gyermekem segítsen a körülötte élő embereknek. Törődjön mások jóllétével.	Jóakarát
13	Fontos számára, hogy nagyon sikeres legyen. Reméli, hogy az emberek elismerik teljesítményeit.	A Disney hercegnők számára fontos, hogy sikeresek legyenek, hogy mások elismerjék teljesítményeiket.	Fontos számomra, hogy gyermekem nagyon sikeres legyen. Remélem, hogy az emberek elismerik gyermekem teljesítményeit.	Teljesítmény

14	Fontos számára, hogy a kormány biztosítsa biztonságát mindenfajta fenyegetéssel szemben. Azt akarja, hogy az állam erős legyen, hogy meg tudja védeni polgárait.	A Disney hercegnőknek fontos, hogy a birodalom (királyság) biztosítsa biztonságukat mindenfajta fenyegetéssel szemben. A hercegnők azt akarják, hogy a birodalom (királyság) erős legyen, hogy meg tudja védeni polgárait.	Fontos számomra, hogy gyermekemnek fontos legyen, hogy a kormány biztosítsa biztonságát mindenfajta fenyegetéssel szemben. Azt akarja, hogy az állam erős legyen, hogy meg tudja védeni polgárait.	Biztonság
15	Keresi a kalandokat, és szeret kockázatot vállalni. Izgalmas életet akar élni.	A Disney hercegnők keresik a kalandokat, és szeretnek kockázatot vállalni. Izgalmas életet akarnak élni.	Keresse gyermekem a kalandokat, és szeressen kockázatot vállalni. Izgalmas életet akarjon élni.	Ösztönzés
16	Fontos számára, hogy mindig megfelelően viselkedjen. El akarja kerülni, hogy olyat tegyen, ami más ember szemében helytelen.	A Disney hercegnők mindig megfelelően viselkednek. El akarják kerülni, hogy olyat tegyenek, ami más ember szemében helytelen.	Fontos számomra, hogy gyermekem mindig megfelelően viselkedjen. El akarja kerülni, hogy olyat tegyen, ami más ember szemében helytelen.	Konformitás
17	Fontos számára, hogy tiszteljék mások. Azt akarják, hogy az emberek azt csinálják, amit mond.	A Disney hercegnőket a mesékben tisztelik más karakterek és azok azt csinálják, amit a hercegnők mondanak.	Fontos számomra, hogy gyermekemet tiszteljék mások. Azt akarom, hogy az emberek azt csinálják, amit mond.	Hatalom
18	Fontos számára, hogy becsületes legyen barátaihoz. A hozzá közelálló embereknek akarja szentelni életét.	A Disney hercegnők becsületesek barátaikkal. A hozzájuk közelálló embereknek akarják szentelni életük.	Fontos számomra, hogy gyermekem becsületes legyen barátaihoz. A hozzá közelálló embereknek akarja szentelni életét.	Jóakarát
19	Komoly meggyőződése, hogy az embereknek óvniuk kell környezetüket. Fontos számára, hogy vigyázzon a környezetére.	A Disney hercegnők meggyőződése, hogy óvni kell a környezetet. Fontos számukra, hogy vigyázzanak a környezetükre.	Komoly meggyőződése legyen gyermekemnek arról, hogy az embereknek óvniuk kell környezetüket. Fontos legyen számára, hogy vigyázzon a környezetére.	Univerzalizmus
20	A hagyományok fontosak számára. Megpróbálja követni azokat a szokásokat, amelyeket a vallási vagy családi hagyományok hagytak rá.	A Disney hercegnők számára fontosak a hagyományok. Próbálják követni azokat a szokásokat, amelyeket a vallási vagy családi hagyományok hagytak rájuk.	Szeretném, hogy a hagyományok fontosak legyenek gyermekem számára. Próbálja meg követni azokat a szokásokat, amelyeket a vallási vagy családi hagyományok hagytak rá.	Hagyomány

21	Minden lehetőséget megragad, hogy jól érezze magát. Fontos neki, hogy olyan dolgokat csináljon, amelyek örömet okoznak neki.	A Disney hercegnők minden lehetőséget megragadnak, hogy jól érezzék magukat. Fontos nekik, hogy olyan dolgokat csináljanak, amelyek örömet okoznak nekik.	Szeretném, hogy gyermekem minden lehetőséget ragadjon meg, hogy jól érezze magát. Fontos legyen neki, hogy olyan dolgokat csináljon, amelyek örömet okoznak neki.	Hedonizmus
----	--	---	---	------------

3. Melléklet. SPSS táblázatok, ábrák

3.1. A minta jellemzői

3.1.1. A kérdőív kitöltési formája és a szülők néhány demográfiai jellemzője közötti összefüggésvizsgálatok

3.1.1.1. A kérdőív kitöltési formája és a szülő lakóhelye közötti összefüggés vizsgálat

Crosstabulation

		Milyen típusú településen él Ön?					
		Község	Város	Megyejogú város	Főváros	Total	
Milyen formában töltötte ki a kérdőívet?	Online	Count	185	409	151	211	956
		% within Milyen formában töltötte ki a kérdőívet?	19,4%	42,8%	15,8%	22,1%	100,0%
		% of Total	14,2%	31,3%	11,6%	16,1%	73,1%
	Papír	Count	94	252	4	1	351
		% within Milyen formában töltötte ki a kérdőívet?	26,8%	71,8%	1,1%	0,3%	100,0%
		% of Total	7,2%	19,3%	0,3%	0,1%	26,9%
	Total	Count	279	661	155	212	1307
		% within Milyen formában töltötte ki a kérdőívet?	21,3%	50,6%	11,9%	16,2%	100,0%
		% of Total	21,3%	50,6%	11,9%	16,2%	100,0%

Chi-Square Tests

	Value	df	Asymptotic Significance (2-sided)
Pearson Chi-Square	170,992 ^a	3	,000
Likelihood Ratio	235,767	3	,000
Linear-by-Linear Association	119,147	1	,000
N of Valid Cases	1307		

a. 0 cells (0,0%) have expected count less than 5. The minimum expected count is 41,63.

Symmetric Measures

	Value	Approximate Significance
Nominal by Nominal Phi	,362	,000
Cramer's V	,362	,000
N of Valid Cases	1307	

3.1.1.2. A kérdőív kitöltési formája és a szülő iskolai végzettsége közötti összefüggés vizsgálata

Crosstabulation

				A válaszadó iskolai végzettsége csoportosítás szerint		Total
				Legfeljebb érettségi	Legalább felsőfokú végzettség	
Milyen formában töltötte ki a kérdőívet?	Online	Count	386	570	956	
		% within Milyen formában töltötte ki a kérdőívet?	40,4%	59,6%	100,0%	
		% of Total	29,6%	43,6%	73,2%	
	Papír	Count	238	112	350	
		% within Milyen formában töltötte ki a kérdőívet?	68,0%	32,0%	100,0%	
		% of Total	18,2%	8,6%	26,8%	
Total	Count	624	682	1306		
	% within Milyen formában töltötte ki a kérdőívet?	47,8%	52,2%	100,0%		
	% of Total	47,8%	52,2%	100,0%		

Chi-Square Tests

	Value	df	Asymptotic Significance (2-sided)	Exact Sig. (2-sided)	Exact Sig. (1-sided)
Pearson Chi-Square	78,353 ^a	1	,000		
Continuity Correction ^b	77,250	1	,000		
Likelihood Ratio	79,454	1	,000		
Fisher's Exact Test				,000	,000
Linear-by-Linear Association	78,293	1	,000		
N of Valid Cases	1306				

a. 0 cells (0,0%) have expected count less than 5. The minimum expected count is 167,23.

b. Computed only for a 2x2 table

Symmetric Measures

	Value	Approximate Significance
Nominal by Nominal Phi	-,245	,000
Cramer's V	,245	,000

N of Valid Cases	1306
------------------	------

3.1.1.3. A kérdőív kitöltési formája és a szülő korcsoportja közötti összefüggés vizsgálat

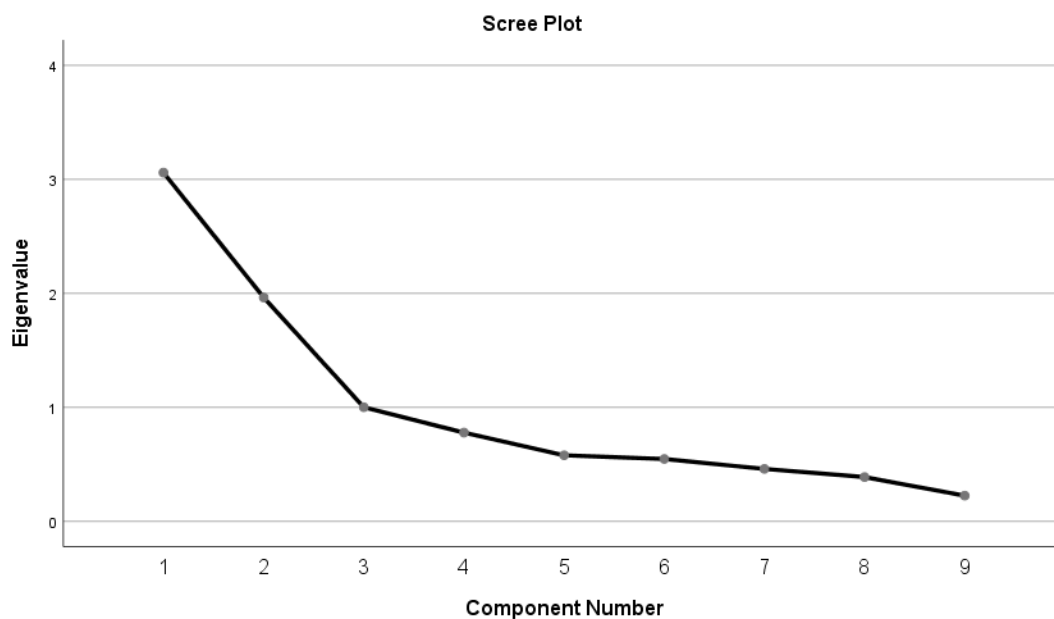
Chi-Square Tests

	Value	df	Asymptotic Significance (2-sided)
Pearson Chi-Square	3,476 ^a	2	,176
Likelihood Ratio	3,470	2	,176
Linear-by-Linear Association	1,128	1	,288
N of Valid Cases	1310		

a. 0 cells (0,0%) have expected count less than 5. The minimum expected count is 115,48.

3.2. Munkamegosztás és nemi szerepek a családban

3.2.1. A nemi társas identitás faktoranalízise

Total Variance Explained

Component	Initial Eigenvalues			Extraction Sums of Squared Loadings			Rotation Sums of Squared Loadings		
	Total	% of Variance	Cumulative %	Total	% of Variance	Cumulative %	Total	% of Variance	Cumulative %
1	3,059	33,985	33,985	3,059	33,985	33,985	2,674	29,713	29,713
2	1,964	21,818	55,803	1,964	21,818	55,803	1,804	20,046	49,760
3	1,000	11,117	66,920	1,000	11,117	66,920	1,544	17,160	66,920

4	,778	8,647	75,567					
5	,579	6,436	82,003					
6	,547	6,075	88,078					
7	,460	5,108	93,186					
8	,388	4,314	97,500					
9	,225	2,500	100,000					

Extraction Method: Principal Component Analysis.

3.2.2. Az eredeti Cameron (2004) skálákon végzett reliabilitás vizsgálatok

3.2.2.1. Az eredeti Cameron (2004) fontosság alskálához tartozó itemek reliabilitás vizsgálata

Reliability Statistics

Cronbach's Alpha	N of Items
,576	3

3.2.2.2. Az eredeti Cameron (2004) kötődés alskálához tartozó itemek reliabilitás vizsgálata

Reliability Statistics

Cronbach's Alpha	N of Items
,681	3

3.2.2.3. Az eredeti Cameron (2004) érzelmek alskálához tartozó itemek reliabilitás vizsgálata

Reliability Statistics

Cronbach's Alpha	N of Items
,606	3

3.2.2.4. A Cameron (2004) skálák értékeinek összefüggésvizsgálata a szülő nemével

Test Statistics^a

	Cameron-fontosság	Cameron-kötődés	Cameron-érmek
Mann-Whitney U	31791,000	35008,500	35607,500
Wilcoxon W	33807,000	37088,500	37623,500
Z	-1,658	-,649	-,155

Asymp. Sig. (2-tailed)	,097	,516	,877
------------------------	------	------	------

a. Grouping Variable: Mi az Ön neme?

3.2.3. A globális nemi szerep értelmezéssel kapcsolatos összefüggésvizsgálatok

3.2.3.1. A globális nemi szerep értelmezés és a szülők nemének összefüggésvizsgálata

Test Statistics^a

Hová helyezné el a saját véleményét a következő skála két végpontja („hagyományos” és „modern”) között a nemi szerepekkel és nemek közötti munkamegosztással kapcsolatban? (1-7-ig)

Mann-Whitney U	32973,500
Wilcoxon W	35184,500
Z	-2,668
Asymp. Sig. (2-tailed)	,008

a. Grouping Variable: Mi az Ön neme?

3.2.3.2. A globális nemi szerep értelmezés és a szülő életkora közötti összefüggésvizsgálata

Correlations

			A válaszadó kora
Spearman's rho	Hová helyezné el a saját véleményét a következő skála két végpontja („hagyományos” és „modern”) között a nemi szerepekkel és nemek közötti munkamegosztással kapcsolatban? (1-7-ig)	Correlation	,008
		Coefficient	
		Sig. (2-tailed)	,781
		N	1297

3.2.3.3. A nemi orientáció és a nők két korcsoportja közti összefüggésvizsgálat

Test Statistics^a

Hová helyezné el a saját véleményét a következő skála két végpontja („hagyományos” és „modern”) között a nemi szerepekkel és nemek közötti munkamegosztással kapcsolatban? (1-7-ig)

Mann-Whitney U	208543,500
----------------	------------

Wilcoxon W	402296,500
Z	-,213
Asymp. Sig. (2-tailed)	,831

a. Grouping Variable: Az átlagnál fiatalabb-idősebb nők csoportja

3.2.3.4. A nemi orientáció és a férfiak két korcsoportja közötti összefüggés vizsgálat

Test Statistics^a

Hová helyezné el a saját véleményét a következő skála két végpontja („hagyományos” és „modern”) között a nemi szerepekkel és nemek közötti munkamegosztással kapcsolatban? (1-7-ig)

Mann-Whitney U	185175,500
Wilcoxon W	561453,500
Z	-,202
Asymp. Sig. (2-tailed)	,840

a. Grouping Variable: Az átlagnál fiatalabb-idősebb férfiak csoportja

3.2.3.5. A globális nemiszerep értelmezés a szülők iskolai végzettsége és a közötti összefüggésvizsgálat

Test Statistics^a

Hová helyezné el a saját véleményét a következő skála két végpontja („hagyományos” és „modern”) között a nemi szerepekkel és nemek közötti munkamegosztással kapcsolatban? (1-7-ig)

Mann-Whitney U	197594,000
Wilcoxon W	388247,000
Z	-1,746
Asymp. Sig. (2-tailed)	,081

a. Grouping Variable: A válaszadó iskolai végzettsége csoportosítás szerint

3.2.3.6. A településtípus és a globális nemi szerep értelmezés közötti összefüggés vizsgálata

Hypothesis Test Summary

	Null Hypothesis	Test	Sig.	Decision
1	The distribution of Hová helyezné el a saját véleményét a következő skála két végpontja („hagyományos” és „modern”) között a nemi szerepekkel és nemek közötti munkamegosztással kapcsolatban? (1-7-ig) is the same across categories of Milyen típusú településen él Ön?.	Independent-Samples Kruskal-Wallis Test	,097	Retain the null hypothesis.

Asymptotic significances are displayed. The significance level is ,05.

3.2.4. A nemi ideológiára vonatkozó itemek faktoranalízise a szülői válaszok alapján

Total Variance Explained

Component	Initial Eigenvalues			Extraction Sums of Squared Loadings			Rotation Sums of Squared Loadings		
	Total	% of Variance	Cumulative %	Total	% of Variance	Cumulative %	Total	% of Variance	Cumulative %
1	4,387	29,248	29,248	4,387	29,248	29,248	2,206	14,708	14,708
2	1,602	10,681	39,928	1,602	10,681	39,928	2,193	14,618	29,326
3	1,298	8,654	48,582	1,298	8,654	48,582	2,029	13,526	42,852
4	1,110	7,397	55,979	1,110	7,397	55,979	1,573	10,487	53,339
5	1,017	6,781	62,760	1,017	6,781	62,760	1,413	9,421	62,760
6	,809	5,396	68,156						
7	,759	5,063	73,219						
8	,669	4,460	77,679						
9	,646	4,304	81,983						
10	,607	4,045	86,027						
11	,552	3,681	89,708						
12	,536	3,573	93,280						
13	,410	2,736	96,017						
14	,357	2,383	98,400						
15	,240	1,600	100,000						

Extraction Method: Principal Component Analysis.

3.2.4.1. A nemi ideológiára vonatkozó faktorok és a szülők neme közötti összefüggés vizsgálata

Test Statistics ^a					
	Ellenséges szexizmus	Hagyományos női erények	A férfi jobbik része	Régimódi-paternalisztikus	Férfi-nő egyenrangúság
Mann-Whitney U	28803,000	26547,000	25278,000	23513,000	28468,000
Wilcoxon W	610384,000	28317,000	606859,000	605094,000	30238,000
Z	-1,221	-2,139	-2,656	-3,375	-1,357
Asymp. Sig. (2-tailed)	,222	,032	,008	,001	,175

a. Grouping Variable: Mi az Ön neme?

Ranks				
	Mi az Ön neme?	N	Mean Rank	Sum of Ranks
Ellenséges szexizmus	Nő	1078	566,22	610384,00
	Férfi	59	619,81	36569,00
	Total	1137		
Hagyományos női erények	Nő	1078	573,87	618636,00
	Férfi	59	479,95	28317,00
	Total	1137		
A férfi jobbik része	Nő	1078	562,95	606859,00
	Férfi	59	679,56	40094,00
	Total	1137		
Régimódi-paternalisztikus	Nő	1078	561,31	605094,00
	Férfi	59	709,47	41859,00
	Total	1137		
Férfi-nő egyenrangúság	Nő	1078	572,09	616715,00
	Férfi	59	512,51	30238,00
	Total	1137		

3.2.4.2. A nemi ideológiára vonatkozó faktorok és a szülők életkora közötti összefüggés vizsgálata

Correlations							
			Ellenséges szexizmus	Hagyományos női erények	A férfi jobbik része	Régimódi-paternalisztikus	Férfi-nő egyenrangúság
Spearman's rho	A válaszadó kora	Correlation Coefficient	-,071*	-,067*	-,049	-,012	-,039

	Sig. (2-tailed)	,017	,024	,099	,688	,190
	N	1139	1139	1139	1139	1139

*. Correlation is significant at the 0.05 level (2-tailed).

**. Correlation is significant at the 0.01 level (2-tailed).

3.2.4.3. A nemi ideológiára vonatkozó faktorok és a szülők iskolai végzettsége közötti összefüggés vizsgálat

	Ellenséges szexizmus	Hagyományos női érények	A férfi jobbik része	Régimódi-paternalisztikus	Férfi-nő egyenrangúság
Mann-Whitney U	135361,500	132637,500	124829,500	142839,500	156770,500
Wilcoxon W	313864,500	311140,500	303332,500	321342,500	302300,500
Z	-4,624	-5,117	-6,531	-3,269	-,746
Asymp. Sig. (2-tailed)	,000	,000	,000	,001	,455

a. Grouping Variable: A válaszadó iskolai végzettsége csoportosítás szerint

	A válaszadó iskolai végzettsége csoportosítás szerint	N	Mean Rank	Sum of Ranks
Ellenséges szexizmus	Legfeljebb érettségi	539	615,87	331951,50
	Legalább felsőfokú végzettség	597	525,74	313864,50
	Total	1136		
Hagyományos női érények	Legfeljebb érettségi	539	620,92	334675,50
	Legalább felsőfokú végzettség	597	521,17	311140,50
	Total	1136		
A férfi jobbik része	Legfeljebb érettségi	539	635,41	342483,50
	Legalább felsőfokú végzettség	597	508,09	303332,50
	Total	1136		
Régimódi-paternalisztikus	Legfeljebb érettségi	539	601,99	324473,50
	Legalább felsőfokú végzettség	597	538,26	321342,50
	Total	1136		
Férfi-nő egyenrangúság	Legfeljebb érettségi	539	560,85	302300,50
	Legalább felsőfokú végzettség	597	575,40	343515,50
	Total	1136		

3.2.4.4. A nemi ideológiára vonatkozó faktorok és a szülők lakóhelye közötti összefüggés vizsgálata

Hypothesis Test Summary

	Null Hypothesis	Test	Sig.	Decision
1	The distribution of Ellenséges szexizmus is the same across categories of Milyen típusú településen él Ön?.	Independent-Samples Kruskal-Wallis Test	,017	Reject the null hypothesis.
2	The distribution of Hagymányos női erények is the same across categories of Milyen típusú településen él Ön?.	Independent-Samples Kruskal-Wallis Test	,000	Reject the null hypothesis.
3	The distribution of A férfi jobbik része is the same across categories of Milyen típusú településen él Ön?.	Independent-Samples Kruskal-Wallis Test	,000	Reject the null hypothesis.
4	The distribution of Régimódi-paternalisztikus is the same across categories of Milyen típusú településen él Ön?.	Independent-Samples Kruskal-Wallis Test	,956	Retain the null hypothesis.
5	The distribution of Férfi-nő egyenrangúság is the same across categories of Milyen típusú településen él Ön?.	Independent-Samples Kruskal-Wallis Test	,065	Retain the null hypothesis.

Asymptotic significances are displayed. The significance level is ,05.

3.2.4.5. A nemi ideológiára vonatkozó faktorok és a globális nemi szerep értelmezés közötti összefüggés vizsgálata

Correlations

			Ellenséges szexizmus	Hagymányos női erények	A férfi jobbik része	Régimódi-paternalisztikus	Férfi-nő egyenrangúság
Spearman's rho	Hová helyezné el a saját véleményét a következő skála két végpontja („hagymányos”	Correlation Coefficient	-,088**	-,088**	-,038	-,101**	,162**
		Sig. (2-tailed)	,003	,003	,197	,001	,000

és „modern”) között a nemi szerepekkel és nemek közötti munkamegosztás sal kapcsolatban? (1-7-ig)	N	1131	1131	1131	1131	1131
---	---	------	------	------	------	------

** . Correlation is significant at the 0.01 level (2-tailed).

3.2.4.6. A szülők korcsoportja és iskolai végzettsége közötti összefüggés vizsgálata

Crosstabulation

		A válaszadó korcsoportja				
			2-33	34-38	39-56	Total
			évesek	éves	éves	
A válaszadó iskolai végzettsége csoportosítás szerint	Legfeljebb	Count	272	176	176	624
	érettségi	% within A válaszadó iskolai végzettsége csoportosítás szerint	43,6%	28,2%	28,2%	100,0%
		% within A válaszadó korcsoportja	61,4%	40,8%	40,7%	47,8%
		% of Total	20,8%	13,5%	13,5%	47,8%
	Legalább	Count	171	255	256	682
	felsőfokú végzettség	% within A válaszadó iskolai végzettsége csoportosítás szerint	25,1%	37,4%	37,5%	100,0%
		% within A válaszadó korcsoportja	38,6%	59,2%	59,3%	52,2%
		% of Total	13,1%	19,5%	19,6%	52,2%
	Total	Count	443	431	432	1306
	% within A válaszadó iskolai végzettsége csoportosítás szerint	33,9%	33,0%	33,1%	100,0%	
	% within A válaszadó korcsoportja	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	
	% of Total	33,9%	33,0%	33,1%	100,0%	

Chi-Square Tests

	Value	df	Asymptotic Significance (2-sided)
Pearson Chi-Square	49,845 ^a	2	,000

Likelihood Ratio	50,117	2	,000
Linear-by-Linear Association	37,693	1	,000
N of Valid Cases	1306		

a. 0 cells (0,0%) have expected count less than 5. The minimum expected count is 205,93.

Symmetric Measures

		Value	Approximate Significance
Nominal by Nominal	Phi	,195	,000
	Cramer's V	,195	,000
N of Valid Cases		1306	

3.3. A gyermek személyiségének megítélése és a gyermekkel szembeni érték-alapú elvárások

3.3.1. A gyerekek neme és a rájuk vonatkozó 9 tulajdonság összefüggésvizsgálata

	Test Statistics ^a								Érzékeny mások szükségleteire, gondoskodó
	Alárendelt, alázatos	Határozott	Érzékeny	Bátor	Gyengéd	Irányító	Félénk	Sportos	
Mann-Whitney U	206383,000	198560,000	199152,000	205777,500	179958,500	192057,000	202129,500	181605,500	178885,000
Wilcoxon W	392128,000	384915,000	386118,000	444863,500	367536,500	379023,000	389095,500	415191,500	362806,000
Z	-,428	-1,769	-1,781	-,903	-4,589	-2,691	-1,256	-3,820	-4,333
Asymp. Sig. (2-tailed)	,669	,077	,075	,366	,000	,007	,209	,000	,000

a. Grouping Variable: Milyen nemű az Ön óvodás korú gyermeke, akire a válaszai vonatkoznak?

Ranks

	Milyen nemű az Ön óvodás korú gyermeke, akire a válaszai vonatkoznak?		Mean Rank	Sum of Ranks
	N			
Alárendelt, alázatos	Fiú	609	643,89	392128,00
	Lány	687	652,59	448328,00
	Total	1296		

Határozott	Fiú	610	631,01	384915,00
	Lány	689	666,81	459435,00
	Total	1299		
Érzékeny	Fiú	611	631,94	386118,00
	Lány	690	667,87	460833,00
	Total	1301		
Bátor	Fiú	613	662,31	405996,50
	Lány	691	643,80	444863,50
	Total	1304		
Gyengéd	Fiú	612	600,55	367536,50
	Lány	687	694,05	476813,50
	Total	1299		
Irányító	Fiú	611	620,33	379023,00
	Lány	687	675,44	464028,00
	Total	1298		
Félénk	Fiú	611	636,82	389095,50
	Lány	689	662,63	456554,50
	Total	1300		
Sportos	Fiú	605	685,83	414924,50
	Lány	683	607,89	415191,50
	Total	1288		
Érzékeny mások szükségleteire, gondoskodó	Fiú	606	598,69	362806,00
	Lány	683	686,09	468599,00
	Total	1289		

3.3.2. A gyerekekre vonatkozó tulajdonságlista 2 faktoros főkomponens analízise

Total Variance Explained

Component	Initial Eigenvalues			Extraction Sums of Squared			Rotation Sums of Squared		
	Total	Variance	Cumulative %	Loadings			Loadings		
				Total	Variance	%	Total	Variance	%
1	2,682	29,796	29,796	2,682	29,796	29,796	2,500	27,773	27,773
2	2,002	22,248	52,044	2,002	22,248	52,044	2,184	24,271	52,044
3	,910	10,107	62,151						
4	,811	9,015	71,166						
5	,713	7,927	79,093						
6	,596	6,626	85,719						
7	,459	5,103	90,821						
8	,436	4,844	95,665						
9	,390	4,335	100,000						

Extraction Method: Principal Component Analysis.

Rotated Component Matrix^a

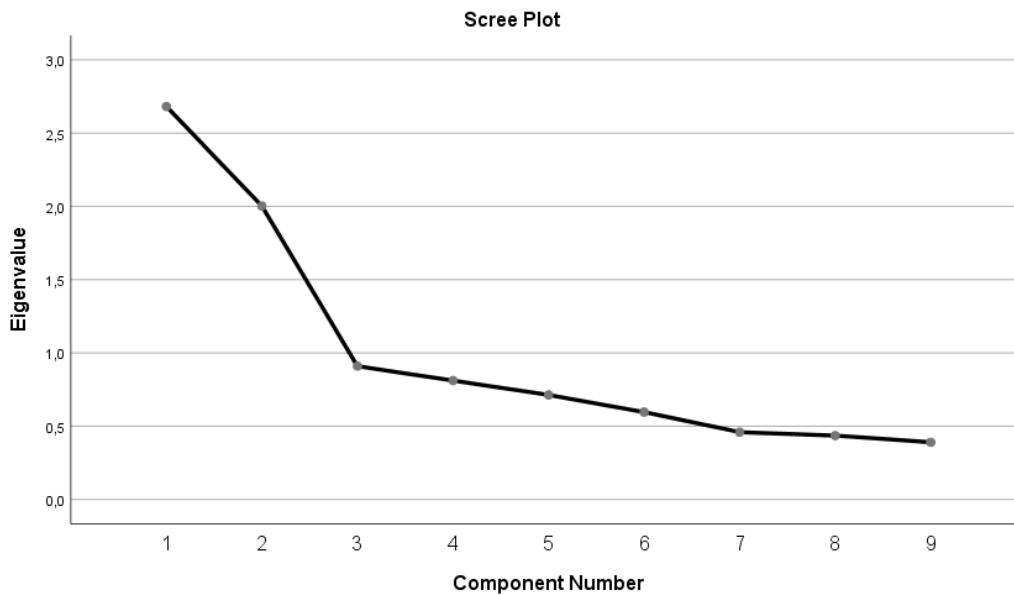
	Component	
	1	2
Határozott	,799	-,031
Bátor	,786	,071
Irányító	,736	-,055
Sportos	,576	,252
Gyengéd	,274	,750
Érzékeny mások szükségleteire, gondoskodó	,302	,704
Érzékeny	,126	,670
Félénk	-,313	,563
Alárendelt, alázatos	-,299	,537

Extraction Method: Principal Component Analysis.

Rotation Method: Varimax with Kaiser Normalization.

a. Rotation converged in 3 iterations.

3.3.3. A gyerekekre vonatkozó tulajdonságlista 3 faktoros főkomponens analízise

Total Variance Explained

Component	Initial Eigenvalues			Extraction Sums of Squared Loadings			Rotation Sums of Squared Loadings		
	Total	% of Variance	Cumulative %	Total	% of Variance	Cumulative %	Total	% of Variance	Cumulative %
1	2,682	29,796	29,796	2,682	29,796	29,796	1,896	21,066	21,066

2	2,002	22,248	52,044	2,002	22,248	52,044	1,885	20,946	42,011
3	,910	10,107	62,151	,910	10,107	62,151	1,813	20,140	62,151
4	,811	9,015	71,166						
5	,713	7,927	79,093						
6	,596	6,626	85,719						
7	,459	5,103	90,821						
8	,436	4,844	95,665						
9	,390	4,335	100,000						

Extraction Method: Principal Component Analysis.

3.3.3.1. A gyerekek neme és a szülők által gyerekeknek ítélt tulajdonságfaktorok összefüggés vizsgálata

Test Statistics^a

	Mulan	Hófehérke	Vaiana (Moana)
Mann-Whitney U	189338,000	166201,000	185787,000
Wilcoxon W	410783,000	338779,000	358365,000
Z	-,915	-4,539	-1,471
Asymp. Sig. (2-tailed)	,360	,000	,141

a. Grouping Variable: Milyen nemű az Ön óvodás korú gyermeke, akire a válaszai vonatkoznak?

Ranks

		N	Mean Rank	Sum of Ranks
Hófehérke	Milyen nemű az Ön óvodás korú gyermeke, akire a válaszai vonatkoznak?			
	Fiú	587	577,14	338779,00
	Lány	665	670,07	445599,00
Total		1252		

3.3.3.2. A gyerekek életkora és a szülők által gyerekeknek ítélt tulajdonságfaktorok összefüggés vizsgálata

Correlations

			Mulan	Hófehérke	Vaiana (Moana)
Spearman's rho	Hány éves az Ön óvodás korú gyermeke?	Correlation Coefficient	-,018	,043	-,112**
		Sig. (2-tailed)	,520	,131	,000
		N	1254	1254	1254

** . Correlation is significant at the 0.01 level (2-tailed).

3.3.4. A gyerekektől elvárt iskolai végzettséggel kapcsolatos vizsgálatok eredményei

3.3.4.1. Az anya iskolai végzettsége és a gyerektől elvárt legmagasabb iskolai végzettség közötti összefüggésvizsgálat

Crosstabulation

		A gyerektől elvárt legmagasabb iskola csoport		Total		
		Legfeljebb érettségi végzettség	Legalább felsőfokú végzettség			
Az anya iskolai csoportja	Legfeljebb érettségi végzettség	Count	397	204	601	
		% within Az anya iskolai csoportja	66,1%	33,9%	100,0%	
		% within A gyerektől elvárt legmagasabb iskola csoport	69,0%	32,2%	49,8%	
		% of Total	32,9%	16,9%	49,8%	
	Legalább felsőfokú végzettség	Count	178	429	607	
		% within Az anya iskolai csoportja	29,3%	70,7%	100,0%	
		% within A gyerektől elvárt legmagasabb iskola csoport	31,0%	67,8%	50,2%	
		% of Total	14,7%	35,5%	50,2%	
		Total	Count	575	633	1208
		% within Az anya iskolai csoportja	47,6%	52,4%	100,0%	
	% within A gyerektől elvárt legmagasabb iskola csoport	100,0%	100,0%	100,0%		
	% of Total	47,6%	52,4%	100,0%		

Chi-Square Tests

	Value	df	Asymptotic Significance (2-sided)	Exact Sig. (2-sided)	Exact Sig. (1-sided)
Pearson Chi-Square	163,361 ^a	1	,000		
Continuity Correction ^b	161,892	1	,000		
Likelihood Ratio	167,276	1	,000		
Fisher's Exact Test				,000	,000

Linear-by-Linear Association	163,226	1	,000	
N of Valid Cases	1208			

a. 0 cells (0,0%) have expected count less than 5. The minimum expected count is 286,07.

b. Computed only for a 2x2 table

Symmetric Measures

		Value	Approximate Significance
Nominal by Nominal	Phi	,368	,000
	Cramer's V	,368	,000
N of Valid Cases		1208	

3.3.4.2. Az apa iskolai végzettsége és a gyerektől elvárt legmagasabb iskolai végzettség közötti összefüggés vizsgálata

Crosstabulation

		A gyerektől elvárt legmagasabb iskola csoport		Total	
		Legfeljebb érettségi végzettség	Legalább felsőfokú végzettség		
Az apa iskolai csoportja	Legfeljebb érettségi végzettség	Count	452	306	758
		% within Az apa iskolai csoportja	59,6%	40,4%	100,0%
		% within A gyerektől elvárt legmagasabb iskola csoport	78,7%	48,7%	63,1%
	% of Total		37,6%	25,5%	63,1%
	Legalább felsőfokú végzettség	Count	121	320	441
		% within Az apa iskolai csoportja	27,4%	72,6%	100,0%
		% within A gyerektől elvárt legmagasabb iskola csoport	21,1%	51,0%	36,7%
	% of Total		10,1%	26,6%	36,7%
	3,00	Count	1	2	3
% within Az apa iskolai csoportja		33,3%	66,7%	100,0%	

	% within A gyerektől elvárt legmagasabb iskola csoport	0,2%	0,3%	0,2%
	% of Total	0,1%	0,2%	0,2%
Total	Count	574	628	1202
	% within Az apa iskolai csoportja	47,8%	52,2%	100,0%
	% within A gyerektől elvárt legmagasabb iskola csoport	100,0%	100,0%	100,0%
	% of Total	47,8%	52,2%	100,0%

Chi-Square Tests

	Value	df	Asymptotic Significance (2-sided)
Pearson Chi-Square	116,061 ^a	2	,000
Likelihood Ratio	119,336	2	,000
Linear-by-Linear Association	114,274	1	,000
N of Valid Cases	1202		

a. 2 cells (33,3%) have expected count less than 5. The minimum expected count is 1,43.

Symmetric Measures

	Value	Approximate Significance
Nominal by Nominal	Phi	,311
	Cramer's V	,311
N of Valid Cases	1202	

3.3.4.3. A szülő iskolai végzettsége és a szubjektív anyagi helyzet közötti összefüggés vizsgálata

Crosstabulation

		Hogyan jellemezné az anyagi helyzetüket?			
		Éppen, hogy kijövünk a havi jövedelmünk ből	Hónapról-hónapra anyagi gondjaink vannak	Nélkülözések közt élünk	Total
Gondok nélkül élünk	Beosztással jól kijövünk				

A	Legfeljeb	Count	112	372	107	17	1	609
válaszadó	b	% within A	18,4%	61,1%	17,6%	2,8%	0,2%	100,0
iskolai	érettségi	válaszadó						%
végzettség		iskolai						
e		végzettség						
csopontosítás		e						
és		csopontosítás						
szerint		és						
		szerint						
		% within	31,5%	50,5%	65,6%	70,8%	50,0%	47,5%
		Hogyan						
		jellemezné						
		az anyagi						
		helyzetüket						
		?						
		% of Total	8,7%	29,0%	8,4%	1,3%	0,1%	47,5%
	Legalább	Count	244	364	56	7	1	672
felsőfokú		% within A	36,3%	54,2%	8,3%	1,0%	0,1%	100,0
végzettség		válaszadó						%
ég		iskolai						
		végzettség						
		e						
		csopontosítás						
		és						
		szerint						
		% within	68,5%	49,5%	34,4%	29,2%	50,0%	52,5%
		Hogyan						
		jellemezné						
		az anyagi						
		helyzetüket						
		?						
		% of Total	19,0%	28,4%	4,4%	0,5%	0,1%	52,5%
Total		Count	356	736	163	24	2	1281
		% within A	27,8%	57,5%	12,7%	1,9%	0,2%	100,0
		válaszadó						%
		iskolai						
		végzettség						
		e						
		csopontosítás						
		és						
		szerint						

% within	100,0	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0
Hogyan jellemezné az anyagi helyzetüket?	%					%
% of Total	27,8%	57,5%	12,7%	1,9%	0,2%	100,0%

Chi-Square Tests

	Value	df	Asymptotic Significance (2-sided)
Pearson Chi-Square	66,216 ^a	4	,000
Likelihood Ratio	67,644	4	,000
Linear-by-Linear Association	62,376	1	,000
N of Valid Cases	1281		

a. 2 cells (20,0%) have expected count less than 5. The minimum expected count is ,95.

Symmetric Measures

	Value	Approximate Significance
Nominal by Nominal		
Phi	,227	,000
Cramer's V	,227	,000
N of Valid Cases	1281	

3.3.4.4. A szubjektív anyagi helyzet és a gyerektől elvárt legmagasabb iskolai végzettség közötti összefüggés vizsgálat

Crosstabulation

	Hogyan jellemezné az anyagi helyzetüket?					Total
	Gondok nélkül élünk	Beosztással jól kijövünk	Éppen, hogy kijövünk a havi jövedelmünk ből	Hónapról-hónapra anyagi gondjaink vannak	Nélkülözések közt élünk	
Count	101	357	90	14	1	563

A gyerektől elvárt legmagasa bb iskola csoport	Legfeljeb b érettségi végzetts ég	% within A gyerektől elvárt legmagasa bb iskola csoport	17,9%	63,4%	16,0%	2,5%	0,2%	100,0 %
		% within Hogyan jellemezné az anyagi helyzetüket ?	30,3%	52,4%	60,0%	66,7%	50,0%	47,4%
		% of Total	8,5%	30,1%	7,6%	1,2%	0,1%	47,4%
		Legalább felsőfokú végzetts ég	Count	232	324	60	7	1
		% within A gyerektől elvárt legmagasa bb iskola csoport	37,2%	51,9%	9,6%	1,1%	0,2%	100,0 %
		% within Hogyan jellemezné az anyagi helyzetüket ?	69,7%	47,6%	40,0%	33,3%	50,0%	52,6%
		% of Total	19,5%	27,3%	5,1%	0,6%	0,1%	52,6%
		Total	Count	333	681	150	21	2
		% within A gyerektől elvárt legmagasa bb iskola csoport	28,1%	57,4%	12,6%	1,8%	0,2%	100,0 %
		% within Hogyan jellemezné az anyagi helyzetüket ?	100,0 %	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0 %
		% of Total	28,1%	57,4%	12,6%	1,8%	0,2%	100,0 %

Chi-Square Tests

	Value	df	Asymptotic Significance (2- sided)
Pearson Chi-Square	58,487 ^a	4	,000
Likelihood Ratio	59,836	4	,000
Linear-by-Linear Association	49,673	1	,000
N of Valid Cases	1187		

a. 2 cells (20,0%) have expected count less than 5. The minimum expected count is ,95.

Symmetric Measures

	Value	Approximate Significance
Nominal by Nominal	Phi	,222
	Cramer's V	,222
N of Valid Cases	1187	

3.3.4.5. A szülő korcsoportja és a gyerektől elvárt legmagasabb iskolai végzettség közötti összefüggés vizsgálat

Crosstabulation

		A gyerektől elvárt legmagasabb iskola csoport		Total	
		Legfeljebb érettségi végzettség	Legalább felsőfokú végzettség		
A válaszadó korcsoportja	2-33 évesek	Count	225	190	415
		% within A válaszadó korcsoportja	54,2%	45,8%	100,0%
		% within A gyerektől elvárt legmagasabb iskola csoport	39,1%	29,9%	34,3%
		% of Total	18,6%	15,7%	34,3%
	34-38 éves	Count	189	213	402
		% within A válaszadó korcsoportja	47,0%	53,0%	100,0%
		% within A gyerektől elvárt legmagasabb iskola csoport	32,9%	33,5%	33,2%
	% of Total	15,6%	17,6%	33,2%	
	Count	161	232	393	

39-56 éves	% within A válaszadó korcsoportja	41,0%	59,0%	100,0%
	% within A gyerektől elvárt legmagasabb iskola csoport	28,0%	36,5%	32,5%
	% of Total	13,3%	19,2%	32,5%
Total	Count	575	635	1210
	% within A válaszadó korcsoportja	47,5%	52,5%	100,0%
	% within A gyerektől elvárt legmagasabb iskola csoport	100,0%	100,0%	100,0%
	% of Total	47,5%	52,5%	100,0%

Chi-Square Tests

	Value	df	Asymptotic Significance (2-sided)
Pearson Chi-Square	14,271 ^a	2	,001
Likelihood Ratio	14,310	2	,001
Linear-by-Linear Association	14,224	1	,000
N of Valid Cases	1210		

a. 0 cells (0,0%) have expected count less than 5. The minimum expected count is 186,76.

Symmetric Measures

	Value	Approximate Significance
Nominal by Nominal		
Phi	,109	,001
Cramer's V	,109	,001
N of Valid Cases	1210	

3.3.4.6. A gyerek neme és a tőlük elvárt legmagasabb iskolai végzettség közötti összefüggés vizsgálat

Crosstabulation

	Milyen nemű az Ön óvodás korú gyermeke, akire a válaszaik vonatkoznak?		
	Fiú	Lány	Total
Count	297	277	574

A gyerektől elvárt legmagasabb iskola csoport	Legfeljebb érettségi végzettség	% within A gyerektől elvárt legmagasabb iskola csoport	51,7%	48,3%	100,0%
		% within Milyen nemű az Ön óvodás korú gyermeke, akire a válaszai vonatkoznak?	51,7%	43,8%	47,5%
		% of Total	24,6%	22,9%	47,5%
	Legalább felsőfokú végzettség	Count	278	356	634
		% within A gyerektől elvárt legmagasabb iskola csoport	43,8%	56,2%	100,0%
		% within Milyen nemű az Ön óvodás korú gyermeke, akire a válaszai vonatkoznak?	48,3%	56,2%	52,5%
		% of Total	23,0%	29,5%	52,5%
		Count	575	633	1208
		% within A gyerektől elvárt legmagasabb iskola csoport	47,6%	52,4%	100,0%
Total	% within Milyen nemű az Ön óvodás korú gyermeke, akire a válaszai vonatkoznak?	100,0%	100,0%	100,0%	
	% of Total	47,6%	52,4%	100,0%	

Chi-Square Tests

	Value	df	Asymptotic Significance (2-sided)	Exact Sig. (2-sided)	Exact Sig. (1-sided)
Pearson Chi-Square	7,526 ^a	1	,006		
Continuity Correction ^b	7,213	1	,007		
Likelihood Ratio	7,532	1	,006		
Fisher's Exact Test				,007	,004
Linear-by-Linear Association	7,519	1	,006		
N of Valid Cases	1208				

a. 0 cells (0,0%) have expected count less than 5. The minimum expected count is 273,22.

b. Computed only for a 2x2 table

Symmetric Measures

		Value	Approximate Significance
Nominal by Nominal	Phi	,079	,006
	Cramer's V	,079	,006
N of Valid Cases		1208	

3.3.5. A gyermekekkel kapcsolatos érték-alapú elvárások vizsgálatára használt, módosított Schwartz-féle értékprofil (1992, 2003a, és b, Nguyen et al, 2000) itemeinek főkomponens analízise

Total Variance Explained

Component	Initial Eigenvalues			Extraction Sums of Squared Loadings			Rotation Sums of Squared Loadings		
	Total	% of Variance	Cumulative %	Total	Loadings		Total	Loadings	
					% of Variance	Cumulative %		% of Variance	Cumulative %
1	5,454	25,970	25,970	5,454	25,970	25,970	2,747	13,081	13,081
2	2,175	10,357	36,328	2,175	10,357	36,328	2,588	12,326	25,407
3	1,432	6,818	43,145	1,432	6,818	43,145	2,169	10,328	35,735
4	1,211	5,765	48,910	1,211	5,765	48,910	2,049	9,756	45,491
5	1,070	5,093	54,003	1,070	5,093	54,003	1,788	8,512	54,003
6	,925	4,405	58,409						
7	,891	4,244	62,653						
8	,794	3,782	66,435						
9	,758	3,611	70,046						
10	,717	3,413	73,459						
11	,624	2,971	76,430						
12	,619	2,949	79,379						
13	,589	2,804	82,183						
14	,566	2,696	84,879						
15	,562	2,675	87,553						
16	,510	2,427	89,980						
17	,461	2,197	92,177						
18	,431	2,050	94,227						
19	,421	2,004	96,232						
20	,414	1,969	98,201						
21	,378	1,799	100,000						

Extraction Method: Principal Component Analysis.

3.3.5.1. A gyerekektől elvárt érték-alapú faktorok összefüggés vizsgálata a gyerekek nemével

Test Statistics ^a					
	Elfogadó, gondoskodó	Domináns, sikeres	Hagyománytisztelő, becsületos	Szófogadó	Bátor, bevallalós, újtó
Mann-Whitney U	154889,000	153196,000	151292,000	139683,000	155506,000
Wilcoxon W	298805,000	327541,000	325637,000	314028,000	329851,000
Z	-,593	-,904	-1,253	-3,383	-,480
Asymp. Sig. (2-tailed)	,553	,366	,210	,001	,631

a. Grouping Variable: Milyen nemű az Ön óvodás korú gyermeke, akire a válasza vonatkoznak?

Ranks				
	Milyen nemű az Ön óvodás korú gyermeke, akire a válasza vonatkoznak?	N	Mean Rank	Sum of Ranks
Elfogadó, gondoskodó	Fiú	536	557,47	298805,00
	Lány	590	568,98	335696,00
	Total	1126		
Domináns, sikeres	Fiú	536	572,69	306960,00
	Lány	590	555,15	327541,00
	Total	1126		
Hagyománytisztelő, becsületos	Fiú	536	576,24	308864,00
	Lány	590	551,93	325637,00
	Total	1126		
Szófogadó	Fiú	536	597,90	320473,00
	Lány	590	532,25	314028,00
	Total	1126		
Bátor, bevállalós, újtó	Fiú	536	568,38	304650,00
	Lány	590	559,07	329851,00
	Total	1126		

3.3.5.2. A fiú gyerekektől elvárt érték-alapú faktorok és a szülő globális nemi szerep értelmezésének összefüggésvizsgálata

Correlations					
	Elfogadó, gondosko dó	Dominán s, sikeres	Hagyománytiszt elő, becsületos	Szófoga dó	Bátor, bevallaló s, újtó

Spearman's rho	Hová helyezné el a saját véleményét a következő skála két végpontja („hagyományos” és „modern”) között a nemi szerepekkel és nemek közötti munkamegosztással kapcsolatban? (1-7-ig)	Correlation	,176**	-,022	-,014	-,084	,113**
		Coefficient					
		Sig. (2-tailed)	,000	,621	,741	,055	,009
		N	530	530	530	530	530

** . Correlation is significant at the 0.01 level (2-tailed).

3.3.5.3. A lány gyerekektől elvárt érték-alapú faktorok és a szülő globális nemi szerep értelmezésének összefüggésvizsgálata

			Correlations				
			Elfogadó, gondoskodó	Domináns, sikeres	Hagyománytisztelő, becsületes	Szófogadó	Bátor, bevalló, újító
Spearman's rho	Hová helyezné el a saját véleményét a következő skála két végpontja („hagyományos” és „modern”) között a nemi szerepekkel és nemek közötti munkamegosztással kapcsolatban? (1-7-ig)	Correlation	,156**	-,038	-,091*	-,109**	,035
		Coefficient					
		Sig. (2-tailed)	,000	,353	,028	,008	,391
		N	587	587	587	587	587

** . Correlation is significant at the 0.01 level (2-tailed).

* . Correlation is significant at the 0.05 level (2-tailed).

3.3.5.4. A fiú gyerekek vonásfaktorai és az értékpreferenciák közötti összefüggés vizsgálat

Elfogadó, gondoskodó*Mulan

Symmetric Measures

	Value	Asymptotic Standard Error ^a	Approximate T ^b	Approximate Significance
Interval by Interval Pearson's R	,066	,047	1,499	,134 ^c
Ordinal by Ordinal Spearman Correlation	,083	,044	1,903	,058 ^c
N of Valid Cases	520			

a. Not assuming the null hypothesis.

b. Using the asymptotic standard error assuming the null hypothesis.

c. Based on normal approximation.

Domináns, sikeres* Mulan

Symmetric Measures

	Value	Asymptotic Standard Error ^a	Approximate T ^b	Approximate Significance
Interval by Interval Pearson's R	,049	,048	1,113	,266 ^c
Ordinal by Ordinal Spearman Correlation	,040	,045	,907	,365 ^c
N of Valid Cases	520			

a. Not assuming the null hypothesis.

b. Using the asymptotic standard error assuming the null hypothesis.

c. Based on normal approximation.

Hagyománytisztelő, becsületes* Mulan

Symmetric Measures

	Value	Asymptotic Standard Error ^a	Approximate T ^b	Approximate Significance
Interval by Interval Pearson's R	,039	,046	,883	,378 ^c
Ordinal by Ordinal Spearman Correlation	,046	,044	1,039	,299 ^c
N of Valid Cases	520			

a. Not assuming the null hypothesis.

b. Using the asymptotic standard error assuming the null hypothesis.

c. Based on normal approximation.

Szófogadó* Mulan

Symmetric Measures

	Value	Asymptotic Standard Error ^a	Approximate T ^b	Approximate Significance
Interval by Interval Pearson's R	-,086	,048	-1,970	,049 ^c

Ordinal by Ordinal	Spearman Correlation	-,085	,045	-1,934	,054 ^c
N of Valid Cases		520			

- a. Not assuming the null hypothesis.
- b. Using the asymptotic standard error assuming the null hypothesis.
- c. Based on normal approximation.

Bátor, bevállalós, újíto*Mulan

Symmetric Measures

		Value	Asymptotic Standard Error ^a	Approximate T ^b	Approximate Significance
Interval by Interval	Pearson's R	,089	,048	2,043	,042 ^c
Ordinal by Ordinal	Spearman Correlation	,083	,046	1,884	,060 ^c
N of Valid Cases		520			

- a. Not assuming the null hypothesis.
- b. Using the asymptotic standard error assuming the null hypothesis.
- c. Based on normal approximation.

Elfogadó, gondoskodó*Hófehérke

Symmetric Measures

		Value	Asymptotic Standard Error ^a	Approximate T ^b	Approximate Significance
Interval by Interval	Pearson's R	,122	,050	2,803	,005 ^c
Ordinal by Ordinal	Spearman Correlation	,146	,045	3,348	,001 ^c
N of Valid Cases		520			

- a. Not assuming the null hypothesis.
- b. Using the asymptotic standard error assuming the null hypothesis.
- c. Based on normal approximation.

Domináns, sikeres* Hófehérke

Symmetric Measures

		Value	Asymptotic Standard Error ^a	Approximate T ^b	Approximate Significance
Interval by Interval	Pearson's R	-,009	,049	-,205	,838 ^c
Ordinal by Ordinal	Spearman Correlation	,002	,045	,049	,961 ^c
N of Valid Cases		520			

- a. Not assuming the null hypothesis.
- b. Using the asymptotic standard error assuming the null hypothesis.
- c. Based on normal approximation.

Hagyománytisztelő, becsületes* Hófehérke

Symmetric Measures

	Value	Asymptotic Standard Error ^a	Approximate T ^b	Approximate Significance
Interval by Interval Pearson's R	,093	,045	2,122	,034 ^c
Ordinal by Ordinal Spearman Correlation	,071	,044	1,631	,104 ^c
N of Valid Cases	520			

a. Not assuming the null hypothesis.

b. Using the asymptotic standard error assuming the null hypothesis.

c. Based on normal approximation.

Szófogadó* Hófehérke

Symmetric Measures

	Value	Asymptotic Standard Error ^a	Approximate T ^b	Approximate Significance
Interval by Interval Pearson's R	,060	,049	1,368	,172 ^c
Ordinal by Ordinal Spearman Correlation	,073	,043	1,664	,097 ^c
N of Valid Cases	520			

a. Not assuming the null hypothesis.

b. Using the asymptotic standard error assuming the null hypothesis.

c. Based on normal approximation.

Bátor, bevállalós, újíto* Hófehérke

Symmetric Measures

	Value	Asymptotic Standard Error ^a	Approximate T ^b	Approximate Significance
Interval by Interval Pearson's R	,051	,045	1,156	,248 ^c
Ordinal by Ordinal Spearman Correlation	,036	,044	,827	,408 ^c
N of Valid Cases	520			

a. Not assuming the null hypothesis.

b. Using the asymptotic standard error assuming the null hypothesis.

c. Based on normal approximation.

Elfogadó, gondoskodó* Vaiana/Moana

Symmetric Measures

	Value	Asymptotic Standard Error ^a	Approximate T ^b	Approximate Significance
Interval by Interval Pearson's R	,059	,045	1,353	,177 ^c
Ordinal by Ordinal Spearman Correlation	,093	,045	2,115	,035 ^c
N of Valid Cases	520			

- a. Not assuming the null hypothesis.
b. Using the asymptotic standard error assuming the null hypothesis.
c. Based on normal approximation.

Domináns, sikeres* Vaiana/Moana

Symmetric Measures

	Value	Asymptotic Standard Error ^a	Approximate T ^b	Approximate Significance
Interval by Interval Pearson's R	,002	,044	,050	,960 ^c
Ordinal by Ordinal Spearman Correlation	-,004	,045	-,090	,928 ^c
N of Valid Cases	520			

- a. Not assuming the null hypothesis.
b. Using the asymptotic standard error assuming the null hypothesis.
c. Based on normal approximation.

Hagyománytisztelő, becsületes* Vaiana/Moana

Symmetric Measures

	Value	Asymptotic Standard Error ^a	Approximate T ^b	Approximate Significance
Interval by Interval Pearson's R	-,020	,044	-,464	,643 ^c
Ordinal by Ordinal Spearman Correlation	-,033	,044	-,746	,456 ^c
N of Valid Cases	520			

- a. Not assuming the null hypothesis.
b. Using the asymptotic standard error assuming the null hypothesis.
c. Based on normal approximation.

Szófogadó* Vaiana/Moana

Symmetric Measures

	Value	Asymptotic Standard Error ^a	Approximate T ^b	Approximate Significance
Interval by Interval Pearson's R	-,175	,044	-4,041	,000 ^c
Ordinal by Ordinal Spearman Correlation	-,172	,043	-3,980	,000 ^c

N of Valid Cases	520			
------------------	-----	--	--	--

- a. Not assuming the null hypothesis.
- b. Using the asymptotic standard error assuming the null hypothesis.
- c. Based on normal approximation.

Bátor, bevállalós, újító* Vaiana/Moana

Symmetric Measures

	Value	Asymptotic Standard Error ^a	Approximate T ^b	Approximate Significance
Interval by Interval Pearson's R	,028	,047	,631	,528 ^c
Ordinal by Ordinal Spearman Correlation	,024	,045	,554	,580 ^c
N of Valid Cases	520			

- a. Not assuming the null hypothesis.
- b. Using the asymptotic standard error assuming the null hypothesis.
- c. Based on normal approximation.

3.3.5.5. A lány gyerekek vonásfaktorai és az értékpreferenciák közötti összefüggés vizsgálata

Elfogadó, gondoskodó* Mulan

Symmetric Measures

	Value	Asymptotic Standard Error ^a	Approximate T ^b	Approximate Significance
Interval by Interval Pearson's R	,099	,043	2,378	,018 ^c
Ordinal by Ordinal Spearman Correlation	,075	,041	1,801	,072 ^c
N of Valid Cases	574			

- a. Not assuming the null hypothesis.
- b. Using the asymptotic standard error assuming the null hypothesis.
- c. Based on normal approximation.

Domináns, sikeres* Mulan

Symmetric Measures

	Value	Asymptotic Standard Error ^a	Approximate T ^b	Approximate Significance
Interval by Interval Pearson's R	,056	,044	1,341	,180 ^c
Ordinal by Ordinal Spearman Correlation	,040	,042	,966	,334 ^c
N of Valid Cases	574			

- a. Not assuming the null hypothesis.
- b. Using the asymptotic standard error assuming the null hypothesis.
- c. Based on normal approximation.

Hagyománytisztelő, becsületes* Mulan

Symmetric Measures

	Value	Asymptotic Standard Error ^a	Approximate T ^b	Approximate Significance
Interval by Interval Pearson's R	,134	,043	3,223	,001 ^c
Ordinal by Ordinal Spearman Correlation	,107	,042	2,564	,011 ^c
N of Valid Cases	574			

- a. Not assuming the null hypothesis.
- b. Using the asymptotic standard error assuming the null hypothesis.
- c. Based on normal approximation.

Szófogadó* Mulan

Symmetric Measures

	Value	Asymptotic Standard Error ^a	Approximate T ^b	Approximate Significance
Interval by Interval Pearson's R	,042	,043	1,001	,317 ^c
Ordinal by Ordinal Spearman Correlation	,045	,042	1,080	,280 ^c
N of Valid Cases	574			

- a. Not assuming the null hypothesis.
- b. Using the asymptotic standard error assuming the null hypothesis.
- c. Based on normal approximation.

Bátor, bevállalós, újító* Mulan

Symmetric Measures

	Value	Asymptotic Standard Error ^a	Approximate T ^b	Approximate Significance
Interval by Interval Pearson's R	,188	,040	4,576	,000 ^c
Ordinal by Ordinal Spearman Correlation	,182	,041	4,417	,000 ^c
N of Valid Cases	574			

- a. Not assuming the null hypothesis.
- b. Using the asymptotic standard error assuming the null hypothesis.
- c. Based on normal approximation.

Elfogadó, gondoskodó*Hófehérke

Symmetric Measures

		Value	Asymptotic Standard Error ^a	Approximate T ^b	Approximate Significance
Interval by Interval	Pearson's R	,233	,043	5,742	,000 ^c
Ordinal by Ordinal	Spearman Correlation	,178	,042	4,330	,000 ^c
N of Valid Cases		574			

a. Not assuming the null hypothesis.

b. Using the asymptotic standard error assuming the null hypothesis.

c. Based on normal approximation.

Domináns, sikeres* Hófehérke

Symmetric Measures

		Value	Asymptotic Standard Error ^a	Approximate T ^b	Approximate Significance
Interval by Interval	Pearson's R	,051	,042	1,229	,219 ^c
Ordinal by Ordinal	Spearman Correlation	,054	,042	1,294	,196 ^c
N of Valid Cases		574			

a. Not assuming the null hypothesis.

b. Using the asymptotic standard error assuming the null hypothesis.

c. Based on normal approximation.

Hagyománytisztelő, becsületes* Hófehérke

Symmetric Measures

		Value	Asymptotic Standard Error ^a	Approximate T ^b	Approximate Significance
Interval by Interval	Pearson's R	,140	,044	3,378	,001 ^c
Ordinal by Ordinal	Spearman Correlation	,123	,043	2,974	,003 ^c
N of Valid Cases		574			

a. Not assuming the null hypothesis.

b. Using the asymptotic standard error assuming the null hypothesis.

c. Based on normal approximation.

Szófogadó*Hófehérke

Symmetric Measures

	Value	Asymptotic Standard Error ^a	Approximate T ^b	Approximate Significance
Interval by Interval Pearson's R	-,029	,044	-,703	,482 ^c
Ordinal by Ordinal Spearman Correlation	-,034	,043	-,816	,415 ^c
N of Valid Cases	574			

a. Not assuming the null hypothesis.

b. Using the asymptotic standard error assuming the null hypothesis.

c. Based on normal approximation.

Bátor, bevállalós, újító*Hófehérke

Symmetric Measures

	Value	Asymptotic Standard Error ^a	Approximate T ^b	Approximate Significance
Interval by Interval Pearson's R	-,108	,041	-2,599	,010 ^c
Ordinal by Ordinal Spearman Correlation	-,091	,042	-2,185	,029 ^c
N of Valid Cases	574			

a. Not assuming the null hypothesis.

b. Using the asymptotic standard error assuming the null hypothesis.

c. Based on normal approximation.

Elfogadó, gondoskodó*Vaiana/Moana

Symmetric Measures

	Value	Asymptotic Standard Error ^a	Approximate T ^b	Approximate Significance
Interval by Interval Pearson's R	,114	,043	2,750	,006 ^c
Ordinal by Ordinal Spearman Correlation	,122	,043	2,948	,003 ^c
N of Valid Cases	574			

a. Not assuming the null hypothesis.

b. Using the asymptotic standard error assuming the null hypothesis.

c. Based on normal approximation.

Domináns, sikeres* Vaiana/Moana

Symmetric Measures

	Value	Asymptotic Standard Error ^a	Approximate T ^b	Approximate Significance
Interval by Interval Pearson's R	,050	,041	1,191	,234 ^c

Ordinal by Ordinal	Spearman Correlation	,052	,042	1,253	,211 ^c
N of Valid Cases		574			

- a. Not assuming the null hypothesis.
- b. Using the asymptotic standard error assuming the null hypothesis.
- c. Based on normal approximation.

Hagyománytisztelő, becsületes* Vaiana/Moana

Symmetric Measures

		Value	Asymptotic Standard Error ^a	Approximate T ^b	Approximate Significance
Interval by Interval	Pearson's R	,035	,044	,830	,407 ^c
Ordinal by Ordinal	Spearman Correlation	,032	,042	,757	,449 ^c
N of Valid Cases		574			

- a. Not assuming the null hypothesis.
- b. Using the asymptotic standard error assuming the null hypothesis.
- c. Based on normal approximation.

Szófogadó* Vaiana/Moana

Symmetric Measures

		Value	Asymptotic Standard Error ^a	Approximate T ^b	Approximate Significance
Interval by Interval	Pearson's R	-,096	,042	-2,301	,022 ^c
Ordinal by Ordinal	Spearman Correlation	-,099	,041	-2,370	,018 ^c
N of Valid Cases		574			

- a. Not assuming the null hypothesis.
- b. Using the asymptotic standard error assuming the null hypothesis.
- c. Based on normal approximation.

Bátor, bevállalós, újíto* Vaiana/Moana

Symmetric Measures

		Value	Asymptotic Standard Error ^a	Approximate T ^b	Approximate Significance
Interval by Interval	Pearson's R	,089	,040	2,144	,032 ^c
Ordinal by Ordinal	Spearman Correlation	,094	,041	2,253	,025 ^c
N of Valid Cases		574			

- a. Not assuming the null hypothesis.
- b. Using the asymptotic standard error assuming the null hypothesis.
- c. Based on normal approximation.

3.3.6. A gyerekektől elvárt érték- alapú faktorok átlagai

Fiú

Estimated Distribution Parameters

		Elfogadó, gondoskodó	Domináns, sikeres	Hagyománytisztelő, becsületos	Szófogadó	Bátor, bevallalós, újító
Normal	Location	-,0313631	,0248530	,0507752	,0941595	,0222978
Distribution	Scale	1,03775640	,99098808	,96119120	,98538160	,98615471

The cases are unweighted.

Lány

Estimated Distribution Parameters

		Elfogadó, gondoskodó	Domináns, sikeres	Hagyománytisztelő, becsületos	Szófogadó	Bátor, bevallalós, újító
Normal	Location	,0300686	-,0245075	-,0431355	-,0843852	-,0207968
Distribution	Scale	,96574714	1,00949287	1,03224424	1,00785345	1,01442081

The cases are unweighted.

3.4. Szabadidő és médiahasználat a gyermekek körében

3.4.1. A gyerekek kedvenc játéktevékenységével kapcsolatos vizsgálatok

3.4.1.1. A gyerekek kedvenc játéktevékenységének csoportosítása és a nemek szerinti szignifikancia alapján hozott döntések

A gyerekek kedvenc játéktevékenységeinek csoportosítása		
Csoport	Csoporthoz tartozó játék	Fiús (F) / Lányos (L) vagy Semleges (S) Játéktípus
Játék babákkal	baba, babaház, barbi, babakonyha, sütés-főzés	L
Játék járművekkel	autó, tűzoltóautó, traktor, munkagép, vonatkészlet, vonatpálya, autópálya	F
Építő játékok	építés, konstruálás, Legó, egyéb elemből építés, bunker, sátor, dupló, kocka, playmobil	F
Szabályjáték	társas, memória, kártya, sakk, jenga, pufi röfi,, hali gali, kirakó	S
Fejlesztőtevékenység	logikai játék, fejlesztőfüzet	S
Kézműves tevékenység	rajz, színezés, festés, vágás, gyöngyfüzés, kreatívoskodás	L
Plasztikus ábrázolás	gyurmázás, homokozás	S
Játék IKT eszközön	játék IKT eszközön	F
Játék figurákkal	játék figurákkal, állatokkal, plüssel, báb, Katonai kellékekkel, dínó	S
Mesekönyv	mesekönyv	L
Ének-Zene	ének, zene	S

Szerepjáték	szerepjáték	L
Barkácsolás	barkácsolás	F
Munka jellegű tevékenység	munka jellegű tevékenység	S
Udvari játék	szabadtéri játék, mozogni, sétálni, ugrálni, szaladgálni, sport, hinta, labdázás, bújócska, trambulín, ugrálóvár, fogócska, csúszda, bicikli, motor, roller	F
Játszótárs	testvér, szülő, háziállat	S

3.4.1.2. A gyerekek neme és kedvenc játéktevékenység kategóriája közötti összefüggés vizsgálatok eredményei

A gyerekek neme és a kedvenc játéktevékenység csoportok keresztáblelemzése					
Játéktípus	Gyerek neme	Nem jelölte kedvencnek	Jelötte kedvencnek	Szignifikancia	Cramer's V
Játszótárs	Fiú	580	4	.074	
		99,3%	0,7%		
	Lány	642	12		
		98,2%	1,8%		
Játék babákkal	Fiú	575	9	.000	.396
		98,5%	1,5%		
	Lány	447	207		
		68,3%	31,7%		
Építőjátékok	Fiú	327	257	.000	.330
		56,0%	44,0%		
	Lány	561	93		
		85,8%	14,2%		
Játék járművekkel	Fiú	343	241	.000	.499
		58,7%	41,3%		
	Lány	646	8		
		98,8%	1,2%		
Szabályjáték	Fiú	509	75	.217	
		87,2%	12,8%		
	Lány	554	100		
		84,7%	15,3%		
Fejlesztő tevékenység	Fiú	576	8	.820	
		98,6%	1,4%		
	Lány	646	8		
		98,8%	1,2%		
Kézműves tevékenység	Fiú	546	38	.000	.314
		93,5%	6,5%		
	Lány	448	206		
		68,5%	31,5%		
Plasztikus ábrázolás	Fiú	571	13	.452	
		97,8%	2,2%		
	Lány	635	19		
		97,1%	2,9%		
Udvari játék	Fiú	502	82	.000	.109
		86,0%	14,0%		
	Lány	606	48		
		92,7%	7,3%		
Játékfigurák	Fiú	562	22	.594	
		96,2%	3,8%		

	Lány	633	21		
		96,8%	3,2%		
Játék IKT eszközön	Fiú	561	23	.000	.107
		96,1%	3,6%		
	Lány	649	5		
		99,2%	0,8%		
Mesekönyv	Fiú	564	20	.036	.059
		96,6%	3,4%		
	Lány	615	39		
		94,0%	6,0%		
Ének-zene	Fiú	576	8	.452	
		98,6%	1,4%		
	Lány	648	6		
		99,1%	0,9%		
Szerepjáték	Fiú	538	46	.000	.221
		92,1%	7,9%		
	Lány	495	159		
		75,5%	24,3%		
Barkácsolás	Fiú	568	16	.000	.111
		97,3%	2,7%		
	Lány	653	1		
		99,8%	0,2%		
Munka jellegű tevékenység	Fiú	580	4	.648	
		99,3%	0,7%		
	Lány	648	6		
		99,1%	0,9%		

3.4.2. A különórán való részvétellel kapcsolatos összefüggés vizsgálatok

3.4.2.1 A különórákon való részvétel és a lakóhely közötti összefüggésvizsgálat

Crosstabulation

		Jár-e gyermeke különórára/ különfoglalkozásra?			
		Nem	Igen	Total	
Milyen típusú településen él Ön?	Község	Count	138	140	278
		% within Milyen típusú településen él Ön?	49,6%	50,4%	100,0%
		% of Total	10,6%	10,7%	21,3%
	Város	Count	378	282	660
		% within Milyen típusú településen él Ön?	57,3%	42,7%	100,0%
		% of Total	29,0%	21,6%	50,6%
	Megyejogú város	Count	67	88	155
		% within Milyen típusú településen él Ön?	43,2%	56,8%	100,0%
		% of Total	5,1%	6,7%	11,9%
Főváros	Count	79	132	211	

	% within Milyen típusú településen él Ön?	37,4%	62,6%	100,0%
	% of Total	6,1%	10,1%	16,2%
Total	Count	662	642	1304
	% within Milyen típusú településen él Ön?	50,8%	49,2%	100,0%
	% of Total	50,8%	49,2%	100,0%

Chi-Square Tests

	Value	df	Asymptotic Significance (2-sided)
Pearson Chi-Square	29,836 ^a	3	,000
Likelihood Ratio	30,031	3	,000
Linear-by-Linear Association	13,889	1	,000
N of Valid Cases	1304		

a. 0 cells (0,0%) have expected count less than 5. The minimum expected count is 76,31.

Symmetric Measures

	Value	Approximate Significance
Nominal by Nominal Phi	,151	,000
Cramer's V	,151	,000
N of Valid Cases	1304	

3.4.2..2. *A különórákon való részvétel és a szülő iskolai végzettsége közötti összefüggés vizsgálat*

Crosstabulation

			Jár-e gyermeke különóra/ különfoglalkozásra?		Total
			Nem	Igen	
A válaszadó iskolai végzettsége csoportosítás szerint	Legfeljebb érettségi	Count	383	239	622
		% within A válaszadó iskolai végzettsége csoportosítás szerint	61,6%	38,4%	100,0%
		% of Total	29,4%	18,3%	47,7%
	Legalább felsőfokú végzettség	Count	277	404	681
		% within A válaszadó iskolai végzettsége csoportosítás szerint	40,7%	59,3%	100,0%
		% of Total	21,3%	31,0%	52,3%
Total	Count	660	643	1303	

	% within A válaszadó iskolai végzettsége csoportosítás szerint	50,7%	49,3%	100,0%
	% of Total	50,7%	49,3%	100,0%

Chi-Square Tests

	Value	df	Asymptotic Significance (2-sided)	Exact Sig. (2-sided)	Exact Sig. (1-sided)
Pearson Chi-Square	56,810 ^a	1	,000		
Continuity Correction ^b	55,977	1	,000		
Likelihood Ratio	57,244	1	,000		
Fisher's Exact Test				,000	,000
Linear-by-Linear Association	56,766	1	,000		
N of Valid Cases	1303				

a. 0 cells (0,0%) have expected count less than 5. The minimum expected count is 306,94.

b. Computed only for a 2x2 table

Symmetric Measures

	Value	Approximate Significance
Nominal by Nominal Phi	,209	,000
Cramer's V	,209	,000
N of Valid Cases	1303	

3.4.3. A médiaeszköz biztonsági beállításaival kapcsolatos összefüggésvizsgálat

3.4.3.1. A médiaeszköz biztonsági beállítása és a szülők iskolai végzettsége közötti összefüggésvizsgálat

Crosstabulation

		Vannak-e olyan biztonsági beállítások a televízión, mobilkészüléken, számítógépen, laptopon, amik korlátozzák a gyermek által megnézhető tartalmakat?		
		Nem	Igen	Total
A válaszadó iskolai végzettsége	Legfeljebb érettségi	Count 176	390	566
	% within A válaszadó iskolai végzettsége csoportosítás szerint	31,1%	68,9%	100,0%

csoportosítás szerint	% within Vannak-e olyan biztonsági beállítások a televízión, mobilkészüléken, számítógépen, laptopon, amik korlátozzák a gyermek által megnézhető tartalmakat?	37,4%	54,8%	47,8%
	% of Total	14,9%	33,0%	47,8%
Legalább felsőfokú végzettség	Count	295	322	617
	% within A válaszadó iskolai végzettsége csoportosítás szerint	47,8%	52,2%	100,0%
	% within Vannak-e olyan biztonsági beállítások a televízión, mobilkészüléken, számítógépen, laptopon, amik korlátozzák a gyermek által megnézhető tartalmakat?	62,6%	45,2%	52,2%
	% of Total	24,9%	27,2%	52,2%
Total	Count	471	712	1183
	% within A válaszadó iskolai végzettsége csoportosítás szerint	39,8%	60,2%	100,0%
	% within Vannak-e olyan biztonsági beállítások a televízión, mobilkészüléken, számítógépen, laptopon, amik korlátozzák a gyermek által megnézhető tartalmakat?	100,0%	100,0%	100,0%
	% of Total	39,8%	60,2%	100,0%

Chi-Square Tests

	Value	df	Asymptotic Significance (2-sided)	Exact Sig. (2-sided)	Exact Sig. (1-sided)
Pearson Chi-Square	34,426 ^a	1	,000		
Continuity Correction ^b	33,731	1	,000		
Likelihood Ratio	34,699	1	,000		
Fisher's Exact Test				,000	,000
Linear-by-Linear Association	34,396	1	,000		
N of Valid Cases	1183				

a. 0 cells (0,0%) have expected count less than 5. The minimum expected count is 225,35.

b. Computed only for a 2x2 table

3.4.3.2. A médiaeszköz biztonsági beállítása és a szülők kortcsoportja és lakóhelye közötti összefüggésvizsgálat eredményei

Korcsoport

	Value	df	Asymptotic Significance (2-sided)
Pearson Chi-Square	12,522 ^a	6	,051
Likelihood Ratio	12,330	6	,055
Linear-by-Linear Association	3,167	1	,075
N of Valid Cases	1288		

a. 0 cells (0,0%) have expected count less than 5. The minimum expected count is 13,79.

Lakóhely

	Value	df	Asymptotic Significance (2-sided)
Pearson Chi-Square	16,417 ^a	9	,059
Likelihood Ratio	17,385	9	,043
Linear-by-Linear Association	3,927	1	,048
N of Valid Cases	1285		

a. 0 cells (0,0%) have expected count less than 5. The minimum expected count is 5,00.

3.5. Mesenézési szokások

3.5.1. A hétfégi és hétköznapi mesenkezés összefüggésvizsgálatai

3.5.1.1. A hétköznapi és hétfégi mesenkezési idő és a gyerekek korcsoportjának összehasonlítása

Hétköznapi

Chi-Square Tests

	Value	df	Asymptotic Significance (2- sided)
Pearson Chi-Square	2,554 ^a	4	,635
Likelihood Ratio	2,559	4	,634
Linear-by-Linear Association	1,427	1	,232
N of Valid Cases	1302		

a. 0 cells (0,0%) have expected count less than 5. The minimum expected count is 30,16.

Hétvégén

Crosstabulation

		Az óvodás korú gyermekek médiafogyasztási idejéhez igazított korcsoportok			
		3-5 évesek	6-8 évesek	Total	
Mennyi időt tölt egy átlagos hétvégi napon gyermeke (mozgókép, animáció, rajzfilm) mese nézéssel?	Nem szokott mesét nézni	Count	23	5	28
		% within Mennyi időt tölt egy átlagos hétvégi napon gyermeke (mozgókép, animáció, rajzfilm) mese nézéssel?	82,1%	17,9%	100,0%
	Kevesebb, mint fél órát	% within Az óvodás korú gyermekek médiafogyasztási idejéhez igazított korcsoportok	3,1%	0,9%	2,2%
		% of Total	1,8%	0,4%	2,2%
Kevesebb, mint fél órát	Kevesebb, mint fél órát	Count	71	31	102
		% within Mennyi időt tölt egy átlagos hétvégi napon gyermeke (mozgókép, animáció, rajzfilm) mese nézéssel?	69,6%	30,4%	100,0%

	% within Az óvodás korú gyermekek médiafogyasztási idejéhez igazított korcsoportok	9,6%	5,5%	7,8%
	% of Total	5,5%	2,4%	7,8%
,5-1 órát	Count	164	129	293
	% within Mennyi időt tölt egy átlagos hétvégi napon gyermeke (mozgókép, animáció, rajzfilm) mese nézéssel?	56,0%	44,0%	100,0%
	% within Az óvodás korú gyermekek médiafogyasztási idejéhez igazított korcsoportok	22,1%	23,0%	22,5%
	% of Total	12,6%	9,9%	22,5%
1-2 órát	Count	331	275	606
	% within Mennyi időt tölt egy átlagos hétvégi napon gyermeke (mozgókép, animáció, rajzfilm) mese nézéssel?	54,6%	45,4%	100,0%
	% within Az óvodás korú gyermekek médiafogyasztási idejéhez igazított korcsoportok	44,6%	49,1%	46,5%
	% of Total	25,4%	21,1%	46,5%
2-3 óránál többet	Count	153	120	273
	% within Mennyi időt tölt egy átlagos hétvégi napon gyermeke (mozgókép, animáció, rajzfilm) mese nézéssel?	56,0%	44,0%	100,0%

	% within Az óvodás korú gyermekek médiafogyasztási idejéhez igazított korcsoportok	20,6%	21,4%	21,0%
	% of Total	11,8%	9,2%	21,0%
Total	Count	742	560	1302
	% within Mennyi időt tölt egy átlagos hétvégi napon gyermeke (mozgókép, animáció, rajzfilm) mese nézéssel?	57,0%	43,0%	100,0%
	% within Az óvodás korú gyermekek médiafogyasztási idejéhez igazított korcsoportok	100,0%	100,0%	100,0%
	% of Total	57,0%	43,0%	100,0%

Chi-Square Tests

	Value	df	Asymptotic Significance (2-sided)
Pearson Chi-Square	15,464 ^a	4	,004
Likelihood Ratio	16,503	4	,002
Linear-by-Linear Association	7,635	1	,006
N of Valid Cases	1302		

a. 0 cells (0,0%) have expected count less than 5. The minimum expected count is 12,04.

Symmetric Measures

	Value	Approximate Significance
Nominal by Nominal	Phi	,109
	Cramer's V	,109
N of Valid Cases	1302	

3.5.1.2. A hétköznapi és hétvégi mesenézési idő és a szülő iskolai végzettségének összehasonlítása

Hétköznap

Crosstabulation

		A válaszadó iskolai végzettsége csoportosítás szerint		Total	
		Legfeljebb érettségi	Legalább felsőfokú végzettség		
Mennyi időt tölt egy átlagos hétköznapon gyermeke (mozgóképfilm, animáció, rajzfilm) mese nézéssel?	Nem szokott mesét nézni	Count	14	73	87
		% within Mennyi időt tölt egy átlagos hétköznapon gyermeke (mozgóképfilm, animáció, rajzfilm) mese nézéssel?	16,1%	83,9%	100,0%
		% within A válaszadó iskolai végzettsége csoportosítás szerint	2,3%	10,7%	6,7%
		% of Total	1,1%	5,6%	6,7%
Kevesebb, mint fél órát		Count	75	126	201
		% within Mennyi időt tölt egy átlagos hétköznapon gyermeke (mozgóképfilm, animáció, rajzfilm) mese nézéssel?	37,3%	62,7%	100,0%
		% within A válaszadó iskolai végzettsége csoportosítás szerint	12,1%	18,5%	15,5%
		% of Total	5,8%	9,7%	15,5%
	,5-1 órát	Count	192	283	475

	% within Mennyi időt tölt egy átlagos hétköznapon gyermeke (mozgókép, animáció, rajzfilm) mese nézéssel?	40,4%	59,6%	100,0%
	% within A válaszadó iskolai végzettsége csoportosítás szerint	31,0%	41,6%	36,6%
	% of Total	14,8%	21,8%	36,6%
1-2 órát	Count	282	184	466
	% within Mennyi időt tölt egy átlagos hétköznapon gyermeke (mozgókép, animáció, rajzfilm) mese nézéssel?	60,5%	39,5%	100,0%
	% within A válaszadó iskolai végzettsége csoportosítás szerint	45,6%	27,1%	35,9%
	% of Total	21,7%	14,2%	35,9%
2-3 óránál többet	Count	56	14	70
	% within Mennyi időt tölt egy átlagos hétköznapon gyermeke (mozgókép, animáció, rajzfilm) mese nézéssel?	80,0%	20,0%	100,0%
	% within A válaszadó iskolai végzettsége csoportosítás szerint	9,0%	2,1%	5,4%
	% of Total	4,3%	1,1%	5,4%
Total	Count	619	680	1299

% within Mennyi időt tölt egy átlagos hétköznapon gyermeke (mozgókép, animáció, rajzfilm) mese nézéssel?	47,7%	52,3%	100,0%
% within A válaszadó iskolai végzettsége csoportosítás szerint	100,0%	100,0%	100,0%
% of Total	47,7%	52,3%	100,0%

Chi-Square Tests

	Value	df	Asymptotic Significance (2-sided)
Pearson Chi-Square	113,581 ^a	4	,000
Likelihood Ratio	119,348	4	,000
Linear-by-Linear Association	104,570	1	,000
N of Valid Cases	1299		

a. 0 cells (0,0%) have expected count less than 5. The minimum expected count is 33,36.

Symmetric Measures

	Value	Asymptotic Standard Error ^a	Approximate T ^b	Approximate Significance
Ordinal by Ordinal Gamma	-,430	,037	-10,883	,000
N of Valid Cases	1299			

a. Not assuming the null hypothesis.

b. Using the asymptotic standard error assuming the null hypothesis.

Hétvégén

Crosstabulation

		A válaszadó iskolai végzettsége csoportosítás szerint		Total
		Legalább felsőfokú végzettség	Legalább középfokú végzettség	
Hétvégén	Legfeljebb középfokú végzettség	3	25	28
	Count			

Mennyi időt tölt egy átlagos hétfélig napon gyermeke (mozgókép, animáció, rajzfilm) mese nézéssel?	Nem szokott mesét nézni	% within Mennyi időt tölt egy átlagos hétfélig napon gyermeke (mozgókép, animáció, rajzfilm) mese nézéssel?	10,7%	89,3%	100,0%
		% within A válaszadó iskolai végzettsége csoportosítás szerint	0,5%	3,7%	2,2%
		% of Total	0,2%	1,9%	2,2%
		Count	33	69	102
Kevesebb, mint fél órát		% within Mennyi időt tölt egy átlagos hétfélig napon gyermeke (mozgókép, animáció, rajzfilm) mese nézéssel?	32,4%	67,6%	100,0%
		% within A válaszadó iskolai végzettsége csoportosítás szerint	5,3%	10,1%	7,9%
		% of Total	2,5%	5,3%	7,9%
		Count	115	178	293
,5-1 órát		% within Mennyi időt tölt egy átlagos hétfélig napon gyermeke (mozgókép, animáció, rajzfilm) mese nézéssel?	39,2%	60,8%	100,0%
		% within A válaszadó iskolai végzettsége csoportosítás szerint	18,6%	26,2%	22,6%
		% of Total	8,9%	13,7%	22,6%
		Count	288	316	604
1-2 órát		% within Mennyi időt tölt egy átlagos hétfélig napon gyermeke (mozgókép, animáció, rajzfilm) mese nézéssel?	18,6%	26,2%	22,6%
		% within A válaszadó iskolai végzettsége csoportosítás szerint	8,9%	13,7%	22,6%
		% of Total	8,9%	13,7%	22,6%
		Count	288	316	604

	% within Mennyi időt tölt egy átlagos hétvégi napon gyermeke (mozgókép, animáció, rajzfilm) mese nézéssel?	47,7%	52,3%	100,0%
	% within A válaszadó iskolai végzettsége csoportosítás szerint	46,5%	46,5%	46,5%
	% of Total	22,2%	24,3%	46,5%
2-3 óránál többet	Count	180	92	272
	% within Mennyi időt tölt egy átlagos hétvégi napon gyermeke (mozgókép, animáció, rajzfilm) mese nézéssel?	66,2%	33,8%	100,0%
	% within A válaszadó iskolai végzettsége csoportosítás szerint	29,1%	13,5%	20,9%
	% of Total	13,9%	7,1%	20,9%
Total	Count	619	680	1299
	% within Mennyi időt tölt egy átlagos hétvégi napon gyermeke (mozgókép, animáció, rajzfilm) mese nézéssel?	47,7%	52,3%	100,0%
	% within A válaszadó iskolai végzettsége csoportosítás szerint	100,0%	100,0%	100,0%
	% of Total	47,7%	52,3%	100,0%

Chi-Square Tests

Value	df	Asymptotic Significance (2-sided)

Pearson Chi-Square	70,597 ^a	4	,000
Likelihood Ratio	73,807	4	,000
Linear-by-Linear Association	65,526	1	,000
N of Valid Cases	1299		

a. 0 cells (0,0%) have expected count less than 5. The minimum expected count is 13,34.

Symmetric Measures

		Value	Asymptotic Standard Error ^a	Approximate T ^b	Approximate Significance
Ordinal by Ordinal	Gamma	-,348	,040	-8,337	,000
N of Valid Cases		1299			

a. Not assuming the null hypothesis.

b. Using the asymptotic standard error assuming the null hypothesis.

3.5.1.3. A hétköznapi mesenézési idő és a külön órákon való részvétel közötti összefüggés vizsgálat

Crosstabulation

			Jár-e gyermeke különóra/ különfoglalkozásra?		Total
			Nem	Igen	
Mennyi időt tölt egy átlagos hétköznapon gyermeke (mozgókép, animáció, rajzfilm) mese nézéssel?	Nem szokott mesét nézni	Count	35	52	87
		% within Mennyi időt tölt egy átlagos hétköznapon gyermeke (mozgókép, animáció, rajzfilm) mese nézéssel?	40,2%	59,8%	100,0%
		% within Jár-e gyermeke különóra/ különfoglalkozásra?	5,3%	8,1%	6,7%
		% of Total	2,7%	4,0%	6,7%
		Count	89	112	201

Kevesebb, mint fél órát	% within Mennyi időt tölt egy átlagos hétköznapon gyermeke (mozgókép, animáció, rajzfilm) mese nézéssel?	44,3%	55,7%	100,0%
	% within Jár-e gyermeke különóra/ különfoglalkozásra?	13,5%	17,5%	15,5%
	% of Total	6,8%	8,6%	15,5%
,5-1 órát	Count	223	253	476
	% within Mennyi időt tölt egy átlagos hétköznapon gyermeke (mozgókép, animáció, rajzfilm) mese nézéssel?	46,8%	53,2%	100,0%
	% within Jár-e gyermeke különóra/ különfoglalkozásra?	33,8%	39,5%	36,6%
	% of Total	17,2%	19,5%	36,6%
1-2 órát	Count	262	205	467
	% within Mennyi időt tölt egy átlagos hétköznapon gyermeke (mozgókép, animáció, rajzfilm) mese nézéssel?	56,1%	43,9%	100,0%
	% within Jár-e gyermeke különóra/ különfoglalkozásra?	39,7%	32,0%	35,9%
	% of Total	20,2%	15,8%	35,9%
2-3 óránál többet	Count	51	18	69

	% within Mennyi időt tölt egy átlagos hétköznapon gyermeke (mozgókép, animáció, rajzfilm) mese nézéssel?	73,9%	26,1%	100,0%
	% within Jár-e gyermeke különóra/ különfoglalkozásra?	7,7%	2,8%	5,3%
	% of Total	3,9%	1,4%	5,3%
Total	Count	660	640	1300
	% within Mennyi időt tölt egy átlagos hétköznapon gyermeke (mozgókép, animáció, rajzfilm) mese nézéssel?	50,8%	49,2%	100,0%
	% within Jár-e gyermeke különóra/ különfoglalkozásra?	100,0%	100,0%	100,0%
	% of Total	50,8%	49,2%	100,0%

Chi-Square Tests

	Value	df	Asymptotic Significance (2-sided)
Pearson Chi-Square	30,284 ^a	4	,000
Likelihood Ratio	30,987	4	,000
Linear-by-Linear Association	24,872	1	,000
N of Valid Cases	1300		

a. 0 cells (0,0%) have expected count less than 5. The minimum expected count is 33,97.

Symmetric Measures

	Value	Approximate Significance
Nominal by Nominal	Phi	,153
	Cramer's V	,153

N of Valid Cases	1300
------------------	------

3.5.2. A médiaeszközök sokféleségének összefüggésvizsgálatai

3.5.2.1. A médiaeszközök sokfélesége és a szülők iskolai végzettsége közötti összefüggésvizsgálat

Test Statistics^a

Hány féle médiaeszköze van a családnak?	
Mann-Whitney U	152939,000
Wilcoxon W	346692,000
Z	-8,632
Asymp. Sig. (2-tailed)	,000

a. Grouping Variable: A válaszadó iskolai végzettsége csoportosítás szerint

Ranks

A válaszadó iskolai végzettsége csoportosítás szerint		N	Mean Rank	Sum of Ranks
Hány féle médiaeszköze van a családnak?	Legfeljebb érettségi	622	557,38	346692,00
	Legalább felsőfokú végzettség	676	734,26	496359,00
	Total	1298		

3.5.2.2. A médiaeszközök sokfélesége és a mesenézési idő közötti összefüggés vizsgálat

Correlations

		Hány féle médiaeszköze van a családnak?	Mennyi időt tölt egy átlagos hétköznapon gyermeke (mozgóképmese nézéssel?)	Mennyi időt tölt egy átlagos hétvégi napon gyermeke (mozgóképmese nézéssel?)
Spearman's rho	Hány féle médiaeszköze van a családnak?	1,000	-,076**	-,046
			,006	,100

	N	1301	1296	1295
Mennyi időt tölt egy átlagos hétköznapon gyermeke (mozgókép, animáció, rajzfilm) mese nézéssel?	Correlation Coefficient	-,076**	1,000	,698**
	Sig. (2-tailed)	,006	.	,000
	N	1296	1302	1300
Mennyi időt tölt egy átlagos hétvégi napon gyermeke (mozgókép, animáció, rajzfilm) mese nézéssel?	Correlation Coefficient	-,046	,698**	1,000
	Sig. (2-tailed)	,100	,000	.
	N	1295	1300	1302

** . Correlation is significant at the 0.01 level (2-tailed).

3.5.2.3. A médiaeszközök sokfélesége és a mesenézési idő közötti összefüggés vizsgálat a szülők iskolai végzettsége szerinti csoportokban

A legfeljebb érettségivel rendelkező szülők csoportjában

Correlations

	Hányféle médiaeszköz van a családnak?		Mennyi időt tölt egy átlagos hétköznapon gyermeke (mozgókép, animáció, rajzfilm) mese nézéssel?	Mennyi időt tölt egy átlagos hétvégi napon gyermeke (mozgókép, animáció, rajzfilm) mese nézéssel?
Spearman's rho	Correlation Coefficient	1,000	-,054	-,044
	Sig. (2-tailed)	.	,182	,276
	N	622	617	617
Mennyi időt tölt egy átlagos hétköznapon gyermeke (mozgókép, animáció, rajzfilm) mese nézéssel?	Correlation Coefficient	-,054	1,000	,700**
	Sig. (2-tailed)	,182	.	,000
	N	617	619	618

Mennyi időt tölt egy átlagos hétvégi napon gyermeke (mozgóképfilm, animáció, rajzfilm) mese nézéssel?	Correlation Coefficient	-,044	,700**	1,000
	Sig. (2-tailed)	,276	,000	.
	N	617	618	619

** . Correlation is significant at the 0.01 level (2-tailed).

A legalább felsőfokú végzettséget szerzett szülők csoportjában Correlations

	Hányféle médiaeszköz van a családnak?	Mennyi időt tölt egy átlagos hétköznapon gyermeke (mozgóképfilm, animáció, rajzfilm) mese nézéssel?	Mennyi időt tölt egy átlagos hétköznapon gyermeke (mozgóképfilm, animáció, rajzfilm) mese nézéssel?	Mennyi időt tölt egy átlagos hétvégi napon gyermeke (mozgóképfilm, animáció, rajzfilm) mese nézéssel?
Spearman's rho	Correlation Coefficient	1,000	,027	,054
	Sig. (2-tailed)	.	,488	,163
	N	676	676	675
Mennyi időt tölt egy átlagos hétköznapon gyermeke (mozgóképfilm, animáció, rajzfilm) mese nézéssel?	Correlation Coefficient	,027	1,000	,667**
	Sig. (2-tailed)	,488	.	,000
	N	676	680	679
Mennyi időt tölt egy átlagos hétvégi napon gyermeke (mozgóképfilm, animáció, rajzfilm) mese nézéssel?	Correlation Coefficient	,054	,667**	1,000
	Sig. (2-tailed)	,163	,000	.
	N	675	679	680

** . Correlation is significant at the 0.01 level (2-tailed).

3.5.3. A gyerekek televízió program és meseprogram választásában való döntésének összefüggés vizsgálata

Crosstabulation

		Dönthet-e gyermeke egyedül arról, milyen (mozgókép, animáció, rajzfilm) mesét néz meg?				
		Nem	Igen	Total		
Dönthet-e gyermeke egyedül arról, mit néz meg a televízióban?	Nem	Count	646	283	929	
		% within Dönthet-e gyermeke egyedül arról, mit néz meg a televízióban?	69,5%	30,5%	100,0%	
		% within Dönthet-e gyermeke egyedül arról, milyen (mozgókép, animáció, rajzfilm) mesét néz meg?	97,7%	46,9%	73,4%	
		% of Total	51,1%	22,4%	73,4%	
	Igen	Count	15	321	336	
		% within Dönthet-e gyermeke egyedül arról, mit néz meg a televízióban?	4,5%	95,5%	100,0%	
		% within Dönthet-e gyermeke egyedül arról, milyen (mozgókép, animáció, rajzfilm) mesét néz meg?	2,3%	53,1%	26,6%	
		% of Total	1,2%	25,4%	26,6%	
	Total		Count	661	604	1265
			% within Dönthet-e gyermeke egyedül arról, mit néz meg a televízióban?	52,3%	47,7%	100,0%
		% within Dönthet-e gyermeke egyedül arról, milyen (mozgókép, animáció, rajzfilm) mesét néz meg?	100,0%	100,0%	100,0%	
		% of Total	52,3%	47,7%	100,0%	

Chi-Square Tests

Value	df	Asymptotic Significance (2-sided)	Exact Sig. (2-sided)	Exact Sig. (1-sided)

Pearson Chi-Square	418,800 ^a	1	,000		
Continuity Correction ^b	416,196	1	,000		
Likelihood Ratio	486,323	1	,000		
Fisher's Exact Test				,000	,000
Linear-by-Linear Association	418,469	1	,000		
N of Valid Cases	1265				

a. 0 cells (0,0%) have expected count less than 5. The minimum expected count is 160,43.

b. Computed only for a 2x2 table

Symmetric Measures

		Value	Approximate Significance
Nominal by Nominal	Phi	,575	,000
	Cramer's V	,575	,000
N of Valid Cases		1265	

3.6. A gyerekek kapcsolata a Disney hercegnős mesékkel

3.6.1. A Disney hercegnős mesék ismerete, általános kedveltsége

3.6.1.1. A Disney hercegnős mesék ismerete és a gyerekek neme közötti összefüggés vizsgálata

Crosstabulation

		Látott-e már az Ön gyermeke (akiről a kérdőív többi kérdését is kitöltötte) Disney hercegnős meséket? (pl. Hófehérke, Hamupipőke, Csipkerózsika, stb.)			Total
		Nem	Igen	Nem tudom	
Milyen nemű az Ön óvodás korú gyermeke, akire a	Fiú	Count 166	432	11	609
		% within Milyen nemű az Ön óvodás korú gyermeke, akire a válaszaik vonatkoznak? 27,3%	70,9%	1,8%	100,0%

válaszai vonatkoznak?	% within Látott-e már az Ön gyermeke (akiről a kérdőív többi kérdését is kitöltötte) Disney hercegnős meséket? (pl. Hófehérke, Hamupipőke, Csipkerózsika, stb.)	68,9%	41,2%	91,7%	46,8%
	% of Total	12,7%	33,2%	0,8%	46,8%
Lány	Count	75	617	1	693
	% within Milyen nemű az Ön óvodás korú gyermeke, akire a válaszai vonatkoznak?	10,8%	89,0%	0,1%	100,0%
	% within Látott-e már az Ön gyermeke (akiről a kérdőív többi kérdését is kitöltötte) Disney hercegnős meséket? (pl. Hófehérke, Hamupipőke, Csipkerózsika, stb.)	31,1%	58,8%	8,3%	53,2%
	% of Total	5,8%	47,4%	0,1%	53,2%
Total	Count	241	1049	12	1302
	% within Milyen nemű az Ön óvodás korú gyermeke, akire a válaszai vonatkoznak?	18,5%	80,6%	0,9%	100,0%
	% within Látott-e már az Ön gyermeke (akiről a kérdőív többi kérdését is kitöltötte) Disney hercegnős meséket? (pl. Hófehérke, Hamupipőke, Csipkerózsika, stb.)	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%
	% of Total	18,5%	80,6%	0,9%	100,0%

Chi-Square Tests

	Value	df	Asymptotic Significance (2- sided)
Pearson Chi-Square	70,193 ^a	2	,000
Likelihood Ratio	72,354	2	,000
Linear-by-Linear Association	43,267	1	,000
N of Valid Cases	1302		

a. 0 cells (0,0%) have expected count less than 5. The minimum expected count is 5,61.

Symmetric Measures

		Value	Approximate Significance
Nominal by Nominal	Phi	,232	,000
	Cramer's V	,232	,000
N of Valid Cases		1302	

3.6.1.2. A gyerekek által ismert Disney hercegnős mesék száma

Hány Disney hercegnős mesét látott gyermeke

		Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid	,00	175	13,4	13,7	13,7
	1,00	98	7,5	7,7	21,3
	2,00	103	7,9	8,0	29,4
	3,00	99	7,6	7,7	37,1
	4,00	103	7,9	8,0	45,1
	5,00	114	8,7	8,9	54,0
	6,00	97	7,4	7,6	61,6
	7,00	111	8,5	8,7	70,3
	8,00	81	6,2	6,3	76,6
	9,00	77	5,9	6,0	82,6
	10,00	70	5,3	5,5	88,1
	11,00	42	3,2	3,3	91,3
	12,00	45	3,4	3,5	94,8
	13,00	66	5,0	5,2	100,0
Total		1281	97,8	100,0	
Missing	System	29	2,2		
Total		1310	100,0		

3.6.1.3. A gyerekek neme és az általuk látott Disney hercegnős mesék száma közötti összefüggésvizsgálat

Crosstabulation

		Hány Disney hercegnős mesét látott gyermeke														Total
		,00	1,0	2,0	3,0	4,0	5,0	6,0	7,0	8,0	9,0	10,00	11,00	12,00	13,00	Total
Count		117	60	53	49	58	49	47	48	27	24	27	5	11	13	588

Milyen nemű az Ön óvodás korú gyermeke, akire a választai vonatkoznak?	Fiú	% within Milyen nemű az Ön óvodás korú gyermeke, akire a választai vonatkoznak?	19,9%	10,2%	9,0%	8,3%	9,9%	8,3%	8,0%	8,2%	4,6%	4,1%	4,6%	0,9%	1,9%	2,2%	100,0%
	% within	Hány Disney hercegnős mesét látott gyermeke	66,9%	61,2%	52,0%	49,5%	56,3%	43,0%	48,5%	43,6%	33,3%	31,2%	38,6%	11,9%	24,4%	19,7%	46,0%
	% of Total	L Count	9,1%	4,7%	4,1%	3,8%	4,5%	3,8%	3,7%	3,8%	2,1%	1,9%	2,1%	0,4%	0,9%	1,0%	46,0%
á ny	% within	Milyen nemű az Ön óvodás korú gyermeke, akire a választai vonatkoznak?	8,4%	5,5%	7,1%	7,2%	6,5%	9,4%	7,2%	9,0%	7,8%	7,7%	6,2%	5,4%	4,9%	7,7%	100,0%

	% within	33,1%	38,8%	48,0%	50,5%	43,7%	57,0%	51,5%	56,4%	66,7%	68,8%	61,4%	88,1%	75,6%	80,3%	54,0%
	Hány Disney hercegnős mesét látott gyermeke															
	% of Total	4,5%	3,0%	3,8%	3,9%	3,5%	5,1%	3,9%	4,8%	4,2%	4,1%	3,4%	2,9%	2,7%	4,1%	54,0%
Total	Count	175	98	102	99	103	114	97	110	81	77	70	42	45	66	1279
	% within	13,7%	7,7%	8,0%	7,7%	8,1%	8,9%	7,6%	8,6%	6,3%	6,0%	5,5%	3,3%	3,5%	5,2%	100,0%
	Milyen nemű az Ön óvodás korú gyermeke, akire a választai vonatkoznak?															
	% within	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%
	Hány Disney hercegnős mesét látott gyermeke															
	% of Total	13,7%	7,7%	8,0%	7,7%	8,1%	8,9%	7,6%	8,6%	6,3%	6,0%	5,5%	3,3%	3,5%	5,2%	100,0%

Chi-Square Tests

	Value	df	Asymptotic Significance (2- sided)
Pearson Chi-Square	107,116 ^a	13	,000
Likelihood Ratio	112,862	13	,000
Linear-by-Linear Association	94,721	1	,000
N of Valid Cases	1279		

a. 0 cells (0,0%) have expected count less than 5. The minimum expected count is 19,31.

Symmetric Measures

		Value	Approximate Significance
Nominal by Nominal	Phi	,289	,000
	Cramer's V	,289	,000
N of Valid Cases		1279	

3.6.1.4. A gyerekek kora és az ismert Disney hercegnős mesék száma közötti összefüggés vizsgálat

Crosstabulation

		Hány Disney hercegnős mesét látott gyermeke														Tot al
		,00	1,0 0	2,0 0	3,0 0	4,0 0	5,0 0	6,0 0	7,0 0	8,0 0	9,0 0	10, 00	11, 00	12, 00	13, 00	
Hány éves az Ön óvodás korú gyermeke?	Count	47	15	14	7	10	11	6	5	2	3	3	0	1	1	125
	% within Hány éves az Ön óvodás korú gyermeke?	37,6%	12,0%	11,2%	5,6%	8,0%	8,8%	4,8%	4,0%	1,6%	2,4%	2,4%	0,0%	0,8%	0,8%	100,0%
	% within Hány Disney hercegnős mesét	26,9%	15,3%	13,6%	7,1%	9,7%	9,6%	6,2%	4,5%	2,5%	3,9%	4,3%	0,0%	2,2%	1,5%	9,8%

látott gyerm eke																
% of Total	3,7 %	1,2 %	1,1 %	0,5 %	0,8 %	0,9 %	0,5 %	0,4 %	0,2 %	0,2 %	0,2 %	0,0 %	0,1 %	0,1 %	9,8 %	
4 Count	56	34	28	25	22	22	11	26	13	9	8	7	4	5	270	
% within Hány éves az Ön óvodá s korú gyerm eke?	20, 7%	12, 6%	10, 4%	9,3 %	8,1 %	8,1 %	4,1 %	9,6 %	4,8 %	3,3 %	3,0 %	2,6 %	1,5 %	1,9 %	100 ,0%	
% within Hány Disne y herce gnős mesét látott gyerm eke	32, 0%	34, 7%	27, 2%	25, 3%	21, 4%	19, 3%	11, 3%	23, 4%	16, 0%	11, 7%	11, 4%	16, 7%	8,9 %	7,6 %	21, 1%	
% of Total	4,4 %	2,7 %	2,2 %	2,0 %	1,7 %	1,7 %	0,9 %	2,0 %	1,0 %	0,7 %	0,6 %	0,5 %	0,3 %	0,4 %	21, 1%	
5 Count	40	30	22	25	31	30	31	31	12	15	14	14	17	15	327	
% within Hány éves az Ön óvodá s korú gyerm eke?	12, 2%	9,2 %	6,7 %	7,6 %	9,5 %	9,2 %	9,5 %	9,5 %	3,7 %	4,6 %	4,3 %	4,3 %	5,2 %	4,6 %	100 ,0%	
% within Hány Disne y	22, 9%	30, 6%	21, 4%	25, 3%	30, 1%	26, 3%	32, 0%	27, 9%	14, 8%	19, 5%	20, 0%	33, 3%	37, 8%	22, 7%	25, 5%	

hercegnős mesét látott gyermeke																
% of Total	3,1 %	2,3 %	1,7 %	2,0 %	2,4 %	2,3 %	2,4 %	2,4 %	0,9 %	1,2 %	1,1 %	1,1 %	1,3 %	1,2 %	25,5 %	
6 Count	24	11	26	22	22	33	28	25	35	24	25	13	13	22	323	
% within Hány éves az Ön óvodás korú gyermeke?	7,4 %	3,4 %	8,0 %	6,8 %	6,8 %	10,2 %	8,7 %	7,7 %	10,8 %	7,4 %	7,7 %	4,0 %	4,0 %	6,8 %	100,0 %	
% within Hány Disney hercegnős mesét látott gyermeke	13,7 %	11,2 %	25,2 %	22,2 %	21,4 %	28,9 %	28,9 %	22,5 %	43,2 %	31,2 %	35,7 %	31,0 %	28,9 %	33,3 %	25,2 %	
7 % of Total	1,9 %	0,9 %	2,0 %	1,7 %	1,7 %	2,6 %	2,2 %	2,0 %	2,7 %	1,9 %	2,0 %	1,0 %	1,0 %	1,7 %	25,2 %	
7 Count	8	6	11	19	16	16	19	19	18	22	18	8	7	21	208	
% within Hány éves az Ön óvodás korú gyermeke?	3,8 %	2,9 %	5,3 %	9,1 %	7,7 %	7,7 %	9,1 %	9,1 %	8,7 %	10,6 %	8,7 %	3,8 %	3,4 %	10,1 %	100,0 %	
% within Hány Disney hercegnős mesét látott gyermeke	4,6 %	6,1 %	10,7 %	19,2 %	15,5 %	14,0 %	19,6 %	17,1 %	22,2 %	28,6 %	25,7 %	19,0 %	15,6 %	31,8 %	16,2 %	

	Hány Disney hercegnős mesét látott gyermeke															
	% of Total	0,6 %	0,5 %	0,9 %	1,5 %	1,2 %	1,2 %	1,5 %	1,5 %	1,4 %	1,7 %	1,4 %	0,6 %	0,5 %	1,6 %	16,2 %
8	Count	0	2	2	1	2	2	2	5	1	4	2	0	3	2	28
	% within	0,0 %	7,1 %	7,1 %	3,6 %	7,1 %	7,1 %	7,1 %	17,9 %	3,6 %	14,3 %	7,1 %	0,0 %	10,7 %	7,1 %	100,0 %
	Hány éves az Ön óvodás korú gyermeke?															
	% within	0,0 %	2,0 %	1,9 %	1,0 %	1,9 %	1,8 %	2,1 %	4,5 %	1,2 %	5,2 %	2,9 %	0,0 %	6,7 %	3,0 %	2,2 %
	Hány Disney hercegnős mesét látott gyermeke															
	% of Total	0,0 %	0,2 %	0,2 %	0,1 %	0,2 %	0,2 %	0,2 %	0,4 %	0,1 %	0,3 %	0,2 %	0,0 %	0,2 %	0,2 %	2,2 %
Total	Count	175	98	103	99	103	114	97	111	81	77	70	42	45	66	1281
	% within	13,7 %	7,7 %	8,0 %	7,7 %	8,0 %	8,9 %	7,6 %	8,7 %	6,3 %	6,0 %	5,5 %	3,3 %	3,5 %	5,2 %	100,0 %
	Hány éves az Ön óvodás korú															

gyermek?																
% within Hány Disney hercegnős mesét látott gyermeke	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%
% of Total	13,7%	7,7%	8,0%	7,7%	8,0%	8,9%	7,6%	8,7%	6,3%	6,0%	5,5%	3,3%	3,5%	5,2%	100,0%	

Symmetric Measures

	Value	Asymptotic Standard Error ^a	Approximate T ^b	Approximate Significance
Interval by Interval Pearson's R	,344	,024	13,117	,000 ^c
Ordinal by Ordinal Spearman Correlation	,353	,025	13,508	,000 ^c
N of Valid Cases	1281			

a. Not assuming the null hypothesis.

b. Using the asymptotic standard error assuming the null hypothesis.

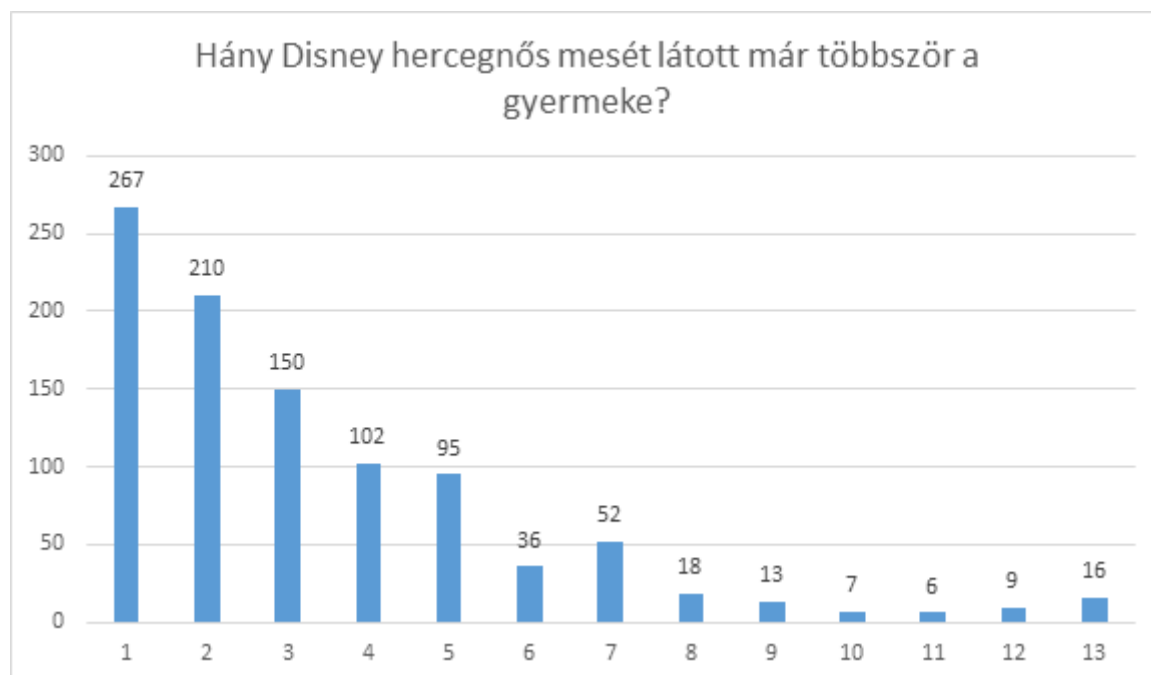
c. Based on normal approximation.

3.6.1.5. Melyik Disney hercegnő generációba tartozó mesét látott gyermeke

Melyik Disney hercegnő generációba tartozó mesét látott a gyerek

	Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid Klasszikus	17	1,3	1,5	1,5
Közép	25	1,9	2,3	3,8
Modern	81	6,2	7,3	11,1
Klasszikus és közép	36	2,7	3,3	14,4
Közép és modern	251	19,2	22,7	37,1
Klasszikus, közép és modern	672	51,3	60,8	97,8
Klasszikus és modern	24	1,8	2,2	100,0
Total	1106	84,4	100,0	
Missing System	204	15,6		
Total	1310	100,0		

3.6.1.6. Hány Disney hercegnős mesét látott már többször a gyermeke?

3.6.1.7. A szülők véleménye szerint a gyermekük által utoljára látott mesék eloszlása

Melyik Disney hercegnős mesét látta gyermeke legutoljára?

		Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid	Nem tudom	142	10,8	12,5	12,5
	Hófehérke és a hét törpe	27	2,1	2,4	14,9
	Hamupipőke	24	1,8	2,1	17,0
	Csipkerózsika	19	1,5	1,7	18,6
	A kis hableány	24	1,8	2,1	20,7
	A szépség és a szörnyeteg	72	5,5	6,3	27,1
	Aladdin	58	4,4	5,1	32,2
	Pocahontas	13	1,0	1,1	33,3
	Mulan	8	,6	,7	34,0
	A hercegnő és a béka	13	1,0	1,1	35,1
	Aranyhaj és a nagy gubanc	113	8,6	9,9	45,1
	Merida a bátor	19	1,5	1,7	46,7
	Jégvarázs	529	40,4	46,5	93,2
	Vaiana (Moana)	77	5,9	6,8	100,0
	Total	1138	86,9	100,0	
Missing	System	172	13,1		
Total		1310	100,0		

3.6.2. A gyerekek kedvenc Disney hercegnőjével kapcsolatos vizsgálatok eredményei

3.6.2.1. A gyerekek neme és a "Van-e kedvenc Disney hercegnője" változó közötti összefüggés vizsgálat

Crosstabulation

			Van-e kedvenc hercegnője gyermekének?			Total
			Nincs	Van	Nem tudom	
Milyen nemű az Ön óvodás korú gyermeke, akire a válaszai vonatkoznak?	Fiú	Count	449	86	56	591
		% within Milyen nemű az Ön óvodás korú gyermeke, akire a válaszai vonatkoznak?	76,0%	14,6%	9,5%	100,0%
		% within Van-e kedvenc hercegnője gyermekének?	75,1%	14,8%	57,7%	46,2%
		% of Total	35,1%	6,7%	4,4%	46,2%
	Lány	Count	149	497	41	687
		% within Milyen nemű az Ön óvodás korú gyermeke, akire a válaszai vonatkoznak?	21,7%	72,3%	6,0%	100,0%
		% within Van-e kedvenc hercegnője gyermekének?	24,9%	85,2%	42,3%	53,8%
		% of Total	11,7%	38,9%	3,2%	53,8%
	Total	Count	598	583	97	1278
		% within Milyen nemű az Ön óvodás korú gyermeke, akire a válaszai vonatkoznak?	46,8%	45,6%	7,6%	100,0%
		% within Van-e kedvenc hercegnője gyermekének?	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%
		% of Total	46,8%	45,6%	7,6%	100,0%

Chi-Square Tests

Value	df	Asymptotic Significance (2- sided)

Pearson Chi-Square	437,825 ^a	2	,000
Likelihood Ratio	473,052	2	,000
Linear-by-Linear Association	209,791	1	,000
N of Valid Cases	1278		

a. 0 cells (0,0%) have expected count less than 5. The minimum expected count is 44,86.

Symmetric Measures

		Value	Approximate Significance
Nominal by Nominal	Phi	,585	,000
	Cramer's V	,585	,000
N of Valid Cases		1278	

3.6.2.2.. *A gyerekek neve és a kedvenc Disney hercegnők közötti kapcsolat*

3.6.2.2.1. *A gyerekek neve és kedvenc Disney hercegőjük „Hamupipőke”*

Crosstabulation

		Ha van kedvenc Disney hercegnője gyermekének, akkor az Hamupipőke?		Total	
		Nem	Igen		
Milyen nemű az Ön óvodás korú gyermeke, akire a válasza vonatkoznak?	Fiú	Count	73	0	73
		% within Milyen nemű az Ön óvodás korú gyermeke, akire a válasza vonatkoznak?	100,0%	0,0%	100,0%
		% within Ha van kedvenc Disney hercegnője gyermekének, akkor az Hamupipőke?	14,2%	0,0%	13,6%
		% of Total	13,6%	0,0%	13,6%
	Lány	Count	440	25	465
		% within Milyen nemű az Ön óvodás korú gyermeke, akire a válasza vonatkoznak?	94,6%	5,4%	100,0%
		% within Ha van kedvenc Disney hercegnője gyermekének, akkor az Hamupipőke?	85,8%	100,0%	86,4%

	% of Total	81,8%	4,6%	86,4%
Total	Count	513	25	538
	% within Milyen nemű az Ön óvodás korú gyermeke, akire a válasza vonatkoznak?	95,4%	4,6%	100,0%
	% within Ha van kedvenc Disney hercegnője gyermekének, akkor az Hamupipőke?	100,0%	100,0%	100,0%
	% of Total	95,4%	4,6%	100,0%

Chi-Square Tests

	Value	df	Asymptotic Significance (2-sided)	Exact Sig. (2-sided)	Exact Sig. (1-sided)
Pearson Chi-Square	4,116 ^a	1	,042		
Continuity Correction ^b	2,992	1	,084		
Likelihood Ratio	7,480	1	,006		
Fisher's Exact Test				,036	,024
Linear-by-Linear Association	4,108	1	,043		
N of Valid Cases	538				

a. 1 cells (25,0%) have expected count less than 5. The minimum expected count is 3,39.

b. Computed only for a 2x2 table

Symmetric Measures

	Value	Approximate Significance
Nominal by Nominal		
Phi	,087	,042
Cramer's V	,087	,042
N of Valid Cases	538	

3.6.2.2.2. A gyerekek neve és kedvenc Disney hercegőjük „Elza”

Crosstabulation

		Ha van kedvenc Disney hercegnője gyermekének, akkor az Elza?		Total
		Nem	Igen	
Fiú	Count	38	35	73

Milyen nemű az Ön óvodás korú gyermeke, akire a válaszai vonatkoznak?	% within Milyen nemű az Ön óvodás korú gyermeke, akire a válaszai vonatkoznak?	52,1%	47,9%	100,0%
	% within Ha van kedvenc Disney hercegnője gyermekének, akkor az Elza?	19,7%	10,1%	13,6%
	% of Total	7,1%	6,5%	13,6%
Lány	Count	155	310	465
	% within Milyen nemű az Ön óvodás korú gyermeke, akire a válaszai vonatkoznak?	33,3%	66,7%	100,0%
	% within Ha van kedvenc Disney hercegnője gyermekének, akkor az Elza?	80,3%	89,9%	86,4%
	% of Total	28,8%	57,6%	86,4%
	Count	193	345	538
Total	% within Milyen nemű az Ön óvodás korú gyermeke, akire a válaszai vonatkoznak?	35,9%	64,1%	100,0%
	% within Ha van kedvenc Disney hercegnője gyermekének, akkor az Elza?	100,0%	100,0%	100,0%
	% of Total	35,9%	64,1%	100,0%
	Count	193	345	538

Chi-Square Tests

	Value	df	Asymptotic Significance (2-sided)	Exact Sig. (2-sided)	Exact Sig. (1-sided)
Pearson Chi-Square	9,613 ^a	1	,002		
Continuity Correction ^b	8,816	1	,003		
Likelihood Ratio	9,257	1	,002		
Fisher's Exact Test				,002	,002
Linear-by-Linear Association	9,595	1	,002		
N of Valid Cases	538				

a. 0 cells (0,0%) have expected count less than 5. The minimum expected count is 26,19.

b. Computed only for a 2x2 table

Symmetric Measures

		Value	Approximate Significance
Nominal by Nominal	Phi	,134	,002
	Cramer's V	,134	,002
N of Valid Cases		538	

3.6.2.2.3. A gyerekek neme és kedvenc Disney hercegőjük „Vaiana (Moana)”

Crosstabulation

			Ha van kedvenc Disney hercegnője gyermekének, akkor az Vaiana (Moana)?		Total
			Nem	Igen	
Milyen nemű az Ön óvodás korú gyermeke, akire a válaszai vonatkoznak?	Fiú	Count	60	13	73
		% within Milyen nemű az Ön óvodás korú gyermeke, akire a válaszai vonatkoznak?	82,2%	17,8%	100,0%
		% within Ha van kedvenc Disney hercegnője gyermekének, akkor az Vaiana (Moana)?	11,9%	37,1%	13,6%
	% of Total		11,2%	2,4%	13,6%
	Lány	Count	443	22	465
		% within Milyen nemű az Ön óvodás korú gyermeke, akire a válaszai vonatkoznak?	95,3%	4,7%	100,0%
% within Ha van kedvenc Disney hercegnője gyermekének, akkor az Vaiana (Moana)?		88,1%	62,9%	86,4%	
% of Total		82,3%	4,1%	86,4%	
Total	Count	503	35	538	
	% within Milyen nemű az Ön óvodás korú gyermeke, akire a válaszai vonatkoznak?	93,5%	6,5%	100,0%	

% within Ha van kedvenc Disney hercegnője gyermekének, akkor az Vaiana (Moana)?	100,0%	100,0%	100,0%
% of Total	93,5%	6,5%	100,0%

Chi-Square Tests

	Value	df	Asymptotic Significance (2-sided)	Exact Sig. (2-sided)	Exact Sig. (1-sided)
Pearson Chi-Square	17,739 ^a	1	,000		
Continuity Correction ^b	15,655	1	,000		
Likelihood Ratio	13,365	1	,000		
Fisher's Exact Test				,000	,000
Linear-by-Linear Association	17,707	1	,000		
N of Valid Cases	538				

a. 1 cells (25,0%) have expected count less than 5. The minimum expected count is 4,75.

b. Computed only for a 2x2 table

Symmetric Measures

	Value	Approximate Significance
Nominal by Nominal		
Phi	-,182	,000
Cramer's V	,182	,000
N of Valid Cases	538	

3.6.2.2.4. A gyerekek neme és kedvenc Disney hercegőjük „nem szignifikáns összefüggések”

Hófehérke

Chi-Square Tests

	Value	df	Asymptotic Significance (2-sided)	Exact Sig. (2-sided)	Exact Sig. (1-sided)
Pearson Chi-Square	,377 ^a	1	,539		
Continuity Correction ^b	,059	1	,807		
Likelihood Ratio	,345	1	,557		
Fisher's Exact Test				,466	,373
Linear-by-Linear Association	,377	1	,539		
N of Valid Cases	538				

a. 1 cells (25,0%) have expected count less than 5. The minimum expected count is 2,17.

b. Computed only for a 2x2 table

Csipkerózsika

Chi-Square Tests

	Value	df	Asymptotic Significance (2- sided)	Exact Sig. (2- sided)	Exact Sig. (1- sided)
Pearson Chi-Square	1,927 ^a	1	,165		
Continuity Correction ^b	,925	1	,336		
Likelihood Ratio	3,542	1	,060		
Fisher's Exact Test				,385	,170
Linear-by-Linear Association	1,923	1	,165		
N of Valid Cases	538				

a. 1 cells (25,0%) have expected count less than 5. The minimum expected count is 1,63.

b. Computed only for a 2x2 table

Ariel

Chi-Square Tests

	Value	df	Asymptotic Significance (2- sided)	Exact Sig. (2- sided)	Exact Sig. (1- sided)
Pearson Chi-Square	2,106 ^a	1	,147		
Continuity Correction ^b	1,340	1	,247		
Likelihood Ratio	1,814	1	,178		
Fisher's Exact Test				,146	,126
Linear-by-Linear Association	2,102	1	,147		
N of Valid Cases	538				

a. 1 cells (25,0%) have expected count less than 5. The minimum expected count is 3,53.

b. Computed only for a 2x2 table

Belle

Chi-Square Tests

	Value	df	Asymptotic Significance (2- sided)	Exact Sig. (2- sided)	Exact Sig. (1- sided)
Pearson Chi-Square	,416 ^a	1	,519		
Continuity Correction ^b	,107	1	,743		
Likelihood Ratio	,384	1	,536		

Fisher's Exact Test				,522	,348
Linear-by-Linear Association	,415	1	,519		
N of Valid Cases	538				

a. 1 cells (25,0%) have expected count less than 5. The minimum expected count is 2,99.

b. Computed only for a 2x2 table

Jázmín

Chi-Square Tests

	Value	df	Asymptotic Significance (2-sided)	Exact Sig. (2-sided)	Exact Sig. (1-sided)
Pearson Chi-Square	,050 ^a	1	,824		
Continuity Correction ^b	,000	1	1,000		
Likelihood Ratio	,047	1	,829		
Fisher's Exact Test				,585	,585
Linear-by-Linear Association	,050	1	,824		
N of Valid Cases	538				

a. 1 cells (25,0%) have expected count less than 5. The minimum expected count is ,81.

b. Computed only for a 2x2 table

Pocahontas

Chi-Square Tests

	Value	df	Asymptotic Significance (2-sided)	Exact Sig. (2-sided)	Exact Sig. (1-sided)
Pearson Chi-Square	3,006 ^a	1	,083		
Continuity Correction ^b	1,162	1	,281		
Likelihood Ratio	2,162	1	,141		
Fisher's Exact Test				,138	,138
Linear-by-Linear Association	3,001	1	,083		
N of Valid Cases	538				

a. 2 cells (50,0%) have expected count less than 5. The minimum expected count is ,68.

b. Computed only for a 2x2 table

Mulan

Chi-Square Tests

	Value	df	Asymptotic Significance (2- sided)	Exact Sig. (2- sided)	Exact Sig. (1- sided)
Pearson Chi-Square	1,361 ^a	1	,243		
Continuity Correction ^b	,374	1	,541		
Likelihood Ratio	1,090	1	,297		
Fisher's Exact Test				,243	,243
Linear-by-Linear Association	1,359	1	,244		
N of Valid Cases	538				

a. 1 cells (25,0%) have expected count less than 5. The minimum expected count is ,95.

b. Computed only for a 2x2 table

Tiana

Chi-Square Tests

	Value
Pearson Chi-Square	. ^a
N of Valid Cases	538

a. No statistics are computed

because Ha van kedvenc Disney
hercegnője gyermekének, akkor az
Tiana? is a constant.

Aranyhaj

Chi-Square Tests

	Value	df	Asymptotic Significance (2- sided)	Exact Sig. (2- sided)	Exact Sig. (1- sided)
Pearson Chi-Square	,314 ^a	1	,575		
Continuity Correction ^b	,140	1	,709		
Likelihood Ratio	,327	1	,567		
Fisher's Exact Test				,709	,366
Linear-by-Linear Association	,314	1	,575		
N of Valid Cases	538				

a. 0 cells (0,0%) have expected count less than 5. The minimum expected count is 9,50.

b. Computed only for a 2x2 table

Merida

Chi-Square Tests

	Value	df	Asymptotic Significance (2- sided)	Exact Sig. (2- sided)	Exact Sig. (1- sided)
Pearson Chi-Square	,392 ^a	1	,531		
Continuity Correction ^b	,047	1	,829		
Likelihood Ratio	,453	1	,501		
Fisher's Exact Test				1,000	,454
Linear-by-Linear Association	,392	1	,531		
N of Valid Cases	538				

a. 1 cells (25,0%) have expected count less than 5. The minimum expected count is 1,76.

b. Computed only for a 2x2 table

Anna

Chi-Square Tests

	Value	df	Asymptotic Significance (2- sided)	Exact Sig. (2- sided)	Exact Sig. (1- sided)
Pearson Chi-Square	,411 ^a	1	,521		
Continuity Correction ^b	,236	1	,627		
Likelihood Ratio	,424	1	,515		
Fisher's Exact Test				,641	,320
Linear-by-Linear Association	,410	1	,522		
N of Valid Cases	538				

a. 0 cells (0,0%) have expected count less than 5. The minimum expected count is 15,06.

b. Computed only for a 2x2 table

3.6.2.3. A gyerekek többször láttott DH meséi és kevinc DH közti kapcsolat

Hófehérke

Crosstabulation

		Ha van kedvenc Disney hercegnője gyermekének, akkor az Hófehérke?		Total
		Nem	Igen	
Látta-e már többször is gyermeke a Hófehérke és a hét törpét?	Nem	Count 396	1	397
		% within Látta-e már többször is gyermeke a Hófehérke és a hét törpét?	0,3%	100,0%
		99,7%		

	% within Ha van kedvenc Disney hercegnője gyermekének, akkor az Hófehérke?	78,9%	7,7%	77,1%
	% of Total	76,9%	0,2%	77,1%
Igen	Count	106	12	118
	% within Láttá-e már többször is gyermeke a Hófehérke és a hét törpét?	89,8%	10,2%	100,0%
	% within Ha van kedvenc Disney hercegnője gyermekének, akkor az Hófehérke?	21,1%	92,3%	22,9%
	% of Total	20,6%	2,3%	22,9%
Total	Count	502	13	515
	% within Láttá-e már többször is gyermeke a Hófehérke és a hét törpét?	97,5%	2,5%	100,0%
	% within Ha van kedvenc Disney hercegnője gyermekének, akkor az Hófehérke?	100,0%	100,0%	100,0%
	% of Total	97,5%	2,5%	100,0%

Chi-Square Tests

	Value	df	Asymptotic Significance (2-sided)	Exact Sig. (2-sided)	Exact Sig. (1-sided)
Pearson Chi-Square	36,362 ^a	1	,000		
Continuity Correction ^b	32,443	1	,000		
Likelihood Ratio	29,769	1	,000		
Fisher's Exact Test				,000	,000
Linear-by-Linear Association	36,291	1	,000		
N of Valid Cases	515				

a. 1 cells (25,0%) have expected count less than 5. The minimum expected count is 2,98.

b. Computed only for a 2x2 table

Symmetric Measures

		Value	Approximate Significance
Nominal by Nominal	Phi	,266	,000
	Cramer's V	,266	,000
N of Valid Cases		515	

Hamupipőke

Crosstabulation

			Ha van kedvenc Disney hercegnője gyermekének, akkor az Hamupipőke?		Total
			Nem	Igen	
Látta-e már többször is gyermeke a Hamupipőkét?	Nem	Count	357	1	358
		% within Látta-e már többször is gyermeke a Hamupipőkét?	99,7%	0,3%	100,0%
		% within Ha van kedvenc Disney hercegnője gyermekének, akkor az Hamupipőke?	72,7%	4,2%	69,5%
		% of Total	69,3%	0,2%	69,5%
	Igen	Count	134	23	157
		% within Látta-e már többször is gyermeke a Hamupipőkét?	85,4%	14,6%	100,0%
		% within Ha van kedvenc Disney hercegnője gyermekének, akkor az Hamupipőke?	27,3%	95,8%	30,5%
		% of Total	26,0%	4,5%	30,5%
Total	Count	491	24	515	
	% within Látta-e már többször is gyermeke a Hamupipőkét?	95,3%	4,7%	100,0%	
	% within Ha van kedvenc Disney hercegnője gyermekének, akkor az Hamupipőke?	100,0%	100,0%	100,0%	
	% of Total	95,3%	4,7%	100,0%	

Chi-Square Tests

	Value	df	Asymptotic Significance (2- sided)	Exact Sig. (2- sided)	Exact Sig. (1- sided)
Pearson Chi-Square	50,726 ^a	1	,000		
Continuity Correction ^b	47,543	1	,000		
Likelihood Ratio	49,472	1	,000		
Fisher's Exact Test				,000	,000
Linear-by-Linear Association	50,628	1	,000		
N of Valid Cases	515				

a. 0 cells (0,0%) have expected count less than 5. The minimum expected count is 7,32.

b. Computed only for a 2x2 table

Symmetric Measures

		Value	Approximate Significance
Nominal by Nominal	Phi	,314	,000
	Cramer's V	,314	,000
N of Valid Cases		515	

Csikerózsika

Crosstabulation

		Ha van kedvenc Disney hercegnője gyermekének, akkor az Csipkerózsika?		Total	
		Nem	Igen		
Látta-e már többször is gyermeke a Csipkerózsikát?	Nem	Count	408	4	412
		% within Látta-e már többször is gyermeke a Csipkerózsikát?	99,0%	1,0%	100,0%
		% within Ha van kedvenc Disney hercegnője gyermekének, akkor az Csipkerózsika?	81,0%	36,4%	80,0%
		% of Total	79,2%	0,8%	80,0%
	Igen	Count	96	7	103
	% within Látta-e már többször is gyermeke a Csipkerózsikát?	93,2%	6,8%	100,0%	

	% within Ha van kedvenc Disney hercegnője gyermekének, akkor az Csipkerózsika?	19,0%	63,6%	20,0%
	% of Total	18,6%	1,4%	20,0%
Total	Count	504	11	515
	% within Láttá-e már többször is gyermeke a Csipkerózsikát?	97,9%	2,1%	100,0%
	% within Ha van kedvenc Disney hercegnője gyermekének, akkor az Csipkerózsika?	100,0%	100,0%	100,0%
	% of Total	97,9%	2,1%	100,0%

Chi-Square Tests

	Value	df	Asymptotic Significance (2-sided)	Exact Sig. (2-sided)	Exact Sig. (1-sided)
Pearson Chi-Square	13,377 ^a	1	,000		
Continuity Correction ^b	10,735	1	,001		
Likelihood Ratio	10,186	1	,001		
Fisher's Exact Test				,002	,002
Linear-by-Linear Association	13,351	1	,000		
N of Valid Cases	515				

a. 1 cells (25,0%) have expected count less than 5. The minimum expected count is 2,20.

b. Computed only for a 2x2 table

Symmetric Measures

		Value	Approximate Significance
Nominal by Nominal	Phi	,161	,000
	Cramer's V	,161	,000
N of Valid Cases		515	

Ariel

Crosstabulation

Ha van kedvenc Disney hercegnője gyermekének, akkor az Ariel?	Total

			Nem	Igen		
Látta-e már többször is gyermeke A kis hableányt?	Nem	Count	362	3	365	
		% within Látta-e már többször is gyermeke A kis hableányt?	99,2%	0,8%	100,0%	
		% within Ha van kedvenc Disney hercegnője gyermekének, akkor az Ariel?	73,9%	12,0%	70,9%	
		% of Total	70,3%	0,6%	70,9%	
	Igen	Count	128	22	150	
		% within Látta-e már többször is gyermeke A kis hableányt?	85,3%	14,7%	100,0%	
		% within Ha van kedvenc Disney hercegnője gyermekének, akkor az Ariel?	26,1%	88,0%	29,1%	
		% of Total	24,9%	4,3%	29,1%	
	Total		Count	490	25	515
			% within Látta-e már többször is gyermeke A kis hableányt?	95,1%	4,9%	100,0%
		% within Ha van kedvenc Disney hercegnője gyermekének, akkor az Ariel?	100,0%	100,0%	100,0%	
		% of Total	95,1%	4,9%	100,0%	

Chi-Square Tests

	Value	df	Asymptotic Significance (2- sided)	Exact Sig. (2- sided)	Exact Sig. (1- sided)
Pearson Chi-Square	44,119 ^a	1	,000		
Continuity Correction ^b	41,172	1	,000		
Likelihood Ratio	40,183	1	,000		
Fisher's Exact Test				,000	,000
Linear-by-Linear Association	44,033	1	,000		
N of Valid Cases	515				

a. 0 cells (0,0%) have expected count less than 5. The minimum expected count is 7,28.

b. Computed only for a 2x2 table

Symmetric Measures

		Value	Approximate Significance
Nominal by Nominal	Phi	,293	,000
	Cramer's V	,293	,000
N of Valid Cases		515	

Belle

Crosstabulation

			Ha van kedvenc Disney hercegnője gyermekének, akkor az Belle?		Total
			Nem	Igen	
Látta-e már többször is gyermeke A szépség és a szörnyeteget?	Nem	Count	340	4	344
		% within Látta-e már többször is gyermeke A szépség és a szörnyeteget?	98,8%	1,2%	100,0%
		% within Ha van kedvenc Disney hercegnője gyermekének, akkor az Belle?	69,0%	18,2%	66,8%
	% of Total		66,0%	0,8%	66,8%
	Igen	Count	153	18	171
		% within Látta-e már többször is gyermeke A szépség és a szörnyeteget?	89,5%	10,5%	100,0%
		% within Ha van kedvenc Disney hercegnője gyermekének, akkor az Belle?	31,0%	81,8%	33,2%
	% of Total		29,7%	3,5%	33,2%
	Total	Count	493	22	515
% within Látta-e már többször is gyermeke A szépség és a szörnyeteget?		95,7%	4,3%	100,0%	

% within Ha van kedvenc Disney hercegnője gyermekének, akkor az Belle?	100,0%	100,0%	100,0%
% of Total	95,7%	4,3%	100,0%

Chi-Square Tests

	Value	df	Asymptotic Significance (2-sided)	Exact Sig. (2-sided)	Exact Sig. (1-sided)
Pearson Chi-Square	24,489 ^a	1	,000		
Continuity Correction ^b	22,253	1	,000		
Likelihood Ratio	23,114	1	,000		
Fisher's Exact Test				,000	,000
Linear-by-Linear Association	24,441	1	,000		
N of Valid Cases	515				

a. 0 cells (0,0%) have expected count less than 5. The minimum expected count is 7,30.

b. Computed only for a 2x2 table

Symmetric Measures

	Value	Approximate Significance
Nominal by Nominal	Phi	,218
	Cramer's V	,218
N of Valid Cases	515	

Jázmin

Crosstabulation

		Ha van kedvenc Disney hercegnője gyermekének, akkor az Jázmin?		Total
		Nem	Igen	
Látta-e már többször is gyermeke az Aladdint?	Nem	Count	405	1
		% within Látta-e már többször is gyermeke az Aladdint?	99,8%	0,2%
		% within Ha van kedvenc Disney hercegnője gyermekének, akkor az Jázmin?	79,4%	20,0%
				406
				100,0%
				78,8%

	% of Total	78,6%	0,2%	78,8%
Igen	Count	105	4	109
	% within Látta-e már többször is gyermeke az Aladdint?	96,3%	3,7%	100,0%
	% within Ha van kedvenc Disney hercegnője gyermekének, akkor az Jázmin?	20,6%	80,0%	21,2%
	% of Total	20,4%	0,8%	21,2%
Total	Count	510	5	515
	% within Látta-e már többször is gyermeke az Aladdint?	99,0%	1,0%	100,0%
	% within Ha van kedvenc Disney hercegnője gyermekének, akkor az Jázmin?	100,0%	100,0%	100,0%
	% of Total	99,0%	1,0%	100,0%

Chi-Square Tests

	Value	df	Asymptotic Significance (2-sided)	Exact Sig. (2-sided)	Exact Sig. (1-sided)
Pearson Chi-Square	10,475 ^a	1	,001		
Continuity Correction ^b	7,217	1	,007		
Likelihood Ratio	7,997	1	,005		
Fisher's Exact Test				,008	,008
Linear-by-Linear Association	10,454	1	,001		
N of Valid Cases	515				

a. 2 cells (50,0%) have expected count less than 5. The minimum expected count is 1,06.

b. Computed only for a 2x2 table

Symmetric Measures

		Value	Approximate Significance
Nominal by Nominal	Phi	,143	,001
	Cramer's V	,143	,001
N of Valid Cases		515	

Pocahontas

Crosstabulation

		Ha van kedvenc Disney hercegnője gyermekének, akkor az Pocahontas?				
		Nem	Igen	Total		
Látta-e már többször is gyermeke a Pocahontast?	Nem	Count	457	0	457	
		% within Látta-e már többször is gyermeke a Pocahontast?	100,0%	0,0%	100,0%	
		% within Ha van kedvenc Disney hercegnője gyermekének, akkor az Pocahontas?	89,6%	0,0%	88,7%	
		% of Total	88,7%	0,0%	88,7%	
	Igen	Count	53	5	58	
		% within Látta-e már többször is gyermeke a Pocahontast?	91,4%	8,6%	100,0%	
		% within Ha van kedvenc Disney hercegnője gyermekének, akkor az Pocahontas?	10,4%	100,0%	11,3%	
		% of Total	10,3%	1,0%	11,3%	
	Total		Count	510	5	515
			% within Látta-e már többször is gyermeke a Pocahontast?	99,0%	1,0%	100,0%
		% within Ha van kedvenc Disney hercegnője gyermekének, akkor az Pocahontas?	100,0%	100,0%	100,0%	
		% of Total	99,0%	1,0%	100,0%	

Chi-Square Tests

	Value	df	Asymptotic Significance (2-sided)	Exact Sig. (2-sided)	Exact Sig. (1-sided)
Pearson Chi-Square	39,783 ^a	1	,000		
Continuity Correction ^b	31,322	1	,000		
Likelihood Ratio	22,233	1	,000		

Fisher's Exact Test				,000	,000
Linear-by-Linear Association	39,706	1	,000		
N of Valid Cases	515				

a. 2 cells (50,0%) have expected count less than 5. The minimum expected count is ,56.

b. Computed only for a 2x2 table

Symmetric Measures

		Value	Approximate Significance
Nominal by Nominal	Phi	,278	,000
	Cramer's V	,278	,000
N of Valid Cases		515	

Mulan

Crosstabulation

			Ha van kedvenc Disney hercegnője gyermekének, akkor az Mulan?		Total
			Nem	Igen	
Látta-e már többször is gyermeke a Mulant?	Nem	Count	451	0	451
		% within Látta-e már többször is gyermeke a Mulant?	100,0%	0,0%	100,0%
		% within Ha van kedvenc Disney hercegnője gyermekének, akkor az Mulan?	88,8%	0,0%	87,6%
	% of Total		87,6%	0,0%	87,6%
	Igen	Count	57	7	64
		% within Látta-e már többször is gyermeke a Mulant?	89,1%	10,9%	100,0%
		% within Ha van kedvenc Disney hercegnője gyermekének, akkor az Mulan?	11,2%	100,0%	12,4%
		% of Total		11,1%	1,4%
	Total		Count	508	7

% within Látta-e már többször is gyermeke a Mulant?	98,6%	1,4%	100,0%
% within Ha van kedvenc Disney hercegnője gyermekének, akkor az Mulan?	100,0%	100,0%	100,0%
% of Total	98,6%	1,4%	100,0%

Chi-Square Tests

	Value	df	Asymptotic Significance (2-sided)	Exact Sig. (2-sided)	Exact Sig. (1-sided)
Pearson Chi-Square	50,008 ^a	1	,000		
Continuity Correction ^b	42,183	1	,000		
Likelihood Ratio	29,894	1	,000		
Fisher's Exact Test				,000	,000
Linear-by-Linear Association	49,911	1	,000		
N of Valid Cases	515				

a. 1 cells (25,0%) have expected count less than 5. The minimum expected count is ,87.

b. Computed only for a 2x2 table

Symmetric Measures

		Value	Approximate Significance
Nominal by Nominal	Phi	,312	,000
	Cramer's V	,312	,000
N of Valid Cases		515	

Tiana

Chi-Square Tests

	Value
Pearson Chi-Square	. ^a
N of Valid Cases	515

a. No statistics are computed because Ha van kedvenc Disney hercegnője gyermekének, akkor az Tiana? is a constant.

Aranyhaj

Crosstabulation

		Ha van kedvenc Disney hercegnője gyermekének, akkor az Aranyhaj?				
		Nem	Igen	Total		
Látta-e már többször is gyermeke az Aranyhaj és a nagy gubancot?	Nem	Count	199	7	206	
		% within Látta-e már többször is gyermeke az Aranyhaj és a nagy gubancot?	96,6%	3,4%	100,0%	
		% within Ha van kedvenc Disney hercegnője gyermekének, akkor az Aranyhaj?	44,7%	10,0%	40,0%	
		% of Total	38,6%	1,4%	40,0%	
	Igen	Count	246	63	309	
		% within Látta-e már többször is gyermeke az Aranyhaj és a nagy gubancot?	79,6%	20,4%	100,0%	
		% within Ha van kedvenc Disney hercegnője gyermekének, akkor az Aranyhaj?	55,3%	90,0%	60,0%	
		% of Total	47,8%	12,2%	60,0%	
	Total		Count	445	70	515
			% within Látta-e már többször is gyermeke az Aranyhaj és a nagy gubancot?	86,4%	13,6%	100,0%
		% within Ha van kedvenc Disney hercegnője gyermekének, akkor az Aranyhaj?	100,0%	100,0%	100,0%	
		% of Total	86,4%	13,6%	100,0%	

Chi-Square Tests

	Value	df	Asymptotic Significance (2-sided)	Exact Sig. (2-sided)	Exact Sig. (1-sided)
Pearson Chi-Square	30,379 ^a	1	,000		
Continuity Correction ^b	28,950	1	,000		

Likelihood Ratio	35,763	1	,000		
Fisher's Exact Test				,000	,000
Linear-by-Linear Association	30,320	1	,000		
N of Valid Cases	515				

a. 0 cells (0,0%) have expected count less than 5. The minimum expected count is 28,00.

b. Computed only for a 2x2 table

Symmetric Measures

		Value	Approximate Significance
Nominal by Nominal	Phi	,243	,000
	Cramer's V	,243	,000
N of Valid Cases		515	

Merida

Crosstabulation

			Ha van kedvenc Disney hercegnője gyermekének, akkor az Merida?		Total
			Nem	Igen	
Látta-e már többször is gyermeke a Merida a bátort?	Nem	Count	407	1	408
		% within Látta-e már többször is gyermeke a Merida a bátort?	99,8%	0,2%	100,0%
		% within Ha van kedvenc Disney hercegnője gyermekének, akkor az Merida?	81,1%	7,7%	79,2%
	% of Total	79,0%	0,2%	79,2%	
	Igen	Count	95	12	107
		% within Látta-e már többször is gyermeke a Merida a bátort?	88,8%	11,2%	100,0%
% within Ha van kedvenc Disney hercegnője gyermekének, akkor az Merida?		18,9%	92,3%	20,8%	
% of Total	18,4%	2,3%	20,8%		
Total	Count	502	13	515	

% within Láttá-e már többször is gyermeke a Merida a bártort?	97,5%	2,5%	100,0%
% within Ha van kedvenc Disney hercegnője gyermekének, akkor az Merida?	100,0%	100,0%	100,0%
% of Total	97,5%	2,5%	100,0%

Chi-Square Tests

	Value	df	Asymptotic Significance (2-sided)	Exact Sig. (2-sided)	Exact Sig. (1-sided)
Pearson Chi-Square	41,458 ^a	1	,000		
Continuity Correction ^b	37,119	1	,000		
Likelihood Ratio	32,198	1	,000		
Fisher's Exact Test				,000	,000
Linear-by-Linear Association	41,377	1	,000		
N of Valid Cases	515				

a. 1 cells (25,0%) have expected count less than 5. The minimum expected count is 2,70.

b. Computed only for a 2x2 table

Symmetric Measures

	Value	Approximate Significance
Nominal by Nominal		
Phi	,284	,000
Cramer's V	,284	,000
N of Valid Cases	515	

Anna

Crosstabulation

		Ha van kedvenc Disney hercegnője gyermekének, akkor az Anna?		Total
		Nem	Igen	
Láttá-e már többször is gyermeke a Jégvarázst?	Nem	Count		
		46	4	50
		% within Láttá-e már többször is gyermeke a Jégvarázst?		
		92,0%	8,0%	100,0%

	% within Ha van kedvenc Disney hercegnője gyermekének, akkor az Anna?	11,2%	3,8%	9,7%
	% of Total	8,9%	0,8%	9,7%
Igen	Count	365	100	465
	% within Láttá-e már többször is gyermeke a Jégvarázst?	78,5%	21,5%	100,0%
	% within Ha van kedvenc Disney hercegnője gyermekének, akkor az Anna?	88,8%	96,2%	90,3%
	% of Total	70,9%	19,4%	90,3%
Total	Count	411	104	515
	% within Láttá-e már többször is gyermeke a Jégvarázst?	79,8%	20,2%	100,0%
	% within Ha van kedvenc Disney hercegnője gyermekének, akkor az Anna?	100,0%	100,0%	100,0%
	% of Total	79,8%	20,2%	100,0%

Chi-Square Tests

	Value	df	Asymptotic Significance (2-sided)	Exact Sig. (2-sided)	Exact Sig. (1-sided)
Pearson Chi-Square	5,109 ^a	1	,024		
Continuity Correction ^b	4,306	1	,038		
Likelihood Ratio	6,162	1	,013		
Fisher's Exact Test				,025	,013
Linear-by-Linear Association	5,099	1	,024		
N of Valid Cases	515				

a. 0 cells (0,0%) have expected count less than 5. The minimum expected count is 10,10.

b. Computed only for a 2x2 table

Symmetric Measures

		Value	Approximate Significance
Nominal by Nominal	Phi	,100	,024

Cramer's V	,100	,024
N of Valid Cases	515	

Elza

Crosstabulation

		Ha van kedvenc Disney hercegnője gyermekének, akkor az Elza?		Total		
		Nem	Igen			
Látta-e már többször is gyermeke a Jégvarázst?	Nem	Count	40	10	50	
		% within Látta-e már többször is gyermeke a Jégvarázst?	80,0%	20,0%	100,0%	
		% within Ha van kedvenc Disney hercegnője gyermekének, akkor az Elza?	21,4%	3,0%	9,7%	
		% of Total	7,8%	1,9%	9,7%	
	Igen	Count	147	318	465	
		% within Látta-e már többször is gyermeke a Jégvarázst?	31,6%	68,4%	100,0%	
		% within Ha van kedvenc Disney hercegnője gyermekének, akkor az Elza?	78,6%	97,0%	90,3%	
		% of Total	28,5%	61,7%	90,3%	
	Total		Count	187	328	515
			% within Látta-e már többször is gyermeke a Jégvarázst?	36,3%	63,7%	100,0%
		% within Ha van kedvenc Disney hercegnője gyermekének, akkor az Elza?	100,0%	100,0%	100,0%	
		% of Total	36,3%	63,7%	100,0%	

Chi-Square Tests

Value	df	Asymptotic Significance (2-sided)	Exact Sig. (2-sided)	Exact Sig. (1-sided)

Pearson Chi-Square	45,706 ^a	1	,000		
Continuity Correction ^b	43,638	1	,000		
Likelihood Ratio	44,557	1	,000		
Fisher's Exact Test				,000	,000
Linear-by-Linear Association	45,617	1	,000		
N of Valid Cases	515				

a. 0 cells (0,0%) have expected count less than 5. The minimum expected count is 18,16.

b. Computed only for a 2x2 table

Symmetric Measures

		Value	Approximate Significance
Nominal by Nominal	Phi	,298	,000
	Cramer's V	,298	,000
N of Valid Cases		515	

Vaiana (Moana)

Crosstabulation

		Ha van kedvenc Disney hercegnője gyermekének, akkor az Vaiana (Moana)?		Total	
		Nem	Igen		
Látta-e már többször is gyermeke a Vaianat (Moanat)?	Nem	Count	358	2	360
		% within Látta-e már többször is gyermeke a Vaianat (Moanat)?	99,4%	0,6%	100,0%
		% within Ha van kedvenc Disney hercegnője gyermekének, akkor az Vaiana (Moana)?	74,6%	5,7%	69,9%
		% of Total	69,5%	0,4%	69,9%
	Igen	Count	122	33	155
	% within Látta-e már többször is gyermeke a Vaianat (Moanat)?	78,7%	21,3%	100,0%	
	% within Ha van kedvenc Disney hercegnője gyermekének, akkor az Vaiana (Moana)?	25,4%	94,3%	30,1%	
	% of Total	23,7%	6,4%	30,1%	

Total	Count	480	35	515
	% within Látta-e már többször is gyermeke a Vaianat (Moanat)?	93,2%	6,8%	100,0%
	% within Ha van kedvenc Disney hercegnője gyermekének, akkor az Vaiana (Moana)?	100,0%	100,0%	100,0%
	% of Total	93,2%	6,8%	100,0%

Chi-Square Tests

	Value	df	Asymptotic Significance (2-sided)	Exact Sig. (2-sided)	Exact Sig. (1-sided)
Pearson Chi-Square	73,541 ^a	1	,000		
Continuity Correction ^b	70,304	1	,000		
Likelihood Ratio	70,511	1	,000		
Fisher's Exact Test				,000	,000
Linear-by-Linear Association	73,398	1	,000		
N of Valid Cases	515				

a. 0 cells (0,0%) have expected count less than 5. The minimum expected count is 10,53.

b. Computed only for a 2x2 table

Symmetric Measures

		Value	Approximate Significance
Nominal by Nominal	Phi	,378	,000
	Cramer's V	,378	,000
N of Valid Cases		515	

3.6.2.4. A gyerekek kedvenc DH és az utoljára látott DH mesék összefüggései

Hófehérke

Crosstab

		Ha van kedvenc Disney hercegnője gyermekének, akkor az Hófehérke?		Total
		Nem	Igen	
Nem tudom	Count	25	3	28

Melyik Disney hercegnős mesét látta gyermeke legutoljára?	% within Melyik Disney hercegnős mesét látta gyermeke legutoljára?	89,3%	10,7%	100,0%
hercegnős mesét látta gyermeke legutoljára?	% within Ha van kedvenc Disney hercegnője gyermekének, akkor az Hófehérke?	4,8%	20,0%	5,3%
	% of Total	4,7%	0,6%	5,3%
	Hófehérke és a hét törpe	Count	6	7
Hófehérke és a hét törpe	% within Melyik Disney hercegnős mesét látta gyermeke legutoljára?	46,2%	53,8%	100,0%
	% within Ha van kedvenc Disney hercegnője gyermekének, akkor az Hófehérke?	1,2%	46,7%	2,4%
	% of Total	1,1%	1,3%	2,4%
Hamupipőke	Count	12	1	13
	% within Melyik Disney hercegnős mesét látta gyermeke legutoljára?	92,3%	7,7%	100,0%
	% within Ha van kedvenc Disney hercegnője gyermekének, akkor az Hófehérke?	2,3%	6,7%	2,4%
	% of Total	2,3%	0,2%	2,4%
Csipkerózsika	Count	11	0	11
	% within Melyik Disney hercegnős mesét látta gyermeke legutoljára?	100,0%	0,0%	100,0%
	% within Ha van kedvenc Disney hercegnője gyermekének, akkor az Hófehérke?	2,1%	0,0%	2,1%
	% of Total	2,1%	0,0%	2,1%
A kis hercegnő	Count	12	1	13
	% within Melyik Disney hercegnős mesét látta gyermeke legutoljára?	92,3%	7,7%	100,0%
	% within Ha van kedvenc Disney hercegnője gyermekének, akkor az Hófehérke?	2,3%	6,7%	2,4%
	% of Total	2,3%	0,2%	2,4%
A szépség és a szörnyeteg	Count	28	0	28
	% within Melyik Disney hercegnős mesét látta gyermeke legutoljára?	100,0%	0,0%	100,0%
	% within Ha van kedvenc Disney hercegnője gyermekének, akkor az Hófehérke?	5,4%	0,0%	5,3%
	% of Total	5,3%	0,0%	5,3%
Aladdin	Count	27	0	27

	% within Melyik Disney hercegnős mesét látta gyermeke legutoljára?	100,0%	0,0%	100,0%
	% within Ha van kedvenc Disney hercegnője gyermekének, akkor az Hófehérke?	5,2%	0,0%	5,1%
	% of Total	5,1%	0,0%	5,1%
Pocahontas	Count	8	0	8
	% within Melyik Disney hercegnős mesét látta gyermeke legutoljára?	100,0%	0,0%	100,0%
	% within Ha van kedvenc Disney hercegnője gyermekének, akkor az Hófehérke?	1,5%	0,0%	1,5%
	% of Total	1,5%	0,0%	1,5%
Mulan	Count	3	0	3
	% within Melyik Disney hercegnős mesét látta gyermeke legutoljára?	100,0%	0,0%	100,0%
	% within Ha van kedvenc Disney hercegnője gyermekének, akkor az Hófehérke?	0,6%	0,0%	0,6%
	% of Total	0,6%	0,0%	0,6%
A hercegnő és a béka	Count	4	0	4
	% within Melyik Disney hercegnős mesét látta gyermeke legutoljára?	100,0%	0,0%	100,0%
	% within Ha van kedvenc Disney hercegnője gyermekének, akkor az Hófehérke?	0,8%	0,0%	0,8%
	% of Total	0,8%	0,0%	0,8%
Aranyhaj és a nagy gubanc	Count	53	0	53
	% within Melyik Disney hercegnős mesét látta gyermeke legutoljára?	100,0%	0,0%	100,0%
	% within Ha van kedvenc Disney hercegnője gyermekének, akkor az Hófehérke?	10,3%	0,0%	10,0%
	% of Total	10,0%	0,0%	10,0%
Merida a bátor	Count	9	0	9
	% within Melyik Disney hercegnős mesét látta gyermeke legutoljára?	100,0%	0,0%	100,0%
	% within Ha van kedvenc Disney hercegnője gyermekének, akkor az Hófehérke?	1,7%	0,0%	1,7%
	% of Total	1,7%	0,0%	1,7%
Jégvarázs	Count	290	2	292

	% within Melyik Disney hercegnős mesét látta gyermeke legutoljára?	99,3%	0,7%	100,0%
	% within Ha van kedvenc Disney hercegnője gyermekének, akkor az Hófehérke?	56,1%	13,3%	54,9%
	% of Total	54,5%	0,4%	54,9%
Vaiana	Count	29	1	30
(Moana)	% within Melyik Disney hercegnős mesét látta gyermeke legutoljára?	96,7%	3,3%	100,0%
	% within Ha van kedvenc Disney hercegnője gyermekének, akkor az Hófehérke?	5,6%	6,7%	5,6%
	% of Total	5,5%	0,2%	5,6%
Total	Count	517	15	532
	% within Melyik Disney hercegnős mesét látta gyermeke legutoljára?	97,2%	2,8%	100,0%
	% within Ha van kedvenc Disney hercegnője gyermekének, akkor az Hófehérke?	100,0%	100,0%	100,0%
	% of Total	97,2%	2,8%	100,0%

Chi-Square Tests

	Value	df	Asymptotic Significance (2-sided)
Pearson Chi-Square	141,187 ^a	13	,000
Likelihood Ratio	52,827	13	,000
Linear-by-Linear Association	38,094	1	,000
N of Valid Cases	532		

a. 15 cells (53,6%) have expected count less than 5. The minimum expected count is ,08.

Symmetric Measures

	Value	Approximate Significance
Nominal by Nominal	Phi	,515
	Cramer's V	,515
N of Valid Cases	532	

Hamupipóke

Crosstabulation

		Ha van kedvenc Disney hercegnője gyermekének, akkor az Hamupipőke?			
		Nem	Igen	Total	
Melyik Disney hercegnős mesét látta gyermeke legutoljára?	Nem tudom	Count	25	3	28
		% within Melyik Disney hercegnős mesét látta gyermeke legutoljára?	89,3%	10,7%	100,0%
		% within Ha van kedvenc Disney hercegnője gyermekének, akkor az Hamupipőke?	4,9%	12,5%	5,3%
		% of Total	4,7%	0,6%	5,3%
Hófehérke és a hét törpe		Count	12	1	13
		% within Melyik Disney hercegnős mesét látta gyermeke legutoljára?	92,3%	7,7%	100,0%
		% within Ha van kedvenc Disney hercegnője gyermekének, akkor az Hamupipőke?	2,4%	4,2%	2,4%
		% of Total	2,3%	0,2%	2,4%
Hamupipőke		Count	9	4	13
		% within Melyik Disney hercegnős mesét látta gyermeke legutoljára?	69,2%	30,8%	100,0%
		% within Ha van kedvenc Disney hercegnője gyermekének, akkor az Hamupipőke?	1,8%	16,7%	2,4%
		% of Total	1,7%	0,8%	2,4%
Csipkerózsika		Count	8	3	11
		% within Melyik Disney hercegnős mesét látta gyermeke legutoljára?	72,7%	27,3%	100,0%

	% within Ha van kedvenc Disney hercegnője gyermekének, akkor az Hamupipőke?	1,6%	12,5%	2,1%
	% of Total	1,5%	0,6%	2,1%
A kis hableány	Count	12	1	13
	% within Melyik Disney hercegnős mesét látta gyermeke legutoljára?	92,3%	7,7%	100,0%
	% within Ha van kedvenc Disney hercegnője gyermekének, akkor az Hamupipőke?	2,4%	4,2%	2,4%
	% of Total	2,3%	0,2%	2,4%
A szépség és a szörnyeteg	Count	26	2	28
	% within Melyik Disney hercegnős mesét látta gyermeke legutoljára?	92,9%	7,1%	100,0%
	% within Ha van kedvenc Disney hercegnője gyermekének, akkor az Hamupipőke?	5,1%	8,3%	5,3%
	% of Total	4,9%	0,4%	5,3%
Aladdin	Count	26	1	27
	% within Melyik Disney hercegnős mesét látta gyermeke legutoljára?	96,3%	3,7%	100,0%
	% within Ha van kedvenc Disney hercegnője gyermekének, akkor az Hamupipőke?	5,1%	4,2%	5,1%
	% of Total	4,9%	0,2%	5,1%
Pocahontas	Count	8	0	8

	% within Melyik Disney hercegnős mesét látta gyermeke legutoljára?	100,0%	0,0%	100,0%
	% within Ha van kedvenc Disney hercegnője gyermekének, akkor az Hamupipőke?	1,6%	0,0%	1,5%
	% of Total	1,5%	0,0%	1,5%
Mulan	Count	3	0	3
	% within Melyik Disney hercegnős mesét látta gyermeke legutoljára?	100,0%	0,0%	100,0%
	% within Ha van kedvenc Disney hercegnője gyermekének, akkor az Hamupipőke?	0,6%	0,0%	0,6%
	% of Total	0,6%	0,0%	0,6%
A hercegnő és a béka	Count	4	0	4
	% within Melyik Disney hercegnős mesét látta gyermeke legutoljára?	100,0%	0,0%	100,0%
	% within Ha van kedvenc Disney hercegnője gyermekének, akkor az Hamupipőke?	0,8%	0,0%	0,8%
	% of Total	0,8%	0,0%	0,8%
Aranyhaj és a nagy gubanc	Count	52	1	53
	% within Melyik Disney hercegnős mesét látta gyermeke legutoljára?	98,1%	1,9%	100,0%
	% within Ha van kedvenc Disney hercegnője gyermekének, akkor az Hamupipőke?	10,2%	4,2%	10,0%

	% of Total	9,8%	0,2%	10,0%
Merida a bátor	Count	8	1	9
	% within Melyik Disney hercegnős mesét látta gyermeke legutoljára?	88,9%	11,1%	100,0%
	% within Ha van kedvenc Disney hercegnője gyermekének, akkor az Hamupipőke?	1,6%	4,2%	1,7%
	% of Total	1,5%	0,2%	1,7%
Jégvarázs	Count	285	7	292
	% within Melyik Disney hercegnős mesét látta gyermeke legutoljára?	97,6%	2,4%	100,0%
	% within Ha van kedvenc Disney hercegnője gyermekének, akkor az Hamupipőke?	56,1%	29,2%	54,9%
	% of Total	53,6%	1,3%	54,9%
Vaiana (Moana)	Count	30	0	30
	% within Melyik Disney hercegnős mesét látta gyermeke legutoljára?	100,0%	0,0%	100,0%
	% within Ha van kedvenc Disney hercegnője gyermekének, akkor az Hamupipőke?	5,9%	0,0%	5,6%
	% of Total	5,6%	0,0%	5,6%
Total	Count	508	24	532
	% within Melyik Disney hercegnős mesét látta gyermeke legutoljára?	95,5%	4,5%	100,0%

	% within Ha van kedvenc Disney hercegnője gyermekének, akkor az Hamupipőke?	100,0%	100,0%	100,0%
	% of Total	95,5%	4,5%	100,0%

Chi-Square Tests

	Value	df	Asymptotic Significance (2-sided)
Pearson Chi-Square	44,552 ^a	13	,000
Likelihood Ratio	28,297	13	,008
Linear-by-Linear Association	20,562	1	,000
N of Valid Cases	532		

a. 15 cells (53,6%) have expected count less than 5. The minimum expected count is ,14.

Symmetric Measures

	Value	Approximate Significance
Nominal by Nominal	Phi	,289
	Cramer's V	,289
N of Valid Cases	532	

Csipkerózsika

Chi-Square Tests

	Value	df	Asymptotic Significance (2-sided)
Pearson Chi-Square	14,795 ^a	13	,320
Likelihood Ratio	13,132	13	,438
Linear-by-Linear Association	8,041	1	,005
N of Valid Cases	532		

a. 15 cells (53,6%) have expected count less than 5. The minimum expected count is ,07.

Ariel

Chi-Square Tests

	Value	df	Asymptotic Significance (2- sided)
Pearson Chi-Square	19,225 ^a	13	,116
Likelihood Ratio	17,529	13	,176
Linear-by-Linear Association	,551	1	,458
N of Valid Cases	532		

a. 15 cells (53,6%) have expected count less than 5. The minimum expected count is ,15.

Belle

Crosstabulation

			Ha van kedvenc Disney hercegnője gyermekének, akkor az Belle?		Total
			Nem	Igen	
Melyik Disney hercegnős mesét látta gyermeke legutoljára?	Nem tudom	Count	26	2	28
		% within Melyik Disney hercegnős mesét látta gyermeke legutoljára?	92,9%	7,1%	100,0%
		% within Ha van kedvenc Disney hercegnője gyermekének, akkor az Belle?	5,1%	9,1%	5,3%
	% of Total	4,9%	0,4%	5,3%	
	Hófehérke és a hét törpe	Count	13	0	13
% within Melyik Disney hercegnős mesét látta gyermeke legutoljára?		100,0%	0,0%	100,0%	
% within Ha van kedvenc Disney hercegnője gyermekének, akkor az Belle?		2,5%	0,0%	2,4%	
% of Total		2,4%	0,0%	2,4%	
Hamupipőke		Count	13	0	13

	% within Melyik Disney hercegnős mesét látta gyermeke legutoljára?	100,0%	0,0%	100,0%
	% within Ha van kedvenc Disney hercegnője gyermekének, akkor az Belle?	2,5%	0,0%	2,4%
	% of Total	2,4%	0,0%	2,4%
Csipkerózsika	Count	11	0	11
	% within Melyik Disney hercegnős mesét látta gyermeke legutoljára?	100,0%	0,0%	100,0%
	% within Ha van kedvenc Disney hercegnője gyermekének, akkor az Belle?	2,2%	0,0%	2,1%
	% of Total	2,1%	0,0%	2,1%
A kis hableány	Count	12	1	13
	% within Melyik Disney hercegnős mesét látta gyermeke legutoljára?	92,3%	7,7%	100,0%
	% within Ha van kedvenc Disney hercegnője gyermekének, akkor az Belle?	2,4%	4,5%	2,4%
	% of Total	2,3%	0,2%	2,4%
A szépség és a szörnyeteg	Count	22	6	28
	% within Melyik Disney hercegnős mesét látta gyermeke legutoljára?	78,6%	21,4%	100,0%
	% within Ha van kedvenc Disney hercegnője gyermekének, akkor az Belle?	4,3%	27,3%	5,3%

	% of Total	4,1%	1,1%	5,3%
Aladdin	Count	27	0	27
	% within Melyik Disney hercegnős mesét látta gyermeke legutoljára?	100,0%	0,0%	100,0%
	% within Ha van kedvenc Disney hercegnője gyermekének, akkor az Belle?	5,3%	0,0%	5,1%
	% of Total	5,1%	0,0%	5,1%
Pocahontas	Count	4	4	8
	% within Melyik Disney hercegnős mesét látta gyermeke legutoljára?	50,0%	50,0%	100,0%
	% within Ha van kedvenc Disney hercegnője gyermekének, akkor az Belle?	0,8%	18,2%	1,5%
	% of Total	0,8%	0,8%	1,5%
Mulan	Count	3	0	3
	% within Melyik Disney hercegnős mesét látta gyermeke legutoljára?	100,0%	0,0%	100,0%
	% within Ha van kedvenc Disney hercegnője gyermekének, akkor az Belle?	0,6%	0,0%	0,6%
	% of Total	0,6%	0,0%	0,6%
A hercegnő és a béka	Count	3	1	4
	% within Melyik Disney hercegnős mesét látta gyermeke legutoljára?	75,0%	25,0%	100,0%

	% within Ha van kedvenc Disney hercegnője gyermekének, akkor az Belle?	0,6%	4,5%	0,8%
	% of Total	0,6%	0,2%	0,8%
Aranyhaj és a nagy gubanc	Count	53	0	53
	% within Melyik Disney hercegnős mesét látta gyermeke legutoljára?	100,0%	0,0%	100,0%
	% within Ha van kedvenc Disney hercegnője gyermekének, akkor az Belle?	10,4%	0,0%	10,0%
	% of Total	10,0%	0,0%	10,0%
Merida a bátor	Count	8	1	9
	% within Melyik Disney hercegnős mesét látta gyermeke legutoljára?	88,9%	11,1%	100,0%
	% within Ha van kedvenc Disney hercegnője gyermekének, akkor az Belle?	1,6%	4,5%	1,7%
	% of Total	1,5%	0,2%	1,7%
Jégvarázs	Count	288	4	292
	% within Melyik Disney hercegnős mesét látta gyermeke legutoljára?	98,6%	1,4%	100,0%
	% within Ha van kedvenc Disney hercegnője gyermekének, akkor az Belle?	56,5%	18,2%	54,9%
	% of Total	54,1%	0,8%	54,9%
Vaiana (Moana)	Count	27	3	30

	% within Melyik Disney hercegnős mesét látta gyermeke legutoljára?	90,0%	10,0%	100,0%
	% within Ha van kedvenc Disney hercegnője gyermekének, akkor az Belle?	5,3%	13,6%	5,6%
	% of Total	5,1%	0,6%	5,6%
Total	Count	510	22	532
	% within Melyik Disney hercegnős mesét látta gyermeke legutoljára?	95,9%	4,1%	100,0%
	% within Ha van kedvenc Disney hercegnője gyermekének, akkor az Belle?	100,0%	100,0%	100,0%
	% of Total	95,9%	4,1%	100,0%

Chi-Square Tests

	Value	df	Asymptotic Significance (2-sided)
Pearson Chi-Square	83,536 ^a	13	,000
Likelihood Ratio	49,045	13	,000
Linear-by-Linear Association	5,003	1	,025
N of Valid Cases	532		

a. 15 cells (53,6%) have expected count less than 5. The minimum expected count is ,12.

Symmetric Measures

		Value	Approximate Significance
Nominal by Nominal	Phi	,396	,000
	Cramer's V	,396	,000
N of Valid Cases		532	

Jázmin

Chi-Square Tests

	Value	df	Asymptotic Significance (2- sided)
Pearson Chi-Square	16,172 ^a	13	,240
Likelihood Ratio	9,817	13	,709
Linear-by-Linear Association	1,752	1	,186
N of Valid Cases	532		

a. 16 cells (57,1%) have expected count less than 5. The minimum expected count is ,03.

Pocahontas

Crosstabulation

		Ha van kedvenc Disney hercegnője gyermekének, akkor az Pocahontas?		Total		
		Nem	Igen			
Melyik Disney hercegnős mesét látta gyermeke legutoljára?	Nem tudom	Count	28	0	28	
		% within Melyik Disney hercegnős mesét látta gyermeke legutoljára?	100,0%	0,0%	100,0%	
		% within Ha van kedvenc Disney hercegnője gyermekének, akkor az Pocahontas?	5,3%	0,0%	5,3%	
			% of Total	5,3%	0,0%	5,3%
	Hófehérke és a hét törpe	Count	13	0	13	
		% within Melyik Disney hercegnős mesét látta gyermeke legutoljára?	100,0%	0,0%	100,0%	
		% within Ha van kedvenc Disney hercegnője gyermekének, akkor az Pocahontas?	2,5%	0,0%	2,4%	
			% of Total	2,4%	0,0%	2,4%
	Hamupipőke	Count	13	0	13	
% within Melyik Disney hercegnős mesét látta gyermeke legutoljára?		100,0%	0,0%	100,0%		

	% within Ha van kedvenc Disney hercegnője gyermekének, akkor az Pocahontas?	2,5%	0,0%	2,4%
	% of Total	2,4%	0,0%	2,4%
Csipkerózsika	Count	11	0	11
	% within Melyik Disney hercegnős mesét látta gyermeke legutoljára?	100,0%	0,0%	100,0%
	% within Ha van kedvenc Disney hercegnője gyermekének, akkor az Pocahontas?	2,1%	0,0%	2,1%
	% of Total	2,1%	0,0%	2,1%
A kis hableány	Count	13	0	13
	% within Melyik Disney hercegnős mesét látta gyermeke legutoljára?	100,0%	0,0%	100,0%
	% within Ha van kedvenc Disney hercegnője gyermekének, akkor az Pocahontas?	2,5%	0,0%	2,4%
	% of Total	2,4%	0,0%	2,4%
A szépség és a szörnyeteg	Count	28	0	28
	% within Melyik Disney hercegnős mesét látta gyermeke legutoljára?	100,0%	0,0%	100,0%
	% within Ha van kedvenc Disney hercegnője gyermekének, akkor az Pocahontas?	5,3%	0,0%	5,3%
	% of Total	5,3%	0,0%	5,3%
Aladdin	Count	27	0	27

	% within Melyik Disney hercegnős mesét látta gyermeke legutoljára?	100,0%	0,0%	100,0%
	% within Ha van kedvenc Disney hercegnője gyermekének, akkor az Pocahontas?	5,1%	0,0%	5,1%
	% of Total	5,1%	0,0%	5,1%
Pocahontas	Count	6	2	8
	% within Melyik Disney hercegnős mesét látta gyermeke legutoljára?	75,0%	25,0%	100,0%
	% within Ha van kedvenc Disney hercegnője gyermekének, akkor az Pocahontas?	1,1%	40,0%	1,5%
	% of Total	1,1%	0,4%	1,5%
Mulan	Count	3	0	3
	% within Melyik Disney hercegnős mesét látta gyermeke legutoljára?	100,0%	0,0%	100,0%
	% within Ha van kedvenc Disney hercegnője gyermekének, akkor az Pocahontas?	0,6%	0,0%	0,6%
	% of Total	0,6%	0,0%	0,6%
A hercegnő és a béka	Count	4	0	4
	% within Melyik Disney hercegnős mesét látta gyermeke legutoljára?	100,0%	0,0%	100,0%
	% within Ha van kedvenc Disney hercegnője gyermekének, akkor az Pocahontas?	0,8%	0,0%	0,8%

	% of Total	0,8%	0,0%	0,8%
Aranyhaj és a nagy gubanc	Count	53	0	53
	% within Melyik Disney hercegnős mesét látta gyermeke legutoljára?	100,0%	0,0%	100,0%
	% within Ha van kedvenc Disney hercegnője gyermekének, akkor az Pocahontas?	10,1%	0,0%	10,0%
	% of Total	10,0%	0,0%	10,0%
Merida a bátor	Count	9	0	9
	% within Melyik Disney hercegnős mesét látta gyermeke legutoljára?	100,0%	0,0%	100,0%
	% within Ha van kedvenc Disney hercegnője gyermekének, akkor az Pocahontas?	1,7%	0,0%	1,7%
	% of Total	1,7%	0,0%	1,7%
Jégvarázs	Count	290	2	292
	% within Melyik Disney hercegnős mesét látta gyermeke legutoljára?	99,3%	0,7%	100,0%
	% within Ha van kedvenc Disney hercegnője gyermekének, akkor az Pocahontas?	55,0%	40,0%	54,9%
	% of Total	54,5%	0,4%	54,9%
Vaiana (Moana)	Count	29	1	30
	% within Melyik Disney hercegnős mesét látta gyermeke legutoljára?	96,7%	3,3%	100,0%

	% within Ha van kedvenc Disney hercegnője gyermekének, akkor az Pocahontas?	5,5%	20,0%	5,6%
	% of Total	5,5%	0,2%	5,6%
Total	Count	527	5	532
	% within Melyik Disney hercegnős mesét látta gyermeke legutoljára?	99,1%	0,9%	100,0%
	% within Ha van kedvenc Disney hercegnője gyermekének, akkor az Pocahontas?	100,0%	100,0%	100,0%
	% of Total	99,1%	0,9%	100,0%

Chi-Square Tests

	Value	df	Asymptotic Significance (2-sided)
Pearson Chi-Square	53,709 ^a	13	,000
Likelihood Ratio	14,938	13	,311
Linear-by-Linear Association	,150	1	,698
N of Valid Cases	532		

a. 16 cells (57,1%) have expected count less than 5. The minimum expected count is ,03.

Symmetric Measures

	Value	Approximate Significance
Nominal by Nominal	Phi	,318
	Cramer's V	,318
N of Valid Cases	532	

Mulan

Crosstabulation

Ha van kedvenc Disney hercegnője gyermekének, akkor az Mulan?		Total
Nem	Igen	

Melyik Disney hercegnős mesét látta gyermeke legutoljára?	Nem tudom	Count	28	0	28
		% within Melyik Disney hercegnős mesét látta gyermeke legutoljára?	100,0%	0,0%	100,0%
		% within Ha van kedvenc Disney hercegnője gyermekének, akkor az Mulan?	5,3%	0,0%	5,3%
		% of Total	5,3%	0,0%	5,3%
	Hófehérke és a hét törpe	Count	13	0	13
		% within Melyik Disney hercegnős mesét látta gyermeke legutoljára?	100,0%	0,0%	100,0%
		% within Ha van kedvenc Disney hercegnője gyermekének, akkor az Mulan?	2,5%	0,0%	2,4%
		% of Total	2,4%	0,0%	2,4%
	Hamupipőke	Count	13	0	13
		% within Melyik Disney hercegnős mesét látta gyermeke legutoljára?	100,0%	0,0%	100,0%
% within Ha van kedvenc Disney hercegnője gyermekének, akkor az Mulan?		2,5%	0,0%	2,4%	
	% of Total	2,4%	0,0%	2,4%	
Csipkerózsika	Count	11	0	11	
	% within Melyik Disney hercegnős mesét látta gyermeke legutoljára?	100,0%	0,0%	100,0%	

	% within Ha van kedvenc Disney hercegnője gyermekének, akkor az Mulan?	2,1%	0,0%	2,1%
	% of Total	2,1%	0,0%	2,1%
A kis hableány	Count	13	0	13
	% within Melyik Disney hercegnős mesét látta gyermeke legutoljára?	100,0%	0,0%	100,0%
	% within Ha van kedvenc Disney hercegnője gyermekének, akkor az Mulan?	2,5%	0,0%	2,4%
	% of Total	2,4%	0,0%	2,4%
A szépség és a szörnyeteg	Count	28	0	28
	% within Melyik Disney hercegnős mesét látta gyermeke legutoljára?	100,0%	0,0%	100,0%
	% within Ha van kedvenc Disney hercegnője gyermekének, akkor az Mulan?	5,3%	0,0%	5,3%
	% of Total	5,3%	0,0%	5,3%
Aladdin	Count	25	2	27
	% within Melyik Disney hercegnős mesét látta gyermeke legutoljára?	92,6%	7,4%	100,0%
	% within Ha van kedvenc Disney hercegnője gyermekének, akkor az Mulan?	4,8%	28,6%	5,1%
	% of Total	4,7%	0,4%	5,1%
Pocahontas	Count	8	0	8

	% within Melyik Disney hercegnős mesét látta gyermeke legutoljára?	100,0%	0,0%	100,0%
	% within Ha van kedvenc Disney hercegnője gyermekének, akkor az Mulan?	1,5%	0,0%	1,5%
	% of Total	1,5%	0,0%	1,5%
Mulan	Count	2	1	3
	% within Melyik Disney hercegnős mesét látta gyermeke legutoljára?	66,7%	33,3%	100,0%
	% within Ha van kedvenc Disney hercegnője gyermekének, akkor az Mulan?	0,4%	14,3%	0,6%
	% of Total	0,4%	0,2%	0,6%
A hercegnő és a béka	Count	4	0	4
	% within Melyik Disney hercegnős mesét látta gyermeke legutoljára?	100,0%	0,0%	100,0%
	% within Ha van kedvenc Disney hercegnője gyermekének, akkor az Mulan?	0,8%	0,0%	0,8%
	% of Total	0,8%	0,0%	0,8%
Aranyhaj és a nagy gubanc	Count	53	0	53
	% within Melyik Disney hercegnős mesét látta gyermeke legutoljára?	100,0%	0,0%	100,0%
	% within Ha van kedvenc Disney hercegnője gyermekének, akkor az Mulan?	10,1%	0,0%	10,0%

	% of Total	10,0%	0,0%	10,0%
Merida a bátor	Count	9	0	9
	% within Melyik Disney hercegnős mesét látta gyermeke legutoljára?	100,0%	0,0%	100,0%
	% within Ha van kedvenc Disney hercegnője gyermekének, akkor az Mulan?	1,7%	0,0%	1,7%
	% of Total	1,7%	0,0%	1,7%
Jégvarázs	Count	289	3	292
	% within Melyik Disney hercegnős mesét látta gyermeke legutoljára?	99,0%	1,0%	100,0%
	% within Ha van kedvenc Disney hercegnője gyermekének, akkor az Mulan?	55,0%	42,9%	54,9%
	% of Total	54,3%	0,6%	54,9%
Vaiana (Moana)	Count	29	1	30
	% within Melyik Disney hercegnős mesét látta gyermeke legutoljára?	96,7%	3,3%	100,0%
	% within Ha van kedvenc Disney hercegnője gyermekének, akkor az Mulan?	5,5%	14,3%	5,6%
	% of Total	5,5%	0,2%	5,6%
Total	Count	525	7	532
	% within Melyik Disney hercegnős mesét látta gyermeke legutoljára?	98,7%	1,3%	100,0%

% within Ha van kedvenc Disney hercegnője gyermekének, akkor az Mulan?	100,0%	100,0%	100,0%
% of Total	98,7%	1,3%	100,0%

Chi-Square Tests

	Value	df	Asymptotic Significance (2-sided)
Pearson Chi-Square	34,928 ^a	13	,001
Likelihood Ratio	14,253	13	,356
Linear-by-Linear Association	,052	1	,820
N of Valid Cases	532		

a. 16 cells (57,1%) have expected count less than 5. The minimum expected count is ,04.

Symmetric Measures

	Value	Approximate Significance
Nominal by Nominal Phi	,256	,001
Cramer's V	,256	,001
N of Valid Cases	532	

Tiana

Chi-Square Tests

	Value
Pearson Chi-Square	. ^a
N of Valid Cases	532

a. No statistics are computed because Ha van kedvenc Disney hercegnője gyermekének, akkor az Tiana? is a constant.

Aranyhaj

Crosstabulation

Ha van kedvenc Disney hercegnője gyermekének, akkor az Aranyhaj?		Total
Nem	Igen	

Melyik Disney hercegnős mesét látta gyermeke legutoljára?	Nem tudom	Count	26	2	28
		% within Melyik Disney hercegnős mesét látta gyermeke legutoljára?	92,9%	7,1%	100,0%
		% within Ha van kedvenc Disney hercegnője gyermekének, akkor az Aranyhaj?	5,6%	2,9%	5,3%
		% of Total	4,9%	0,4%	5,3%
Hófehérke és a hét törpe		Count	12	1	13
		% within Melyik Disney hercegnős mesét látta gyermeke legutoljára?	92,3%	7,7%	100,0%
		% within Ha van kedvenc Disney hercegnője gyermekének, akkor az Aranyhaj?	2,6%	1,4%	2,4%
		% of Total	2,3%	0,2%	2,4%
Hamupipőke		Count	10	3	13
		% within Melyik Disney hercegnős mesét látta gyermeke legutoljára?	76,9%	23,1%	100,0%
		% within Ha van kedvenc Disney hercegnője gyermekének, akkor az Aranyhaj?	2,2%	4,3%	2,4%
		% of Total	1,9%	0,6%	2,4%
Csipkerózsika		Count	10	1	11
		% within Melyik Disney hercegnős mesét látta gyermeke legutoljára?	90,9%	9,1%	100,0%

	% within Ha van kedvenc Disney hercegnője gyermekének, akkor az Aranyhaj?	2,2%	1,4%	2,1%
	% of Total	1,9%	0,2%	2,1%
A kis hableány	Count	13	0	13
	% within Melyik Disney hercegnős mesét látta gyermeke legutoljára?	100,0%	0,0%	100,0%
	% within Ha van kedvenc Disney hercegnője gyermekének, akkor az Aranyhaj?	2,8%	0,0%	2,4%
	% of Total	2,4%	0,0%	2,4%
A szépség és a szörnyeteg	Count	25	3	28
	% within Melyik Disney hercegnős mesét látta gyermeke legutoljára?	89,3%	10,7%	100,0%
	% within Ha van kedvenc Disney hercegnője gyermekének, akkor az Aranyhaj?	5,4%	4,3%	5,3%
	% of Total	4,7%	0,6%	5,3%
Aladdin	Count	27	0	27
	% within Melyik Disney hercegnős mesét látta gyermeke legutoljára?	100,0%	0,0%	100,0%
	% within Ha van kedvenc Disney hercegnője gyermekének, akkor az Aranyhaj?	5,8%	0,0%	5,1%
	% of Total	5,1%	0,0%	5,1%
Pocahontas	Count	6	2	8

	% within Melyik Disney hercegnős mesét látta gyermeke legutoljára?	75,0%	25,0%	100,0%
	% within Ha van kedvenc Disney hercegnője gyermekének, akkor az Aranyhaj?	1,3%	2,9%	1,5%
	% of Total	1,1%	0,4%	1,5%
Mulan	Count	2	1	3
	% within Melyik Disney hercegnős mesét látta gyermeke legutoljára?	66,7%	33,3%	100,0%
	% within Ha van kedvenc Disney hercegnője gyermekének, akkor az Aranyhaj?	0,4%	1,4%	0,6%
	% of Total	0,4%	0,2%	0,6%
A hercegnő és a béka	Count	3	1	4
	% within Melyik Disney hercegnős mesét látta gyermeke legutoljára?	75,0%	25,0%	100,0%
	% within Ha van kedvenc Disney hercegnője gyermekének, akkor az Aranyhaj?	0,6%	1,4%	0,8%
	% of Total	0,6%	0,2%	0,8%
Aranyhaj és a nagy gubanc	Count	36	17	53
	% within Melyik Disney hercegnős mesét látta gyermeke legutoljára?	67,9%	32,1%	100,0%
	% within Ha van kedvenc Disney hercegnője gyermekének, akkor az Aranyhaj?	7,8%	24,6%	10,0%

	% of Total	6,8%	3,2%	10,0%
Merida a bátor	Count	9	0	9
	% within Melyik Disney hercegnős mesét látta gyermeke legutoljára?	100,0%	0,0%	100,0%
	% within Ha van kedvenc Disney hercegnője gyermekének, akkor az Aranyhaj?	1,9%	0,0%	1,7%
	% of Total	1,7%	0,0%	1,7%
Jégvarázs	Count	263	29	292
	% within Melyik Disney hercegnős mesét látta gyermeke legutoljára?	90,1%	9,9%	100,0%
	% within Ha van kedvenc Disney hercegnője gyermekének, akkor az Aranyhaj?	56,8%	42,0%	54,9%
	% of Total	49,4%	5,5%	54,9%
Vaiana (Moana)	Count	21	9	30
	% within Melyik Disney hercegnős mesét látta gyermeke legutoljára?	70,0%	30,0%	100,0%
	% within Ha van kedvenc Disney hercegnője gyermekének, akkor az Aranyhaj?	4,5%	13,0%	5,6%
	% of Total	3,9%	1,7%	5,6%
Total	Count	463	69	532
	% within Melyik Disney hercegnős mesét látta gyermeke legutoljára?	87,0%	13,0%	100,0%

	% within Ha van kedvenc Disney hercegnője gyermekének, akkor az Aranyhaj?	100,0%	100,0%	100,0%
	% of Total	87,0%	13,0%	100,0%

Chi-Square Tests

	Value	df	Asymptotic Significance (2-sided)
Pearson Chi-Square	39,791 ^a	13	,000
Likelihood Ratio	39,787	13	,000
Linear-by-Linear Association	1,246	1	,264
N of Valid Cases	532		

a. 14 cells (50,0%) have expected count less than 5. The minimum expected count is ,39.

Symmetric Measures

	Value	Approximate Significance
Nominal by Nominal	Phi	,273
	Cramer's V	,273
N of Valid Cases	532	

Merida

Chi-Square Tests

	Value	df	Asymptotic Significance (2-sided)
Pearson Chi-Square	7,741 ^a	13	,860
Likelihood Ratio	7,126	13	,896
Linear-by-Linear Association	,016	1	,900
N of Valid Cases	532		

a. 15 cells (53,6%) have expected count less than 5. The minimum expected count is ,07.

Anna

Crosstabulation

		Ha van kedvenc Disney hercegnője gyermekének, akkor az Anna?			
		Nem	Igen	Total	
Melyik Disney hercegnős mesét látta gyermeke legutoljára?	Nem tudom	Count	27	1	28
		% within Melyik Disney hercegnős mesét látta gyermeke legutoljára?	96,4%	3,6%	100,0%
		% within Ha van kedvenc Disney hercegnője gyermekének, akkor az Anna?	6,4%	0,9%	5,3%
		% of Total	5,1%	0,2%	5,3%
Hófehérke és a hét törpe		Count	11	2	13
		% within Melyik Disney hercegnős mesét látta gyermeke legutoljára?	84,6%	15,4%	100,0%
		% within Ha van kedvenc Disney hercegnője gyermekének, akkor az Anna?	2,6%	1,8%	2,4%
		% of Total	2,1%	0,4%	2,4%
Hamupipőke		Count	11	2	13
		% within Melyik Disney hercegnős mesét látta gyermeke legutoljára?	84,6%	15,4%	100,0%
		% within Ha van kedvenc Disney hercegnője gyermekének, akkor az Anna?	2,6%	1,8%	2,4%
		% of Total	2,1%	0,4%	2,4%
Csipkerózsika		Count	11	0	11
		% within Melyik Disney hercegnős mesét látta gyermeke legutoljára?	100,0%	0,0%	100,0%

	% within Ha van kedvenc Disney hercegnője gyermekének, akkor az Anna?	2,6%	0,0%	2,1%
	% of Total	2,1%	0,0%	2,1%
A kis hableány	Count	12	1	13
	% within Melyik Disney hercegnős mesét látta gyermeke legutoljára?	92,3%	7,7%	100,0%
	% within Ha van kedvenc Disney hercegnője gyermekének, akkor az Anna?	2,8%	0,9%	2,4%
	% of Total	2,3%	0,2%	2,4%
A szépség és a szörnyeteg	Count	21	7	28
	% within Melyik Disney hercegnős mesét látta gyermeke legutoljára?	75,0%	25,0%	100,0%
	% within Ha van kedvenc Disney hercegnője gyermekének, akkor az Anna?	5,0%	6,4%	5,3%
	% of Total	3,9%	1,3%	5,3%
Aladdin	Count	22	5	27
	% within Melyik Disney hercegnős mesét látta gyermeke legutoljára?	81,5%	18,5%	100,0%
	% within Ha van kedvenc Disney hercegnője gyermekének, akkor az Anna?	5,2%	4,6%	5,1%
	% of Total	4,1%	0,9%	5,1%
Pocahontas	Count	8	0	8

	% within Melyik Disney hercegnős mesét látta gyermeke legutoljára?	100,0%	0,0%	100,0%
	% within Ha van kedvenc Disney hercegnője gyermekének, akkor az Anna?	1,9%	0,0%	1,5%
	% of Total	1,5%	0,0%	1,5%
Mulan	Count	3	0	3
	% within Melyik Disney hercegnős mesét látta gyermeke legutoljára?	100,0%	0,0%	100,0%
	% within Ha van kedvenc Disney hercegnője gyermekének, akkor az Anna?	0,7%	0,0%	0,6%
	% of Total	0,6%	0,0%	0,6%
A hercegnő és a béka	Count	4	0	4
	% within Melyik Disney hercegnős mesét látta gyermeke legutoljára?	100,0%	0,0%	100,0%
	% within Ha van kedvenc Disney hercegnője gyermekének, akkor az Anna?	0,9%	0,0%	0,8%
	% of Total	0,8%	0,0%	0,8%
Aranyhaj és a nagy gubanc	Count	44	9	53
	% within Melyik Disney hercegnős mesét látta gyermeke legutoljára?	83,0%	17,0%	100,0%
	% within Ha van kedvenc Disney hercegnője gyermekének, akkor az Anna?	10,4%	8,3%	10,0%

	% of Total	8,3%	1,7%	10,0%
Merida a bátor	Count	7	2	9
	% within Melyik Disney hercegnős mesét látta gyermeke legutoljára?	77,8%	22,2%	100,0%
	% within Ha van kedvenc Disney hercegnője gyermekének, akkor az Anna?	1,7%	1,8%	1,7%
	% of Total	1,3%	0,4%	1,7%
Jégvarázs	Count	215	77	292
	% within Melyik Disney hercegnős mesét látta gyermeke legutoljára?	73,6%	26,4%	100,0%
	% within Ha van kedvenc Disney hercegnője gyermekének, akkor az Anna?	50,8%	70,6%	54,9%
	% of Total	40,4%	14,5%	54,9%
Vaiana (Moana)	Count	27	3	30
	% within Melyik Disney hercegnős mesét látta gyermeke legutoljára?	90,0%	10,0%	100,0%
	% within Ha van kedvenc Disney hercegnője gyermekének, akkor az Anna?	6,4%	2,8%	5,6%
	% of Total	5,1%	0,6%	5,6%
Total	Count	423	109	532
	% within Melyik Disney hercegnős mesét látta gyermeke legutoljára?	79,5%	20,5%	100,0%

	% within Ha van kedvenc Disney hercegnője gyermekének, akkor az Anna?	100,0%	100,0%	100,0%
	% of Total	79,5%	20,5%	100,0%

Chi-Square Tests

	Value	df	Asymptotic Significance (2-sided)
Pearson Chi-Square	22,398 ^a	13	,049
Likelihood Ratio	29,953	13	,005
Linear-by-Linear Association	9,372	1	,002
N of Valid Cases	532		

a. 10 cells (35,7%) have expected count less than 5. The minimum expected count is ,61.

Symmetric Measures

	Value	Approximate Significance
Nominal by Nominal		
Phi	,205	,049
Cramer's V	,205	,049
N of Valid Cases	532	

Elza

Crosstabulation

		Ha van kedvenc Disney hercegnője gyermekének, akkor az Elza?			
		Nem	Igen	Total	
Melyik Disney hercegnős mesét látta gyermeke legutoljára?	Nem tudom	Count	16	12	28
		% within Melyik Disney hercegnős mesét látta gyermeke legutoljára?	57,1%	42,9%	100,0%
		% within Ha van kedvenc Disney hercegnője gyermekének, akkor az Elza?	8,4%	3,5%	5,3%
		% of Total	3,0%	2,3%	5,3%

Hófehérke és a hét törpe	Count	9	4	13
	% within Melyik Disney hercegnős mesét látta gyermeke legutoljára?	69,2%	30,8%	100,0%
	% within Ha van kedvenc Disney hercegnője gyermekének, akkor az Elza?	4,7%	1,2%	2,4%
	% of Total	1,7%	0,8%	2,4%
Hamupipőke	Count	7	6	13
	% within Melyik Disney hercegnős mesét látta gyermeke legutoljára?	53,8%	46,2%	100,0%
	% within Ha van kedvenc Disney hercegnője gyermekének, akkor az Elza?	3,7%	1,8%	2,4%
	% of Total	1,3%	1,1%	2,4%
Csipkerózsika	Count	5	6	11
	% within Melyik Disney hercegnős mesét látta gyermeke legutoljára?	45,5%	54,5%	100,0%
	% within Ha van kedvenc Disney hercegnője gyermekének, akkor az Elza?	2,6%	1,8%	2,1%
	% of Total	0,9%	1,1%	2,1%
A kis hableány	Count	4	9	13
	% within Melyik Disney hercegnős mesét látta gyermeke legutoljára?	30,8%	69,2%	100,0%

	% within Ha van kedvenc Disney hercegnője gyermekének, akkor az Elza?	2,1%	2,6%	2,4%
	% of Total	0,8%	1,7%	2,4%
A szépség és a szörnyeteg	Count	8	20	28
	% within Melyik Disney hercegnős mesét látta gyermeke legutoljára?	28,6%	71,4%	100,0%
	% within Ha van kedvenc Disney hercegnője gyermekének, akkor az Elza?	4,2%	5,9%	5,3%
	% of Total	1,5%	3,8%	5,3%
Aladdin	Count	14	13	27
	% within Melyik Disney hercegnős mesét látta gyermeke legutoljára?	51,9%	48,1%	100,0%
	% within Ha van kedvenc Disney hercegnője gyermekének, akkor az Elza?	7,3%	3,8%	5,1%
	% of Total	2,6%	2,4%	5,1%
Pocahontas	Count	7	1	8
	% within Melyik Disney hercegnős mesét látta gyermeke legutoljára?	87,5%	12,5%	100,0%
	% within Ha van kedvenc Disney hercegnője gyermekének, akkor az Elza?	3,7%	0,3%	1,5%
	% of Total	1,3%	0,2%	1,5%
Mulan	Count	2	1	3

	% within Melyik Disney hercegnős mesét látta gyermeke legutoljára?	66,7%	33,3%	100,0%
	% within Ha van kedvenc Disney hercegnője gyermekének, akkor az Elza?	1,0%	0,3%	0,6%
	% of Total	0,4%	0,2%	0,6%
A hercegnő és a béka	Count	2	2	4
	% within Melyik Disney hercegnős mesét látta gyermeke legutoljára?	50,0%	50,0%	100,0%
	% within Ha van kedvenc Disney hercegnője gyermekének, akkor az Elza?	1,0%	0,6%	0,8%
	% of Total	0,4%	0,4%	0,8%
Aranyhaj és a nagy gubanc	Count	22	31	53
	% within Melyik Disney hercegnős mesét látta gyermeke legutoljára?	41,5%	58,5%	100,0%
	% within Ha van kedvenc Disney hercegnője gyermekének, akkor az Elza?	11,5%	9,1%	10,0%
	% of Total	4,1%	5,8%	10,0%
Merida a bátor	Count	5	4	9
	% within Melyik Disney hercegnős mesét látta gyermeke legutoljára?	55,6%	44,4%	100,0%
	% within Ha van kedvenc Disney hercegnője gyermekének, akkor az Elza?	2,6%	1,2%	1,7%

	% of Total	0,9%	0,8%	1,7%
Jégvarázs	Count	72	220	292
	% within Melyik Disney hercegnős mesét látta gyermeke legutoljára?	24,7%	75,3%	100,0%
	% within Ha van kedvenc Disney hercegnője gyermekének, akkor az Elza?	37,7%	64,5%	54,9%
	% of Total	13,5%	41,4%	54,9%
Vaiana (Moana)	Count	18	12	30
	% within Melyik Disney hercegnős mesét látta gyermeke legutoljára?	60,0%	40,0%	100,0%
	% within Ha van kedvenc Disney hercegnője gyermekének, akkor az Elza?	9,4%	3,5%	5,6%
	% of Total	3,4%	2,3%	5,6%
Total	Count	191	341	532
	% within Melyik Disney hercegnős mesét látta gyermeke legutoljára?	35,9%	64,1%	100,0%
	% within Ha van kedvenc Disney hercegnője gyermekének, akkor az Elza?	100,0%	100,0%	100,0%
	% of Total	35,9%	64,1%	100,0%

Chi-Square Tests

	Value	df	Asymptotic Significance (2-sided)
Pearson Chi-Square	54,490 ^a	13	,000
Likelihood Ratio	54,033	13	,000
Linear-by-Linear Association	17,915	1	,000

N of Valid Cases	532		
------------------	-----	--	--

a. 10 cells (35,7%) have expected count less than 5. The minimum expected count is 1,08.

Symmetric Measures

		Value	Approximate Significance
Nominal by Nominal	Phi	,320	,000
	Cramer's V	,320	,000
N of Valid Cases		532	

Vaiana (Moana)

Crosstabulation

			Ha van kedvenc Disney hercegnője gyermekének, akkor az Vaiana (Moana)?			
			Nem	Igen	Total	
Melyik Disney hercegnős mesét látta gyermeke legutoljára?	Nem tudom	Count	28	0	28	
		% within Melyik Disney hercegnős mesét látta gyermeke legutoljára?	100,0%	0,0%	100,0%	
		% within Ha van kedvenc Disney hercegnője gyermekének, akkor az Vaiana (Moana)?	5,6%	0,0%	5,3%	
			% of Total	5,3%	0,0%	5,3%
	Hófehérke és a hét törpe	Count	13	0	13	
		% within Melyik Disney hercegnős mesét látta gyermeke legutoljára?	100,0%	0,0%	100,0%	
		% within Ha van kedvenc Disney hercegnője gyermekének, akkor az Vaiana (Moana)?	2,6%	0,0%	2,4%	
				% of Total	2,4%	0,0%
	Hamupipőke		Count	13	0	13

	% within Melyik Disney hercegnős mesét látta gyermeke legutoljára?	100,0%	0,0%	100,0%
	% within Ha van kedvenc Disney hercegnője gyermekének, akkor az Vaiana (Moana)?	2,6%	0,0%	2,4%
	% of Total	2,4%	0,0%	2,4%
Csipkerózsika	Count	11	0	11
	% within Melyik Disney hercegnős mesét látta gyermeke legutoljára?	100,0%	0,0%	100,0%
	% within Ha van kedvenc Disney hercegnője gyermekének, akkor az Vaiana (Moana)?	2,2%	0,0%	2,1%
	% of Total	2,1%	0,0%	2,1%
A kis hableány	Count	12	1	13
	% within Melyik Disney hercegnős mesét látta gyermeke legutoljára?	92,3%	7,7%	100,0%
	% within Ha van kedvenc Disney hercegnője gyermekének, akkor az Vaiana (Moana)?	2,4%	2,9%	2,4%
	% of Total	2,3%	0,2%	2,4%
A szépség és a szörnyeteg	Count	27	1	28
	% within Melyik Disney hercegnős mesét látta gyermeke legutoljára?	96,4%	3,6%	100,0%
	% within Ha van kedvenc Disney hercegnője gyermekének, akkor az Vaiana (Moana)?	5,4%	2,9%	5,3%

	% of Total	5,1%	0,2%	5,3%
Aladdin	Count	21	6	27
	% within Melyik Disney hercegnős mesét látta gyermeke legutoljára?	77,8%	22,2%	100,0%
	% within Ha van kedvenc Disney hercegnője gyermekének, akkor az Vaiana (Moana)?	4,2%	17,1%	5,1%
	% of Total	3,9%	1,1%	5,1%
Pocahontas	Count	8	0	8
	% within Melyik Disney hercegnős mesét látta gyermeke legutoljára?	100,0%	0,0%	100,0%
	% within Ha van kedvenc Disney hercegnője gyermekének, akkor az Vaiana (Moana)?	1,6%	0,0%	1,5%
	% of Total	1,5%	0,0%	1,5%
Mulan	Count	3	0	3
	% within Melyik Disney hercegnős mesét látta gyermeke legutoljára?	100,0%	0,0%	100,0%
	% within Ha van kedvenc Disney hercegnője gyermekének, akkor az Vaiana (Moana)?	0,6%	0,0%	0,6%
	% of Total	0,6%	0,0%	0,6%
A hercegnő és a béka	Count	4	0	4
	% within Melyik Disney hercegnős mesét látta gyermeke legutoljára?	100,0%	0,0%	100,0%

	% within Ha van kedvenc Disney hercegnője gyermekének, akkor az Vaiana (Moana)?	0,8%	0,0%	0,8%
	% of Total	0,8%	0,0%	0,8%
Aranyhaj és a nagy gubanc	Count	50	3	53
	% within Melyik Disney hercegnős mesét látta gyermeke legutoljára?	94,3%	5,7%	100,0%
	% within Ha van kedvenc Disney hercegnője gyermekének, akkor az Vaiana (Moana)?	10,1%	8,6%	10,0%
	% of Total	9,4%	0,6%	10,0%
Merida a bátor	Count	8	1	9
	% within Melyik Disney hercegnős mesét látta gyermeke legutoljára?	88,9%	11,1%	100,0%
	% within Ha van kedvenc Disney hercegnője gyermekének, akkor az Vaiana (Moana)?	1,6%	2,9%	1,7%
	% of Total	1,5%	0,2%	1,7%
Jégvarázs	Count	279	13	292
	% within Melyik Disney hercegnős mesét látta gyermeke legutoljára?	95,5%	4,5%	100,0%
	% within Ha van kedvenc Disney hercegnője gyermekének, akkor az Vaiana (Moana)?	56,1%	37,1%	54,9%
	% of Total	52,4%	2,4%	54,9%
Vaiana (Moana)	Count	20	10	30

	% within Melyik Disney hercegnős mesét látta gyermeke legutoljára?	66,7%	33,3%	100,0%
	% within Ha van kedvenc Disney hercegnője gyermekének, akkor az Vaiana (Moana)?	4,0%	28,6%	5,6%
	% of Total	3,8%	1,9%	5,6%
Total	Count	497	35	532
	% within Melyik Disney hercegnős mesét látta gyermeke legutoljára?	93,4%	6,6%	100,0%
	% within Ha van kedvenc Disney hercegnője gyermekének, akkor az Vaiana (Moana)?	100,0%	100,0%	100,0%
	% of Total	93,4%	6,6%	100,0%

Chi-Square Tests

	Value	df	Asymptotic Significance (2-sided)
Pearson Chi-Square	54,284 ^a	13	,000
Likelihood Ratio	40,006	13	,000
Linear-by-Linear Association	2,965	1	,085
N of Valid Cases	532		

a. 15 cells (53,6%) have expected count less than 5. The minimum expected count is ,20.

Symmetric Measures

		Value	Approximate Significance
Nominal by Nominal	Phi	,319	,000
	Cramer's V	,319	,000
N of Valid Cases		532	

3.6.2.5. A gyerekek kedvencének gondolt Disney hercegnők és a szülők néhány demográfiai változójának kapcsolata

3.6.2.5.1. A szülő neme és a gyereke kedvencének gondolt Disney hercegnőjének kapcsolata

Hófehérke

Chi-Square Tests

	Value	df	Asymptotic Significance (2- sided)	Exact Sig. (2- sided)	Exact Sig. (1- sided)
Pearson Chi-Square	,804 ^a	1	,370		
Continuity Correction ^b	,086	1	,769		
Likelihood Ratio	1,546	1	,214		
Fisher's Exact Test				1,000	,462
Linear-by-Linear Association	,802	1	,370		
N of Valid Cases	538				

a. 1 cells (25,0%) have expected count less than 5. The minimum expected count is ,74.

b. Computed only for a 2x2 table

Hamupipóke

Chi-Square Tests

	Value	df	Asymptotic Significance (2- sided)	Exact Sig. (2- sided)	Exact Sig. (1- sided)
Pearson Chi-Square	,025 ^a	1	,875		
Continuity Correction ^b	,000	1	1,000		
Likelihood Ratio	,026	1	,872		
Fisher's Exact Test				1,000	,674
Linear-by-Linear Association	,025	1	,875		
N of Valid Cases	538				

a. 1 cells (25,0%) have expected count less than 5. The minimum expected count is 1,16.

b. Computed only for a 2x2 table

Csipkerózsika

Chi-Square Tests

	Value	df	Asymptotic Significance (2- sided)	Exact Sig. (2- sided)	Exact Sig. (1- sided)
Pearson Chi-Square	,598 ^a	1	,439		
Continuity Correction ^b	,006	1	,936		

Likelihood Ratio	1,155	1	,282		
Fisher's Exact Test				1,000	,562
Linear-by-Linear Association	,597	1	,440		
N of Valid Cases	538				

a. 1 cells (25,0%) have expected count less than 5. The minimum expected count is ,56.

b. Computed only for a 2x2 table

Ariel

Chi-Square Tests

	Value	df	Asymptotic Significance (2-sided)	Exact Sig. (2-sided)	Exact Sig. (1-sided)
Pearson Chi-Square	1,331 ^a	1	,249		
Continuity Correction ^b	,457	1	,499		
Likelihood Ratio	2,538	1	,111		
Fisher's Exact Test				,625	,282
Linear-by-Linear Association	1,329	1	,249		
N of Valid Cases	538				

a. 1 cells (25,0%) have expected count less than 5. The minimum expected count is 1,21.

b. Computed only for a 2x2 table

Belle

Chi-Square Tests

	Value	df	Asymptotic Significance (2-sided)	Exact Sig. (2-sided)	Exact Sig. (1-sided)
Pearson Chi-Square	1,022 ^a	1	,312		
Continuity Correction ^b	,244	1	,621		
Likelihood Ratio	,818	1	,366		
Fisher's Exact Test				,272	,272
Linear-by-Linear Association	1,021	1	,312		
N of Valid Cases	538				

a. 1 cells (25,0%) have expected count less than 5. The minimum expected count is 1,02.

b. Computed only for a 2x2 table

Jázmin

Chi-Square Tests

	Value	df	Asymptotic Significance (2- sided)	Exact Sig. (2- sided)	Exact Sig. (1- sided)
Pearson Chi-Square	,296 ^a	1	,587		
Continuity Correction ^b	,000	1	1,000		
Likelihood Ratio	,574	1	,449		
Fisher's Exact Test				1,000	,751
Linear-by-Linear Association	,295	1	,587		
N of Valid Cases	538				

a. 1 cells (25,0%) have expected count less than 5. The minimum expected count is ,28.

b. Computed only for a 2x2 table

Pocahontas

Chi-Square Tests

	Value	df	Asymptotic Significance (2- sided)	Exact Sig. (2- sided)	Exact Sig. (1- sided)
Pearson Chi-Square	,246 ^a	1	,620		
Continuity Correction ^b	,000	1	1,000		
Likelihood Ratio	,478	1	,489		
Fisher's Exact Test				1,000	,788
Linear-by-Linear Association	,245	1	,620		
N of Valid Cases	538				

a. 2 cells (50,0%) have expected count less than 5. The minimum expected count is ,23.

b. Computed only for a 2x2 table

Mulan

Chi-Square Tests

	Value	df	Asymptotic Significance (2- sided)	Exact Sig. (2- sided)	Exact Sig. (1- sided)
Pearson Chi-Square	,346 ^a	1	,557		
Continuity Correction ^b	,000	1	1,000		
Likelihood Ratio	,671	1	,413		
Fisher's Exact Test				1,000	,715
Linear-by-Linear Association	,345	1	,557		
N of Valid Cases	538				

a. 1 cells (25,0%) have expected count less than 5. The minimum expected count is ,33.

b. Computed only for a 2x2 table

Tiana

Chi-Square Tests

	Value
Pearson Chi-Square	. ^a
N of Valid Cases	538

a. No statistics are computed

because Ha van kedvenc Disney

hercegnője gyermekének, akkor az

Tiana? is a constant.

Aranyhaj

Chi-Square Tests

	Value	df	Asymptotic Significance (2- sided)	Exact Sig. (2- sided)	Exact Sig. (1- sided)
Pearson Chi-Square	,582 ^a	1	,446		
Continuity Correction ^b	,210	1	,647		
Likelihood Ratio	,658	1	,417		
Fisher's Exact Test				,759	,345
Linear-by-Linear Association	,581	1	,446		
N of Valid Cases	538				

a. 1 cells (25,0%) have expected count less than 5. The minimum expected count is 3,25.

b. Computed only for a 2x2 table

Merida

Chi-Square Tests

	Value	df	Asymptotic Significance (2- sided)	Exact Sig. (2- sided)	Exact Sig. (1- sided)
Pearson Chi-Square	,649 ^a	1	,420		
Continuity Correction ^b	,019	1	,890		
Likelihood Ratio	1,253	1	,263		
Fisher's Exact Test				1,000	,535
Linear-by-Linear Association	,648	1	,421		
N of Valid Cases	538				

a. 1 cells (25,0%) have expected count less than 5. The minimum expected count is ,60.

b. Computed only for a 2x2 table

Anna

Chi-Square Tests

	Value	df	Asymptotic Significance (2- sided)	Exact Sig. (2- sided)	Exact Sig. (1- sided)
Pearson Chi-Square	,820 ^a	1	,365		
Continuity Correction ^b	,427	1	,513		
Likelihood Ratio	,765	1	,382		
Fisher's Exact Test				,447	,249
Linear-by-Linear Association	,819	1	,365		
N of Valid Cases	538				

a. 0 cells (0,0%) have expected count less than 5. The minimum expected count is 5,20.

b. Computed only for a 2x2 table

Elza

Chi-Square Tests

	Value	df	Asymptotic Significance (2- sided)	Exact Sig. (2- sided)	Exact Sig. (1- sided)
Pearson Chi-Square	,000 ^a	1	,995		
Continuity Correction ^b	,000	1	1,000		
Likelihood Ratio	,000	1	,995		
Fisher's Exact Test				1,000	,589
Linear-by-Linear Association	,000	1	,995		
N of Valid Cases	538				

a. 0 cells (0,0%) have expected count less than 5. The minimum expected count is 9,01.

b. Computed only for a 2x2 table

Vaiana (Moana)

Chi-Square Tests

	Value	df	Asymptotic Significance (2- sided)	Exact Sig. (2- sided)	Exact Sig. (1- sided)
Pearson Chi-Square	,096 ^a	1	,756		
Continuity Correction ^b	,000	1	1,000		

Likelihood Ratio	,090	1	,764		
Fisher's Exact Test				,673	,495
Linear-by-Linear Association	,096	1	,757		
N of Valid Cases	538				

a. 1 cells (25,0%) have expected count less than 5. The minimum expected count is 1,63.

b. Computed only for a 2x2 table

3.6.2.5.2. A szülő iskolai végzettsége és a gyereke kedvencének gondolt Disney hercegnőjének kapcsolata

Hófehérke

Chi-Square Tests

	Value	df	Asymptotic Significance (2-sided)	Exact Sig. (2-sided)	Exact Sig. (1-sided)
Pearson Chi-Square	,133 ^a	1	,715		
Continuity Correction ^b	,012	1	,912		
Likelihood Ratio	,133	1	,716		
Fisher's Exact Test				,801	,453
Linear-by-Linear Association	,133	1	,715		
N of Valid Cases	536				

a. 0 cells (0,0%) have expected count less than 5. The minimum expected count is 7,28.

b. Computed only for a 2x2 table

Hamupipőke

Chi-Square Tests

	Value	df	Asymptotic Significance (2-sided)	Exact Sig. (2-sided)	Exact Sig. (1-sided)
Pearson Chi-Square	,065 ^a	1	,799		
Continuity Correction ^b	,002	1	,961		
Likelihood Ratio	,065	1	,799		
Fisher's Exact Test				,839	,478
Linear-by-Linear Association	,065	1	,799		
N of Valid Cases	536				

a. 0 cells (0,0%) have expected count less than 5. The minimum expected count is 11,38.

b. Computed only for a 2x2 table

Csipkerózsika

Chi-Square Tests

	Value	df	Asymptotic Significance (2- sided)	Exact Sig. (2- sided)	Exact Sig. (1- sided)
Pearson Chi-Square	,735 ^a	1	,391		
Continuity Correction ^b	,319	1	,572		
Likelihood Ratio	,754	1	,385		
Fisher's Exact Test				,560	,289
Linear-by-Linear Association	,734	1	,392		
N of Valid Cases	536				

a. 0 cells (0,0%) have expected count less than 5. The minimum expected count is 5,46.

b. Computed only for a 2x2 table

Ariel

Chi-Square Tests

	Value	df	Asymptotic Significance (2- sided)	Exact Sig. (2- sided)	Exact Sig. (1- sided)
Pearson Chi-Square	,004 ^a	1	,947		
Continuity Correction ^b	,000	1	1,000		
Likelihood Ratio	,004	1	,947		
Fisher's Exact Test				1,000	,552
Linear-by-Linear Association	,004	1	,947		
N of Valid Cases	536				

a. 0 cells (0,0%) have expected count less than 5. The minimum expected count is 11,84.

b. Computed only for a 2x2 table

Belle

Chi-Square Tests

	Value	df	Asymptotic Significance (2- sided)	Exact Sig. (2- sided)	Exact Sig. (1- sided)
Pearson Chi-Square	,197 ^a	1	,657		
Continuity Correction ^b	,051	1	,822		
Likelihood Ratio	,198	1	,656		
Fisher's Exact Test				,828	,414

Linear-by-Linear Association	,197	1	,658	
N of Valid Cases	536			

a. 0 cells (0,0%) have expected count less than 5. The minimum expected count is 10,01.

b. Computed only for a 2x2 table

Jázmín

Chi-Square Tests

	Value	df	Asymptotic Significance (2-sided)	Exact Sig. (2-sided)	Exact Sig. (1-sided)
Pearson Chi-Square	,364 ^a	1	,547		
Continuity Correction ^b	,036	1	,849		
Likelihood Ratio	,373	1	,541		
Fisher's Exact Test				,693	,430
Linear-by-Linear Association	,363	1	,547		
N of Valid Cases	536				

a. 2 cells (50,0%) have expected count less than 5. The minimum expected count is 2,73.

b. Computed only for a 2x2 table

Pocahontas

Chi-Square Tests

	Value	df	Asymptotic Significance (2-sided)	Exact Sig. (2-sided)	Exact Sig. (1-sided)
Pearson Chi-Square	,427 ^a	1	,514		
Continuity Correction ^b	,041	1	,840		
Likelihood Ratio	,425	1	,514		
Fisher's Exact Test				,664	,416
Linear-by-Linear Association	,426	1	,514		
N of Valid Cases	536				

a. 2 cells (50,0%) have expected count less than 5. The minimum expected count is 2,28.

b. Computed only for a 2x2 table

Mulan

Chi-Square Tests

	Value	df	Asymptotic Significance (2- sided)	Exact Sig. (2- sided)	Exact Sig. (1- sided)
Pearson Chi-Square	,822 ^a	1	,365		
Continuity Correction ^b	,275	1	,600		
Likelihood Ratio	,857	1	,355		
Fisher's Exact Test				,463	,305
Linear-by-Linear Association	,820	1	,365		
N of Valid Cases	536				

a. 2 cells (50,0%) have expected count less than 5. The minimum expected count is 3,19.

b. Computed only for a 2x2 table

Tiana

Chi-Square Tests

	Value
Pearson Chi-Square	. ^a
N of Valid Cases	536

a. No statistics are computed

because Ha van kedvenc Disney
hercegnője gyermekének, akkor az
Tiana? is a constant.

Aranyhaj

Chi-Square Tests

	Value	df	Asymptotic Significance (2- sided)	Exact Sig. (2- sided)	Exact Sig. (1- sided)
Pearson Chi-Square	,169 ^a	1	,681		
Continuity Correction ^b	,080	1	,778		
Likelihood Ratio	,169	1	,681		
Fisher's Exact Test				,699	,388
Linear-by-Linear Association	,169	1	,681		
N of Valid Cases	536				

a. 0 cells (0,0%) have expected count less than 5. The minimum expected count is 31,41.

b. Computed only for a 2x2 table

Merida

Chi-Square Tests

	Value	df	Asymptotic Significance (2- sided)	Exact Sig. (2- sided)	Exact Sig. (1- sided)
Pearson Chi-Square	,268 ^a	1	,605		
Continuity Correction ^b	,056	1	,814		
Likelihood Ratio	,271	1	,603		
Fisher's Exact Test				,780	,411
Linear-by-Linear Association	,267	1	,605		
N of Valid Cases	536				

a. 0 cells (0,0%) have expected count less than 5. The minimum expected count is 5,92.

b. Computed only for a 2x2 table

Anna

Chi-Square Tests

	Value	df	Asymptotic Significance (2- sided)	Exact Sig. (2- sided)	Exact Sig. (1- sided)
Pearson Chi-Square	1,918 ^a	1	,166		
Continuity Correction ^b	1,633	1	,201		
Likelihood Ratio	1,912	1	,167		
Fisher's Exact Test				,199	,101
Linear-by-Linear Association	1,914	1	,166		
N of Valid Cases	536				

a. 0 cells (0,0%) have expected count less than 5. The minimum expected count is 50,53.

b. Computed only for a 2x2 table

Elza

Chi-Square Tests

	Value	df	Asymptotic Significance (2- sided)	Exact Sig. (2- sided)	Exact Sig. (1- sided)
Pearson Chi-Square	,267 ^a	1	,606		
Continuity Correction ^b	,182	1	,670		
Likelihood Ratio	,267	1	,605		
Fisher's Exact Test				,652	,335
Linear-by-Linear Association	,266	1	,606		
N of Valid Cases	536				

a. 0 cells (0,0%) have expected count less than 5. The minimum expected count is 87,86.

b. Computed only for a 2x2 table

Vaiana (Moana)

Chi-Square Tests

	Value	df	Asymptotic Significance (2- sided)	Exact Sig. (2- sided)	Exact Sig. (1- sided)
Pearson Chi-Square	1,906 ^a	1	,167		
Continuity Correction ^b	1,453	1	,228		
Likelihood Ratio	1,947	1	,163		
Fisher's Exact Test				,219	,113
Linear-by-Linear Association	1,903	1	,168		
N of Valid Cases	536				

a. 0 cells (0,0%) have expected count less than 5. The minimum expected count is 15,93.

b. Computed only for a 2x2 table

[3.6.2.5.3. A szülő lakóhelye és a gyereke kedvencének gondolt Disney hercegnőjének kapcsolata](#)

Hófehérke

Chi-Square Tests

	Value	df	Asymptotic Significance (2- sided)
Pearson Chi-Square	4,341 ^a	3	,227
Likelihood Ratio	4,279	3	,233
Linear-by-Linear Association	1,634	1	,201
N of Valid Cases	538		

a. 3 cells (37,5%) have expected count less than 5. The minimum expected count is 1,87.

Hamupipőke

Chi-Square Tests

	Value	df	Asymptotic Significance (2- sided)
Pearson Chi-Square	,576 ^a	3	,902
Likelihood Ratio	,602	3	,896
Linear-by-Linear Association	,033	1	,856

N of Valid Cases	538		
------------------	-----	--	--

a. 2 cells (25,0%) have expected count less than 5. The minimum expected count is 2,93.

Csipkerózsika

Chi-Square Tests

	Value	df	Asymptotic Significance (2-sided)
Pearson Chi-Square	,427 ^a	3	,935
Likelihood Ratio	,441	3	,932
Linear-by-Linear Association	,000	1	,987
N of Valid Cases	538		

a. 3 cells (37,5%) have expected count less than 5. The minimum expected count is 1,41.

Ariel

Chi-Square Tests

	Value	df	Asymptotic Significance (2-sided)
Pearson Chi-Square	4,455 ^a	3	,216
Likelihood Ratio	4,257	3	,235
Linear-by-Linear Association	,080	1	,777
N of Valid Cases	538		

a. 2 cells (25,0%) have expected count less than 5. The minimum expected count is 3,04.

Belle

Chi-Square Tests

	Value	df	Asymptotic Significance (2-sided)
Pearson Chi-Square	2,733 ^a	3	,435
Likelihood Ratio	3,104	3	,376
Linear-by-Linear Association	,127	1	,721
N of Valid Cases	538		

a. 3 cells (37,5%) have expected count less than 5. The minimum expected count is 2,58.

Jázmín

Chi-Square Tests

	Value	df	Asymptotic Significance (2- sided)
Pearson Chi-Square	1,120 ^a	3	,772
Likelihood Ratio	1,795	3	,616
Linear-by-Linear Association	,039	1	,843
N of Valid Cases	538		

a. 4 cells (50,0%) have expected count less than 5. The minimum expected count is ,70.

Pocahontas

Chi-Square Tests

	Value	df	Asymptotic Significance (2- sided)
Pearson Chi-Square	1,269 ^a	3	,737
Likelihood Ratio	2,066	3	,559
Linear-by-Linear Association	,318	1	,573
N of Valid Cases	538		

a. 4 cells (50,0%) have expected count less than 5. The minimum expected count is ,59.

Mulan

Chi-Square Tests

	Value	df	Asymptotic Significance (2- sided)
Pearson Chi-Square	1,619 ^a	3	,655
Likelihood Ratio	2,366	3	,500
Linear-by-Linear Association	,249	1	,618
N of Valid Cases	538		

a. 4 cells (50,0%) have expected count less than 5. The minimum expected count is ,82.

Tiana

Chi-Square Tests

Value

Pearson Chi-Square	. ^a
N of Valid Cases	538

a. No statistics are computed because Ha van kedvenc Disney hercegnője gyermekének, akkor az Tiana? is a constant.

Aranyhaj

Chi-Square Tests

	Value	df	Asymptotic Significance (2-sided)
Pearson Chi-Square	,897 ^a	3	,826
Likelihood Ratio	,917	3	,821
Linear-by-Linear Association	,460	1	,498
N of Valid Cases	538		

a. 0 cells (0,0%) have expected count less than 5. The minimum expected count is 8,20.

Merida

Chi-Square Tests

	Value	df	Asymptotic Significance (2-sided)
Pearson Chi-Square	2,642 ^a	3	,450
Likelihood Ratio	2,326	3	,508
Linear-by-Linear Association	,079	1	,778
N of Valid Cases	538		

a. 3 cells (37,5%) have expected count less than 5. The minimum expected count is 1,41.

Anna

Chi-Square Tests

	Value	df	Asymptotic Significance (2-sided)
Pearson Chi-Square	,477 ^a	3	,924
Likelihood Ratio	,473	3	,925
Linear-by-Linear Association	,241	1	,624
N of Valid Cases	538		

a. 0 cells (0,0%) have expected count less than 5. The minimum expected count is 13,12.

Elza

Chi-Square Tests

	Value	df	Asymptotic Significance (2-sided)
Pearson Chi-Square	,904 ^a	3	,824
Likelihood Ratio	,913	3	,822
Linear-by-Linear Association	,589	1	,443
N of Valid Cases	538		

a. 0 cells (0,0%) have expected count less than 5. The minimum expected count is 22,60.

Vaiana (Moana)

Chi-Square Tests

	Value	df	Asymptotic Significance (2-sided)
Pearson Chi-Square	1,243 ^a	3	,743
Likelihood Ratio	1,231	3	,746
Linear-by-Linear Association	,014	1	,905
N of Valid Cases	538		

a. 1 cells (12,5%) have expected count less than 5. The minimum expected count is 3,98.

[3.6.2.5.4. A szülő korcsoportja és a gyereke kedvencének gondolt Disney hercegnőjének kapcsolata](#)

Hófehérke

Chi-Square Tests

	Value	df	Asymptotic Significance (2-sided)
Pearson Chi-Square	,527 ^a	2	,768
Likelihood Ratio	,545	2	,761
Linear-by-Linear Association	,499	1	,480
N of Valid Cases	539		

a. 0 cells (0,0%) have expected count less than 5. The minimum expected count is 5,05.

Hamupipóke

Chi-Square Tests

	Value	df	Asymptotic Significance (2- sided)
Pearson Chi-Square	2,024 ^a	2	,363
Likelihood Ratio	1,957	2	,376
Linear-by-Linear Association	1,871	1	,171
N of Valid Cases	539		

a. 0 cells (0,0%) have expected count less than 5. The minimum expected count is 7,88.

Csipkerózsika

Chi-Square Tests

	Value	df	Asymptotic Significance (2- sided)
Pearson Chi-Square	,777 ^a	2	,678
Likelihood Ratio	,783	2	,676
Linear-by-Linear Association	,183	1	,669
N of Valid Cases	539		

a. 3 cells (50,0%) have expected count less than 5. The minimum expected count is 3,78.

Ariel

Chi-Square Tests

	Value	df	Asymptotic Significance (2- sided)
Pearson Chi-Square	4,650 ^a	2	,098
Likelihood Ratio	4,844	2	,089
Linear-by-Linear Association	4,637	1	,031
N of Valid Cases	539		

a. 0 cells (0,0%) have expected count less than 5. The minimum expected count is 8,20.

Belle

Chi-Square Tests

	Value	df	Asymptotic Significance (2- sided)
Pearson Chi-Square	5,631 ^a	2	,060
Likelihood Ratio	5,200	2	,074
Linear-by-Linear Association	3,934	1	,047
N of Valid Cases	539		

a. 0 cells (0,0%) have expected count less than 5. The minimum expected count is 6,94.

Jázmín

Chi-Square Tests

	Value	df	Asymptotic Significance (2- sided)
Pearson Chi-Square	4,001 ^a	2	,135
Likelihood Ratio	5,420	2	,067
Linear-by-Linear Association	3,987	1	,046
N of Valid Cases	539		

a. 3 cells (50,0%) have expected count less than 5. The minimum expected count is 1,89.

Pocahontas

Chi-Square Tests

	Value	df	Asymptotic Significance (2- sided)
Pearson Chi-Square	5,805 ^a	2	,055
Likelihood Ratio	6,497	2	,039
Linear-by-Linear Association	2,951	1	,086
N of Valid Cases	539		

a. 3 cells (50,0%) have expected count less than 5. The minimum expected count is 1,58.

Mulan

Chi-Square Tests

	Value	df	Asymptotic Significance (2- sided)
Pearson Chi-Square	,322 ^a	2	,851

Likelihood Ratio	,311	2	,856
Linear-by-Linear Association	,180	1	,672
N of Valid Cases	539		

a. 3 cells (50,0%) have expected count less than 5. The minimum expected count is 2,21.

Tiana

Chi-Square Tests

	Value
Pearson Chi-Square	. ^a
N of Valid Cases	539

a. No statistics are computed because Ha van kedvenc Disney hercegnője gyermekének, akkor az Tiana? is a constant.

Aranyhaj

Chi-Square Tests

	Value	df	Asymptotic Significance (2-sided)
Pearson Chi-Square	,075 ^a	2	,963
Likelihood Ratio	,075	2	,963
Linear-by-Linear Association	,027	1	,869
N of Valid Cases	539		

a. 0 cells (0,0%) have expected count less than 5. The minimum expected count is 22,08.

Merida

Chi-Square Tests

	Value	df	Asymptotic Significance (2-sided)
Pearson Chi-Square	2,933 ^a	2	,231
Likelihood Ratio	2,914	2	,233
Linear-by-Linear Association	2,817	1	,093
N of Valid Cases	539		

a. 3 cells (50,0%) have expected count less than 5. The minimum expected count is 4,10.

Anna

Chi-Square Tests

	Value	df	Asymptotic Significance (2- sided)
Pearson Chi-Square	1,860 ^a	2	,395
Likelihood Ratio	1,828	2	,401
Linear-by-Linear Association	1,212	1	,271
N of Valid Cases	539		

a. 0 cells (0,0%) have expected count less than 5. The minimum expected count is 35,32.

Elza

Chi-Square Tests

	Value	df	Asymptotic Significance (2- sided)
Pearson Chi-Square	1,406 ^a	2	,495
Likelihood Ratio	1,401	2	,496
Linear-by-Linear Association	,631	1	,427
N of Valid Cases	539		

a. 0 cells (0,0%) have expected count less than 5. The minimum expected count is 61,19.

Vaiana (Moana)

Chi-Square Tests

	Value	df	Asymptotic Significance (2- sided)
Pearson Chi-Square	1,668 ^a	2	,434
Likelihood Ratio	1,612	2	,447
Linear-by-Linear Association	1,419	1	,234
N of Valid Cases	539		

a. 0 cells (0,0%) have expected count less than 5. The minimum expected count is 11,04.

3.6.2.6. A gyerekek kedvencének gondolt Disney hercegnőjének generációja és a szülők mért változóinak összefüggésvizsgálatai

A szülő neme és a gyereke kedvencének gondolt Disney Hercegnő generációjának összehasonlítása

Korai/klasszikus

Chi-Square Tests

	Value	df	Asymptotic Significance (2- sided)	Exact Sig. (2- sided)	Exact Sig. (1- sided)
Pearson Chi-Square	,872 ^a	1	,351		
Continuity Correction ^b	,337	1	,561		
Likelihood Ratio	1,077	1	,299		
Fisher's Exact Test				,720	,304
Linear-by-Linear Association	,870	1	,351		
N of Valid Cases	538				

a. 1 cells (25,0%) have expected count less than 5. The minimum expected count is 2,32.

b. Computed only for a 2x2 table

Közép

Chi-Square Tests

	Value	df	Asymptotic Significance (2- sided)	Exact Sig. (2- sided)	Exact Sig. (1- sided)
Pearson Chi-Square	,805 ^a	1	,370		
Continuity Correction ^b	,429	1	,512		
Likelihood Ratio	,873	1	,350		
Fisher's Exact Test				,473	,264
Linear-by-Linear Association	,803	1	,370		
N of Valid Cases	538				

a. 0 cells (0,0%) have expected count less than 5. The minimum expected count is 5,86.

b. Computed only for a 2x2 table

Modern

Chi-Square Tests

	Value	df	Asymptotic Significance (2- sided)	Exact Sig. (2- sided)	Exact Sig. (1- sided)
--	-------	----	--	--------------------------	--------------------------

Pearson Chi-Square	1,326 ^a	1	,250		
Continuity Correction ^b	,812	1	,368		
Likelihood Ratio	1,503	1	,220		
Fisher's Exact Test				,322	,186
Linear-by-Linear Association	1,323	1	,250		
N of Valid Cases	538				

a. 0 cells (0,0%) have expected count less than 5. The minimum expected count is 5,30.

b. Computed only for a 2x2 table

A szülő iskolai végzettsége és a gyereke kedvencének gondolt Disney Hercegnő generációjának összehasonlítása

Korai/Klasszikus

Chi-Square Tests

	Value	df	Asymptotic Significance (2-sided)	Exact Sig. (2-sided)	Exact Sig. (1-sided)
Pearson Chi-Square	,005 ^a	1	,943		
Continuity Correction ^b	,000	1	1,000		
Likelihood Ratio	,005	1	,943		
Fisher's Exact Test				1,000	,530
Linear-by-Linear Association	,005	1	,943		
N of Valid Cases	536				

a. 0 cells (0,0%) have expected count less than 5. The minimum expected count is 22,76.

b. Computed only for a 2x2 table

Közép

Chi-Square Tests

	Value	df	Asymptotic Significance (2-sided)	Exact Sig. (2-sided)	Exact Sig. (1-sided)
Pearson Chi-Square	,152 ^a	1	,696		
Continuity Correction ^b	,083	1	,774		
Likelihood Ratio	,153	1	,696		
Fisher's Exact Test				,758	,387
Linear-by-Linear Association	,152	1	,697		
N of Valid Cases	536				

a. 0 cells (0,0%) have expected count less than 5. The minimum expected count is 56,90.

b. Computed only for a 2x2 table

Modern

Chi-Square Tests

	Value	df	Asymptotic Significance (2- sided)	Exact Sig. (2- sided)	Exact Sig. (1- sided)
Pearson Chi-Square	,014 ^a	1	,905		
Continuity Correction ^b	,000	1	,990		
Likelihood Ratio	,014	1	,905		
Fisher's Exact Test				,916	,494
Linear-by-Linear Association	,014	1	,905		
N of Valid Cases	536				

a. 0 cells (0,0%) have expected count less than 5. The minimum expected count is 51,44.

b. Computed only for a 2x2 table

A szülő lakóhelye és a gyereke kedvencének gondolt Disney Hercegnő generációjának összehasonlítása

Korai/Klasszikus

Chi-Square Tests

	Value	df	Asymptotic Significance (2- sided)
Pearson Chi-Square	,377 ^a	3	,945
Likelihood Ratio	,394	3	,941
Linear-by-Linear Association	,246	1	,620
N of Valid Cases	538		

a. 0 cells (0,0%) have expected count less than 5. The minimum expected count is 5,86.

Közép

Chi-Square Tests

	Value	df	Asymptotic Significance (2- sided)
Pearson Chi-Square	2,771 ^a	3	,428
Likelihood Ratio	2,945	3	,400
Linear-by-Linear Association	,861	1	,353
N of Valid Cases	538		

a. 0 cells (0,0%) have expected count less than 5. The minimum expected count is 14,75.

Modern

Chi-Square Tests

	Value	df	Asymptotic Significance (2-sided)
Pearson Chi-Square	4,336 ^a	3	,227
Likelihood Ratio	4,565	3	,207
Linear-by-Linear Association	2,968	1	,085
N of Valid Cases	538		

a. 0 cells (0,0%) have expected count less than 5. The minimum expected count is 13,35.

A szülő korcsoportja és a gyereke kedvencének gondolt Disney Hercegnő generációjának összehasonlítása

Korai/Klasszikus

Chi-Square Tests

	Value	df	Asymptotic Significance (2-sided)
Pearson Chi-Square	1,856 ^a	2	,395
Likelihood Ratio	1,793	2	,408
Linear-by-Linear Association	1,550	1	,213
N of Valid Cases	539		

a. 0 cells (0,0%) have expected count less than 5. The minimum expected count is 15,77.

Közép

Chi-Square Tests

	Value	df	Asymptotic Significance (2-sided)
Pearson Chi-Square	1,461 ^a	2	,482
Likelihood Ratio	1,482	2	,477
Linear-by-Linear Association	,020	1	,886
N of Valid Cases	539		

a. 0 cells (0,0%) have expected count less than 5. The minimum expected count is 39,74.

Modern

Chi-Square Tests

	Value	df	Asymptotic Significance (2-sided)
Pearson Chi-Square	,332 ^a	2	,847
Likelihood Ratio	,333	2	,847
Linear-by-Linear Association	,049	1	,824
N of Valid Cases	539		

a. 0 cells (0,0%) have expected count less than 5. The minimum expected count is 35,96.

3.6.3. A gyerekek viselkedésében megfigyelt, feltehetőleg Disney hercegnőktől származó viselkedés

3.6.3.1. A szülők szerint megfigyelt és feltehetőleg Disney hercegnőktől származtatható viselkedés kapcsolata azzal, hogy a gyerekeknek van-e kedvenc Disney hercegnő karaktere

Crosstabulation

		Van-e kedvenc hercegnője gyermekének?			Total	
		Nincs	Van	Nem tudom		
Észrevett-e már gyereke viselkedésében, megnyilvánulásában olyan jellegzetességet, amelyet vélhetően egy Disney hercegnős meséből sajátított el? (pl. :jellegzetes mozdulatok, szavak, hanghordozás, táncok, énekek)	Nem	Count	308	192	54	554
		% within Észrevett-e már gyereke viselkedésében, megnyilvánulásában olyan jellegzetességet, amelyet vélhetően egy Disney hercegnős meséből sajátított el? (pl. :jellegzetes mozdulatok, szavak, hanghordozás, táncok, énekek)	55,6%	34,7%	9,7%	100,0%
		% within Van-e kedvenc hercegnője gyermekének?	80,0%	34,0%	69,2%	53,9%
		% of Total	30,0%	18,7%	5,3%	53,9%
	Igen	Count	77	373	24	474

	% within Észrevett-e már gyermeke viselkedésében, megnyilvánulásában olyan jellegzetességet, amelyet vélhetően egy Disney hercegnős meséből sajátított el? (pl. :jellegzetes mozdulatok, szavak, hanghordozás, táncok, énekek)	16,2%	78,7%	5,1%	100,0%
	% within Van-e kedvenc hercegnője gyermekének?	20,0%	66,0%	30,8%	46,1%
	% of Total	7,5%	36,3%	2,3%	46,1%
Total	Count	385	565	78	1028
	% within Észrevett-e már gyermeke viselkedésében, megnyilvánulásában olyan jellegzetességet, amelyet vélhetően egy Disney hercegnős meséből sajátított el? (pl. :jellegzetes mozdulatok, szavak, hanghordozás, táncok, énekek)	37,5%	55,0%	7,6%	100,0%
	% within Van-e kedvenc hercegnője gyermekének?	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%
	% of Total	37,5%	55,0%	7,6%	100,0%

Chi-Square Tests

	Value	df	Asymptotic Significance (2-sided)
Pearson Chi-Square	203,127 ^a	2	,000
Likelihood Ratio	213,042	2	,000
Linear-by-Linear Association	84,908	1	,000
N of Valid Cases	1028		

a. 0 cells (0,0%) have expected count less than 5. The minimum expected count is 35,96.

Symmetric Measures

		Value	Approximate Significance
Nominal by Nominal	Phi	,445	,000
	Cramer's V	,445	,000
N of Valid Cases		1028	

3.6.3.2. A szülők szerint megfigyelt és feltehetőleg Disney hercegnőktől származtatható viselkedés és a gyerekek neme közötti összefüggés vizsgálat

Crosstabulation

		Milyen nemű az Ön óvodás korú gyermeke, akire a válasza vonatkoznak?				
		Fiú	Lány	Egyéb, nem bináris	Total	
Észrevett-e már gyermeke viselkedésében, megnyílvánulásában olyan jellegzetességet, amelyet vélhetően egy Disney hercegnős meséből sajátított el? (pl. :jellegzetes mozdulatok, szavak, hanghordozás, táncok, énekek)	Nem	Count	318	239	0	557
		% within Észrevett-e már gyermeke viselkedésében, megnyílvánulásában olyan jellegzetességet, amelyet vélhetően egy Disney hercegnős meséből sajátított el? (pl. :jellegzetes mozdulatok, szavak, hanghordozás, táncok, énekek)	57,1%	42,9%	0,0%	100,0%
		% within Milyen nemű az Ön óvodás korú gyermeke, akire a válasza vonatkoznak?	75,2%	39,2%	0,0%	53,9%
		% of Total	30,8%	23,1%	0,0%	53,9%
Igen	Count	105	370	1	476	
		% within Észrevett-e már gyermeke viselkedésében, megnyílvánulásában olyan jellegzetességet, amelyet vélhetően egy Disney hercegnős meséből sajátított el? (pl. :jellegzetes mozdulatok, szavak, hanghordozás, táncok, énekek)	22,1%	77,7%	0,2%	100,0%

	% within Milyen nemű az Ön óvodás korú gyermeke, akire a válaszai vonatkoznak?	24,8%	60,8%	100,0%	46,1%
	% of Total	10,2%	35,8%	0,1%	46,1%
Total	Count	423	609	1	1033
	% within Észrevett-e már gyermeke viselkedésében, megnyílvánulásában olyan jellegzetességet, amelyet vélhetően egy Disney hercegnős meséből sajátított el? (pl. :jellegzetes mozdulatok, szavak, hanghordozás, táncok, énekek)	40,9%	59,0%	0,1%	100,0%
	% within Milyen nemű az Ön óvodás korú gyermeke, akire a válaszai vonatkoznak?	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%
	% of Total	40,9%	59,0%	0,1%	100,0%

Chi-Square Tests

	Value	df	Asymptotic Significance (2-sided)
Pearson Chi-Square	130,888 ^a	2	,000
Likelihood Ratio	135,751	2	,000
Linear-by-Linear Association	130,757	1	,000
N of Valid Cases	1033		

a. 2 cells (33,3%) have expected count less than 5. The minimum expected count is ,46.

Symmetric Measures

	Value	Approximate Significance
Nominal by Nominal	Phi	,356
	Cramer's V	,356
N of Valid Cases	1033	

3.6.3.3. A gyerekek életkora és a „hercegnős” viselkedés utánzásának valószínűsége

Symmetric Measures

		Value	Approximate Significance
Nominal by Nominal	Phi	,098	,079
	Cramer's V	,098	,079
N of Valid Cases		1033	

3.6.3.4. A gyerekek viselkedésében megjelenő, feltehetőleg Disney hercegnőtől származó viselkedésminták eloszlása

Megfigyelt viselkedés jellege (N=409)	Esteszám	Csoportosítva
ének	293	71,6%
tánc	154	37,7%
mozdulat	92	22,5%
mondat	30	7,3
küllem	25	6,1%
karaktér jellemvonása, azonosul a karakter jellemvonásával, érzelmével	21	5,1%
hangszín	8	2%
történet	8	2%
mimika	5	1,2%
Összesen	636	

3.6.4. A gyerekek nemi szerep tulajdonságai, feléjük támasztott érték alapú elvárás és a kedvencüknek gondolt Disney hercegnők kapcsolata

3.6.4.1. A lány gyerekek nemi szerep tulajdonságai és a kedvencüknek gondolt Disney hercegnők kapcsolata

Hófehérke

	Test Statistics ^a		
	Mulan	Hófehérke	Vaiana (Moana)
Mann-Whitney U	2049,000	1665,000	1923,000
Wilcoxon W	2115,000	1731,000	1989,000
Z	-,814	-1,723	-1,112
Asymp. Sig. (2-tailed)	,416	,085	,266

a. Grouping Variable: Ha van kedvenc Disney hercegnője gyermekének, akkor az Hófehérke?

Hamupipőke

	Test Statistics ^a		
	Mulan	Hófehérke	Vaiana (Moana)
Mann-Whitney U	4606,000	4721,000	5219,000

Wilcoxon W	93437,000	5046,000	5544,000
Z	-1,048	-,865	-,069
Asymp. Sig. (2-tailed)	,294	,387	,945

a. Grouping Variable: Ha van kedvenc Disney hercegnője gyermekének, akkor az Hamupipőke?

Csipkerózsika

Test Statistics ^a			
	Mulan	Hófehérke	Vaiana (Moana)
Mann-Whitney U	2572,000	2142,000	2580,000
Wilcoxon W	96967,000	96537,000	2658,000
Z	-,073	-1,049	-,054
Asymp. Sig. (2-tailed)	,942	,294	,957

a. Grouping Variable: Ha van kedvenc Disney hercegnője gyermekének, akkor az Csipkerózsika?

Ariel

Test Statistics ^a			
	Mulan	Hófehérke	Vaiana (Moana)
Mann-Whitney U	3605,000	3702,000	3847,000
Wilcoxon W	95411,000	95508,000	4018,000
Z	-,461	-,280	-,009
Asymp. Sig. (2-tailed)	,645	,779	,993

a. Grouping Variable: Ha van kedvenc Disney hercegnője gyermekének, akkor az Ariel?

Belle

Test Statistics ^a			
	Mulan	Hófehérke	Vaiana (Moana)
Mann-Whitney U	3070,000	3593,000	3265,000
Wilcoxon W	95305,000	95828,000	3418,000
Z	-1,106	-,103	-,732
Asymp. Sig. (2-tailed)	,269	,918	,464

a. Grouping Variable: Ha van kedvenc Disney hercegnője gyermekének, akkor az Belle?

Jázmín

Test Statistics ^a			
	Mulan	Hófehérke	Vaiana (Moana)
Mann-Whitney U	580,000	801,000	801,000
Wilcoxon W	590,000	98704,000	98704,000
Z	-1,185	-,323	-,323

Asymp. Sig. (2-tailed)	,236	,746	,746
------------------------	------	------	------

a. Grouping Variable: Ha van kedvenc Disney hercegnője gyermekének, akkor az Jázmin?

Pocahontas

Test Statistics ^a			
	Mulan	Hófehérke	Vaiana (Moana)
Mann-Whitney U	413,000	266,000	136,000
Wilcoxon W	99203,000	99056,000	98926,000
Z	-,170	-,979	-1,693
Asymp. Sig. (2-tailed)	,865	,328	,090

a. Grouping Variable: Ha van kedvenc Disney hercegnője gyermekének, akkor az Pocahontas?

Mulan

Test Statistics ^a			
	Mulan	Hófehérke	Vaiana (Moana)
Mann-Whitney U	612,000	977,000	841,000
Wilcoxon W	98073,000	98438,000	856,000
Z	-1,711	-,438	-,912
Asymp. Sig. (2-tailed)	,087	,661	,362

a. Grouping Variable: Ha van kedvenc Disney hercegnője gyermekének, akkor az Mulan?

Aranyhaj

Test Statistics ^a			
	Mulan	Hófehérke	Vaiana (Moana)
Mann-Whitney U	10844,000	11161,000	11133,000
Wilcoxon W	85535,000	85852,000	12963,000
Z	-,792	-,451	-,481
Asymp. Sig. (2-tailed)	,428	,652	,630

a. Grouping Variable: Ha van kedvenc Disney hercegnője gyermekének, akkor az Aranyhaj?

Merida

Test Statistics ^a			
	Mulan	Hófehérke	Vaiana (Moana)
Mann-Whitney U	1742,000	2315,000	1768,000
Wilcoxon W	96572,000	2381,000	96598,000
Z	-1,541	-,184	-1,479
Asymp. Sig. (2-tailed)	,123	,854	,139

a. Grouping Variable: Ha van kedvenc Disney hercegnője gyermekének, akkor az Merida?

Anna

Test Statistics^a

	Mulan	Hófehérke	Vaiana (Moana)
Mann-Whitney U	13526,500	15771,500	16243,500
Wilcoxon W	17897,500	78252,500	78724,500
Z	-2,612	-,581	-,155
Asymp. Sig. (2-tailed)	,009	,561	,877

a. Grouping Variable: Ha van kedvenc Disney hercegnője gyermekének, akkor az Anna?

Ranks

Ha van kedvenc Disney hercegnője gyermekének, akkor az Anna?		N	Mean Rank	Sum of Ranks
Mulan	Nem	353	231,68	81783,50
	Igen	93	192,45	17897,50
	Total	446		

Elza

Test Statistics^a

	Mulan	Hófehérke	Vaiana (Moana)
Mann-Whitney U	21387,000	20432,000	21247,000
Wilcoxon W	65938,000	64983,000	65798,000
Z	-,519	-1,264	-,628
Asymp. Sig. (2-tailed)	,604	,206	,530

a. Grouping Variable: Ha van kedvenc Disney hercegnője gyermekének, akkor az Elza?

Vaiana (Moana)

Test Statistics^a

	Mulan	Hófehérke	Vaiana (Moana)
Mann-Whitney U	4076,000	4159,000	4043,000
Wilcoxon W	4307,000	94684,000	94568,000
Z	-,670	-,526	-,728
Asymp. Sig. (2-tailed)	,503	,599	,467

a. Grouping Variable: Ha van kedvenc Disney hercegnője gyermekének, akkor az Vaiana (Moana)?

3.6.4.2. A lány gyerekek érték-alapú elvárás faktorai és a kedvencüknek gondolt Disney hercegnők kapcsolata

Hófehérke

Test Statistics^a

	Elfogadó, gondoskodó	Domináns, sikeres	Hagyománytisztelő, becsületes	Szófogadó	Bátor, bevallalós, újító
Mann-Whitney U	2232,000	2006,000	2129,000	1221,000	2304,000
Wilcoxon W	2310,000	2084,000	2207,000	76687,000	2382,000
Z	-,243	-,816	-,505	-2,806	-,061
Asymp. Sig. (2-tailed)	,808	,414	,614	,005	,951

a. Grouping Variable: Ha van kedvenc Disney hercegnője gyermekének, akkor az Hófehérke?

Ranks

Ha van kedvenc Disney hercegnője gyermekének, akkor az Hófehérke?		N	Mean Rank	Sum of Ranks
Szófogadó	Nem	388	197,65	76687,00
	Igen	12	292,75	3513,00
	Total	400		

Hamupipőke

Test Statistics^a

	Elfogadó, gondoskodó	Domináns, sikeres	Hagyománytisztelő, becsületes	Szófogadó	Bátor, bevallalós, újító
Mann-Whitney U	4058,000	4075,000	4199,000	3981,000	4274,000
Wilcoxon W	74934,000	74951,000	75075,000	74857,000	75150,000
Z	-,827	-,796	-,570	-,967	-,433
Asymp. Sig. (2-tailed)	,408	,426	,569	,334	,665

a. Grouping Variable: Ha van kedvenc Disney hercegnője gyermekének, akkor az Hamupipőke?

Csipkerózsika

Test Statistics^a

	Elfogadó, gondoskodó	Domináns, sikeres	Hagyománytisztelő, becsületes	Szófogadó	Bátor, bevallalós, újító
Mann-Whitney U	1454,000	1715,000	1154,000	1740,000	1765,000
Wilcoxon W	1520,000	1781,000	77009,000	1806,000	77620,000
Z	-1,813	-1,123	-2,606	-1,056	-,990
Asymp. Sig. (2-tailed)	,070	,262	,009	,291	,322

a. Grouping Variable: Ha van kedvenc Disney hercegnője gyermekének, akkor az Csipkerózsika?

Ranks

	Ha van kedvenc Disney hercegnője gyermekének, akkor az Csipkerózsika?	N	Mean Rank	Sum of Ranks
Hagyománytisztelő, becsületos	Nem	389	197,97	77009,00
	Igen	11	290,09	3191,00
	Total	400		

Ariel

	Test Statistics ^a				
	Elfogadó, gondoskodó	Domináns, sikeros	Hagyománytisztelő, becsületos	Szófogadó	Bátor, bevéállalós, újjító
Mann-Whitney U	2564,000	2829,000	2548,000	2631,000	2400,000
Wilcoxon W	76869,000	2949,000	2668,000	76936,000	76705,000
Z	-,736	-,133	-,773	-,584	-1,110
Asymp. Sig. (2-tailed)	,461	,894	,440	,559	,267

a. Grouping Variable: Ha van kedvenc Disney hercegnője gyermekének, akkor az Ariel?

Belle

	Test Statistics ^a				
	Elfogadó, gondoskodó	Domináns, sikeros	Hagyománytisztelő, becsületos	Szófogadó	Bátor, bevéállalós, újjító
Mann-Whitney U	2160,000	2326,000	2691,000	2452,000	1639,000
Wilcoxon W	76851,000	77017,000	77382,000	77143,000	1744,000
Z	-1,275	-,885	-,026	-,588	-2,501
Asymp. Sig. (2-tailed)	,202	,376	,979	,556	,012

a. Grouping Variable: Ha van kedvenc Disney hercegnője gyermekének, akkor az Belle?

Ranks

	Ha van kedvenc Disney hercegnője gyermekének, akkor az Belle?	N	Mean Rank	Sum of Ranks
Bátor, bevéállalós, újjító	Nem	386	203,25	78456,00
	Igen	14	124,57	1744,00
	Total	400		

Jázmin

	Test Statistics ^a				
	Elfogadó, gondoskodó	Domináns, sikeros	Hagyománytisztelő, becsületos	Szófogadó	Bátor, bevéállalós, újjító

Mann-Whitney U	243,000	238,000	368,000	332,000	334,000
Wilcoxon W	79644,000	79639,000	79769,000	335,000	337,000
Z	-,950	-,981	-,184	-,405	-,392
Asymp. Sig. (2-tailed)	,342	,327	,854	,686	,695

a. Grouping Variable: Ha van kedvenc Disney hercegnője gyermekének, akkor az Jázmin?

Pocahontas

	Test Statistics ^a				
	Elfogadó, gondoskodó	Domináns, sikeres	Hagyománytisztelő, becsületos	Szófogadó	Bátor, bevallalós, újító
Mann-Whitney U	351,000	258,000	193,000	82,000	146,000
Wilcoxon W	354,000	79659,000	196,000	85,000	79547,000
Z	-,288	-,858	-1,257	-1,938	-1,545
Asymp. Sig. (2-tailed)	,773	,391	,209	,053	,122

a. Grouping Variable: Ha van kedvenc Disney hercegnője gyermekének, akkor az Pocahontas?

Mulan

	Test Statistics ^a				
	Elfogadó, gondoskodó	Domináns, sikeres	Hagyománytisztelő, becsületos	Szófogadó	Bátor, bevallalós, újító
Mann-Whitney U	544,000	852,000	559,000	958,000	597,000
Wilcoxon W	78754,000	867,000	574,000	79168,000	612,000
Z	-1,726	-,527	-1,668	-,115	-1,520
Asymp. Sig. (2-tailed)	,084	,598	,095	,909	,129

a. Grouping Variable: Ha van kedvenc Disney hercegnője gyermekének, akkor az Mulan?

Aranyhaj

	Test Statistics ^a				
	Elfogadó, gondoskodó	Domináns, sikeres	Hagyománytisztelő, becsületos	Szófogadó	Bátor, bevallalós, újító
Mann-Whitney U	9578,000	9364,000	9549,000	8614,000	9911,000
Wilcoxon W	11289,000	11075,000	68202,000	10325,000	11622,000
Z	-,418	-,680	-,453	-1,602	-,009
Asymp. Sig. (2-tailed)	,676	,496	,650	,109	,993

a. Grouping Variable: Ha van kedvenc Disney hercegnője gyermekének, akkor az Aranyhaj?

Merida

Test Statistics ^a					
	Elfogadó, gondoskodó	Domináns, sikeres	Hagyománytisztelő, becsületes	Szófogadó	Bátor, bevállalós, újító
Mann-Whitney U	1368,000	1711,000	1580,000	1735,000	1499,000
Wilcoxon W	78004,000	1756,000	1625,000	1780,000	78135,000
Z	-1,142	-,141	-,523	-,071	-,760
Asymp. Sig. (2-tailed)	,254	,888	,601	,943	,447

a. Grouping Variable: Ha van kedvenc Disney hercegnője gyermekének, akkor az Merida?

Anna

Test Statistics ^a					
	Elfogadó, gondoskodó	Domináns, sikeres	Hagyománytisztelő, becsületes	Szófogadó	Bátor, bevállalós, újító
Mann-Whitney U	12275,000	12380,000	13077,000	12923,000	12731,000
Wilcoxon W	62678,000	62783,000	63480,000	16409,000	16217,000
Z	-,939	-,827	-,084	-,248	-,453
Asymp. Sig. (2-tailed)	,348	,408	,933	,804	,651

a. Grouping Variable: Ha van kedvenc Disney hercegnője gyermekének, akkor az Anna?

Elza

Test Statistics ^a					
	Elfogadó, gondoskodó	Domináns, sikeres	Hagyománytisztelő, becsületes	Szófogadó	Bátor, bevállalós, újító
Mann-Whitney U	16961,000	17475,000	16706,000	17347,000	17072,000
Wilcoxon W	52739,000	26386,000	52484,000	26258,000	52850,000
Z	-,729	-,257	-,963	-,375	-,627
Asymp. Sig. (2-tailed)	,466	,797	,335	,708	,530

a. Grouping Variable: Ha van kedvenc Disney hercegnője gyermekének, akkor az Elza?

Vaiana (Moana)

Test Statistics ^a					
	Elfogadó, gondoskodó	Domináns, sikeres	Hagyománytisztelő, becsületes	Szófogadó	Bátor, bevállalós, újító

Mann-Whitney U	3412,000	3302,000	3171,000	3420,000	2607,000
Wilcoxon W	3583,000	3473,000	3342,000	3591,000	75760,000
Z	-,054	-,284	-,557	-,038	-1,734
Asymp. Sig. (2-tailed)	,957	,777	,578	,970	,083

a. Grouping Variable: Ha van kedvenc Disney hercegnője gyermekének, akkor az Vaiana (Moana)?

3.6.4.3. A fiú gyerekek nemi szerep tulajdonságai és a kedvencüknek gondolt Disney hercegnők kapcsolata

Hófehérke

	Test Statistics ^a		
	Mulan	Hófehérke	Vaiana (Moana)
Mann-Whitney U	75,000	80,000	79,000
Wilcoxon W	81,000	86,000	2357,000
Z	-,739	-,594	-,623
Asymp. Sig. (2-tailed)	,460	,552	,533
Exact Sig. [2*(1-tailed Sig.)]	,488 ^b	,581 ^b	,562 ^b

a. Grouping Variable: Ha van kedvenc Disney hercegnője gyermekének, akkor az Hófehérke?

b. Not corrected for ties.

Ariel

	Test Statistics ^a		
	Mulan	Hófehérke	Vaiana (Moana)
Mann-Whitney U	148,000	166,000	59,000
Wilcoxon W	169,000	2246,000	80,000
Z	-,923	-,545	-2,790
Asymp. Sig. (2-tailed)	,356	,585	,005
Exact Sig. [2*(1-tailed Sig.)]	,371 ^b	,601 ^b	,003 ^b

a. Grouping Variable: Ha van kedvenc Disney hercegnője gyermekének, akkor az Ariel?

b. Not corrected for ties.

Ranks				
	Ha van kedvenc Disney hercegnője gyermekének, akkor az Ariel?	N	Mean	Sum of
			Rank	Ranks
Vaiana (Moana)	Nem	64	37,58	2405,00
	Igen	6	13,33	80,00
	Total	70		

Belle

Test Statistics^a

	Mulan	Hófehérke	Vaiana (Moana)
Mann-Whitney U	122,000	131,000	110,000
Wilcoxon W	2333,000	2342,000	120,000
Z	-,253	-,025	-,557
Asymp. Sig. (2-tailed)	,800	,980	,578
Exact Sig. [2*(1-tailed Sig.)]	,817 ^b	,990 ^b	,600 ^b

a. Grouping Variable: Ha van kedvenc Disney hercegnője gyermekének, akkor az Belle?

b. Not corrected for ties.

Jázmin**Test Statistics^a**

	Mulan	Hófehérke	Vaiana (Moana)
Mann-Whitney U	12,000	20,000	2,000
Wilcoxon W	2427,000	2435,000	3,000
Z	-1,114	-,718	-1,608
Asymp. Sig. (2-tailed)	,265	,473	,108
Exact Sig. [2*(1-tailed Sig.)]	,371 ^b	,600 ^b	,086 ^b

a. Grouping Variable: Ha van kedvenc Disney hercegnője gyermekének, akkor az Jázmin?

b. Not corrected for ties.

Pocahontas**Test Statistics^a**

	Mulan	Hófehérke	Vaiana (Moana)
Mann-Whitney U	42,000	39,000	38,000
Wilcoxon W	2388,000	2385,000	41,000
Z	-,917	-1,022	-1,058
Asymp. Sig. (2-tailed)	,359	,307	,290
Exact Sig. [2*(1-tailed Sig.)]	,401 ^b	,348 ^b	,331 ^b

a. Grouping Variable: Ha van kedvenc Disney hercegnője gyermekének, akkor az Pocahontas?

b. Not corrected for ties.

Mulan**Test Statistics^a**

	Mulan	Hófehérke	Vaiana (Moana)
Mann-Whitney U	31,000	55,000	12,000
Wilcoxon W	2377,000	2401,000	2358,000
Z	-1,304	-,458	-1,974
Asymp. Sig. (2-tailed)	,192	,647	,048

Exact Sig. [2*(1-tailed Sig.)]	,225 ^b	,672 ^b	,041 ^b
--------------------------------	-------------------	-------------------	-------------------

a. Grouping Variable: Ha van kedvenc Disney hercegnője gyermekének, akkor az Mulan?

b. Not corrected for ties.

Ranks

		Ha van kedvenc Disney hercegnője gyermekének, akkor az Mulan?	N	Mean Rank	Sum of Ranks
Vaiana (Moana)	Nem		68	34,68	2358,00
	Igen		2	63,50	127,00
	Total		70		

Aranyhaj

Test Statistics^a

	Mulan	Hófehérke	Vaiana (Moana)
Mann-Whitney U	224,000	192,000	243,000
Wilcoxon W	260,000	2145,000	279,000
Z	-,443	-1,034	-,092
Asymp. Sig. (2-tailed)	,658	,301	,926

a. Grouping Variable: Ha van kedvenc Disney hercegnője gyermekének, akkor az Aranyhaj?

Merida

Test Statistics^a

	Mulan	Hófehérke	Vaiana (Moana)
Mann-Whitney U	16,000	17,000	7,000
Wilcoxon W	2431,000	18,000	2422,000
Z	-,916	-,866	-1,361
Asymp. Sig. (2-tailed)	,360	,386	,174
Exact Sig. [2*(1-tailed Sig.)]	,486 ^b	,514 ^b	,229 ^b

a. Grouping Variable: Ha van kedvenc Disney hercegnője gyermekének, akkor az Merida?

b. Not corrected for ties.

Anna

Test Statistics^a

	Mulan	Hófehérke	Vaiana (Moana)
Mann-Whitney U	319,000	331,000	262,000
Wilcoxon W	397,000	409,000	1973,000
Z	-,452	-,265	-1,340
Asymp. Sig. (2-tailed)	,651	,791	,180

a. Grouping Variable: Ha van kedvenc Disney hercegnője gyermekének, akkor az Anna?

Elza

Test Statistics ^a			
	Mulan	Hófehérke	Vaiana (Moana)
Mann-Whitney U	592,000	546,000	426,000
Wilcoxon W	1153,000	1249,000	1129,000
Z	-,218	-,759	-2,171
Asymp. Sig. (2-tailed)	,828	,448	,030

a. Grouping Variable: Ha van kedvenc Disney hercegnője gyermekének, akkor az Elza?

Ranks					
		Ha van kedvenc Disney hercegnője gyermekének, akkor az Elza?	N	Mean Rank	Sum of Ranks
Vaiana (Moana)	Nem		37	30,51	1129,00
	Igen		33	41,09	1356,00
	Total		70		

Vaiana (Moana)

Test Statistics ^a			
	Mulan	Hófehérke	Vaiana (Moana)
Mann-Whitney U	299,000	295,000	358,000
Wilcoxon W	1952,000	1948,000	449,000
Z	-1,080	-1,140	-,189
Asymp. Sig. (2-tailed)	,280	,254	,850

a. Grouping Variable: Ha van kedvenc Disney hercegnője gyermekének, akkor az Vaiana (Moana)?

3.6.4.4. A fiú gyerekek érték-alapú elvárás faktorai és a kedvencüknek gondolt Disney hercegnők kapcsolata

Hófehérke

Test Statistics ^a					
	Elfogadó, gondoskodó	Domináns, sikeres	Hagyománytisztelő, becsületes	Szófogadó	Bátor, bevállalós, újító
Mann-Whitney U	91,000	62,000	79,000	85,000	73,000
Wilcoxon W	97,000	68,000	85,000	1976,000	1964,000
Z	-,016	-,937	-,397	-,206	-,588
Asymp. Sig. (2-tailed)	,987	,349	,691	,836	,557
Exact Sig. [2*(1-tailed Sig.)]	1,000 ^b	,374 ^b	,719 ^b	,858 ^b	,587 ^b

a. Grouping Variable: Ha van kedvenc Disney hercegnője gyermekének, akkor az Hófehérke?

b. Not corrected for ties.

Ariel

Test Statistics ^a					
	Elfogadó, gondoskodó	Domináns, sikeres	Hagyománytisztelő, becsületes	Szófogadó	Bátor, bevallalós, újító
Mann-Whitney U	134,500	119,500	137,500	129,500	109,500
Wilcoxon W	149,500	1889,500	1907,500	1899,500	124,500
Z	-,325	-,700	-,250	-,450	-,951
Asymp. Sig. (2-tailed)	,745	,484	,802	,652	,342
Exact Sig. [2*(1-tailed Sig.)]	,752 ^b	,495 ^b	,808 ^b	,662 ^b	,353 ^b

a. Grouping Variable: Ha van kedvenc Disney hercegnője gyermekének, akkor az Ariel?

b. Not corrected for ties.

Belle

Test Statistics ^a					
	Elfogadó, gondoskodó	Domináns, sikeres	Hagyománytisztelő, becsületes	Szófogadó	Bátor, bevallalós, újító
Mann-Whitney U	120,000	74,000	89,000	97,000	88,000
Wilcoxon W	1950,000	1904,000	99,000	1927,000	98,000
Z	,000	-1,276	-,860	-,638	-,888
Asymp. Sig. (2-tailed)	1,000	,202	,390	,524	,375
Exact Sig. [2*(1-tailed Sig.)]	1,000 ^b	,216 ^b	,412 ^b	,547 ^b	,397 ^b

a. Grouping Variable: Ha van kedvenc Disney hercegnője gyermekének, akkor az Belle?

b. Not corrected for ties.

Jázmin

Test Statistics ^a					
	Elfogadó, gondoskodó	Domináns, sikeres	Hagyománytisztelő, becsületes	Szófogadó	Bátor, bevallalós, újító
Mann-Whitney U	20,000	18,000	25,000	7,000	16,000
Wilcoxon W	2036,000	19,000	2041,000	2023,000	17,000
Z	-,623	-,731	-,352	-1,326	-,839
Asymp. Sig. (2-tailed)	,534	,465	,725	,185	,401

Exact Sig. [2*(1-tailed Sig.)]	,656 ^b	,594 ^b	,813 ^b	,250 ^b	,531 ^b
--------------------------------	-------------------	-------------------	-------------------	-------------------	-------------------

a. Grouping Variable: Ha van kedvenc Disney hercegnője gyermekének, akkor az Jázmin?

b. Not corrected for ties.

Pocahontas

Test Statistics ^a					
	Elfogadó, gondoskodó	Domináns, sikeres	Hagyománytisztelő, becsületes	Szófogadó	Bátor, bevallalós, újító
Mann-Whitney U	32,000	20,000	28,000	51,000	61,000
Wilcoxon W	1985,000	23,000	1981,000	54,000	2014,000
Z	-1,158	-1,621	-1,312	-,424	-,039
Asymp. Sig. (2-tailed)	,247	,105	,190	,671	,969
Exact Sig. [2*(1-tailed Sig.)]	,287 ^b	,120 ^b	,223 ^b	,696 ^b	,984 ^b

a. Grouping Variable: Ha van kedvenc Disney hercegnője gyermekének, akkor az Pocahontas?

b. Not corrected for ties.

Mulan

Test Statistics ^a					
	Elfogadó, gondoskodó	Domináns, sikeres	Hagyománytisztelő, becsületes	Szófogadó	Bátor, bevallalós, újító
Mann-Whitney U	28,000	52,000	39,000	39,000	37,000
Wilcoxon W	1981,000	55,000	42,000	42,000	1990,000
Z	-1,312	-,386	-,887	-,887	-,965
Asymp. Sig. (2-tailed)	,190	,700	,375	,375	,335
Exact Sig. [2*(1-tailed Sig.)]	,223 ^b	,723 ^b	,417 ^b	,417 ^b	,377 ^b

a. Grouping Variable: Ha van kedvenc Disney hercegnője gyermekének, akkor az Mulan?

b. Not corrected for ties.

Aranyhaj

Test Statistics ^a					
	Elfogadó, gondoskodó	Domináns, sikeres	Hagyománytisztelő, becsületes	Szófogadó	Bátor, bevallalós, újító
Mann-Whitney U	190,500	221,500	184,500	169,500	171,500
Wilcoxon W	1786,500	1817,500	1780,500	1765,500	207,500

Z	-,680	-,051	-,802	-1,106	-1,066
Asymp. Sig. (2-tailed)	,496	,960	,423	,269	,287

a. Grouping Variable: Ha van kedvenc Disney hercegnője gyermekének, akkor az Aranyhaj?

Merida

Test Statistics ^a					
	Elfogadó, gondoskodó	Domináns, sikeres	Hagyománytisztelő, becsületos	Szófogadó	Bátor, bevallalós, újító
Mann-Whitney U	16,000	17,000	29,000	29,000	10,000
Wilcoxon W	2032,000	18,000	30,000	2045,000	2026,000
Z	-,839	-,785	-,135	-,135	-1,164
Asymp. Sig. (2-tailed)	,401	,432	,892	,892	,244
Exact Sig. [2*(1-tailed Sig.)]	,531 ^b	,563 ^b	,938 ^b	,938 ^b	,344 ^b

a. Grouping Variable: Ha van kedvenc Disney hercegnője gyermekének, akkor az Merida?

b. Not corrected for ties.

Anna

Test Statistics ^a					
	Elfogadó, gondoskodó	Domináns, sikeres	Hagyománytisztelő, becsületos	Szófogadó	Bátor, bevallalós, újító
Mann-Whitney U	295,000	246,000	208,000	170,000	291,000
Wilcoxon W	373,000	1624,000	286,000	248,000	1669,000
Z	-,292	-1,135	-1,789	-2,443	-,361
Asymp. Sig. (2-tailed)	,770	,256	,074	,015	,718

a. Grouping Variable: Ha van kedvenc Disney hercegnője gyermekének, akkor az Anna?

Ranks				
	Ha van kedvenc Disney hercegnője gyermekének, akkor az Anna?	N	Mean Rank	Sum of Ranks
Szófogadó	Nem	52	35,23	1832,00
	Igen	12	20,67	248,00
	Total	64		

Elza

Test Statistics^a

	Elfogadó, gondoskodó	Domináns, sikeres	Hagyománytisztelő, becsületes	Szófogadó	Bátor, bevállalós, újító
Mann-Whitney U	463,000	478,000	435,000	443,000	414,000
Wilcoxon W	898,000	1108,000	870,000	878,000	1044,000
Z	-,600	-,398	-,978	-,870	-1,261
Asymp. Sig. (2-tailed)	,548	,691	,328	,384	,207

a. Grouping Variable: Ha van kedvenc Disney hercegnője gyermekének, akkor az Elza?

Vaiana (Moana)

Test Statistics^a

	Elfogadó, gondoskodó	Domináns, sikeres	Hagyománytisztelő, becsületes	Szófogadó	Bátor, bevállalós, újító
Mann-Whitney U	277,000	271,000	290,000	295,000	290,000
Wilcoxon W	355,000	1649,000	1668,000	373,000	1668,000
Z	-,602	-,705	-,378	-,292	-,378
Asymp. Sig. (2-tailed)	,547	,481	,705	,770	,705

a. Grouping Variable: Ha van kedvenc Disney hercegnője gyermekének, akkor az Vaiana (Moana)?

3.7. A szülők kapcsolata a Disney hercegnős mesékkel

3.7.1. A szülő neme és a Disney hercegnősök mesé ismeretének összefüggése

Chi-Square Tests

	Value	df	Asymptotic Significance (2- sided)
Pearson Chi-Square	,500 ^a	2	,779
Likelihood Ratio	,785	2	,675
Linear-by-Linear Association	,060	1	,806
N of Valid Cases	1299		

a. 3 cells (50,0%) have expected count less than 5. The minimum expected count is ,25.

3.7.2. A Disney hercegnők jellemzőinek faktoranalízise

Total Variance Explained

Component	Initial Eigenvalues			Extraction Sums of Squared Loadings			Rotation Sums of Squared Loadings		
	Total	% of Variance	Cumulative %	Total	% of Variance	Cumulative %	Total	% of Variance	Cumulative %
1	4,701	52,233	52,233	4,701	52,233	52,233	3,162	35,132	35,132

2	1,1 36	12,62 3	64,856	1,1 36	12,62 3	64,856	1,7 71	19,68 2	54,814
3	,82 0	9,107	73,963	,82 0	9,107	73,963	1,7 23	19,14 9	73,963
4	,62 5	6,942	80,905						
5	,50 6	5,628	86,532						
6	,43 2	4,798	91,330						
7	,35 4	3,929	95,259						
8	,24 1	2,679	97,938						
9	,18 6	2,062	100,000						

Extraction Method: Principal Component Analysis.

3.7.2.1. A Disney hercegnő jellemzése és a szülő iskolai végzettsége

Test Statistics^a

	Androgün nőkép	Feminin nőkép	Maszkulin nőkép
Mann-Whitney U	168683,000	148841,000	182965,000
Wilcoxon W	338336,000	357822,000	352618,000
Z	-3,111	-6,308	-,809
Asymp. Sig. (2-tailed)	,002	,000	,418

a. Grouping Variable: A válaszadó iskolai végzettsége csoportosítás szerint

Ranks

A válaszadó iskolai végzettsége csoportosítás szerint		N	Mean Rank	Sum of Ranks
Androgün nőkép	Legfeljebb érettségi	582	581,33	338336,00
	Legalább felsőfokú végzettség	646	644,38	416270,00
	Total	1228		
Feminin nőkép	Legfeljebb érettségi	582	681,76	396784,00
	Legalább felsőfokú végzettség	646	553,90	357822,00
	Total	1228		
Maszkulin nőkép	Legfeljebb érettségi	582	605,87	352618,00
	Legalább felsőfokú végzettség	646	622,27	401988,00
	Total	1228		

3.7.2.2. A Disney hercegnők jellemzése és a szülők életkora

		Androgün nőkép	Feminin nőkép	Maszkulin nőkép
	N	1231	1231	1231
A válaszadó kora	Pearson Correlation	-,021	-,116**	,030
	Sig. (2-tailed)	,454	,000	,298
	N	1231	1231	1231

3.7.2.3. A Disney hercegnők jellemzése és a szülő globális nemi szerep értelmezése

Hová helyezné el a saját véleményét a következő skála két végpontja („hagyományos” és „modern”) között a nemi szerepekkel és nemek közötti munkamegosztással kapcsolatban? (1-7-ig)

Androgün nőkép	Pearson Correlation	,009
	Sig. (2-tailed)	,764
	N	1221
Feminin nőkép	Pearson Correlation	,021
	Sig. (2-tailed)	,462
	N	1221
Maszkulin nőkép	Pearson Correlation	-,042
	Sig. (2-tailed)	,147
	N	1221

3.7.3. Hófehérke jellemzésének összehasonlítása azzal, hogy a szülőnek kedvence-e Hófehérke

Hófehérke

Test Statistics^a

	Hófehérke Alárendelt, alázatos	Hófehérke Határozott	Hófehérke Érzékeny	Hófehérke Bátor	Hófehérke Gyengéd	Hófehérke Irányító	Hófehérke Félenk	Hófehérke Sportos	Hófehérke Érzékeny mások szükségleteire, gondoskodó
Mann-Whitney U	4896,00	3525,50	4751,50	2529,00	4868,50	3747,50	4782,50	4293,50	4912,500
Wilcoxon W	5196,00	92356,50	95276,50	93054,00	94544,50	93847,50	5082,50	93546,50	94588,500
Z	-,306	-2,529	-,239	-4,460	-,359	-2,208	-,429	-,962	-,673

Asymp	,760	,011	,811	,000	,719	,027	,668	,336	,501
. Sig.									
(2-tailed)									

a. Grouping Variable: Ha van kedvenc Disney hercegnője a szülőnek, akkor az Hófehérke?

Ranks				
	Ha van kedvenc Disney hercegnője a szülőnek, akkor az Hófehérke?	N	Mean Rank	Sum of Ranks
Hófehérke Alárendelt, alázatos	Nem	423	224,43	94932,00
	Igen	24	216,50	5196,00
	Total	447		
Hófehérke Határozott	Nem	421	219,37	92356,50
	Igen	24	286,60	6878,50
	Total	445		
Hófehérke Érzékeny	Nem	425	224,18	95276,50
	Igen	23	230,41	5299,50
	Total	448		
Hófehérke Bátor	Nem	425	218,95	93054,00
	Igen	25	336,84	8421,00
	Total	450		
Hófehérke Gyengéd	Nem	423	223,51	94544,50
	Igen	24	232,65	5583,50
	Total	447		
Hófehérke Irányító	Nem	424	221,34	93847,50
	Igen	24	280,35	6728,50
	Total	448		
Hófehérke Félnék	Nem	420	223,11	93707,50
	Igen	24	211,77	5082,50
	Total	444		
Hófehérke Sportos	Nem	422	221,67	93546,50
	Igen	23	247,33	5688,50
	Total	445		
Hófehérke Érzékeny mások szükségleteire, gondoskodó	Nem	423	223,61	94588,50
	Igen	25	239,50	5987,50
	Total	448		

3.7.4 Merida jellemzésének összehasonlítása azzal, hogy a szülőnek kedvence-e Merida

Test Statistics^a

	Merida Alárendelt, alázatos	Merida Határozott	Merida Érzékeny	Merida Bátor	Merida Gyengéd	Merida Irányító	Merida Félénk	Merida Sportos	Érzékeny mások szükségleteire, gondoskodó
Mann-Whitney U	6447,000	5793,000	4899,000	5733,000	5393,500	6228,500	6540,000	5163,500	4925,000
Wilcoxon W	39343,000	39204,000	38052,000	39144,000	38289,500	39124,500	7866,000	38574,500	37821,000
Z	-,152	-1,587	-2,895	-1,812	-1,993	-,543	-,024	-2,708	-2,619
Asymp. Sig. (2-tailed)	,879	,112	,004	,070	,046	,587	,981	,007	,009

a. Grouping Variable: Ha van kedvenc Disney hercegnője a szülőnek, akkor az Merida?

Ranks

	Ha van kedvenc Disney hercegnője a szülőnek, akkor az Merida?	N	Mean Rank	Sum of Ranks
Merida Alárendelt, alázatos	Nem	256	153,68	39343,00
	Igen	51	155,59	7935,00
	Total	307		
Merida Határozott	Nem	258	151,95	39204,00
	Igen	51	170,41	8691,00
	Total	309		
Merida Érzékeny	Nem	257	148,06	38052,00
	Igen	51	186,94	9534,00
	Total	308		
Merida Bátor	Nem	258	151,72	39144,00
	Igen	51	171,59	8751,00
	Total	309		
Merida Gyengéd	Nem	256	149,57	38289,50
	Igen	51	176,25	8988,50
	Total	307		
Merida Irányító	Nem	256	152,83	39124,50
	Igen	51	159,87	8153,50
	Total	307		
Merida Félénk	Nem	257	154,55	39720,00
	Igen	51	154,24	7866,00
	Total	308		
Merida Sportos	Nem	258	149,51	38574,50

	Igen	51	182,75	9320,50
	Total	309		
Érzékeny mások	Nem	256	147,74	37821,00
szükségleteire, gondoskodó	Igen	50	183,00	9150,00
	Total	306		

3.7.5. Kedvenc Disney hercegnő a szülők körében

3.7.5.1. A szülő neme és kedvenc Disney hercegnő közötti összefüggésvizsgálat

Crosstabulation

			Mi az Ön neme?		Total
			Nő	Férfi	
Van-e olyan hercegnő, akit Ön, mint szülő nagyon kedvel?	Nincs	Count	625	49	674
		% within Van-e olyan hercegnő, akit Ön, mint szülő nagyon kedvel?	92,7%	7,3%	100,0%
		% within Mi az Ön neme?	52,6%	76,6%	53,8%
		% of Total	49,9%	3,9%	53,8%
	Van	Count	529	12	541
		% within Van-e olyan hercegnő, akit Ön, mint szülő nagyon kedvel?	97,8%	2,2%	100,0%
		% within Mi az Ön neme?	44,5%	18,8%	43,2%
		% of Total	42,3%	1,0%	43,2%
	Nem ismerem a Disney hercegnőket	Count	34	3	37
		% within Van-e olyan hercegnő, akit Ön, mint szülő nagyon kedvel?	91,9%	8,1%	100,0%
		% within Mi az Ön neme?	2,9%	4,7%	3,0%
		% of Total	2,7%	0,2%	3,0%
Total	Count	1188	64	1252	
	% within Van-e olyan hercegnő, akit Ön, mint szülő nagyon kedvel?	94,9%	5,1%	100,0%	
	% within Mi az Ön neme?	100,0%	100,0%	100,0%	
	% of Total	94,9%	5,1%	100,0%	

Chi-Square Tests

	Value	df	Asymptotic Significance (2- sided)
Pearson Chi-Square	16,497 ^a	2	,000
Likelihood Ratio	18,088	2	,000
Linear-by-Linear Association	9,614	1	,002
N of Valid Cases	1252		

a. 1 cells (16,7%) have expected count less than 5. The minimum expected count is 1,89.

Symmetric Measures

	Value	Approximate Significance
Nominal by Nominal	Phi	,115
	Cramer's V	,115
N of Valid Cases	1252	

3.7.5.2. A szülő korcsoportja és kedvenc Disney hercegnő közötti összefüggésvizsgálat

Crosstabulation

			Van-e olyan hercegnő, akit Ön, mint szülő nagyon kedvel?			Total
			Nincs	Van	Nem ismerem a Disney hercegnőket	
A válaszadó korcsoportja	2-33 évesek	Count	210	208	11	429
		% within A válaszadó korcsoportja	49,0%	48,5%	2,6%	100,0%
	% within Van-e olyan hercegnő, akit Ön, mint szülő nagyon kedvel?	31,1%	38,4%	29,7%	34,2%	
	% of Total	16,7%	16,6%	0,9%	34,2%	
	34-38 éves	Count	243	159	5	407
	% within A válaszadó korcsoportja	59,7%	39,1%	1,2%	100,0%	
	% within Van-e olyan hercegnő, akit Ön, mint szülő nagyon kedvel?	36,0%	29,3%	13,5%	32,5%	
	% of Total	19,4%	12,7%	0,4%	32,5%	
	Count	222	175	21	418	

39-56 éves	% within A válaszadó korcsoportja	53,1%	41,9%	5,0%	100,0%
	% within Van-e olyan hercegnő, akit Ön, mint szülő nagyon kedvel?	32,9%	32,3%	56,8%	33,3%
	% of Total	17,7%	14,0%	1,7%	33,3%
Total	Count	675	542	37	1254
	% within A válaszadó korcsoportja	53,8%	43,2%	3,0%	100,0%
	% within Van-e olyan hercegnő, akit Ön, mint szülő nagyon kedvel?	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%
	% of Total	53,8%	43,2%	3,0%	100,0%

Chi-Square Tests

	Value	df	Asymptotic Significance (2-sided)
Pearson Chi-Square	19,498 ^a	4	,001
Likelihood Ratio	19,524	4	,001
Linear-by-Linear Association	,220	1	,639
N of Valid Cases	1254		

a. 0 cells (0,0%) have expected count less than 5. The minimum expected count is 12,01.

Symmetric Measures

	Value	Approximate Significance
Nominal by Nominal	Phi	,125
	Cramer's V	,088
N of Valid Cases	1254	

3.7.5.3. A szülő iskolai végzettsége és kedvenc Disney hercegnő közötti összefüggésvizsgálat

Chi-Square Tests

	Value	df	Asymptotic Significance (2-sided)
Pearson Chi-Square	4,407 ^a	2	,110
Likelihood Ratio	4,496	2	,106
Linear-by-Linear Association	3,018	1	,082

N of Valid Cases	1251		
------------------	------	--	--

a. 0 cells (0,0%) have expected count less than 5. The minimum expected count is 17,57.

3.7.6. A szülők kedvenc Disney hercegnői és a gyerekek kedvenc Disney hercegnői közötti kapcsolat

3.7.6.1. A szülők és gyerekek Disney hercegnő preferenciának kapcsolata

Crosstabulation

		Van-e olyan hercegnő, akit Ön, mint szülő nagyon kedvel?			Total	
		Nincs	Van	Nem ismerem a Disney hercegnőket		
Van-e kedvenc hercegnője gyermekének?	Nincs	Count	364	188	28	580
		% within Van-e kedvenc hercegnője gyermekének?	62,8%	32,4%	4,8%	100,0%
		% within Van-e olyan hercegnő, akit Ön, mint szülő nagyon kedvel?	55,3%	34,9%	80,0%	47,1%
		% of Total	29,6%	15,3%	2,3%	47,1%
	Van	Count	242	320	4	566
		% within Van-e kedvenc hercegnője gyermekének?	42,8%	56,5%	0,7%	100,0%
		% within Van-e olyan hercegnő, akit Ön, mint szülő nagyon kedvel?	36,8%	59,5%	11,4%	46,0%
		% of Total	19,7%	26,0%	0,3%	46,0%
	Nem tudom	Count	52	30	3	85
		% within Van-e kedvenc hercegnője gyermekének?	61,2%	35,3%	3,5%	100,0%
		% within Van-e olyan hercegnő, akit Ön, mint szülő nagyon kedvel?	7,9%	5,6%	8,6%	6,9%

	% of Total	4,2%	2,4%	0,2%	6,9%
Total	Count	658	538	35	1231
	% within Van-e kedvenc hercegnője gyermekének?	53,5%	43,7%	2,8%	100,0%
	% within Van-e olyan hercegnő, akit Ön, mint szülő nagyon kedvel?	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%
	% of Total	53,5%	43,7%	2,8%	100,0%

Chi-Square Tests

	Value	df	Asymptotic Significance (2-sided)
Pearson Chi-Square	79,341 ^a	4	,000
Likelihood Ratio	82,196	4	,000
Linear-by-Linear Association	9,303	1	,002
N of Valid Cases	1231		

a. 1 cells (11,1%) have expected count less than 5. The minimum expected count is 2,42.

Symmetric Measures

	Value	Approximate Significance
Nominal by Nominal	Phi	,254
	Cramer's V	,180
N of Valid Cases	1231	

3.7.6.2. A szülőnek kedvenc Disney hercegnője és a gyereke kedvenc Disney hercegnője

Hófehérke

Chi-Square Tests

	Value	df	Asymptotic Significance (2-sided)	Exact Sig. (2-sided)	Exact Sig. (1-sided)
Pearson Chi-Square	1,457 ^a	1	,227		
Continuity Correction ^b	,093	1	,760		
Likelihood Ratio	,981	1	,322		
Fisher's Exact Test				,290	,290

Linear-by-Linear Association	1,452	1	,228		
N of Valid Cases	275				

a. 1 cells (25,0%) have expected count less than 5. The minimum expected count is ,33.

b. Computed only for a 2x2 table

Hamupipőke

Crosstabulation

		Ha van kedvenc Disney hercegnője a szülőnek, akkor az Hamupipőke?		Total	
		Nem	Igen		
Ha van kedvenc Disney hercegnője gyermekének, akkor az Hamupipőke?	Nem	Count	235	26	261
		% within Ha van kedvenc Disney hercegnője gyermekének, akkor az Hamupipőke?	90,0%	10,0%	100,0%
		% within Ha van kedvenc Disney hercegnője a szülőnek, akkor az Hamupipőke?	95,9%	86,7%	94,9%
		% of Total	85,5%	9,5%	94,9%
	Igen	Count	10	4	14
		% within Ha van kedvenc Disney hercegnője gyermekének, akkor az Hamupipőke?	71,4%	28,6%	100,0%
		% within Ha van kedvenc Disney hercegnője a szülőnek, akkor az Hamupipőke?	4,1%	13,3%	5,1%
		% of Total	3,6%	1,5%	5,1%
	Total	Count	245	30	275
	% within Ha van kedvenc Disney hercegnője gyermekének, akkor az Hamupipőke?	89,1%	10,9%	100,0%	
	% within Ha van kedvenc Disney hercegnője a szülőnek, akkor az Hamupipőke?	100,0%	100,0%	100,0%	
	% of Total	89,1%	10,9%	100,0%	

Chi-Square Tests

	Value	df	Asymptotic Significance (2- sided)	Exact Sig. (2- sided)	Exact Sig. (1- sided)
Pearson Chi-Square	4,735 ^a	1	,030		
Continuity Correction ^b	3,014	1	,083		
Likelihood Ratio	3,531	1	,060		
Fisher's Exact Test				,053	,053
Linear-by-Linear Association	4,718	1	,030		
N of Valid Cases	275				

a. 1 cells (25,0%) have expected count less than 5. The minimum expected count is 1,53.

b. Computed only for a 2x2 table

Symmetric Measures

		Value	Approximate Significance
Nominal by Nominal	Phi	,131	,030
	Cramer's V	,131	,030
N of Valid Cases		275	

Csipkerózsika

Crosstabulation

		Ha van kedvenc Disney hercegnője a szülőnek, akkor az Csipkerózsika?		Total	
		Nem	Igen		
Ha van kedvenc Disney hercegnője gyermekének, akkor az Csipkerózsika?	Nem	Count	260	6	266
		% within Ha van kedvenc Disney hercegnője gyermekének, akkor az Csipkerózsika?	97,7%	2,3%	100,0%
		% within Ha van kedvenc Disney hercegnője a szülőnek, akkor az Csipkerózsika?	97,4%	75,0%	96,7%
		% of Total	94,5%	2,2%	96,7%
	Igen	Count	7	2	9

	% within Ha van kedvenc Disney hercegnője gyermekének, akkor az Csipkerózsika?	77,8%	22,2%	100,0%
	% within Ha van kedvenc Disney hercegnője a szülőnek, akkor az Csipkerózsika?	2,6%	25,0%	3,3%
	% of Total	2,5%	0,7%	3,3%
Total	Count	267	8	275
	% within Ha van kedvenc Disney hercegnője gyermekének, akkor az Csipkerózsika?	97,1%	2,9%	100,0%
	% within Ha van kedvenc Disney hercegnője a szülőnek, akkor az Csipkerózsika?	100,0%	100,0%	100,0%
	% of Total	97,1%	2,9%	100,0%

Chi-Square Tests

	Value	df	Asymptotic Significance (2-sided)	Exact Sig. (2-sided)	Exact Sig. (1-sided)
Pearson Chi-Square	12,287 ^a	1	,000		
Continuity Correction ^b	6,235	1	,013		
Likelihood Ratio	5,463	1	,019		
Fisher's Exact Test				,024	,024
Linear-by-Linear Association	12,243	1	,000		
N of Valid Cases	275				

a. 1 cells (25,0%) have expected count less than 5. The minimum expected count is ,26.

b. Computed only for a 2x2 table

Symmetric Measures

		Value	Approximate Significance
Nominal by Nominal	Phi	,211	,000
	Cramer's V	,211	,000
N of Valid Cases		275	

Crosstabulation

		Ha van kedvenc Disney hercegnője a szülőknek, akkor az Ariel?				
		Nem	Igen	Total		
Ha van kedvenc Disney hercegnője gyermekének, akkor az Ariel?	Nem	Count	241	17	258	
		% within Ha van kedvenc Disney hercegnője gyermekének, akkor az Ariel?	93,4%	6,6%	100,0%	
		% within Ha van kedvenc Disney hercegnője a szülőknek, akkor az Ariel?	94,9%	81,0%	93,8%	
		% of Total	87,6%	6,2%	93,8%	
	Igen	Count	13	4	17	
		% within Ha van kedvenc Disney hercegnője gyermekének, akkor az Ariel?	76,5%	23,5%	100,0%	
		% within Ha van kedvenc Disney hercegnője a szülőknek, akkor az Ariel?	5,1%	19,0%	6,2%	
		% of Total	4,7%	1,5%	6,2%	
	Total		Count	254	21	275
			% within Ha van kedvenc Disney hercegnője gyermekének, akkor az Ariel?	92,4%	7,6%	100,0%
		% within Ha van kedvenc Disney hercegnője a szülőknek, akkor az Ariel?	100,0%	100,0%	100,0%	
		% of Total	92,4%	7,6%	100,0%	

Chi-Square Tests

	Value	df	Asymptotic Significance (2-sided)	Exact Sig. (2-sided)	Exact Sig. (1-sided)
Pearson Chi-Square	6,489 ^a	1	,011		
Continuity Correction ^b	4,310	1	,038		
Likelihood Ratio	4,512	1	,034		
Fisher's Exact Test				,031	,031

Linear-by-Linear Association	6,466	1	,011		
N of Valid Cases	275				

- a. 1 cells (25,0%) have expected count less than 5. The minimum expected count is 1,30.
b. Computed only for a 2x2 table

Symmetric Measures

		Value	Approximate Significance
Nominal by Nominal	Phi	,154	,011
	Cramer's V	,154	,011
N of Valid Cases		275	

Belle

Chi-Square Tests

	Value	df	Asymptotic Significance (2-sided)	Exact Sig. (2-sided)	Exact Sig. (1-sided)
Pearson Chi-Square	1,007 ^a	1	,316		
Continuity Correction ^b	,347	1	,556		
Likelihood Ratio	,874	1	,350		
Fisher's Exact Test				,397	,259
Linear-by-Linear Association	1,003	1	,316		
N of Valid Cases		275			

- a. 1 cells (25,0%) have expected count less than 5. The minimum expected count is 1,79.
b. Computed only for a 2x2 table

Jázmin

Crosstabulation

		Ha van kedvenc Disney hercegnője a szülőnek, akkor az Jázmin?		Total
		Nem	Igen	
Ha van kedvenc Disney hercegnője	Nem	Count	259	271
gyermekének, akkor az Jázmin?		% within Ha van kedvenc Disney hercegnője gyermekének, akkor az Jázmin?	95,6%	100,0%

	% within Ha van kedvenc Disney hercegnője a szülőknek, akkor az Jázmin?	99,6%	80,0%	98,5%
	% of Total	94,2%	4,4%	98,5%
Igen	Count	1	3	4
	% within Ha van kedvenc Disney hercegnője gyermekének, akkor az Jázmin?	25,0%	75,0%	100,0%
	% within Ha van kedvenc Disney hercegnője a szülőknek, akkor az Jázmin?	0,4%	20,0%	1,5%
	% of Total	0,4%	1,1%	1,5%
Total	Count	260	15	275
	% within Ha van kedvenc Disney hercegnője gyermekének, akkor az Jázmin?	94,5%	5,5%	100,0%
	% within Ha van kedvenc Disney hercegnője a szülőknek, akkor az Jázmin?	100,0%	100,0%	100,0%
	% of Total	94,5%	5,5%	100,0%

Chi-Square Tests

	Value	df	Asymptotic Significance (2-sided)	Exact Sig. (2-sided)	Exact Sig. (1-sided)
Pearson Chi-Square	38,068 ^a	1	,000		
Continuity Correction ^b	25,613	1	,000		
Likelihood Ratio	13,656	1	,000		
Fisher's Exact Test				,001	,001
Linear-by-Linear Association	37,930	1	,000		
N of Valid Cases	275				

a. 2 cells (50,0%) have expected count less than 5. The minimum expected count is ,22.

b. Computed only for a 2x2 table

Symmetric Measures

		Value	Approximate Significance
Nominal by Nominal	Phi	,372	,000
	Cramer's V	,372	,000
N of Valid Cases		275	

Pocahontas

Crosstabulation

		Ha van kedvenc Disney hercegnője a szülőnek, akkor az Pocahontas?		Total	
		Nem	Igen		
Ha van kedvenc Disney hercegnője gyermekének, akkor az Pocahontas?	Nem	Count	266	6	272
		% within Ha van kedvenc Disney hercegnője gyermekének, akkor az Pocahontas?	97,8%	2,2%	100,0%
		% within Ha van kedvenc Disney hercegnője a szülőnek, akkor az Pocahontas?	100,0%	66,7%	98,9%
		% of Total	96,7%	2,2%	98,9%
	Igen	Count	0	3	3
		% within Ha van kedvenc Disney hercegnője gyermekének, akkor az Pocahontas?	0,0%	100,0%	100,0%
		% within Ha van kedvenc Disney hercegnője a szülőnek, akkor az Pocahontas?	0,0%	33,3%	1,1%
		% of Total	0,0%	1,1%	1,1%
	Total	Count	266	9	275
		% within Ha van kedvenc Disney hercegnője gyermekének, akkor az Pocahontas?	96,7%	3,3%	100,0%
	% within Ha van kedvenc Disney hercegnője a szülőnek, akkor az Pocahontas?	100,0%	100,0%	100,0%	
	% of Total	96,7%	3,3%	100,0%	

Chi-Square Tests

	Value	df	Asymptotic Significance (2- sided)	Exact Sig. (2- sided)	Exact Sig. (1- sided)
Pearson Chi-Square	89,645 ^a	1	,000		
Continuity Correction ^b	61,414	1	,000		
Likelihood Ratio	21,619	1	,000		
Fisher's Exact Test				,000	,000
Linear-by-Linear Association	89,319	1	,000		
N of Valid Cases	275				

a. 2 cells (50,0%) have expected count less than 5. The minimum expected count is ,10.

b. Computed only for a 2x2 table

Symmetric Measures

		Value	Approximate Significance
Nominal by Nominal	Phi	,571	,000
	Cramer's V	,571	,000
N of Valid Cases		275	

Mulan

Crosstabulation

		Ha van kedvenc Disney hercegnője a szülőknek, akkor az Mulan?		Total	
		Nem	Igen		
Ha van kedvenc Disney hercegnője gyermekének, akkor az Mulan?	Nem	Count	247	23	270
		% within Ha van kedvenc Disney hercegnője gyermekének, akkor az Mulan?	91,5%	8,5%	100,0%
		% within Ha van kedvenc Disney hercegnője a szülőknek, akkor az Mulan?	98,8%	92,0%	98,2%
		% of Total	89,8%	8,4%	98,2%
	Igen	Count	3	2	5

	% within Ha van kedvenc Disney hercegnője gyermekének, akkor az Mulan?	60,0%	40,0%	100,0%
	% within Ha van kedvenc Disney hercegnője a szülőnek, akkor az Mulan?	1,2%	8,0%	1,8%
	% of Total	1,1%	0,7%	1,8%
Total	Count	250	25	275
	% within Ha van kedvenc Disney hercegnője gyermekének, akkor az Mulan?	90,9%	9,1%	100,0%
	% within Ha van kedvenc Disney hercegnője a szülőnek, akkor az Mulan?	100,0%	100,0%	100,0%
	% of Total	90,9%	9,1%	100,0%

Chi-Square Tests

	Value	df	Asymptotic Significance (2-sided)	Exact Sig. (2-sided)	Exact Sig. (1-sided)
Pearson Chi-Square	5,887 ^a	1	,015		
Continuity Correction ^b	2,694	1	,101		
Likelihood Ratio	3,542	1	,060		
Fisher's Exact Test				,067	,067
Linear-by-Linear Association	5,866	1	,015		
N of Valid Cases	275				

a. 2 cells (50,0%) have expected count less than 5. The minimum expected count is ,45.

b. Computed only for a 2x2 table

Symmetric Measures

		Value	Approximate Significance
Nominal by Nominal	Phi	,146	,015
	Cramer's V	,146	,015
N of Valid Cases		275	

Tiana

Chi-Square Tests

	Value
Pearson Chi-Square	. ^a
N of Valid Cases	275

a. No statistics are computed because Ha van kedvenc Disney hercegnője gyermekének, akkor az Tiana? is a constant.

Aranyhaj

Crosstabulation

		Ha van kedvenc Disney hercegnője a szülőnek, akkor az Aranyhaj?		Total	
		Nem	Igen		
Ha van kedvenc Disney hercegnője gyermekének, akkor az Aranyhaj?	Nem	Count	215	20	235
		% within Ha van kedvenc Disney hercegnője gyermekének, akkor az Aranyhaj?	91,5%	8,5%	100,0%
		% within Ha van kedvenc Disney hercegnője a szülőnek, akkor az Aranyhaj?	89,2%	58,8%	85,5%
		% of Total	78,2%	7,3%	85,5%
	Igen	Count	26	14	40
		% within Ha van kedvenc Disney hercegnője gyermekének, akkor az Aranyhaj?	65,0%	35,0%	100,0%
	% within Ha van kedvenc Disney hercegnője a szülőnek, akkor az Aranyhaj?	10,8%	41,2%	14,5%	
	% of Total	9,5%	5,1%	14,5%	
Total		Count	241	34	275
		% within Ha van kedvenc Disney hercegnője gyermekének, akkor az Aranyhaj?	87,6%	12,4%	100,0%

% within Ha van kedvenc Disney hercegnője a szülőknek, akkor az Aranyhaj?	100,0%	100,0%	100,0%
% of Total	87,6%	12,4%	100,0%

Chi-Square Tests

	Value	df	Asymptotic Significance (2-sided)	Exact Sig. (2-sided)	Exact Sig. (1-sided)
Pearson Chi-Square	22,136 ^a	1	,000		
Continuity Correction ^b	19,759	1	,000		
Likelihood Ratio	17,162	1	,000		
Fisher's Exact Test				,000	,000
Linear-by-Linear Association	22,056	1	,000		
N of Valid Cases	275				

a. 1 cells (25,0%) have expected count less than 5. The minimum expected count is 4,95.

b. Computed only for a 2x2 table

Symmetric Measures

	Value	Approximate Significance
Nominal by Nominal		
Phi	,284	,000
Cramer's V	,284	,000
N of Valid Cases	275	

Merida

Crosstabulation

		Ha van kedvenc Disney hercegnője a szülőknek, akkor az Merida?		Total	
		Nem	Igen		
Ha van kedvenc Disney hercegnője gyermekének, akkor az Merida?	Nem	Count	240	25	265
		% within Ha van kedvenc Disney hercegnője gyermekének, akkor az Merida?	90,6%	9,4%	100,0%
		% within Ha van kedvenc Disney hercegnője a szülőknek, akkor az Merida?	98,0%	83,3%	96,4%

	% of Total	87,3%	9,1%	96,4%
Igen	Count	5	5	10
	% within Ha van kedvenc Disney hercegnője gyermekének, akkor az Merida?	50,0%	50,0%	100,0%
	% within Ha van kedvenc Disney hercegnője a szülőnek, akkor az Merida?	2,0%	16,7%	3,6%
	% of Total	1,8%	1,8%	3,6%
Total	Count	245	30	275
	% within Ha van kedvenc Disney hercegnője gyermekének, akkor az Merida?	89,1%	10,9%	100,0%
	% within Ha van kedvenc Disney hercegnője a szülőnek, akkor az Merida?	100,0%	100,0%	100,0%
	% of Total	89,1%	10,9%	100,0%

Chi-Square Tests

	Value	df	Asymptotic Significance (2-sided)	Exact Sig. (2-sided)	Exact Sig. (1-sided)
Pearson Chi-Square	16,316 ^a	1	,000		
Continuity Correction ^b	12,409	1	,000		
Likelihood Ratio	10,066	1	,002		
Fisher's Exact Test				,002	,002
Linear-by-Linear Association	16,257	1	,000		
N of Valid Cases	275				

a. 1 cells (25,0%) have expected count less than 5. The minimum expected count is 1,09.

b. Computed only for a 2x2 table

Symmetric Measures

	Value	Approximate Significance
Nominal by Nominal	Phi	,244
	Cramer's V	,244
N of Valid Cases	275	

Anna

Crosstabulation

		Ha van kedvenc Disney hercegnője a szülőnek, akkor az Anna?			
		Nem	Igen	Total	
Ha van kedvenc Disney hercegnője gyermekének, akkor az Anna?	Nem	Count	201	18	219
		% within Ha van kedvenc Disney hercegnője gyermekének, akkor az Anna?	91,8%	8,2%	100,0%
		% within Ha van kedvenc Disney hercegnője a szülőnek, akkor az Anna?	83,4%	52,9%	79,6%
		% of Total	73,1%	6,5%	79,6%
	Igen	Count	40	16	56
		% within Ha van kedvenc Disney hercegnője gyermekének, akkor az Anna?	71,4%	28,6%	100,0%
		% within Ha van kedvenc Disney hercegnője a szülőnek, akkor az Anna?	16,6%	47,1%	20,4%
		% of Total	14,5%	5,8%	20,4%
	Total	Count	241	34	275
		% within Ha van kedvenc Disney hercegnője gyermekének, akkor az Anna?	87,6%	12,4%	100,0%
	% within Ha van kedvenc Disney hercegnője a szülőnek, akkor az Anna?	100,0%	100,0%	100,0%	
	% of Total	87,6%	12,4%	100,0%	

Chi-Square Tests

Value	df	Asymptotic Significance (2-sided)	Exact Sig. (2-sided)	Exact Sig. (1-sided)

Pearson Chi-Square	17,049 ^a	1	,000		
Continuity Correction ^b	15,222	1	,000		
Likelihood Ratio	14,322	1	,000		
Fisher's Exact Test				,000	,000
Linear-by-Linear Association	16,987	1	,000		
N of Valid Cases	275				

a. 0 cells (0,0%) have expected count less than 5. The minimum expected count is 6,92.

b. Computed only for a 2x2 table

Symmetric Measures

		Value	Approximate Significance
Nominal by Nominal	Phi	,249	,000
	Cramer's V	,249	,000
N of Valid Cases		275	

Elza

Chi-Square Tests

	Value	df	Asymptotic Significance (2-sided)	Exact Sig. (2-sided)	Exact Sig. (1-sided)
Pearson Chi-Square	2,618 ^a	1	,106		
Continuity Correction ^b	1,986	1	,159		
Likelihood Ratio	2,744	1	,098		
Fisher's Exact Test				,143	,077
Linear-by-Linear Association	2,609	1	,106		
N of Valid Cases	275				

a. 0 cells (0,0%) have expected count less than 5. The minimum expected count is 10,87.

b. Computed only for a 2x2 table

Vaiana (Moana)

Crosstabulation

		Ha van kedvenc Disney hercegnője szülőnek, akkor az Vaiana (Moana)?		Total
		Nem	Igen	
Nem	Count	213	37	250

Ha van kedvenc Disney hercegnője gyermekének, akkor az Vaiana (Moana)?	% within Ha van kedvenc Disney hercegnője gyermekének, akkor az Vaiana (Moana)?	85,2%	14,8%	100,0%
	% within Ha van kedvenc Disney hercegnője szülőnek, akkor az Vaiana (Moana)?	94,7%	74,0%	90,9%
	% of Total	77,5%	13,5%	90,9%
	Igen Count	12	13	25
	% within Ha van kedvenc Disney hercegnője gyermekének, akkor az Vaiana (Moana)?	48,0%	52,0%	100,0%
	% within Ha van kedvenc Disney hercegnője szülőnek, akkor az Vaiana (Moana)?	5,3%	26,0%	9,1%
Total	% of Total	4,4%	4,7%	9,1%
	Count	225	50	275
	% within Ha van kedvenc Disney hercegnője gyermekének, akkor az Vaiana (Moana)?	81,8%	18,2%	100,0%
	% within Ha van kedvenc Disney hercegnője szülőnek, akkor az Vaiana (Moana)?	100,0%	100,0%	100,0%
	% of Total	81,8%	18,2%	100,0%

Chi-Square Tests

	Value	df	Asymptotic Significance (2-sided)	Exact Sig. (2-sided)	Exact Sig. (1-sided)
Pearson Chi-Square	21,142 ^a	1	,000		
Continuity Correction ^b	18,715	1	,000		
Likelihood Ratio	16,547	1	,000		
Fisher's Exact Test				,000	,000
Linear-by-Linear Association	21,065	1	,000		
N of Valid Cases	275				

a. 1 cells (25,0%) have expected count less than 5. The minimum expected count is 4,55.

b. Computed only for a 2x2 table

Symmetric Measures

		Value	Approximate Significance
Nominal by Nominal	Phi	,277	,000
	Cramer's V	,277	,000
N of Valid Cases		275	

3.7.7. A szülők kedvenc Disney hercegnőjének generációja és a gyerek kedvenc Disney hercegnőjének generációja

3.7.7.1. A szülőnek korai generációba tartozó hercegnő a kedvence- gyerek kedvence korai

Crosstab

		A gyerek kedvencnek gondolt Disney hercegnői között szerepel-e korai Disney hercegnő		Total	
		Nem	Igen		
szk_korai	Nem	Count	213	20	233
		% within szk_korai	91,4%	8,6%	100,0%
		% within A gyerek kedvencnek gondolt Disney hercegnői között szerepel-e korai Disney hercegnő	86,2%	71,4%	84,7%
		% of Total	77,5%	7,3%	84,7%
szk_korai	Igen	Count	34	8	42
		% within szk_korai	81,0%	19,0%	100,0%
		% within A gyerek kedvencnek gondolt Disney hercegnői között szerepel-e korai Disney hercegnő	13,8%	28,6%	15,3%
		% of Total	12,4%	2,9%	15,3%
Total		Count	247	28	275
		% within szk_korai	89,8%	10,2%	100,0%
		% within A gyerek kedvencnek gondolt Disney hercegnői között szerepel-e korai Disney hercegnő	100,0%	100,0%	100,0%
		% of Total	89,8%	10,2%	100,0%

Chi-Square Tests

	Value	df	Asymptotic Significance (2- sided)	Exact Sig. (2- sided)	Exact Sig. (1- sided)
Pearson Chi-Square	4,261 ^a	1	,039		
Continuity Correction ^b	3,193	1	,074		
Likelihood Ratio	3,638	1	,056		
Fisher's Exact Test				,051	,044
Linear-by-Linear Association	4,245	1	,039		
N of Valid Cases	275				

a. 1 cells (25,0%) have expected count less than 5. The minimum expected count is 4,28.

b. Computed only for a 2x2 table

Symmetric Measures

		Value	Approximate Significance
Nominal by Nominal	Phi	,124	,039
	Cramer's V	,124	,039
N of Valid Cases		275	

3.7.7.2.A szülőnek közép generációba tartozó hercegnő a kedvence- gyerek kedvence is közép generációs

Crosstab

		A gyerek kedvencnek gondolt Disney hercegnői között szerepel-e közép időbe tartozó Disney hercegnő			
		Nem	Igen	Total	
szk_köz	Nem	Count	108	25	133
		% within szk_köz	81,2%	18,8%	100,0%
		% within A gyerek kedvencnek gondolt Disney hercegnői között szerepel-e közép időbe tartozó Disney hercegnő	53,5%	34,2%	48,4%
		% of Total	39,3%	9,1%	48,4%
	Igen	Count	94	48	142
	% within szk_köz	66,2%	33,8%	100,0%	

	% within A gyerek kedvencnek gondolt Disney hercegnői között szerepel-e közép időbe tartozó Disney hercegnő	46,5%	65,8%	51,6%
	% of Total	34,2%	17,5%	51,6%
Total	Count	202	73	275
	% within szk_köz	73,5%	26,5%	100,0%
	% within A gyerek kedvencnek gondolt Disney hercegnői között szerepel-e közép időbe tartozó Disney hercegnő	100,0%	100,0%	100,0%
	% of Total	73,5%	26,5%	100,0%

Chi-Square Tests

	Value	df	Asymptotic Significance (2-sided)	Exact Sig. (2-sided)	Exact Sig. (1-sided)
Pearson Chi-Square	7,931 ^a	1	,005		
Continuity Correction ^b	7,180	1	,007		
Likelihood Ratio	8,048	1	,005		
Fisher's Exact Test				,006	,004
Linear-by-Linear Association	7,902	1	,005		
N of Valid Cases	275				

a. 0 cells (0,0%) have expected count less than 5. The minimum expected count is 35,31.

b. Computed only for a 2x2 table

Symmetric Measures

	Value	Approximate Significance
Nominal by Nominal	Phi	,170
	Cramer's V	,170
N of Valid Cases	275	

3.7.7.3. A szülőnek modern generációba tartozó hercegnő a kedvence- gyerek kedvence is modern generációs

Crosstab

		A gyerek kedvencnek gondolt Disney hercegnői között szerepel-e modern Disney hercegnő			
		Nem	Igen	Total	
szk_mod	Nem	Count	47	108	155
		% within szk_mod	30,3%	69,7%	100,0%
		% within A gyerek kedvencnek gondolt Disney hercegnői között szerepel-e modern Disney hercegnő	69,1%	52,2%	56,4%
		% of Total	17,1%	39,3%	56,4%
	Igen	Count	21	99	120
	% within szk_mod	17,5%	82,5%	100,0%	
	% within A gyerek kedvencnek gondolt Disney hercegnői között szerepel-e modern Disney hercegnő	30,9%	47,8%	43,6%	
	% of Total	7,6%	36,0%	43,6%	
Total		Count	68	207	275
		% within szk_mod	24,7%	75,3%	100,0%
		% within A gyerek kedvencnek gondolt Disney hercegnői között szerepel-e modern Disney hercegnő	100,0%	100,0%	100,0%
		% of Total	24,7%	75,3%	100,0%

Chi-Square Tests

	Value	df	Asymptotic Significance (2- sided)	Exact Sig. (2- sided)	Exact Sig. (1- sided)
Pearson Chi-Square	5,975 ^a	1	,015		
Continuity Correction ^b	5,306	1	,021		
Likelihood Ratio	6,124	1	,013		
Fisher's Exact Test				,017	,010
Linear-by-Linear Association	5,953	1	,015		
N of Valid Cases	275				

a. 0 cells (0,0%) have expected count less than 5. The minimum expected count is 29,67.

b. Computed only for a 2x2 table

Symmetric Measures

		Value	Approximate Significance
Nominal by Nominal	Phi	,147	,015
	Cramer's V	,147	,015
N of Valid Cases		275	

3.7.7.4. A szülők kedvenc DH generációja és a gyerek kedvencnek gondolt DH generációja, nem szignifikáns összefüggések

A szülőnek modern generációba tartozó hercegnő a kedvence- gyerek kedvence is közép generációs

Chi-Square Tests

	Value	df	Asymptotic Significance (2-sided)	Exact Sig. (2-sided)	Exact Sig. (1-sided)
Pearson Chi-Square	3,563 ^a	1	,059		
Continuity Correction ^b	3,062	1	,080		
Likelihood Ratio	3,618	1	,057		
Fisher's Exact Test				,073	,039
Linear-by-Linear Association	3,550	1	,060		
N of Valid Cases	275				

a. 0 cells (0,0%) have expected count less than 5. The minimum expected count is 31,85.

b. Computed only for a 2x2 table

A szülőnek közép generációba tartozó hercegnő a kedvence- gyerek kedvence korai generációs

Chi-Square Tests

	Value	df	Asymptotic Significance (2-sided)	Exact Sig. (2-sided)	Exact Sig. (1-sided)
Pearson Chi-Square	1,029 ^a	1	,310		
Continuity Correction ^b	,664	1	,415		
Likelihood Ratio	1,038	1	,308		
Fisher's Exact Test				,327	,208
Linear-by-Linear Association	1,025	1	,311		
N of Valid Cases	275				

a. 0 cells (0,0%) have expected count less than 5. The minimum expected count is 13,54.

b. Computed only for a 2x2 table

A szülők közép generációba tartozó hercegnő a kedvence- gyerek kedvence modern generációs

Chi-Square Tests

	Value	df	Asymptotic Significance (2- sided)	Exact Sig. (2- sided)	Exact Sig. (1- sided)
Pearson Chi-Square	1,182 ^a	1	,277		
Continuity Correction ^b	,898	1	,343		
Likelihood Ratio	1,186	1	,276		
Fisher's Exact Test				,328	,172
Linear-by-Linear Association	1,178	1	,278		
N of Valid Cases	275				

a. 0 cells (0,0%) have expected count less than 5. The minimum expected count is 32,89.

b. Computed only for a 2x2 table

A szülők korai generációba tartozó hercegnő a kedvence- gyerek kedvence közép generációs

Chi-Square Tests

	Value	df	Asymptotic Significance (2- sided)	Exact Sig. (2- sided)	Exact Sig. (1- sided)
Pearson Chi-Square	,666 ^a	1	,415		
Continuity Correction ^b	,392	1	,531		
Likelihood Ratio	,691	1	,406		
Fisher's Exact Test				,455	,270
Linear-by-Linear Association	,663	1	,415		
N of Valid Cases	275				

a. 0 cells (0,0%) have expected count less than 5. The minimum expected count is 11,15.

b. Computed only for a 2x2 table

A szülők korai generációba tartozó hercegnő a kedvence- gyerek kedvence modern generációs

Chi-Square Tests

	Value	df	Asymptotic Significance (2- sided)	Exact Sig. (2- sided)	Exact Sig. (1- sided)
Pearson Chi-Square	1,032 ^a	1	,310		

Continuity Correction ^b	,675	1	,411		
Likelihood Ratio	,991	1	,320		
Fisher's Exact Test				,333	,204
Linear-by-Linear Association	1,028	1	,311		
N of Valid Cases	275				

a. 0 cells (0,0%) have expected count less than 5. The minimum expected count is 10,39.

b. Computed only for a 2x2 table